

Kallelse

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden kallas till sammanträde 2023-02-22

Plats och tid

Välfärd Gävle, Magasinsplan 19, Gevaliasalen 08:30-17:00

Ordförande

Helena Englund (L)

Förhinder anmäls till

Maria Vidman

Gruppmöte, den 22 februari, klockan 07.30-08.30,, Magasinsplan 19:
(S), (MP), (C), (L) (KD): Gevaliasalen

(M): Espresso, plan 2

(V), Ebony, plan 1

(SD): Rum 137, plan 1

Kallelse

1. Mötets öppnande

2. Upprop och val av justerare

3. Fastställande av föredragningslistan

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att fastställa föredragningslistan utan ändringar.

4. Anmälan av ordförandeberedning

Ärendebeskrivning

Ordförandeberedning har ägt rum den 8 februari kl: 09.30 - 10.45. Närvarande var ordförande Helena Englund (L), vice ordförande Torgny Jakobsson (S) samt Patrik Carlsten (M).

5. Informationsärende: Aktuellt från sektor Velfärd

Ärendebeskrivning

Föredragande: Magnus Höijer

- Aktuellt inom LSS-området

6. Beslutsärende: Ekonomisk månadsrapport 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden avseende december

22AFN40

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att godkänna den ekonomiska månadsrapporten för arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden avseende december 2022.

Ärendebeskrivning

Föredragande: Emma Edorsson

Handlingar i ärendet

- Missiv Ekonomisk månadsrapport för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, december 2022
- Bilaga 1 Ekonomisk månadsrapport Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, december 2022

7. Beslutsärende: Årsredovisning år 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

23AFN18

Förslag till beslut

Kallelse

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att godkänna årsredovisningen avseende år 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden,
- att till kommunstyrelsen överlämna rapporten.

Ärendebeskrivning

Föredragande: Martin Wagner

Handlingar i ärendet

- Missiv Verksamhetsrapport Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden för år 2022
- Tjänsteskrivelse: Verksamhetsrapport för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden helår år 2022

8. Beslutsärende: Internbudget år 2023 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

22AFN144

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att anta förslag till internbudget 2023,
- att ge Valfärd Gävle uppdraget att i verkställighet bedriva en mer effektiv verksamhet och till nämnden återkomma med förslag där syftet är att undersöka möjligheterna att avsluta, bedriva verksamheter effektivare eller med andra lösningar, för att nämnden ska ha en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, samt
- att till arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens egen nämndsverksamhet 2023 anvisa 1 545 tkr.

Ärendebeskrivning

Föredragande: Emma Edorsson

Handlingar i ärendet

- Missiv: Internbudget år 2023 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
- Tjänsteskrivelse: Internbudget år 2023 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
- Bilaga 1: Internbudget år 2023 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
- Bilaga 2 - Internbudget 2023

9. Beslutsärende: Internkontrollrapport helår år 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

23AFN39

Kallelse

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att godkänna rapporten avseende genomförda kontroller enligt internkontrollplan 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, samt
- att överlämna rapporten till kommunstyrelsen och kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Föredragande: Martin Wagner

Handlingar i ärendet

- Missiv: Internkontrollrapport år 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
- Tjänsteskrivelse: Rapport Internkontroll år 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
- Internkontrollplan inklusive kontrollmoment 2022 Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

10. Beslutsärende: Revisionskontorets granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen. Dnr 22REK10.

22AFN165

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att anta yttrandet som sitt eget, samt
- att överlämna yttrandet till Revisionskontoret.

Ärendebeskrivning

Föredragande: Martin Wagner

Handlingar i ärendet

- Tjänsteskrivelse: Yttrande - Revisionskontorets granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen
- Begäran om yttrande - Granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen. Dnr 22REK10.
- Rapport - Granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen (slutversion). Dnr 22REK10.

11. Beslutsärende: Boendeplan för särskilt boende - för personer med funktionsnedsättning2023 - 2027 med utblick mot 2035

Kallelse

22AFN161

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att anta framlagt förslag till boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning 2023–2027 med utblick mot 2035 utifrån nämndens ansvarsområde,
- att hemställa att kommunstyrelsen beslutar vidta erforderliga plan- och genomförande åtgärder så att beståndet av särskilda boenden kan anpassas enligt den fastställda boendeplanen, samt
- att hemställa att nödvändiga investerings- och driftskostnader förknippade med anpassningen av beståndet av särskilda boenden enligt den fastställda boendeplanen beaktas i kommunens års- och långtidsbudgetar.

Ärendebeskrivning

Förinspelad presentation finns tillgänglig på teams.

Handlingar i ärendet

- Missiv - Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning 2023 – 2027 med utblick mot 2035
- Tjänsteskrivelse: Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning 2023-2027 med utblick mot 2035

12. Beslutsärende: Behov av ombyggnad av Domarringen 50 till barn- och ungdomsboende LSS

23AFN31

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att fastställa Valfärds Gävles behov av att utöka antalet boendeplatser för boende med särskild service för barn och unga,
- att arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden hänskjuter ärendet för prioritering och beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, samt
- att arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden förslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att bifalla förslaget om ytterligare tilldelning av investeringsmedel till AB Gavlegårdarna för att kunna genomföra föreslagen ombyggnation.

Ärendebeskrivning

Föredragande: Kia Fernlund, Emma Edorsson, Anna Åkerbris

Handlingar i ärendet

Kallelse

- Tjänsteskrivelse: Behov av ombyggnad av Domarringen 50 till Barnboende LSS

13. Beslutsärende: Utse representanter till Gävle kommuns Funktionsrättsråd

23AFN14

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att utse två representanter från Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden till ledamöter i Gävle kommuns Funktionsrättsråd.

Ärendebeskrivning

Föredragning gjordes på sammanträdet i januari.

Handlingar i ärendet

- Tjänsteskrivelse - Utse nya representanter till kommunala Funktionsrättsrådet

14. Beslutsärende: Upphandling av extern utbildningsanordnare inom vuxenutbildning

23AFN6

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att uppdra till Sektor Velfärd att upphandla ramavtal för extern utbildningsanordnare inom vuxenutbildning, samt
- att i enlighet med fastställd besluts- och delegationsförteckning uppdra till biträdande sektorchef att fatta tilldelningsbeslut för upphandlingen och teckna avtal.

Ärendebeskrivning

Föredragning gjordes på sammanträdet i januari.

Handlingar i ärendet

- Tjänsteskrivelse - Upphandling extern utbildningsanordnare, vuxenutbildning
- Bilaga Checklista Näringslivskonsekvensanalys, upphandling vuxenutbildning
- Bilaga Barnchecklista, upphandling vuxenutbildning

15. Beslutsärende: Patientsäkerhetsberättelsen för 2022

Kallelse

23AFN34

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden antar patientsäkerhetsberättelsen för 2022 som sin egen, samt ställer sig bakom målet och handlingsplanen för patientsäkerhetsarbetet under 2023.

Ärendebeskrivning

Föredragande: Ulrika Carlsson

Handlingar i ärendet

- Missiv Patientsäkerhetsberättelse 2022
- Tjänsteskrivelse: Patientsäkerhetsberättelse Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden för år 2022

16. Beslutsärende: Delegationsbeslut för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden år 2023, februari

23AFN38

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

- att godkänna redovisningen av delegationsbeslut.

Handlingar i ärendet

- 2023 Sammanställning personuppgiftsincidenter till Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
- Sammanställning av informationssäkerhetsincidenter år 2023 - februari
- Sammanställning av Lex Sarah rapportering
- Sammanställning IVO - arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden 2023 - februari

17. Beslutsärende: Kurser och konferenser

Ärendebeskrivning

Inga kurser eller konferenser finns att anmäla till nämndens sammanträde.

18. Kommande beslut: Revidering av lokalprogram Vuxenutbildning

23AFN36

Förslag till beslut

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutar

Kallelse

att anta sektorns förslag på reviderat lokalprogram, samt

att arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden hänskjuter ärendet för prioritering och beslut i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Föredragande: Magnus Höijer

Handlingar i ärendet

- Tjänsteskrivelse: Revidering av lokalprogram Vuxenutbildningen
- Förändringar av Lokalprogrammet

19. Kommande beslut: Remiss - Införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå

23AFN30

Ärendebeskrivning

Föredragande: Magnus Höijer

Handlingar i ärendet

- Remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg Dnr 2023:21, 2020:1822
- Konsekvensutredning för gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå Dnr 2023:21, 2020:1822
- Konsekvensutredning för gymnasieskolan och komvux som särskild utbildning Dnr 2023:21, 2020:1822
- Sändlista Dnr 2023:21, 2020:1822

20. Kommande beslut: Besluts- och delegationsförteckning för arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

20AFN170

Ärendebeskrivning

Föredragande: Caroline Engberg

Handlingar i ärendet

- Missiv: Besluts- och delegationsförteckning
- Tjänsteskrivelse: Besluts- och delegationsförteckning

Kallelse

21. Informationsärende: Rapport om ej verkställda beslut enligt LSS och socialpsykiatri (SoL) år 2022, kvartal 4

22AFN59

Ärendebeskrivning

Föredragande: Ingela Söderlind

Handlingar i ärendet

- Ej verkställda beslut socialpsykiatri (SoL) och LSS avseende kvartal 4 2022

22. Informationsärende: Anmälningssärenden

Handlingar i ärendet

- Rapport till nämnden uppföljning av verksamheten Vuxenutbildningen tertial 3 - 2022
- Verksamhetsrapport år 2022 Vuxenutbildningen
- Arkivmyndighetens tillsynsplan rörande arkivvården i Gävle kommun 2023. Godkänd i Kommunstyrelsen 2023-02-07 § 23
- 02-2023-Överenskommelse God och nära vård
- §23 KS Arkivmyndighetens tillsynsplan 2023

23. Utbildning/Introduktion

Ärendebeskrivning

Utbildningstillfälle

- Gävle kommuns uppdrag i arbetet med försörjningsstöd och vägen till egen försörjning
- Insatser inom Personligt stöd och Boendestöd

Beslutsärende: Ekonomisk
månadsrapport 2022 för
Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden
avseende december

6

22AFN40

Missiv

2023-02-07

Diarienummer: 22AFN40

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Ekonomisk månadsrapport för arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, december 2022

Förslag till beslut

Att godkänna den ekonomiska månadsrapporten för arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden avseende december 2022.

Ärendebeskrivning

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden redovisar ett resultat för 2022 på minus 6,9 mnkr.

Resultatet för hela Valfärd Gävle 2022 är plus 3,2 mnkr.

De största negativa avvikelserna inom nämndens verksamheter är inom boende LSS egen regi (-8,1 mnkr) och till viss del personlig assistans i egen regi (-1,5 mnkr). Till stor del har dessa avvikelser att göra med en hög sjukfrånvaro under årets första månader till följd av pandemins fjärde våg, vilket har resulterat i väldigt höga personalkostnader. Arbetet med bemannings- och schemaplanering kommer att fortskrida under 2023. Även sommarjobben inom arbetsmarknad och stöd avviker med -1,9 mnkr, då statsbidrag endast täcker del av kostnaderna.

Ekonomiskt bistånd avviker med plus 14,7 mnkr (totalt) mot budget. Nämnden tilldelades dock ett tillfälligt budgettillskott under 2021 - 2022 om 25 mnkr per år som tillfälligt möjliggjort denna positiva avvikelse. Dessa extramedel kommer inte nämnden att ha tillgång till år 2023, därav behöver nämnden hitta olika arbetssätt eller åtgärder

för att förflytta människor till arbete. Nämnden har använt en del av dessa medel under 2022 till olika projekt för som kan främja förflyttningen till egen försörjning.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har också ett generellt effektiviseringsbehov under helåret 2022 på 11,9 mnkr, då inga generella åtgärder har gjorts under 2022 så kvarstår effektiviseringsbehovet 2023.

De största positiva avvikelserna finns inom förebyggande insatser och aktiviteter 2,9 mnkr (tidigare EDV + träffpunkter), vilket främst beror på vakanta ännu ej tillsatta tjänster och lägre kostnader för omsorgsresor, samt de av kommunstyrelsen tilldelade medlen på totalt 15 mnkr till Vuxenutbildningen (där endast 3 mnkr nyttjades under året).

Beslutsunderlag

I bifogad bilaga 1 redovisas arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens resultat och investeringar för 2022.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Velfärd

Månadsrapport till nämnd

Arbetsmarknad och funktionsrättsnämnd

Dec 2022

2023-02-10

Diarienummer: 22AFN40

Handläggare: Emma Edorsson

Innehållsförteckning

1 Resultatrapport	3
2 Resultat	3
3 Investeringsverksamhet	7
4 Sammanfattande kommentarer till kommunstyrelsen (FU)	7

1 Resultatrapport

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	Utfall	Budget	Avvikelse mot budget	Förändring %
TOTALT	202201-202212	202201-202212		2021 / 2022
Intäkter				
Taxor och avgifter	3 553	2 738	815	7,5%
Hysesintäkter	19 617	18 951	666	2,0%
Statsbidrag	188 861	187 187	1 674	-19,0%
Övriga intäkter	27 126	22 821	4 305	10,9%
Kommunbidrag	1 075 242	1 075 242	-0	5,1%
Summa intäkter	1 314 400	1 306 939	7 460	0,8%
Kostnader				
Personalkostnader	-722 712	-729 419	6 707	-1,9%
Inhyrd personal och konsulter	-2 161	-254	-1 907	65,9%
Bidrag och transfereringar	-219 487	-232 182	12 695	0,6%
Köp av verksamhet och entrepren	-215 849	-203 364	-12 485	9,8%
Hyror och fastighetskostnader	-88 522	-87 204	-1 318	4,5%
Övriga kostnader	-42 090	-26 990	-15 100	5,8%
Material och förbrukning	-15 069	-10 659	-4 410	27,6%
Fordon och transporter	-12 967	-13 945	978	25,9%
Måltider	-1 331	-1 342	11	44,5%
Avskrivningar och intern ränta	-1 136	-1 580	444	-18,4%
Summa kostnader	-1 321 325	-1 306 939	-14 386	1,5%
Resultat	-6 925	0	-6 925	-595,1%

2 Resultat

Sammanfattning av resultatet för arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden december 2022

Enligt bokföringen är det ackumulerade resultatet minus 6,9 mnkr för hela nämndens ansvarsområde.

Totalt under perioden har de ökade personalkostnaderna på grund av covid-19 pandemin uppgått till ca -3,4 mnkr.

Kommentarer till större avvikelser i resultatet 2022

Ekonomiskt bistånd, -10,3 mnkr (-9,8 mnkr nov)

Kommentar till avvikelsen

Utbetalningarna av ekonomiskt bistånd har varit höga i förhållande till budget, medan

antalet hushåll som fått ekonomiskt bistånd inte har ökat i jämförelse med föregående år.

Ekonomiskt bistånd har varit något högre under början av 2022. Möjliga orsaker till detta är till exempel det extra bostadsbidraget för barnfamiljer som utbetalats under pandemin, vilket upphörde under mars månad. Även normuppräknningen för 2022, som ger ca 400 kr mer per person för Gävles ca 2 000 försörjningsstödstagare utgör en del av ökningen.

En ytterligare bidragande orsak till de ökade kostnaderna inom ekonomiskt bistånd är att inga nya beslut om extratjänster beviljas. Här återgår flera individer till försörjningsstöd, vilket blir en märkbar kostnadsökning. Verksamheten arbetar för att växla till annan arbetsmarknadsanställning för vissa av målgrupperna som kan motsvara kraven i dessa arbetsmarknadsanställningar.

Allt ovanstående ger en kostnadsökning på ca 1,5 mnkr per månad under januari-augusti, även om de faktiska utbetalningarna av försörjningsstöd endast har varit ca 1 mnkr per månad högre än budgeterat.

Ekonomiskt bistånd - pott, 25 mnkr (22,9 mnkr nov)

Kommentar till avvikelsen

Nämnden har fått ett tillfälligt budgettillskott under 2021 - 2022 om 25 mnkr per år. Dessa extramedel kommer inte nämnden att ha tillgång till från 2023. Därav behöver nämnden hitta olika arbetssätt eller åtgärder för att förflytta människor till arbete. Nämnden har använt en del av dessa medel under 2022 till olika projekt för som kan främja förflyttningen till egen försörjning, men ser samtidigt en kostnadsökning för kommande år.

ARBOS -9,7 mnkr (0,4 mnkr nov)

Kommentar till avvikelsen

ARBOS visar ett positivt resultat på 4,8 mnkr, som till stor del beror på vakanser efter omorganisationen. Rekrytering av personal pågår.

Beredskapsanställda inom ARBOS visar ett negativt resultat för perioden om -14,5 mnkr. Dessa ökade kostnader beror till stor del på statsstödsminskningar till de

individer som befinner sig i de olika arbetsmarknadsanställningarna (nystartsjobb, extratjänst m.fl) och trygghetsanställningar. Därav ökar även behovet av den kommunala finansieringen för dessa då den statliga ersättningen inte har höjts i samma utsträckning. Under våren 2022 gjordes en felaktig bokning av etableringsersättningen som medfört att vi gjort ett felaktigt antagande om kvarvarande medel. Intäkter har då tagits upp i resultatet trots att det statliga bidraget inte har funnits, detta är nu hanterat och påverkar resultatet med -10,0 mnkr 2022 samt -10,0 mnkr för 2023.

Boende LSS egen regi, -8,1 mnkr (-8,2 mnkr nov)

(ca 2,5 mnkr covid)

Kommentar till avvikelsen

Avvikelsen beror till stor del på bemanningssituationen under huvudsemesterperioden, då verksamheten inte fick tillgång till vikarier enligt den planering som gjorts. Personalbristen som uppstod har hanterats med beordring av ordinarie medarbetare samt i några fall avbruten eller senarelagd semester med särskild ersättning som kompensation. Fortsatt behov av fyra samordnare för att möta bemanningsproblematiken. Några enheter har haft ökade kostnader för ledsagning för att kunna möta kunders behov av aktiviteter utanför boendena. Arbetet med schema- och personalplanering har försenats något då arbetsgruppens resurser har fått prioritera de politiska uppdragen avseende minskat heltidsmått för nattarbete samt avskaffande av ofrivilliga delade turer.

Vidare är den inrättade LSS-poolens projekttid förlängd ytterligare, förutsättningarna och villkoren är ändrade för att passa verksamhetens behov. Ytterligare medarbetare är anställda (nu totalt 8 medarbetare) och schemaändringar är utförda.

Verksamhetsområdet har vidtagit åtgärder för att minska vikariebehovet, bland annat att vara fler ordinarie medarbetare i tjänst under semesterperioden.

Fortsatt arbete under 2023

I dagsläget kan nämnden endast verifiera att ca 2,5 mnkr av den negativa avvikelsen går att härröra till covid 19 pandemin. LSS-poolens arbete har fortsatt under delår 2 och kommer att förlängas för att fullt ut kunna anpassas till verksamheternas behov.

Aktivt arbete med schemaläggning påverkar ekonomin. De enheter som har använt sig av schema- och planeringsgruppen har vänt underskott 2021 till ett positivt resultat 2022.

Ett av tre identifierade områden i slutrapporten KUBEN påvisar att verksamhetsområdet har god tillgång till resurser enl. budget jmf med bedömt behov i KUBEN. Dessa resurser måste förvaltas på ett effektivt och adekvat sätt utgående från kundernas behov med fokus på kvalitet, kontinuitet, arbetsmiljö och ekonomi.

Personlig assistans egen regi, -1,5 mnkr (-1,3 mnkr nov)

(0,9 mnkr covid)

Kommentar till avvikelsen

Till stor del har denna avvikelse att göra med en hög sjukfrånvaro under årets första månader, till följd av pandemins fjärde våg. Detta har resulterat i väldigt höga personalkostnader.

I dagsläget kan nämnden endast verifiera att ca 0,9 mnkr av den negativa avvikelsen går att direkt härröra till covid 19 pandemin.

Enheten för daglig verksamhet (FIA), 2,9 mnkr (2,6 mnkr nov)

Kommentar till avvikelsen

Avvikelsen inom förebyggande insatser och aktiviteter (tidigare EDV + träffpunkter) gäller främst vakanta ännu ej tillsatta tjänster och lägre kostnader för omsorgsresor.

Effektiviseringsbehov, -12,0 mnkr (-11,0 mnkr nov)

Kommentar till avvikelsen

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden hade ett generellt effektiviseringsbehov under året på 21,9 mnkr. Effektiviseringsbehovet justerades ner till 11,9 mnkr i februari då kommunfullmäktige beslutade enligt nämndens förslag att omfördela medel mellan Valfördsnämnderna. Detta för att mer rättvist fördela kostnadsansvaret för de gemensamma kostnaderna mellan nämnderna.

Satsning på vuxenutbildningen, 12,0 mnkr (12,0 mnkr nov)

Kommentar till avvikelsen

Intäkter för nämndens äskande från kommunstyrelsen om 15 mnkr för 2022.

Kostnaderna har uppgått till 3 mnkr under året. Satsningarna beskrivs i diarienummer 22AFN49.

Sommarjobb, -1,9 mnkr (-3,2 mnkr nov)

Kommentar till avvikelsen

Kostnader för kommunens sommarjobbare avviker mot budget med minus 1,9 mnkr.

Utbetalning gjordes i december men täcker endast ca 1,3 mnkr av de totala kostnaderna.

3 Investeringsverksamhet

Utfallet på investeringsverksamheten är övergår budget med -0,1 mnkr av den totala budgeten på 2,4 mnkr.

4 Sammanfattande kommentarer till kommunstyrelsen (FU)

Resultat / Årsprognos/Investeringsverksamhet

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden redovisar ett resultat för 2022 på minus 6,9 mnkr.

Resultatet för hela Välfärd Gävle för 2022 är plus 3,2 mnkr.

De största negativa avvikelserna inom nämndens verksamheter är inom boende LSS egen regi (-8,1 mnkr) och till viss del personlig assistans i egen regi (-1,5 mnkr). Till stor del har dessa avvikelser att göra med en hög sjukfrånvaro under årets första månader, till följd av pandemins fjärde våg, vilket har resulterat i väldigt höga personalkostnader. Arbetet med bemannings- och schemaplanering kommer också att fortskrida under 2023. Även sommarjobben inom arbetsmarknad och stöd avviker med -1,9 mnkr då statsbidrag endast täcker del av kostnaderna.

Ekonomiskt bistånd avviker med plus 14,7 mnkr (totalt) mot budget. Nämnden har dock

ett tillfälligt budgettillskott under 2021 - 2022 om 25 mnkr per år som tillfälligt möjliggör denna positiva avvikelse. Dessa extramedel kommer inte nämnden att ha tillgång till från 2023. Därav behöver nämnden hitta olika arbetssätt eller åtgärder för att förflytta människor till arbete. Nämnden har använt en del av dessa medel under 2022 till olika projekt för som kan främja förflyttningen till egen försörjning, men ser samtidigt en kostnadsökning för kommande år.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har också ett generellt effektiviseringsbehov under helåret 2022 på 11,9 mnkr, då inga generella åtgärder har gjorts under 2022 så kvarstår effektiviseringsbehovet 2023.

De största positiva avvikelserna finns inom förebyggande insatser och aktiviteter 2,9 mnkr (tidigare EDV + träffpunkter), gäller främst vakanta ännu ej tillsatta tjänster och lägre kostnader för omsorgsresor och inom de av kommunstyrelsen tilldelade medlen på totalt 15 mnkr till Vuxenutbildningen 2022, där endast 3 mnkr nyttjades under 2022.

Utfallet på investeringsverksamheten är övergår budget med -0,1 mnkr av den totala budgeten på 2,4 mnkr.

Beslutsärende: Årsredovisning år 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

7

23AFN18

Tjänsteskrivelse

2023-02-13

Diarienummer: 23AFN18

Handläggare:

Martin Wagner
026-17 92 27
martin.wagner@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Årsredovisning 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Förslag till beslut

Att godkänna årsredovisningen avseende år 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden,

Att till kommunstyrelsen överlämna rapporten.

Ärendebeskrivning

Årsredovisningen för 2022 beskriver verksamheten som bedrivits under året. Den är upprättad enligt anvisningar från sektor Styrning och stöd. Rapporten redovisar en avstämning i förhållande till den verksamhetsplan som Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutat om för 2022 - 2025. Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden redovisar ett resultat för 2022 på minus 6,9 mnkr.

De största negativa avvikelserna inom nämndens verksamheter är inom boende LSS egen regi (-8,1 mnkr) och till viss del personlig assistans i egen regi (-1,5 mnkr). Till stor del har dessa avvikelser att göra med en hög sjukfrånvaro under dec 2021 – mars 2022, pandemins fjärde våg.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Välfärd

Verksamhetsrapport helår 2022

Arbetsmarknad och funktionsrättsnämnd

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av de väsentligaste händelserna	4
2	Målanalys	4
2.1	Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor	4
2.2	Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen	6
2.3	Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska stödja individer med psykiska funktionshinder så dessa ges förutsättningar till ett självständigt liv och meningsfull sysselsättning	9
2.4	Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska säkerställa individer som är beviljade daglig verksamhet enl. LSS ges stöd och förutsättningar till ett självständigt liv och meningsfull sysselsättning.....	10
2.5	Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle	13
2.6	Ett klimatneutralt Gävle 2035	13
3	Uppföljning av politiska uppdrag	14
3.1	Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att fullfölja nödvändiga och identifierade effektiviseringsåtgärder.....	14
3.2	Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att utveckla och utöka formerna för att öka antalet platser på Vuxenutbildningen för att bidra till en mer framgångsrik kompetensförsörjning. För ändamålet tillförs nämnden 7 mnkr. ...	14
3.3	Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att möta den statliga finansieringen för utökade platser inom Yrkesvux med utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden. För ändamålet finns 15 mnkr årligen reserverade under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när medfinansieringsnivån kan fastställas.	15
3.4	Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att intensifiera arbetet med personer som står långt ifrån arbetsmarknaden i tät samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och andra relevanta aktörer för att rätt insats och stöd ska kunna ges till individen. Målet om minskade försörjningsstöds kostnader kvarstår.....	15
3.5	Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med Kommunstyrelsen avskaffa ofrivilliga delade turer inför 2023.Uppdraget ska inledas med en analys som belyser konsekvenser, möjligheter och utmaningar. Nämnderna ska gemensamt ta fram en handlingsplan utifrån analysen som beskriver hur genomförandet ska ske. Uppdraget ska samordnas	

	med pågående uppdrag kopplade till framgångsrik kompetensförsörjning och kompetensutveckling för äldreomsorgen samt med "Använd Kompetensen Rätt" (AKR). Förutsättningar för ett gott medarbetar- och ledarskap ska präglade genomförandet och arbetet ska resultera i mer individuellt anpassade insatser och högre kvalitet för brukaren/ kunden. För detta finns medel avsatta under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när handlingsplan och finansieringsbehov återrapporteras.	16
3.6	Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att fortsätta utveckla och öka inflytandet och egenmakten för personer med hjälp- och omsorgsbehov. Målet är stort inflytande över de insatser som utförs och erbjuds, ökade valmöjligheter inom daglig verksamhet både när det gäller innehåll och arbetstider och samverkan samt samplanering mellan boende och daglig verksamhet med målet att använda tillgängliga resurser bättre. ...	17
3.7	Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att i samarbete med civilsamhället fortsätta utveckla metoder för ett mer flexibelt lärande inom SFI. Undervisningen behöver bli mer digital och med olika starttider under hela året och med bättre möjligheter att kombinera studier och praktik och att komplettera med just det som saknas för att individen ska komma vidare.....	18
4	Uppföljning av privata utförare	18
5	Resultat och Investeringar	18
5.1	Resultat och investeringar	18
6	Förväntad utveckling	19

1 Sammanfattning av de väsentligaste händelserna

Pandemins fjärde våg påverkade nämndens verksamheter i inledning av 2022. Detta medförde höga sjukskrivningstal och stor belastning på de personella resurserna. Verksamheter som delvis varit begränsade har successivt öppnat upp, men viss påverkan finns fortfarande som en följd av kvarvarande rekommendationer från myndigheter.

Arbetet med ett förbättrat arbete med hälso- och sjukvårdsfrågorna fortgår inom sektorn. Syftet är att höja kvaliteten, tydliggöra ansvar och minska sårbarheten. Inom sektorn kommer ett särskilt hälso- och sjukvårdskontor att inrättas våren 2023.

Vuxenutbildningen har ökat takten i utvecklingsarbetet och i ännu högre utsträckning möta behoven av olika typer av yrkesutbildningar.

En utvärdering av hur verksamheterna inom nämndens ansvarsområde har hanterat pandemin har genomförts under 2022.

Trots en osäker omvärld och en begynnande lågkonjunktur minskade antalet försörjningsstödstagare i Gävle kommun under 2022.

2 Målanalys

2.1 Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor

Fokusområden

Under 2022 har Vuxenutbildningen haft ett antal fokusområden och delmål:

- Minska andelen som ej kommer till start
- Öka andelen som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E
- Minska andelen som avbryter sina studier
- Öka elevinflytandet

Sammanfattningsvis kan verksamheten konstatera att:

Ingen förändring har skett gällande att minska andelen som ej kom till start. Verksamheten har fortfarande 30% av antagna som ej kom till start precis som under 2021. Något som verksamheten kommer att fortsätta jobba med.

Andelen som har avslutat kurs/utbildning ligger lägre än för år 2021. Dock ser verksamheten en skillnad från och med P4. Verksamheten kommer att fortsätta jobba med att öka andelen som avslutar sin kurs/utbildning under 2023.

Andelen som har avbrutit sina studier ligger på samma nivå som 2021 det vill säga 17%. Dock ser verksamheten att de flesta avbrotten sker i den externa utbildningsanordnaren Hermods regi. Verksamheten kommer att fortsätta jobba med att minska avhoppet under 2023. En minskning av besvarad elevenkät har skett under 2022 jämfört med 2021. Under 2021 besvarade 27% elevenkäten och under 2022 besvarade 25% elevenkäten. Verksamheten kommer att fortsätta jobba med att öka elevinflytandet under 2023.

Utfall av aktiviteterna för att förbättra studieresultaten:

Insatser inom detta delområde redovisas i ovanstående "Insatser för att öka andelen som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E samt minska andelen som avbryter sina studier". D v s tillsättning av förstelärare, rekrytering av språk- och studiecoacher samt utökning av stödinsatser på sfi.

Sammanfattad målanalys:

Verksamheten ser minskning av andelen elever som godkänns inom kommunal vuxenutbildning

för år 2022 78% jämfört med 2021(År 2021 låg siffran på 82%). Dock är utfallet för 2022 fortfarande högre än målvärdet på 72%. Indikatoren pekar på helår och är ej baserad på perioder. Indikatoren som visar andel kursdeltagare som har slutfört kurs med lägst betyg E/G baseras på verksamhetens periodupplägg. Där kan verksamheten se en ökad andel som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E jämfört med 2021. Under 2021 hade verksamheten en andel på 75% som avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E.

Verksamheten kan se att insatserna ger verkan för elevernas måluppfyllelse. Dock sker förändringen sakta. Om verksamheten ska jämföra sig med riket måste verksamheten titta på 2021 års siffror, detta då siffrorna för år 2022 ej ännu är införda i Kolada. När verksamheten jämför sig i Kolada för år 2021 ligger verksamheten på medel för grundläggande kurser och under medel för gymnasiala kurser.

Utfall av aktiviteterna för att minska avhopp och avbrott i studier:

Insatser inom detta delområde redovisas i ovanstående "Insatser för att öka andelen som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E samt minska andelen som avbryter sina studier": D v s tillsättning av förstelärare, rekrytering av språk- och studiecoacher samt utökning av stödinsatser på sfi.

Verksamheten kan på helår ej se en minskning av andel antagna som har avbrutit kurs eller utbildning vid Vuxenutbildningen. Dock kan verksamheten se en positiv trend efter det att insatserna har initierats.

Verksamheten kan se att avhoppet från de externa utbildningsanordnarna har ökat från 16% 2021 till 23% för 2022. Verksamheten kommer att ha en fortsatt dialog kring hur de externa utbildningsanordnarna arbetar med att förbättra arbetet med att minska avbrotten.

För att utveckla inflytande, tillgänglighet, likvärdighet och samverkan har stödprocessen "Göra VUX tillgänglig för alla" startats.

En rutin kring stödinsatser är under process och planen är att presentera övergripande information i januari 2023. Inventering av lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten pågår och skall presenteras för lärare. Alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. När rutinen för stödinsatser är implementerad kan verksamheten säkerställa att rutinen används. Alla lärare har tillgång till elevens ISP dock krävs en utbildningsinsats för att säkerställa att alla medarbetare vet hur man kan använda sig av den. Enligt elevenkäten upplever 69% av de svarande att läraren anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. Enligt elevenkäten upplever 62% av elever i behov av stöd att de får de stöd och de anpassningar de är i behov av.

Arbete med att marknadsföra det stöd som finns att tillgå vid studier på Vuxenutbildningen pågår, både via information vid kursstart till befintliga elever men även via informationsmöten med ex Arbos samt LSS-boenden i syfte att locka nya elever till utbildning. Arbetsgrupper finns med fokus på att utveckla hemsidan bland annat med tydlig info om vilket stöd som finns att tillgå samt vilka lärverktyg som finns att nyttja.

Under 2022 inleddes ett omfattande projekt inledas "Satsning på vuxenutbildningen". En projektledare är utsedd och projektorganisationen utbyggd. Syftet är att utveckla flexibelt lärande i tid och rum samt individanpassat lärande. Projektet beräknas pågå under 2023-2024.

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Andel elever som godkänns inom kommunal vuxenutbildning (1)	78 %		72 %	Ok
Andel elever som godkänns inom SFI (2)			74 %	
Andel avhopp från Vuxenutbildningen (3)	21 %		19 %	Ok

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Andel avhopp från externa utbildningsanordnare (4)	23 %		17 %	

(2) går ej att följa upp 2022 pga. att data saknas.

2.2 Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska arbeta för att individen ska förflytta sig till egen försörjning genom arbete eller studier

Fokusområden: Utveckla samarbetet mellan verksamhetsområden för att förbättra våra insatser.

Trappstegsutbildning: Vuxenutbildningen och Arbos har under tertial 1 och 2 tagit fram en trappstegsutbildning som ett led i stegförflytning till egen försörjning. Under våren och sommaren fick deltagarna i trappstegsutbildningen genomgå förberedande moduler via Arbos. Modulerna innehåller bland annat grundläggande datorkunskap och personligt varumärke. Den 15 augusti statade en 20 veckor lång utbildning för att förbereda deltagarna mot nästa steg som är en kombinationsutbildning mot Handel & Service, Vård och Teknik. Under dessa 20 veckor fick deltagaren varva utbildning med praktik. Resultaten är mycket goda och 20 av 22 har nu behörighet att påbörja kombinationsutbildningen som startar v2 2023.

Föräldrautbildning: Samarbete mellan förebyggande enheterna på FIA tillsammans med ARBOS och Vuxenutbildningen har upprättats. Målet är att ge våra kunder som är föräldrar riktade utbildningsinsatser i stegrande omfattning utifrån behov. "Föräldraskap i Sverige" kan ges inom sfi ramarna till många, ABC för de föräldrar som behöver fortsatt stöd (genomförs av Förebyggandeenheten) samt trygghetscirkeln som är en mer omfattande insats (genomförs också av Förebyggandeenheten).

Informationssatsning om insatser på förebyggandeenheten: Kunder och elever på ARBOS och Vuxenutbildningen får information om vilka insatser som finns tillgängliga utan behov av behovsbedömning eller biståndsbeslut. Utifrån desinformationskampanjen om socialtjänsten tidigare i år finns också möjlighet för Vuxenutbildningen och ARBOS att larma på om behov av informationsinsatser behövs. Status: Genomförs.

Sammanfattande målanalys

Huvuddelen av planerade aktiviteter är genomförda. Det finns överlag stora utmaningar för målgruppen, med en för många individer, lång väg till ett reguljärt arbete. Samtidigt har en stor mängd utvecklingsarbete och nya genomgripande processer och nya arbetssätt har genomförts och implementerats under 2023.

Flera av beslutade indikatorer går inte att få utfall för då datauttag omöjliggjorts för helåret, vilket omöjliggör fastställande av utfall eller nya basvärden för utvecklingsindikatorer. Trots detta har ambitioner och målsättning i stort uppnåtts då planerade aktiviteter och utvecklingsarbeten genomförts. Målet anses därför sammanfattningsvis vara delvis vara uppnått.

Analys av indikatorer

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd:

Andelen vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd har ökat med 40 personer under 2022. Under våren 2022 gjordes därför en kartläggning av målgruppens förutsättningar i form av utbildningsnivå, ohälsa och språkkompetens i svenska språket. Kartläggningen visade att en stor del av målgruppen har låg utbildningsnivå. 15% saknar

skolutbildning helt. 50% har max grundskola, påbörjad eller avslutad. 10% har ej slutfört gymnasium 25% har slutfört gymnasium 35 % har dessutom diagnostiserad ohälsa som påverkar stegförflyttningen till egen försörjning. 60 % av målgruppen försörjningsstödstagare är utrikesfödda, detta jämfört med 12 % av befolkningen i Sverige.

Utkomsten av denna kartläggning gjorde att Arbos tog beslutet att utveckla upplägg och innehåll i arbetsmetoden för att bättre möta målgruppens behov, då förutsättningarna för målgruppen att nå egenförsörjning var sämre och mer utmanande än väntat. Under hösten 2022 infördes ett vidareutvecklat arbetssätt gentemot målgruppen i form av utvecklingsspår, språkspår samt utbildnings- och arbetsspår. Syftet är att nå en högre genomströmning för varje individs väg mot egenförsörjning genom arbete, studier eller annat. Under året har statens beslut om att ta bort extratjänst som anställningsform för denna målgrupp påverkat möjligheten att vara självförsörjande, där man blivit kvar i, alternativt återgått i ett försörjningsstöd då denna anställning inte var en möjlighet.

Gällande kvantitativt resultat kan inte statistik redovisas på grund av fortlöpande tekniska svårigheter under 2022 (IT-leverantören CGI har förändrat sin databas vilket omöjliggör statistikuttag för 2022).

Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen:

Rätten till ekonomiskt bistånd är stadgad i Socialtjänstlagen och inte påverkbar för Gävle kommun. Det som är påverkbart är att ha en rättssäker och god prövning av varje sökandes rätt till ekonomiskt bistånd och att ha en effektiv process och stöd till kunderna så att deras väg till egen försörjning blir så kort som möjligt. Detta har Arbos arbetat med under 2022 genom vidareutveckling av organisation och arbetsprocess.

Gällande kvantitativt resultat kan inte statistik redovisas på grund av fortlöpande tekniska svårigheter under 2022 (IT-leverantören CGI har förändrat sin databas vilket omöjliggör statistikuttag för 2022).

Genomförandeplan finns och är aktiv och uppdaterad, för samtliga kunder med framtidsärende.

Utifrån kartläggning och planering som görs mellan varje kund och dess förändringsledare sätts en konkret och individuell självförsörjandeplan för hur man som försörjningsstödstagare ska gå mot egen försörjning via arbete, studier eller annan ersättning. Detta är ett löpande och konstant pågående arbete i grunduppdraget för Arbos verksamhet.

Under 2022 har Arbos förändringsledare tillsammans med respektive kund lagt upp genomförandeplanen "Min självförsörjandeplan" för försörjningsstödstagare i Gävle kommun. Arbetet har under året fortsatt utvecklas och kommer även framåt att vara ett prioriterat utvecklingsområde.

Stegförflyttning på väg mot egen försörjning

Under 2022 har Arbos fortsatt arbetet med den nya organisationen. En mängd aktiviteter har utvecklats i den nya processen och det nya arbetssättet har implementerats. Syftet är att nå en högre genomströmning, individuellt, kvalitativt och effektivt anpassat upplägg och sammanhållet stöd för varje individs väg till egen försörjning via arbete eller studier. Under året har vi kartlagt varje kunds förutsättningar och nuläge utifrån utbildningsbakgrund, hälsa mm. Detta i syfte att kunna identifiera vilka behov Arbos målgrupp har och därmed vad vi som verksamhet ska leverera till varje kund.

Det innebär att det är en lång väg för Arbos målgrupp att bli självförsörjande. Behovet av stöd och utbildning är stort. "Min självförsörjandeplan" och dess innehåll samt arbetet med stegförflyttning är av yttersta vikt för kundens progression. Men även behovet av "mottagare" i arbetslivet är stort. dvs arbetsgivare som på olika sätt öppnar dörrar för Arbos målgrupp försörjningsstödstagare. I både offentlig och privat regi, i olika former av praktik, arbetsmarknadsanställningar mm som är en del i stegförflyttningen och progressionen för Gävle kommuns försörjningsstödstagare som står långt från arbetsmarknaden och egen försörjning. Innehåll och upplägg i moduler har vidareutvecklats till olika spår för att bättre möta

målgruppens utmaningar och behov.

Projekt Rätt till Rätt har under året arbetat med kartläggning samt stegförflyttning mot egenförsörjning via sjuk- eller aktivitetsersättning för den målgrupp där det är rätt väg. Arbos har i samarbete med VUX under året utvecklat konceptet Trappstegsutbildning. Samt därefter genomfört denna tvåstegsutbildning innehållande studieförberedande utbildningsmoment under perioden 1 juni - 21 december, för att under januari månad 2023 starta yrkeskombinationsutbildningen inom områdena vård, service och handel i kombination med 25% språkutbildning för 22 försörjningsstödtagare.

Resultat vid avslut från Arbos, till egen försörjning genom arbete, studier, sjuk/aktivitetsersättning, annan orsak

Av de som blivit självförsörjande under 2022 och inte längre uppbär försörjningsstöd har 38% blivit det genom arbete, 20% genom utbildning, 4% genom sjuk- och aktivitetsersättning och 38 % genom försörjning från annat håll, exempelvis flytt till annan kommun, ålderspension eller ej återsökt försörjningsstöd mm. Resultaten baseras på 1185 avslutade förändringsärenden.

Indikator	Utfall	Målvärde	Status
Genomförandeplan finns och är aktiv och uppdaterad, för samtliga kunder medframtidssärende. (1)	100 %	 100 %	
Stegförflyttning på väg mot egen försörjning. (2)			Ok
Resultat vid avslut från Arbos, till egen försörjning genom arbete, studier, sjuk/aktivitetsersättning, annan orsak (3)			Ok
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av vuxna biståndsmottagare (R9 Indikator)		 36 %	
Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen (R9 indikator)		 5,2 %	
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, procent (R9 indikator)		 43 %	

2. Utvecklingsindikator 2022. Genomförd. Se beskrivning ovan. Mätvärde saknas.

3. Utvecklingsindikator 2022. Av de som blivit självförsörjande under 2022 och inte längre uppbär försörjningsstöd har 38% blivit det genom arbete, 20% genom utbildning, 4% genom sjuk- och aktivitetsersättning och 38 % genom försörjning från annat håll, exempelvis flytt till annan kommun, ålderspension eller ej återsökt försörjningsstöd mm. Resultaten baseras på 1185 avslutade förändringsärenden.

4. Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, statistikuttag inte möjligt för 2022

5. Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen, statistikuttag inte möjligt för 2022

2.3 Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska stödja individer med psykiska funktionshinder så dessa ges förutsättningar till ett självständigt liv och meningsfull sysselsättning

Nämndens verksamheter

Myndighet - Socialpsykiatri

Beslut boendestöd och personligt stöd	2019 Bifall	2019 Avslag	2020 Bifall	2020 Avslag	2021 Bifall	2021 Avslag	2022 Bifall	2022 Avslag
Antal beslut (st):	305	7	287	10	350	15	418	14
Antal personer:	225		192		238		304	

Gällande beslut om socialpsykiatriboende så har det minskat något 15 procent.

Gällande beslut om boendestöd och personligt stöd så har det skett en ökning med 21 procent.

Förebyggande och kompetens

Fokusområde: "Utveckla insatser för personer med psykisk ohälsa till ett självständigare liv via verksamheten aktivitetshuset Nygatan 26."

Ett arbete har startats med att utveckla en mötesplats för personer med psykisk sjukdom/ohälsa med delaktighet och inflytande från deltagare och i nära samarbete med andra aktörer, volontärer och intresseföreningar. Enhetschef har efter dialog med medarbetare arbetat för en uppdelning av verksamheten då det är svårt att kombinera alla deltagare utifrån olika förutsättningar. På träffpunktsdelen finns inga krav på närvaro men på aktivitetshuset i övrigt ges uppdrag från Arbetsmarknad och stöd. I verksamheten finns en medarbetare avdelad att se över möjliga samarbetspartners såsom föreningar och studieförbund. Det finns behov av annan lokal för träffpunkten.

I samband med politiskt uppdrag 2021 aktiverades en arbetsgrupp bestående av vissa personer från civilsamhället kring frågan om ett fontänhus i Gävle. Dialog har förts med dessa samt riksföreningen Fontänhus Sverige och samordningsförbundet Gävleborg. Under perioden oktober – december har en intern projektledare rekryterats med uppdrag att genomföra en förstudie om förutsättningar att starta ett Fontänhus i Gävle. Förstudien redovisas i form av en rapport den 9 januari 2023 där beslut om fortsättning av arbetet fattas. Fontänhusens modell är en psykosocial arbetsinriktad rehabilitering som stödjer människor som lever med psykisk ohälsa på vägen till återhämtning. Grundtanken är att ta tillvara och utveckla människors friska sidor genom arbete och gemenskap. Medlemmarna deltar frivilligt i verksamheten och bidrar efter förmåga för att bryta isolering, strukturera sin dag, arbeta med meningsfulla uppgifter, ingå i en gemenskap och stärka sin självkänsla. Fontänhusen är en inbjudande och inkluderande miljö där människor oavsett bakgrund, svårigheter och ålder kan ta del.

Moränen har under året samarbetat med Heros och haft såväl måndagskvällar på Moränen och aktiviteter vissa lördagar.

Boende - Socialpsykiatri

Alla verksamheter har genomgått översyn av scheman, dels utifrån det nya heltidsmättet för

nattarbete samt de nya schemaprinciperna som innebär kortare nattpass och/eller färre nattpass i följd, dels generellt utifrån arbetsmiljö och ekonomi. Schema- och personalplaneringsgruppen har varit behjälpliga i arbetet. I samband med detta har också vissa enheter fått stöd i införandet av planeringsverktyget TES.

Under året har ett flertal allvarliga tillbud med hot och våld mot medarbetare och/eller mellan kunder inträffat. Enhetschefer och medarbetare kopplar ihop händelserna med ökad droganvändning i kombination med svår psykisk sjukdom. Händelserna har lett till behov av förtätad bemanning och under perioder även personskydd för medarbetare.

Kontinuitet:

Samtliga grupper inom Boendestöd har börjat arbeta i team kring kund. Syftet med detta arbetssätt är ökad kontinuitet, samsyn avseende arbetssätt och gemensamma mål.

Myndighet - Socialpsykiatri

Beslut boendestöd och personligt stöd	2019 Bifall	2019 Avslag	2020 Bifall	2020 Avslag	2021 Bifall	2021 Avslag	2022 Bifall	2022 Avslag
Antal beslut (st):	305	7	287	10	350	15	418	14
Antal personer:	225		192		238		304	

Gällande beslut om socialpsykiatriboende så har det minskat något 15 procent.

Gällande beslut om boendestöd och personligt stöd så har det skett en ökning med 21 procent.

Analys av indikatorerna

Genomförda aktiviteter, vilket indikatorerna syftar till, är genomförda enligt plan.

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Utreda målgruppens behov av aktivitet och sysselsättning (1)	100 %		100 %	
Långsiktig plan (till 2024) utifrån nuläge (ovan)	100 %		100 %	

2.4 Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska säkerställa individer som är beviljade daglig verksamhet enl. LSS ges stöd och förutsättningar till ett självständigt liv och meningsfull sysselsättning.

Nämndens verksamheter - Förebyggande och kompetens

Inom daglig verksamhet LSS (EDV) finns en strävan att kunna erbjuda utveckling genom internrörlighet. Under året har 141 personer bytt till en ny grupp/EDV var av 16 personer har bytt 2 eller fler gånger. Intern rörlighet initierat av brukare själv eller av handledare som ger förslag till brukare om utveckling, med syfte att få möjlighet till ny utveckling och meningsfullhet.

Under 2022 har 4 nya grupper startats. Det finns en brist på tomma lokaler som är lämpliga för

målgruppen med stora omvårdnadsbehov där EDV som är handikappanpassade vilket är problematiskt.

Alla brukare är tillbaka i ordinarie sysselsättning efter pandemiåren. Alla brukare önskar den tid de vill arbeta inom de tidsramar verksamheten är organiserad i dagsläget. Verksamheten tillgodoser önskad sysselsättning i mycket hög utsträckning.

Ett utvecklingsarbete pågår där EDV:s Möbelpoolsgrupp planeras för att samverka i gemensamma lokaler i Hemsta för en gemensam återbrukspool med bl a möbelreovering.

Inom EDV strävas det efter att alla ska ha gemensamt förhållningssätt och arbetssätt i mötet med brukare med funktionsnedsättning. Förhållningssättet handlar om att medarbetarna ska arbeta individbaserat utifrån varje individs förutsättningar.

EDV har utvecklat samarbetet tillsammans med Boende och stöd LSS genom 2 workshops och kommer att fortsätta arbetet under 2023 med syfte att skapa sam- och helhetssyn för individernas bästa.

Fokusområde: Kompetenskrav och enhetliga titulaturer inom LSS

Under hösten 2022 har ett gemensamt arbete pågått med att ta fram förslag på genomförande av att införa enhetliga titulaturer och kompetenskrav inom LSS-verksamheterna. Verksamhetschefer från länets 10 kommuner har arbetat fram ett gemensamt inriktningsdokument som överlämnats till socialcheferna. Beslut om fortsatt arbetet fattas under januari 2023.

Boende - BoS/LSS

Fortsatt arbete med genomförandeplaner enligt IBIC har genomförts; upprätta, följa upp samt sätta mål, parallellt med aktivt arbete med uppdatering av TES-planering. Enheterna befinner sig på olika nivåer i arbetet.

Arbeta digitalt i Treserva mobilapp har införts i hela verksamhetsområdet. Utöver arbetsmiljövinster och förbättrad rättssäkerhet förväntas detta arbetssätt ge en positiv skillnad gällande läkemedelsavvikelser. Vidare genomförs ett digitaliseringsprojekt tillsammans med verksamheter inom kontor stöd i hemmet, i syfte att ta fram en digital lösning som ökar kunders inflytande över det stöd man har rätt till, att öka spontanitet och flexibilitet.

Projekt boendesamordning har övergått till linjearbete med en egen ledningsgrupp och omfattar verksamhetsutvecklare samt boendesamordnare myndighet och utförare.

Arbetet i LSS-nätverket har genererat en överenskommelse om titulatur och kompetens i länets kommuner och innebär förutom en titulaturändring införandet av ytterligare en kompetensnivå; stödpedagog.

Flera av enheterna inom verksamhetsområdet har genomfört schemaförändringar med stöd av schema- och personalplaneringsgruppen. Korttidsenheterna för barn och unga har påbörjat arbete med samplanering där samtliga enheter ligger i samma schema för att förenkla. LSS-poolens arbete har fortsatt efter delår 2 och kommer att förlängas för att fullt ut kunna anpassas till verksamheternas behov.

Myndighet

Handläggningstiderna under perioden är acceptabla och inom ramen av vad som kan förväntas. Enheten har väl upparbetade rutiner för att upprätthålla en rimlig handläggningstid. LSS-utredningar tog i genomsnitt 48 dagar och utredningar för socialpsykiatrigruppen 25 dagar.

Beaktat att det samtidigt har genomförts många uppföljningar i kombination med ett ökat inflöde av ansökningar så är det ett mycket bra resultat. Uppföljningsgraden har ökat markant vilket bottenar i att det under planeringsdagen bestämdes att genomföra en punktinsats och följa upp alla servicebostäder samt en kraftansamling kring boendestöd. Detta har genomförts trots att enheten ännu inte är fulltalig och det har upplevt väldigt inspirerande av handläggarna men också stressande eftersom ärendeflödet inte minskat i omfattning.

Enheten har fått feedback från verkställande enheter och kunder, att det varit viktigt och värdefullt. Enheten har valt att inte planera för en riktad uppföljningsinsats under våren 2023

på grund av förväntad arbetsbelastning utifrån förändringen i LSS-lagstiftningen där det förväntas en ökning av LSS ansökningar och främst gällande personlig assistans. Enheten kommer följa upp beslut då det aktualiseras och även planera vart efter men det behöver fokuseras på att greppa den nya lagstiftningen och dess konsekvenser. Enheten har ännu inte uppnått beviljad personalram och kommer inte hinna rekrytera innan förändringen av lagstiftning 2023 träder i kraft, vilket innebär att enheten behöver hushålla med resurserna under tiden rekrytering pågår.

Uppföljningsgraden för LSS har ökat från 20% till 55% på totalen för 2022. För Socialpsykiatri har uppföljningsgraden ökat från 50% till 55%. Detta bör dock ses i sitt perspektiv att det var en kraftansträngning att öka uppföljningarna så mycket på kort tid (andra halvåret) och att det inte är ett arbetssätt som kommer att hålla över tid

Under året så har man fortsatt med Boendeplansarbetet för att möjliggöra för personer att erhålla boende i Gävle kommun samt minska behovet av externköp av platser utanför kommungränsen.

LSS 2022 (2021)			
Insats	Bifall	Avslag	Antal personer
Personlig assistans	18 (13)	12 (20)	22 (27)
Tf utök personlig assistans	13 (17)	4 (10)	10 (19)
Retroaktiv tillfällig utökning av personlig assistans	14 (11)	0 (1)	10 (3)
Ledsagarservice	6 (4)	7 (7)	12 (7)
Kontaktperson	64 (60)	30 (12)	94 (69)
Tf utök kontaktperson	2 (4)	1 (0)	1 (2)
Avlösarservice	27 (10)	4 (0)	25 (9)
Tf utök avlösarservice	3 (2)		3 (1)
Korttidsvistelse	29 (28)	3 (4)	28 (28)
Tf utök korttidsvistelse	2 (3)		2 (2)
Korttidstillsyn	9 (16)	(1)	9 (17)
Bostad med särskild service för barn och unga	3 (3)	1 (2)	4 (5)
Bostad med särskild service för vuxna	23 (33)	21 (23)	44 (55)
Daglig verksamhet	58 (52)	1 (2)	59 (57)
	271 (256)	85 (81)	

Kommentar till siffrorna för LSS-beslut

Jämfört med 2021 så det skett en 38 procents ökning av bifall till personlig assistans/utökning av antalet timmar. Avslagen har minskat med 60 procent från 20 till 12 avslag. Antalet personer som söker assistans har minskat från 27 till 22. Gällande kontaktperson så har det skett en kraftig ökning av sökanden från 67 till 94. Bifall till Bostad med särskild service för barn ligger kvar på samma nivå som 2021 d v s 3 bifall till ansökan. Bostad med särskild service för vuxna har minskat från 34 till 23 bifall. Avseende beslut om daglig verksamhet så har det var en ökning av bifallsbeslut från 52 till 58. 1 person har fått avslag på sin ansökan om EDV jämfört med 2021 då 2 personer fick avslag.

Analys av indikatorerna

Genomförda aktiviteter, vilket indikatorerna syftar till, är genomförda enligt plan.

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Utreda målgruppens behov av aktivitet och sysselsättning (1)	100 %		100 %	
Brukarens möjlighet att välja aktivitet utifrån önskemål (1)	95 %		100 %	

Brukarens möjlighet att välja aktivitet utifrån önskemål: Målvärdet, 100%, är orealistiskt i praktiken.

2.5 Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle

—

Nämndens/bolagets verksamheter

Eleven ska ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande. SKOLFS 2017:17 2.1 (Elever med jobb 6 månader efter avslutad utbildning).

Analys av indikatorerna och målanalys

Verksamheten skickar ut en enkät 6 månader efter avslutad utbildning för att undersöka huruvida utbildningen har lett till jobb eller ej. Under 2022 har svarsfrekvensen varit mycket låg på denna enkät och det därför inte möjligt att utifrån detta dra några slutsatser huruvida målet är uppfyllt eller ej. Någon bedömning av måluppfyllelse kan därför inte göras. Verksamheten kommer under 2023 att jobba med hur man kan undersöka huruvida utbildningen har lett till jobb eller ej.

Indikator	Utfall		Målvärde	Status
Andel elever inom yrkesutbildning som har arbete sex månader efter avslutad utbildning. (1)		—	62 %	

2.6 Ett klimatneutralt Gävle 2035

Nämndens/bolagets verksamheter

Välfärd Gävle jobbar fokuserat med fossilfria transporter och målet Gävle kommunkoncerns drivmedelsförbrukning inklusive upphandlingar där transporter ingår ska vara 100% fossilfria 2025. Arbetet med att ta fram handlingsplaner kommer bedrivas under hösten 2022 för att därefter inleda genomförandet av dessa under 2022-25, dvs huvuddelen av detta arbete är framtåtriktat och kommer inte ge resultat under 2022. Miljöpåverkan från transporter är en stor miljöaspekt för sektorn där vi har stor rådgighet men som kräver ett fokuserat och systematiskt omställningsarbete. Det här arbetet berör alla delar inom Välfärd Gävle.

Projektet ökad cirkularitet i Gävle kommun: Välfärd Gävle deltar både i styrgrupp och projektgrupp. Goda exempel finns redan idag hos exempelvis Möbelpoolen. Utöver det kan det finnas resursflöden inom Välfärd Gävles verksamheter som skulle kunna vara intressant för förstudien att kartlägga och föreslå utveckling kring. Exempelvis möbler för de som flyttar in/ut på våbo eller inköp, distribution, lager och förbrukning av förbrukningsmaterial. Även denna del har en långsiktig dimension bortom året, men är värd att här rapportera då den ger ett

sammanhang.

De aktiviteter som idag arbetas aktivt med och som på olika vis bidrar till att uppnå målet "Ett klimatneutralt Gävle 2035" är i övrigt, t ex:

- Tidigare fysiska möten har ersatts med digitala i mycket hög utsträckning. Detta medför mindre resande och minskad påverkan på miljön.
- Bilar som tankas med diesel tankas from 2021 med miljödiesel. Detta innebär 90 % lägre utsläpp.
- Bilar som byts ut, byts ut till elbil.
- Matsvinnsmätningar
- Digitalisering av verksamheter och arbetssätt pågår i sektorn på olika sätt, vilket indirekt bedöms komma ge olika positiva effekter på transporter och pappershantering, mindre användning av plast osv.

Nämndens verksamheter följer och genomför de aktiviteter som finns i beslutad klimatfärdplan. Bedömning över status "måluppfyllelse" är att målet är uppfyllt

Indikator	Utfall	Målvärde	Status
Uppnådda delmål	100	 100%	

3 Uppföljning av politiska uppdrag

3.1 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att fullfölja nödvändiga och identifierade effektiviseringsåtgärder.

Uppföljning uppdrag

Effektiviseringsåtgärder avseende ekonomiskt bistånd är: Nytt arbetssätt på Arbetsmarknad och stöd vilket innebär bl a bättre individanpassning av planering och insatser, sammanhållet stöd och fokus på progression. Satsning på vuxenutbildning med vissa utbildningar inriktade för personer som uppbär försörjningsstöd. Projektet Rätt till rätt, läs uppdrag 4. Flera av enheterna inom verksamhetsområden inom LSS har genomfört schemaförändringar med stöd av schema- och personalplaneringsgruppen, genom att korta ned långa schemaperioder samt minimera antalet långa arbetspass.

Uppdraget anses delvis utfört.

3.2 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att utveckla och utöka formerna för att öka antalet platser på Vuxenutbildningen för att bidra till en mer framgångsrik kompetensförsörjning. För ändamålet tillförs nämnden 7 mnkr.

Uppföljning uppdrag

Under år 2021 gjordes en förstärkning kring Vuxenutbildningen i Gävle kommun. Detta för att möta de behov som fanns och fortfarande finns. Detta omfattar bl a fyra språkcoacher, en elevcoach samt lärartjänster på Komvux.

Uppdraget anses utfört.

3.3 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att möta den statliga finansieringen för utökade platser inom Yrkesvux med utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden. För ändamålet finns 15 mnkr årligen reserverade under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när medfinansieringsnivån kan fastställas.

Uppföljning uppdrag

Verksamheten har tagit del av de reserverade medlen. Följande områden har detta använts till:

1. Riktade utbildningar för personer som uppbär försörjningsstöd.
2. Utökat stöd till elever på vuxenutbildningen i det svenska språket (språkcoacher) samt övrigt studiestöd (studiecoacher).
3. Handledare anställda av Vuxenutbildningen för att kunna utöka APL-platser.
4. Fler sökande beviljas medel från den interkommunala ersättningen. Verksamheten har även utökat budgeten för den interkommunala ersättningen vilket innebär att fler gävlebor kan utbilda sig genom köpta utbildningar.
5. Utökning av den yrkesutbildningar inom egenregi. I och med att en extern utbildningsanordnare har valt att lägga ned sin verksamhet i Gävle har verksamheten planerat för att genomföra detta i egenregi.
6. Kombinationsutbildning svets.
7. Digitalisera studiehandledningen.

Uppdraget bedöms vara genomfört.

3.4 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att intensifiera arbetet med personer som står långt ifrån arbetsmarknaden i tät samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och andra relevanta aktörer för att rätt insats och stöd ska kunna ges till individen. Målet om minskade försörjningsstödskostnader kvarstår.

Uppföljning uppdrag

Inom ramen för projektet Rätt till Rätt har ett arbete kring kartläggning samt stegförflyttning mot egenförsörjning via sjuk- eller aktivitetsersättning genomförts. Även teamutredning har påbörjats (försäkringsmedicinsk utredning för individen). Ett samarbete med Region Gävleborgs rehab-koordinatorer har inletts, för att skapa en bättre och samlad planering och uppföljning av gemensamma kunder.

Konceptet Trappstegsutbildning har startats. Innehåll är studieförberedande utbildningsmoment, samt yrkeskombinationsutbildningar inom områdena vård, service och handel i kombination med 25% språkutbildning.

Arbos, vuxenutbildningen och Näringslivsenheten har arbetat fram en överenskommelse med Arbetsförmedlingen om strategiska inriktningar för samarbetet med gemensamma målgrupper för 2023.

Via Länsstyrelsen har kommunen (tillsammans med övriga kommuner i läget) arbetat med att möta vår målgrupp försörjningsstödstagare som står absolut längst ifrån arbetsmarknaden.

ESF projektet React – Ung nystart i Gävleborg har bedrivits, i samarbete med länets övriga 10 kommuner, där målgruppen är unga 16- 19 år och ingår i kommunens aktivitetsansvar.

Arbetsförmedlingen och kommunen har haft dialoger med kompletterande aktörer från privata näringslivet kring hur vi kan samarbeta för kundens bästa.

För att underlätta kontakt har Arbos skapat en digital brevlåda som en väg in till kommunen för kompletterande aktörer.

Uppdraget anses delvis utfört

3.5 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden ges i uppdrag att tillsammans med Kommunstyrelsen avskaffa ofrivilliga delade turer inför 2023. Uppdraget ska inledas med en analys som belyser konsekvenser, möjligheter och utmaningar. Nämnderna ska gemensamt ta fram en handlingsplan utifrån analysen som beskriver hur genomförandet ska ske. Uppdraget ska samordnas med pågående uppdrag kopplade till framgångsrik kompetensförsörjning och kompetensutveckling för äldreomsorgen samt med "Använd Kompetensen Rätt" (AKR). Förutsättningar för ett gott medarbetar- och ledarskap ska prägla genomförandet och arbetet ska resultera i mer individuellt anpassade insatser och högre kvalitet för brukaren/ kunden. För detta finns medel avsatta under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när handlingsplan och finansieringsbehov återrapporteras.

Beskrivning uppdrag

Genomförande: Arbetet behöver synkroniseras mellan berörda nämnder (Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden samt Omvårdnadsnämnden) och kommunstyrelsen. Uppdragets genomförande kommer koordineras av kommunstyrelsen genom HR-avdelningen. Analys kommer genomföras under våren 2022 och presenteras för nämnder och kommunstyrelse, därefter kommer en handlingsplan att tas fram och presenteras senast i juni 2022, inklusive bedömda finansieringsbehov.

Uppföljning uppdrag

Uppdraget överfördes till projektform inför hösten 2022, där Valfärd Gävle nu driver projektet. Samordning med övriga uppdrag inom HR-området har eftersträvat genom utsedd samordnande funktion.

Ett arbete har inletts inom flera verksamhetsområdena för att belysa konsekvenser, utmaningar och möjligheter med borttagande av delade turer. Under våren 2023 kommer en genomförandeplan med ekonomiska och personella konsekvenser för avskaffande att kunna presenteras.

Inom flera verksamheter inom boende pågår ett arbete gällande medarbetare som kan utföra viktiga arbetsuppgifter och på så sätt frigöra tid till omvårdnadspersonal att utföra kundnära omvårdnadsuppgifter.

Nya scheman utifrån beslutet om nedkortat heltidsmått för nattarbete är lagda utifrån gemensamt framtagna direktiv. Uppföljning av justeringarna görs kontinuerligt och i dialog med de fackliga organisationerna vid verksamhets- och kontorssamverkan i syfte att säkerställa en god arbetsmiljö samt kontinuitet för kund.

3.6 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att fortsätta utveckla och öka inflytandet och egenmakten för personer med hjälp- och omsorgsbehov. Målet är stort inflytande över de insatser som utförs och erbjuds, ökade valmöjligheter inom daglig verksamhet både när det gäller innehåll och arbetstider och samverkan samt samplanering mellan boende och daglig verksamhet med målet att använda tillgängliga resurser bättre.

Uppföljning uppdrag

Brukarens/kundens delaktighet och synpunkter säkerställs via flera olika aktiviteter; regelbundna arbetssamtal med varje enskild individ, uppdatering av genomförandeplan, gemensamma arbetsträffar bl a. Även medarbetarnas obligatoriska utbildning i pedagogiskt förhållnings- och arbetssätt syftar till att kunna ge kunderna/brukarna individanpassat stöd. Verksamheten har alltid värnat om valmöjligheter och under året har 141 byten av basplaceringar gjorts.

Utvecklingsbehov finns att även fortsättningsvis kunna erbjuda en bred palett av valmöjligheter. Trots ökat antal beviljade insatser daglig verksamhet under pandemiåren startades inte nya verksamheter. Vid tertiäl 2 saknade 43 personer placering varav 21 st hade behov av basverksamhet.

En dialog för IOP inletts avseende aktiviteter för målgruppen

Uppdraget anses delvis utfört.

3.7 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att i samarbete med civilsamhället fortsätta utveckla metoder för ett mer flexibelt lärande inom SFI. Undervisningen behöver bli mer digital och med olika starttider under hela året och med bättre möjligheter att kombinera studier och praktik och att komplettera med just det som saknas för att individen ska komma vidare.

Uppföljning uppdrag

Sfi har och har länge haft ett löpande intag av elever vilket innebär att elever när som helst på året kan börja studera. Aktiva insatser inom Sfi är:

- Akademikerspåret
- Samhällsorientering på modersmål
- Kvällskurser
- Flexstudier
- Studiehall och språkcafé
- Tvålärsarsystem
- Kombinationsutbildningar
- Orienteringskurser
- Lärling
- Utbildningsplikt

Fokus ligger nu på kombinationsutbildningar och lärlingsutbildningar riktade mot Sfi. Under 2021 utökades antalet lånedatorer avsevärt på Vuxenutbildningen och många elever på Sfi kan nu låna en dator vid behov.

Uppdraget anses utfört.

4 Uppföljning av privata utförare

Välfärd Gävle har en särskild kontaktperson för privata utförare för att möjliggöra en löpande dialog med privata utförare. Välfärd Gävle erbjudit privata utförare utbildning i social dokumentation via lärarledd digital utbildning. Under året anordnade medicinskt ansvariga sjuksköterskor & medicinska ansvarig för rehabilitering ett forum där medicinska kvalitetsfrågor lyftes. Till forumet bjöds all legitimerad personal och deras chefer in, både inom intern regi och privata utförare. Under april månad anordnades en fysisk workshop med privata utförare inom hemtjänst i syfte att vidareutveckla förfrågningsunderlaget inom LOV, men även en form för dialog i andra förekommande frågor.

Tillsyn av privata utförare sker enligt uppföljningsplan och återredovisas till nämnd som separata tillsynsärenden under året.

5 Resultat och Investeringar

5.1 Resultat och investeringar

(mnkr)	Utfall 2022-12-31	Utfall 2021-12-31	Budget helår 2022
Verksamhetens intäkter	239,2	280,1	231,7
Personalkostnader	-722,7	-737,1	-729,4
Övriga kostnader	-597,5	-563,6	-575,9
Avskrivningar/nedskrivningar	-1,1	-1,3	-1,5
Internränta	0,0	-0,1	-0,1
Resultat före kommunbidrag	-1072,0	-1022,0	-1075,2
Kommunbidrag	1075,2	1023,4	1075,2
Resultat efter kommunbidrag	3,2	1,4	0,0
Extraordinära kostnader	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-6,9	1,4	0,0
Investeringar	2,5	1,9	2,4
Erhållet investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0

Resultatanalys och investeringsanalys

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden redovisar ett resultat för 2022 på minus 6,9 mnkr.

Resultatet för hela Valfärd Gävle för 2022 är plus 3,2 mnkr.

De största negativa avvikelserna inom nämndens verksamheter är inom boende LSS egen regi (-8,1 mnkr) och till viss del personlig assistans i egen regi (-1,5 mnkr). Till stor del har dessa avvikelser att göra med en hög sjukfrånvaro under dec 2021 – mars 2022, pandemins fjärde våg. Vilket har resulterat i väldigt höga personalkostnader. Arbetet med bemannings- och schemaplanering kommer också att fortskrida under 2023. Även sommarjobben inom arbetsmarknad och stöd avviker med -1,9 mnkr då statsbidrag endast täcker del av kostnaderna.

Även ekonomiskt bistånd avviker med plus 14,7 mnkr (totalt) mot budget. Nämnden har dock ett tillfälligt budgettillskott under 2021 - 2022 om 25 mnkr per år som tillfälligt möjliggör denna positiva avvikelse. Dessa extramedel kommer inte nämnden att ha tillgång till från 2023. Därav behöver nämnden hitta olika arbetssätt eller åtgärder för att förflytta människor till arbete. Nämnden har därför använt en del av dessa medel under 2022 till olika projekt för som kan främja förflyttningen till egen försörjning, men ser samtidigt att det blir väldigt svårt för nämnden att sänka kostnaden med motsvarande drygt 10 mnkr till 2023, när kostnadsökningarna motsvarar ungefär det dubbla under 2023.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har också ett generellt effektiviseringsbehov under helåret 2022 på 11,9 mnkr, då inga generella åtgärder har gjorts under 2022 så kvarstår effektiviseringsbehovet 2023.

De största positiva avvikelserna finns inom förebyggande insatser och aktiviteter 2,9 mnkr (tidigare EDV + träffpunkter), gäller främst vakanta ännu ej tillsatta tjänster och lägre kostnader för omsorgsresor och inom de av kommunstyrelsen tilldelade medlen på totalt 15 mnkr till Vuxenutbildningen 2022, där endast 3 mnkr nyttjades under 2022.

Utfallet på investeringsverksamheten är övergår budget med -0,1 mnkr av den totala budgeten på 2,4 mnkr.

6 Förväntad utveckling

De ekonomiska utmaningarna för nämnden är omfattande framöver. Många av det kommunala uppdragets generella centrala ekonomiska utmaningar (kostnadsutveckling inom bl.a försörjningsstöd och LSS) samlas inom nämndens ansvarsområde.

Utifrån behoven inom funktionshinderområdet behöver nämnden fortsätta att analysera behoven på kort och lång sikt rörande boenden samt hur andra insatser ska utvecklas och resurssättas.

Vuxenutbildningens behov och utveckling har fortsatt varit i starkt fokus för nämnden under året.

Beslutsärende: Internbudget år 2023 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

8

22AFN144

Missiv

2023-02-10

Diarienummer: 22AFN144

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens internbudget 2023

Förslag till beslut

Att anta förslag till internbudget 2023,

Att ge Valfärd Gävle uppdraget att i verkställighet bedriva en mer effektiv verksamhet och till nämnden återkomma med förslag där syftet är att undersöka möjligheterna att avsluta, bedriva verksamheter effektivare eller med andra lösningar, för att nämnden ska ha en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, samt

Att till arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens egen nämndsverksamhet 2023 anvisa 1 545 tkr.

Ärendebeskrivning

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska fatta beslut om en internbudget för 2023 för verksamheterna inom nämndens ansvarsområde.

I likhet med internbudget för 2022 har de tre nämnderna som tillsammans ansvarar för verksamheten inom Sektor Valfärd, sett behovet av att ha en likartad struktur i sina beslut om internbudget. Med detta som utgångspunkt har förslag till internbudget 2023 upprättats för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden.

Ordförande har beslutat föreslå att budgeten för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens egen nämndsverksamhet ska uppgå till 1 545 tkr för 2023. I den bifogade tjänsteskrivelsen redovisas förslag till internbudget enligt de förutsättningar som beslutats av kommunfullmäktige.

Magnus Höijer
Sektorchef
Välfärd Gävle

Tjänsteskrivelse

2023-02-07

Diarienummer: 22AFN144

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens internbudget för år 2023

Ärendebeskrivning

Vid upprättande av internbudget för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens egen utförarverksamhet (egenregi) har det i likhet med 2022 gjorts en bedömning av vilka ersättningar som är lämpliga att fördela med fasta anslag (kommunbidrag) respektive utifrån genomförd volym av verksamhet (timmar eller dygn).

Verksamheterna blir inte fullt kompenserade för sina kostnadsökningar 2023 och därmed behöver nämnden se över vilka effektiviseringsåtgärder som kan bli aktuella under verksamhetsåret.

Olika effektiviseringsåtgärder som påbörjats under 2022 förutsätts i huvudsak att fortsätta gälla även under 2023. Återbesättandeprövning för vakanta och nyinrättade tjänster tillämpas inom Välfärd Gävle. Detta innebär att överordnad chef fattar beslut om tjänsten får återbesättas eller inte.

Förutsättningarna inför arbetet med Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens internbudget för 2023 kan övergripande sammanfattas enligt följande:

Förutsättning	Belopp mnkr

Beslutad ram i kommunfullmäktige 2022-12-12 (kommunbidrag inkl. krav på ramanpassning med 11,2 mnkr)	1 106,5
Bedömda externa intäkter i förslaget till internbudget	291,0
Summa Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens budgetomslutning	1 397,5

1 545 tkr av beloppet föreslås anvisas till Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens egen nämndsverksamhet.

Resterande intäkter och kostnader fördelas till de verksamheter inom Valfärd Gävle som Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har direkt ansvar för, samt till de verksamheter som Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har ett gemensamt ansvar för tillsammans med Omvårdnadsnämnden och Socialnämnden.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens andel av de gemensamma kostnaderna fastställas i samband med senast genomförda bokslut. Fördelningen till de olika verksamheterna sker enligt de principer som beskrivs nedan.

Omsorgsprisindex (OPI) är ett index som Sveriges Kommuner och Regioner tar fram och används inom landets omsorgsverksamheter som riktmärke för kostnadsutvecklingen. För 2022 är det fastställda OPI 1,9 % använt som en del i budgetarbetet, men även det preliminära OPI för 2023, 3,5 % har också använts på grund av det osäkra ekonomiska läget.

Den 1 januari 2023 går kommunen från ett förmånsbestämt till avgiftsbestämt pensionssystem och pensionsavsättningarna höjs, vilket nämnden kompenserats för.

Effektiviseringar

För att klara den långsiktiga välfärdsutmaningen ger arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden Valfärd Gävle uppdraget att i verkställighet bedriva en mer effektiv verksamhet och till nämnden återkomma med förslag där syftet är att undersöka möjligheterna att avsluta, bedriva verksamheter effektivare eller med andra lösningar, för att nämnden ska ha en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling.

Riktade uppdrag enligt kommunplan 2023

I kommunplanen för 2023 har kommunfullmäktige ställt fem riktade uppdrag till Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden. Alla uppdrag bedöms i dagsläget inte rymmas inom de ekonomiskt givna ramar som tilldelats nämnden.

Riktade statsbidrag 2023

I statsbudgeten för 2023 finns en riktad utökning av antalet platser inom Yrkesvux med utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden om ca 1,5 mdkr. För det här ändamålet har även nämnden fått 15 mnkr för medfinansiering.

Generella förutsättningar för Arbos och Vuxenutbildningen 2023

Lanseringen av ny organisation för Arbetsmarknad och stöd bör förbättra förutsättningarna för att få fler som idag uppbär försörjningsstöd in i utbildning. Utveckling på försörjningsstödsområdet samt Arbos och Vuxenutbildningens förmåga att möta upp behoven måste följas särskilt. På grund av den höga inflationen har normuppräknings av ekonomiskt bistånd ökat med 8,6 %.

Verksamheter i egenregi med kommunbidrag

För verksamheterna Enheten för daglig verksamhet (EDV), Vuxenutbildningen och Arbetsmarknadsenheten, är bedömningen att internbudgeten beslutas på lika sätt som för 2022. Det innebär att dessa verksamheter får en indexuppräknad budget från 2022. Viss hänsyn tas dock till att enheten för daglig verksamhet får ett utökat antal deltagare varje år, vilket ger en form av volymökning. För både Vuxenutbildningen och Arbetsmarknadsenheten finansieras stora delar av verksamheten med olika typer av statsbidrag. I budgeten för dessa verksamheter ingår bedömningar om storleken på dessa statsbidrag

Det finns ett antal ytterligare verksamhetsområden som får hela eller delar av sin ersättning som en fast ersättning = ett kommunbidrag som ska täcka hela eller delar av verksamhetens kostnader.

Huvudprincipen för ersättningens storlek för dessa delar av verksamheten är att de får en uppräknings av 2022 års kommunbidrag med 1,0 % (OPI 1,9 % – 0,9 % = 1,0 %).

Ordinärt boende - hemtjänst

Verksamheten hemtjänst inom kontoret Stöd i hemmet i form av boendestöd och personligt stöd får i budget 2023 en uppräknings av ersättningen för beviljad tid från 2022 års timersättning med 1,0 % (OPI 1,9 % – 0,9 % = 1,0 %).

Ordinärt boende - personlig assistans

Inom personlig assistans är det både kommunen och Försäkringskassan som finansierar verksamheten. Den personliga assistans som är beslutad av

Försäkringskassan och utförs av verksamheten inom Sektor Velfärd, får ersättning direkt från Försäkringskassan (på lika sätt som alla externa utförare). För 2023 innebär det en ersättning med 325 kr/ timme (fastställd ersättning från Försäkringskassan). Myndighet ersätter därutöver egenregin med 34 kr/ timme för extra kostnader som de externa utförarna inte har på samma sätt, t.ex. kostnader för sjukersättning och särskilt jouravtal.

Myndighet inom arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden betalar till Försäkringskassan en ersättning för de första 20 timmarna per vecka (gäller alla beslut från Försäkringskassan oavsett vem som är utförare). Ersättningen är det fastställda beloppet 325 kr/ timme.

Myndighet inom Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden fattar också egna beslut om att utföra personlig assistans enligt LSS. Utförare är både egenregin och externa utförare (kunden väljer själv utförare). De externa utförarna får lika ersättning från Myndighet som från Försäkringskassan = 325 kr/ timme. Egenregin får också lika = 325 kr + 34 kr/ timme.

Särskilda boenden

För grupp- och serviceboenden infördes 2018 en enhetlig ersättning per dygn för alla kommunens gruppboenden (gruppboende LSS och gruppboende SoL) respektive serviceboenden (serviceboende LSS och serviceboende SoL). Ersättningsnivåerna för 2023 föreslås räknas upp med 1,0 % ($OPI\ 1,9\ \% - 0,9\ \% = 1,0\ \%$).

För de två gruppboendena för barn och unga LSS 9:8 föreslås att ersättningen för 2022 räknas upp med 1,0 % ($OPI\ 1,9\ \% - 0,9\ \% = 1,0\ \%$).

Alla avtal med externa utförare inom grupp- och serviceboenden har villkor med en uppräknings av OPI av sina ersättningar. Här används det preliminära OPI för 2023 som grund för uppräknings om 3,5 %.

Övergripande ledning och administration

Inom övergripande ledning och administration sker finansieringen i huvudsak via kommunbidrag. Här gäller att det för vissa verksamheter sker en uppräknings av 2022 års kommunbidrag med 1,0 % ($OPI\ 1,9\ \% - 0,9\ \% = 1,0\ \%$), men för vissa verksamheter sker budgetering utifrån en på olika sätt beräknad/bedömd uppskattning av

budgetbelopp. Några verksamheter får intäkter i form av hyror, avgifter för olika tjänster och återsökning av moms för köp av omsorgsverksamhet.

Särskilda förutsättningar för gemensamma kostnader inom Valfärd Gävle som ska fördelas mellan de tre nämnderna

Huvudprincipen för de gemensamma kostnader som finns inom Valfärd Gävle och berör mer än en av nämnderna är att alla kostnader och intäkter löpande bokförs på den nämnd som är störst av de berörda nämnderna. De gemensamma kostnaderna ska sedan inför varje månadsskifte fördelas mellan berörda nämnder.

Fördelning kommer i huvudsak att ske utifrån hur stor andel av de gemensamma kostnaderna som respektive nämnd bedöms ha. Ambitionen är att använda enkla "fördelningsnycklar" för att fördelningen ska kunna beskrivas på ett enkelt sätt och vara transparent samt enkel att förstå.

"Fördelningsnycklarna" för 2023 bygger på personalkostnadsomslutning i verksamheterna exkl. chefer, med utgångspunkt i hur intäkter och kostnader är bokförda 2022-11-30 som ingångsvärde. Därefter görs en uppföljning av fördelningsnycklarna vid varje delår-/bokslut för eventuell justering. Justeringar mindre än 1 procentenhet görs inte under året, utan sker endast som ingångsvärde för budget.

Fördelningsnyckeln för 2023 är; Omvårdnadsnämnden 42,62 %, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden 40,31 % och Socialnämnden 17,07% av de gemensamma kostnaderna inom Valfärd Gävle.

Bilaga till internbudget 2023

I bilaga 1 redovisas som information de volymer och ersättningsnivåer som gäller 2023 för de verksamheter som bedrivs inom Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens ansvarsområde. Ersättningsnivåerna grundar sig på de förslag till principer för uppräknings som redovisas i budgetdokumentet ovan.

Sammanställningen redovisar de olika typer av tjänster som är relaterade till volym (å-priser per timme eller dygn). Både ersättning till externa och interna utförare ingår.

Magnus Höijer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Bilaga 1 Internbudget 2023

2023-02-10

Diarienummer: 22AFN144

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Ersättningsnivåer med grund i volym			
Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnd		Budget 2023	
Externa utförare	A-pris	Volym	Belopp
Gruppboende LSS LOU upphandlad	Avtal	10 950	34 133 000
Gruppboende SoL LOU upphandlad	Avtal	3 650	12 680 000
Grupp o service LSS	Avtal	14 600	76 602 000
Grupp LSS barn	Avtal	1 460	2 330 000
Grupp o service SoL	Avtal	12 045	44 117 000
Daglig verksamhet	Avtal	2 190	3 189 000
Personlig assistans eget beslut, dygn	325	70 000	22 750 000
20 första timmarna/vecka SFB, alla med beslut av Försäkringskassan	325	138 320	44 954 000
Egenregi	A-pris	Volym	Belopp
Hemtjänst boendestöd, timme	422	44 000	18 568 000
Hemtjänst personligt stöd, timme	422	33 000	13 926 000
Vård- och omsorgsboende psykiatri äldre, dygn (Gruppboende	1 890	6 570	12 417 000
Personlig assistans (SFB), timme	34	194 000	6 596 000
Personlig assistans (LSS/SoL), timme	359	68 700	24 663 000
Gruppboende SoL, dygn	2 454	15 695	38 516 000
Serviceboende SoL, dygn	953	8 030	7 653 000
Gruppboende LSS, dygn	2 585	32 485	83 974 000
Serviceboende LSS, dygn	1 043	45 990	47 968 000
Gruppboende LSS 9:8 Barn/ungdom, dygn	6 421	1 825	11 718 000

Bilaga 2 Internbudget 2023

2023-02-10

Diarienummer: 22AFN144

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Budgetförutsättningar Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden 2023

Bakgrund

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden (AFN) har en budgetram på 1 106 mkr.

Budgetprocessen inom sektorns verksamheter inleddes hösten 2022. Utifrån Kommunfullmäktiges budgetbeslut 12 december 2022 har en analys gjorts av förutsättningarna, och i den internbudget som nu läggs som beslutsförslag till nämnden finns effektiviseringsbehov motsvarande 81 mkr (en avvikelse motsvarande drygt 7 %).

Flera av de områden där det finns skillnader mellan tilldelade ramar och nuvarande kostnader har adresserats i Kommunstyrelsens verksamhetsdialog med nämnden 2022 såsom:

- *Utvecklingen inom LSS-området ser ut att medföra en ökning av insatser och inom boendeområdet fler komplexa ärenden.*
- *LSS-området behöver i högre utsträckning än idag mötas med volymbaserad budgetering, vilket ställer krav på budgetprocessen på övergripande nivå, men också på nämndsnivå.*
- *Den stora utmaningen är att få de långtidsarbetslösa att bli delaktiga i samhälle och arbetsliv. Effektfulla arbetsmarknadsinsatser ofta i kombination med utbildning behövs men prognosen är att en stor grupp kommer behöva dessa insatser under flera år. Arbetsförmedlingens förändringar är försvårande då förändring av vilka målgrupper Af vänder sig till primärt ger en direkt påverkan på kommunens förutsättningar och fokus. Fokus behöver dock fortsatt vara försörjningsstödstagare för de kommunala verksamheterna.*

Nämndens kommentar 1 juni 2022 rörande förutsättningarna för 2023 var:

- *Det kan bli oerhört svårt att klara de befintliga uppdragen med minskande ramar jämfört med 2022.*
- *Arbetet med att fokusera på förflyttningen till egen försörjning behöver fortsätta.*
- *Signalerna från Af är dock oroväckande, där man vill se att kommunerna i högre utsträckning kliver in och stöttar i arbetet med de som står mycket långt från egenförsörjning. Därmed kan det fokus som satts komma att försvagas.*
- *LSS-området kommer ha ökande behov. Det behöver medvetandegöras och lyftas i den kommande budgetprocessen.*
- *Exempel: Enheten för daglig verksamhet (EDV) har en tydlig trend med ökning av kunder varje år, sedan 2006 74 % fler kunder (2006:266 kunder, 2021:462 kunder) vilket är i snitt ca 17 nya kunder varje år och för varje ny kund så innebär det en ökad kostnad för nämnden om ca 210 tkr/år.*
- *Som framgår av underlaget rörande kommande förändrad lagstiftning inom LSS-området kommer denna medföra en ökning av både omfattningen av insatser samt ökning av antalet personer som har rätt till LSS-insatser. Detta innebär ökat antal ansökningar som skall handläggas skyndsamt.*

Lägesbild

Område	Beskrivning	Bedömd avvikelse
Försörjningsstöd	Inför budgetåret 2022 gjordes en prognos av för 2022. Tilldelning av medel i budget motsvarade inte den förmodade kostnaden. Budgeten för 2022 sattes betydligt lägre och den prognosen som gjordes var mer precis i utfall. Budgeten 2022 blev 150 mkr (efter omfördelning från LSS området under löpande år). Utfallet för 2022 blev 161 mkr. Inför 2023 är prognosen 179 mkr, dvs ökad kostnad på ekonomiskt bistånd med 19 miljoner. Orsakerna är en kraftigt ökad riksnorm (8%), höjda kostnader för hyror och el samt beslut från nämnd att undanta tilläggsbeloppet i bostadsbidraget som inkomst vid handläggning. Dessa ökade kostnader är svåra att göra något åt. Rätten till ekonomiskt bistånd är lagstadgad och reglerad i riktlinjer och riksnorm bl a. Omvärldsfaktorer som inflation kombinerad med lågkonjunktur innebär inte någon ljusning. Förhoppningen är och fokus behöver vara att nya arbetssätt medför att fler kommer till egen försörjning.	

	Eftersom det handlar om prognoser behöver ytterligare analyser göras kring den förmodade årsförbrukningen efter årets första månader. Nämnden skulle delvis kunna använda de medel som återsöks från Migrationsverket för flyktingmottagandet i samband med kriget i Ukraina. Några kommuner i Sverige har gjort detta för att finansiera de ökade kostnaderna i samband med tilläggsstödet för barnfamiljer med bostadsbidrag.	28 mnkr
Beredskaps- anställda	Gävle kommun har beslutat att 2 % (tidigare 1,5%) av de anställda ska ha någon form av funktionshinder som berättigar till lönebidragsanställning från Arbetsförmedlingen (nedan kallade trygghetsanställda, TA). Ansvaret och budgeten för detta har legat på fd Arbetsmarknadsenheten, numera ARBOS (Arbetsmarknad och stöd). De trygghetsanställda har sina arbetsplatser i hela kommunkoncern (flest på Livsmiljö Gävle). Orsaken till det nuvarande glappet mellan tilldelade medel till AFN och förmodade kostnader för de trygghetsanställda handlar om att etableringsersättningen som över tid finansierat kommunens del av denna verksamhet upphör helt 2023. En statlig finansiering har i hög utsträckning täckt glappet mellan kommunbidraget och den faktiska kostnaden för denna grupp. Denna möjlighet finns numera inte. Det finns 159 trygghetsanställda i kommunen. Det finns ett angeläget behov att säkerställa kommunens process kring de trygghetsanställda avseende finansiering, arbetsmiljöansvar, handledarsättning, avtal och övrig administration. Arbetet inleddes utifrån ett politiskt uppdrag till KS under 2022. Det finns förslag rörande annan fördelning och resurssättning rörande handledarsättning som behöver hanteras på kommunövergripande nivå. En dialog har påbörjats inom kommundirektörens ledningsgrupp.	23 mnkr

LSS/SoL	Budgeteringen av LSS och SoL är utmanande och kan bidra till glapp mellan budget och behov. Processen inför budget 2023 har gått till på följande sätt: uppräknig (på alla kostnads- och intäktsposter) görs utifrån bokslut 2021, sedan läggs eventuella tillägg på för kända volymökningar (exempelvis gruppboende i egen regi, inflation, ökade lokaler). I princip innebär detta att om sektorn exempelvis har låga personalkostnader 2021 till följd av vakanser eller annat, följer det med kommande år (not: för Daglig verksamhet, EDV, har justering gjorts på personalkostnaderna utifrån att verksamheten varit stängd pga covid under en period). Nämnden har fått tillskott för det nya pensionsavtalet, men då utifrån den personalkostnad som de facto varit. Detsamma gäller köp av verksamhet, uppräknig utifrån bokslut 2021 – ingen justering av volymer i kalkylen, vilket innebär att nya avtal och köp av enstaka platser kommer ge avvikelse mot budget. De senaste årens utvecklade diagnoskriterier medför att fler personer än tidigare bedöms tillhöra LSS. Tillika kan den nya lagstiftningen rörande assistans medföra ökade kostnader, och de ansökningar som kommer i inledningen av året behöver följas av sektorn (både hur utvecklingen ser ut i Gävle, men också trender nationellt). De domar som kommer förväntas få stor betydelse för hur praxis utvecklas. Det kommer ge möjligheter till att lägga skarpare prognoser under året. För assistansen har ramen justerats ner utifrån att de egna (dyrare) besluten förväntas minska (behöver utvecklas/förklaras). Området BoS/LSS växer och det är i dagsläget kö till samtliga verksamheter. En ny serviceboende öppnar enligt tidplan i maj. Hösten 2022 genomfördes en kartläggning av samtliga grupp- och serviceboendestäder med ett vårdtyngdsmätningssystem. Tre huvudsakliga områden att arbeta vidare med identifierades; resurser, daglig verksamhet och autonom karriär (möjlighet att bo i annan boendeform). Resultatet visade att det finns resurser som behöver hanteras, vilket bör kunna leda till ett minskat behov av timanställda. Större delen av underskottet för 2022 avser ökade kostnader för timanställda och övertid och området har haft enheter med större behov av bemanning än vad som var känt/bedömt då budgeten lades och behovet har kvarstått under hela året. Samtidigt har enheter som tidigare uppvisat stora underskott vänt till ett positivt	3 mnkr

	resultat utifrån arbetet med stöd av schema- och personalplaneringsgruppen och genomförda schemaändringar. Tre enheter har gått från vaken nattpersonal till jour då kartläggning visat att kunderna inte haft behov av vaken nattpersonal. Det har inneburit en reduktion med tre årsarbetare. Daglig verksamhet (EDV) Inom detta område behövs en mer djupgående analys göras. EDV har haft ett ekonomiskt överskott flera år p g a pandemin. Även efter att stängningen upphörde 2021 så kom kunderna/brukarna inte tillbaka fullt ut och verksamheten hade under 2022 inte fullt ut nått upp till tidigare nivå. I inledningen av 2023 finns dock ett ökat tryck igen och verksamheten går återigen i full skala. Det finns också behov av att bygga upp en ny basverksamhet då många unga som går ut den Anpassade gymnasieskolan (tidigare gymnasiesärskolan) på gymnasieskolan till sommaren 2023 har omfattande behov. 2022 gick verksamheten 2,5 milj plus p g a ovanstående. Priser på köpta platser utgår ifrån OPI som för 2023 innebär en höjning med 3,5 %. Denna ökning har nämnden fått kompensation för, dock utifrån 2021 års volymer. Volymerna beräknas vara högre för 2023 än 2021. (Not: siffran 3 mkr avser den nya bostadens verksamhet)	

Hyrer/fastigheter	Hyresökning på befintliga lokaler är beräknad till 2 % i budget, medan den faktiska ökningen nu ser ut att bli högre. Prognosen är mycket osäker då det tidigt i februari inte är klart hur stora de faktiska hyreshöjningarna blir.	4 mnkr
Kvarvarande effektiviseringar	Ej hanterade effektiviseringar 2022 för AFN (det som nämnden förväntades effektivisera under 2022 på generell nivå).	12 mkr
Förväntade effektiviseringar	Förväntade effektiviseringar 2023 (det som nämnden förväntas effektivisera under 2023 på generell nivå)	11 mkr
Summa		81 mnkr

Åtgärder

För att nämnden ska kunna få en budget i balans krävs betydande åtgärder, även om effekterna inte kommer synas 2023.

Det är också av vikt att ha en medvetenhet om att detta grundar sig i bedömningar, vilket innebär att det krävs fortsatta analyser med uppdaterade bedömningar och prognoser.

Det måste och också tas fram åtgärdsförslag.

Sektorn kommer återkomma till nämnden i *mars och april* med förslag till interna åtgärder för att hantera delar av underskottet parallellt med uppdaterade prognoser.

Underlagen till nämnderna genom månadsrapporter och delårsrapport under våren 2023 behöver också hanteras som ett viktigt material för budgetprocessen inför 2024.

Magnus Höjer

Sektorchef

Välfärd Gävle

Beslutsärende:
Internkontrollrapport helår år
2022 för Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

9

23AFN39

Tjänsteskrivelse

2023-02-15

Diarienummer: 23AFN39

Handläggare:

Martin Wagner
Tfn 026 - 17 92 27
martin.wagner@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Internkontrollrapport 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Förslag till beslut

Att godkänna rapporten avseende genomförda kontroller enligt internkontrollplan 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, samt

Att överlämna rapporten till kommunstyrelsen och kommunrevisionen.

Ärendebeskrivning

Sektor Velfärd har sammanställt internkontrollrapport avseende 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden. Internkontrollrapporten grundar sig på Internkontrollplanen för 2022 och sker utifrån de risker som där identifierats och definierats.

Internkontrollplanen utgår och sammanfattas utifrån tre huvudområden:

- Finansiell rapportering.
- Efterlevnad av externa och interna regelverk
- Verksamhetsrisker

Beslutsunderlag

Internkontrollrapport 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden.

Magnus Höijer

Sektorchef

Sektor Velfärd

Rapport Internkontroll 2022

Arbetsmarknad och funktionsrättsnämnd

1 Uppföljning Intern kontroll - 2022 (Arbetsmarknad och funktionsrättsnämnd)

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
Finansiell rapportering	■ Finansiell risk – extern risk	Felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd - Risk för felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd på grund av felaktiga uppgifter från kund. <i>Risk för felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd på grund av kunds uppgifter.</i> <i>Införande av arbetsmetoden FUT (felaktiga utbetalningar). En etablerad arbetsmetod för att förebygga och förhindra, samt utreda och åtgärda felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd</i>	◆ Mindre avvikelser 2023-02-15 • <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk för felaktig handläggning, beslut eller utbetalning av försörjningsstöd på grund av kunds uppgifter. • <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> Infört och resurssatt ett utvecklat arbete med FUT - Felaktiga utbetalningar, en etablerad arbetsmetod för att förebygga och förhindra, samt utreda och åtgärda felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. • <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Ett antal ärenden om misstänkt felaktig utbetalning har initierats, handlagts och resulterat i fem polisanmälningar under tertial 3 2022. (Martin Wagner)	
		Felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd - Risk för utbetalning till fel person. <i>Införande av arbetsmetod för att säkerställa identitet även vid pappers- och telefoniansökan.</i>	● Ingen avvikelser 2022-09-05 • <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk att beslut och utbetalningar inte sker till rätt person, med rätt belopp och av rätt rättslig grund. • <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> Enhetschefens ärendegenomgångar av • ett slumpvist urval av medarbetares ärenden för att se över handläggning, beslut och	

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
				utbetalningar. Vad är resultatet av genomförd kontroll? Inget fynd av felaktigt beslut eller utbetalning. (Lars Lodin)
		Stickprov fakturor, samt stickprov köp av verksamhet. <i>Kontrollera att fakturor är korrekta, samt att betalning sker till rätt mottagare till rätt belopp.</i>	 Mindre avvikelser	2023-01-27 Fakturor gällande köp av verksamhet granskas löpande. Inga större avvikelser har upptäckts. Endast mindre avvikelser där till exempel fel antal dagar har fakturerats. Exempelvis har 30 dagar fakturerats i februari månad. När detta har upptäckts har leverantör omedelbart åtgärdat felet. (Emma Edorsson)
	 Finansiell risk – internt.	Felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd - felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd på grund av medarbetares åtgärd. FUT (felaktiga utbetalningar) <i>Risk för felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd på grund av medarbetares åtgärd. Införande av arbetsmetoden FUT (felaktiga utbetalningar). En etablerad arbetsmetod för att förebygga och förhindra, samt utreda och åtgärda felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd</i>	 Mindre avvikelser	2023-02-15 - Vilken risk har kontrollerats? Risk för felaktig handläggning, beslut eller utbetalning av försörjningsstöd pga medarbetares åtgärd. - Kontrollmoment (Vad har kontrollerats). Arbete med FUT (felaktiga utbetalningar). Därutöver även kontroll av slumpvis utvalda beslut om försörjningsstöd för att eftersöka risk för att handläggare medvetet genomför felaktig utbetalning för egen eller annans vinning. Denna kontroll ska även göras genom att kontrollera riktade utvalda beslut om försörjningsstöd. Här har vi en avvikelse då dessa riktade underlag ej levererats för kontroll pga att CGI inte kunnat leverera den databas som vårt urvalsverktyg hämtar data ur. Behovet av lösning är påtalat, upprepat och kvarstår.

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
				• <u>Övriga åtgärder:</u> tagit bort möjligheten för försörjningsstödshandläggare att lägga in kontouppgifter. Det är endast administratörerna som nu kan göra det • <u>Övriga åtgärder:</u> Slutförande av riskerna att samma medarbetare kan utföra flera handläggningsmoment som medför risk för felaktig utbetalning. Enhetschef har följt upp att förändringen fått genomslag. • <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Inget fynd av felaktigt beslut eller utbetalning. Inte heller några bifynd som föranlett någon åtgärd. Däremot försvåras kontrollmiljön då användning av databas för Treserva inte varit tillgänglig under stora delar av året.
		Bedrägeririsk utbetalning av försörjningsstöd - Utbetalning sker till fel konto eller person. <i>Risk att den som beslutar om beviljande av belopp lägger in eget personligt konto, eller konto denne förfogar, till dit utbetalning ska ske i verksamhetssystemet Treserva.</i>	● Ingen avvikelse	(Martin Wagner) 2023-02-15 • <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk för utbetalning till fel person. • <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> Arbetet med arbetsprocessen att säkerställa att det är rätt person som lämnar in ansökan i receptionen på Första Magasinsgatan 9 (M9) har införts under året. • <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Ny rutin införd att personalen i receptionen som tar emot pappersansökan kontrollerar identitet. Ny rutin införs även för de ansökningar som inkommer via post. Vid telefonansökan identifierar sig kunderna via BankID.

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
				(Martin Wagner)
		Medarbetare kan utföra flera moment i handlägningsprocessen. <i>Risk att medarbetare har möjlighet att utföra flera arbetssteg i processen för handläggning och utbetalning vilket ger möjlighet att skapa felaktig utbetalning av egen vinning.</i> <i>Säkerställa att samtlig personal inte kan utföra flera arbetssteg i processen för handläggning och utbetalning som ger möjlighet att skapa felaktig utbetalning av egen vinning. Därutöver gå igenom medarbetarnas delegation och tekniska behörigheter i Treserva samt gällande utbetalning, kontantkort m.m.</i>	● Ingen avvikelse 2023-02-15	• <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk att medarbetare har möjlighet att utföra flera arbetssteg i processen för handläggning och utbetalning vilket ger möjlighet att skapa felaktig utbetalning av egen vinning. • <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> AFN har under året beslutat om sänkt delegation på ett antal medarbetare. Administratörer har blivit av med en del av behörigheterna, samma person har inte rätt att göra flera steg i kedjan längre. • <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Genomfört brytning av behörigheter som minimerar risken för felaktig utbetalning.
		Felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd samt egna medel - Genomförande av olika former av både slumpvisa och riktade kontroller av utbetalningar om ekonomiskt bistånd samt egna medel. <i>Risk att beslut och utbetalningar inte sker till rätt person, med rätt belopp och med rätt rättslig grund.</i> <i>Genomförande av olika former av både slumpvisa och riktade kontroller av</i>	◆ Mindre avvikelse 2023-02-15	(Martin Wagner) • <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk att beslut och utbetalningar inte sker till rätt person, med rätt belopp och med rätt rättslig grund. • <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> Arbete med FUT (felaktiga utbetalningar). Därutöver även kontroll av slumpvis utvalda beslut om försörjningsstöd för att eftersöka risk för att handläggare medvetet genomför felaktig utbetalning för egen eller annans vinning. • <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Inget

Risk- eller Målsområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
		<i>utbetalningar om ekonomiskt bistånd samt egna medel.</i>		fynd av felaktigt beslut eller utbetalning. • Avvikelse i form av att sektorns uppföljnings och kontrollarbete inte kunnat utföras som planerat i full utsträckning då förutsättningar saknats under stora delar av 2022 då Treservas databas (i extern drift) inte kunnat integreras mot Gävle kommuns BI-verktyg. • Därmed har en kontrollmiljö för effektiva kontroller inte funnits under stora delar av 2022. Denna avvikelse bedöms sammantaget som "delvis avvikelse" (Gul).
		Felaktig handläggning, beslut eller utbetalning av försörjningsstöd. Säkerställande av rättssäker och korrekt handläggning av ekonomiskt bistånd genom att enhetschef löpande utför ärendegenomgångar i Treserva av medarbetarnas handläggning. <i>Risk att beslut och utbetalningar inte sker till rätt person, med rätt belopp och av rätt rättslig grund. Säkerställande av rättssäker och korrekt handläggning av ekonomiskt bistånd genom att enhetschef löpande utför ärendegenomgångar i Treserva av medarbetarnas handläggning.</i>	 Ingen avvikelse	2022-09-05 • <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Risk att handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet. • <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> Enhetschefens genomgång av ett slumpvist urval av medarbetares ärenden för att se över handläggning, beslut och utbetalningar. Arbetat vidare med att införa ny utredningsmall vid prövning av försörjningsstöd. Utbyte från gammal utredningsmall till ny sker i samtliga ärenden tertial 2 och 3. • <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Inget fynd av felaktigt beslut eller utbetalning.
				(Martin Wagner)
				(Lars Lodin)

Risk- eller Målnråde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
		Saknad eller bristande bedömning av förändringsledare gällande kunds deltagande i sin planering, leder till felaktig utbetalning <i>Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Risk att handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet.</i>	● Ingen avvikelse	2023-02-15 <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Risk att handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet. <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> Enhetschefens genomgång och kvalitetsgranskning av försörjningsstödsärenden per försörjningsstödshandläggare, i syfte att se över handläggning, beslut och utbetalning och kontrollera att den information som finns, om inkomster och hushåll stämmer med normberäkningen. Den nya utredningsmallen är implementerad <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Resultaten av kvalitetsgranskningen har återkopplats individuellt till försörjningsstödshandläggarna. En analys av resultatet har gjorts på enhetsnivå och förslag på utvecklings- och kvalitetshöjningar kommer att arbetas vidare med. Inget fynd av felaktigt beslut eller utbetalning. (Martin Wagner)
		Granskning klienters egna medel	● Ingen avvikelse	2023-02-15 Hantering har fungerat så när som på enstaka avvikelser i form av felräkningar för vård och omsorgsboenden. Många BoS/LSS-kunder har egna betalkort som de hanterar själva. Inom socialpsykiatri inträffade under året en allvarlig avvikelse där kunds egna medel ej redovisades på ett

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
				tydligt och korrekt sätt. Händelsen renderade i arbetsrättsliga åtgärder samt för verksamheten en tydlig genomgång och uppdatering av rutin. Även socialpsykiatri har enheter med kunder som själva eller med stöd av företrädare hanterar sina medel. (bedömning ej avvikelse (GRÖN), enskild avvikelse påverkar inte helhetsbedömning. (Martin Wagner)
		Granskning kunders egna pengar	◆ Mindre avvikelse	2023-01-27 Rutinen gällande egna pengar är inte känd av personalen vid granskningstillfället. På de flesta arbetsplatser hade en stor del av personalen tillgång till nyckelskåpet men det fanns inte någon dokumentation om vilka som hade tillgång till nyckelskåpet, trots att rutinen föreskriver det. (Emma Edorsson)
		Granskning inköpskort First Card - finns korrekta underlag <i>Risk är att inköpskort och underlag till detta inte hanteras korrekt.</i>	— Inte kontrollerat	2023-01-27 Ingen uppföljning gjord under 2022, sker våren 2023. Ett arbete har pågått under året för att se över hur både förskottskassor och FirstCard ska användas. Även ett arbete med digitala lösningar sker kommunövergripande. (Emma Edorsson)
Ändamålsenlig och effektiv verksamhet	■ Risk att nämndens uppdrag ej kan genomföras då personal-/och kompetensförsörjning inte fungerar	Personalförsörjning - Brist på vikarier i verksamheten <i>Kommunens bemanningsenhet kan inte leverera tillräckligt med vikarier för att lösa bemanningen. Säkerställa att verksamheten får</i>	◆ Mindre avvikelse	2023-02-15 Bemanningsproblematik finns och har bitvis varit omfattande under sommaren vilket även har återspeglats till nämnd på olika sätt under året. En strategisk gruppering på förvaltningsnivå för

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
		<i>vikarier i rätt utsträckning och med rätt kompetens</i> <i>Kontrollera att rutinerna mellan verksamheterna och Bemanningsenheten fungerar. Det gäller både en fungerande dialog på övergripande nivå och rutiner inom verksamheterna och på Bemanningsenheten.</i>		bemanningsfrågor har skapats för möjligheter till bättre samordning. Utredning av bemaningsorganisationen har skett under tertial 3 och ytterligare åtgärder har igångsatts (Martin Wagner)
		Genomförs beslutade åtgärder på olika nivåer i organisationen för att garantera den långsiktiga kompetensförsörjningen? <i>Avser flera delar och diverse initierade projektplaner. Avser t ex Yrkesresan inom äldreomsorg, Kompetens- och befogenhetstrappan, Kompetenskartläggning inom LSS, Vuxenutbildningen - pågående arbete med kompetensförsörjningsplan i samverkan med SG och UG.</i>	◆ Mindre avvikelse	2023-02-15 Kompetensförsörjning till verksamheterna inom Valfärd Gävle är generellt en utmaning, inom ett antal områden finns stora brister. Generellt råder underskott på personer med undersköterskeutbildning. Vidare kan enheterna själva endast undantagsvis rekrytera omvårdnadspersonal. Det stora flertalet rekryteras till Bemanningsenheten och omfattas sedan av LAS och inkonverteringar. Utmaningarna inom området (risken) behöver fortsatt adresseras och omhändertas under 2023 (Martin Wagner)
	■ Risk att sektorn ej har beredskap klara av extraordinära händelser	Framtagande och införande av beredskapsplaner <i>Risk är att aktuella uppdaterade beredskapsplaner saknas vid allvarliga eller extraordinära händelser. Risk att medarbetare och chefer saknar planer för åtgärder och vem som gör vad vid kris</i>	● Ingen avvikelse	2023-02-15 Samtliga verksamheter har uppdaterade kris- och/eller beredskapsplaner. Utifrån extremväder samt driftstopp i digitala system har planerna också kunnat testas i skarpt läge. Under delår 3 har verksamheterna, i samarbete med säkerhetssamordnare, arbetat med att ta fram kontinuitetsplaner i händelse av elbortfall och vattenbrist.

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
Efterlevnad av interna och externa regelverk	 Risk att kund lider skada då kvalitetsarbetet inte fungerar som avsett.	Felaktig handläggning, beslut eller utbetalning av försörjningsstöd- Säkerställande av rättssäker och korrekt handläggning av ekonomiskt bistånd genom att enhetschef löpande utför ärendegenomgångar i Treserva av medarbetarnas handläggning. <i>Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Samt att åtgärder i handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet. Säkerställande av rättssäker och korrekt handläggning av ekonomiskt bistånd genom att enhetschef löpande utför ärendegenomgångar i Treserva av medarbetarnas handläggning.</i>	 Ingen avvikelse	(Martin Wagner) 2022-09-05 <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk att beslut och utbetalningar inte sker till rätt person, med rätt belopp och av rätt rättslig grund. <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> Enhetschefens ärendegenomgångar av ett slumpvist urval av medarbetares ärenden för att se över handläggning, beslut och utbetalningar. <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Inget fynd av felaktigt beslut eller utbetalning. (Lars Lodin)
		Försörjningsstödstagare får inte effektivt stöd att så fort som möjligt nå egen försörjning, på grund av medarbetares bristande kompetens, förmåga eller efterföljnad av rutiner. <i>Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Risk att handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet. Enhetschef utför ärendegenomgångar för att följa upp kvaliteten i besök, planering och utförande verksamhet för försörjningsstödskunder.</i>	 Mindre avvikelse	2023-02-15 <u>Vilken risk har kontrollerats?</u> Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Risk att handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet. <u>Kontrollmoment (Vad har kontrollerats).</u> Slumpvis urval av ärendegranskning för att se "min planering" i förändringsärenden i Framtidsspåret. <u>Vad är resultatet av genomförd kontroll?</u> Blandat resultat, vissa brister i planeringar och uppföljningar. Fortsatt kompetenshöjning av samtliga medarbetare genomförs 2023.

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
				(Martin Wagner)
		Risk att Vuxenutbildningen ej uppnår goda resultat - Fortsatt utveckling av Vuxenutbildningens systematiska kvalitetsarbete SKA. I år med fokus på analys av verksamheten för att identifiera utvecklingsarbeten. <i>Bristfällig systematik i kvalitetsarbetet innebär att verksamheten inte utvecklas utifrån identifierade utvecklingsområden och omvärldsförändringar.</i>	 Ingen avvikelse 2022-09-05 • Vilken risk har kontrollerats? Det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) • Kontrollmoment (Vad har kontrollerats) Att verksamheten följer Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete Vuxenutbildningens systematiska kvalitetsarbete är i ständig utveckling. Särskilt fokus på detta under några år. I år med fokus på analysarbetet som underlag till verksamhetsutveckling. • Vad är resultatet av genomförd kontroll? En uppbyggnad av rutin kring en cyklisk process med olika faser. Faserna är indelade i "Var är vi?", "Vart ska vi?", "Hur gör vi?" och "Hur blev det?". Rutinen håller på att finputsas och den 14/2 2023 kommer den att testköras för alla medarbetare på VUX.	
		Ej genomförda egenkontroller och/eller ej uppdaterade genomförandeplaner <i>Genomförande av lokala egenkontroller och uppdatering av genomförandeplaner</i>	 Ingen avvikelse 2023-02-15 Kvalitetsarbete blir lidande under sommar/semesterperioder pga kompetensbrist hos vikarier. När det gäller hälso- och sjukvård behöver legitimerade sjuksköterskor kunna delegera vissa uppgifter till omvårdnadspersonal. Om/när detta brister kan det leda till kvalitetsbrister för kund. För verksamhetsområdet BoS/LSS arbetar	

Risk- eller Målområde	Risker	Kontrollmoment	Resultat 2022	Senaste kommentar
				barnverksamheterna med att ta fram material för säkerhetsronder gällande barnen/ungdomarnas miljö - detta bör kunna införas även i övriga verksamheter. (Martin Wagner)
		Skyndsam hantering avvikelser enligt SOSFS 2011:9 <i>Hantering inkomna avvikelser - Analysarbete med vidtagande åtgärder. Hantering ska ske skyndsamt. avser SOSFS 2011:9</i>	 Ingen avvikelse	2023-02-15 Avvikelser rapporteras i allmänhet skyndsamt. Undantag finns, men är av sådan begränsad karaktär att det inte påverkar helhetsbedömningen. (Martin Wagner)

Internkontrollplan – 2022 (Arbetsmarknad och funktionsrättsnämnd)

Risk- eller Målsområde	Risker	Riskenivå	Kontrollmoment	Ansvarig: Periodicitet
Finansiell rapportering Intern kontroll	Finansiell risk – extern risk Kontroller att externa betalningar är korrekta. Rätt betalningsmottagare och till rätt belopp. Avser kontroll av leverantörsfaktura och kundfaktura samt utbetalningar försörjningsstöd (inklusive försörjningsstödmottagare)	8	Felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd - Risk för felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd på grund av felaktiga uppgifter från kund. Risk för felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd på grund av kunds uppgifter. Införande av arbetsmetoden FUT (felaktiga utbetalningar). En etablerad arbetsmetod för att förebygga och förhindra, samt utreda och åtgärda felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	Lars Lodin Tertiäl
			Felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd - Risk för utbetalning till fel person. Införande av arbetsmetod för att säkerställa identitet även vid pappers- och telefoniansökan.	Lars Lodin Tertiäl
			Stickprov fakturor, samt stickprov köp av verksamhet. Kontrollera att fakturor är korrekta, samt att betalning sker till rätt mottagare till rätt belopp.	Anders Paulsen Tertiäl
	Finansiell risk – internt. Kontroll att handkassar, betalkort och klienternas egna medel hanteras korrekt och att korrekta underlag finns. Kontroll för att eliminera risker för bedrägeri.	8	Felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd - felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd på grund av medarbetares åtgärd. FUT (felaktiga utbetalningar) Risk för felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd på grund av medarbetares åtgärd. Införande av arbetsmetoden FUT (felaktiga utbetalningar). En etablerad arbetsmetod för att förebygga och förhindra, samt utreda och åtgärda felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	Lars Lodin Tertiäl
			Bedrägeririsk utbetalning av försörjningsstöd - Utbetalning sker till fel konto eller person. Risk att den som beslutar om beviljande av belopp lägger in eget personligt konto, eller konto denne förfogar, till dit utbetalning ska ske i verksamhetssystemet Treserva.	Lars Lodin Tertiäl
			Medarbetare kan utföra flera moment i handlägningsprocessen. Risk att medarbetare har möjlighet att utföra flera arbetssteg i processen för handläggning och utbetalning vilket ger möjlighet att skapa felaktig utbetalning av egen vinning. Säkerställa att samtlig personal inte kan utföra flera arbetssteg i processen för handläggning och utbetalning som ger möjlighet att skapa felaktig utbetalning av egen vinning. Därutöver gå igenom medarbetarnas delegation och tekniska behörigheter i Treserva samt gällande utbetalning, kontantkort m.m.	Lars Lodin Tertiäl
			Felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd samt egna medel - Genomförande av olika former av både slumpvisa och riktade kontroller av utbetalningar om ekonomiskt bistånd samt egna medel. Risk att beslut och utbetalningar inte sker till rätt person, med rätt belopp och med rätt rättslig grund. Genomförande av olika former av både slumpvisa och riktade kontroller av utbetalningar om ekonomiskt bistånd samt egna medel.	Lars Lodin Tertiäl
			Felaktig handläggning, beslut eller utbetalning av försörjningsstöd. Säkerställande av rättssäker och korrekt handläggning av ekonomiskt bistånd genom att enhetschef löpande utför ärendegenomgångar i Treserva av medarbetarnas handläggning. Risk att beslut och utbetalningar inte sker till rätt person, med rätt belopp och av rätt rättslig grund. Säkerställande av rättssäker och korrekt handläggning av ekonomiskt bistånd genom att enhetschef löpande utför ärendegenomgångar i Treserva av medarbetarnas handläggning.	Lars Lodin Tertiäl

Risk- eller Målområde	Risker	Risknivå	Sid 72(600) Ansvarig: Periodicitet	
			Kontrollmoment	
			Saknad eller bristande bedömning av förändringsledare gällande kunds deltagande i sin planering, leder till felaktig utbetalning	Lars Lodin Tertial
			<i>Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Risk att handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet.</i>	
			Granskning klienters egna medel	Anders Paulsen År
			Granskning kunders egna pengar	Anders Paulsen År
			Granskning inköpskort First Card - finns korrekta underlag	Anders Paulsen Tertial
			<i>Risk är att inköpskort och underlag till detta inte hanteras korrekt.</i>	
Ändamålsenlig och effektiv verksamhet Intern kontroll	 Risk att nämndens uppdrag ej kan genomföras då personal-/och kompetensförsörjning inte fungerar	20	Personalförsörjning - Brist på vikarier i verksamheten	Martin Wagner, Magnus Höijer Tertial
			<i>Kommunens bemanningsenhet kan inte leverera tillräckligt med vikarier för att lösa bemanningen. Säkerställa att verksamheten får vikarier i rätt utsträckning och med rätt kompetens. Kontrollera att rutinerna mellan verksamheterna och Bemanningsenheten fungerar. Det gäller både en fungerande dialog på övergripande nivå och rutiner inom verksamheterna och på Bemanningsenheten.</i>	
			Genomförs beslutade åtgärder på olika nivåer i organisationen för att garantera den långsiktiga kompetensförsörjningen?	Helena Vahlund, Martin Wagner, Magnus Höijer År
			<i>Avser flera delar och diverse initierade projektplaner. Avser t ex Yrkesresan inom äldreomsorg, Kompetens- och befogenhetstrappan, Kompetenskartläggning inom LSS, Vuxenutbildningen - pågående arbete med kompetensförsörjningsplan i samverkan med SG och UG.</i>	
	 Risk att sektorn ej har beredskap klara av extraordinära händelser	10	Framtagande och införande av beredskapsplaner	Lars Lodin Tertial
			<i>Risk är att aktuella uppdaterade beredskapsplaner saknas vid allvarliga eller extraordinära händelser. Risk att medarbetare och chefer saknar planer för åtgärder och vem som gör vad vid kris</i>	
Efterlevnad av interna och externa regelverk Intern kontroll	 Risk att kund lider skada då kvalitetsarbetet inte fungerar som avsett.	10	Felaktig handläggning, beslut eller utbetalning av försörjningsstöd- Säkerställande av rättssäker och korrekt handläggning av ekonomiskt bistånd genom att enhetschef löpande utför ärendegenomgångar i Tresa av medarbetarnas handläggning.	Lars Lodin Tertial
			<i>Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Samt att åtgärder i handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet. Säkerställande av rättssäker och korrekt handläggning av ekonomiskt bistånd genom att enhetschef löpande utför ärendegenomgångar i Tresa av medarbetarnas handläggning.</i>	
			Försörjningsstödtagare får inte effektivt stöd att så fort som möjligt nå egen försörjning, på grund av medarbetares bristande kompetens, förmåga eller efterföljnad av rutiner.	Lars Lodin Tertial
			<i>Risk att medarbetare inte följer angivna rutiner och föreskrifter. Risk att handläggningen inte håller tillfredställande kvalitet. Enhetschef utför ärendegenomgångar för att följa upp kvaliteten i besök, planering och utförande verksamhet för försörjningsstöds kunder.</i>	
			Risk att Vuxenutbildningen ej uppnår goda resultat - Fortsatt utveckling av Vuxenutbildningens systematiska kvalitetsarbete SKA. I år med fokus på analys av verksamheten för att identifiera utvecklingsarbeten.	Lars Lodin Tertial
			<i>Bristfällig systematik i kvalitetsarbetet innebär att verksamheten inte utvecklas utifrån identifierade utvecklingsområden och omvärldsförändringar.</i>	

Risk- eller Målområde	Risker	Risknivå	Kontrollmoment	Sid 73(600)	
				Ansvarig:	Periodicitet
			Ej genomförda egenkontroller och/eller ej uppdaterade genomförandeplaner	Kia Fernlund	År
			Genomförande av lokala egenkontroller och uppdatering av genomförandeplaner		
			Skyndsamt hantering avvikelser enligt SOSFS 2011:9	Anneli Lindblom	År
			Hantering inkomna avvikelser - Analysarbete med vidtagande åtgärder. Hantering ska ske skyndsamt. avser SOSFS 2011:9		

Beslutsärende:
Revisionskontorets granskning
av ansvar, roller och
befogenheter i politiska- och
förvaltningsorganisationen.
Dnr 22REK10.

22AFN165

Tjänsteskrivelse

2022-02-07

Handläggare:

Martin Wagner
026-17 92 27
martin.wagner@gavle.se

Diarienummer: 22AFN165

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Yttrande - Revisorernas granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska och förvaltningsorganisationen

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget, samt

Att överlämna yttrandet till Revisionskontoret.

Ärendebeskrivning

1. Ärendet i korthet

Kommunens revisorer har granskat vissa ansvarsfrågor kopplade till Gävle kommuns organisation. Det gäller vissa ansvarsfrågor både i den politiska organisationen (POG) och i kommunens förvaltningsorganisation (FOG). I rapporten lyfter revisorerna bland annat upp frågor om arbetsmiljöansvar, rapport och redovisning av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete och hur delegationer förhåller sig till kommunallagen samt redovisning av delegationsbeslut. Sektor Välfärd Gävle, via strateg kvalitet och verksamhetsutveckling, har upprättat ett yttrande i anledning av granskningsrapporten.

De eventuella förändringar som kan behöva göras med anledning av granskningsrapporten kommer att samordnas med uppdraget till Kommunstyrelsen som ska belysa hur kommunens förvaltningsorganisation påverkar möjligheten till insyn, ansvarstagande och uppföljning för nämnderna.

2. Ansvaret för de anställda i Gävle kommun

Revisorernas inställning är att kommunstyrelsen är utförarnämnd avseende förvaltningsstöd. Med förvaltningsstöd avses stöd genom anställda att utföra verksamhet. Detta innebär att nämnderna är beställare av förvaltningsstöd. På så sätt finns det en beställar- och utförarmodell som inte är tillräckligt tydliggjord i de av fullmäktige antagna reglementena.

Nämndens bedömning

Revisorernas uppfattning att kommunstyrelsen ska tillhandahålla förvaltningsstöd avseende anställda och att det därmed finns en beställar-utförarmodell är svår att förstå sig på. Nämnden anser att en uttalad beställar- och utförarmodell inte har införts och att ambitionen inte heller har varit att införa en sådan modell. Ett reglemente ska i huvudsak reglera nämndernas verksamhet och arbetsformer vilket de gör idag. Varje nämnd avgör själv inom ramen för sin budget vilken omfattning av personal som behövs, och sektorn genomför detta, t ex genom anställningar av medarbetare.

3. Befogenheter inom förvaltningsorganisationen

Revisorerna konstaterar att det både i det gemensamma reglementet och i kommundirektörens instruktion framgår att denne är förvaltningschef för kommunens enda förvaltning. Eftersom nämnderna numera inte har någon egen förvaltning, och då kommundirektören är förvaltningschef, går det inte att jämföra sektorcheferna med förvaltningschef i kommunallagens mening. Det innebär i grund och botten att en sektorchef inte har någon rätt att vidaredelegera sitt beslutsmandat eftersom kommunallagen föreskriver att enbart en förvaltningschef har rätt att vidaredelegera sin beslutanderätt.

Nämndens bedömning

Begreppet förvaltningschef i kommunallagen avser alltså den person som är chef över nämndens förvaltning. Den omständigheten att Gävle kommun, i reglementen och i kommundirektörens instruktion, uttalat att kommundirektören är förvaltningschef över kommunens enda förvaltning medför inte att kommundirektören i strikt mening är den

rättsligt giltiga förvaltningschefen – även om denne är chef över sektorcheferna. Istället är det sektorcheferna som i rättslig mening är förvaltningschefer över nämndernas förvaltningar och kommundirektören är chef över den förvaltning som finns under styrelsen. Sektorerna kan alltså, i juridisk mening, sägas motsvara nämndernas förvaltningar

4. Ansvar och uppföljning av arbetsmiljön i den politiska organisationen

Revisorerna anser att arbetsmiljöansvaret i den politiska organisationen är otydlig. Enligt revisorernas bedömning har nämnderna ett arbetsmiljöansvar eftersom arbetsmiljölagen föreskriver att lagen är tillämplig "för varje verksamhet i vilken arbetstagare utför arbete för en arbetsgivares räkning".

Nämndens bedömning

Att tydliggöra definitioner av organisationen, samt tydliggöra avgränsningar, är en förutsättning för att de nu två valda organisationsformerna ska kunna samverka på ett effektivt sätt. Men det finns utmaningar med att fördela det mellan nämnder givet förvaltningsorganisationen. Frågan om nämndernas eventuella arbetsmiljöansvar behöver utredas närmare, särskilt med beaktande att de tre välfärdsnämndernas förvaltningsstöd utgörs av en sektor, Valfärd Gävle, där behovet av ett sammanhållen, koordinerad, arbetsgivarpolitik är en förutsättning. Att tre nämnder var för sig skulle ha arbetsmiljöansvar för funktionen sektorchef som utgörs av en (1) anställd skulle inte fungera rent principiellt och inte heller i praktiken.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Valfärd Gävle

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har ålagts yttra sig över "Revisorernas granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska och förvaltningsorganisationen".

Remissyttrandet hanteras av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden vid sammanträdet den 22 februari 2023. Martin Wagner, strateg för kvalitets- och verksamhetsutveckling, har varit ansvarig handläggare i ärendet.

Missiv

Dnr 22REK10
2022-11-24

Arbetsmarknads- och
Funktionsrättsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Omvårdnadsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Utbildningsnämnden
Överförmyndarnämnden

Begäran om yttrande: Ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen

Bakgrund och syfte

I samband med beslut om ny politisk organisation och antagande av reglementen december 2018 förändrades förvaltningsorganisationen. Den tidigare organiseringen med en nämnd en förvaltning ersattes av en förvaltning. Kommunstyrelsen blev arbetsgivaransvarig och anställningsmyndighet. Personal är anställd under kommunstyrelsen och verkar inom berörda nämnders verksamhet. Nämnderna har fortsatt verksamhetsansvaret men ingen egen förvaltning att styra för utförandet av verksamheten. I och med att anställda är en central resurs i verksamhetens utförande blir nämnderna beroende av kommunstyrelsens tillhandahållande av anställda för att uppnå fullmäktiges mål och uppdrag. Detta kan få konsekvenser vad gäller nämndernas möjlighet att styra utförandet av verksamheten. Risk finns att arbetsgivaransvar och verksamhetsansvar mellan styrelsen och nämnderna inte är tillräckligt tydliggjort. Vidare har en form av beställar- och utförarsystem införts i förvaltningsorganisationen med kommunstyrelsen som utförare och nämnderna som beställare av förvaltningsstöd i form av personal. Beställar- och utförarsystem ställer krav på tydlighet i relationen mellan kommunstyrelsen och nämnderna.

Beslutsfattandet kan påverkas av en förändring i förvaltningsorganisationen. Det gäller för nämnderna att se till att beslutanderätt delegeras till rätt delegat och att den beslutanderätt som delegeras är inom nämndens ansvarsområde. Om nämnden valt att delegera beslutanderätt ökar kraven på dess intern kontroll när en beslutsfattare beslutar på nämndens vägnar. Granskning av avtalshantering (2021) visade på brister i flera av nämndernas delegationsordningar när det gäller befogenhet att besluta om inköp och upphandling. Risk finns att nämnderna inte säkerställt att befogenhet att fatta beslut utgår ifrån kommunallag och kommunens regler samt styrdokument.

Corona-pandemin aktualiserade frågor om arbetsmiljö bland kommunens verksamheter och vilket arbetsmiljöansvar som kommunstyrelsen respektive nämnderna har. Revisionen har vid dialogmöten under 2021 frågat nämnder om roll- och ansvarsfördelningen för kommunens personal och arbetsmiljöansvaret. Arbetsmiljöansvaret fastslås inte på ett enhetligt sätt i kommunens styrdokument varav det finns en risk att arbetsmiljöansvaret inte är tydliggjort i den politiska organisationen. Detta kan medföra att det systematiska arbetsmiljöansvaret inte bedrivs i enlighet med regelverk.

Granskningens syfte är att bedöma dels om ansvaret för kommunens personal mellan kommunstyrelsen och nämnderna är tydligt, dels om styrelsen och nämnderna fördelat ansvar och befogenheter i enlighet med lagar, föreskrifter och kommunens styrdokument. Med nämnderna avses arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, omvårdnadsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden.

Granskningsresultat¹

- Har styrdokument fastställts som på ett tillräckligt sätt tydliggör roll- och ansvarsfördelning rörande personal mellan kommunstyrelsen och nämnderna? **Delvis**

- Har befogenhet att fatta beslut tilldelats i enlighet med aktuellt regelverk? **Delvis**

- Har arbetsmiljöansvaret i såväl politiska organisationen som förvaltningsorganisation fördelats enligt regelverk? **Delvis**

- Har uppföljning systematiska arbetsmiljöarbetet gjorts? **Ja**

Rekommendationer

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen lämnas rekommendation(er) till berörd nämnd (se granskningsrapport).

De förtroendevalda revisorernas begär nämndens yttrande:

¹ Revisionsfrågorna besvaras med ja, delvis eller nej.

Med anledning av det som framkommer i granskningsrapporten vill revisorerna ha nämndens kommentarer till de brister som noteras och rekommendation(er) rörande nämnden som rapporten innehåller.

Revisorerna önskar ett yttrande från nämnden senast 2023-03-01.

Revisorerna i Gävle kommun

Eva-Karin Hamilton

Revisorskollegiets ordförande

Gunilla Beckman Ljung

Revisionschef

Bilaga: Granskningsrapport ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen

REVISIONSKONTORET

Granskning av ansvar, roller och befogenheter i politiska- och förvaltningsorganisationen

Andreas Halvarsson, certifierad kommunal re-
visor
Gunilla Beckman Ljung, revisionschef
kvalitetssäkring

Gävle kommun 2022-11-24

Dnr: 22REK10

www.gavle.se

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Utgångspunkter för granskningen	4
2.1 Bakgrund	4
2.2 Syfte och revisionsfrågor	5
2.3 Avgränsning	5
2.4 Revisionskriterier	6
2.5 Ansvarig nämnd/styrelse	6
2.6 Metod	6
3. Ansvar för anställda i politiska organisationen	7
3.1 Reglementen	7
3.1.1 Beredning av reglementena	7
3.1.2 Centrala iakttagelser i reglementen	7
3.2 Kommunplan 2022	9
3.3 Bemanningseenhet och kompetensförsörjningseenhet	9
3.4 Behov av anställda och kostnader för anställda	10
3.5 Övriga iakttagelser	10
3.6 Bedömning	11
4. Befogenheter inom förvaltningsorganisationen	13
4.3 Bedömning	13
4.4 Kommunstyrelsens delegationsordning	14
4.5 Bedömning	15
4.6 Utbildningsnämndens delegationsordning	17
4.7 Bedömning	18
4.8 Samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning	18
4.9 Bedömning	19
4.10 Övriga nämnders delegationsordningar	20
4.10.1 Valfördsnämndernas delegationsordning	20
5. Ansvar och uppföljning för arbetsmiljön i den politiska organisationen	20
5.3 Bedömning	21
5.4 Ansvar i förvaltningsorganisationen	22
5.5 Bedömning	23
5.6 Uppföljning av arbetsmiljö	23
5.7 Bedömning	24
Bilaga 1 Bestämmelser i reglementen	25

1. Sammanfattning

I fördelning av ansvar och befogenheter i reglementen, delegationsordningen eller i andra styrdokument är det väsentligt att klart framgår vilket ansvar och befogenhet som vilar på nämnd eller tjänstemän. Fördelning av ansvar avseende anställda varierar beroende på ansvarsområde.

Beställar- och utförarsystemet för förvaltningsstöd¹ avseende anställda är inte införlivat i reglementen. Alltså att kommunstyrelsen ska tillhandahålla förvaltningsstöd medan nämnder ska beställa förvaltningsstöd för utförande av verksamhet. Hur beställar- och utförarsystemet ska hanteras internt behöver närmare framgå av ett styrdokument. Exempelvis vilka beslut nämnden får fatta inom ramen för sitt verksamhetsansvar vice versa kommunstyrelsen inom sitt arbetsgivaransvar. Därtill hur mellanhavanden mellan nämnden och kommunstyrelsen ska regleras och vilka villkor som ska ställas. Denna reglering aktualiseras genom nämndens revisionsansvar inför fullmäktige då nämnderna är beroende av kommunstyrelsens utförande. Regleringen blir förutsättningen för nämnden att kunna styra, leda, kontrollera och följa upp styrelsens utförande av verksamhet. Samtidigt behöver nämnden styra frågor kopplade till uppdraget som styrelsen utför. Alltså besluta om kvalitet, inriktning och omfattning för utförandet. Ovanstående är frågor som nämnden i normalfallet beslutar om i en organisation där nämnden styr över sin egen förvaltning.

Den verksamhet som nämnderna bedriver omfattas av arbetsmiljölagen. Det innebär att även arbetsmiljöansvaret behöver omfatta även nämnderna och inte enbart kommunstyrelsen. I nuvarande ansvarsfördelning behöver kommunstyrelsen i högre grad säkerställa, för att kunna försäkra sig att det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) fungerar, att den årliga uppföljningen genomförs i alla verksamheter. Arbetsmiljöansvaret är i princip fördelat i förvaltningsorganisationen. Riktlinjen för arbetsmiljö och hälsa som närmare anger kommunstyrelsens uppgifter i SAM behöver tydliggöras i hur styrelsen fördelar uppgifter till tjänstemän.

Befogenheterna att fatta beslut har i vissa delar inte fördelats enligt kommunallag, eller inom det ansvar som nämnderna har enligt sitt reglemente. Av styrdokument och intervjuer framgår att enbart kommundirektören är förvaltningschef och därmed den tjänsteman som enligt kommunallagen har befogenhet att vidaredelegera beslutanderätt. Styrelsen har dock gett sektorchef, som inte är förvaltningschef i kommunallagens mening, samma befogenhet som kommundirektör att vidaredelegera beslutanderätt. Konsekvensen är att vissa nämnder i sin delegationsordning också gett sektorchef befogenhet att vidaredelegera beslutanderätt. Vidare har en tjänsteman delegerat beslutanderätter till tjänstemän fast endast en nämnd kan delegera beslutanderätt. Det finns även exempel på beslutanderätter där det inte klart framgår vilken rätt som delegeras och beslutanderätter som inte ligger inom nämndens ansvar. Att fattade delegationsbeslut avseende anställda inte anmälts till kommunstyrelsen innebär att dessa inte vunnit laga kraft. Sammantaget behöver både kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställa en tillräcklig styrning, ledning och kontroll när en beslutsfattare beslutar på styrelsens eller nämndens vägnar.

¹ Med förvaltningsstöd avses stöd genom anställda för att utföra verksamhet.

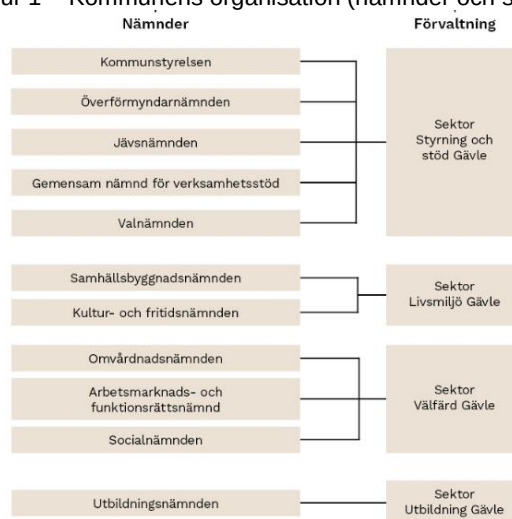
Rekommendationer till kommunstyrelsen och nämnderna redovisas i rapporten under aktuella avsnitt.

2. Utgångspunkter för granskningen

2.1 Bakgrund

I samband med beslut om ny politisk organisation och antagande av reglementen december 2018 förändrades förvaltningsorganisationen. Den tidigare organiseringen med en nämnd en förvaltning ersattes av en förvaltning, organiserad enligt nedanstående figur.

Figur 1 – Kommunens organisation (nämnder och sektorer)

(Figuren är hämtad från kommunens webbplats)

Kommunstyrelsen blev arbetsgivaransvarig och anställningsmyndighet. Personal är anställd under kommunstyrelsen och verkar inom berörda nämnders verksamhet. Nämnderna har fortsatt verksamhetsansvaret men ingen egen förvaltning att styra för utförandet av verksamheten. I och med att anställda är en central resurs i verksamhetens utförande blir nämnderna beroende av kommunstyrelsens tillhandahållande av anställda för att uppnå fullmäktiges mål och uppdrag. Detta kan få konsekvenser vad gäller nämndernas möjlighet att styra utförandet av verksamheten. Risk finns att arbetsgivaransvar och verksamhetsansvar mellan styrelsen och nämnderna inte är tillräckligt tydliggjort. Vidare har en form av beställar- och utförarsystem införts i förvaltningsorganisationen med kommunstyrelsen som utförare och nämnderna som beställare av förvaltningsstöd². Beställar- och utförarsystem ställer krav på tydlighet i relationen mellan kommunstyrelsen och nämnderna.

Beslutsfattandet kan påverkas av en förändring i förvaltningsorganisationen. Det gäller för nämnderna³ att se till att beslutanderätt delegeras till rätt delegat och att den beslutanderätt som delegeras är inom nämndens ansvarsområde. Om nämnden valt att delegera beslutanderätt ökar kraven på dess intern kontroll när en beslutsfattare beslutar på nämndens

² Med förvaltningsstöd avses stöd genom anställda för att utföra verksamhet.

³ Med nämnden avses: arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, omvårdnadsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden respektive överförmyndarnämnden.

vagnar. Granskning av avtalshantering (2021) visade på brister i flera av nämndernas delegationsordningar när det gäller befogenhet att besluta om inköp och upphandling. Risk finns att nämnderna inte säkerställt att befogenhet att fatta beslut utgår ifrån kommunallag och kommunens regler samt styrdokument.

Corona-pandemin aktualiserade frågor om arbetsmiljö bland kommunens verksamheter och vilket arbetsmiljöansvar som kommunstyrelsen respektive nämnderna har. Revisionen har vid dialogmöten under 2021 frågat nämnder om roll- och ansvarsfördelningen för kommunens personal och arbetsmiljöansvaret. Enligt kommunstyrelsens reglemente ansvarar styrelsen för arbetsmiljön. Nämnderna har enligt sina reglementen verksamhetsansvaret. Risk finns att arbetsmiljöansvaret inte är tydliggjort i politiska organisationen respektive förvaltningsorganisationen. Vilket kan medföra att det systematiska arbetsmiljöansvaret inte bedrivs i enlighet med regelverk⁴

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma dels om ansvaret för kommunens personal mellan kommunstyrelsen och nämnderna är tydligt, dels om styrelsen och nämnderna fördelat ansvar och befogenheter i enlighet med lagar, föreskrifter och kommunens styrdokument. Följande revisionsfrågor har identifierats⁵:

- 1) Har styrdokument fastställts som på ett tillräckligt sätt tydliggör roll- och ansvarsfördelning rörande personal mellan kommunstyrelsen och nämnderna?
- 2) Har befogenhet att fatta beslut tilldelats i enlighet med aktuellt regelverk?
- 3) Har arbetsmiljöansvaret i såväl politiska organisationen som förvaltningsorganisation fördelats enligt regelverk?
- 4) Har uppföljning systematiska arbetsmiljöarbetet gjorts?

2.3 Avgränsning

Granskningen omfattar följande nämnder: arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, omvårdnadsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden. Därtill omfattar granskningen medarbetare anställda under kommunstyrelsen.

Jävsnämnden, gemensam nämnd för verksamhetsstöd och valnämnden omfattas inte av granskningen.

Delegationsordningarna har granskats på övergripande nivå med inriktning på hur nämnden delegerar avseende anställda och arbetsgivarfrågor samt hur delegationsbeslut anmäls till nämnden.

Hur uppgifter fördelats i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) har avgränsats till kommundirektör och sektorchef. Det innebär att granskningen inte har omfattat hur uppgifter fördelats längre ner i förvaltningsorganisationen.

⁴ Arbetsmiljölagen, arbetsmiljöverkets föreskrifter och kommunens styrdokument.
⁵ Revisionsfrågorna besvaras med ja, delvis eller nej.

2.4 Revisionskriterier

Revisionskriterierna ligger till grund för de analyser, slutsatser och bedömningar som görs. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen: 5 kap. 28 §. 6 kap. 6 §, 37–38 §§, 40 §. 7 kap. 5–6 §§
- Arbetsmiljölagen: 1 kap. 2 §, 3 kap. 2 §.
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter:
 - Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1).
- Reglementen för: arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, omvårdnadsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden.

2.5 Ansvarig nämnd/styrelse

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, omvårdnadsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och överförmyndarnämnden.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Tjänsteman som har intervjuats eller besvarat skriftliga frågor är: kommundirektör, sektorchefer, HR-direktör, jurist, förhandlingschef, ekonomi- chefer, HR-chef och kommunsekreterare. Samtliga har givits möjlighet att komma med synpunkter på rapportutkastet för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden.

3. Ansvar för anställda i politiska organisationen

3.1 Reglementen

3.1.1 Beredning av reglementena

Under 2018 skedde flera förändringar i den politiska- och förvaltningsorganisationen. I maj antog fullmäktige POG-kommitténs förslag till politisk organisation. Förändringarna i den politiska organisationen handlade i korthet om att flytta ansvar för olika uppgifter mellan nämnderna.⁶ Dessa förändringar i ansvar medförde även förändringar inom förvaltningen. Utifrån förslag till politisk organisation uppdrogs kommunstyrelsen att bereda nya reglementen. Vidare fastslog fullmäktige att innan omorganiseringen skulle en riskbedömning av organisationsförändringens konsekvenser på personal göras. Riskbedömningen skulle presenteras på ett kommunstyrelsesammanträde innan själva beslutet om omorganisering. En risk- och konsekvensanalys genomfördes och anmälades som för kännedom till kommunstyrelsen den 28 augusti 2018.

I intervjuer beskrivs att det under 2018 togs fram en FOG (förvaltningsorganisation), som utgår ifrån POG-kommitténs förslag. FOG:en inte är beskriven i ett samlat dokument utan beskrivs på olika ställen såsom på intranätet och i skriftligt svar⁷ på frågor om FOG:en.

Under hösten 2018 beredde kommunstyrelsen fram förslag till nya reglementen, ett gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder (benämns härnäst gemensamma reglementet) och ett reglemente per nämnd. Den stora förändringen i både det gemensamma reglementet och reglementet per nämnd var att kommunstyrelsen blev arbetsgivaransvarig och anställningsmyndighet för samtliga anställda i kommunen. Förvaltningarna slogs samman till en gemensam förvaltningsorganisation. Syftet med förändringen beskrivs, i förslag till nya reglementen, öka förutsättningarna att stärka det viktiga arbetsgivararbetet. Likaså möjliggöra en enhetlig arbetsgivarpolitik för samtliga medarbetare i kommunen. Intervjuade uppger också att syftet var att skapa en stabil förvaltningsorganisation över tid oavsett politisk organisation. Av förslaget framgår ingen konsekvensanalys eller juridisk utredning om hur omorganiseringen kommer påverka kommunstyrelsens och nämndernas ansvar samt förutsättning för att kunna utföra verksamheten. Alla reglementen antogs av fullmäktige i december 2018.

3.1.2 Centrala iakttagelser i reglementen

Kommunstyrelsens och nämndernas ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess samtliga arbetstagare. Arbetsgivaransvaret omfattar, i enlighet med fastställda policydokument och riktlinjer ansvar för bland annat organisation, kultur och värdegrund, samverkan, medarbetarskap, chef- och ledarskap, arbetsmiljö, kompetensförsörjning, inkludering, jämställdhet och likabehandling, pension, anställning och lönebildning. Förhållanden som ger förutsättningar och viljeriktning för en hållbar och attraktiv arbetsgivare. Vidare ansvarar styrelsen för arbetsmiljön i kommunen och som arbetsgivarföreträdare för det systematiska

⁶ Exempelvis samla ansvaret för arbetsmarknadsåtgärder och försörjningsstöd under arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden.

⁷ Dnr: 18KS63-12.

arbetsmiljöarbetet, samt att verksamheten bedrivs i enlighet med arbetsmiljölagen och föreskrifter om arbetsmiljö.

Nämnderna ansvarar för att dess verksamhetsuppdrag är tydligt och ändamålsenligt organiserat. Detta så att de förtroendevalda kan ta nödvändigt ansvar med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och ramar samt övriga styrdokument, lagar och andra författningar för verksamheten (se bilaga 1 för ytterligare beskrivning av styrelsens och nämndernas ansvar).

Arbetslöshetsnämnd

Enligt lag om arbetslöshetsnämnd ska varje kommun ha en arbetslöshetsnämnd. I lagen fastslås de uppgifter som ankommer på en arbetslöshetsnämnd. Vilken nämnd som explicit är arbetslöshetsnämnd framgår inte av reglementena. Däremot uppger intervjuade att ansvaret som kommunens arbetslöshetsnämnd ingår i arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens (AFN) ansvar att vidta åtgärder som förebygger arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet.

Intervjuad uppger att i kommande revidering av reglementen kommer det förtydligas att AFN är kommunens arbetslöshetsnämnd och svarar för de uppgifter som ankommer på en sådan nämnd.

Kollektivavtal

Med stöd av lag om vissa kommunala befogenheter kan en kommun uppdra åt till exempel Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) teckna kollektivavtal eller på ett sätt reglera anställningsvillkor för anställda i den kommunen. Denna möjlighet finns inskriven i SKR:s förslag till reglemente.

Kommunstyrelsen har enligt sitt reglemente inte ovanstående möjlighet. I stället uppger intervjuade att frågor om kollektivavtal eller andra regleringar av anställningsvillkor hanteras av kommunen och HR-enheten. Kopplingen till SKR blir genom att lokala kollektivavtalen utgår ifrån SKR:s avtal.

Administrativ service mot ersättning

Enligt reglemente för kommunstyrelsen ska styrelsen efter uppdrag från kommunens nämnder och företag tillhandahålla bland annat övrig administrativ service mot ersättning. Granskningen visar att det inte finns en definition vilka administrativa tjänster som ska tillhandahållas. Det därmed oklart huruvida HR-tjänster ingår bland dessa tjänster.

Delegering av beslutanderätt

Ordningen i kommunallagen kapitel 5 är att fullmäktige beslutar i ärenden om sin verksamhet och om nämnder. Begreppet anställda omnämns inte bland dessa bestämmelser. Enligt kommunallagens kapitel 6–7 beslutar nämnderna i sin tur om sin verksamhet och sina anställda samt fördelning av beslutanderätt såsom delegering.

I det gemensamma reglementet är ordningen en annan än ovanstående. Detta genom att fullmäktige beslutat att ansvar för tillsättande av personella resurser för nämndernas verksamhet och organiseringen av dessa (verksamheten) delegeras från kommunstyrelsen via kommundirektör och sektorchefer. Följden blir att fullmäktige fastlår dels hur

beslutanderätt ska delegeras inom kommunstyrelsen, dels beskrivningar och uppgifter för anställda (kommundirektör och sektorchef).

Begrepp i kommunstyrelsens reglemente

I reglemente för kommunstyrelsen används flera värderingsord/värdeord som "tydlig", "ändamålsenlig" och "erforderlig". Det sistnämnda ordet uppges avse omfatta båda delegationer enligt kommunallag respektive arbetsmiljölagen. Definition eller anvisning när och hur dessa ord uppnås framgår inte av reglementet.

3.2 Kommunplan 2022

Kommunplanen fastslår ingen roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och nämnderna. Däremot lyfter intervjuad upp att kommunplanen innehåller inriktning och uppdrag med bäring på anställda. Vilka tangerar både kommunstyrelsen i egenskap av arbetsgivaransvarig samt anställningsmyndighet och berörda nämnders verksamhetsansvar. Ena exemplet på uppdrag är avskaffande av ofrivilliga delade turer som ska genomföras av kommunstyrelsen, omvårdnadsnämnden och arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden. Det andra exemplet på uppdrag är tydlig minskning av andelen tim- och korttidsvikarier som ska genomföras av kommunstyrelsen och omvårdnadsnämnden. Det tredje exemplet är socialnämndens uppdrag att identifiera åtgärder för en mer framgångsrik kompetensförsörjning och förbättrad arbetsmiljö.

3.3 Bemanningseenhet och kompetensförsörjningsenhet

Kommunstyrelsen beslutade i oktober 2017 att ha en gemensam vikarieanskaffning för anställda (anställningstid <sex månader) i kommunens verksamheter. Beslutet innebar att ett beställar- och utförarsystem infördes innan de nya reglementena antogs. Enligt uppgift har bemanningseenheten ett utförarsansvar som innebär att svara för utförandet av bemanning, rekrytering och tillsättning utifrån verksamhetens beställningar. Likaså svara för det övergripande arbetsgivaransvaret som innefattar anställningsförutsättningar och arbetsmiljöansvar. Verksamheten svarar för beställning av bemanning. Men också för dels tillsättning av tillfällig bemanning utanför bemanningseenhetens arbetstider, dels planera bemanning på andra sätt i de fall där tillfällig bemanning inte är möjlig.

Bemanningseenhetens arbetssätt är dokumenterade i sju instruktioner⁸. Det kommer att tas fram ett avtal (service level agreement) som klargör mellanhavandena mellan utförare och beställare samt förfarande vid en avvikelse. Intervjuad uppger att det finns flera forum på olika nivåer i förvaltningsorganisationen där avvikelser ska hanteras.

Intervjuade uppger att kommunstyrelsen och sektor styrning och stöd kommer göra en översyn av bemanningseenhetens organisering och arbetssätt.

Fullmäktige beslutade under 2021 att inrätta en gemensam kompetensförsörjningsenhet, i syfte att stödja verksamheten i rekrytering av anställda (anställningstid >sex månader). Även här infördes tillika utökades beställar- och utförarsystemet. Enligt en plan skulle rekryteringsstödet successivt implementeras under andra halvan av 2021. Likt bemanningseenheten svarar kompetensförsörjningsenheten för utförarsvaret, alltså

⁸ Instruktionerna finns att tillgå på kommunens intranät, <https://ankaret.gavle.se/Kommunen/Medarbetarportalen/Bemanningseenheten/Rutiner-och-ansvarsomraden/>.

sköta delarna i rekryteringsprocessen, medan verksamheten beställer stöd.

3.4 Behov av anställda och kostnader för anställda

Av intervjuer framkommer nämndens behov av anställda sammanställs i budgetprocessens inledande skede, där nämnden innan sommaren inkommer till styrelsen med sitt budgetäskande. Behovet i form av antalet anställda/tjänster för att utföra verksamheten beskrivs inte i budgetäskandet. Ekonomiska ramar (där behovet ingår) för nämnderna fastställs slutligen genom kommunplanen, som i sin tur bryts ner genom verksamhetsplanen där personalkostnader specificeras i resultaträkningen. I budgetprocessen görs ingen formell beställning av anställda. Däremot i den löpande verksamheten görs som ovan beskrivet (se stycke 3.3) beställning av anställda (anställningstid <sex månader) och rekryteringsstöd.

Kostnader för anställda är uppdelat mellan finansförvaltningen, styrelsen och nämnderna. Intervjuade uppger att styrelsen svarar för friskvårdsbidrag, kostnader knutna till företagshälsovård och fackliga kostnader. Finansförvaltningen svarar bland annat för pensionskostnader. Övriga kostnader såsom arbetsgivaravgifter och lön svarar nämnderna för. Bemanningseenhetens och kompetensförsörjningseenhetens kostnader finansieras genom kommunbidrag som har omfördelats från nämnderna.

Intervjuade uppger att verksamhetsuppföljning med månadsrapporter, delårsrapporter och årsrapport är den primära rapporteringen där nämnden ska rapportera ändrade behov av anställda eller eventuella avvikelser för att fullgöra sitt verksamhetsansvar. Nämnden ska beskriva planerade åtgärder vid negativ resultatprognos.

3.5 Övriga iakttagelser

Kommunstyrelsens intern kontrollplan innehåller en måttlig risk (gul) om att regelverket för arbetsmiljö inte efterlevs i förvaltningsorganisationen. Risken kommer kontrolleras genom den årliga uppföljningen där svarsfrekvensen ska vara minst 80 %. Valfördsnämnderna har i sin respektive intern kontrollplan en hög risk (röd) att personal/kompetensförsörjningen, främst bemanningseenheten, inte tillgodoser verksamheternas behov.

Kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsrapporter per delår 1 och 2 innehåller beskrivningar med bäring på anställda, både ur ett arbetsgivarperspektiv och verksamhetsperspektiv:

- Kommunstyrelsen: Bemanningseenheten har haft stora utmaningar under pandemin att tillgodose behovet av anställda (anställning <sex månader) inom sektor välfärd och sektor utbildning.
- Samhällsbyggnadsnämnden: Pågående arbete med resursförstärkning och minska sårbarheten vid personalförändringar för att möta det ökade behovet av nämndens tjänster.
- Kultur- och fritidsnämnden: En verksamhet är beroende av anställda med anställningstid kortare än sex månader. Det anges att en verksamhet (Gasklockorna) ändrat arbetsuppgifter för vissa av sina anställda i syfte att behålla kompetens och personal.
- Utbildningsnämnden: Inom förskolan har anställningar övergått till månadsanställningar för vikarier i syfte att stärka upp verksamheten. Likaså har timanställda visstidsanställts för en ökad kontinuitet. Nämnden har tagit fram en egen

kompetensförsörjningsplan för bl.a. förskolan, som syftar till att kartlägga nuläget i utbildningssektorn samt identifiera kommande kompetensbehov.

- Omvårdnadsnämnden: Omstrukturering av personal har genomförts på vård- och omsorgsboendet Furugården och till boendet har det varit svårt att rekrytera finsktalande personal med adekvat utbildning.
- Socialnämnden: Genomförande av nämndens uppdrag har inneburit att en så kallad personalram setts över och en beredskapsplan tagits fram för hantering av ökad arbetsbelastning. En kompetens- och befogenhetstrappa har tagits fram.

Av utbildningsnämndens protokoll framgår att till nämnden har Skolverkets olika beslut om statsbidrag rörande anställda (till exempel fortbildning, anställning, höjda löner etcetera) anmälts löpande.

På arbetsgivarutskottets sammanträde i maj 2019 diskuterades kommunstyrelsens arbetsgivaruppdrag och gränsdragningen mellan nämnderna, kommunstyrelsen och arbetsgivarutskottet avseende uppföljning och återrapportering av arbetsgivar- och personalfrågor.

3.6 Bedömning

Vår bedömning är att det delvis fastställts styrdokument som tydliggör roll- och ansvarsfördelning mellan kommunstyrelsen och nämnderna. Fullmäktiges uppgift är att besluta om den kommunala nämndorganisationen. Enligt vår bedömning har fullmäktige beslutat att kommunstyrelsen ansvarar både för verksamheter och tillhandahåller tjänster åt nämnderna. Det sistnämnda innebär att styrelsen blir utförarnämnd, vilket framgår explicit av reglementet genom uppgiften att erbjuda administrativ service mot ersättning. Implicit framgår av reglementet att styrelsen tillhandahåller förvaltningsstöd⁹ till nämnderna i och med att de inte har en egen förvaltning. Denna uppgift förtydligas genom fullmäktiges beslut om inrättande av kompetensförsörjningsenhet och styrelsens beslut om gemensam vikarieanskaffning. Nämndernas ansvar är enbart för verksamheter och beställare av förvaltningsstöd avseende anställda. Sammantaget bedömer vi att beställar- och utförarsystemet för förvaltningsstöd avseende anställda behöver fastställas även i reglementen, så att det tydligt framgår att styrelsen tillhandahåller förvaltningsstöd medan nämnderna beställer förvaltningsstöd.

Hur beställar- och utförarsystemet ska hanteras internt framgår i viss grad av instruktioner för bemanningsenheten och budgetprocessen. Dessa dokument beskriver enbart vissa delar av systemet och är således inte heltäckande. Det behövs enligt vår bedömning ett styrdokument som närmare beskriver beställar- och utförarsystemet. Exempelvis hur mellanhavanden mellan nämnden och kommunstyrelsen ska regleras, vilka villkor (volym, kvalitet, uppföljning etc.) som ska ställas. Likaså vilka beslut nämnden respektive styrelsen får fatta avseende förvaltningsstöd inom sina respektive ansvar (verksamhet/arbetsgivare). För som stycke 3.5 visar, sett till det styrelsen och nämnderna utför, är rågången mellan verksamhetsansvar och arbetsgivaransvar inte helt tydlig.

⁹ Med förvaltningsstöd avses stöd genom anställda för att utföra verksamhet.

Utgångspunkten i kommunallagen är att nämnden själv avgör hur verksamheten lämpligast ska bedrivas. Denna självständighet är en viktig utgångspunkt utifrån ett ansvarsperspektiv och nämndens så kallade revisionsansvar¹⁰ mot fullmäktige. I kommunen påverkas nämndernas möjligheter att utföra sitt uppdrag självständigt i och med att de är beroende av styrelsen som tillhandahåller förvaltningsstöd. Nämndens revisionsansvar mot fullmäktige är detsamma även när skötseln av en verksamhet överlämnas till en annan utförare. Eller i förhållandet till styrelsen som utför verksamhet för någon av nämnderna. Det finns därmed en risk för att nämnderna inte kan säkerställa sitt verksamhetsansvar och utföra sitt uppdrag från fullmäktige när nämnderna inte har egen rådighet över anställda.

Jämfört med en organisation med "en nämnd en förvaltning" kräver beställar- och utförarsystem en helt annan reglering och hantering för bibehållen tydlighet i roll- och ansvarsfördelningen. Kraven ökar på nämndens styrning, ledning, kontroll och uppföljning. Vår bedömning är att det saknas ett dokument (motsvarande överenskommelse) eller hänvisning till styrdokument, som reglerar villkoren mellan nämnden och styrelsen. Villkor för styrelsens uppdrag och utförande uttrycka på ett sådant sätt att de skyldigheter som följer av kommunallagen och fullmäktiges uppdrag kan styras och kontrolleras av nämnden. Det finns därmed en risk att nämndens intern kontroll över den verksamhet som styrelsen bedriver på nämndens uppdrag inte är tillräcklig, utifrån det långtgående ansvar som nämnden har för att självständigt leda, styra och kontrollera det arbete som utförs på uppdrag av annan part. Vidare bedömer vi att det heller inte finns något dokument som reglerar hur styrelsen ska återrapportera till nämnden. Det innebär att nämnden inte kan kontrollera styrelsens utförande av den verksamhet som nämnden enligt sitt reglemente är ansvarig för. En konsekvens av detta är att det blir svårt för nämnden att leda och styra styrelsens utförande av nämndens verksamhet. Vidare måste nämnden, utöver att besluta om vilka uppdrag som lämnas till styrelsen, även besluta om frågor kopplade till själva utförandet, det vill säga mål, inriktning, omfattning och kvalitet. Ovanstående är frågor som nämnderna i normalfallet beslutar om i en organisation där nämnderna beslutar om sin egen förvaltning samt anställda.

Vår bedömning är i övrigt att kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig beredning av reglementen. Delegering av beslutanderätt och att anställda får uppgifter direkt från kommunfullmäktige följer inte kommunallagen. Det behöver förtydligas vilka administrativa tjänster som ska tillhandahållas mot ersättning. Likaså behöver begreppen "tydlig", "ändamålsenlig" och "erforderlig" definieras så att det blir tydligare i prövning av kommunstyrelsens ansvar om styrelsen säkerställt dessa begrepp i utförande av verksamhet. Det är dock positivt att ansvaret för arbetslöshetsnämnd kommer tydliggöras i nästa revidering av reglementen.

Rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Revidera reglementen genom att införliva beställar- och utförarsystemet för förvaltningsstöd avseende anställda.
- Ta fram ett styrdokument som definierar beställar- och utförarsystemet.

¹⁰ Revisionsansvar innebär att nämnden provas utifrån sitt lagstadgade uppdrag och generella ansvar. Följer av KL 5 kap. 24 §, 6 kap. 6 §, 12 kap. 1 §.

Rekommendationer till nämnderna:

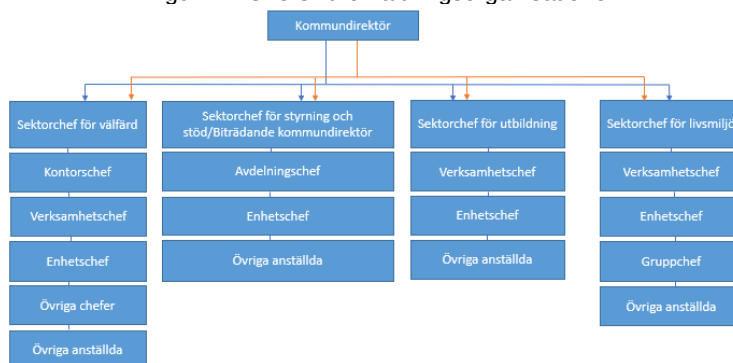
- Reglera kommunstyrelsens utförande av förvaltningsstöd avseende anställda. Regleringen bör innehålla de delar som nämnden behöver för att kunna styra, leda, kontrollera samt följa upp verksamheten i syfte att fullgöra sitt revisionsansvar.

4. Befogenheter inom förvaltningsorganisationen

4.1 Förvaltningsorganisationen

I figuren nedan beskrivs förvaltningsorganisationen. Som figuren visar varierar titlar på chefer mellan sektorerna.

Figur 2 – Översikt förvaltningsorganisationen

(Figuren är yrkesrevisorernas egen)

4.2 Instruktion för kommundirektör och sektorchefer

För kommundirektören finns i enlighet med kommunallagen en instruktion¹¹. Den anger, i likhet med gemensamma reglementet¹², att kommundirektören är kommunens ledande tjänsteman och anställs av samt svarar inför kommunstyrelsen. Kommundirektören är förvaltningschef för förvaltningsorganisationen. Även samtliga intervjupersoner uppger att kommundirektören är den enda förvaltningschefen.

Kommundirektören är chef över sektorchefer (se blåa pilar). Kommundirektören kan fatta delegationsbeslut i olika ärenden och vidaredelegera beslutanderätten till biträdande kommundirektör eller sektorchef (se orangea pilar).

4.2.1 Instruktion för sektorchefer

I enlighet med kommundirektörens instruktion finns en instruktion för sektorchef styrning och stöd¹³, och en instruktion för övriga tre sektorchefer (livsmiljö, utbildning respektive välfärd)¹⁴. Av båda instruktioner framgår att sektorchefen anställs av kommundirektör, som sektorchef även svarar inför. Sektorchef är sektorns ledande tjänsteman och svarar inför berörd(a) nämnd(er). Vidare anges att sektorchef kan fatta beslut i olika ärenden på delegation.

4.3 Bedömning

Vi konstaterar att kommundirektören är förvaltningschef. Det innebär att kommundirektören är den enda som med stöd av kommunallagen (7 kap 5 §) får vidaredelegera beslutanderätt till någon anställd i kommunen.

¹¹ Av instruktionen framgår inte när den är antagen eller diarienummer.

¹² Se bilaga 1, § 2 gemensamma reglementet.

¹³ Datum när instruktionen fastställts eller diarienummer framgår inte.

¹⁴ Datum när instruktionen fastställts eller diarienummer framgår inte.

Detta förutsätter att någon nämnd beslutat att beslutanderätt får vidaredelegeras.

4.4 Kommunstyrelsens delegationsordning

4.4.1 Allmänt

Delegationsordningen¹⁵ är antagen av styrelsen den 8 februari 2022. Av den framgår att delegaten beslutar på styrelsens vägnar. Alltså är styrelsen själv ansvarig för de beslut som fattats av någon annan (till exempel anställd) genom delegation. I delegationsordningen framgår att i frågor om vidaredelegation ska sektorchef jämföras med förvaltningschef. Som tidigare beskrivet (se kapitel 3) anger både gemensamma reglementet och kommundirektörens instruktion att endast kommundirektören är förvaltningschef.

4.4.2 Delegerade beslutanderätter

Delegationsordningen är indelad i 13 kapitel, varje kapitel är i sin tur indelad i områden under vilka delegerade beslutanderätter och delegater sorteras. Ärenden som inte får delegeras är bland annat ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.

Tabell 1 - Allmänt	
Ärende	Delegat
Mindre omorganisation av förvaltningen	Kommundirektör
Omorganisation inom sektor styrning och stöd	Sektorchef

Någon definition, avgränsning eller anvisning för tolkning av begreppet "mindre" framgår inte av delegationsordningen. Intervjuad uppger att mindre omorganisation kan avse överföring av verksamhet mellan sektorer.

I kapitel 8–10¹⁶ anges delegerade beslutanderätter avseende arbetsgivarfrågor. Exempel på delegerade beslutanderätter är:

Tabell 2 - Arbetsgivarfrågor	
Ärende	Delegat
Beslut om anställning (över 6 månader)	Närmaste chef
Förbud mot bisyssla	Sektorchef eller förhandlingschef
Uppsägning av personliga skäl och avsked	Sektorchef (får vidaredelegeras)
Disciplinansvar	
Avstängning	
Omplacering inom sektor	

Som tabellen ovan visar har sektorchef rätt att vidaredelegera beslutanderätt om till exempel uppsägning och avstängning, fast sektorchef inte är förvaltningschef.

Av varken delegationsordningen eller annat dokument framgår vem/vilka som har rätt att besluta om anställning <sex månader (till exempel visstidsanställning). Heller inte om beslutet definieras som delegationsbeslut eller verkställighet. Av intervjuer framkommer att både tjänstemän på bemanningsenheten och närmsta chef i verksamheten fattar dessa beslut om anställning.

¹⁵ Dnr: 22KS55.

¹⁶ Kapitel 8: arbetsgivarfrågor (kommunövergripande), kapitel 9: arbetsgivarfrågor – beslut om sektorchefer och biträdande kommundirektör, kapitel 10: arbetsgivarfrågor – beslut om övriga chefer.

Tabell 3 - Arbetsgivarfrågor – beslut om chefer	
Besluten avser: anställning, lönesättning, överenskommelse om avslut av anställning, förbud mot bisyssla, beviljande av t.ex. kurser, disciplinansvar, avstängning och uppsägning av personliga skäl eller avsked.	
<u>Ärende</u>	<u>Delegat</u>
Beslut om sektorchefer och biträdande kommun- direktör	Kommundirektör
Beslut gällande kontorschef	Sektorchef
Beslut gällande avdelningschef	Sektorchef
Beslut gällande övriga chefer	Överordnad chef
Om beslutet rör en chef som inte går under be- nämningen kontors-, avdelnings- eller en enhets- chef är berörd delegat personens närmast över- ordnade chef	

Som figur 2 visar har sektorer enhetschef. Beslut gällande enhetschef beskrivs inte i delegationsordningen liksom tabell 3 där principen, enligt vår uppfattning, är att överordnad chef beslutar om arbetsgivarfrågor för berörd chef. Dock kan sektorchef eller närmaste chef besluta om olika arbetsgivarfrågor avseende enhetschef med stöd av delegerade beslutanderätter i tabell 2.

4.4.3 Anmälan av delegationsbeslut

Delegationsordningen anger att samtliga beslutanderätter ska anmälas till kommunstyrelsen, vilket är förutsättningen för att överklagandetiden ska börja löpa. Delegaten ansvarar för att beslutet anmäls till kommunstyrelsen. Närmare formkrav på själva anmälan tillika sammanställningen av delegationsbesluten, alltså vilka uppgifter¹⁷ som ska framgå av anmälan, anges inte i delegationsordningen. Av intervju framgår att anmälan av delegationsbeslut ska göras till sektor styrning och stöds registratur. Registratorer och kommunsekreterare sammanställer besluten till kallelsen till styrelsens sammanträde där besluten ska anmälas. För ovan beskriven hantering finns Platina som systemstöd.

Kommunstyrelsen har under perioden juni 2021-juni 2022 sammanträtt elva gånger¹⁸. Vid samtliga sammanträden, med undantag för tre, finns två stående ärenden: "redovisning av delegeringsbeslut" och "anmälningar vid kännedom". Under perioden april 2021-april 2022 har delegationsbeslut fattats om nyanställning (anställning >sex månader). Alla dessa delegationsbeslut med undantag för de beslut som fattats i maj 2021 har anmälts under ärendet anmälningar för kännedom. I anmälningarna anges till exempel den enhet som anställt, befattning på den anställda och anställningsdatum. Däremot anges inte delegat, alltså vilken tjänsteman som fattat beslutet.

Enligt uppgift från HR-avdelningen har delegationsbeslut om avsked respektive uppsägning fattats under första halvan av 2022. Inga av dessa delegationsbeslut har anmälts till styrelsen.

4.5 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen har delvis tilldelat befogenheter i enlighet med kommunallagen. Styrelsen har delegerat beslutanderätter

¹⁷ Delegat, beslutsdatum, hänvisning till aktuell punkt i delegationsordningen etc.

¹⁸ Sammanträdesdatum: 2021-06-08, 2021-09-14, 2021-10-04, 2021-10-12, 2021-10-18, 2021-10-26, 2021-11-15, 2021-11-23, 2022-02-08, 2022-03-15 och 2022-04-12.

avseende omorganisation (se tabell 1). Givet att ingen närmare beskrivning ges kan dessa beslutanderätter avse ärenden om verksamhetens inriktning, omfattning eller kvalitet. Beslut i dessa ärenden får enligt såväl kommunallag som styrelsens egen delegationsordning inte delegeras.

Styrelsen bedöms inte ha fastslagit om beslutanderätten avseende anställning <sex månader är delegationsbeslut eller verkställighet. Detta behöver fastslås ur ett laglighetsprövningsperspektiv ifall denna typ av beslut ska kunna laglighetsprövas eller inte. Vidare är det inte fastslaget vilken tjänsteman som har rätt att besluta om anställning <sex månader. Styrelsen behöver tydliggöra och komplettera vilken delegat som har rätt att besluta om arbetsgivarfrågor (se tabell 3) för enhetschef. Delegaterna "närmaste chef" respektive "överordnad chef" behöver också tydliggöras eftersom det inte framgår vilken tjänsteman som är delegat. Det går alltså inte att kontrollera vilken tjänsteman motsvarande "närmaste chef" eller "överordnad chef" som är mottagare av delegerad beslutanderätt. Jämförelsevis specificeras tjänsteman/tjänstetitel för övriga delegater.

Som tidigare konstaterat (se kapitel 3) är kommundirektören förvaltningschef och den enda tjänstemän med stöd av kommunallagen som får vidaredelegera beslutanderätt. Bedömningen är att det inte finns stöd i kommunallagen för en ordning där sektorchefer är att jämställa med förvaltningschef i fråga om att vidaredelegera. Det betyder att sektorchefer inte får vidaredelegera beslutanderätt till anställda i förvaltningsorganisationen.

Bedömningen är att vissa delegationsbeslut inte har anmälts till styrelsen och därmed inte vunnit laga kraft. Anmällda delegationsbeslut har anmälts i fel ärende och ska enligt vår bedömning anmälas under ärendet "redovisning av delegeringsbeslut". För att öka insynen och transparensen i styrelsens beslutsfattande behöver redovisningen av delegationsbeslut vara mera informativ. Exempelvis bör det framgå vilken delegat som fattat beslut om anställning >sex månader.

Slutligen behöver styrelsen, se kommande bedömningar, samordna arbetet med sin och övriga nämnders delegationsordningar i syfte att göra dokumenten stringenta när det gäller beslutanderätter avseende anställda och arbetsgivarfrågor. Vår bedömning är att enbart kommunstyrelsen, utifrån sitt arbetsgivaransvar, kan delegera beslutanderätter avseende anställda och arbetsgivarfrågor.

Rekommendationer:

- Revidera delegationsordning så att:
 - enbart förvaltningschef har befogenhet att vidaredelegera beslutanderätt.
 - det anges vilken delegat som beslutar om arbetsgivarfrågor för enhetschefer.
 - beslutanderätter om organisation preciseras närmare så att dessa beslut inte avser ärenden om mål, omfattning, inriktning eller kvalitet.
- Fastslå om beslut om anställning <sex månader är delegationsbeslut eller verkställighet och vilken tjänsteman som har befogenhet att fatta dessa beslut.
- Säkerställ att delegationsbeslut anmäls till styrelsen.

4.6 Utbildningsnämndens delegationsordning

4.6.1 Allmänt

Delegationsordningen¹⁹ är antagen av nämnden den 27 april 2022. Inledningsvis ges en allmän beskrivning om delegering, bland annat att nämnden får delegera beslutanderätt till anställd och möjligheten för sektorchefen att vidaredelegera beslutanderätt till annan anställd. Vidaredelegerad beslutanderätt från sektorchefen till anställd anges inte kunna vidaredelegeras till en ytterligare tjänsteman. Av delegationsordningen framgår ingen beslutanderätt som får vidaredelegeras. Som tidigare beskrivet (se stycke 3.3 och 3.5) är det enbart kommundirektör i egenskap av förvaltningschef som får vidaredelegera beslutanderätt.

Utöver delegationsordningen finns dokumenten Delegation, personalärenden och Tillägg till delegationsordningen. Det sistnämnda dokumentet upphörde gälla i juli 2022. Delegation personalärenden är fastställd av sektorchef för utbildning den 3 maj 2019, alltså tidigare än kommunstyrelsens senaste revidering av sin delegationsordning. Dokumentet gäller för personalärenden inom sektor utbildning och har en koppling till kapitlet om arbetsgivarfrågor i kommunstyrelsens delegationsordning. Av dokumentet framgår att möjlighet finns att vidaredelegera. Som ovan beskrivet har utbildningsnämnden i sin delegationsordning inte fastställt någon beslutanderätt som får vidaredelegeras.

Nedan kommenteras skillnaderna mellan kommunstyrelsens delegationsordning (se tabeller 1–3) och Delegation personalärende (se tabell 4–6 nedan).

Tabell 4 - Anställning och avslut	
Ärende	Delegat
Anställningar, vikariatsförordnanden och förändrad tjänstgöringsgrad för befattningar	Vidaredelegerat från sektorchef till närmaste chef
Vederbörande beslutsdelegat fattar även beslut om entledigande.	

Ärende, alltså den beslutanderätt som delegeras, anges på olika sätt. Kommunstyrelsen delegationsordning anger beslut om anställning >sex månader medan Delegation personalärende anger beslut för alla typer av anställningar. Som tidigare beskrivet är det inte fastställt om beslut om anställning <sex månader är delegation eller verkställighet samt vem som har rätt att fatta dessa beslut.

Delegaten är också olika där kommunstyrelsen delegerar till närmsta chef och det finns ingen rätt att vidaredelegera beslutanderätten. Delegation personalärende anger att beslutanderätten är vidaredelegerad från sektorchef till närmaste chef.

Kommunstyrelsens delegationsordning anger att sektorchef får vidaredelegera till valfri anställd om uppsägning av personliga skäl och avsked. I Delegation personalärende finns en begränsning att beslutanderätten enbart får vidaredelegeras till närmaste chef.

Tabell 5 - Omställningsåtgärd	
Ärende	Delegat

¹⁹ Diarienummer framgår inte.

Omställningsåtgärder	Sektorchef

Beslutanderätten återfinns inte i styrelsens delegationsordning. Det förklaras av intervjuad att omställningsåtgärd²⁰ betraktas som verkställighet till följd av en uppsägning eller avsked.

Tabell 6 - Deltagande i konferens	
Ärende	Delegat
Deltagande i kurs eller konferens, tjänsteresa vid resor utanför Norden och Island	Vidaredelegerat från sektorchef till närmaste chef
Förbud mot utövande av bisyssla	

Ingen av dessa två beslutanderätter får vidaredelegeras enligt kommunstyrelsens delegationsordning. När det gäller beslut om förbud mot utövande av bisyssla är delegaterna sektorchef eller förhandlingschef (se tabell 3), alltså inte närmaste chef som Delegation personalärende anger.

Granskning av protokoll och sammanträdeshandlingar perioden maj 2021-maj 2022 visar att inga delegationsbeslut avseende anställda fattats.

4.7 Bedömning

Vi bedömer att utbildningsnämnden har delvis tilldelat befogenheter i enlighet med kommunallagen. Med utgångspunkt i bedömningen i avsnitt 3.3 och 3.5 bedömer vi att nämndens formulering avseende vidaredelegering inte följer kommunallagen i och med att sektorchef inte är förvaltningschef.

Kommunallagen anger att enbart en nämnd får delegera beslutanderätt för att till exempel underlätta sitt beslutsfattande. Det innebär enligt vår bedömning att sektorchef, i det här fallet genom ett eget antaget dokument, inte får delegera beslutanderätter. Vidare överensstämmer inte dokumentet Delegation, personalärende med kommunstyrelsens delegationsordning. Vidare kan nämnden inte delegera beslutanderätt som inte ingår i nämndens ansvar eller uppgifter. Det är endast kommunstyrelsen som kan, givet sitt arbetsgivaransvar, delegera beslutanderätter avseende anställda och arbetsgivarfrågor.

Rekommendationer:

- Säkerställ att delegerad beslutanderätt utgår ifrån nämndens ansvar och uppgifter som den har enligt sitt reglemente.
- Säkerställ att delegerad beslutanderätt utgår ifrån nämndens delegationsordning eller beslut av nämnden.

4.8 Samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning

4.8.1 Allmänt

Delegationsordningen²¹ är antagen av nämnden den 25 maj 2022. Delegationsordningen består av tre kapitel, under varje kapitel sorteras de beslutanderätter som delegeras från nämnden.

I samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning finns en hänvisning till kommunallagens bestämmelser om vidaredelegering (7 kap. 5–7 §§).

²⁰ Omställningsåtgärd omfattar olika typer av åtgärder kopplat till en person, som är anställd eller varit anställd. Exempelvis efter avslutad anställning få stöd till återinträde på arbetsmarknad eller ekonomisk förstärkning.

²¹ Dnr: 22SBN86.

Nämnden för ett resonemang om att enbart kommundirektören i egen-
skap av förvaltningschef får vidaredelegera beslutanderätt i kommunen.
Det anges vara osäkert om nämnden kan besluta att sektorchef får vida-
redelegera beslutanderätt. En risk finns att ett beslut fattat på vidaredele-
gering kan komma att upphävas vid laglighetsprövning. I delegationsord-
ningen anges att när sektorchef vidaredelegerat sin beslutanderätt ska
dessa beslut anmälas till sektorchef, som sedan ansvarar för anmälan av
beslutet till nämnden. Nämnden har dock inte beslutat att någon beslu-
tanderätt får vidaredelegeras.

Nedan kommenteras berörda beslutanderätter som nämnden delegerat.

Tabell 7 – Sektorchef	
Ärende	Delegat
Besluta i samtliga ärenden där nämnden har delegerat sin beslutanderätt.	Sektorchef

Intervjuad uppger att delegationen avser de beslutanderätter som näm-
nden delegerat till anställda, som sektorchefen kan i sin tur kan överta vid
frånvaro av ordinarie delegat.

Ett av delegationsordningens kapitel avser personalärenden. Beslutande-
rätterna uppges av intervjuad vara en hänvisning till kommunstyrelsens
delegationsordning.

Tabell 8 – Personalärenden	
Ärende	Delegat
Anställning av verksamhetschefer	Sektorchef
Anställning av enhetschefer	Verksamhetschefer
Anställning av underställd personal	Enhetschefer

Intervjuad uppger att titeln verksamhetschef används inom sektor livs-
miljö och inom sektor välfärd. Titeln kontorschef som återfinns i kommun-
styrelsens delegationsordning (se tabell 3) används inte inom sektor livs-
miljö. Som tidigare beskrivet är det inte helt tydliggjort i kommunstyrel-
sens delegationsordning vilken chef som beslutar om arbetsgivarfrågor
avseende enhetschef. Det innebär att hänvisningen i tabell 8 inte helt
överensstämmer med kommunstyrelsens delegationsordning. Vidare
som tidigare beskrivet är det närmaste chef som beslutar om anställning
>sex månader. Alltså behöver det inte vara just enhetschef som tabell 8
anger. Samtidigt är det som tidigare beskrivet inte tydliggjort vem som
beslutar om anställning <sex månader.

Granskning av protokoll och sammanträdeshandlingar perioden maj
2021-maj 2022 visar att inga delegationsbeslut avseende anställda fat-
tats.

4.9 Bedömning

Vi bedömer att samhällsbyggnadsnämnden delvis har tilldelat befogen-
heter i enlighet med kommunallagen. Vi bedömer att samhällsbyggnads-
nämnden, utifrån att det saknas en anvisning eller hänvisning i delegat-
ionsordningen, har delegerat beslutanderätter avseende anställda.
Nämnden kan inte delegera beslutanderätt som inte ingår i nämndens
ansvar eller uppgifter. Det är endast kommunstyrelsen som kan, givet sitt
arbetsgivaransvar, delegera beslutanderätter avseende anställda och ar-
betsgivarfrågor.

Med utgångspunkt i bedömningen i avsnitt 3.3 och 3.5 bedömer vi att

sektorchef inte får vidaredelegera beslutanderätt i och med att sektorchef inte är förvaltningschef. Sedan behöver nämnden revidera avsnittet om vidaredelegering för en ökad stringens. Vidare behöver nämnden tydliggöra beslutanderätter som får delegeras, så att det inte kan tolkas som att sektorchef kan överta alla delegerade beslutanderätter. Exempelvis får en anställd inte överta delegerad beslutanderätt som enbart en ordförande får besluta om (till exempel brådsökande ärenden).

Rekommendationer:

- Revidera delegationsordning så att:
 - delegerad beslutanderätt utgår ifrån nämndens ansvar och uppgifter som den har enligt sitt reglemente.
 - enbart förvaltningschef får vidaredelegera beslutanderätt.
 - sektorchef inte kan överta alla delegerade beslutanderätter.

4.10 Övriga nämnders delegationsordningar

4.10.1 Valfördsnämndernas delegationsordning

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, socialnämnden, och omvårdnadsnämnden har en gemensamt antagen delegationsordning²². Den innehåller inga beslutanderätter avseende arbetsgivarfrågor eller rätt att vidaredelegera beslutanderätt.

4.10.2 Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning

Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning²³ innehåller inga beslutanderätter avseende arbetsgivarfrågor eller rätt att vidaredelegera beslutanderätt.

4.10.3 Överförmyndarnämndens delegationsordning

Överförmyndarnämndens delegationsordning²⁴ innehåller inga beslutanderätter avseende arbetsgivarfrågor eller rätt att vidaredelegera beslutanderätt.

5. Ansvar och uppföljning för arbetsmiljön i den politiska organisationen

5.1 Kommunstyrelsens ansvar

Reglementet anger att arbetsgivaransvaret omfattar arbetsmiljö. Styrelsen ansvarar för arbetsmiljön i kommunen och svarar som arbetsgivarföreträdare för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM), samt att verksamheten bedrivs i enlighet med arbetsmiljölagen och föreskrifter om arbetsmiljö. Detta ansvar omfattar både styrelsens egen verksamhet och nämndernas verksamhet.

Riktlinje för arbetsmiljö och hälsa²⁵ antogs av styrelsen i juni 2019, alltså efter att reglementena antogs (dec 2018). Riktlinjen anger en roll- och ansvarsfördelning inom både politiska organisationen och förvaltningsorganisationen. Enligt riktlinjen ansvarar kommunstyrelsen ytterst för arbetsmiljöfrågorna inom organisationen. I arbetsmiljöarbetet är kommunstyrelsens uppgifter att:

²² Dnr: 20ON364, 20AFN170, 20SON415.

²³ Dnr: 22KFN61.

²⁴ Diarienummer anges inte.

²⁵ Riktlinjen innehåller inget diarienummer.

- Se till att kommundirektör får uppgifter i SAM.
- Se till att kommundirektör har befogenheter, resurser, kunskaper och kompetens för att kunna driva arbetsmiljöarbetet.
- Ge kommundirektör rätt att vidarefördela uppgifter så långt ut i organisationen att SAM kan drivas ute på arbetsplatserna samt att tillräckliga befogenheter, resurser, kunskaper och kompetens följer med.
- Se till att SAM följs upp och fungerar i alla verksamheter.

Rutin för det systematiska arbetsmiljöarbetet²⁶ följer reglementena genom att ange att kommunstyrelsen har i egenskap av arbetsgivare det juridiska ansvaret för arbetsmiljön i kommunen. För att ansvaret ska uppfyllas (genomförande i praktiken) anger rutinen att styrelsen behöver fördela uppgifter till chefer i kommunen. Vem som antagit eller när rutinen antagits anges inte.

5.1.1 Kommunstyrelsens arbetsgivarutskotts ansvar

Arbetsgivarutskottet inrättades i januari 2019 och består av fem ledamöter. Enligt instruktion²⁷ är utskottet ett beredande organ som ska bereda och samordna styrelsens arbetsgivaransvar samt frågor rörande exempelvis:

- Behov och förutsättningar inom exempelvis arbetsmiljö.
- Mål och resursplan inklusive koncernövergripande uppföljning och analys av arbetsgivarperspektivet på kort och lång sikt.

Enligt instruktionen får arbetsgivarutskottet under beredningen fatta beslut av verkställighetskaraktär. Ingen beslutanderätt är delegerad till utskottet genom styrelsens delegationsordning.

5.2 **Nämndernas ansvar**

Som tidigare beskrivet ansvarar nämnderna för att dess verksamhetsuppdrag är tydligt och ändamålsenligt organiserat så att de förtroendevalda kan ta nödvändigt ansvar med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och ramar samt övriga styrdokument, lagar och andra författningar för verksamheten.

Riktlinje för arbetsmiljö och hälsa anger att nämnderna ansvarar för att verkställa verksamheten i enlighet med lagar och förordningar, som till exempel arbetsmiljölagen med dess föreskrifter och interna styrdokument. Detta innebär ett annat ansvar än det som reglementena fastslår, dvs. att nämnderna vare sig har ett arbetsmiljöansvar eller uppgift att följa regelverket för arbetsmiljö. Ansvar för arbetsmiljön ligger på kommunstyrelsen.

5.3 **Bedömning**

Utgångspunkten är att arbetsgivaren ansvarar för arbetsmiljö. Med arbetsgivare avses de förtroendevalda. Ansvarsfördelningen för arbetsmiljön får inte vara otydlig i den politiska organisationen, det har fastställts genom regelverket för arbetsmiljö och i hovrättens dom (mål nr 2701–05)²⁸. Kommunstyrelsen och kommunstyrelsens ordförande har ett särskilt ansvar att tillse en tydlig ansvarsfördelning.

²⁶ Av rutinen framgår inte vem som antagit, datering eller diarienummer.

²⁷ Antagen av kommunstyrelsen 2019-01-22, dnr: 19KS33.

²⁸ Hovrättens dom handlade om arbetsmiljöansvaret för en dödsolycka i samband med rivningsarbete av en kommunal byggnad. Hovrätten menade bland annat att det var svårt att avgöra vem som bar arbetsgivaransvaret i

Vår bedömning är att arbetsmiljöansvaret delvis har fördelats i den politiska organisationen. Följden blir en otydlig ansvarsfördelning. Bedömningen vilar på att dokumenten som fastslår ansvarsfördelningen inte är enhetliga. Enligt reglementen och rutinen är styrelsen ansvarig för arbetsmiljön. Samtidigt anger av styrelsen antagen riktlinje att nämnderna svarar för arbetsmiljön och efterlevnad av arbetsmiljölagen samt föreskrifter för arbetsmiljö. Vår bedömning är att i nämndernas verksamhetsansvar ingår ett arbetsmiljöansvar. Detta då arbetsmiljölagen (1 kap. 2 §) gäller för varje verksamhet i vilken arbetstagare utför arbete för en arbetsgivares räkning. Kommunstyrelsen kan därmed inte ensamt ha ansvaret för arbetsmiljön i kommunen.

Vi bedömer att det finns en risk, som också kommunstyrelsen delar i sin intern kontrollplan, att styrelsen inte kan efterleva sitt arbetsmiljöansvar i alla nämnders verksamheter. Detta då efterlevnad av ansvaret, som baseras på en årlig uppföljning tillika kontroll, enbart följdes upp och kontrollerades i hälften av kommunens verksamheter (2021 års uppföljning).

Rekommendation till kommunstyrelsen:

- Revidera reglementen att även nämnderna är arbetsmiljöansvariga för den verksamhet som bedrivs av nämnden.

5.4 Ansvar i förvaltningsorganisationen

Hur arbetsmiljöansvar inom tjänstemannaorganisationen ska fördelas beskrivs i flertalet dokument.

Medarbetarpolicyn²⁹, som antogs av fullmäktige 2018-09-24, vänder sig till alla medarbetare inom Gävle kommunkoncern, alltså förvaltningar och helägda bolag. Policyn är inte uppdaterad sett till att den anger att förvaltningsorganisationen består av flera förvaltningar och inte en förvaltning. I policyn beskrivs förväntningar på chef & ledare och medarbetare i arbetsmiljöarbetet.

Riktlinjen för arbetsmiljö och hälsa beskriver hur arbetsmiljöarbetet ska bedrivas inom kommunkoncernen och vilket ansvar följande tjänsteman har: HR-direktör, chefer, medarbetare, skyddsombud, HR-avdelningen sektor Styrning och stöd och HR-funktionen sektor och bolag. Genom riktlinjen, dokument på intranätet och anställningsavtal (beskrivs nedan) uppger intervjuade att kommundirektören fått uppgifter i systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

Granskning av protokoll under perioden visar att kommunstyrelsen inte fattat något övrigt beslut avseende uppgifter i SAM.

Rutin för det systematiska arbetsmiljöarbetet utgår ifrån bestämmelser i arbetsmiljölagen och arbetsmiljöverkets föreskrifter. Som tidigare beskrivet anger rutinen i detalj vad/hur/vem/vilka/när uppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet ska genomföras av chefer i kommunen. Rutinen

kommunen och att klargöra ansvaret låg på kommunstyrelsen. Ett särskilt ansvar låg på kommunalrådet, i egenskap av kommunstyrelsens ordförande, att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och därmed förutsättningarna för att arbetsmiljöarbetet bedrevs på ett lagenligt sätt. Förvaltningschef och kommunalråd dömdes straffrättsligt. Med anledning av domen har SKR i ett cirkulär fastslagit grunderna för arbetsmiljöansvaret i kommuner och regioner.

<https://skr.se/download/18.14995aea175214466cfc123/1602843887835/08045.pdf>

29 Dnr: 18KS58.

kompletteras med andra dokument³⁰ för genomförande av olika delar i SAM. Ett av dessa dokument är fördelning av arbetsmiljöuppgifter³¹. Dokumenten beskriver en rutin tillika förfarande vid fördelning av uppgifter från kommunstyrelsen → förvaltningschef/kommundirektör → sektorchef → kontorschef → verksamhetschef → enhetschef. Bland dessa återfinns inte titeln avdelningschef, som är en chefstitel inom sektor styrning och stöd. Undertecknat dokument motsvarar en skriftlig bekräftelse att arbetsmiljöuppgifter mottagits och vilket ansvar som chefen har. Dokumentet ska förvaras i personalakten.

Granskning visar att kommundirektören och samtliga sektorchefer undertecknat dokumentet, vilket innebär att kommundirektör fördelat samt sektorchef mottagit arbetsmiljöuppgifter. Dessa uppger även att arbetsmiljöuppgifter fördelas i anställningsavtal där arbetsmiljöansvar ingår i tjänstebeskrivningen.

5.5 Bedömning

Vi bedömer att arbetsmiljöansvaret i princip fördelats inom förvaltningsorganisationen. Genom undertecknade av anställningsavtal och dokumentet för fördelning av arbetsmiljöuppgifter fördelas uppgifter samt rätten att vidarefördela uppgifter från kommunstyrelsen → kommundirektör → sektorchef.

Riktlinjerna anger vilka uppgifter som kommunstyrelsen svarar för. Riktlinjen anger inte hur kommundirektören ska få uppgifter, befogenheter och kunskaper, rätt att vidarefördela etc. Dessa delar fordrar beslut av styrelsen, enligt vår bedömning. Detta så att det blir tydligt i ansvarsfördelningen från kommunstyrelsen ner i förvaltningsorganisationen avseende SAM. Risk finns annars att tjänstemän har uppgifter i SAM som i grunden inte har fördelats från kommunstyrelsen.

Rekommendation till kommunstyrelsen:

- Tydliggör riktlinje för arbetsmiljö och hälsa om hur kommunstyrelsen ska utföra de uppgifter som ankommer på styrelsen.

5.6 Uppföljning av arbetsmiljö

Som tidigare beskrivet är en av kommunstyrelsens uppgifter att se till att SAM följs upp och fungerar i alla verksamheter, så att styrelsen kan fullgöra sitt arbetsmiljöansvar. Enligt instruktion är arbetsgivarutskottets roll är att bereda uppföljningen inför styrelsens beslut.

Dokumentet arbetsgång för årlig uppföljning av SAM³² beskriver syfte, arbetsgång, tidplan och tillvägagångssätt för uppföljningen. Syftet är att genom uppföljning på sektornivå och kommunövergripande nivå (aggregerat resultat av uppföljningar på sektornivå) säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs på alla nivåer i förvaltningsorganisationen. Som stöd för chefers uppföljning finns en särskild modul i Stratys, som intervjuade använder sig av.

Granskning visar sektor styrning och stöd, sektor välfärd och sektor livsmiljö följt upp sin arbetsmiljö under 2021. Vi har inte tagit del av sektors

30 Dokumentet finns att tillgå på intranätet och avser exempelvis: risk- och konsekvensanalys, returnering av arbetsmiljöuppgifter och generell arbetsmiljörund.

31 Dokumentet innehåller inget diarienummer eller datering.

32 Dokumentet innehåller inget diarienummer eller datering.

utbildnings uppföljning för 2021. Den kommunövergripande uppföljningen av 2021 års arbetsmiljöarbete redovisades till arbetsgivarutskottet i maj 2021. Uppföljningen består av ca 25 frågor som täcker in SAM:s olika delar. Antalet respondenter var ungefär 450 som motsvarar en svarsfrekvens på ungefär 50 %. Svarsfrekvensen beskrivs variera mellan sektorerna, där sektorer med lägre svarsfrekvens varit hårt belastade av covid och bemanningsfrågan. Uppföljningen identifierade fem utvecklingsområden såsom högre användning av SAM i Stratys och genomförande av den årliga uppföljningen på samtliga nivåer i förvaltningsorganisationen. Utskottet noterade uppföljningen och uppföljningen redovisades inte till kommunstyrelsen.

När granskningen genomförs har årets uppföljning av SAM ännu inte redovisats till arbetsgivarutskottet eller kommunstyrelsen.

Vidare har arbetsgivarutskottet fått återkoppling av arbetsmiljöverkets inspektion. Utskottet uppdrog sektor styrning och stöd i december att omhänderta och återkoppla till utskottet om förbättringsområden till följd av inspektionen.

5.7 Bedömning

Vi bedömer att SAM för 2021 har följts upp på kommunövergripande nivå och i berörda sektorer. Att det gjorts är i enlighet med arbetsmiljöverkets föreskrifter. För att kommunstyrelsen ska kunna försäkra sig om att arbetsmiljön genomförs i hela förvaltningsorganisationen behöver styrelsen vidta åtgärder för att höja chefers involvering i och prioritering av uppföljning för att på så sätt höja svarsfrekvensen. Denna bedömning är i linje med det utvecklingsområde som identifierats i 2021 års uppföljning.

Enligt kommunallagen och sin instruktion bedömer vi att arbetsgivarutskottet inte har befogenhet att besluta om att notera uppföljning eller lämna uppdrag. Detta då dessa beslut motsvarar delegationsbeslut vilket kommunstyrelsen inte har delegerat. Den befogenhet arbetsgivarutskottet har är att bereda ärenden genom att föreslå vilket beslut som kommunstyrelsen ska fatta. Vidare har hela kommunstyrelsen ett kollektivt ansvar för arbetsmiljön i kommunen. Uppföljning är en förutsättning för att fullgöra ansvaret, som sedan styr behov av åtgärder (styrning och ledning). Det finns således en risk kopplat till det kollektiva ansvarstagandet när enbart fem av 13 ledamöter (och 13 ersättare) fått uppföljning och återrapporering av SAM. Vi menar att uppföljning av arbetsmiljön behöver minst återrapporeras till kommunstyrelsen.

Rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Säkerställ att årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet görs i samtliga verksamheter.
- Se till att uppföljning av arbetsmiljön rapporteras till minst kommunstyrelsen.

Bilaga 1 Bestämmelser i reglementen

Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder

1 § Uppdrag och verksamhet

Samtliga nämnder ska säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt. Nämnderna har tillika ansvar för att dess uppdrag och verksamhet är tydligt och genomförs på ett ändamålsenligt sätt med hänsyn till fullmäktiges mål och styrning, samt lagar och andra författningar för verksamheten.

§ 2 Arbetsgivaransvar, anställande myndighet och organisation av förvaltningen

Kommunstyrelsen har utöver sina verksamhetsområden även arbetsgivaransvar och är anställande myndighet för hela förvaltningsorganisationen, till skillnad mot övriga nämnder som har ansvar för sitt verksamhetsområde. Det innebär att kommunstyrelsen är ansvarig för arbetsgivarpolitiken och är ansvarig arbetsgivare gentemot kommunens anställda medarbetare. Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för all kommunal personal.

Kommunen har en förvaltning. Kommunstyrelsen är den som anställer förvaltningschef, tillika kommundirektör.

Styrelsen ansvarar för förvaltningens organisation och sektorsindelning. Ansvar för tillsättande av personella resurser för nämndernas verksamhet och organiseringen av dessa delegeras från kommunstyrelsen via kommundirektör och sektorchefer.

Reglemente för kommunstyrelsen

§ 3 Allmänt om ledning, styrning och samordning

Styrelsen ska utöva ledningsfunktionen genom att leda, styra och samordna förvaltningens personal- och arbetsgivarpolitik.

§ 6 Arbetsgivaransvar och anställande myndighet

Styrelsen ska

1. ansvara för övergripande arbetsgivarvarumärkesarbete.
2. med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.
3. förhandla å kommunens vägnar enligt lagstiftning om förhandlingsrätt. Styrelsen har förhandlingsrätt om medbestämmande i arbetslivet gentemot arbetstagarorganisationerna.
4. avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare, inklusive besluta om stridsåtgärd.
5. ge råd och biträde i arbetsgivarpolitiska frågor till kommunens nämnder och bolag.
6. ansvara för samordnad statistik, och analys för strategiska ställningstaganden.
7. föra kommunens talan i mål enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister, och

8. besluta i förflyttnings- eller omplaceringsärenden.
9. styrelsen ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.
10. styrelsen ska utfärda erforderliga delegationer och instruktioner för förvaltningen.

Övriga nämnders reglementen

Övriga nämnders reglementen innehåller enhetliga bestämmelser.

3 § Organisation inom verksamhetsområdet och anställande myndighet

Nämnden ansvarar för att dess verksamhetsuppdrag är tydligt och ändamåls enlig organiserat så att de förtroendevalda kan ta nödvändigt ansvar med hän syn till av fullmäktige fastställda mål och ramar samt övriga styrdokument, lagar och andra författningar för verksamheten.

Kommunstyrelsen har utöver sina verksamhetsområden även arbetsgivaransvar och är anställande myndighet för hela förvaltningsorganisationen, till skillnad mot övriga nämnder som har ansvar för sitt verksamhetsområde. Det innebär att kommunstyrelsen är ansvarig för arbetsgivarpolitiken och är ansvarig arbetsgivare gentemot kommunens anställda medarbetare.

Kommunstyrelsen är den som anställer förvaltningschef, tillika kommundirektör. Kommunen har en förvaltning. Styrelsen ansvarar för förvaltningens organisation och sektorsindelning. Ansvar för tillsättande av personella resurser för nämndernas verksamhet och organiseringen av dessa delegeras från kommun styrelsen via kommundirektör och sektorschefer

Beslutsärende: Boendeplan för
särskilt boende - för personer
med
funktionsnedsättning2023 -
2027 med utblick mot 2035

11

22AFN161

Missiv

2023-02-07

Diarienummer: 22AFN161

Handläggare:

Anna Åkerbris
026-17 80 00
anna.akerbris@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning 2023 – 2027 med utblick mot 2035

Förslag till beslut

- Att anta framlagt förslag till boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning 2023–2027 med utblick mot 2035 utifrån nämndens ansvarsområde,
- Att hemställa att kommunstyrelsen beslutar vidta erforderliga plan- och genomförandeåtgärder så att beståndet av särskilda boenden kan anpassas enligt den fastställda boendeplanen, samt
- Att hemställa att nödvändiga investerings- och driftskostnader förknippade med anpassningen av beståndet av särskilda boenden enligt den fastställda boendeplanen beaktas i kommunens års- och långtidsbudgetar.

Sammanfattning av ärendet

Välfärd Gävles boendeplan är sektorns förslag på hur beståndet av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning ska anpassas till behovet under aktuell planeringsperiod. Dokumentet utgör också en del i kommunens övergripande

budgetarbete samt planering för mark- och planberedskap. Dokumentet omfattar planering utifrån nuvarande och uppskattat behov av särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning 2023–2027 med utblick mot 2035.

Särskilt boende är ett samlingsnamn för de boendeformer som kommunen beviljar enligt Socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) och Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Särskilt boende för personer med någon form av funktionsnedsättning är det som tas upp i denna boendeplan.

Boendeplanen visar att det finns ett uppskattat förväntat behov av ytterligare gruppboendeplatser (SoL) fram till år 2035. Även ytterligare gruppboendestäder (LSS) förväntas behövas fram till år 2035. Boendeplanen visar även på ett behov för två nya målgrupper, gruppboende för unga dementa/personkrets 2 och gruppboende för kunder med samsjuklighet. Behovet av servicebostäder (LSS) och serviceboenden (SoL) täcks av redan planerade lösningar, men på sikt kan Valfärd Gävle se behov av fler platser även här.

Magnus Höjjer
Sektorchef
Sektor Valfärd

Boendeplan för särskilt boende - för personer med funktionsnedsättning

2023 – 2027 med utblick mot 2035

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Dnr 22AFN161, 2022-12-05

Boendeplan för särskilt boende
- för personer med funktionsnedsättning
2023 - 2027 med utblick mot 2035
Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
Dnr 22AFN161
2022-12-05
Välfärd Gävle, utveckling och stöd
Anna Åkerbris, Boendeplanerare
www.gavle.se

Innehåll

1. Sammanfattning.....	5
2. Bakgrund och definitioner	6
2.1. Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS	6
2.2. Socialpsykiatri – Socialtjänstlagen, SoL	8
2.3. Fördelning av platser mellan köp och egen regi i hemkommunen inom både LSS och SoL	9
3. Särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning.....	9
3.1 Gruppboenden LSS	10
Bestånd	10
Nya eller planerade boenden	12
Behov	13
3.1.1 Bostad för personkrets 2 LSS, unga med Alzheimers diagnos eller personer med annan hjärnskada.....	17
Behov	17
3.2 Serviceboenden LSS	17
Bestånd	18
Nya eller planerade bostäder	18
Behov	18
3.3 Gruppboende SoL.....	19
Bestånd	19
Nya eller planerade boenden	20
Behov	21
3.3.1 Boende för samsjuklighet SoL	23
Behov	23
3.4 Serviceboenden, SoL	24
Bestånd	24
Nya eller planerade boenden	25

Behov	Sid 116(600) 25
3.5 Boende med särskilt stöd och service för barn och unga, LSS	26
Bestånd	26
Nya eller planerade boenden	27
Behov	27
3.6 Korttidsvistelse för barn/ungdomar och vuxna LSS	28
Bestånd	28
Behov	28

1. Sammanfattning

Särskilt boende är ett samlingsnamn för de boendeformer som kommunen beviljar enligt Socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) och Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Särskilt boende för personer med någon form av funktionsnedsättning är det som tas upp i denna boendeplan.

Boendeplanen visar att det finns ett uppskattat förväntat behov av ytterligare gruppboendeplatser (LSS) fram till år 2035. Även ytterligare gruppboendeplatser (SoL) förväntas behövas fram till år 2035.

Antal beviljade beslut inom respektive boendekategori per år					
	LSS servicebostad	LSS gruppboendeplatser	SoL serviceboende	SoL gruppboende	Barn- och ungdomsboende
2018	4	10	0	5	1
2019	8	7	2	16	2
2020	6	16	4	7	1
2021	11	16	7	8	3
2022 tom 30/9	9	9	3	7	2
Antal kunder i kö (genomsnitt under året) inom respektive boendekategori per år					
	LSS servicebostad	LSS gruppboendeplatser	SoL serviceboende	SoL gruppboende	Barn- och ungdomsboende
2018	7	6	2	5 (5.25)	3 (2,5)
2019	5 (5.4)	8 (8.25)	1	10 (9.6)	0
2020	3	12 (11.6)	1	7 (7.33)	0
2021	3 (2.8)	9 (8.83)	3 (2.58)	4 (4.16)	2
2022 tom 30/9	7 (7,2)	10 (9,55)	4 (4,2)	3 (2,7)	1 (1,2)
Antal köpta platser med ramavtal inom respektive boendekategori per år					
	LSS servicebostad	LSS gruppboendeplatser	SoL serviceboende	SoL gruppboende	Barn- och ungdomsboende
2018	0	45	0	7	0
2019	0	45	1	14	0
2020	0	58	2	18	0
2021	0	58	2	21	0
2022 tom 30/9	0	59	5	22	0
Antal köpta platser utan ramavtal inom respektive boendekategori per år					
	LSS servicebostad	LSS gruppboendeplatser	SoL serviceboende	SoL gruppboende	Barn- och ungdomsboende
2018	1	6	0	8	5 inkl elevhem
2019	1	7	1	8	5 inkl elevhem
2020	0	8	1	6	3 endast elevh
2021	0	10	1	7	3 endast elevh
2022 tom 30/9	0	9	0	4	4 (3 elevhem)

2. Bakgrund och definitioner

Välfärd Gävles boendeplan för särskilt boende - för personer med funktionsnedsättning 2023 - 2027 med utblick mot 2035 – Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, behandlas och antas av arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden utifrån nämndens ansvarsområden enligt nedan;

- Bostad med särskild service för vuxna med funktionsnedsättning enligt 9 § 9 p. LSS kan beviljas i form av *gruppboende, serviceboende och annan anpassad bostad*.
- Välfärd Gävle kan också bevilja ansökningar om *bostad med särskild service för barn och ungdomar* enligt 9 § 8 p. LSS.
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet, LSS § 9, p.6 Lag (2010:480),
- Särskilt boende till personer med psykiska funktionsnedsättningar kan beviljas enligt 4 kap 1 § SoL i form av *gruppboende* eller *serviceboende*.

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslag och utgör ett komplement till socialtjänstlagen (SoL) och annan lagstiftning. LSS omfattar bara vissa personer med funktionsnedsättning enligt lagens personkrets. Den ena lagen utesluter inte den andra, en person kan i vissa fall få insatser både enligt SoL och LSS.

2.1. Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

I september 2022 har ca 800 vuxna och 200 barn i Gävle kommun pågående insatser inom LSS. Det är alltså ca 0,96% av Gävle kommuns invånare (103 737 personer) som har någon form av insats inom LSS. För att få insatser utifrån lagen ska den sökande omfattas av lagens personkrets och ha behov av den sökta insatsen. Rätten gäller om behovet inte tillgodoses på annat sätt.

Personkrets med rätt till insats enligt LSS:

1. personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Det finns tio olika rättigheter/insatser enligt LSS:

Rådgivning och annat personligt stöd	Personlig assistans	Ledsagarservice	Kontaktperson	Avlösarservice i hemmet
Korttidsvistelse utanför det egna hemmet	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år	Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn eller ungdom	Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad	Daglig verksamhet.

Syftet med lagen och insatserna är att personer som omfattas av lagen uppnår jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Personerna ska kunna få den hjälp de behöver i det dagliga livet och även kunna påverka vilket stöd och vilken service de får. Målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra. De bärande principerna i lagen är tillgänglighet, inflytande, delaktighet, självbestämmande, helhetssyn och kontinuitet. (<https://www.socialstyrelsen.se>)

Det är olika typer av LSS-boenden och behovet av dessa, som tas upp här under.

I oktober 2022 har 274 vuxna personer pågående boendebeslut inom LSS. Av dessa bor 157 vuxna personer i en gruppboestad LSS och 117 vuxna personer bor i serviceboestad LSS. 11 barn och ungdomar har beslut om bostad med särskild service för barn eller ungdom. Därutöver har 65 personer beslut om korttidsvistelse utanför det egna hemmet (58 barn och 7 vuxna).

I samband med att handläggaren på Valfärd Gävle utreder behovet av insats gör han eller hon även en personkretsbedömning. Verksamheten fattar beslut utifrån behov då det inte finns tillgänglig information som visar hur många som föds med funktionsnedsättningar och som kan bli aktuella för insats.

Kontor Myndighet kan dock över tid se att ansökningar om LSS har ökat (jämförelse med andra R9 kommuner och 5 år bakåt) Det är bland annat på grund av att diagnostiseringen har ökat i Gävleborg.

Kontor Myndighet kan även se att behovet har förändrats då mer stöd krävs nu, till viss del, mot tidigare år. Kontoret uppmärksammar också att Valfärd Gäve får konsekvenser i verksamheten genom att Region Gävleborg tänker annorlunda nu, både gällande behandling och placeringar, samt att de kan ha snabba utskrivningar. Detta påverkar både Valfärd Gävles behov av fler platser till kunder, samt personal med mer specifik kunskap och utbildning för att möta behovet.

2.2. Socialpsykiatri – Socialtjänstlagen, SoL

I september 2022 har totalt 363 personer i Gävle kommun pågående insatser inom Socialpsykiatri. Dessa insatser är, Gruppboende SoL Serviceboende SoL och Boendestöd samt Kontaktperson SoL. Det är alltså 0,35% av Gävle kommuns invånare (103 737 personer) som har någon form av insats inom Socialpsykiatri.

Insatser enligt SoL:

Särskilt boende	Hemtjänst i ordinärt boende	Trygghetslarm	Matdistribution
Dagverksamhet	Ledsagning	Avlösning	Korttidsplats

Det är särskilda boenden enligt SoL och behovet av dessa, som tas upp här under.

I september 2022 har 108 personer pågående boendebeslut inom socialpsykiatri. Av dessa bor 87 personer i ett gruppboende SoL och 21 personer bor i serviceboende SoL.

Att insjukna i psykossjukdom eller liknande tillstånd innebär utöver psykisk och fysisk ohälsa i många fall att bli både socialt och ekonomiskt utsatt. I ett tidigt skede av psykossjukdom finns stora möjligheter att vända utvecklingen och stödja individen att återhämta sig.

Verksamheten arbetar efter gällande lagstiftning; utreder och fattar beslut enligt Socialtjänstlagen och arbetsmetoden IBIC, samt försöker, så långt som möjligt matcha individens behov.

Målgruppen har förändrats över tid och behovet har ökat medan platserna inte har ökat i någon större utsträckning de senaste åren. Det saknas till viss del tillräcklig spetskompetens och/eller särskilda boenden för att möta de nya behoven. Exempelvis avsaknad av platser för kunder med samsjuklighet. Kontoret uppmärksammar också att Valfärd Gäve får konsekvenser i verksamheten genom att Region Gävleborg tänker annorlunda nu, både gällande behandling och placeringar, samt att de kan ha snabba utskrivningar. Detta påverkar både Valfärd Gävles behov av fler platser till kunder, samt personal med mer specifik kunskap och utbildning för att möta behovet.

Det som verksamheten ser behov av är nya boenden i lämpliga miljöer med utformning Sid 121(600)
anpassade för personer med funktionsnedsättning. En viss variation i boendebeståndet bör
finnas, för att tillgodose en bra matchning med kund, då det är en målgrupp med
varierande behov som behöver tillgodoses på olika sätt i en variation av olika typer av
bostäder.

2.3. Fördelning av platser mellan köp och egen regi i hemkommunen inom både LSS och SoL

Fördelningen av platser inom köp av plats och av plats i egen regi i hemkommunen sker i samråd mellan ansvarig biståndshandläggare, boendesamordnare, enhetschef och verksamhetschef.

Enhetschef beslutar om köp av plats som ryms inom ramavtal.

Behov av boendeplats utanför ramavtal beslutar verksamhetschef om. Köp av boendeplats utanför ramavtal får endast ske i undantagsfall om inte egen regi eller ramavtal kan tillgodose behoven.

Kön till boende – är boendesamordnare på Kontor Myndighet ansvarig för, i samverkan med Kontor Boendes motsvarighet. Boendesamordnare Kontor Myndighet sammanställer månatliga rapporter och redovisningar, vilket går till ledning och nämnd.

3. Särskilda boenden för personer med funktionsnedsättning

Kommunen skall inrätta bostäder med särskild service för att de människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl som möter betydande svårigheter i sin livsföring ska få möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

(Socialtjänstlag (2001:453) 5 kap 7§)

Kommunen arbetar aktivt med att skapa en mark- och planberedskap för bland annat olika typer av särskilda boendeformer i de nya bostadsområden och stadsutvecklingsprojekt som skall detaljplanläggas i Gävles centrala delar, men även i utvecklingen av övriga stadsdelar och områden. Syftet med arbetet är att platser som bedöms lämpliga för ändamålet utifrån sammanhang och fysiska förutsättningar ska bevakas långsiktigt. Med bättre framförhållning och kunskap förkortas planeringsprocessen när behovet blir aktuellt att realisera.

3.1 Gruppbostäd LSS

En gruppbostad består av ett mindre antal lägenheter (4 - 6 lägenheter) som är samlade kring gemensamma sällskapsutrymmen. Här finns personal tillgänglig dygnet runt. En fast personalgrupp täcker hela stödbehovet, inklusive fritids- och kulturella intressen.

Gruppbostad innebär att kunden bor i egen fullvärdig lägenhet, som hyrs ut omöblerad med andrahandskontrakt genom Gävle kommun. Gruppbostad kan beviljas personer som har stort behov av tillsyn och omvårdnad. Målgruppen är vuxna personer med funktionsnedsättning som tillhör personkretsen i LSS (utvecklingsstörning, autism, autismliknande tillstånd samt förvärvat hjärnskada) och beviljats insatsen bostad med särskild service enligt LSS § 9 punkt 9 i form av gruppbostad. Kommunen har idag inga personer tillhörande personkrets 3 som bor i gruppbostad LSS.

LSS – insatsen är avgiftsfri men kunden betalar alla sina levnadskostnader. Hyran (inkl. schablon för hushållsel) faktureras av Gävle kommun i enlighet med kommunens hyressättningsmodell.

Bestånd

Boenden	2022-09-30
<u>Egen regi</u>	<u>Antal lägenheter</u>
Furuviksvägen 62	5
Granitvägen 11	6
Sjåaregatan 25 A	6
Idrottsallén 14	5
Idrottsallén 28	4
Lindbackavägen 16	5
Pukslagarvägen 17	5
Rågångsvägen 17	6
Rågångsvägen 19	5
Stureborgsvägen 11	5
Tordönsvägen 8 A-B	5
Tussilagovägen 205	5
Tussilagovägen 207	5
Vegagatan 10	6
Vinbärsvägen 237	5
Vinddraget 3 A-B	6
Övre Hattmursvägen 4	5
Summa egen regi	89

<u>LOU upphandlad entreprenad</u>	<u>Antal lägenheter</u>
Allévägen 5 B (Frösunda)	5
Allévägen 5 C (Frösunda)	6
N Skeppargatan 28 (Frösunda)	5
Stiftelsevägen 6 (Frösunda)	5
S Slottsgatan 17 C (Frösunda)	5
Åbyforsvägen 61 (Frösunda)	4
Summa LOU upphandlad entreprenad	30

<u>LOU upphandlade lägenheter (köp av plats) inom Gävle kommun</u>	<u>Antal lägenheter</u>
Holmsund, Gävle (Humana)	4
Slörgatan 10, Gävle (Attendo)	6
Solgårdsgatan 2, Gävle (Attendo)	6
Kungsbäck gruppbofastad, Gävle (Gemensamma Krafter)	6
Godisfabriken gruppbofastad, Gävle (Gemensamma Krafter)	6
Totalt köpta platser inom Gävle kommun	28

<u>LOU upphandlade lägenheter (köp av plats) inom andra kommuner</u>	
Viksjöfors gruppbofastad (Nytida)	0
Stiftelsen Linden, Vingåker	1
Mo Gård, Finspång	1
Humana Brattbacken, Bollnäs (Humana)	1
Neuropsyk Stenbacka Gård, Bollnäs (Humana)	1
Björken gruppbofastad, Köping (Nytida)	1
Stagårdsvägen, (Humana)	2
Öjebo gruppbofastad, Järvsö (Nytida)	1
Rosen, Säfte (Nytida)	1
Totalt köpta platser inom andra kommuner	9
Total summa LOU upphandlade lägenheter	37
<u>Totalt antal gruppbofastadslägenheter (LSS)</u>	<u>157</u>

Av dessa 37 LOU upphandlade lägenheter, köps 9 lägenheter in utan ramavtal.

Nya eller planerade boenden

Välfärd Gävle öppnar ett nytt LSS-boende med 6 lägenheter i Södra Hemlingby 2023–2024.

Humana ska öppna ett nytt LSS-boende med 6 lägenheter på Stackbovägen 29 i Stackbo, för personkrets 1 enligt 1 § LSS, som förväntas vara inflyttningsklart hösten 2023.

Frösunda ska bygga ett LSS-boende i Bergby med 6 lägenheter som förväntas ha verksamhetsstart Q3 år 2024.

Gemensamma krafter har planer på att etablera sig med ett LSS-boende i Engesberg – eventuell tidplan okänd.

Aberia har ansökt om bygglov för ett nytt LSS-boende på Linvägen i Valbo med önskad verksamhetsstart 2023.

Emrahus har planer på att bygga ett nytt LSS-boende på Forsbyvägen 137 i Forsby med planerad verksamhetsstart 2024–2025.

Välfärd Gävle planerar tillsammans med Gavlegårdarna att tillskapa en ny gruppbostad LSS i Järvsta och även en i centrala Valbo mellan åren 2026–2027.

Gävle kommun har i dagsläget endast ramavtal för köp av fler LSS-platser på Frösundas nya boende i Bergby. För andra nytillkomna externt drivna boenden finns inget ramavtal som stödjer köp av nya LSS-platser – utan Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden behöver i sådana fall ta beslut om att en ny upphandling för köp av plats ska göras, där respektive företag får lämna in sitt intresse för att delta i den upphandlingen.

Nedan redovisas utvecklingen av köpta platser på gruppbostäder under en fyraårsperiod.

<u>LOU upphandlade lägenheter</u>	2019	2020	2021	2022
Slörgatan 10, Gävle (Attendo)	6	6	6	6
Solgårdsgatan 2, Gävle (Attendo)	6	6	6	6
Kungsbäck gruppbostad, Gävle (Gemensamma Krafter)	-	6	6	6
Godisfabriken gruppbostad, Gävle (Gemensamma Krafter)	-	-	6	6
Holmsund, Gävle (Humana)	2	4	4	4
Viksjöfors gruppbostad (Nytida)	1	1	1	-
Stiftelsen Linden, Vingåker	1	1	1	1
Mo Gård, Finspång	-	1	1	1
Humana Brattbacken, Bollnäs	-	1	1	1
Humana, Stagårdsvägen	-	-	-	2

	2019	2020	2021	2022
Neuropsyk Stenbacka Gård, Bollnäs (Humana)	1	1	1	1
Björken gruppbostad, Köping	-	1	1	1
Nytida Dallotsen, Gagnef	-	1	1	-
Mälartorget gruppbostad, Köping	1	-	-	-
Öjebo gruppbostad, Järvsö (Nytida)	-	1	1	1
Nytida Rosen, Säffle		-	-	1
Neuropsyk Bollnäs (Humana)	1	-	-	1
Hagastiftelsen (Järna)	1	-	-	-
Totalt antal lägenheter	20	30	36	38

Tabellbeskrivning: Uppgiften för 2019 gäller sista dec och uppgiften för 2020 gäller för sista dec. Uppgifter från 2021 gäller från 31 augusti och från 2022 gäller från 30 september.

Behov

Beräkningar för det framtida behovet för gruppbostäder LSS grundar sig på antalet biståndsbeslut om insatsen som har fattats de senaste åren och hur utflödet sett ut. Uppräkning av behov sker med 2 lägenheter per år. Det finns en rad faktorer som kan påverka prognosen. Det kan ske större förändringar mellan åren i exempelvis utflödet, det vill säga personer som flyttar eller avlider. En annan faktor som kan påverka prognosen är i vilken takt externa aktörer bygger nya boenden och lagförändringar; exempelvis förändring i assistanslagstiftningen.

I dagsläget har Valfärd Gävle brist på LSS gruppbostadsplatser i Gävle kommun, både inom egen regi, och inom upphandlade platser. Det får konsekvensen att platser behöver köpas i annan kommun, vilket är något som bör undvikas i möjligaste mån, då medborgaren har rätt att leva och bo i sin hemkommun, med närhet till anhöriga och sitt nätverk. I vissa fall är dock extern placering nödvändig – beroende på ett specifikt behov som inte kan tillmötesgå på annat vis. I dag bor kunden i gruppbostad LSS under lång tid, ofta från det att denne flyttar hemifrån och sedan bor denne ofta på samma boende resten av sitt liv. Valfärd Gävle vill gärna framöver se möjlighet för målgruppen att kunna flytta, på ett naturligt sätt, till ett nytt boende som passar kundens olika livsfaser utifrån intressen, behov och ålder.

Ny lagstiftning LSS träder i kraft 1 januari 2023. Förändringen syftar till att "återställa" möjligheten till personlig assistans vilket kommer att innebära att fler individer kommer att få rätt till den insatsen. Det är dock troligt att omställningen inte kommer att slå igenom förrän under senare delen av 2023, vilket i dagsläget gör det svårbedömt över hur stor inverkan detta kommer att få på behovet av särskilt boende. På sikt bör detta ändå minska behovet av särskilda boendeformer. Valfärd Gävle har initierat en översyn gällande behovet av gruppboestad för personer tillhörande personkrets 3.

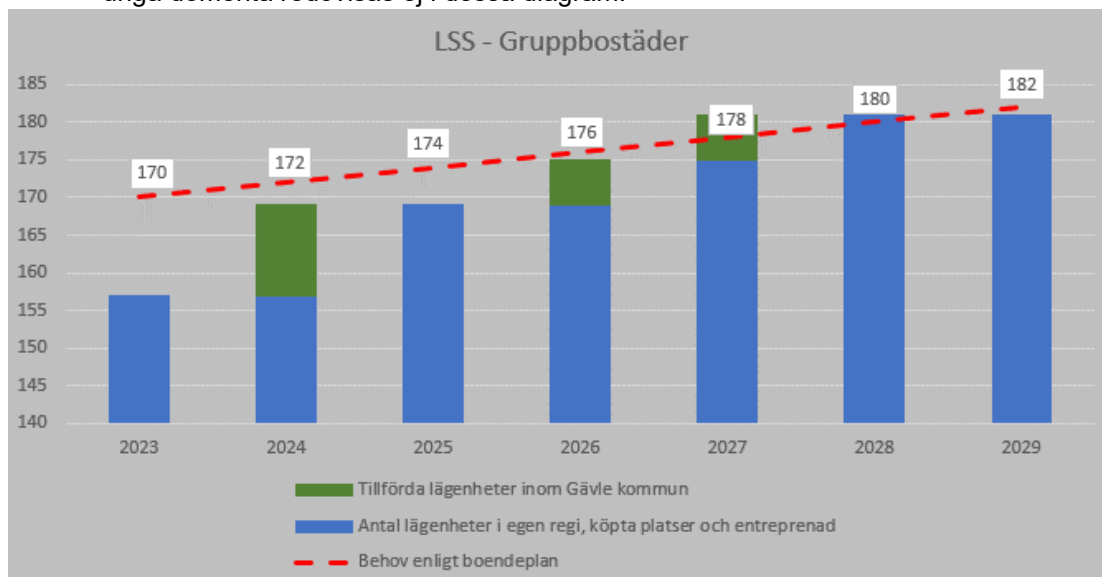
När framtida gruppboestäder ska planeras in ser gärna Valfärd Gävle att gruppboestaden placeras i lämpliga bostadsområden och bör lokaliseras i olika typer av stadsdelar och med en trygg utemiljö. För att bemöta specifika behov bör även gruppboestäder byggas i lantlig miljö där det även finns möjlighet till daglig verksamhet. Det är av stor vikt att skapa en trygg anpassad inne- och utemiljö för kunder med behov av till exempel begränsade stimuli eller som har ett beteende som begränsar möjligheten att bo i en traditionell gruppboestad. Boenden bör också placeras i en miljö som ger förutsättningar för den enskilde att delta aktivt i samhällslivet d.v.s. i tillgänglighetsanpassade miljöer såsom asfalterade gångbanor, närhet till allmänna kommunikationer osv. I dag finns en verksamhet i Valbo med så kallad BoDa-inriktning. Det är en verksamhet där Boende och Daglig verksamhet samordnas för fyra kunder med mycket omfattande behov, enligt 9 § 9 p. och 9 § 10 p. LSS. Valfärd Gävle fortsätter att utreda ett eventuellt ytterligare behov av BoDa, utöver redan befintlig verksamhet.

Gavlegårdarna bygger, på uppdrag av Valfärd Gävle, en ny gruppboestad i Södra Hemlingby som planeras vara inflyttningsklar under 2023–2024. Valfärd Gävle planerar tillsammans med Gavlegårdarna även ytterligare två nya boenden mellan åren 2026–2027.

Beroende på vad översynen om personkrets 3 kommer fram till, kan behovet justeras något.

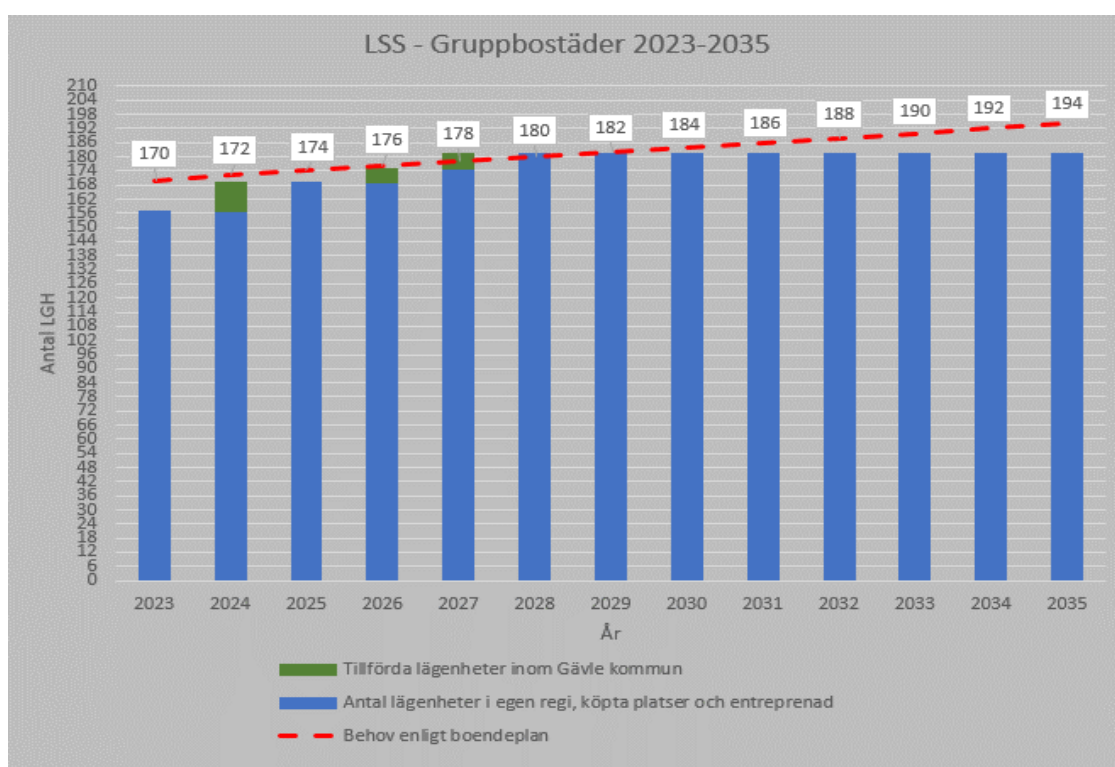
Det pågår en utredning kring eventuell ersättning av två befintliga gruppboestäder på sikt, för att framöver kunna erbjuda bättre anpassade boenden för verksamheterna

Diagrammet nedan beskriver tillgången på gruppbofastaäder (LSS) i förhållande till beräknat behov under perioden 2023–2029 respektive 2023–2035. Gäller egen regi, LOU upphandlad entreprenad och köpta platser för vuxna. Gruppbofastad för unga dementa redovisas ej i dessa diagram.

Diagrambeskrivning: Tillförda lägenheter:

- Ca 2024 – 6 nya lägenheter i Södra Hemlingby
- Ca 2024 – 6 nya lägenheter i Bergby, FRÖSUNDA (Verksamhetsstart Q3 år 2024)
- Ca 2026 – 6 nya lägenheter i Järvsta
- Ca 2027 – 6 nya lägenheter i Valbo

Om externa aktörer bygger nya boenden enligt tidigare visat intresse, ser behovet dock helt annorlunda ut (se nedan tabell för ungefärligt uträknat behov vid detta scenario) jämfört med diagram ovan – **förutsatt** att dessa externa aktörer faktiskt bygger och blir del av de nya ramavtal som ska upphandlas under våren 2023.

År	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Underskott (-) / överskott (+) av Gruppboestad LSS lägenheter (ca)	-1 LGH	+15 LGH	+19 LGH	+23 LGH	+27 LGH	+25 LGH	+23 LGH	+21 LGH	+19 LGH	+17 LGH	+15 LGH	+13 LGH	+11 LGH

Idag köper dock Valfärd Gävle 9 platser utanför ramavtal i annan kommun, på grund av platsbrist i hemkommunen. Valfärd Gävle köper även in 5 platser i annan kommun inom ramavtal.

Om större delen av dessa platser i stället kan tillgodoses inom Gävle kommun, så är behovet av fler platser/boenden i Gävle större, än vad tabellen ovan visar.

Om Valfärd Gävle hade möjlighet att flytta hem ca 10 kunder från andra kommuner som Valfärd Gävle idag köper platser för (om nya platser tillskapas inom Gävle kommun), då skulle till exempel behovet se ut som nedan:

År	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Underskott (-) / överskott (+) av Gruppboestad LSS lägenheter (ca)	-11 LGH	+5 LGH	+9 LGH	+13 LGH	+17 LGH	+15 LGH	+13 LGH	+11 LGH	+9 LGH	+7 LGH	+5 LGH	+3 LGH	+1 LGH

Det är en svårighet för Valfärd Gävle att planera för nya boenden både i egen regi och behovet av antalet köpta platser framgent. Detta har till största del att göra med att en inriktning kring fördelning i % mellan egen regi och köpta platser, behöver tas på politisk nivå i kommunen (konkurrensplan) för att skapa bättre planeringsförutsättningar för alla parter.

3.1.1 Bostad för personkrets 2 LSS, unga med Alzheimers diagnos eller personer med annan hjärnskada

Personkrets 2 omfattar personer med ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter en hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller en kroppslig sjukdom. Som exempel kan unga dementa som drabbats av Alzheimers före fyllda 65 år tillhöra personkrets 2.

Det finns idag ingen särskild gruppboende enligt LSS för denna målgrupp inom Gävle kommun, däremot finns boende för unga dementa på Fleminggatan för personer med beslut enligt SoL, (Omvårdnadsnämnden ansvarar för detta boende.) Det finns en prejudicerande dom på att unga dementa kan ha rätt till insats enligt LSS och några kommuner har gruppboendestäder specifika för denna målgrupp.

Behov

I Gävle kommun finns i nuläget ingen gruppboende riktad mot ovanstående målgrupper. Med boenden riktade mot de speciella målgrupperna, ökar möjligheten att uppnå spetskompetens hos medarbetarna.

3.2 Serviceboendestäder LSS

En serviceboende består av ett antal lägenheter som ligger samlade i samma hus eller kringliggande hus, här finns också gemensamma sällskapsutrymmen. Serviceboende innebär att kunden bor i egen lägenhet med andrahandskontrakt genom Gävle kommun och har stöd från personal inom närområdet dygnet runt. Mellan 11–14 lägenheter är kopplade till samma boende. Lägenheterna ligger i vanliga hyreshus och hyrs ut omöblerade. Här bor vuxna personer med funktionsnedsättning som utvecklingsstörning, autism, autismliknande tillstånd samt förvärvad hjärnskada och som beviljats insatsen boende med särskild service enligt LSS § 9 punkt 9 i form av serviceboende. Här får kunden hjälp och stöd i vardagen för att känna trygghet och kunna leva så självständigt som möjligt. LSS-insatsen är avgiftsfri, men kunden betalar alla sina levnadskostnader. Kunden väljer elleverantör och betalar sin hushållsel. Kunden betalar hyran direkt till hyresvärden.

Bestånd

Boenden	2022-09-30	2023-05-01
<u>Egen regi</u>	<u>Antal lägenheter</u>	
Gråstensvägen 21	12	
Jarlavägen 7 B	14	
Ladugatan 6 C	15	
Nedre Åkargatan 76 B	14	
Norra Köpmangatan 32 A	12	
Näringsgatan 5 A	14	
Ulvätersvägen 20	11	
Vinddraget 10 C	11	
Stora Esplanadgatan 27	13	
Pinnmovägen		11
Summa egen regi	116	127
<u>LOU upphandlade lägenheter (köp av plats)</u>		
Köp enstaka platser annan kommun	-	
Summa LOU upphandlade lägenheter	-	

Totalt antal lägenheter

116

Nya eller planerade bostäder

Välfärd Gävle öppnar under första delen av 2023 en ny Servicebostad LSS på Pinnmovägen i Sättra. Det kommer att erbjudas 11 lägenheter (2 rum och kök) samt 1 jurlägenhet.

Behov

Beräkningar för det framtida behovet för servicebostäder LSS grundar sig på antalet biståndsbeslut om insatsen som har fattats de senaste åren och hur utflödet sett ut. Vi har ett behov av välfungerande servicebostäder med tillräckligt med personal för att tillgodose de stora behov som personerna har som flyttar dit.

Nuvarande servicebostadsbehov kommer att täckas med nya boendet som öppnar under 2023, på Pinnmovägen i Sättra. Välfärd Gävle kan på sikt se behov av fler servicebostadsplatser.

3.3 Gruppboende SoL

I ett gruppboende finns det vanligen 5 - 10 lägenheter samlade kring gemensamma sällskapsutrymmen. Här finns personal tillgänglig dygnet runt. En fast personalgrupp täcker hela stödbehovet, inklusive fritids- och kulturella intressen. Gruppboende innebär att kunden bor i egen fullvärdig lägenhet, som hyrs ut omöblerad med andrahandskontrakt genom Gävle kommun. Gruppboende kan beviljas personer som har stort behov av tillsyn och omvårdnad.

Målgruppen är personer med psykisk funktionsnedsättning som har fått beslut om särskilt boende enligt 4 kap 1 § SoL. Enligt beslut i kommunfullmäktige ges insatserna med behandlingskaraktär sedan 1 april 2011 och omvårdnaden är därför avgiftsfri, men kund betalar alla sina levnadskostnader. Hyran (inkl. schablon för hushållsel) faktureras av Gävle kommun i enlighet med kommunens hyressättningsmodell.

Bestånd

Boenden	2022-09-30
<u>Egen regi</u>	<u>Antal lägenheter</u>
Barnstugevägen 6	10
Fleminggatan 13	18
Tredje Tvärgatan 25 C (trapphus)	8
Vallongatan 3	7
Transtråket 54	6
Birkavägen 26	6
Sanatorievägen 18	6
Summa egen regi	61
LOU upphandlade lägenheter (köp av plats)	
Vinbärsvägen 2 (Frösunda, Gävle)	10
Heden omvårdnadscenter (Bollnäs)	9
Inagården Älvkarleö	2
Inagården Tärnsjö	1
Neuropsyk Stenbacka (Humana)	1
Kungsgården (Nytida)	1

Nytida Sunnanåker (Nytida)	2	Sid 132(600)
Summa LOU upphandlade lägenheter	26	
Avtal om delat ansvar med annan huvudman		
Hedens Omvårdnadscenter	1	

Totalt antal lägenheter **88**

Av de 26 LOU upphandlade lägenheterna, köps 4 lägenheter utanför ramavtal.

Nya eller planerade boenden

Välfärd Gävle planerar att öppna ett nytt Gruppboende SoL i Södra Hemlingby med 6 lägenheter under februari 2024.

Även ytterligare ett nytt boende (Gruppboende LSS eller Gruppboende SoL) med 6 lägenheter (ännu ej beslutad inriktning) planeras i Järvsta till 2025–2026.

Nedan redovisas utvecklingen av köpta platser på gruppboenden SoL under en fyraårsperiod.

LOU upphandlade lägenheter	2019	2020	2021	2022
Vinbärsvägen 2 (Frösunda, Gävle)	-	6	10	10
Heden omvårdnadscenter (Bollnäs)	7	8	9	9
Inagården Älvkarleö	3	4	3	2
Inagården Tärnsjö	1	1	1	1
Neuropsyk Stenbacka (Humana)	1	1	1	1
Kungsgården (Nytida)	3	1	1	1
Sunnanåker (Nytida)	-	-	1	2
Totalt antal lägenheter	15	21	26	26

Beskrivning: Uppgiften för 2020 gäller sista december och 2021 gäller sista augusti och 2022 gäller 30 september.

Behov

Beräkningar för det framtida behovet för gruppboenden SoL grundar sig på antalet bostadsbeslut om insatsen som har fattats de senaste åren och hur utflödet sett ut

Uppräkning av behov sker med 1 lägenheter per år. Det finns faktorer som kan påverka prognosen. Det kan till exempel ske större förändringar mellan åren i exempelvis utflödet, det vill säga personer som flyttar eller avlider. Behovet av nya boenden påverkas också av i vilken takt externa aktörer bygger nya boenden för målgruppen.

När framtida gruppboenden ska planeras in ser gärna Valfärd Gävle att gruppboendet placeras i lämpliga bostadsområden och bör lokaliseras i olika typer av stadsdelar och med en trygg utemiljö.

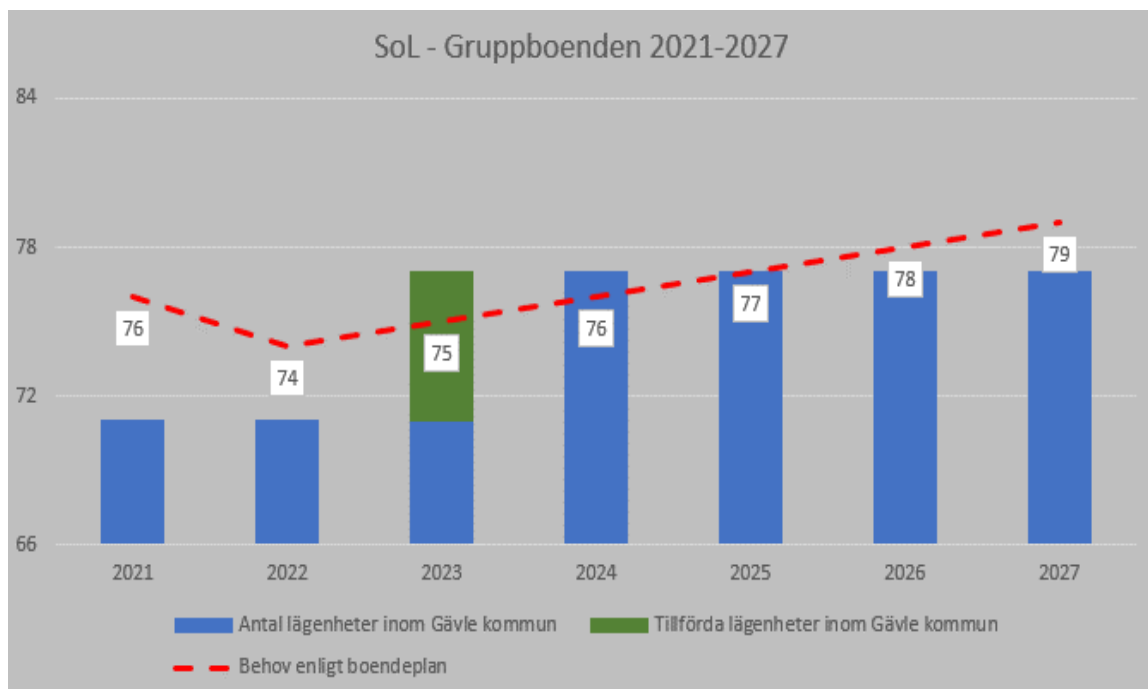
För att bemöta specifika behov bör även gruppboenden byggas i lantlig miljö, där det finns möjlighet till sysselsättning. Det är av stor vikt att skapa en trygg anpassad inne- och utemiljö för kunder med behov av till exempel begränsad stimulans eller som har ett beteende som begränsar möjligheten att bo i ett traditionellt gruppboende. Boenden bör också placeras i en miljö som ger förutsättningar för den enskilde att delta aktivt i samhällslivet det vill säga i tillgänglighetsanpassade miljöer såsom asfalterade gångbanor, närhet till allmänna kommunikationer.

Det finns behov av fler gruppboendeplatser (SoL).

Ett gruppboende (SoL) i egen regi planeras till 2023 i Södra Hemlingby.

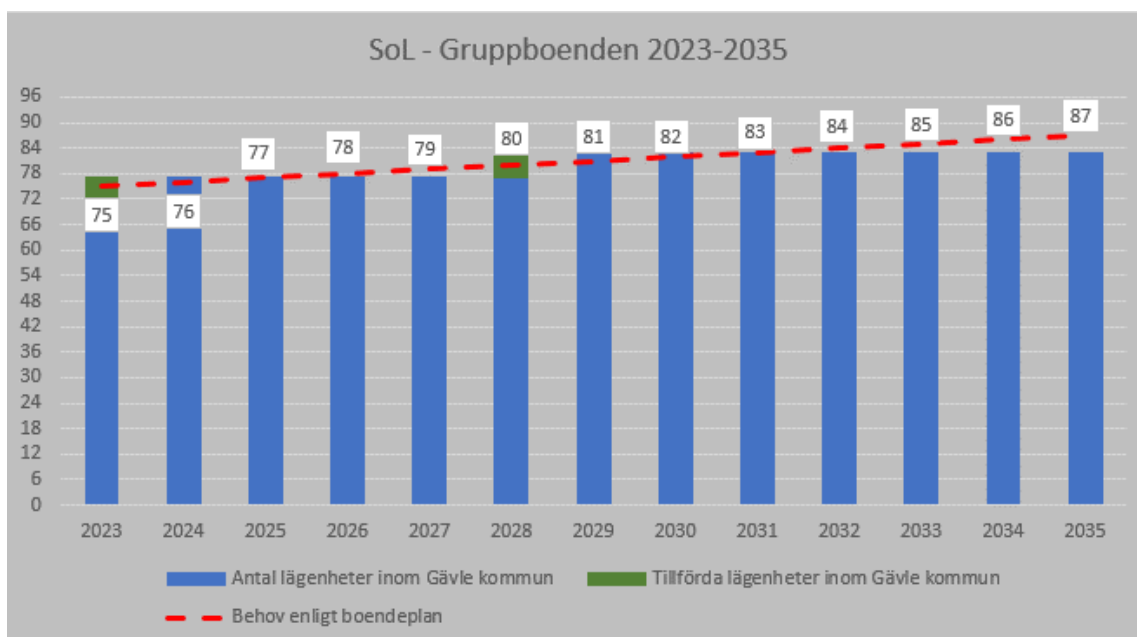
Det finns därutöver idag behov av ytterligare ett nytt gruppboende (SoL) med 6 platser till omkring år 2028–2029. Därefter finns enligt prognosen behov av ytterligare ett till gruppboende om 6 platser 2035.

Diagrammen nedan beskriver tillgången på gruppboenden inom Gävle kommun i förhållande till beräknat behov under perioden 2021–2027 respektive 2023–2035. (LOU upphandlade lägenheter i andra kommuner ingår inte i diagrammen = 26 lgh per den 30 september 2022).

Diagrambeskrivning: Röd streckad linje illustrerar det beräknade behovet under planeringsperioden. Blå staplar illustrerar antalet lägenheter i befintligt bestånd inom kommunen och gröna staplar illustrerar tillförda lägenheter:

- 2023 6 lägenheter i Södra Hemlingby
- 2028-2029 6 lägenheter (demografiskt behov)

3.3.1 Boende för samsjuklighet SoL

Samsjuklighet i form av psykisk ohälsa och beroendeproblematik innebär att en person uppfyller diagnostiska kriterier för flera sjukdomar. Det är sedan länge välkänt att personer med beroende har en förhöjd risk för olika former av psykisk ohälsa. Omvänt så har personer med psykisk ohälsa och psykiatriska diagnoser en ökad risk för beroende. ("Hälsa - Kunskapsguiden")

Personer med samsjuklighet behöver vård och stöd av flera verksamheter inom såväl hälso- och sjukvården som socialtjänsten.²

Boende för samsjuklighet SoL ska vara en stabilitet i själva boendesituationen.

Idag köper Valfärd Gävle platser för behovet.

Behov

Valfärd Gävle behöver skapa ett boende för personer med samsjuklighet. I dagsläget finns inget anpassat boende för denna målgrupp. Målgruppen ökar och det är svårt att tillgodose behovet i befintliga boendeformer. I första hand finns behov av ett gruppboende alternativt serviceboende med 6 lägenheter eller fler. Eftersom det finns ett stort behov av anpassat boende för denna målgrupp kan Valfärd Gävle på sikt behöva fler boenden för denna målgrupp.

² Behandling vid samsjuklighet - Kunskapsguiden, <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/missbruk-och-beroende/behandling-och-stodinsatser-vid-missbruk-och-beroende/behandling-vid-samsjuklighet>

3.4 Serviceboenden, SoL

Ett serviceboende består av ett antal lägenheter som ligger samlade i samma hus eller kringliggande hus, här finns också gemensamma sällskapsutrymmen. Serviceboende innebär att kunden bor i egen lägenhet med andrahandskontrakt genom Gävle kommun och har stöd från personal inom närområdet dygnet runt. Mellan 10 - 12 lägenheter är kopplade till samma boende. Lägenheterna ligger i vanliga hyreshus och hyrs ut omöblerade. Här bor vuxna personer med psykisk funktionsnedsättning som har fått beslut om särskilt boende enligt 4 kap 1 § SoL. Här får kunden hjälp och stöd i vardagen för att känna trygghet och kunna leva så självständigt som möjligt. Enligt beslut i kommunfullmäktige ges insatserna med behandlingskaraktär sedan 1 april 2011 och omvårdnaden är därför avgiftsfri, men kund betalar alla sina levnadskostnader.

Hyran (inkl. schablon för hushållsel) faktureras enligt Gävle kommuns hyressättningsmodell.

Bestånd

Boenden	2021-08-31	2022-08-31	2023-01-01
<u>Egen regi</u>	<u>Antal lägenheter</u>	<u>2022-08-31</u>	<u>2023-01-01</u>
Glimmervägen 5	10	8	5
Vendelskatan 2 A	12	13	13
Nygatan 63 C (Lasse skräddare)	-	-	9
Summa egen regi	22	21	27

	2021-08-31	2022-08-31
<u>LOU upphandlade lägenheter (köp av plats)</u>	<u>Antal lägenheter</u>	<u>Antal lägenheter</u>
Köp enstaka platser annan kommun	2	4
Summa LOU upphandlade lägenheter	2	4
Totalt antal lägenheter	24	25

Nedan redovisas utvecklingen av köpta platser på serviceboenden under en treårsperiod.

LOU upphandlade lägenheter	2020	2021	2022
Hedens Omvårdnadscenter	-	1	3
Kungsgården (Nytida)	-	1	1
Totalt antal lägenheter	-	2	4

Beskrivning: Uppgiften för 2020 gäller för sista december och 2021 och 2022 gäller för sista augusti.

Nya eller planerade boenden

Under vintern 2022 bygger Gavlegårdarna om och renoverar Nygatan 63 C (Lasse skräddare) för att tillskapa ett serviceboende SoL med 9 lägenheter.

Behov

Beräkningar för det framtida behovet för serviceboenden SoL grundar sig på antalet biståndsbeslut om insatsen som har fattats de senaste åren och hur utflödet sett ut. De renodlade serviceboenden som i dag finns tillgängliga täcker inte befintligt behov. I framtiden ser Valfärd Gävle en ökning av denna boendeform men även en utökning boendestöd med utgångspunkt från det ordinära boendet. Valfärd Gävle planerar att ersätta delar av Glimmervägens serviceboende, med det nya boendet på Nygatan 63 C. Valfärd Gävle kan på sikt se behov av fler serviceboendeplatser. Övergripande behövs planering för att också ha "akuta platser" då externa utförare på kort varsel kan säga upp placeringsavtalen. För framtida boenden är det att föredra om lägenheterna ligger i samma trappuppgång.

3.5 Boende med särskilt stöd och service för barn och unga, LSS

Boendet är till för barn och ungdomar med funktionsnedsättning som tillhör någon av personkretsarna i LSS och som beviljats insatsen bostad med särskild service enligt LSS § 9 punkt 8. Ungdomar (> 18 år) ska få sitt behov tillgodosett genom insatsen till dess att gymnasiestudierna är avslutade och en flytt sker. Insatsen ska tillgodose barnets/ungdomens behov dygnet runt i hemlik miljö när föräldrahemmet inte längre är ett alternativ. Personal finns alltid tillgänglig och ger tillsyn och stöd utifrån önskemål och behov. Den boende har ett eget rum med grundmöblering och på boendet finns det gemensamma sällskapsutrymmen, kök och matplats för gemensam mathållning.

Idag finns ett boende för barn och ungdomar på Norra Prästvägen 12 A och ett på Hövdingavägen 61B.

Bestånd

Boenden	2021-12-31	2022-10-31	2023
<u>Egen regi</u>	<u>Antal lägenheter</u>	<u>Antal lägenheter</u>	<u>Antal lägenheter</u>
Hövdingavägen 61 B	3	3 används (4 finns att tillgå)	2 används (3-4 finns att tillgå)
Norra Prästvägen 12 A	4	3 används (4-5 finns att tillgå)	3 används (4-5 finns att tillgå)
Domarringen 50	-	-	1
Summa egen regi	7	6	6

<u>Köp av plats utan ramavtal, utanför kommunen</u>	<u>Antal lägenheter</u>	<u>Antal lägenheter</u>
Nytida Autismkontroll, Odlargränd (Barn och ungdomsboende)	1	1
Bollnäs kommun, Höghammar (elevhemsboende)	1	1
Finspång kommun, Björnkullen (korttidsboende)	1	1
Furuboda (korttidsboende)	1	1
Kämpe (elevhem)	1	0
Tidaholm kommun, Rudbecksgymnasiet (elevhemsboende)	0	1
Summa upphandlade lägenheter	5	5

Totalt antal lägenheter

11

Nya eller planerade boenden

Gavlegårdarna planerar att bygga ett nytt välanpassat barn- och ungdomsboende till Valfärd Gävle. Det kommer att bli 4 boenderum med tillhörande egna hygienrum och gemensamma utrymmen i Sättra med inflyttning tidigast 2025–2026. Närheten till särskolan som är belägen i Sättra förkortar även transporttiden för barnen. En särskilt anpassad boendelösning för en ungdom ordnas också under 2022/2023 på Domarringen 50 i Bomhus.

Behov

Beräkningar för det framtida behovet för boende med särskilt stöd och service för barn och unga LSS, grundar sig på antalet biståndsbeslut om insatser som har fattats de senaste åren, hur utflödet sett ut och hur många barn/ungdomar som idag bor hemma eller går i skolan och som kan komma att bli aktuella för insatsen framöver.

Förutom ersättningen av Hövdingavägens barn- och ungdomsboende finns även behov av att utöka med 2-3 platser på eventuellt Domarringen, efter att nuvarande verksamhet i lokalen, har flyttat till nya anpassade lokaler.

Valfärd Gävle vill gärna framöver se möjlighet för målgruppen att kunna flytta, på ett naturligt sätt, till ett nytt boende utefter vad som passar kundens olika livsfaser utifrån intressen, behov och ålder.

3.6 Korttidsvistelse för barn/ungdomar och vuxna LSS

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet, LSS § 9, p.6 Lag (2010:480), ska möjliggöra för anhöriga att kunna få avlastning och rekreation för den enskilde. För personen med funktionsnedsättning ska korttidsvistelsen tillgodose behov av miljöombyte och rekreation samt ge möjlighet till personlig utveckling. Insatsen ska också kunna ses som ett led i att underlätta frigörelseprocessen mellan barn och förälder. Korttidsvistelse bör kunna erbjudas både som en regelbunden insats och som en lösning vid akuta behov.

Bestånd

Boende för korttidsvistelse	2021-11-01	2022-09-30	2022-09-30
<u>Egen regi</u>	<u>Antal inskrivna</u>	<u>Antal inskrivna</u>	<u>Antal dygn</u>
Bäckebo (barn och ungdomar)	23	26	173
Junibacken (barn och ungdomar)	22	22	155
Sätraängen (barn och ungdomar)	9	10	73
Norra Prästvågen 12 B (vuxna)	11	7	620
Totalt	65	65	1021

Behov

Befintliga korttidsboenden täcker dagens behov. Det finns i dagsläget inte behov av ytterligare korttidsboenden för varken barn- och ungdomar eller vuxna enligt LSS. Den nya lagstiftningen (LSS- personlig assistans) skulle på sikt kunna minska behovet av gruppboenden.

Beslutsärende: Behov av
ombyggnad av Domarringen
50 till barn- och
ungdomsboende LSS

12

23AFN31

Tjänsteskrivelse

2023-02-10

Diarienummer: 23AFN31

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Behov av ombyggnad av Domarringen 50 till barn- och ungdomsboende LSS

Förslag till beslut

- Att fastställa Valfärds Gävles behov av att utöka antalet boendeplatser för boende med särskild service för barn och unga
- Att arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden hänskjuter ärendet för prioritering och beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Att arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden förslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att bifalla förslaget om ytterligare tilldelning av investeringsmedel till AB Gavlegårdarna för att kunna genomföra föreslagen ombyggnation.

Ärendebeskrivning

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har under 2022 sett ett ökat behov att boendeplatser för barn- och ungdomar enligt LSS. I dagsläget finns sju beviljade beslut och två under handläggning, där det nu bara går att verkställa 5 platser i Valfärd Gävles egen regi.

Valfärd Gävle beställde i februari 2021 ett nytt barn- och ungdomsboende som skulle ersätta Hövdingavägens boende med särskild service för barn och unga enligt LSS. Dock har den detaljplaneändringen som måste till för att kunna bygga boendet dragit ut på tiden. Hövdingavägens boende med särskild service för barn och unga är i dagsläget

inte optimalt för att kunna bedriva verksamheten, då det inte möter dagens krav på denna boendeform.

Syftet med ombyggnationen av Domarringen 50 är därmed att kunna erbjuda en ändamålsenlig och individuellt anpassad miljö för kunder inom ramen för bostad med särskilt stöd och service för barn och ungdomar motsvarande 4 platser. Anpassning av befintliga lokaler behöver utföras. Såsom kopplat till de fyra befintliga boenderummen där exempelvis egen in-/utpassering, enskilda toaletter, 2–4 duschrum, kök, allrum med möjlighet till avdelning, aktivitetsrum samt personalrum behöver utföras. Samtidigt som det också möjliggör en ökning av antalet platser utifrån ett ökat behov.

I det förslag som fastighetsägaren, AB Gavlegårdarna, tagit fram kommer samtliga boenderum ha egna badrum. Övriga anpassningar av lokalerna är kopplade till verksamhetens behov och myndigheternas krav på bland annat brandsäkerhet.

Domarringen har sedan 2001 hyrts in för att bedriva familjebehandling. Familjestödsenheten kommer att flyttas till andra inhyrda lokaler.

Den lokalyta som byggs om är på totalt 400 kvm och kommer att rymma fyra boenderum, två kök, två sällskapsrum, flera mindre aktivitetsrum samt utrymmen för medarbetare. Kostnader för ombyggnation är enligt preliminära beräkningar uppskattat till ca 18,0 mnkr, enligt AB Gavlegårdarna.

Behovet av lokalbyte har sin utgångspunkt i Socialstyrelsens riktlinjer om att boende med särskild service för barn och ungdomar enligt LSS ska vara så hemlikt som möjligt och utgöra en kompletterande varaktig uppväxtmiljö för barn som behöver bo utanför föräldrahemmet. Bostaden ska ha mångsidiga användningsmöjligheter (till exempel omfattande omvårdnadsbehov utifrån fysisk funktionsnedsättning men det kan också gälla utåtagerande beteende – det ska fungera för alla), möjliggöra att inte möta grannar där det är ett hinder utifrån barnets funktionsnedsättning, men även ge möjlighet till social samvaro där det fungerar och när individen (barnet) så önskar.

Välfärd Gävles bedömning är att behovet av boendet kommer att finnas över tid, även om inriktningen kan komma att förändras.

Konsekvensbeskrivningar

Nedanstående konsekvenser bedöms inträffa om inte denna investering genomförs.

Kundsäkerhet

Risk för att sekretess inte fungerar på grund av personalutrymme där överlämning sker ligger i nära anslutning till boenderum. Brister i personlig integritet där bad/toalett delas mellan de boende. Vid uteblivet genomförande föreligger fortsatt ökad risk för tillbud i form av hot och våld dels mellan de boende, dels gentemot personal. Allvarlig risk för begränsningar i individens möjlighet till självständighet och utveckling eftersom personal alltid måste finnas med för att förebygga oönskade händelser då utrymmet är litet. Det finns heller inte möjlighet att utöver det egna rummet vistas på egen hand i huset, t ex i vardagsrum. Detta medför begränsningar i individens möjlighet till självständighet och utveckling eftersom personal alltid måste finnas med för att förebygga oönskade händelser.

Vårdhygien

Konsekvenser för vårdhygien utifrån det faktum att bad/toalett är gemensam, t ex vid utbrott av vinterkräksjuka blir det mycket svårt att begränsa smitta. Vid ett genomförande kan vi tillgodose att varje boende får egen toalett och därmed bättre hygieniska förhållanden.

Hälsa

Vid uteblivet genomförande föreligger fortsatt ökad risk för tillbud i form av hot och våld mellan de boende. Allvarlig risk för begränsningar i individens möjlighet till självständighet och utveckling eftersom personal alltid måste finnas med för att förebygga oönskade händelser då utrymmet är litet.

Vid ett genomförande till bättre anpassade lokaler kommer vi att kunna tillgodose barnens behov av individuellt anpassade lösningar samt att bidra till självständiga aktiviteter och förberedelser för ett vuxenliv.

Vid ett genomförande tillgodoses också den personliga integriteten på grund av egna entréer till boenderum.

Arbetsmiljö

Minskad risk för hot- och våldssituationer vid ett genomförande, vid uteblivet genomförande ökad risk. Vid ett genomförande kan medarbetare få både omklädningsrum och separat personalrum.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Beslutsärende: Utse
representanter till Gävle
kommuns Funktionsrättsråd

13

23AFN14

Missiv

2023-01-17

Diarienummer: 23AFN14

Handläggare:

Maria Vidman
026-17 72 22
maria.vidman@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Representant till Gävle kommuns Funktionsrättsråd

Förslag till beslut

Att utse två representanter från Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden till ledamöter i Gävle kommuns Funktionsrättsråd.

Bakgrund

Gävle kommuns Funktionsrättsråd är ett organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan funktionsrättsorganisationer och styrelser och nämnder i Gävle kommunkoncernen. Rådet är en remissinstans för frågor som rör personer med funktionsnedsättning.

Rådet ska ge styrelser och nämnder inom kommunkoncernen möjlighet att ta del av och beakta funktionsrättsorganisationers synpunkter i ett tidigt skede.

Rådet ska ge funktionsrättsorganisationer i kommunen möjlighet att ta initiativ och att aktivt verka för förändringar och utveckling av kommunens verksamheter och då särskilt vad gäller verksamheter som rör personer med funktionsnedsättning.

Kommunkoncernens styrelser och nämnder ska i rådet informera om sin verksamhet och planerade förändringar som är betydelsefulla för personer med funktionsnedsättning.

Av funktionsrättsorganisationerna utsedda ledamöter och ersättare i rådet kan ingå i arbets- och referensgrupper inom ramen för kommunkoncernens verksamheter.

Gävle kommuns Funktionsrättsråd organiseras av kommunstyrelsen och administreras således av Styrning och stöd.

Gävle kommuns Funktionsrättsråd sammanträder minst fyra gånger per år.
Mandatperioden för rådet överensstämmer med den för kommunens nämnder.

Förslaget

I enlighet med reglemente för Kommunala Tillgänglighetsrådet ska Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden utse två ledamöter.

Representanten väljs för innevarande mandatperiod, det vill säga 2023 – 2026.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Välfärd Gävle

Beslutsärende: Upphandling
av extern
utbildningsanordnare inom
vuxenutbildning

14

23AFN6

Tjänsteskrivelse

2023-02-02

Diarienummer: 23AFN6

Handläggare:

Ulf Häggberg
026-17 87 56
ulf.haggberg@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Upphandling av extern utbildningsanordnare inom vuxenutbildning

Förslag till beslut

Att uppdra till Sektor Velfärd att upphandla ramavtal för extern utbildningsanordnare inom vuxenutbildning, samt

Att i enlighet med fastställd besluts- och delegationsförteckning uppdra till biträdande sektorchef att fatta tilldelningsbeslut för upphandlingen och teckna avtal.

Ärendebeskrivning

Sektor Velfärd har ansvar för vuxenutbildningen i Gävle kommun. Samordning av utbildningsresurser i Gästrikland sker genom Gästrikevux och inkluderar även Älvkarleby kommun. Samarbetet mellan kommunerna avser främst yrkesutbildningar.

Yrkesutbildningar finansieras i hög grad genom statsbidrag och kommunen är skyldig att medfinansiera hälften av utbildningskostnaderna. Syftet med statsbidraget är att öka utbildningsutbudet för vuxna elever inom yrkesutbildning och tillgodose behoven på arbetsmarknaden i de samverkande kommunerna. Ansökningstid är 1 april-2 maj och beslut tas i september.

I kommunplan med årsbudget för 2022 och utblick 2023–2025 finns följande uppdrag från Kommunfullmäktige:

- Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden uppdras att möta den statliga finansieringen för utökade platser inom Yrkesvux med utbildningar som

efterfrågas av arbetsmarknaden. För ändamålet finns 15 mnkr årligen reserverade under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när medfinansieringsnivån kan fastställas.

Verksamheten har tagit del av de 15 miljoner kronorna och ett antal insatser är påbörjade och genomförda under 2022. Medel har avsatts även för 2023.

I nuläget finns ramavtal med Yrkesakademin, avseende yrkesinriktad vuxenutbildning inom områdena Fordon och transport resp. VVS och fastighet. Avtalen är i nuläget förlängda till 2023-08-09 och kan förlängas ytterligare ett år t o m 2024-08-09 för att därefter upphöra. Förlängning sker automatiskt om inte beslut tas om annat senast sex månader innan löptidens utgång, d v s i detta fall senast 2023-02-10. Gällande ramavtal finns även med Hermods avseende vuxenutbildning på distans. Detta avtal löper ut 2023-12-31.

Vuxenutbildningen har inventerat aktuella utbildningsbehov. Till stöd för sådan inventering finns Semaforen, som är ett signalsystem över vilken kompetens som arbetslivet i länet behöver för prioritering av de bristyrken som är mest akuta att lösa. Systemet drivs av Region Gävleborg och är ett samarbete mellan Region Gävleborg, Arbetsförmedlingen och länets kommuner.

Aktuella utbildningsområden för ny upphandling av extern utbildningsanordnare är:

- El och energi
- Industri bred
 - Svets
 - Underhåll
 - Montör
 - CNC
- S-yrken inom Bygg och anläggning
 - Plattsättare

- Golvläggare
- Plåtslagare
- Betong
- Murare
- Anläggning
- Ev. fler inriktningar

Alla områden är bristyrken i vår region.

Planerade utbildningsområden för upphandling kan komma att justeras i fall där vuxenutbildningen kan komma till lösningar, och teckna avtal, med Gävles kommuns gymnasieskolor.

Upphandlingen föreslås genomföras, enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU), under våren-sommaren 2023, med preliminär avtalsstart i september/oktober 2023. Avtalstiden är tänkt att vara 2 år, med möjlig förlängning 1+1 år.

Genom upphandlingen, och medföljande ramavtal, kan sektorn ställa kvalitetskrav på innehåll och uppföljning. Ramavtalen möjliggör också transparens och kostnadskontroll.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Velfärd

.....
Ansvarig handläggare i ärendet har besvarat barnchecklista samt checklista för näringslivskonsekvensanalys, vilka återfinns bifogat i detta ärende.

Ärendet hanteras av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden vid sammanträdet den 22 februari 2023. Upphandlingscontroller, Ulf Häggberg, har varit ansvarig handläggare i ärendet.

Näringslivskonsekvensanalys, 2023-02-02

1. Påverkas näringslivet av aktuellt beslut? Ja ☒ Nej ☐

2. På vilket sätt påverkas näringslivet? (båda kan kryssas i)

Positivt? ☒ Negativt ☐

Beskrivning:

Aktuellt ärende (23AFN6) avser upphandling av ramavtal för extern utbildningsanordnare inom vuxenutbildning Om berörd nämnd, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, beslutar att upphandlingen ska genomföras så kommer leverantörer med verksamheter inom berörda områden att ges möjlighet att lämna anbud.

3. Finns åtgärder som kommunen kan genomföra eller bidra med som skulle kunna undvika/minimera/mildra negativa konsekvenser för näringslivet?

Ja ☒ Nej ☐

Beskrivning:

Upphandlingen kommer att genomföras på bästa sätt, från start till mål, med utgångspunkt från både upphandlingslagstiftning och god affärsmässighet. Efter tecknande av avtal kommer avtalsförvaltning och avtalsuppföljning genomföras av Valfärd Gävle i dialog med avtalade leverantörer.

4. Krävs en fördjupad näringslivskonsekvensanalys?

Ja ☐ Nej ☒

5. Hur kommer eventuella konsekvenser för näringslivet kommuniceras till berörda aktörer?

Beskrivning:

Om beslut tas i nämnd att upphandlingen ska genomföras sker annonsering och verkställighet i digitalt upphandlingssystem, Kommers, under första halvåret 2023. All kommunikation i upphandlingen sker digitalt i Kommers.

BARNCHECKLISTA

Dnr 23AFN6
2023-02-02

Ärende: Upphandling externa utbildningsanordnare
vuxenutbildning
Handläggare: Ulf Häggberg
Ansvarig nämnd: Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Barnchecklista

Varje beslut som berör barn och ungdomar ska föregås av en bedömning om barns rättigheter tillvaratagits i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnchecklistan ska upprättas vid beredning av ärenden till nämnd och styrelse och ska bifogas ärendet som en bilaga.

Kommer beslutet på ett direkt eller indirekt sätt att beröra barn/ungdomar?

☒ Ja ☐ Nej

Motivera svaret:

Indirekt genom att: 1) De anställdas villkor och arbetsmiljö, i berörda verksamheter, påverkar deras barn. 2) God kvalitet i verksamheten är positivt även för de anställdas familjer.

Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?

☐ Ja ☐ Nej

Motivera svaret:

Inte aktuellt då verksamheten inte omfattar barn och ungdomar. Påverkan på barn och ungdomar är indirekt (se svar fråga 1).

Har barn och ungdomar fått uttrycka sin mening?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Inte aktuellt.

Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar i behov av särskilt stöd?

☐ Ja ☒ Nej

Motivera svaret:

Inte aktuellt.

Användarstöd vid ifyllande av barnchecklistan

För att leva upp till sina åtaganden enligt barnkonventionen strävar regeringen efter att det i såväl det egna arbetet som i alla andra offentliga organs verksamheter ska integreras både ett barnperspektiv och ett barnrättsperspektiv. De aktörer som är centrala för genomförandet av konventionen är i första hand riksdagen, regeringen, myndigheterna, kommunerna och landstingen.

I nationella strategin står att ”barnperspektivet innebär att inför ett beslut eller en åtgärd ska ansvariga beslutsfattare överväga om det berör barnet eller barnen och isåfall på vilket sätt. Om åtgärden eller beslutet bedöms få konsekvenser för barnet eller barnen ska hänsyn tas till de mänskliga rättigheterna som barn har enligt bl.a. barnkonventionen. Att på så sätt säkerställa barnets rättigheter i åtgärder eller vid beslut som rör barn innebär att ha ett barnrättsperspektiv.”¹.

Utgå från FN:s definition på barnperspektiv vid ifyllandet av barnchecklistan: att ha ett barnperspektiv innebär också att försöka se beslutsalternativen ur barnets/den unges synvinkel, och att ta reda på hur dessa uppfattar situationen.

Fråga 1.

Artikel 4 – genomförandet av konventionens rättigheter.

Artikel 3 – barnets bästa.

Hur kan ni beskriva de konsekvenser beslutet får för barn och unga?

Fråga 2.

Artikel 3 – barnets bästa.

Hur har ni tänkt då ni säger att detta beslut är utifrån barnets/den unges bästa?

Det barnkonventionen kräver är att vi i enlighet med barnperspektiv enligt ovan, gör en bedömning av barnets/den unges bästa inför beslut.

Om barnets/den unges bästa inte kan vara vägledande i beslutet blir det viktigt att redogöra för skälen till detta. Varför väger annat intresse tyngre, och vad kan göras för att kompensera barnet/den unge? Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter² ska säkerställas till det yttersta av våra tillgängliga resurser (artikel 4)

¹ Regeringens proposition (prop. 2009/10:232) *Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige*.

² Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är:

Rätt till sjukvård och rehabilitering (artiklarna 24 och 39)

Rätt till utbildning (artiklarna 28 och 29)

Rätt till lek, vila och fritid (artikel 31)

Rätt till skydd mot skadligt barnarbete (artikel 32)

Det kan vara oundvikligt att enskilda barns/ungas intresse ibland ställs mot andra barns/ungas intressen. Redogör för hur har ni tagit hänsyn till detta - på vilka grunder har ni fattat ert beslut?

Fråga 3.

Artikel 12 – respekt för barnets åsikter.

Artikel 12 innehåller två perspektiv:

- Demokratiperspektivet som tar sig uttryck i den representativa delaktigheten.
- Brukarperspektivet som handlar om det enskilda barnet.

Om man tar eleven som exempel, blir demokratiperspektivet aktuellt via elevrådet och brukarperspektivet vid den enskilda elevkontakten.

På vilket sätt har barn/unga beretts möjlighet att framföra sina synpunkter? På vilket sätt har deras synpunkter påverkat beslutet. Hur kommer återkopplingen till barn och unga att se ut?

Fråga 4.

Artikel 6 - barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Handlar inte bara om fysisk hälsa utan om barnets hela utveckling, fysisk, psykisk, andlig, moralisk, psykologisk och social. Det handlar om att skapa en miljö för barnet som garanterar det maximala möjligheter till överlevnad och utveckling. Aktuell forskning bör användas vid ställningstagande om denna fråga kräver fördjupning.

Artikel 2 - icke diskriminering.

Inget barn får diskrimineras, vare sig för sin könstillhörighet, sin hudfärg, föräldrarnas inkomst, vart de bor etc.

Hur undvika att något barn/ungdom, enskilt eller i grupp diskrimineras? Det är tänkbart att ett beslut innebär att enskilt barn/ungdom eller grupper av desamma diskrimineras i förhållande till annat barn/ungdom - enskilt eller i grupp. Hur tänker ni - hur motiverar ni ert beslut?

Beslutsärende:
Patientsäkerhetsberättelsen
för 2022

15

23AFN34

Missiv

2023-02-15

Diarienummer: 22AFN34

Handläggare:

Ulrika Carlsson
026-17 80 00
ulrika.carlsson@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Patientsäkerhetsberättelse år 2022 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Förslag till beslut

Att Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden antar patientsäkerhetsberättelsen för 2022 som sin egen samt ställer sig bakom målet och handlingsplanen för patientsäkerhetsarbetet under 2023.

Bakgrund

Enligt patientsäkerhetslagen SFS 2010:659 ska vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse. Idén med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt för alla redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. Patientsäkerhetsberättelsen bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet. Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år.

Sveriges kommuner och regioner, SKR, har utarbetat en ny mall som stöd för alla vårdgivare vid utarbetandet av patientsäkerhetsberättelsen. Mallen utgår från lagkrav

och följer strukturen för den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Mål, strategier och utmaningar för kommande år skall framgå i patientsäkerhetsberättelsen.

Ärendebeskrivning

Under 2022 ställde sig Valfärd Gävles berörda nämnder bakom den nationella handlingsplanen för patientsäkerhet med målet "Ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada".

Verksamhetschefer enligt hälso- och sjukvårdslagen, medicinskt ansvariga sjuksköterskor, MAS och medicinskt ansvarig för rehabilitering MAR har arbetat tillsammans med en verksamhetsutvecklare med det nationella analysverktyget för patientsäkerhet och identifierat fokusområden och aktiviteter. Det kvarstår att slutföra sista delen av arbetet för att upprätta en handlingsplan för fortsatt arbete i verksamheterna.

Under året har Kvalitetsteamet tillsammans med berörda parter fortsatt arbetet med att förbättra avvikelshanteringen. Exempelvis har fortsatt utbildning samt råd och stöd i processen erbjudits. Utifrån resultatet bedöms att arbetet med avvikelshantering fortsatt är ett förbättringsområde för att säkerställa att avvikelser utreds och åtgärdas utifrån vad lagstiftningen kräver.

Egenregins hälso- och sjukvårdsverksamheter har förnyat inventering och utarbetat ett flödesschema gällande hantering av medicintekniska produkter exempelvis för inköp, kalibrering/kontroll och utbildning i syfte att säkerställa säkerhet och lagkrav.

Förskrivningsprocessen för hjälpmedel har följts upp av MAR för egenregi och externa utförare. Det har inte anmälts någon Lex Maria till Inspektionen för vård och omsorg under året 2022

Under 2021 anställde Valfärd Gävle en projektledare för att titta på hur den kommunala hälso-och sjukvården ska bäst organisera sig för att kunna möta vårdens framtida utmaningar och upprätthålla en god säkerhetskultur för att främja patientsäkerhet och arbetsmiljö. Arbetet har pågått fortsatt under år 2022.

Inför kommande år behöver den kommunala primärvården arbeta med de prioriterade områdena i handlingsplanen samt upprätta rutiner för riskhantering.

Magnus Höjjer
Sektorchef
Sektor Valfärd

Patientsäkerhetsberättelse för Arbetsmarknad och Funktionsrätts nämnden År 2022

Datum: 2023-02-13

Ansvarig för innehållet

Ulrika Carlsson Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Johanna Storing Medicinskt ansvarig för rehabilitering

Diarienummer 23AFN34

Inledning

Mallen är ett stöd för att skriva patientsäkerhetsberättelsen och utgår från lagkrav och följer strukturen för den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet. I de fall lagkrav finns görs hänvisningar under respektive rubrik. Fullständiga lagtextbeskrivningar finns i dokumentet Korsreferenslista för lagkrav kopplat till mallen för patientsäkerhetsberättelse.

Mallen utgår även från metodiken för systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Källa:

Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Mallen är framtagen inom ramen för kunskapsstyrningsorganisationen, på uppdrag av den nationella samverkansgruppen (NSG) inom patientsäkerhet, 2021-09-23.

I syfte att förtydliga har mindre justeringar i inledning och bilaga genomförts, 2022-05-18.

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	6
Övergripande mål och strategier	6
Organisation och ansvar	6
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	8
Samverkan för att förebygga vårdskador	8
Informationssäkerhet	10
Adekvat kunskap och kompetens	14
Patienten som medskapare	15
AGERA FÖR SÄKER VÅRD.....	16
Öka kunskap om inträffade vårdskador	17
Tillförlitliga och säkra system och processer	17
MAS/MAR enkät	17
Säker vård här och nu.....	22
Riskhantering.....	22
Riskhantering.....	22
Stärka analys, lärande och utveckling	22
Avvikelse	22
Klagomål och synpunkter	25
Öka riskmedvetenhet och beredskap	27
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR	28
Mål.....	28
Strategier:.....	28

SAMMANFATTNING

Under 2022 ställde sig Valfärd Gävles berörda nämnder bakom den nationella handlingsplanen för patientsäkerhet med målet "Ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada".

Verksamhetschefer enligt hälso- och sjukvårdslagen, medicinskt ansvariga sjuksköterskor, MAS och medicinskt ansvarig för rehabilitering MAR har arbetat tillsammans med en verksamhetsutvecklare med det nationella analysverktyget för patientsäkerhet och identifierat fokusområden och aktiviteter. Det kvarstår att slutföra sista delen av arbetet för att upprätta en handlingsplan för fortsatt arbete i verksamheterna.

Under året har Kvalitetsteamet tillsammans med berörda parter fortsatt arbetet med att förbättra avvikelshanteringen. Exempelvis har fortsatt utbildning samt råd och stöd i processen erbjudits. Utifrån resultatet bedöms att arbetet med avvikelshantering fortsatt är ett förbättringsområde för att säkerställa att avvikelser utreds och åtgärdas utifrån vad lagstiftningen kräver.

Egenregins hälso- och sjukvårdsverksamheter har förnyat inventering och utarbetat ett flödesschema gällande hantering av medicintekniska produkter exempelvis för inköp, kalibrering/kontroll och utbildning i syfte att säkerställa säkerhet och lagkrav.

Förskrivningsprocessen för hjälpmedel har följts upp av MAR för egenregi och externa utförare.

Det har inte anmälts någon Lex Maria till Inspektionen för vård och omsorg under året 2022

Under 2021 anställde Valfärd Gävle en projektledare för att titta på hur den kommunala hälso-och sjukvården ska bäst organisera sig för att kunna möta vårdens framtida utmaningar och upprätthålla en god säkerhetskultur för att främja patientsäkerhet och arbetsmiljö. Arbetet har pågått fortsatt under år 2022.

Inför kommande år behöver den kommunala primärvården arbeta med de prioriterade områdena i handlingsplanen samt upprätta rutiner för riskhantering.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Nedan beskrivs mål och strategier, organisation och struktur för arbetet med att minska antalet vårdskador.

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Mål

Arbetsmarknad och funktionsrättsnämnden har ställt sig bakom den nationella handlingsplanen för patientsäkerhet med målet ”Ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”.

Strategi

Den övergripande strategin under 2022 har varit att upprätta en handlingsplan för patientsäkerhetsarbetet. Att utifrån nulägesanalysen identifiera och prioritera åtgärder för att stärka patientsäkerheten, skapa en hållbar patientsäkerhetskultur och arbeta med riskhantering. I ledningssystemet finns rutiner för utredning, analys, åtgärder och uppföljning av allvarliga vårdavvikelser (rapporter från medarbetare samt inlämnade klagomål och synpunkter från patienter och närstående) samt samarbete med andra myndigheter och organisationer, regionalt och nationellt i frågor som rör patientsäkerhet.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

I det här stycket beskrivs hur roller och ansvarsfördelning för planering, ledning och uppföljning av patientsäkerhetsarbetet var fördelat inom Arbetsmarknad och funktionsrättsnämndens ansvarsområde under 2022.

Den 1 januari 2019 fick Gävle kommun en ny organisation. Det högsta beslutande organet är kommunfullmäktige. Kommunen har flera olika nämnder som stöts av en gemensam förvaltning. Förvaltningen är indelad i fyra sektorer vars uppdrag avgörs av tillhörande nämnder.

Kommunens hälso- och sjukvård tillhör sektor Välfärd Gävle vilken består av fem kontor: Förebyggande och kompetens, Myndighetskontor, Stöd i hemmet, Boende, Utveckling och stöd och ledningsfunktioner inom HR, ekonomi, kommunikation och kvalitetsledning. Inom Välfärd Gävle arbetar cirka 3000 medarbetare. Sektorn arbetar på uppdrag av tre nämnder: Omvårdnadsnämnden, Socialnämnden samt Arbetsmarknads- och Funktionsrättsnämnden varav hälso- och sjukvård finns i två av

nämnderna. Hälso-och sjukvårdsansvar bedrivs i Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads-och Funktionsrättsnämnden. Sid 167(600)

Arbetsmarknads- och Funktionsrättsnämnd

Arbetsmarknads-och Funktionsrättsnämnden är ansvarig vårdgivare för den kommunala hälso- och sjukvården i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) för särskilt boende 9 § 9 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt SoL 7 kap 1 §, punkt 2 och 3 i form av gruppboende/serviceboende för personer med funktionsnedsättning/socialpsykiatri.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) har rollen som kravställare gentemot såväl utförare i kommunal regi som externa utförare i den verksamhet som en kommun bedriver enligt 11 kap. § 4 i hälso- och sjukvårdslagen. MAS arbetade fortlöpande med att upprätthålla, utveckla, styra och rapportera till omvårdnadsnämnden angående hur patientsäkerhetsarbetet bedrivits i verksamheterna. MAS fastställde även rutiner inom sitt lagstadgade område vilket framgår av hälso -och sjukvårdsförordningen (2017:80) 4 kap. 6§.

Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)

Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) har rollen som kravställare gentemot såväl utförare i kommunal regi som externa utförare i den verksamhet som en kommun bedriver enligt 11 kap. § 4 i hälso- och sjukvårdslagen. MAR arbetade fortlöpande med att upprätthålla, utveckla, styra och rapportera till omvårdnadsnämnden angående hur patientsäkerhetsarbetet bedrivits i verksamheterna. MAR fastställde även rutiner inom sitt lagstadgade område vilket framgår av hälso -och sjukvårdsförordningen (2017:80) 4 kap. 6§.

Nutritionsansvarig dietist (NAD)

Nutritionsansvarig dietist har rollen som både kravställare och verksamhetsstöd gentemot såväl utförare i kommunal regi som externa utförare i den verksamhet som en kommun bedriver enligt 11 kap. § 4 i hälso- och sjukvårdslagen. NAD arbetade fortlöpande med att upprätthålla, utveckla, styra och, i det fall det krävs, rapportera till omvårdnadsnämnden angående hur arbetet med mat, måltider och nutrition bedrivits i verksamheterna. NAD fastställde även rutiner inom det lagstadgade området för att upptäcka, förebygga och behandla undernäring (Socialstyrelsens föreskrift om förebyggande av och behandling vid undernäring HSL-FS 2022:49).

Verksamhetschef HSL

Verksamhetschef HSL ansvarar för att tillhandahålla tjänster som uppfyller de målsättningar och krav som ställts upp av omvårdnadsnämnden samt lagstiftning och föreskrifter i den verksamhet som en kommun bedriver enligt 4 kap § 2 i hälso- och sjukvårdslagen. Verksamhetschef HSL ansvarar för att inom sitt verksamhetsområde tillse att rutiner och riktlinjer som styr hälso- och sjukvårdsuppdraget är kända på enheterna.

Enhetschef, första linjens chef

Första linjens chef leder och fördelar arbetet för sina medarbetare. Ansvarar för att organisera och planera teamarbete kring kund samt ansvarar för rapportering och avvikelshantering.

Hälso-och sjukvårdspersonal

Hälso- och sjukvårdspersonalen ansvarar för att hälso- och sjukvården utförs enligt vetenskap och beprövad erfarenhet och att inom ramen för verksamhetens ledningssystem medverka i det systematiska kvalitetsarbetet. Alla medarbetare som utför hälso- och sjukvård är skyldiga att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Arbetsuppgifter som utförs på delegering av legitimerad personal är att betrakta som hälso- och sjukvård och medför därför särskilt ansvar enligt Patientsäkerhetslagen. Sid 168(600)

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Nedan beskrivs mål och strategier, organisation och struktur för arbetet med att minska antalet vårdskador.

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Vårdhygien

Gävle kommun har tillsammans med övriga kommuner i länet ett avtal med Vårdhygien region Gävleborg. Vårdhygien arbetar aktivt med kommunerna samt inom regionen med att förhindra uppkomst och spridning av vårdrelaterade infektioner. Vårdhygien erbjuder hygienutbildningar till kommunernas chefer, omvårdnadspersonal samt hälso- och sjukvårdspersonal.

Läkaravtal

I Gävleborgs län finns ramavtal och lokala samverkansavtal för läkarmedverkan framtagna för att säkerställa läkarmedverkan. I avtalen har exempelvis fastställts att årliga läkemedelsgenomgångar ska genomföras i samverkan med den kommunala hälso- och sjukvården. Ramavtal och lokala samverkansavtal reviderades under 2020 med ett tydliggörande av att teamsamverkan har en central roll. Detta för att stärka den personcentrerade vården och på så vis säkerställa patientsäkerhet.

Förstärkt samverkan

Förstärkt samverkan är en samverkansgrupp med representanter från slutenvård, primärvård och Valfärd Gävle. Valfärd Gävle representeras av kontorschefer, Medicinskt ansvarig sjuksköterska samt Medicinskt ansvarig för rehabilitering. Gruppen träffas tre gånger per termin.

Mobilt sjukvårdsteam

Gävle kommun och Region Gävleborg har sedan 2018 ett gemensamt mobilt sjukvårdsteam. Syftet med det mobila teamet är att förbättra vårdkedjan mellan kommun, primärvård och slutenvård. Ambitionen är att kunna optimera vården för äldre med sviktande hälsa eller multisjuka vuxna som bor i ordinärt boende, vård- och omsorgsboende eller som vistas på en korttidsenhet. Effekten blir att personer med behov av samordnade hälso- och sjukvårdsinsatser får fortsatt vård i hemmet vilket bedöms medföra ett mervärde för individen, minskat tryck på akutmottagningen och färre antal inskrivningar. Teamet bemannas av läkare från primärvården eller slutenvården, en sjuksköterska från primärvården och en sjuksköterska från

kommunen som har ett nära samarbete med biståndshandläggare. Gävle kommun bidrar med tre ^{Sid 169(600)} sjuksköterskor till samarbetet.

Uppsökande Tandvård

Uppsökande tandvård erbjuds av Folktandvården region Gävleborg i samverkan med länets kommuner. Syftet är att förebygga och förbättra munhälsa hos personer med varaktiga och omfattande vård-och omsorgsinsatser. Insatsen är kostnadsfri för patienten. Region Gävleborg handleder kommunens vård-och omsorgspersonal när behov uppstår samt utbildar i munhälsa en gång per år.

Samverkan Region/ Kommun Covid-19 Pandemin

Samverkansmöten mellan Region Gävleborg och länets kommuner fortsatte under 2022.

Syftet med denna samverkan var och är fortfarande att diskutera medicinska frågor och fatta beslut om gemensamma rutiner gällande Pandemin.

Under året deltog vårdhygien, vaccinsamordnare och smittskyddsläkare från Region Gävleborg och från länets kommuner var medicinskt ansvariga sjuksköterskor, MAS och medicinskt ansvariga för rehabilitering, MAR representerade. Samverkansmötena genomfördes varannan vecka. Detta forum har varit viktigt under pandemin då man snabbt har satt in lokala åtgärder vid ökad smittspridning samt att vaccinationer har planerats i samverkan.

Chefsläkarmöten

Länets Medicinskt ansvariga sjuksköterskor, MAS och Medicinskt ansvariga för rehabilitering, MAR har regelbundna möten med chefläkare i Region Gävleborg, primärvård och specialistvård. Fokus för dessa möten har varit patientsäkerhetsarbete, identifiera riskprocesser, förbättra flöden och lyfta allvarliga händelser.

Överenskommelse om svårt sjuka

Överenskommelsen har till syfte att säkerställa att patienter där sjukhusvård, primärvård, kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst har ett delat ansvar, får en säker och jämlik vård med så god livskvalitet som möjligt. Överenskommelsen omfattar alla verksamheter. Alla verksamheter som berörs ingår inom respektive huvudmans ansvar.

Kvalitetsmöten och/eller teamträffar

Sker med regelbundenhet, ca var 4-5 vecka eller ibland mer sällan. På dessa träffar deltar omvårdnadspersonal, sjuksköterska och enhetschef. I vissa fall deltar även rehab från Region Gävleborg. Runt den enskilde, som har både sociala insatser och kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser, behöver parterna samarbeta. Tvärprofessionellt arbete innebär att parterna samordnar planering och genomförande av vård, behandling, stöd, service och omvårdnad utifrån den enskildes rättigheter och individuella behov samt med kommunens värdegrund som utgångspunkt.

Lokal samverkansgrupp Nutrition

Under hösten 2022 startades Lokal samverkansgrupp LSG Nutrition där nutritionsansvarig dietist NAD ingår från Vålfärd Gävle. Gruppen representeras av bland annat verksamhetschef Paramedicin, verksamhetschef primärvård, MAS Ockelbo kommun, primärvårdsdietist, chefsläkare allmänmedicin, chefssjuksköterska och logoped. Gruppen har som syfte att skapa en struktur för insatser att stödja verksamheter i planering, genomförande, uppföljning och utveckling för nutritionsarbetet i regionen och länets kommuner. Gruppen ska bereda underlag till beslut och ta fram handlingsplan, mål och kvalitetsindikatorer inom nutritionsområdet

Lokal arbetsgrupp diabetes

Det tidigare diabetesrådet har bytt namn till lokal samverkansgrupp LSG diabetes och sorterar under den nationella kunskapsstyrningen. Gruppen är en kombinerad operativ och strategisk arbetsgrupp som omsätter programområdets verksamhetsplaner lokalt inom Region Gävleborg. Deltagare i gruppen är processägare, primärvårdsläkare, endokrinologer, diabetessjuksköterskor och två Medicinskt ansvariga sjuksköterskor från länets kommuner. Gemensamma utbildningar och framtagandet av en rutin som gäller över vårdgivargränserna har varit fokus under 2022.

Lokal arbetsgrupp primärvård

Under 2022 startades lokal arbetsgrupp LAG primärvård som sorterar under den nationella kunskapsstyrningen. Gruppen är en kombinerad operativ och strategisk arbetsgrupp som omsätter programområdets verksamhetsplaner lokalt inom Region Gävleborg. Gruppen består av medicinsk rådgivare på hälsovalskontoret, läkare, sjuksköterskor, dietist, fysioterapeut, arbetsterapeut och psykolog från Region Gävleborg och kommunerna är representerade av MAS från Gävle och Hudiksvall.

Lokal arbetsgrupp rehabilitering

Lokal arbetsgrupp LAG rehabilitering utifrån den nationella kunskapsstyrningen syftar till att vara en kombinerad operativ och strategisk grupp som omsätter programområdets verksamhetsplaner lokalt inom Region Gävleborg. Deltagare är vårdenhetschefer från regionens specialistvård, primärvård och representant för försäkringsmedicin, Rehabchefer och MAR från kommuner samt patientrepresentant. Gruppen leds av deltagare från lokala programområdet för rehabilitering/processledare.

Uppdrag:

Utveckla samverkan i patienternas rehabiliteringsflöden mellan vårdgivare.

Omsätta Lokala programområdets verksamhetsplans aktiviteter.

Initiera GAP-analyser, besluta om handlingsplan och följa upp och kommunicera resultat.

Utse representanter för svar på remisser och implementering av generiska modellen för rehabilitering i diagnosspecifika personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp

Implementera kvalitetsindikatorer för rehabilitering.

Upprättande av rutiner och bereder underlag till kunskapsstyrningsrådet.

Ge uppdrag till Lokala arbetsgrupper till exempel Länsdelssamverkan.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Under år 2023 har en övergripande riskanalys gällande informationssäkerhet genomförts av informationssäkerhetssamordnare tillsammans med ledningsgrupp för sektor Vårld. Under februari fortsätter arbetet med sannolikhets- och konsekvensbedömning samt åtgärdsförslag. När det gäller årliga riskanalyser (NIS/häls- och sjukvård) så är riskanalys påbörjad för Treserva VO samt att riskanalys för övriga system och nätverk inom häls- och sjukvård är inplanerade under våren 2023. Informationssäkerhetssamordnare och enhetschefer för verksamhetsnära systemförvaltning ska även ta fram en rutin för årlig riskanalys.

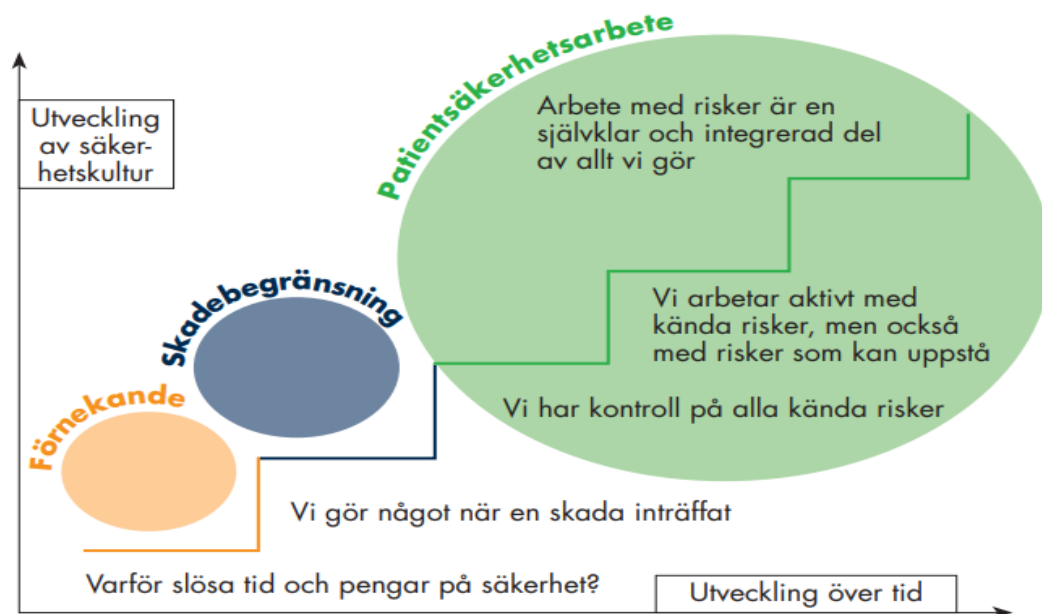
Rutinen för loggkontroll har varit under omarbetning tidigare år. Nytt förslag togs fram för vilket beslut skulle tas 2022. År 2022 har loggkontroller genomförts på begäran av chefer. Målet för 2022 var att systematiska loggkontroller skulle genomföras enligt den nya rutinen. Ytterligare revidering av rutinen kommer att färdigställas under år 2023 då förutsättningarna för att ta fram underlag för loggkontroller har ändrats. Under 2022 har inga loggkontroller genomförts.

Loggkontroller i nationell patientöversikt NPÖ sker varje månad.

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen ger då förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet.

Fritt efter: D Parker, NPSA, Managing risk in healthcare: understanding your safety culture using the Manchester Patient Safety Framework (MaPSaF), Journal of Nursing Management, 2009, 17.

Figur 2. Vägen till ett aktivt förebyggande patientsäkerhetsarbete – ett fokusskifte i tre steg.

Den 3 december 2021 bjöds Charlotta George från Socialstyrelsen in till ett digitalt dialogmöte om den Nationella handlingsplanen för patientsäkerhet och dess fortsatta arbete i kommunen. På mötet konstaterades att Vårld Gävle befinner sig i förnekelsefasen på säkerhetskulturtrappan vilket innebär att

patientsäkerhetsarbetet endast sker reaktivt. I mars 2022 föredrogs patientsäkerhetsberättelsen Sid 172(600) för år 2021 av medicinskt ansvarig sjuksköterska och medicinskt ansvarig för Rehabilitering för omvårdnadsnämnden och arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden. Vid nämnderna antogs den nationella målsättningen för patientsäkerhet att gälla för Valfärd Gävle:

Det tillsattes en arbetsgrupp för arbete med det nationella analysverktyget för patientsäkerhet. Arbetsgruppen bestod av verksamhetschefer enligt HSL från olika verksamhetsområden, medicinskt ansvariga sjuksköterskor, medicinskt ansvarig för Rehabilitering, verksamhetsutvecklare samt verksamhetschef för enhet Planering, analys och utvärdering. Arbetet med analysverktyget genomfördes innan sommaren med undantag för det sista delmomentet att utse ansvariga och prioritera klart mellan alla framtagna fokusområdens aktiviteter. En viktig del som framhölls inför tänkt prioritering var att vidareutveckla en organisation för kvalitet. Det kvarstår att färdigställa handlingsplanen för identifierade fokusområden. Vid 2022 års utgång bedöms att Valfärd Gävle fortsatt befinner sig i förnekelsefasen i patientsäkerhetskulturtrappan. Det är således viktigt att arbetet med handlingsplanen färdigställs och blir implementerat i verksamheterna.

Prioriterat under grundläggande förutsättningar för en god och säker vård

- Definiera god och säker vård och god patientsäkerhetskultur för Valfärd Gävle
- Ta fram mål, strategier och indikatorer för god och säker vård
- Adekvat kompetens och bemanning
Återkommande utbildning för alla medarbetare

Prioriterat under de fem fokusområdena- exempel

- Fortsatt arbete för att förbättra avvikelshantering
- Tydliggör indikatorer för verksamheter och säkerställ tillgång till statistik och uppföljning
- Rutin för stöd till patient och anhöriga vid en negativ händelse
- Säkerställ fortsatt implementering av beslutsstöd och nationella vårdförlopp och riktlinjer

- Säkerställ deltagande i relevanta kvalitetsregister och vidareutveckla processer för det
- Stärk samarbetet med vuxenutbildningen för utbildning och möjligheter till språkutbildning
- Differentiering av arbetsuppgifter
- Upprätta rutin för riskbedömning och riskhantering av verksamhet

Projekt sammanhållen och hållbar hälso- och sjukvård och omsorg

Under 2021 anställde Valfärd Gävle en projektledare för att titta på hur den kommunala hälso- och sjukvården ska bäst organisera sig för att kunna möta vårdens framtida utmaningar och upprätthålla en god säkerhetskultur för att främja patientsäkerhet och arbetsmiljö.

Projekt En sammanhållen och hållbar hälso- och sjukvård och omsorg var ett projekt med syfte att få en sammanhållen, hållbar och jämlik hälso- och sjukvård och omsorg inom Valfärd Gävle. Projektet utgick ifrån intentionerna i den nationella satsningen Nära Vård där samverkan och personcentrerad vård är en av utgångspunkterna. Projektet var uppdelat i två faser.

Fas 1 avsåg att se över nuvarande organisationsstruktur och genomföra en organisationsförändring i syfte att underlätta samverkan och personcentrerad vård. Ett förslag togs fram med ett nytt kontor som skulle samla all legitimerad personal och de undersköterskor som enbart arbetar med hälso- och sjukvård för att på så sätt få en sammanhållen, hållbar och jämlik hälso- och sjukvård. För att underlätta samverkan och möjliggöra en personcentrerad vård på ett enklare sätt innehöll förslaget också att göra fyra geografiska teamområden. Samtliga medarbetare som samverkar inom hälso- och sjukvård och omsorg skulle arbeta utifrån dessa gemensamma teamområden. De geografiska teamområdena syftade till att underlätta teamsamverkan genom att medarbetare från de olika kontoren kunde samverka på ett naturligt sätt kring de individer som geografiskt bodde i respektive område. Teamområdena syftade också till att underlätta en personcentrerad vård och omsorg med hög kontinuitet för respektive individ. Samtliga involverade medarbetare och chefer fick möjlighet att ge respons på förslaget om ett nytt kontor och fyra geografiska teamområden genom en webenkät. En risk- och konsekvensanalys genomfördes tillsammans med fackliga organisationer kring förslaget. Därefter tog sektorchefen beslut om att genomföra organisationsförändring utifrån föreslagen förändring med start 230403.

Fas 2 avsåg att tillsätta olika arbetsgrupper där medarbetare och chefer deltog från samtliga involverade kontor i varje arbetsgrupp. De olika arbetsgrupperna tillsattes utifrån identifierade arbetsområden. Arbetsområdena identifierades genom analyser, intervjuer och workshops där medarbetare och chefer deltagit. Arbetsgrupperna fick tydliga uppdragsbeskrivningar av styrgruppen för att arbeta fram förslag på förändrade arbetssätt, rutiner och hur de geografiska teamområdena skulle se ut samt hur samverkan inom dessa skulle ske. För varje arbetsgrupp ansvarade en verksamhetschef. Målet var att samtliga arbetsgrupper skulle leverera förslag till styrgruppen innan organisationsförändringen i april-23. Dock beslutade styrgruppen i november 2022 att pausa arbetsgrupperna och att arbetet därefter skulle ledas av det nya kontoret. I och med denna förändring beslutades också att projektet skulle avslutas i tidigare än planerat, 221231. Detta medförde att ingen av arbetsgrupperna uppnådde slutresultat innan projektets avslut.

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

I välfärd Gävles verksamheter arbetar chefer, sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor arbetsterapeuter, fysioterapeuter/sjukgymnaster, undersköterskor och vårdbiträden.

Hälso-och sjukvården bedrivs på primärvårdsnivå på vård och omsorgsboenden och i hemsjukvård.

Verksamheten har sjuksköterskor med specialistkompetens så som distriktssköterskor, demenssjuksköterska men även andra specialister. Det är en framgångsfaktor för personcentrerad vård.

Kompetensutveckling och fortbildning år 2022

- Diabetesutbildning
- Basal hygienutbildning, medarbetare och chefer
- SIP- utbildning (webbaserad)
- Tjänstedesign
- Ledarskapsutbildning för mentorer/handledare (sjuksköterskor)
- Inkontinensinformation utifrån nytt avtal
- Sårvårdsutbildning
- Hjärt- och lungräddning HLR
- Utbildning i palliativ vård genom palliativa teamet
- Legitimerade verksamhetschefer i hemsjukvård och hemtjänst har deltagit på seminariedagar för medicinsk rätt.
- Utbildning i Händelseanalys (två verksamhetschefer, två MAS, MAR och en SAS)
- Utbildning i Förändringsledning (Stödfunktioner: MAS/MAR/SAS, projektledare, verksamhetsutvecklare kommunikatörer)

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete genom en god planering.

Välfärd Gävle använder planeringssystem TES:

- TES planeringen grundar sig på kundernas behov och önskemål. I planeringen framkommer vilken insats som ska utföras, när insatsen ska utföras och hur insatsen ska utföras genom hänvisning till ex vårdplaner.
- TES planeringen är också ett verktyg för att se om bemanningen räcker till eller om ytterligare resurser behöver sättas in. Vid exempelvis vak vård i livet slut brukar extra personal sättas in.
- I Planeringsverktyget planeras också in medarbetare som har läkemedelsdelegering och på det sättet framgår det tydligt vilken kompetens som behövs för uppdraget.
- Legitimerade medarbetare planerar också efter TES och bemanningen grundar sig utifrån vårdtyngd. Pågående arbete i områdesfördelning för att stärka medarbetarna att vara fler, göra rätt insats vid rätt tidpunkt samt stödja lära av varandra.

Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Att patienten bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Patienter och närstående ska vara delaktiga i vården genom att delta vid planeringar och upprättande av planer som rör patientens mål för vården. Detta kan gälla samordnad individuell plan SIP, vårdplaner, brytpunktsamtal och genomförandeplaner.

Personcentrerad vård ska styra planering så att patientens mål uppfylls.

Vårdgivaren ska fortlöpande ta emot synpunkter och klagomål från närstående och patienter för att kunna utveckla vården så att den uppfyller kravet för god vård. Individuella behov avseende AKK tillgodoses, om inte legitimerad personal har kompetens för detta så samarbetar man kring kommunikation med hjälp av omvårdnadspersonalen.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

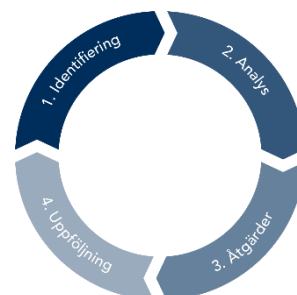
Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter.

Beskriv strategier, mål och koppla till vilken egenkontroll för ökad patientsäkerhet som genomförts under året.

Utifrån hur ni har agerat för säker vård inom de fem nationella fokusområdena: utvärdera planerade och genomförda åtgärder och uppföljningen av dess effekter, samt beskriv planering framåt utifrån resultaten.

Ett fortlöpande förbättringsarbete, som bygger på lärande och utveckling, till exempel en förbättringsmodell, är en viktig grund för ett framgångsrikt patientsäkerhetsarbete.

Under rubriken **Agera för säker vård** kan arbetsprocessen för ett systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete användas genom att följa nedanstående fyra steg:

1. Identifiering

- Beskriv resultatet inom de områden som identifierats och följs (visa gärna diagram).
- Beskriv omfattning och frekvens (till exempel vårdrelaterade infektioner (VRI) följs en gång per år via punktprevalensmätning (PPM), en gång per månad via Infektionsverktyget och två gånger per år via Markörbaserad journalgranskning).

2. Analys

- Beskriv analys av och/eller resonemang kring resultat inom området, till exempel orsaker till förändring i resultatet eller koppling till patientsäkerhetsrisker.

3. Åtgärder

- Beskriv åtgärder med koppling till identifierat område. Åtgärder kan både vara i form av aktiviteter eller förändringar i struktur eller organisation.

4. Uppföljning av åtgärd

- Beskriv hur ni följt upp och återkopplat vidtagna åtgärder inom identifierat område.
- Beskriv hur kunskap och lärande har spridits till verksamheter och/eller ledning. Uppföljning och återkoppling kan till exempel göras via arbetsplatsträffar, patientsäkerhetsdialoger.

Exempel på hur mått kan sammanställas och presenteras visas i bilaga 1.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §
Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

Lex Maria

Under 2022 har ingen anmälan om allvarlig vårdskada, Lex Maria skickats till Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

MAS/MAR forum

Under 2022 skapades ett forum för att höja patientsäkerheten i välfärd Gävle. Forumet leds av MAS/MAR. Till forumet har all legitimerad personal, enhetschefer och verksamhetschefer både i extern regi och i egenregion bjudits in. Deltagandet har varit stort, mellan 80-100 personer har deltagit vid varje digitalt möte via Teams. I utvärderingen har framkommit att mötet har varit uppskattat och att framgången till stort deltagande har varit att mötet har skett digitalt. Dock syns tydligt i utvärderingen att legitimerad personal inte alltid får förutsättningar för att delta på forumen samt att man saknar att det som utbildas i följs upp i verksamheterna och blir verkstad.

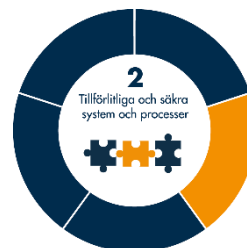
Syftet med forumet är att det ska bidra till dialog och lärande med både interna och externa föreläsare och varje möte har haft ett speciellt tema.

Teman under 2022 har varit:

- Uppföljning av sommaren och genomgång av allvarliga vårdskador/Lex Maria 2022 med fokus på bakomliggande orsaker och åtgärder.
- Utskrivningsprocessen
- OPEN-konceptet (fysisk aktivitet /nutrition) samt God och nära vård
- Blåsdysfunktion
- Basal Demensutredning
- Munhälsa och Patientsäkerhetsberättelse för 2021
- Vårdhygien
- Fallprevention, extern kvalitetsgranskning läkemedel och utvärdering av forumet

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

MAS/MAR enkät

Varje år skickas en MAS/MAR enkät ut till samtliga verksamheter med ansvar för kommunal primärvård. Sida 178(600)
Denna enkät innehåller frågor om samverkan för läkarstöd, läkemedelshantering, förekomst av trycksår, vårdhygienisk standard och medicinsk tekniska produkter. Resultatet av denna ska redovisas i patientsäkerhetsberättelsen årligen. För 2022 har det inkommit 20 svar av 50 möjliga vilket gör att något resultat inte kan presenteras.

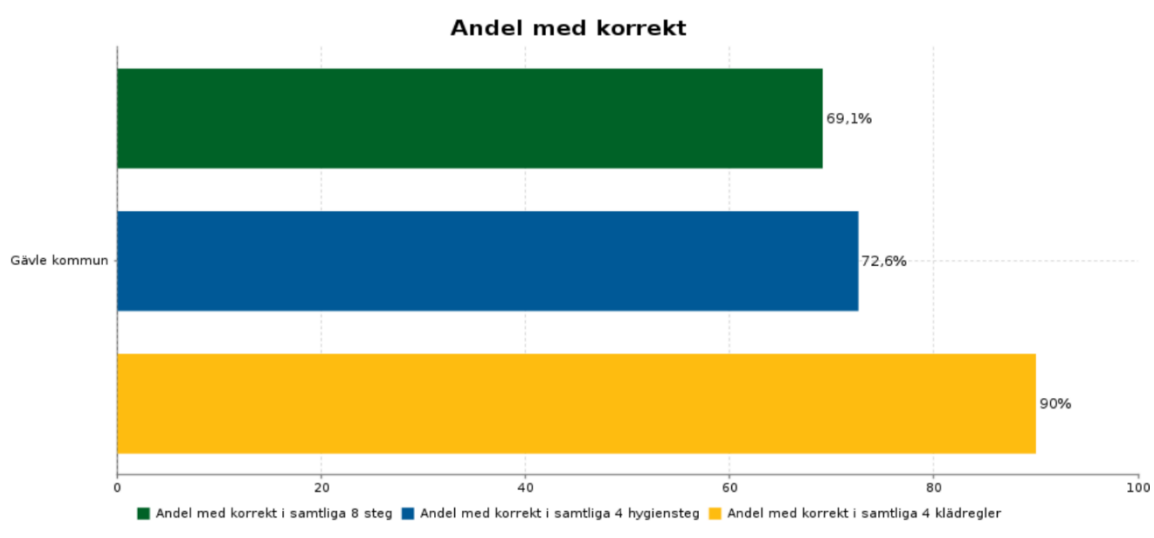
Basala hygienrutiner och klädregler

Egenkontroll av BHK basala hygienregler och klädregler skall enligt rutin mätas minst en gång per år samt vid behov i alla verksamheter där vård och omsorg utförs för att minska smittspridning i verksamheterna.

PPM punktprevalensmätning SKR

I den kommunala primärvården inom Arbetsmarknad och funktionsrättsnämnden har sex boenden enligt LSS och tre boenden, socialpsykiatri genomfört den nationella mätningen under 2022.

Resultatet av mätningen visar att denna process inte är säkrad utan kräver förbättringsarbete i samtliga verksamheter.

God vård i livets slut

Svenska palliativregistret är ett nationellt kvalitetsregister där vårdgivare registrerar hur vården av en person i livets slutskede varit. Syftet är att förbättra vården i livets slut oberoende vem som utför vården och oberoende av diagnos. Vårdpersonal besvarar en enkät med frågor om hur vården sista veckan i livet varit. Resultaten ligger till grund för att utvärdera kvalitet, initiera förbättringsområden samt att följa upp. Valfärd Gävle håller tillsammans med Region Gävleborg en medelmåttlig täckningsgrad för svenska palliativregistret. Under 2022 rapporterades 55,6% av alla dödsfall bland folkbokförda i Gävle kommun till registret (2021 rapporterades 56,04%, 2020 rapporterades 56,85%, 2019 rapporterades 51,94%) I registret besvaras frågor kring exempelvis förekomsten av trycksår, smärtlindring och mänsklig närvaro i dödsögonblicket. För att ge en så god livskvalitet som möjligt i livets slutskede är symtom- och smärtlindring högt prioriterat. Det är viktigt att tidigt upptäcka, förebygga och behandla symtom. Möjligheten att uppnå en god smärtlindring ökar om arbetet med smärtskattning sker på ett strukturerat sätt. Av resultatet nedan framgår att en låg andel av de avlidna i registret som var folkbokförda i Gävle kommun smärtskattades med ett validerat instrument i livets slutskede. Detta kan innebära att patienterna inte får en adekvat smärtlindring i förhållande till den upplevda smärtan och ses som ett angeläget förbättringsområde. Andra kvalitetsindikatorer som identifierats som förbättringsområden är

dokumenterade brytpunktssamtal på vård- och omsorgsboenden samt dokumenterade munhälsobedömningar. Gott resultat uppnås gällande flera kvalitetsindikatorer exempelvis frånvaro av trycksårgrad 2–4, mänsklig närvaro i hemsjukvård och ordination av injektionsläkemedel.

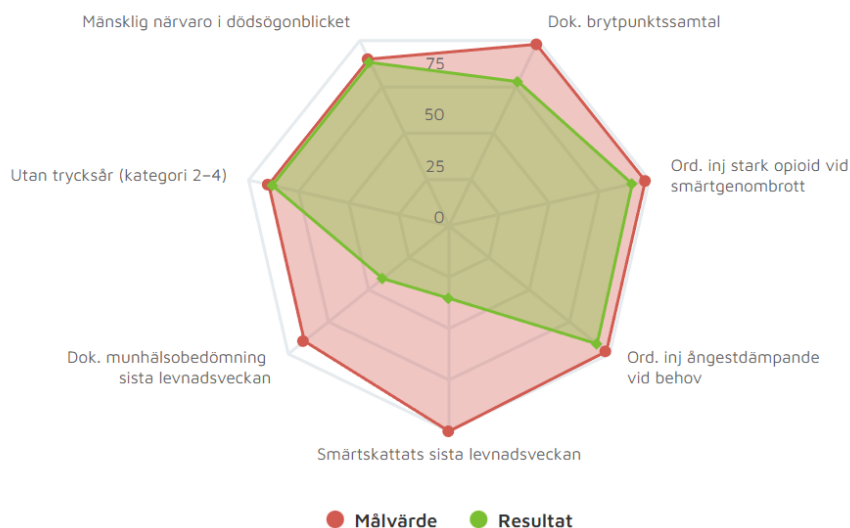
Kvalitetsindikatorer är hämtade ur svenska palliativregistret och visas i spindeldiagram och tabell för vård och omsorgsboende/LSS nedan.

Urval: Gävle kommun, vård- och omsorgsboende/LSS, >65 år, N= 154

Spindeldiagram över kvalitetsindikatorer

Period 2022-01 - 2022-12

This is a modified report

Spindeldiagram över kvalitetsindikatorer

Period 2022-01 - 2022-12

Kvalitetsindikator	Målvärde	Resultat
Dok. brytpunktssamtal	98,0	77,8
Ord. inj stark opioid vid smärtgenombrott	98,0	91,5
Ord. inj ångestdämpande vid behov	98,0	92,2
Smärtskattats sista levnadsveckan	100,0	35,3
Dok. munhälsobedömning sista levnadsveckan	90,0	41,2
Utan trycksår (kategori 2-4)	90,0	88,2
Mänsklig närvaro i dödsögonblicket	90,0	88,2

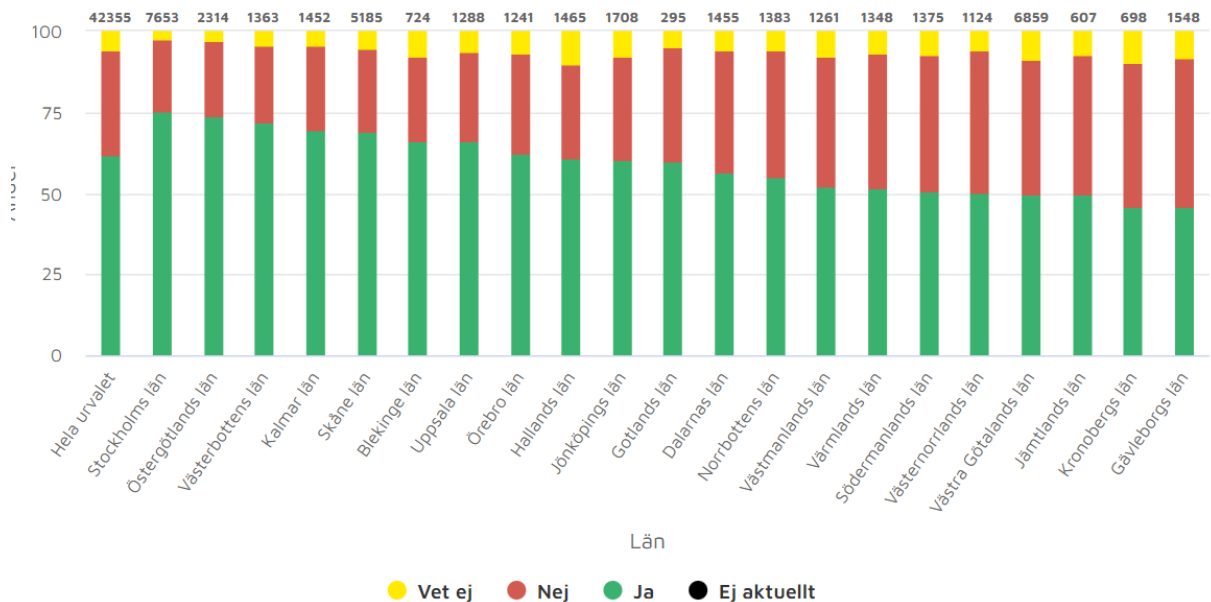
Urval: 65 år, per län

Smärtskattning utförd sista levnadsveckan

Period 2022-01 - 2022-12

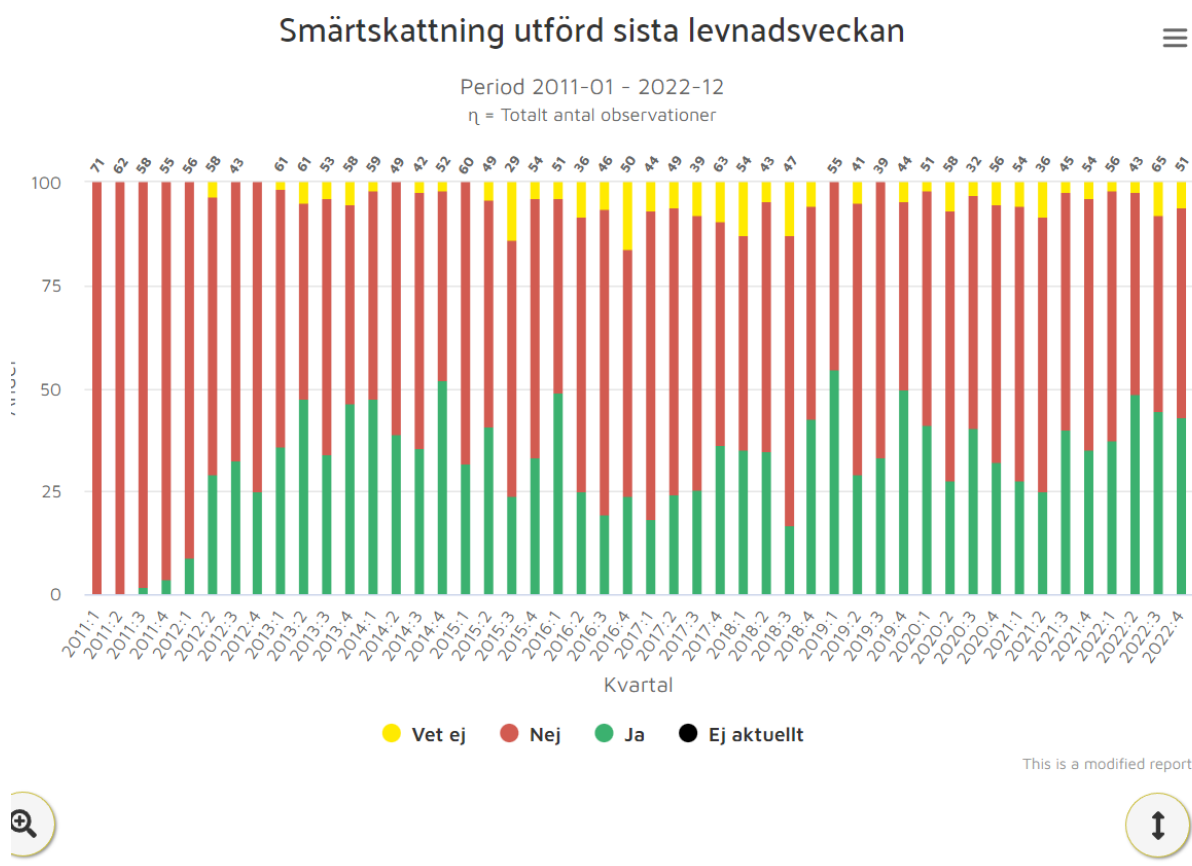
n = Totalt antal observationer

This is a modified report

Diagram för urval: Kommun, Gävle, särskilt boende/vård- och omsorgsboende, >65 år, år 2011-2022, per kvartal Sid 181(600)

Medicintekniska produkter

Egenregin påbörjade en ny inventering av medicinteknisk utrustning under 2021.

Våren 2022 gjordes ett omtag i inventeringen. Två verksamhetschefer (legitimerade) initierade arbete med ledningsgrupp och arbetsgrupp för medicintekniska produkter - MTP.

Arbetsgruppen leds av enhetschef (legitimerad) med, av verksamhetscheferna tilldelat, beslutsfattande mandat och arbetsgruppen består av legitimerade medarbetare.

Flödesschema för processen vid upphandling/inköp, registrering/dokumentation, utbildningsbehov, kontroll/kalibrering/avveckling är framtagna i syfte att kvalitetssäkra alla delar i hantering av MTP.

I arbetet ingår även att säkerställa att all hälso- och sjukvårdsverksamhet inom Valfärd Gävle använder sig av MTP enligt framtaget flöde.

Målet är att all HSL-verksamhet använder kvalitetssäkrade MTP, av personal med utbildning för ändamålet och situationen.

Som en del i kvalitetssäkringen ska alla MTP vara CE-märkta och vara inregistrerade.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Är vården säker idag

Beskriv identifierade områden som är relevanta inom er organisation till exempel vårdprevention, utlokaliserade patienter, överbeläggningar, leveransproblem av produkter och läkemedel, inhyrd personal, m.fl.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar, och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

Riskhantering

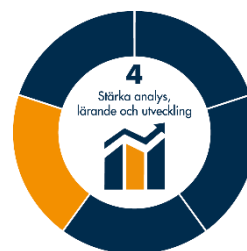
Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar, och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen. Detta kan innefatta inhyrd personal, bemanning inför sommar etcetera. Inför upprättandet av patientsäkerhetsberättelsen har ingen verksamhet med hälso- och sjukvårdsansvar inkommit med uppgifter hur denna hantering genomförts och vad resultatet visat.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

I vilken mån förbättras system och arbetssätt utifrån tillgänglig information

Beskriv identifierade områden som är relevanta inom er organisation till exempel lex Maria, lex Sara, journalgranskning, nationella register, m.fl.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Välfärd Gävle har arbetat för att personalen ska rapportera risker för vårdskador samt händelser som har eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Under året 2021 reviderades rutinerna för avvikelshanteringen utifrån den utredning som tidigare Sid 183(600) genomförts. Syftet var att förenkla och förbättra processen. Under 2022 har samtliga chefer erbjudits utbildning i avvikelse och klagomålshantering.

Den reviderade rutinen och de utbildningar som givits har inte givit önskad effekt så under hösten 2022 tillsattes en arbetsgrupp inom ramen för arbetet med den nya hälso och sjukvårdsorganisationen. Arbetsgruppen har bestått av verksamhetsföreträdare, resursperson och medicinskt ansvarig sjuksköterska. En enkät skickades ut till enhetschefer för att få en överblick om hur denna process kan säkras. Resultatet av enkäten visade att kompetensen behöver stärkas och att man behöver praktisk handledning i arbetet. Arbetsgruppen ska nu rapportera vidare en rad åtgärdsförslag för vidare hantering.

Enligt nya rutinen ska cheferna analysera statistik utifrån sina avvikelser, identifiera trender och vid behov vidta åtgärder på övergripande nivå. Analysen och vidtagna åtgärder ska även rapporteras för ytterligare analys hos verksamhetschef och sedan vidare till Kvalitetsteamet.

Analys av avvikelser HSL:

BoS LSS ser fortsatt samma volym av läkemedelsavvikelser under 2022 jmf med 2021 trots införandet av signering i mobilen.

Socialpsykiatri: Mindre volymer av läkemedelsavvikelser.

Utifrån resultatet bedöms att arbetet med avvikelshantering fortsatt är ett förbättringsområde för att säkerställa att avvikelser utreds utifrån vad lagstiftningen kräver och att nödvändiga insatser/utbildningar vidtas.

BoS LSS: En enhetschef arbetar sedan slutet på 2022 halvtid med analys av avvikelser samt till viss del hjälp med utredningar.

Då statistiken i Power BI inte är tillgänglig i sin helhet så innebär det att det inte stödjer arbetet med analys av avvikelser på aggregerad nivå.

Trenden på antal avvikelser är stigande mellan år 2020 och 2022 och andelen ej hanterade avvikelser har ökat från 109 till 133 från 2021. Av avvikelserna totalt så har det registrerats 1031st varav 452 st (44%) inte har sannolikhets och allvarlighetsbedömts och av dessa kan det med stor sannolikhet finnas allvarliga händelser som skulle behöva utredas vidare antingen som Lex Maria eller Lex Sarah.

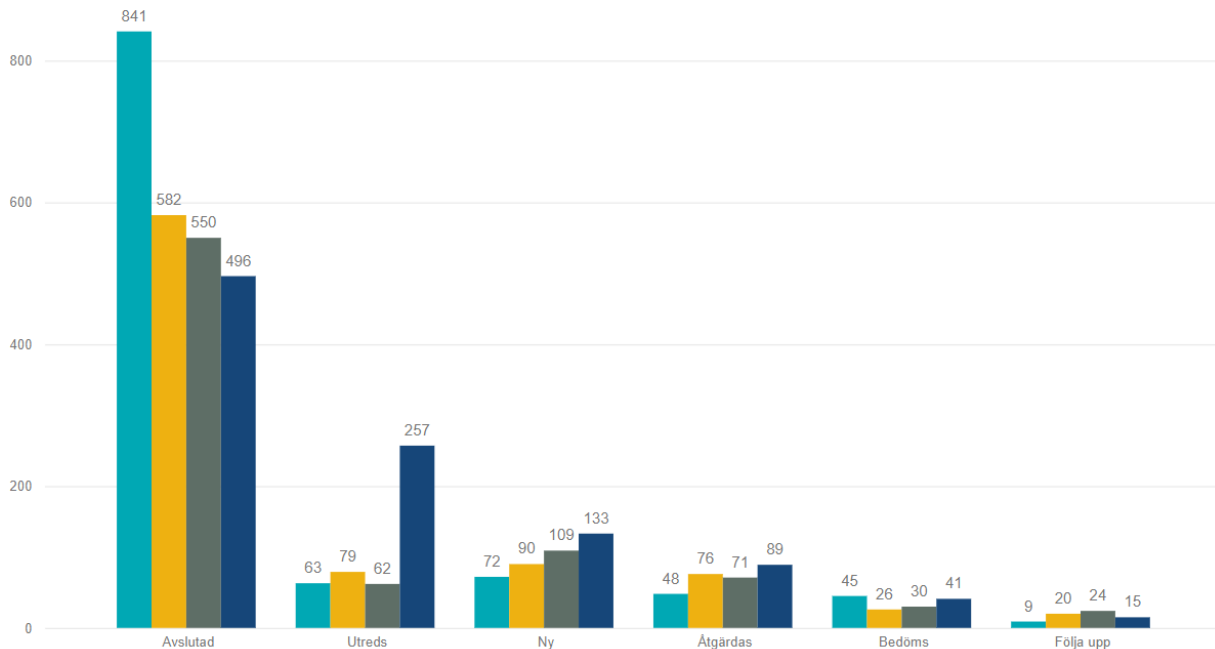
Vanligast förekommande avvikelserna är registrerat som övrigt och läkemedelshantering. I de verksamheten där nämnden har ett hälso- och sjukvårdsansvar är läkemedelshantering den vanligast förekommande, 198 avvikelser och 168 är registrerat som övrigt- Vad som döljer sig under aktiviteten övrigt framkommer inte av analysen från verksamheterna.

Avvikelser (Power Bi)	2020	2021	2022
Totalt antal avvikelser Välfärd Gävle, AFN	873	846	1031
Boende LSS	617	610	584
Boende SoL	113	117	151

I tabellen ses en nedåtgående trend av hanterade, avslutade avvikelser över tid. Andelen ej hanterade ökar över tid.

Antal avvikelser av Status och År

År ● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022

Status per månad

Avvikelser - status

1 031

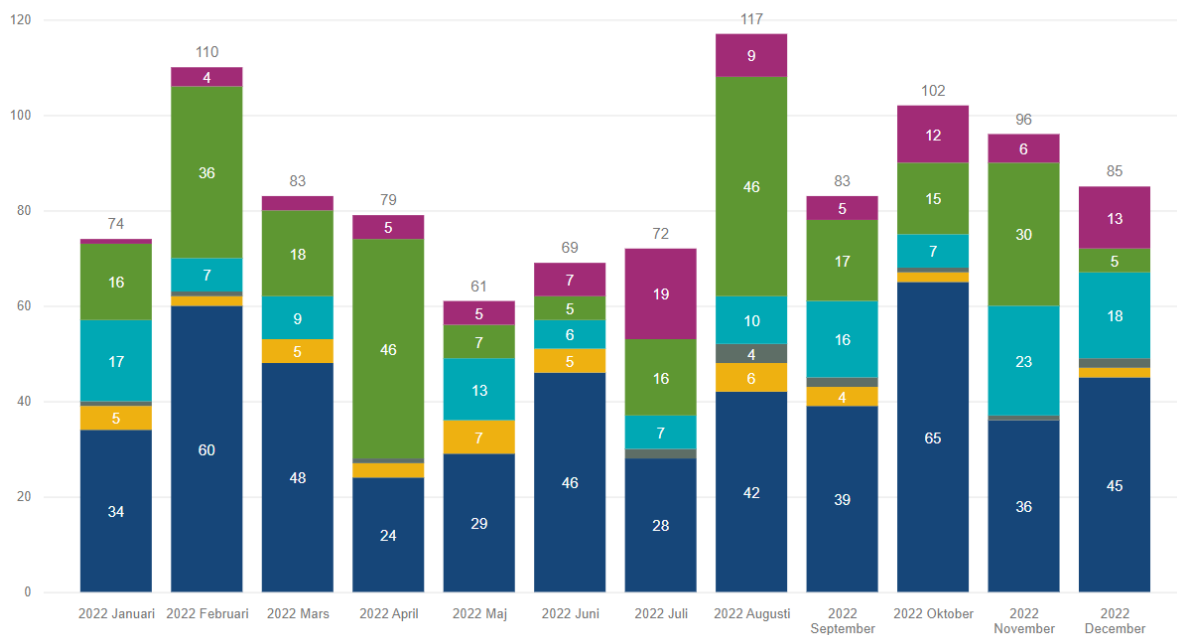
Antal avvikelser

330

Antal personer med en eller flera registrerade avvikelser

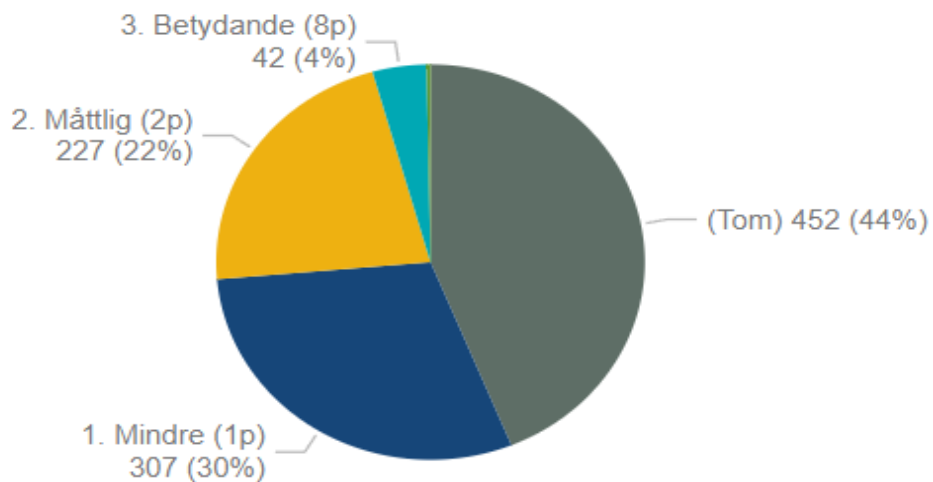
Antal avvikelser av År, Månad och Status

Status ● Avslutad ● Bedöms ● Följa upp ● Ny ● Utreks ● Åtgärdas

Bedömd allvarlighetsgrad

Antal avvikelser av Allvarlighetsgrad

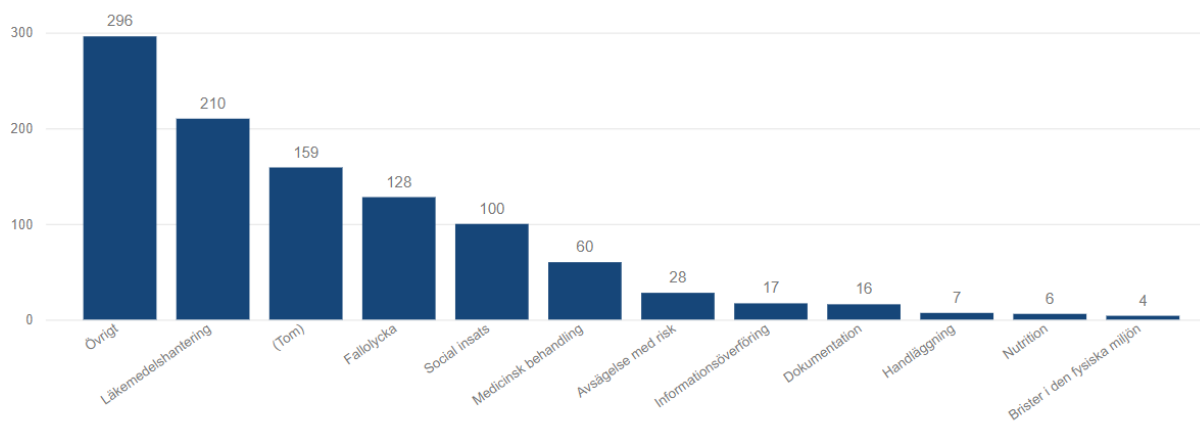

Antal avvikelser av Avvikelse aktivitet och År

Aktivitet

Antal avvikelser av Avvikelse aktivitet och År

År ● 2022

Fallavvikelser

År	Antal falloolyckor
2022	128
2021	109
2020	83
2019	110

Klagomål och synpunkter*SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6*

Under året 2021 reviderades rutinerna för avvikelshantering utifrån den utredning som tidigare genomförts. Syftet var att förenkla och förbättra processen. Under 2022 har samtliga chefer erbjudits utbildning i avvikelse och klagomålshantering.

Skriftliga klagomål ska diarieföras, vilket inte längre är ett krav på muntliga klagomål, men de ska givetvis hanteras.

Under 2022 har inga klagomål inkommit på hälso- och sjukvården i egen regin.

Individuella riskbedömningar

Kommunens Hälso- och sjukvård ska arbeta för att förebygga ohälsa. Det är en del i det vårdpreventiva arbetet och sker bland annat att genom ett strukturerat arbete med riskbedömningar för att identifiera patienter med risk för fall, undernäring, trycksår och dålig munhälsa. Risker och åtgärder dokumenteras i journal.

Resultatet för år 2022 visar att antalet genomförda riskbedömningar har ökat jämfört med föregående år gällande enheter för boende enligt LSS, men att det återstår förbättringsarbete för att uppnå god patientsäkerhet.

Varje patient ska erbjudas riskbedömning två gånger per år och teamarbetet är en förutsättning för personcentrerade åtgärder med gott resultat.

Antal riskbedömningar avseende enheter inom Socialpsykiatri redovisas ej då antalet understiger 10.

Riskbedömningar

Antal personer DRFI Antal personer MNA Antal personer Norton Antal personer ROAG

43

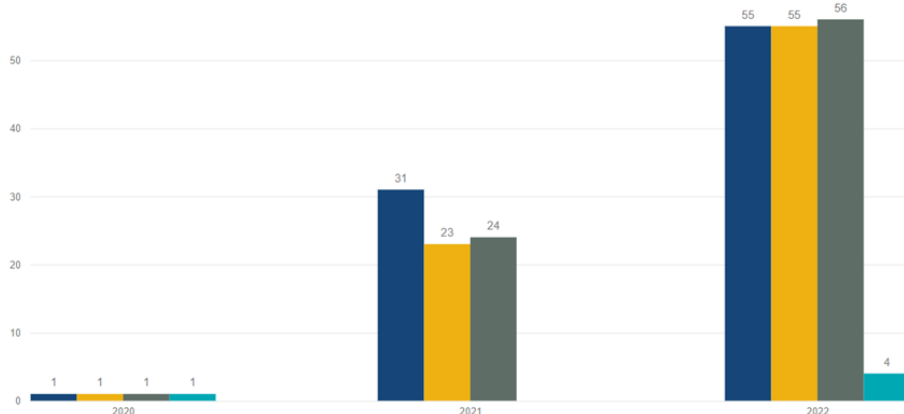
42

42

5

Antal pågående insatser av År och Insatstyp

Insatstyp: ● Riskbedömning DRFI ● Riskbedömning MNA ● Riskbedömning Norton ● Riskbedömning ROAG

Gävle kommun

År, Månad

Flera val

Verksamhet VO

HSL - Boende LSS

Organisatorisk enhet

Alla

Beslutstyp

Alla

Kön

Alla

Utrikesfödd

Alla

Data senast uppdaterat: 2023-01-1...

Skyddsåtgärder boende LSS för 2022

Statistik får tolkas med försiktighet då det framgått från verksamheter att alla skyddsåtgärder inte är registrerade på enhetligt sätt i Treserva för statistikuttag. Utöver dessa kan även finnas skyddsåtgärder som inte faller inom hälso- och sjukvård i Treserva.

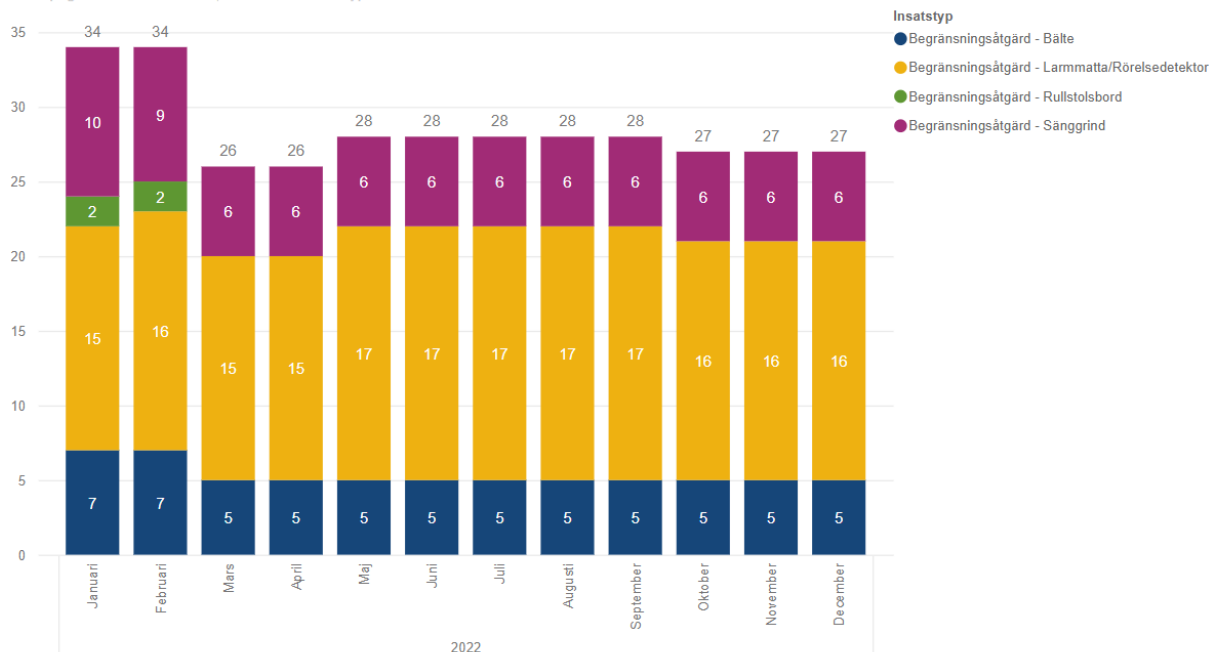
Sid 187(600)

Begränsningsåtgärder

Antal personer med begränsningsåtgärder

19

Antal pågående insatser av År, Månad och Insatstyp

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhetssammanhang beskrivs detta som resiliens.

Under året 2022 har inga särskilda aktiviteter för riskmedvetenhet och beredskap presenteras av verksamheterna. Detta är ett identifierat förbättringsområde som behöver säkerställas för en god och säker vård.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Mål

I den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet finns en nationell vision ”God och säker vård – överallt och alltid” och ett nationellt mål ”Ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”. Valfärd Gävles omvårdnadsnämnd och arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnd har anslutit sig till det målet.

Strategier:

Arbetet med det nationella analysverktyget för patientsäkerhet behöver slutföras för det sista delmomentet att utse ansvariga och prioritera färdigt mellan de framtagna fokusområdenas aktiviteter för att upprätta en handlingsplan.

Exempel på prioriterade aktiviteter under de olika fokusområdena exemplifieras tidigare i detta dokument under rubrik En god säkerhetskultur.

Ett fokusområde omfattar att besluta om mål och indikatorer för en god och säker vård inom Valfärd Gävle och bör företräddelsevis överensstämja med nationella indikatorer.

De mål som finns nedskrivna i rutiner för exempelvis individuella riskbedömningar, avvikelshantering samt via de nationella kvalitetsregistren bör göras mer kända samt att fortsätta arbetet för att möjliggöra och underlätta för verksamheter att följa sina egna resultat via Power Bi.

För att skapa en god patientsäkerhetskultur och en ”God och säker vård överallt och alltid” är det av yttersta vikt att verksamheterna arbetar med att identifiera risker, analysera, hantera dessa och fatta beslut utifrån nettorisker. På sektorsövergripande nivå behöver en rutin och stödmaterial upprättas för att tydliggöra arbetet med riskhantering.

Beslutsärende:
Delegationsbeslut för
Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden år
2023, februari

16

23AFN38

Sammanställning av personuppgiftsincidenter år 2023 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Sid 191(600)

(inkluderar pågående ärenden från föregående år)

0	= Avslutade ärenden
6	= Pågående ärenden

Nr	Dnr	Händelse datum	Incident	Enhet	Ansvarig chef	Åtgärd	Anmälan till Integritetsskyddsmyndigheten	Beslut från Integritetsskyddsmyndigheten Datum/ Diarienummer
1.	21AFN51	2020-12-04 och 2021-02-25 (i samband med Sveriges radios granskning i kombination med upptäckt av att person-uppgifter inte var anonymiserade.)	Personuppgifter från kommunens webbplats har skickats till tredje land genom Google analytics. Den 4/12 2020 rekommenderades det från dataskyddsombud att byta statistikverktyg. Arbetet påbörjades omgående och det nya systemet tas i bruk under mars 2021. Kommunen behöll Google analytics i övergångsfasen i tron att personuppgifterna var anonymiserade. När det upptäcktes att de inte var det bröt kommunen kopplingen till Google analytics omgående.	Styrning och stöd/ gavle.se		Gävle kommuns webbplats delar inte längre data till Google analytics.	Ja, då incident involverar alla nämnder har kommunstyrelsen skickat in en gemensam anmälan med diarienummer 21KS118.	

2.	22AFN133	22-10-26	Personnummer anges vid supportärenden hos IT- och utvecklingsavdelningen via inkomna ärenden i e-tjänsteportalen	Förebyggande och kompetens, team 4A	Dennis Berglund	Uppgifterna raderas hos IT när det är möjligt i ärendehanteringssystemet, därefter fortsätter hanteringen av den frågeställning som var orsaken till ärendet.	Nej	
3.	22AFN140	22-10-14	Man har svarat på ett mail från kund, innehållandes kundens personnummer.	Stöd i hemmet-personligt stöd	Tuula Johnson	Tänka på att använda säker e-post när man skickar personuppgifter. Detta var dock kundens egna personuppgifter som denne skickat själv i första mailet som man svarade på.	Nej	
4.	22AFN142	22-10-31	Medarbetare skickar elevers personuppgifter via mail /teams till administratörerna vid kursstart.	Förebyggande och kompetens-vuxenutbildningen	Mia Lundqvist	Försäkring och uppmaning att följa den rutin som finns för att säkerställa att personuppgifter inte röjs. Man behöver lyfta detta ännu mer , ta upp på möten osv.	Nej	

Nya ärenden sedan senaste sammanträdet 23-01-25

Sid 193(600)

5.	23AFN28	23-01-31	Anmälaren skulle skriva ut dokument genom att använda gemensam skrivare och fick både sin utskrift och kollegas utskrift gällande kunds kontoutdrag.	Arbetsmarknad och stöd-Arbos 2	Stina Törnlund	Kontakt med IT för att säkerställa att taggar som används är rätt kopplade/programmerade.	Nej	
6.	23AFN27	23-01-24	Anmälaren scannar in dokument om klient till ärende som kommer till en annan användares mail, taggen var felkopplad	Arbetsmarknad och stöd-Arbos 2	Stina Törnlund	Samtala om personuppgiftsincidenter på APT, vara noga när man skriver ut och lägger taggen mot så man ser vilken användare man loggar in som.n osv.	Nej	

Sammanställning av informationssäkerhetsincidenter år 2023 för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden (inklusive pågående ärenden från föregående år)

Sid 194(600)

1	= Pågående ärenden
	= Avslutade ärenden

Nr	Dnr	Händelse- datum	Incident	Enhet	Ansvarig chef	Åtgärd	Anmälan till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Datum	Diarienummer hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
1.	22AFN117	september	Vid en integrationsrevision upptäcktes att modulen Commons i Canvas driftas på en server i USA.	Vuxenutbildningen	Lisa Kvarnlöf/ Lars Lodin	Förslag från leverantören i sept samt ny upphandling pågår.	Nej	-

Dnr	Ink.datum	Händelse-datum	Beskrivning händelse	Enhet	Åtgärd			Anmälan IVO	Avslut IVO
					rutiner	verksamhet	personal		
21AFN130	2021-08-24	2021-08-20	Medarbetare somnat under arbetspass	LSS - Rågångsvägen 19 (Egen)	x	x	x	Nej	
21AFN131	2021-08-25	2021-07-17	Stöld	LSS - Vinddraget 3A-B (Egen)	x	x	x	Nej	
21AFN132	2021-08-27	2021-07-18	Konflikt mellan medarbetare framför kund	LSS - Vinddraget 3A-B (Egen)	x	x	x	Nej	
21AFN133	2021-08-30	2021-08-23	Dåligt bemötande av kund	LSS - Tussilago 205 (Egen)	x	x	x	Nej	
21AFN139	2021-09-15	2021-07-10	Begränsningsåtgärder	LSS- Åbyforsvägen (Extern)	x	x	x	Nej	
21AFN163	2021-10-29	2021-10-19	Olämpligt agerande av medarbetare vid flera tillfällen m-m	Socialpsykiatri - Transtråket (Egen)		x	x	Ja	2022-04-29
21AFN164	2021-11-01	2021-02-01--10-31	Kund påverkar andra kunder negativt, missbruk	Socialpsykiatri - Tredje tvärgatan (Egen)	x	x		Nej	
21AFN180	2021-12-16	2021-12-13	Kunder undviker gemensamhetsutrymme på grund av rädsla	LSS - Pukslagarvägen (Egen)		x	x	Nej	
21AFN2	2021-12-21	2021-03-05--2021-	Kund har inte fått beviljade insatser utförda korrekt	Boendestöd (Egen)	x	x	x	Nej	
22AFN22	2022-02-21	2022-02-10	Kund har lämnatsensam efter att medarbetare missat sitt arbetspass.	Personlig assistans (Egen)				Nej	
22AFN34	2022-03-04	2022-02-27	En kund har kastat en blomkruka genom annan kunds fönster	Socialpsykiatri - Vallongatan (Egen)	x		x	Nej	

[illegible]

**Sammanställning av begäran om yttrande/handlingar från
Inspektionen för vård och omsorg (IVO)
Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens ansvarsområde 2023
(Inklusive pågående ärenden från föregående år)**

Sid 197(600)

	= Avslutade ärenden
4.	= Pågående ärenden

Nr	Skrivelse från IVO daterat	Dnr	Frågan/ärendet	Svar senast till IVO	Ordförandebeslut, daterat	Ansvarig chef	Beslut
1.	2021-01-27	21AFN10	Inspektionen för vård och omsorg (IVO) genomför en nationell tillsyn av bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Syftet med tillsynen är att granska förekomsten av tvångs- och begränsningsåtgärder. Som ett led i tillsynen utvecklar IVO en modell för riskbaserad dataanalys som ska göra IVO mer träffsäker i urval och bedömning av vilka verksamheter som ska granskas. IVO begär därför in uppgifter från landets samtliga nämnder eller motsvarande i kommunerna, som är skyldiga att enligt 23 § LSS, anmäla offentligt drivna verksamheter till IVO. De uppgifter som ska rapporteras in med utgångspunkt från denna begäran är uppgifter avseende nämndens samtliga gruppbofasta, servicebofasta och annan särskilt anpassad bostad.	2021-02-26 Svar inskickat 17 februari 2021.		Katarina Stistrup	Pågående
2.	2021-02-08	21AFN23	Meddelande om tillsyn.	Enkät besvaras senast 2021-02-		Kia Fernlund	Pågående

			- IVO genomför en tillsyn på Norra Prästvågen 12A. Före tillsynen gör IVO en riskbedömning av verksamheten, en enkät till föreståndaren för verksamheten och en enkät till inskriva barn och unga.	26 (enkät till föreståndare är besvarad 2020-02-09)			Sid 198(600)
3.	2021-10-21	21AFN153	Meddelande om tillsyn samt begäran om uppgifter. IVO har beslutat att inleda tillsyn vid korttidsboenden för barn och unga med syfte att följa upp tidigare lex Sarah ärende. Vidare har IVO även begärt svar på ett antal frågor.	8 november	Yttrande signerat av ordförande inskickat 1 november 2021. - Kompletterande svar på begäran från IVO inskickat 18 januari. Sektor välfärd beslutar att inte yttra sig i underlag från IVO 2022-06-07.	Kia Fernlund	Pågående
4	2021-11-12	21AFN169	Begäran om yttrande och handlingar avseende ett ej verkställt beslut.	22 december Ordförande signerat yttrande till IVO samt tillhörande begärda handlingar skickades till IVO den 16 december 2021	Ordförande signerat yttrande till IVO samt tillhörande begärda handlingar skickades till IVO den 16 december 2021	Lena Hörnell	Avslutat efter beslut från IVO utan åtgärder.
5.	2022-12-22	22AFN178	Begäran om yttrande och handlingar avseende ett ej verkställt beslut	8 februari 2023	7 februari 2023 Svar inskickat 2023-02-07	Lena Hörnell	Pågående
6.	2023-01-16	23AFN11	Meddelande om tillsyn på Norra Prästvågen 12A samt begäran om besvarande av enkät.	Enkät inskickat 2023-01-16		Kia Fernlund	Pågående

7.	2023-01-24	23AFN16	Begäran om yttrande och handlingar avseende ett ej verkställt beslut	6 mars 2023		Lena Hörnell	Pågående

Kommande beslut: Revidering
av lokalprogram
Vuxenutbildning

18

23AFN36

Tjänsteskrivelse

2022-02-09

Handläggare:

Lars Lodin och Lisa Kvarnlöf
026-17 29 90, 026-177171
Lars.lodin@gavle.se
Lisa.kvarnlof@gavle.se

Diarienummer: 23AFN36

Nämnd:

Arbetsmarknad- och
funktionsrättsnämnden

Revidering av lokalprogram för Vuxenutbildningens nya lokaler i Kungsbäck

Förslag till beslut

- Att anta sektorns förslag på reviderat lokalprogram, samt
- Att arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden hänskjuter ärendet för prioritering och beslut i kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

I december 2020 beslutade Arbetsmarknad- och funktionsrättsnämnden att godta förslag om att flytta Vuxenutbildningens verksamhet från nuvarande lokaler (se dnr: 20AFN165).

I det därpå följande byggprojektet färdigställdes ett lokalprogram.

I samband med stora förändringar i förmodad efterfrågan av utbildningsverksamhet för vuxna finns idag ett behov att uppdatera lokalprogrammet.

Förändringarna handlar om samhällets stora behov av utbildning både för personer som behöver etableras till arbetslivet samt för personer som behöver växla yrkeskarriär. Både från stat och kommun har detta behov lett till lagändringar, ekonomiska satsningar och förändrade riktlinjer.

Nämnden har att ta ställning till föreslaget lokalprogram för vidare hantering av Kommunstyrelsen.

Ett reviderat lokalprogram för vuxenutbildningens lokaler är framtaget och bifogas som bilaga.

Bakgrund

Sedan 80-talet har Vuxenutbildningen haft delar av sin verksamhet i Kv Skytteln.

Sedan 2014 har hela verksamheten samlats där. Lokalerna är inte anpassade efter nuvarande behov, och inte heller för framtida behov.

Vuxenutbildningen har bland annat inomhusproblem i de förhyrda lokalerna och upplever att fastighetsägaren inte åtgärdar problemen. Nuvarande hyresavtal med Fastpartner är skrivet för åren 2014-01-01 – 2023-12-31 (15 362 kvm).

Den 2020-12-16 beslutade Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden att godta sektorns förslag till beslut att vuxenutbildningen skulle lämna den inhyrda fastigheten Skytteln i södra Gävle och att verksamheten skulle erbjudas en ny lokal.

Nämnden hänsköt även ärendet för prioritering och beslut till kommunstyrelsen och beslutade att Valfärd Gävle tillsammans med Gavlefastigheter(GFAB) skulle samordna arbetet så att inga onödiga merkostnader skulle uppstå för verksamheten när nybyggda lokaler skulle finnas inflyttningsklara.

Efter ett beredningsarbete som genomfördes under åren 2019-2020 med medverkan från Valfärd och GFAB har en vision för projektet upprättats, en mål- och verksamhetsbeskrivning, ett funktionsprogram samt lokalprogram för projektet.

Utredning / yttrande

Byggprojektet

I byggprojektet finns en projektorganisation med styrgrupp bestående av kontorschef, verksamhetschef/skolchef, lokalstrateg, ekonomichef från Valfärd.

Projektsponsor är Bo Rickegård och bygg projektledare Mikael Wallinder från GFAB.

Verksamhetens projektledare är skolchef Lisa Kvarnlöf och lokalstrateg Anna Åkerbris.

Projektet drivs enligt XLPM-modellen.

Projektbeställningen färdigställdes 2021-08-02 och ett första milstolpebeslut (TG0) togs 2021-09-13. Nästa milstolpebeslut har fördröjts med anledning av nya förhållanden som påverkar, dels behoven av revidering av lokalprogram, men också att ett exploateringsprojekt startas parallellt och det måste koordineras med byggprojektet.

Beslut togs om lokalisering 2021-11-23 vilket innebar att den nya byggnaden skulle placeras vid Kungsbäcks IP efter att flera olika förslag bearbetats. Avgörande

argument för detta ställningstagande var bland annat närhet till högre utbildning, tillgängligt läge samt att bygga på egen mark och i egen regi.

Under projektets gång har det beslutats att detta ska vara ett exploateringsprojekt. Då den nya byggnaden bedöms påverka flera olika omgivande faktorer såsom kulturhistoria, dagvatten, geoteknik, trafik och planering. Utredningar kring detta ska färdigställas 2023-03-31.

Ett beslut om reviderat lokalprogram är nödvändig för att kunna gå vidare i projektet. Den framtida planeringen är att genomföra en volymstudie som planeras att påbörjas april 2023. Den är ett avstamp till ett samrådsförslag som planeras färdigställas oktober 2023. Efter samråd planeras arkitekttävling och efter en granskningsprocess är målsättningen att det ska finnas en antagen detaljplan under perioden september-december 2024.

Förändringar för Vuxenutbildningen utifrån statliga och kommunala beslut som motiverar en revidering av lokalprogrammet.

Under arbetets gång har olika omvärldsfaktorer inneburit ett ökat behov av vuxenutbildning i syfte att kunna etablera fler personer till arbetslivet.

- Lagändringar som innebär att vuxnas etablering på arbetsmarknaden ska i hög grad ske via kompetensförsörjningsinsatser till välfärd och näringsliv. En ökning av antalet platser inom regionalt yrkesvux.
- Gävle kommun har utifrån ovanstående ställt sig bakom en utvidgning av Vuxenutbildningen via två politiska uppdrag till Arbetsmarknads- och funktionsrätts nämnden. Dels via ett tillskott på 7 miljoner för att bidra till framgångsrik kompetensförsörjning, dels genom att avsätta 15 miljoner under KS finansförvaltning för att kunna medfinansiera ökad ansökningsnivå om statsbidrag för att bygga ut yrkesutbildningar. Denna satsning innebär att yrkesutbildningarna skulle kunna utökas med 30 miljoner.
- Regeringens beslut att öka antalet valideringar innebär ett större tryck på Vuxenutbildningen.
- Omställningsstudiestödet som innebär stärkta möjligheter att ställa om i arbetslivet utifrån arbetsmarknadens behov.
- Nyanlända ska inom etableringsprogrammet erbjudas en sammanhållen utbildning inom kommunal vuxenutbildning. Det innebär att 8 timmars undervisning per vecka förändras till 23 timmar i veckan.

- Ett förmodat ökat tryck på anvisningar till vuxenutbildningen via Arbetsförmedlingens upphandlade externa aktörer (Rusta och matcha).
- Via det nära samarbetet mellan Vuxenutbildningen och Arbetsmarknad & stöd är behovet stort av omfattande utbildningsinsatser för personer som har försörjningsstöd och står långt ifrån arbetsmarknaden. Pågående utvecklingsarbeten är trappstegsutbildningar samt utbildningsinsatser till serviceassistenter inom vård och omsorg.

Förändringar i lokalprogrammet:

Utifrån ovanstående omvärldsfaktorer finns såldes behov av förändringar i lokalprogrammet. Följande skillnader finns i bifogat förslag till lokalprogram jämfört med befintligt lokalprogram:

- I det tagna lokalprogrammet uppgavs 160 medarbetare. Idag har verksamheten 184 medarbetare.
- Från 75-85 klassrum till 85-95.
- Fler elever läser på plats p g a fler yrkesutbildningar, sammanhållen utbildning för elever i etableringen. Dessutom har Astars restaurangutbildning tagits över i egen regi och i egna lokaler.
- Behov av lärcentrum då fler elever har behov av en språkstudio
- Ytterligare 1 personalrum.
- Utökning av arbetsplatser från 120 till 133.
- Ytterligare 1 administratör.
- Ytterligare 2 studie- och yrkesvägledare.
- Ytterligare 2 specialpedagoger utifrån kartlagda elevbehov.
- Utökad ledningsgrupp på grund av hög arbetsbelastning.
- Ytterligare en provsal.
- Behov av arkiv samt eventuellt bibliotek.
- Ytterligare en lägenhet till undersköterskeutbildningen.
- Klassrum för HLR
- Specialrum; metodrum handel då fler utbildas inom Gästservice
- Lokal för daglig verksamhet LSS.

Estimerade kostnader:

Nuvarande lokaler har ett stort behov av underhåll och har därför väldigt höga driftskostnader, vilka ligger utöver den nuvarande hyreskostnaden om ca 24,3 mnkr/år.

I nuvarande planering med ett lokalbehov om ca 15 000 kvm och en nybyggnation inom Kungsbäcksområdet, så hamnar den estimerade lokalhyran på ca 25,3 mnkr/år (1 687 kr/kvm). Den preliminära hyresberäkningen baseras på en total investering om 375 mnkr på 15 000 kvm. Avtalstiden blir då 20 år, med 3 års förlängning därefter.

Välfärd har inför nämndens beslut i frågan efterfrågat en förväntad merkostnad i kraft av förändringarna i lokalprogrammet. I skrivande stund har inte något svar inkommit avseende detta från GFAB.

Magnus Höjer

Sektorchef

Sektor Välfärd

VÄLFÄRD GÄVLE

Lokalprogram

- Vuxenutbildningen

LOKALPROGRAM
2021-11-26
Justerat 2022-03-18
Justerat 2022-04-08
Dnr: 23AFN36

Lokalprogram
- Vuxenutbildningen

Välfärd Gävle

Sammanställt av: Anna Åkerbris, boende- och lokalplanerare
och Lisa Kvarnlöf, Vuxenutbildningschef & Verksamhetschef.
2021-11-26 (justerat 2022-03-18, justerat 2022-04-08)

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1. Dokumentets syfte	6
2. Nyckeltal för lokaler – Vuxenutbildningen	8
3. Allmänt om lokalernas utformning	20
3.1. Målgrupp och behov	22
3.2. Tillgänglighet.....	22
3.3. Färgsättning	23
3.4. Materialval	23
3.5. Belysning	23
3.6. Skyltning	24
3.7. Städ	24
3.8. Ljudkrav	24
3.9. Ventilation	25
3.10. Hörnlistor och påkörningsskydd	25
3.11. IT, telefoni och teknik	25
3.12. Säkerhetsfrågor	26

1. Inledning

Vuxenutbildningen i Gävle kommun är en plats för möten, växande, skapande, utveckling och lärande. Vuxenutbildningen ska erbjuda flexibel och individanpassad utbildning av hög kvalitet för alla mot vidarestudier och arbete. "Alla kan - man måste bara lära sig först"

Vuxenutbildningen i Gävle kommun tillhandahåller följande verksamheter:

- Samhällsorientering för nyanlända
- Kommunal vuxenutbildning i svenska – sfi
- Utbildningscentrum – Gävlebor som läser på universitet/högskola och YH på distans och via satellitort (på plats), oavsett utbildningssamordnare, får stöd, lokaler, teknik och service hos Utbildningscentrum
- Enheten EVA – administration, studie- och yrkesvägledare, Infotorg och elevhälsa.
- Studiecentrum - Ett studiecentrum som skapar trygg studiemiljö som stimulerar studiemotivation och ger studiegäldje. En gemensam arena för hela vuxenutbildningen där vi samordnar, samverkar och samarbetar kring våra elever.
- Komvux – grundläggande- och gymnasiala allmänna ämnen samt yrkesutbildningar på gymnasial nivå
- Lärvux – för elever med intellektuell funktionsnedsättning (IF) eller förvärvad hjärnskada.
- Studie- och yrkesvägledning för alla gävlebor

Gävle kommun har en hög arbetslöshet och vuxenutbildningen är en av många inom kommun som arbetar för att sänka arbetslösheten. Det kan göras på flera sätt, men det främsta är att få invånare med låg utbildningsbakgrund att komma i studier för att ge alla en rimlig möjlighet att få ett jobb och en egen försörjning i framtiden.

Under åren så har verksamheten förändrats och verksamheten har följt konjunkturerna i stort med många eller färre elever i utbildning. Med hög arbetslöshet i kommunen eller vice versa.

Nuläge

Vuxenutbildningen i Gävle har funnits sedan 1968 och har tidigare inte funnits i samma lokal, utan lokaliserats på olika platser. Sedan 1980-talet har Vuxenutbildningen haft delar av sina utbildningslokaler i kvarteret Skytteln. Sedan 2014 finns Vuxenutbildningen och SFI i lokalerna. SFI flyttade in i samband med att Vallbacksskolan byggdes om till högstadieskola. Att vara samlokaliserade ses som en stor fördel. För tillfället går det 3000 elever på skolan och samt ca 160 personal arbetar på skolan. För dagens elevantal används ca 15 000 kvm. Lokalerna är inte anpassade efter nuvarande behov, och inte heller för framtida behov. Idag hyr vuxenutbildningen in sig i bland annat Polhemsskolans No-salar. Vuxenutbildningen har inomhusproblem i den förhyrda lokalen och upplever att fastighetsägaren inte åtgärdar problemen.

Externt hyresavtal med Fastpartner: 2014-01-01 – 2023-12-31 (15 362 kvm)

Vision

Visionen är att den nya lokalen är tillräckligt stor för att innehålla alla de ytor som vuxenutbildningen behöver för att kunna utföra det uppdrag som åligger dem. Byggskedet ska ha möjlighet för etappindelning för att kunna anpassas på bästa sätt utefter möjliga förändrade elevantal.

Lagförändringar har skett sedan föregående etappindelning gjordes och fler lagförändringar kommer att ske inom den närmsta tiden, samt att regeringen under 2022 har ökat antalet platser inom regionalt yrkesvux. Fram till dess att nybyggnationen står klar kommer sannolikt verksamheten på

Vuxenutbildningen ha ökat jämfört med dagens elevantal och det är svårt att sja i hur stor ökningen kommer att vara.

- Etapp 1 omfattar byggnation för av dagens elevantal plus 500 elever till – Genom lagförändringar och satsningar på vuxenutbildningen kommer verksamheten fram tills inflyttning i nya lokaler att växa (Se Elevprognos längre ned) och tidigare etappindelning har därför nu justerats.
- Etapp 2 ska förberedas i projektet som omfattar ytterligare plats för 500 elever.

Den nya lokalen är anpassad efter framtida behov och salarna är flexibla i storlek och anpassade för ett modernt digitalt arbetssätt. De verksamheter som ryms inom vuxenutbildningens nya lokaler är samma verksamheter som idag finns på Skytteln, dvs SFI, Komvux, Lärvox, Samhällsorientering för nyanlända, studie- och yrkesvägledning för gävlebor, utbildningscentrum, studiecentrum samt Enheten för vägledning och administration och dess verksamhet.

Vuxenutbildningen drivs enligt skollagen. Utbildningarna regleras enligt Skollagen (2010:800).

Gävle kommun ska enligt 20 kap 3§ tillhandahålla kommunal vuxenutbildning och utbildningen ska tillhandahållas:

- på grundläggande nivå,

- på gymnasial nivå,
- som särskild utbildning på grundläggande nivå,
- som särskild utbildning på gymnasial nivå, och
- som svenska för invandrare.

Lag (2020:446).

Vidare ska huvudmannen (AFN) enligt 2 kap 35§ se till att de lokaler och utrustning finna som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Utformningen av en lokal för vuxenutbildning ska ta hänsyn till personer som använder hjälpmedel, samt att det är ett högt slitage i denna typ av lokal. Här ska de studerande kunna nyttja lokalerna på ett så tryggt och effektivt sätt som möjligt då den fysiska skolmiljön har en stor påverkan på elevers studier enligt skolvärlden.se och skolverket.se.

Lokalerna ska även ha en bra fysisk och psykosocial arbetsmiljö för personalen, anpassat efter de lagar och regler som gäller beträffande exempelvis buller, logistik, teknik och ergonomi.

Lokalerna ska också vara utformat utifrån ett hållbart miljö-, klimat- och driftekonomiskt perspektiv.

Elevprognos 2030

Enligt Skolinspektionen är vuxenutbildningen en växande skolform med allt fler elever i utbildning. Att prognostisera antalet elever till Vuxenutbildningen i Gävle är svårt då det finns många parametrar som spelar in:

- Antal nyanlända till Gävle kommun i ålder 20 och uppåt.
- Antal elever på gymnasieskolan som går ut med en icke fullgod examen.
- Antal elever som väljer att ej gå på gymnasiet och behöver utbilda sig vid ett senare tillfälle.
- Antal i försörjningsstöd som behöver utbildningsinsatser.
- Inflyttning till Gävle kommun som är i behov av utbildning på Vuxenutbildningen.
- Behov av framtida omställningsinsatser så som vid ex pandemi.
- Ökad eller minskad arbetslöshet i Gävle kommun.
- Stora företag som etablerar sig i Gävle kommun och som behöver anställda med viss kompetens.
- Statens satsningar på vuxenutbildning i stort.

Skolverket har i rapporten Coronapandemins påverkan på vuxenutbildningen (skolverket.se) försökt se framåtblickande gällande dimensionering. Dock råder en stor osäkerhet kring elevefterfrågan. Med den ökande arbetslösheten och de växande behoven av vidareutbildning och omställning kommer växande behov främst märkas inom yrkesutbildningar och behörighetsgivande utbildningar.¹

Under 2022 har regeringen ökat antalet platser inom regionalt yrkesvux. För 2022 har regeringen föreslagit medel som motsvarar sammanlagt 79 000 statligt finansierade platser.² Utöver detta har regeringen föreslagit lagändringar som ska underlätta vuxnas etablering på arbetsmarknaden och förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Detta genom Lagrådsremiss: Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning.³ I och med denna Lagrådsremiss samt andelen ökade platser inom regionalt yrkesvux blir det tydligt att Vuxenutbildningen i Gävle kommun kommer att behöva skala upp.

I Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens verksamhetsplan för 2022 finns två politiska uppdrag på Vuxenutbildningen i Gävle kommun.

1. Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden uppdras att utveckla och utöka formerna för att öka antalet platser på Vuxenutbildningen för att bidra till en mer framgångsrik kompetensförsörjning. För ändamålet tillförs nämnden 7 mnkr.
2. Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden uppdras att möta den statliga finansieringen för utökade platser inom Yrkesvux med utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden. För ändamålet finns 15 mnkr årligen reserverade under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när medfinansieringsnivån kan fastställ

Detta innebär att Vuxenutbildning under de tre närmsta åren ska utöka yrkesutbildningarna för totalt 30 miljoner (15 miljoner kommunbidrag och 15 miljoner statsbidrag)

Regeringen har även beslutat om en proposition med ett antal förslag som syftar till att öka antalet valideringar i Sverige. Att kunna få sina tidigare

¹ [Coronapandemins påverkan på vuxenutbildningen - Skolverket](#)

² [Regeringens satsningar - Regeringen.se](#)

³ [Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning - Regeringen.se](#)

förvärvade kunskaper synliggjorda och erkända genom intyg eller betyg är ett effektivt sätt att ge fler tillgång till arbetsmarknaden eller vidare studier.⁴ Ännu en fingervisning på att Vuxenutbildningen i Gävle kommun behöver skala upp.

I oktober 2022 beslutade riksdagen om ett nytt omställningsstudiestöd. Syftet med studiestödet är att genom utbildning stärka arbetstagares ställning på arbetsmarknaden och göra det lättare att ställa om i arbetslivet.⁵ Ytterligare en fingervisning på att Vuxenutbildningen i Gävle kommun behöver skala upp.

Riksdagens har fattat beslut om att kommunerna ska vara skyldiga att erbjuda vissa nyanlända som tar del av insatser inom det så kallade etableringsprogrammet en sammanhållen utbildning inom komvux. Syftet med den sammanhållna utbildningen är att ge deltagarna sådana kunskaper som de behöver för att kunna studera vidare eller etablera sig på arbetsmarknaden. Utbildningen ska omfatta minst 23 timmars undervisning i veckan i genomsnitt och följa en plan som är beslutad av hemkommunen.⁶ Detta innebär att sfi behöver utöka 8 timmar per vecka. Vilket leder till ett större behov av lärare och lokaler inom sfi men även inom hela Vuxenutbildningen i Gävle kommun.

Kriget i Ukraina och de facto att massflyktsdirektivet är aktiverat kommer leda till en ökning på sfi. Massflyktdirektivet ger inte rätt till sfi men om flyktingarna söker asyl i Sverige har de asylsökande rätt till sfi. Denna ökning kan ske från slutet av 2022 och hela 2023.

På Vuxenutbildningen i Gävle ser man en ökning av elevantalet med 20% från 2019 fram till oktober 2021 och ökningen fortsatte under 2021.

Verksamheten ser även att elevantalet på grundläggande kurser minskar. Detta i och med att Sverige ej har tagit emot flyktingar under de tre senaste åren. Detta kan dock komma att förändras i och med kriget i Ukraina.

1.1. Dokumentets syfte

Syftet med lokalprogrammet är att vara ett vägledande dokument i vilka krav och önskemål som Välfärd Gävle ställer på utformningen av Vuxenutbildningens lokaler. Lokalprogrammet ska skapa en standard som stödjer verksamhetens uppdrag.

Dokumentet beskriver en ambitionsnivå vid nyproduktion, ombyggnation samt renovering. Befintliga förhållanden kan innebära att avsteg kan göras från

⁴ [Ökad validering inom komvux ska stärka kompetensförsörjningen - Regeringen.se](#)

⁵ [Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden - Regeringen.se](#)

⁶ [En sammanhållen utbildning för nyanlända som har utbildningsplikt Utbildningsutskottets Betänkande 2021/22:UbU9 - Riksdagen](#)

detta dokument. Programmet ska ses som vägledande; eventuella avvikelser och detaljutformning diskuteras specifikt för varje objekt.

Väljer Valfärd Gävle att samverka och involvera fler olika typer av verksamheter i en och samma byggnad, så kan lokalprogrammet anpassas därefter för att optimera lokalytor för gemensamma ändamål.

När det gäller framtida drift och förvaltning kommer det att regleras i särskilda gemensamma rutiner och ansvarsreglementen.

Under analys- och planeringsfasen (program/projektering) får alternativa lösningar föreslås om de anses motiverade. Större avvikelser från lokalprogrammet ska alltid bekräftas av projektets styrgrupp eller utsedd funktion med mandat, innan utsedda projektörer arbetar in dessa i projektet.

Lokalprogrammet ska uppdateras utifrån nya erfarenheter efter avslutade projekt. Lokalprogrammets mall tas upp i Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden för godkännande och därefter i kommunstyrelsen för beslut – denna beslutsgång gäller även när större förändringar gjorts i programmet efter senaste projektet.

2. Nyckeltal för lokaler – Vuxenutbildningen idag

Antal elever	3500	st.
Antal elever på plats samtidigt i skolan	2000	st.
Antal personal	Ca 170	st.
Antal personal på plats samtidigt i skolan	Ca 170	st.

<u>Typ av rum</u>	<u>Antal</u> (st.) <i>Ettapp 1</i>	<u>Antal</u> (st) <i>Ettapp 2</i>	<u>Antal</u> (st) <i>Ettapp 3</i>	<u>Storlek</u> <u>per rum</u> (kvm)	<u>Dimen-</u> <u>sionering</u> (antal personer i lokal samtidigt)	<u>Netto-</u> <u>yta</u> (kvm)	<u>Förklaring</u>
Klassrum	85-95 st rum	15		63	34		Klassrummen ska vara digitalt anpassade och ljuddämpande för att kunna fungera som inspelningsstudios genom att kunna flytta in den utrustning som behövs vid behov. Det ska kunna gå att använda klassrummen för att ha lektioner på distans. UC ej inräknat Barn och fritid vill gärna ha sina salar med dörr ut till innergård, för pedagogiska lekar.
Grupprum	40 st. rum	15		20	8		Grupprum för 6-8 personer. I närhet av klassrum och gärna med glasruta så man kan

							se in från klassrummet. UC ej inräknat.
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal (st.) Ettapp 1</u>	<u>Antal (st.) Ettapp 2</u>	<u>Antal (st.) Ettapp 3</u>	<u>Storlek per rum (kvm)</u>	<u>Dimen- sionering</u> <i>(antal personer i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto- yta (kvm)</u>	<u>Förklaring</u>
Klassrum för lärcentrum	7	3		30	8-12		7 klassrum med teknikutrustning för 8-12 st. studenter. För studenter som läser från annan ort. Lokalsamband med Lärcentrum
Klassrum för lärcentrum	4	2		63	34		4 klassrum med teknikutrustning 34 personer. Lokalsamband med Lärcentrum
Grupprum för lärcentrum	10	4		20	6-8		10 st grupprum för enskilda studier 6-8 st. studenter. Lokalsamband med Lärcentrum
Klassrum för elevteamet	1	1			12 pers		Ett rum för där specialpedagogerna ska jobba med eleverna. 12 pers
Språkstudio sfi	1				20 pers		Modern språkstudio för språkinläring på sfi.
Personalrum för lärare	5 st rum	1			40		180 personal / 40 = 5 rum Ljuddämpning är viktigt.
Vilrum (personal)	4 st. rum	1			1		I närhet av personalrum. Lokalsamband personalrum
Arbetsplatser (lärare)	124 st. arbetsplatser	15			2		Max 2 personer i samma arbetsrum,
Arbetsplatser rehab	8				1		singelrum för rehabärenden.
Arbetsplatser Admin	10 st. arbetsplatser	3			1		Behöver sitta 1 och 1 och har ett lokalsamband med SYV och lärcentrum
Arbetsplatser Lärcentrum	7 st arbetsplatser	3			1		Behöver sitta 1 och 1 och har ett lokalsamband med SYV och admin

Arbetsplatser kurator	2 st. arbetsplatser	1			1		Behöver sitta 1 och 1 samt ha utrymme för besök. Kuratorerna behöver ha extra säkerhet kring utrymning och larm
Arbetsplatser syv	15 st arbetsplatser	2			1		Behöver sitta 1 och 1 samt ha utrymme för besök. Rummen ska vara larmade. SYV har ett lokalsamband med admin och lärcentrum
Arbetsrum specialpedagogerna	4 st. arbetsplatser	1			2		
(Bokningsbara arbetsrum/tysta rum)	10 rum	3			1		Rum för lektioner på distans eller annat arbete. Ska ligga i närhet av personalrummen (de 4)
Chefskontor	11 st. rum	2			1		Behöver sitta 1 och 1 samt ha utrymme för besök. Lokalsamband med admin och syv
Personaltoaletter	11 st. toaletter						Se AFS: 1 toalett per varje påbörjat 15-tal personal. (160 st. personal). Varav minst 1 st. ska vara RWC. (4 st. personal RWC med dusch i (minst 1 RWC per våningsplan för personal)
Konferensrum	6 st. rum	1			10-25		Mellan 8-25 personer ska få plats samtidigt i rummen. (Olika storlekar på rummen). 1 rum ska vara för 25 st. personer.
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal</u> <u>(st.)</u> <u>Etapp1</u>	<u>Antal</u> <u>(st)</u> <u>Etapp 2</u>	<u>Antal</u> <u>(st)</u> <u>Etapp 3</u>	<u>Storlek</u> <u>per rum</u> <i>(kvm)</i>	<u>Dimen-</u> <u>sionering</u> <i>(antal personer i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto-</u> <u>yta</u> <i>(kvm)</i>	<u>Förklaring</u>
Referensbibliotek för	1	1		60 kvm		60 kvm	Ämnen kan dela vid stora referensbibliotek.

allmänna ämnen (Komvux)							Sv/Sva/Eng kan dela men då krävs kanske ca 60 kvm stort rum. Ev större
Referensbibliotek för yrkes ämnen (Komvux)	4 st. rum	1		30 kvm		120 kvm	Vård, handel, barn- och fritid, hotell behöver varsitt på ca 30 kvm/st. (saker i bibliotek – sprutor och saker, ej böcker)
Referensbibliotek för sfi ämnen (SFI)	1 st. rum	1		40 kvm		40 kvm	Sfi bibliotek behöver vara lätt för alla att nå – centralt beläget.
Aula	1 st.				200 personer		
Provsal	3 st.	1			80 personer		Platserna ska kunna skärmav
Bibliotek	1			60 kvm			https://www.kulturradet.se/publikationer/gora-allt-mojligt/ Utdrag ur texten, sådant som uppmärksammats av olika regioner: Nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska. Där saknas kunskap om målgruppen samtidigt som biblioteken saknar resurser i form av språkkompetenser och litteratursförsörjning. (Biblioteksutveckling Region Kalmar län) Det läsfrämjande arbetet behöver utvecklas i samverkan olika aktörer, kommuner och mellan fler konstområden och verksamheter. I det arbetet är det viktigt att även uppmärksamma det vidgade textbegreppet och lyfta fram MIK [medie- och

							informationskunnighet], film, konst i samarbete med läsande. (Regional biblioteksverksamhet, Region Västmanland)
Provsal	1 st.				140 personer		Platserna ska kunna skärmas av.
Arkiv	1 st						Oklart storlek men verksamheten behöver ett arkiv.
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal (st.) Etapp1</u>	<u>Antal (st) Etapp 2</u>	<u>Antal (st) Etapp 3</u>	<u>Storlek per rum (kvm)</u>	<u>Dimen-sionering</u> <i>(antal personer i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto-yta (kvm)</u>	<u>Förklaring</u>
Yta för infotorget	1 st. yta						Olika zoner – se högskolors olika studiemiljöer. Yta för backoffice verksamhet. En yta för välkomnade av elever där elever även kan få hjälp i frågor. Vid denna yta måste det även finnas ytor för drop-in rum för studiehandledning. Gärna i anslutning till stora entrén. Det får inte vara för trångt när man väntar på hjälp. Lokalsamband med drop in syv och Lärcentrum
Drop-in rum för studiehandledning (syv)	4 st. rum				2	10 kvm	Se text om "Yta för infotorget". Dessa ska ligga i närheten av infotorget och 2 pers ska kunna

							ha samtal där samtidigt. Dockningsstationer och eluttag för laddning av dator. Lokalsamband med Infotorg och lärcentrum
Yta för Lärcentrum	1 st. yta					500 kvm?	Studiehall, grupprum. Olika zoner – se högskolors olika studiemiljöer. Nära infotorget – tillgängligt. (tysta rum yta för läxhjälp – uppbyggt som ett biblioteks olika ytor/zoner). Lokalsamband med infotorget, drop in och lärcentrum.
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal (st.)</u> <u>Ettapp1</u>	<u>Antal (st.)</u> <u>Ettapp 2</u>	<u>Antal (st.)</u> <u>Ettapp 3</u>	<u>Storlek per rum</u> (kvm)	<u>Dimen- sionering</u> (antal personer i lokal samtidigt)	<u>Nettoyta</u> (kvm)	<u>Förklaring</u>
Specialsal: NO	2 st. rum			63 kvm	34 st.		Salar utrustade med dragskåp. En av NO-salarna behöver vara anpassad för kemi, med 8 dragskåp. Avjonat vatten kan tas i separat anläggning (behöver inte vara indraget). Viktigt med prepp-rum i nära anslutning för båda labbsalarna, med skåp för utrustning och rum för kemikalier, som behöver vara ventilerade och helst också ha dragskåp för hantering av slask/destruktion. I labbsalen behöver borden ha eluttag som går att fälla undan eller döljas när t ex vatten används under laborationen. Dagens labbsal har plats för 18 elever vilket är

							lagom.
Specialsal: Elevkök	3 st.					400 kvm	30 Micro, 3 kylskåp och diskmöjligheter. (se högskolans upplägg och antal) Utrymme där elever kan värma och äta sin medhavda lunch
Specialsal: Kök för lärvux	1 st.						Höj- och sänkbar inredning. 3–4 elever plus lärare samtidigt. En annan aspekt att ta hänsyn till är om det är en elev som kanske har rullstol eller annat hjälpmedel, kanske tom en assistent då krävs utrymme. Men rymligt och höj-och sänkbar inredning, kontakter som ska vara anpassade i höjd och gärna möjlighet till att kunna vädra.
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal (st.)</u> <u>Etapp1</u>	<u>Antal (st)</u> <u>Etapp 2</u>	<u>Antal (st)</u> <u>Etapp 3</u>	<u>Storlek per rum</u> <i>(kvm)</i>	<u>Dimen- sionering</u> <i>(antal personer i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto- yta</u> <i>(kvm)</i>	<u>Förklaring</u>
Specialsal: Sjuksalar (metodrum)	2 st. rum				20 st. elever + lärare		Sjuksängar och diverse andra saker ska få plats. (se Skytteln) Metodrummen ska ligga i anslutning till klassrum och ha rinnande vatten/handfat. Måste ha bredare dörrar för att komma ut och in med breda vårdsängar. Rummen måste vara nära hissarna och hissen måste kunna rymma sängarna

Specialsal: Sjuksalar (metodrum)	2 st. rum				10 st. elever + lärare		Sjuksängar och diverse andra saker ska få plats. (se Skytteln) Metodrummen ska ligga i anslutning till klassrum och ha rinnande vatten/handfat Måste ha bredare dörrar för att komma ut och in med breda vårdsängar Rummen måste vara nära hissarna och hissen måste kunna rymma sängarna
Specialsal: Liten lägenhet för validering	2 st. "lgh"			40kvm*2			Till för validering av vårdelever. Ska ha inspelningsmöjlighet. Vardagsrum i kombination med sovrum, kök, badrum. Max två elever samtidigt i rummet. Salen ska utrustas med övervakningsvideo. (för uppbyggnad av sal se Skytteln) Måste ha bredare dörrar för att komma ut och in med breda vårdsängar Rummen måste vara nära hissarna och hissen måste kunna rymma sängarna Hela lokalen ska vara handikappanpassade badrum, diskbänk, trösklar. Samt ljuddämpande miljö se ut som en boendelägenhet men tillhörande handikappanpassningar och trinettkök. Tips – tittat på ritning över nybyggda boendelägenheter. Målet är att lägenheterna ska se ut som dem ute i verksamheterna. L

Specialsal: HLR rum					16 elever + 1 lärare.		Klassrum för HLR samt förvaring för HLR material (dockor mm)
Specialsal för validering barnskötare	1 st. "förskola"						Likt en förskola (miniformat). Barn och fritid vill gärna ha sina salar med dörr ut till innergård, för pedagogiska lekar.
Specialrum: Metodrum hotell/handel	1			30			Gärna med pentry i anslutning till klassrum. Går det att bygga in ett skyltfönster för att nyttja vid praktisk marknadsföring?
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal (st.)</u> <u>Etapp1</u>	<u>Antal (st)</u> <u>Etapp 2</u>	<u>Antal (st)</u> <u>Etapp 3</u>	<u>Storlek per rum</u> <i>(kvm)</i>	<u>Dimen- sionering</u> <i>(antal personer i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto- yta</u> <i>(kvm)</i>	<u>Förklaring</u>
(Tysta rum/telefonrum (för personal))	8 st. rum						2 st. i närheten av varje personalrum: (2 st. rum x 4 st. personalrum = 8 tysta rum/telefonrum)
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal (st.)</u> <u>Etapp1</u>	<u>Antal (st)</u> <u>Etapp 2</u>	<u>Antal (st)</u> <u>Etapp 3</u>	<u>Storlek per rum</u> <i>(kvm)</i>	<u>Dimen- sionering</u> <i>(antal personer i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto- yta</u> <i>(kvm)</i>	<u>Förklaring</u>
Café	1 st.						Ett kafé för ca 500 besökare per dag.
Restaurangkök	1 st.				25 st. elever		eventuell extern aktör kan ha fik/restaurang eller där vår externa utbildningssamordnare kan ha lektioner samt driva restaurang med

							sittplats/matplats för 30-40 ätande personer åt gången. Utbildningen är för upp till 25 elever per klass, vilka ska få plats i köket samtidigt. Klassrum i anslutning till restaurangutbildning. Vi har idag en extern aktör som driver utbildning i våra befintliga lokaler och detta bör fortsätta.
EDV – Enheten för daglig verksamhet	1 st.			70-100 kvm	10	100 kvm	Lokalsamband = eget rum ska finnas på markplan, ha tillgång till toalett och vilorum i närheten. EDV ska kunna samlas i detta rum, värma och äta sin mat, ha kortare möten.
Toaletter (för elever)							Kan personal och elever nyttja samma toaletter? = NEJ Antal WC och RWC beräknas utefter 2000 elever.
Gym (för eleverna)		1 st		120 kvm		120 kvm	120 kvm Lokalsamband med gymmet.
Omklädningsrum för gymmet (för eleverna)		1 st					<u>6 st. duschutrymmen totalt =</u> 3 st. duschutrymmen för män 3 st. duschutrymmen för kvinnor Lokalsamband med omklädningsrum
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal (st.)</u> <u>Etapp1</u>	<u>Antal (st)</u> <u>Etapp 2</u>	<u>Antal (st)</u> <u>Etapp 3</u>	<u>Storlek per rum</u> <i>(kvm)</i>	<u>Dimen- sionering</u> <i>(antal personer i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto- yta</u> <i>(kvm)</i>	<u>Förklaring</u>
Kopieringsrum	6 st.						Ska rymma kopieringsmaskin, papper, pennor

							mm. Kan vara egna rum eller placerat i korridor
Rum för IT-samordnare	-			-	-	-	IT-samordnare placeras i utbildningscentrum.
Teknikrum emd säkerhetsdörr	1						Teknikum där man kan förvara extra datorer; datorvagnar med a`25 datorer och utrustning för utlåning. Central placering
Vaktmästarrum	1 st. rum						Plats för 2 vaktmästare
Vaktmästarförråd	1 st.			20 kvm		20 kvm	Ska finnas i anslutning till vaktmästarrum.
Städcentral: Centralförråd							
Soprum/återvinningsrum	1 per våningsplan						Här töms t.ex. de återvinningsstationer som finns ute i skolmiljön och elevkök etc.
Centralt Soprum/återvinningsrum (markplan)	1 st.						Ett större central soprum/återvinningsrum därifrån kärl kan hämtas av Gästrike Återvinnare/lastbil.
Städcentral: Mindre städskrubb per våning	Beror på antal våningar						
Städcentral: Personalrum för städpersonal	1 st. rum						Personalrum för städ
Stora förråd	6 st. rum			60 kvm			För specialmöbler, möbler, julgran,
Plats för återvinningsstationer (ute i utbildningsmiljön och elevkök)							Återvinningsstationer ska placeras ut i utbildningsmiljön, enligt "Grön flagg".
Teknikrum med säkerhetsdörr	1 st.			10 kvm		10 kvm	Teknikum där man kan förvara extra datorer;Två datorvagnar med a`25 datorer och

							utrustning för utlåning. Central placering.
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal</u> <u>(st.)</u> <u>Etapp1</u>	<u>Antal</u> <u>(st)</u> <u>Etapp 2</u>	<u>Antal</u> <u>(st)</u> <u>Etapp 3</u>	<u>Storlek</u> <u>per rum</u> <i>(kvm)</i>	<u>Dimen-</u> <u>sionering</u> <i>(antal personer</i> <i>i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto-</u> <u>yta</u> <i>(kvm)</i>	<u>Förklaring</u>
Bilparkeringsplatser (för elever)							Bra om det finns möjlighet till parkering för elever – men inget krav.
Bilparkeringsplatser (för personal)	32-100 st. platser						Ska det finnas? Se parkeringspolicy för Gävle kommun. Idag har man 32 st. platser.
Cykelförråd (låsbart) för verksamhetens cyklar	1 st. förråd						20 st cyklar behöver (inte vara inomhus - Inhägnad yta) Det ska finnas avlopp och avspolningsmöjlighet i förrådet. Det ska finnas laddningsplats för elcyklar.
Cykelparkeringsplaster – med tak (för elever)	300 cyklar						Cykelställ med tak.
<u>Typ av rum</u>	<u>Antal</u> <u>(st.)</u> <u>Etapp1</u>	<u>Antal</u> <u>(st)</u> <u>Etapp 2</u>	<u>Antal</u> <u>(st)</u> <u>Etapp 3</u>	<u>Storlek</u> <u>per rum</u> <i>(kvm)</i>	<u>Dimen-</u> <u>sionering</u> <i>(antal personer</i> <i>i lokal samtidigt)</i>	<u>Netto-</u> <u>yta</u> <i>(kvm)</i>	<u>Förklaring</u>
Säkerhet: Larm för både utrymning och "Lock down"							Larm för utrymning och lockdown, se lösning i Trollhättans kommun.
Säkerhet: Tydligt markerad utrymningsyta							Markerad och skyltad yta utomhus.

Säkerhet: Möjlighet till låsning av sektorer för att öka säkerheten							För att kunna stänga ned skolan vid hot utifrån.
Säkerhet: Taggar för alla elever (Passagesystem)							Se nu tänkta lösningen för Vuxenutbildningen i Skytteln. Utredning på Välfärd pågår kring nuvarande behov av detta i Skytteln – invänta den lösningen.
Säkerhet: Fönster på alla klassrum och arbetsrum (som vetter ut mot korridorer).							Så man kan se in/ut
Klimatanläggning							För hela byggnaden för att kunna tillhandahålla tempererade lokaler året om.
Planerad utemiljö							Planerad utemiljö för elever och personal - bänkar för häng...
El-uttag för laddning av datorer							Behöver finnas gott om detta i varje rum på skolan.
Huvudentré för Vuxenutbildningen	1 st.						Det ska finnas endast 1 st. huvudentré.
Elevskåp	-						Inga skåp för Vuxenutbildningen – men det ska beredas plats för att vid senare tillfälle kunna sätta in skåp (vid gymnasieskola).
Arkivrum	1			90 kvm		90 kvm	
Gasolskåp	1						Ska finnas i närhet till de två NO-salarna där gasolen ska hanteras. Gasolskåp

							dimensioneras utefter vad som normalt används av två stycken klassrum (å 32 elever).

3. Allmänt om lokalernas utformning

Vuxenutbildningens lokaler ska vara tillgängliga för personer som använder rullstol/elrullstol samt tillgängliga för personer med kognitiva svårigheter, rörelsehinder samt syn- och hörselnedsättning samt Npf problematik.

Arbetsmiljölagens grundläggande krav på personalens arbetsmiljö ska uppfyllas.

De krav som ställs på säker livsmedelshygien ska följas i de för ändamålet anpassade lokalerna. Behållare för handsprit ska placeras strategiskt för att säker livsmedelshygien ska kunna uppnås.

Myndighetskrav, gällande bygglagstiftning och branschregler ska alltid tillämpas. Utöver dessa obligatoriska krav ska de funktionskrav och anvisningar som beskrivs i detta dokument och i Utbildning Gävles "Övergripande funktionsprogram för förskolor och grundskolors inne- och utemiljö" och dess tillhörande dokument efterföljas, där så är tillämpligt för denna målgrupp.

Allmänna krav

Utbildning Gävles "Övergripande funktionsprogram för förskolor och grundskolors inne- och utemiljö" kan användas som utgångspunkt på tillämpliga delar.

Det ska finnas tillgång till klassrum och grupprum.

Klassrum ska ha yta för samling och genomgång för klassen.

Det ska finnas plats att arbeta i mindre grupper och individuellt. Det ska finnas uppehållsytor för elever.

Det ska finnas elevcafé.

Lokaler för elevhälsa, personalytor (se grundskolans funktionskrav).

Dimensionering

Klassrummens yta ska vara 63-65 kvm.

Klassrum dimensioneras utifrån antalet elever som ska få plats samtidigt. Normalfallet är ett klassrum för 32 elever samt två pedagoger/klassrum.

Vuxenutbildningen kommer dock behöva varierande storlek på klassrummen och att rummen kan göras större och mindre utefter behov.

Ett grupprum behövs per varje 64 elever. Grupprum dimensioneras för 6-8 personer. Aktiv vägg i grupprum.

Vissa yrkesprogram kräver anpassade lokaler.

Detaljer

Två väggar i klassrummen ska kunna användas för undervisning/information t.ex. i form av White board och smartboard eller likande.

Whiteboarden ska placeras närmast dörren för att läraren ska ha uppsikt om elever kommer in eller lämnar rummet. Läraren har då även uppsikt utanför rummet via glasparti.

I grupprum ska det finnas en arbetsyta på vägg.

3.1. Målgrupp och behov

Vuxenutbildningen riktar sin verksamhet mot de invånare i kommunen som har den lägsta utbildningen och om det finns platser så tar Vuxenutbildningen även in kommuninvånare som har något högre utbildning men som kanske vill byta yrkeskarriär och därav är i behov av gymnasiala kurser för att nå sina högre yrkesmål.

På Vuxenutbildning studerar vuxna individer där många inte har en hemmiljö som är anpassad för studier eller läsläsning vilket gör att vuxenutbildningen har behov av flera mindre grupprum som eleverna själva kan boka för att kunna fullfölja sina respektive utbildningar.

Antalet distansstudenter har ökat och vuxenutbildningen har således ett behov av att alla rum anpassas utifrån ett modernt digitalt arbetssätt för att sända lektioner via webbaserad undervisning. För att uppnå detta krävs bland annat bra belysning, ljuddämpning och bra teknisk utrustning möjlighet till att ladda den tekniska utrustningen. Att lektionssalar utrustas med bra takplattor och golvmaterial för att dämpa ljud av stor vikt. Det finns även numera även ett lagkrav där elever ska göra nationella prov på datorer vilket gör att vuxenutbildningen är i behov av rum/salar som är anpassade för ett modernt digitalt arbetssätt.

Skolans elever personalgrupp blir tillsammans ca 2500–3000 personer vilka har behov av parkeringsplatser samt många cykelställ. För att öka elevernas säkerhet behövs även en nära förbindelse mellan kollektivtrafiken, cykelbanor, övergångsställen samt en utemiljö där eleverna kan vistas mellan lektioner.

3.2. Tillgänglighet

Hela skolan ska vara tillgänglig för personer som använder rullstol/elrullstol samt tillgängliga för personer med kognitiva svårigheter, rörelsehinder samt syn- och hörselnedsättning.

Nivåskillnader på grund av byggtekniska skäl ska minimeras.

När man planerar för logistiken kring leveranser av mat, förbrukningsartiklar, samt avfall, ska det med minsta möjliga mån göras genom gemensamhetsutrymmen och korridorer.

3.3. Färgsättning

Allmänt gäller att skapa en bra läromiljö genom genomtänkta färgval. Det är viktigt att ytor och inredning både är estetiskt tilltalande och lätt att underhålla.

Färgsättningen ska vara anpassad för personer med nedsatt syn.

Detta innebär att kontraster ska vara tydliga utan att orsaka obehag - (ljushetskontrast 0,4) på dörrar, dörröppningar samt golv och vägg.

3.4. Materialval

Allmänt gäller att skapa en bra läromiljö genom genomtänkta materialval. Det är viktigt att ytor och inredning både är estetiskt tilltalande och lätt att underhålla.

Materialval ska göras med hänsyn till säkerhet, slitage, behov av frekvent rengöring, ekonomi och med ett hållbarhetsperspektiv.

3.5. Belysning

Belysning ska installeras enligt Svenska institutet för standarder (SiS) handboksguiden "Ljus och rum" (art.nr BCK- 89044)¹. Samtliga belysningsarmaturer

ska vara av diodtyp med 70 % kvar av ljuset efter 50 000 timmar. Det är viktigt att kombinera god allmänbelysning och trivselbelysning, för att undvika att eleverna bländas av ljuskällor är det fördelaktigt om två ljuskällor installeras i vinkel mot varandra.

Bra belysning ska ge väl avvägd fördelning mellan allmänljus och riktat ljus samt belysa det som är viktigt i rummet.

Belysningen ska vara dimningsbar.

Det är viktigt att ljus och belysning utformas så att den ger en god allmänbelysning, att den utformas så att bländningseffekter undviks. Det bör finnas uttag för lampor i fönster och på väggar som ger trivselbelysning.

¹ LJUS & RUM Planeringsguide för belysning inomhus (artikelnummer BCK- 89044), Guiden ges ut av Ljuskultur i samarbete med Arbetsmiljöverket och Statens Energimyndighet.

3.6. Skyltning

Skyltning är av stor vikt. Den underlättar orientering. Se "Övergripande funktionsprogram för förskolor och grundskolors inne- och utemiljö" och dess tillhörande dokument, där så är tillämpligt.

Alla hänvisningsskyltar ska vara anpassade utifrån målgruppen avseende kontrastfärg och teckenstorlek.

In- och utvändiga skyltar ska ingå i projektet och vara anpassade efter Gävle kommuns designmanual.

3.7. Städ

Utformningen av lokalerna ska underlätta städning. Tänk på att:

- allmän belysning placeras så att rengöring och underhåll underlättas
- ventilationsdon, radiatorer och kylanordningar ska utformas så de är lättåtkomliga och enkla att rengöra
- golv i kök/matplats ska vara lätta att rengöra med maskin och mattan ska ha en halkfri yta för att undvika halkrisk
- fönster ska vara vändbara (alternativt sidohängda) för att underlätta rengöring
- alla höga skåp och väggskåp ska gå upp till tak
- inglasning ska vara lätt att göra rent (skylift ska ej behövas)
- laddningsstationer för städutrustning ska finnas i erforderlig mängd

3.8. Ljudkrav

Utbildning Gävles "Övergripande funktionsprogram för förskolor och grundskolors inne- och utemiljö" och dess tillhörande dokument med lokalprogram ska efterföljas, där så är tillämbart för denna målgrupp.

3.9. Ventilation

Utbildningslokaler behöver behagligt inomhusklimat, vilket innebär tempererat klimat året om – Vuxenutbildningen bedriver utbildning året om.

Klimatanläggningen ska vara tyst och får inte skapa drag i lektionssalar och andra utrymmen där elever/personal vistas.

Ventilation i byggnaden ska dimensioneras utifrån antalet personer som regelbundet nyttjar respektive rum/lokal.

Det ska finnas möjlighet till forcering av ventilationen i alla personal- och konferensutrymmen.

Utvändig solavskärmning mot fasad söder och fasad väster är ett måste. Helautomatik på utvändig solavskärmning och det ska gå att ställa om till manuellt läge.

3.10. Hörnlistor och påkörningsskydd

I samtliga ytterhörn ska hörnlist av trä monteras, gäller även hörn av betong.

I kakelbeklätt ytterhörn ska hörnlist av plast monteras.

Påkörningsskydd ska sitta vid alla ytterhörn på skolan.

3.11. IT, telefoni och teknik

"Övergripande funktionsprogram för förskolor och grundskolors inne- och utemiljö" och dess tillhörande dokument med lokalprogram ska efterföljas, där så är tillämbart för denna målgrupp.

Skolan ska förberedas för att kunna använda moderna IT- lösningar och IT-hjälpmedel anpassade för målgruppen.

Wi-Fi lösning ska minst ha samma standard som finns i Gävles kommuns redan befintliga skolor.

För datanätverk och television används typ KAT 6 och fibernät eller enligt grundskolans funktionsprogram, där så är tillämpligt.

Det ska finnas tillräckligt med vägguttag(el) som möjliggör laddning av bärbara datorer i samtliga rum.

Vid entrén för vuxenutbildningen ska det installeras en digital informationstavla, med daglig information. Informationstavla ska även finnas på varje våningsplan i samband med gemensamma ytor.

Husets datakommunikation ska stötta och samordna, så att flera viktiga funktioner kan signalera till en och samma larmmottagare.

Exempel på sådana funktioner är brandlarm, lås/passager och eventuellt porttelefonsystem.

Passagesystemet Solid ARX eller likvärdigt ska installeras.

Täckningsgraden för telefoni ska vara god i huset. Vid moderna nyproduktion kräver det extra förstärkare. Elever och personal ska kunna använda mobiltelefoner i byggnaden utan problem.

3.12. **Säkerhetsfrågor**

Säkerhetssamordnare på Valfärd Gävle ska bjudas in till projekteringsmöten.

Automatiskt brandlarm ska vidarekopplas till anvisad larmcentral och installeras i enlighet med Räddningstjänstens instruktioner och enligt gällande lagstiftning.

Skolan ska utrustas med sprinkler i de utrymmen där så är lagstadgat krav.

”Lock down”-funktion ska finnas, se lösning för Trollhättans kommun.

Erforderlig nödbelysning och utrymningsskyltning utarbetas enligt brandskyddsdokumentation samt gällande lagkrav.

Fastighetsägaren ansvarar för drift av brandsäkerhetsutrustning.

Strategiskt placerat i skolan ska det finnas en plats avsedd för förstaförbandslåda.

Hjärtstartare ska finnas på skolan.

Kommande beslut: Remiss -
Införandet av ämnesbetyg i
gymnasieskolan,
gymnasiesärskolan och inom
kommunal vuxenutbildning på
gymnasial nivå och som
särskild utbildning på
gymnasial nivå

19

23AFN30

Remiss avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2023¹ avseende Statens skolverk har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen (2010:800) förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.²

Denna remiss avser:

- Förslag till ämnesplaner för de ämnen som ingår i programmen inom gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, (308 ämnesplaner)
- Förslag till ämnesplaner för de ämnen som ingår i programmen inom gymnasiesärskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå (106 ämnesplaner)
- Förslag till programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan (18 programstrukturer)
- Förslag till programstrukturer för de nationella programmen i gymnasiesärskolan (9 programstrukturer)
- Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasiesärskolan.
- Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

Skolverket översänder i detta utskick endast de två konsekvensutredningarna som berör Skolverkets förslag till ämnesplaner, programstrukturer och behörighetsföreskrifter för lärarbehörighet. Samtliga övriga dokument i form av förslag till ämnesplaner,

¹ Regeringens dnr U2020/06271 (delvis), U2021/01369 (delvis), U2021/02806.

² Den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning namn till anpassad gymnasieskola respektive kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning. Ändringarna i skollagen (2010:800) införs till följd av propositionen *EleVBälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning* (prop. 2021/22:162).

programstrukturer och behörighetsföreskrifter som hänvisas till ovan kan ses via

www.skolverket.se/remiss-amnesbetyg

Sid 238(600)

Skolverket har för avsikt att återkomma med ytterligare ett remisstillfälle som planeras till perioden årsskiftet 2023/2024 med anledning av förslag till de föreskrifter som Skolverket beslutar³.

Skolverket vill nu erbjuda en möjlighet att yttra sig över förslagen och särskilt de förslag som är relevanta för remissinstansen. Syftet med remissen är att hämta in synpunkter och behov av justeringar vad gäller de aktuella förslagen. Skolverket välkomnar remissinstansernas synpunkter och ser särskilt fram emot förslag som ytterligare tydliggör progressionen mellan nivåer i ämnen.

Eventuella synpunkter bör vara Skolverket tillhanda **senast den 23 mars 2023**. Skicka gärna svar som e-post till remiss.amnesbetyg@skolverket.se eller till registrator@skolverket.se. Ange Skolverkets diarienummer 2023:21.

Vid eventuella frågor hänvisas till Anna Jägberg eller Eva Ekstedt Salzmann som nås via anna.jagberg@skolverket.se eller eva.ekstedt.salzmann@skolverket.se

På Skolverkets vägnar

Anna Westerholm
Avdelningschef
Skolverket

Bilagor

- Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå
- Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå
- Sändlista

³ Det omfattar programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan och i gymnasiesärskolan, ämnesplaner för övriga ämnen (utom de gymnasiegemensamma ämnena) och andra föreskrifter som berörs av förslagen, däribland föreskrifter om behörighet att undervisa i yrkesämnena och så kallade vissa ämnen samt den så kallade motsvarandelistan. Skolverket avser att besluta om de föreskrifter som myndigheten har bemyndigande att besluta om inför ett ikraftträdande i januari 2024 och inför införande av ämnesbetyg hösten 2025.

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

- Förslag till ämnesplaner för de ämnen som ingår i programmen i gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå
- Förslag till programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2023¹ avseende Statens skolverk har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen (2010:800) förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.²

Denna remiss omfattar Skolverkets förslag till föreskrifter avseende

- ämnesplaner för ämnen som ingår i en ämneslärarexamen enligt 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare³
- ämnesplaner för s.k. vissa ämnen
- ämnesplaner för yrkesämnena
- programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan
- programstrukturer för de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

¹ Regeringens dnr U2022/03031, U2022/03625, U2022/03626 m.fl.

² Den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning namn till anpassad gymnasieskola respektive kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning. Ändringarna i skollagen (2010:800) införs till följd av propositionen *EleVBälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning* (prop. 2021/22:162).

³ Ämneslärarexamen regleras i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) och ämneskombinationerna regleras i 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare.

- vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan
- vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket har valt att redovisa förslagen i två konsekvensutredningar, en för gymnasieskolan och en för anpassade gymnasieskolan. I denna konsekvensutredning redovisas Skolverkets förslag avseende gymnasieskolan inklusive kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Förslagen och de konsekvenser som redovisas i denna konsekvensutredning utgår från de tidigare förslag som Skolverket redovisade till regeringen den 16 september 2022. Dessa förslag remitterades av Skolverkets den 9 februari till 10 maj 2022. Denna konsekvensutredning avser förslag till föreskrifter om ämnesplaner för de ämnen som ingår i de högskoleförberedande programmen inom gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, föreskrifter om programstrukturer för de nationella program i gymnasieskolan som är högskoleförberedande, föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan⁴ och föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.

Ämnesbetygsreformen syftar till att ge bättre förutsättningar till fördjupat lärande och lärande över tid där betyget ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet. Ett ytterligare syfte är att ge bättre planeringsförutsättningar för lärare.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande över tid. Skolverket bedömer att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en överliggande nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Eftersom betygskriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, är de betygskriterier som föreslås mindre detaljerade än dagens betygskriterier. Skolverket lämnar förslag när det gäller hur ämnen avgränsas och hur programmens uppbyggnad ser ut. Förslagen innehåller också innehållsliga förändringar för att säkerställa att ämnen och program är uppdaterade och relevanta.

För den ämnesutformade gymnasieskolan föreslår Skolverket programstrukturer för varje nationellt program som utgår från ämnen och nivåer i dessa ämnen. I september 2022 redovisade Skolverket förslag till regeringen om de delar av programstrukturen som regleras i bilaga 2 till skollagen (2010:800) och i bilaga 1 till gymnasieförordningen (2010:2039).⁵ Det är regeringen som beslutar hur dessa förslag ska hanteras vidare. Förslagen i denna remiss utgår från de förslag som har redovisats till regeringen och omfattar ämnen och nivåer i ämnen inom det programgemensamma utrymmet, inriktningarna och programfördjupningen.

Skolverkets samtliga förslag till ämnesplaner och programstrukturer som omfattas av denna konsekvensutredning finns i bilagor på Skolverkets webbplats. Där finns även förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne i

⁴"Vissa ämnen" innebär i denna konsekvensutredning ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan. "Vissa ämnen" är ur behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämneslärarexamen, och som inte heller är yrkesämnen. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan kan få behörighet att undervisa i ett eller flera "vissa ämnen" genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

⁵ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

gymnasieskolan och förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i s.k. vissa ämnen i gymnasieskolan.

Skolverket har gjort bedömningen att i denna remissomgång endast redovisa ett tjugotal styrdokument på sådant sätt de formellt kommer att vara utformade när de är beslutade och kungjorda som en författning, till exempel förslag avseende ämnesplan för ämnet *fysik* och programstrukturen för ekonomiprogrammet.

Enligt regeringens proposition om ämnesbetyg bör Skolverket eftersträva en så smidig och automatiserad hantering som möjligt när det gäller ändringar av lärares behörighet i legitimationerna. I propositionen konstateras vidare att en ansökan normalt sett är förenad med en avgift för den sökande och att det kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i det avseendet.

Förändringarna kommer att medföra behov av informations- och implementeringsinsatser samt behov av uppdatering av lärares legitimationer.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Innehåll.....	4
Bakgrund	7
Omfattning och avgränsningar.....	8
A Allmänt.....	10
1. Beskrivning av Skolverkets överväganden och förslag.....	10
Möjligheter och begränsningar med ett ämnesutformat system.....	10
Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion.....	11
Mål.....	11
Nivåer	12
Centralt innehåll och progression	13
En uppsättning betygskriterier.....	13
Ämnen behöver delas	14
Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för gymnasieskolan.....	14
Särskilda förutsättningar för kommunal vuxenutbildning	15
Gymnasieskolans programstrukturer.....	16
Garanterad undervisningstid.....	17
Nationella gymnasieprogrammen.....	17
Högskoleförberedande program.....	18
Ekonomiprogrammet	18
Ämnesplaner på ekonomiprogrammet.....	18
Estetiska programmet	20
Ämnesplaner på estetiska programmet.....	20
Humanistiska programmet.....	34
Ämnesplaner på humanistiska programmet.....	34
Naturvetenskapsprogrammet.....	36
Ämnesplaner på naturvetenskapsprogrammet	36
Samhällsvetenskapsprogrammet.....	38
Ämnesplaner på samhällsvetenskapsprogrammet.....	39
Teknikprogrammet.....	40
Ämnesplaner på teknikprogrammet	41
Yrkesprogram	46
Barn- och fritidsprogrammet	46

Ämnesplaner på barn- och fritidsprogrammet	46
Bygg- och anläggningsprogrammet.....	50
Ämnesplaner på bygg- och anläggningsprogrammet	53
El- och energiprogrammet	61
Ämnesplaner på el- och energiprogrammet.....	63
Fordons- och transportprogrammet	70
Ämnesplaner på fordons- och transportprogrammet presenteras under respektive inriktning	70
Frisör- och stylistprogrammet.....	84
Ämnesplaner på frisör- och stylistprogrammet	85
Försäljnings- och serviceprogrammet.....	87
Ämnesplaner på försäljnings- och serviceprogrammet	88
Hotell- och turismprogrammet	90
Ämnesplaner på hotell- och turismprogrammet	91
Industritekniska programmet.....	93
Ämnesplaner på industritekniska programmet	94
Naturbruksprogrammet	100
Ämnen på naturbruksprogrammet	102
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	109
Ämnesplaner på restaurang- och livsmedelsprogrammet.....	109
VVS- och fastighetsprogrammet	112
Ämnesplaner på VVS- och fastighetsprogrammet.....	113
Vård- och omsorgsprogrammet	116
Ämnesplaner på vård- och omsorgsprogrammet	117
Ämnesplaner som finns på flera program.....	119
Ämnesplaner för döva och hörselskadade.....	129
2. Förslag till föreskrifter som rör behörighet för lärare.....	130
Ämnen som föreslås klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare	131
Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan.....	131
Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne	132
Skolverket och UHR har enats om principer för hur föreskrifterna ska vara utformade..	132
3. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd	133
4. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen.....	134
5. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på	136

6. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen	136
6.1 Kostnadsmässiga konsekvenser	136
6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation	137
6.3 Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv	140
6.4 Nationella minoriteter	140
6.5 Konsekvenser för elever	141
7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen	141
8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser	141
B Kommuner och regioner	143
C Företag	144
D Samråd	144
E Kontaktpersoner	145

Bakgrund

Utgångspunkten till de förslag som Skolverket redan har remitterat och till de förslag som redovisas i denna konsekvensutredning är riksdagens beslut om propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) som fattades den 23 februari 2022. Beslutet innebär bland annat att ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg när det gäller gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning (komvux) på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning (komvux) som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Syftet med ämnesbetygsreformen är att ge bättre förutsättningar för fördjupat lärande och lärande över tid och motivation för eleverna att genomföra utbildningen. Ämnesbetygen ska bättre spegla elevers kunskaper i ämnet som helhet än som separata kursbetyg. Lärare ska därmed få bättre förutsättningar att planera och genomföra undervisningen utifrån hela ämnet.

Regeringsuppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg

Enligt Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2023⁶ har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskola och komvux på gymnasial nivå. I uppdraget ingår att genomföra implementeringsinsatser utformade för de olika skolformerna. Vid genomförandet av uppdraget ska myndigheten föra en dialog med Universitets- och högskolerådet och Centrala studiestödsnämnden. Myndigheten ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om uppdraget. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 10 januari 2025.

Myndighetens instruktionsenliga uppdrag

Enligt myndighetens instruktion ska Skolverket kontinuerligt bedöma behovet av utveckling av läroplaner och andra styrdokument för skolväsendet som regeringen beslutar om. Myndigheten ska vid behov föreslå ändringar av dessa samt även utforma och kontinuerligt utveckla de styrdokument som myndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter om.⁷ I samband med uppdraget om att förbereda för ett införande av ämnesbetyg har myndigheten gjort bedömningen att arbetet enligt instruktionen ska bedrivas parallellt med regeringsuppdragen som rör införandet av ämnesbetyg⁸ så att de styrdokument som beslutas inför ett införande av ämnesbetyg 2025 är uppdaterade och relevanta. De olika delarna – regeringsuppdragen och myndighetens uppdrag enligt instruktionen – har hanterats integrerat i arbetet. Förslag till förändringar utifrån de olika uppdragen beskrivs samlat i denna konsekvensutredning.

Skolverket har redovisat delar av uppdraget till regeringen

Skolverket redovisade till regeringen i september 2022 de delar av uppdraget som innehåller förslag som kräver ändringar dels i skollagen som beslutas av riksdagen, dels på förordningsnivå som beslutas av regeringen.⁹ Det som redovisades var förslag till

⁶ <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?rbid=23208> [Regeringens dnr U2022/03031, U2022/03625, U2022/03626 m.fl.](#)

⁷ 5 § förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

⁸ Skolverkets redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

⁹ Skolverkets redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt

examensmål, programmål, ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena och de delar i programstrukturen för de nationella programmen som regeringen beslutar om. Innan förslagen redovisades till regeringen remitterades förslagen under våren 2022.¹⁰ Skolverkets förslag i denna konsekvensutredning utgår från de tidigare förslag som myndigheten har redovisat till regeringen. Eftersom regeringen ännu inte fattat några beslut kan förutsättningarna för Skolverkets förslag komma att ändras beroende på vad regeringen beslutar att gå vidare med.

Omfattning och avgränsningar

De förslag som Skolverket arbetar med inom ämnesbetygsreformen utmynnar i tre olika remissomgångar. Denna konsekvensutredning behandlar de förslag som remitteras i den andra omgången och rör gymnasieskolan och i delar, komvux på gymnasial nivå. Skolverket avser att efter denna remissomgång besluta om de remitterade förslagen inför ett införande av ämnesbetyg hösten 2025.

Förslag till ändringar i de styrdokument som beslutas av Skolverket:

- programstrukturer¹¹ för de nationella högskoleförberedande programmen i gymnasieskolan
- ämnesplaner för övriga ämnen som hör till de nationella programmen (utom de gymnasiegemensamma ämnena för gymnasieskolan)
- föreskrifter som reglerar behörighet att undervisa i yrkesämnena¹² respektive föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan¹³.

I denna konsekvensutredning presenteras förslag som gäller för de sex nationella högskoleförberedande programmen och tillhörande ämnesplaner som även ska gälla inom komvux på gymnasial nivå. Ämnesplanerna presenteras under respektive program. De ämnesplaner som finns på flera av programmen redovisas under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Ämnesplaner för döva och hörselskadade redovisas under rubriken *Ämnesplaner för döva och hörselskadade*.

I bilagorna till konsekvensutredningen presenterats respektive programstruktur i sin helhet och de ämnesplaner som ingår i de nationella programmen.

Skolverket planerar en tredje remissomgång vid årsskiftet 2023–2024. Den remissen kommer att omfatta gymnasieingenjör – vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år, ämnesplaner för utbildningar med egna examensmål och särskilda varianter inom de nationella programmen i gymnasieskolan samt ämnesplaner som gäller försöksverksamhet

uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

¹⁰ Konsekvensutredning avseende förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå, dnr. 2022:55.

¹¹ En programstruktur är uppbyggd av respektive nationellt program i gymnasieskolan enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS) för respektive program.

¹² Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.

¹³ ”Vissa ämnen” innebär här ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för s.k. vissa ämnen i gymnasieskolan. ”Vissa ämnen” är ur behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämneslärarexamen, och som inte heller är yrkesämnena. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan kan få behörighet att undervisa i ett eller flera ”vissa ämnen” genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

inom spetsutbildning, särskilda ämnesplaner för Waldorf-utbildningar samt ämnesplaner för ämnena *modersmål* och *minoritetsspråk*. Eventuella förslag till ytterligare ämnen kan också komma att remitteras i den tredje remissomgången. Myndigheten avser även att i ett senare skede remittera ytterligare föreskrifter, bland annat föreskrifter om olika betygsdokument.

Skolverket samarbetar med Universitets- och högskolerådet (UHR) rörande kraven för grundläggande och särskild behörighet till högre utbildning samt systemet med meritpoäng.

Av Skolverkets uppdrag enligt regleringsbrevet för 2022 framgick att om myndigheten bedömer att vissa förändringar behöver göras i de nationella programmens innehåll och att det är lämpligt att göra dessa i samband med en övergång till ämnesbetyg ska Skolverket lämna förslag till sådana justeringar.¹⁴ Myndigheten har dock inte fått i uppdrag att genomgripande förändra innehållet i de aktuella skolformerna. Arbetet har därför inte syftat till att ta fram helt nya program, undantaget det särskilda regeringsuppdraget om hantverksprogrammet. Utgångspunkten är att det nuvarande kunskapsinnehållet i huvudsak ska anpassas och uppdateras inom ramen för befintliga program och ämnen. Samtidigt kan till exempel förändrade behov i arbetslivet och delning av ämnen innebära att de föreslagna förändringarna är mer omfattande i vissa ämnen och program än andra.

Inför regeringsuppdraget om att förbereda för ett införande av ämnesbetyg och inom ramen för Skolverkets instruktionsenliga uppdrag att kontinuerligt revidera styrdokumentet, har Skolverket genomfört en behovsanalys.¹⁵ I det arbetet identifierades bland annat behovet av att i linje med modellen för ämnesbetyg säkerställa en tydlig progression mellan nivåerna i ämnesplanerna, att ta fram en uppsättning betygskriterier som ska gälla för samtliga nivåer i ämnet samt att skapa mer sammanhållna ämnen (läs vidare under rubriken *Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion*). Ett annat behov som identifierades var att se över det centrala innehållets omfattning i relation till undervisningstid och poäng. Vidare identifierades ett behov av att säkerställa bildningsperspektivet i utbildningarna och att förstärka det tredelade uppdraget, dvs. att utbildningen i enlighet med skollagen ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

I genomförandet av uppdraget har Skolverket genomfört samråd med representanter för Skolverkets olika målgrupper, till exempel lärare, rektorer, elever, myndigheter och branschföreträdare. Under avsnitt D nedan presenteras det samrådsarbete som Skolverket har genomfört.

Nedanstående förslag redovisades till regeringen 16 september 2022 och berörs därför inte av denna konsekvensutredning. Förslagen i denna remiss bygger dock vidare på förslagen till regeringen.

Förslag som har redovisats till regeringen:

- examensmål för de nationella programmen inklusive vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år
- programmålen för de nio nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- de programgemensamma ämnena och deras poängomfattning för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan
- de nationella inriktningarna som anges i bilaga 1 till gymnasieförordningen
- ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena¹⁶

¹⁴ Regleringsbrev för budgetår 2022 avseende Statens skolverk.

¹⁵ Skolverket, dnr. 2020:131.

¹⁶ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

- de gymnasiegemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan, deras namn och poängomfattning
- ändringar rörande hantverksprogrammet som föreslås avvecklas och inriktningen *textil design* föreslås flyttas till estetiska programmet och byta namn till *modedesign*. Förslagen innebar vidare att ett nytt program, *frisör- och stylistprogrammet*, föreslås inrättas.

A Allmänt

1. Beskrivning av Skolverkets överväganden och förslag

Skolverket vill med förslagen i denna remiss skapa ämnen som fungerar väl med ämnesbetyg samt programstrukturer som är framtagna för en ämnesutformad gymnasieskola i enlighet med riksdagens beslutade proposition. Nuvarande programstrukturer och ämnen är inte framtagna för en ämnesutformad gymnasieskola med ämnesbetyg. Som en konsekvens behöver även föreskrifterna som rör behörighet att undervisa i olika ämnen anpassas till de nya ämnena.

Möjligheter och begränsningar med ett ämnesutformat system

Ämnesbetygsreformen syftar till att ge eleverna bättre förutsättningar till fördjupat lärande än vad dagens kursutformning gör. Ämnesbetyg bör i högre grad ge förutsättningar för ett lärande över tid där betyget bättre ska spegla elevens kunskaper i hela ämnet. Ett ytterligare syfte är att ge bättre planeringsförutsättningar för lärare.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande över tid. Skolverket bedömer att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en överliggande nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Eftersom betygskriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, är de betygskriterier som föreslås mindre detaljerade än dagens betygskriterier. Skolverket lämnar förslag när det gäller hur ämnen avgränsas och hur programmens uppbyggnad ser ut. Förslagen innehåller också innehållsliga förändringar för att säkerställa att ämnen och program är uppdaterade och relevanta.

Skolverket anser att modellen kan bidra till de syften som beskrivs ovan. Framför allt innebär systemet att det är elevens betyg på visade kunskaper i slutet av ett ämne som kommer med i examensbeviset eller studiebeviset. Samtidigt har Skolverket i arbetet konstaterat att förväntningarna på systemet med ämnesbetyg ibland riskerar att vara större än vad premisserna tillåter. Det är inte säkert att de positiva effekterna av ämnesbetyg blir så omfattande som det ibland kan framstå. Reformen kommer att medföra fördelar i form av flera längre och mer sammanhållna ämnen. Det är samtidigt viktigt att bevara det som fungerar väl inom dagens system. Behovet av flexibilitet är till exempel fortsatt stort inom gymnasial utbildning, bland annat för att inte i onödan förlänga en elevs studietid vid programbyte och för att som idag kunna kombinera kurser utifrån lokala behov inom till exempel kommunal vuxenutbildning. Ämnesbetyg kommer vidare att kombineras med dagens system med gymnasiepoäng och minsta garanterad undervisningstid. Det innebär inte per automatik mer tid för undervisning i respektive ämne. Beslut om undervisningstid kommer att fattas utifrån samma regelverk som idag.

Utgångspunkten för Skolverkets genomförande av uppdraget är att det nuvarande kunskapsinnehållet i program och ämnen anpassas i relation till ämnesbetyg. Förslagen innebär också relevanta uppdateringar av ämnen och program utifrån teknik- och samhällsutveckling. Skolverket har dock inte haft i uppdrag att genomgripande förändra innehållet i de aktuella skolformerna. Det har dels framförts önskemål från målgrupper och

intressenter om ändringar i innehåll i olika ämnen och program, dels framgått tydliga behov av justeringar. Skolverket har strävat efter att balansera de ramar som ämnesbetygsmodellen sätter med övriga förutsättningar som gäller för de aktuella skolformerna. Syftet med remissförfarandet är att hämta in värdefulla synpunkter och få syn på ytterligare behov av justeringar när det gäller de aktuella förslagen. Skolverket välkomnar remissinstansernas synpunkter och förslag.

Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion

I den av riksdagen beslutade propositionen om ämnesbetyg framgår att progressionen i ämnena behöver förstärkas för att modellen ska fungera samt att ämnen ska delas upp i nivåer i stället för dagens kurser.¹⁷ Skolverkets förslag innebär att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Vidare ska betyg sättas i ett ämne efter varje avslutad nivå. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i förhållande till de betygskriterier som har föreskrivits för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper på aktuell nivå. Enligt modellen för ämnesbetyg ska det enligt propositionen finnas en uppsättning betygskriterier för hela ämnet, i stället för dagens betygskriterier som finns för varje kurs i ämnet.

Detta medför att såväl målen som betygskriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, vilket innebär att de behöver vara mindre detaljerade än de är idag. När betyg sätts på en nivå görs det utifrån betygskriterierna och det centrala innehållet på den aktuella nivån. Ett godkänt betyg omfattar alltid samtliga poäng eleven har läst i ämnet till och med den senaste godkända nivån. Denna modell är den som Skolverket har haft att utgå från i arbetet.

För att stödja ett införande av ämnesbetyg har modellen för hur ämnesplaner idag är utformade behövt ses över utifrån den beslutade propositionen om ämnesbetyg. Skolverket har analyserat den nuvarande modellen för ämnesplaner och konstaterat att grundstrukturen i form av syftestext inklusive målen för ämnet¹⁸, centralt innehåll och betygskriterier även fortsatt är lämplig. Modellen med syftestext, mål, centralt innehåll och betygskriterier bildar även tillsammans med övriga skolformer ett sammanhållet system. Skolverket bedömer att det behövs en förskjutning av tyngdpunkten i ämnesplanerna, från dagens betygskriterier som behöver bli mindre detaljerade till ämnets syfte och centrala innehåll.

Det centrala innehållet behöver skrivas så tydligt att det ger tillräcklig vägledning för lärarnas planering av undervisningen samtidigt som det beskriver progressionen mellan nivåerna. Detta behöver sammanvägas med såväl konstaterade behov av att minska mängden stoff i vissa ämnen, där innehållet i dag är alltför omfattande, som att värna om lärares professionella utrymme, samt att visst innehåll med nödvändighet behöver ingå enligt önskemål från olika målgrupper. Dessa faktorer har noga sammanvägts i arbetet.

Mål

Varje ämnesplan inleds idag med en syftestext som beskriver vilka kunskaper eleven ska få möjlighet att utveckla i undervisningen. Syftet avslutas med ett antal punkter som fungerar som mål för ämnet som helhet. Målen anger vilka kunskaper som ska betygssättas. Idag förekommer det att vissa mål i ett ämne bara relaterar till vissa kurser. Eftersom nivåer i ett ämne, i ett system med ämnesbetyg, bygger på varandra och där betyget på en nivå ska

¹⁷ Prop. 2021/22:36 s. 76 ff.

¹⁸ Ämnets syfte avslutas med ett antal mål i punktform. Målen fokuserar på de kunskaper i ämnet som ska betygssättas och det finns därför en relation mellan målen och betygskriterierna.

kunna ersätta betygen på tidigare nivåer, kommer samma mål att behöva gälla för samtliga ämnet.

Nivåer

Nivåindelning av ämnen utgör modellens grundkonstruktion. Betyget efter en viss nivå ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet med dess underliggande nivåer, utan att läraren för den skull ska ha behövt gå tillbaka till vad eleven har presterat på tidigare nivåer. För att säkerställa att ett betyg från en högre nivå verkligen betyder att eleven har kunskaper som även omfattar underliggande nivåer behöver ämnena därför konstrueras så att det finns en tydlig koppling och progression vad gäller innehåll mellan nivåerna. Av de ämnen som finns idag är vissa uppbyggda med en relativt tydlig progression, medan andra ämnen kan bestå av kurser som inte bygger på varandra, eller en kombination av dessa principer.

Skolverket uppmärksammade tidigt att modellen för ämnesutformning kan leda till att visst ämnesinnehåll, som idag endast ingår i en kurs, behöver återkomma på flera nivåer eller flyttas till ett nytt ämne. När innehåll behöver återkomma på flera nivåer kan detta i någon mån motverka möjligheten att skapa en tydlig progression och upplevas som onödigt upprepande.

Det totala antalet betygssättningstillfällen kommer inte att skilja sig i så stor utsträckning från idag, då betyg på varje nivå kommer att sättas och dessa är viktiga avstämnings-tillfällen. Vissa ämnen kommer även fortsättningsvis att vara mindre omfattande eller läsas under kort tid, vilket kan innebära att eleven till exempel får vissa slutliga betyg redan i år 1. Men en enskild elev kommer vid ett införande av ämnesbetyg möta något färre ämnen under sin utbildning och framför allt få färre betyg i sitt examensbevis. Elever på olika utbildningar kommer däremot att läsa olika långt i ämnen, beroende på hur många nivåer i ett ämne som ingår i elevens studieväg.

I nuvarande ämnesplaner anges alltid om en kurs i ett ämne bygger på en annan kurs. I modellen för ämnesbetyg bygger en högre nivå alltid på en underliggande nivå eller ett annat ämne. Av den anledningen har Skolverket gjort bedömningen att det inte längre behöver anges specifikt när nivåer bygger på varandra. I förslagen till ämnesplaner bör däremot anges när en nivå bygger direkt på kunskaper från grundskolan eller motsvarande. Ett annat fall är när en högre nivå kan bygga på parallella underliggande nivåer, vilket är fallet i ämnen som har så kallade spår, till exempel ämnet *fysik* på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet eller ämnet *anatomi och fysiologi* och vård- och omsorgsprogrammet.

De nivåer i de ämnen som föreslås i denna remiss har i stor utsträckning samma omfattning i gymnasiepoäng som dagens kurser. Detta beror på behovet av att modellen ska lämpa sig för alla de berörda skolformerna och att ett och samma ämne ofta läses i olika omfattning på olika utbildningar. En annan orsak är att regeringen i den beslutade propositionen om ämnesbetyg beskriver att behovet av avstämningsstillfällen och återkoppling till eleven i form av betyg kommer att ges i ungefär samma utsträckning som idag.¹⁹ I många fall betyder det att myndigheten bedömer att 100 poäng är den mest ändamålsenliga omfattningen för en nivå. Det förekommer dock fortfarande nivåer om 50 poäng, till exempel i ämnena *filosofi* och *psykologi*. Vissa av ämnen har idag så kallade spår, där till exempel *fysik*, nivå 1a, 150 poäng motsvaras av *fysik*, nivå 1b, 100 poäng + nivå 1b2, 50 poäng. Den konstruktionen föreslås kvarstå i de förslag som Skolverket presenterar. I ämnen där så har bedömts lämpligt kommer det dock att finnas nivåer om 200 poäng. Det kan till exempel gälla ämnen där elever ofta läser mer än 100 poäng under ett läsår.

¹⁹ Prop. 2021/22:36 s. 81 och 122.

Centralt innehåll och progression

Det centrala innehållet i dagens ämnesplaner är det ämnesinnehåll som eleven ska få möta i undervisningen. De olika delarna av det centrala innehållet kan få olika mycket utrymme i undervisningen och kombineras på olika sätt utifrån olika delar av ämnets syfte. Utöver det centrala innehållet kan läraren komplettera med ytterligare innehåll utifrån elevernas behov och intresse, men läraren måste i undervisningen på något sätt behandla det som anges i det centrala innehållet. Det centrala innehållet är ordnat i punktlister, i en del ämnen under ett antal så kallade områdesrubriker.

Modellen för ämnesbetyg förutsätter som nämnts ovan en tydligare progression i ämnesplanerna. Ett led i att förstärka progressionen har i vissa ämnen även varit att föreslå områdesrubriker där det inte finns sådana i dag, för att visa hur visst centralt innehåll hänger ihop och kan förstås.

Vanligtvis beskrivs progression som ökande svårighetsgrad. Progression kan också beskrivas i termer av ökad djup och bredd. Progressionen mellan nivåer i ett system med ämnesbetyg behöver konstrueras så att den ger goda förutsättningar för elevernas kunskapsutveckling, där ett innehåll som undervisas på en nivå ligger till grund för det som undervisas på efterföljande nivå. Skolverket har arbetat med att synliggöra progressionen, till exempel genom ökad komplexitet och svårighetsgrad, och genom att bredda och fördjupa i de högre nivåerna. Vidare används olika konkretiseringar med valbara exempel eller ordet ”däribland” för att tydliggöra detaljer som ska ingå i undervisningen på en viss nivå. Som nämnts kan den föreslagna modellen för ämnesutformning därmed innebära att visst ämnesinnehåll som idag endast ingår i en kurs behöver återkomma på flera nivåer. I någon mån kan detta motverka möjligheten att skapa en tydlig progression och upplevas som onödigt upprepande. Detta är exempel på en svårighet som myndigheten har arbetat med att hantera i de förslag som nu remitteras.

Ämnesprogression är centralt vid införandet av ämnesbetygen. Om undervisningen i ett ämne senare nivåer inte bygger vidare på undervisningen i de tidigare nivåerna i tillräckligt hög grad riskerar progressionen att utebli. Dessutom är ämnets progression viktig för betygssättningen eftersom ämnesbetygen ska uttrycka elevens samlade kunskaper i ämnet, upp till och med den nivå där betyget sätts.

En uppsättning betygsriterier

I ett ämnesutformat system ska ett ämne enligt propositionen ha en uppsättning betygsriterier, till skillnad från dagens kursutformade utbildning där varje kurs har en sådan uppsättning. Det innebär att betygsriterierna behöver vara mer övergripande än dagens betygsriterier för att kunna användas för betygssättning på hela ämnet och fungera för betygssättningen i samtliga nivåer.

Ett annat skäl till att de nya betygsriterierna behöver vara övergripande är att ju fler bedömningsaspekter som finns i betygsriterierna, desto större kan risken vara för ett alltför stort fokus på betygssättning, i stället för på lärande och undervisning. Skolverket har redan gjort ett arbete med att minska detaljeringsgraden i betygsriterierna i samband med revideringen av grundskolans kursplaner.²⁰ Samtidigt reviderades även gymnasieskolans ämnesplaner i *engelska*, *matematik* och *moderna språk*.²¹ En följd av att de nya

²⁰ Skolverket dnr. 2019:173 och dnr. 2019:770. Ändringar i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:19) om kriterier för bedömning av kunskaper och betygsriterier för grundskolans ämnen trädde i kraft den 1 juli 2021 och började tillämpas på utbildning från och med höstterminen 2022.

²¹ Ändringar i förordningen (SKOLFS 2010:261) om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma i fråga om ämnena engelska och matematik trädde i kraft den 1 juli 2021 och började tillämpas första gången på kurser som påbörjades efter utgången av juni 2021 i gymnasieskolan och första gången på kurser som påbörjades efter utgången av december 2021 i fråga om kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Ändringarna i

betygskriterierna blir mindre detaljerade än dagens betygskriterier är att betygskriterierna kan uppfattas som mindre precisa, eftersom detaljer inte skrivs fram på samma sätt som idag. Skolverket har dock bedömt att fördelarna med att minska detaljeringsgraden överväger denna nackdel. De föreslagna ändringarna innebär också att detaljer flyttas från dagens betygskriterier till det centrala innehållet i många ämnen.

Ämnen behöver delas

En följd av en tydlig progression mellan nivåerna och att varje ämne ska ha en uppsättning betygskriterier blir att ett antal ämnen behöver delas. Om kurserna inte passar att arbetas om i sådan utsträckning att de byggs upp med progression och med gemensamma betygskriterier går inte modellen för ämnesbetyg att tillämpa. Ett exempel är den nuvarande ämnesplanen för ämnet *svenska* som idag innehåller sex kurser. De tre första kurserna *svenska 1*, 100 poäng, *svenska 2*, 100 poäng och *svenska 3*, 100 poäng kan i en ämnesutformad gymnasieskola bilda ett ämne med tre nivåer, men de sidoordnade kurserna *litteratur*, 100 poäng, *retorik*, 100 poäng och *skrivande*, 100 poäng kan inte ingå i progressionen för svenskämnet då de är konstruerade för att fördjupa endast ett visst delområde inom det bredare ämnet *svenska*. De behöver därmed utformas som egna ämnen med egna mål och betygskriterier. Detta innebär att det totalt sett utifrån Skolverkets förslag kommer att finnas fler ämnen på den gymnasiala nivån jämfört med idag.

Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för gymnasieskolan

Enligt läroplanen för gymnasieskolan ska skolan skapa de bästa förutsättningarna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.²² Bildningsprocesser har således en central roll i utbildningen. Bildningsaspekter uttrycks idag i första hand i läroplanernas inledande delar, medan de har en mer undanskymd roll i examensmål och ämnesplaner. I Skolverkets arbete med förslagen är följande definition av begreppet bildning använt:

- Bildning som en individuell och öppen process utan givet slut och som drivs av viljan att veta mer och att utvecklas.
- Bildning som innebär individens delaktighet i en gemensam referensram av kunskaper.
- Bildning som förmågan till klokt och etiskt handlande i förhållande till sig själv, till andra människor och naturen.

Skolverket har även kunnat konstatera att det så kallade tredelade uppdraget, dvs. att gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet²³ är olika väl representerat i de olika nationella programmen och ämnena, på ett sätt som inte alltid kan förklaras med program- eller ämnesanpassning. Enligt Skolverkets bedömning går bildningsuppdraget och det tredelade uppdraget i linje med varandra.

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) i läroplanerna ses som en del av bildningsuppdraget och återfinns på olika sätt i Skolverkets förslag utifrån ämnets eller programmets karaktär.

Skolverket föreslår även att vissa andra övergripande aspekter i läroplanerna förstärks i ämnesplanerna utifrån ämnens karaktär för att säkerställa att läroplanernas intentioner syns på ett tydligare sätt. De aspekter som har setts över i arbetet är demokrati, digital

Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2010:124) om ämnesplan för ämnet moderna språk i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå trädde i kraft den 1 juli 2021.

²² Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan.

²³ 15 kap. 2 § skollagen (2010:800).

kompetens, entreprenörskap, företagande och innovationstänkande, hållbar utveckling, jämställdhet samt kritiskt förhållningssätt.

Särskilda förutsättningar för kommunal vuxenutbildning

Målen för den kommunala vuxenutbildningen (komvux) är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande, ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling²⁴. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Den ska också utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar.²⁵ Utbildningen på gymnasial nivå bedrivs idag i form av kurser och i form av ett komvuxarbete.²⁶ I den beslutade propositionen föreslår regeringen att det ska införas ett ämnesutformat system med ämnesbetyg även i komvux på gymnasial nivå.

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) återfinns i läroplanen för vuxenutbildningen²⁷. Utöver dessa fyra perspektiv lyfter läroplanen för vuxenutbildningen fram ytterligare två perspektiv: ett femte perspektiv om att ”utbildningen ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta nya idéer i handling och att lösa problem”, samt ett sjätte perspektiv om att ”vuxenutbildningen ska bidra till att utveckla elevernas digitala kompetens och utbildningen ska bidra till att alla elever utvecklar förståelse av hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling”.

Sammantaget bedömer Skolverket att de förslag som gäller bildningsperspektivet och andra övergripande aspekter ligger väl i linje med vuxenutbildningens uppdrag.

Av läroplanen framgår också att vuxenutbildningens målgrupp är heterogen och att eleverna är individer med i hög grad olika förutsättningar. Även elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Utbildningen måste därför anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och den kan variera både i längd och till innehåll. Det är viktigt att elever kan börja på den nivå där de befinner sig kunskapsmässigt, utan att behöva ”läsa upp” tidigare nivåer. Utöver detta är det viktigt att elever som har studerat i äldre system ska kunna tillgodoräkna sig betyg på kurser från äldre system. Detta är viktigt för kompletterande och fortsatta studier i stort och kan även ha betydelse för att kunna få en gymnasieexamen. I den av riksdagen beslutade propositionen anges att blandbetyg, det vill säga betyg från olika system, ska vara möjligt i en gymnasieexamen från komvux.²⁸ För att detta ska vara möjligt behöver regeringen besluta om nödvändiga förordningsändringar. Sådana ändringar kan innebära att Skolverket behöver ta fram nya föreskrifter som anger vilka kurser som motsvarar vilka ämnen eller nivåer i ämnen. I propositionen aviseras om ett bemyndigande för Skolverket att föreskriva om detta och att myndigheten bör ta fram ett underlag som baseras på var innehållet i respektive kurs ska återfinnas i de nya ämnesplanerna som ska tillämpas från 1 juli 2025, samt vilka kurser som kan ersätta ämnesnivåer.

Intentionen med reformen om att skapa långa sammanhållna ämnen motsvarar inte automatiskt det behov av flexibilitet som elever i komvux kan ha. En utgångspunkt där är att en elev inte ska läsa mer än nödvändigt utan just det som individen behöver.

Indelningen i nivåer är dock avsedd att stödja den nödvändiga flexibiliteten i komvux samt inte minst att underlätta för elever inom komvux att få en utbildning utifrån individens behov. Majoriteten av eleverna inom komvux på gymnasial nivå läser idag inte med

²⁴ 20 kap. 2 § skollagen.

²⁵ 20 kap. 2 § skollagen.

²⁶ 20 kap. 5 § skollagen.

²⁷ Förordningen (SKOLFS 2012:101) om läroplan för vuxenutbildningen.

²⁸ Prop. 2021/22:36 s. 103 ff.

inriktning mot en examen utan oftast enstaka kurser eller kurser som ingår i ett yrkespaket. Det har därför varit viktigt i arbetet med ämnesutformningen att ta hänsyn till en fortsatt möjlighet att läsa enstaka nivåer inom ett ämne inom komvux. Vidare är det idag möjligt för en rektor att fatta beslut om att dela upp nationella kurser i delkurser. Skolverket anser att det är av stor vikt att detta uppmärksammas när förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning anpassas till ett system med ämnesbetyg.

I den delredovisning av regeringsuppdraget som Skolverket lämnade till regeringen i september 2022²⁹ redovisade myndigheten förslag avseende målen för gymnasiearbetet. Dessa förslag gäller inte för komvux då Skolverket har bemyndigande att meddela föreskrifter om komvuxarbetet. De nyligen införda målen för komvuxarbetet som regleras av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2021:29) om mål för komvuxarbetet har inte setts över i detta arbete och ingår därför inte i denna remiss. Om Skolverkets förslag till ändringar i målen för gymnasiearbetet realiserar avser myndigheten dock att se över målen för komvuxarbetet. Sammantaget ser Skolverket att flera följdändringar kommer att behöva införas i förordningen om vuxenutbildning till följd av ämnesbetygsreformen och Skolverkets förslag.

Yrkespaket inom vuxenutbildning och introduktionsprogram

I samband med ämnesbetygsreformen kommer de av Skolverket beslutade nationella yrkespaketen³⁰ att ses över och anpassas till de nya ämnena för att även fortsättningsvis kunna ge en sammanhållen yrkesutbildning motsvarande de yrkespaket som finns idag.

Gymnasieskolans programstrukturer

Bestämmelser om omfattningen för de gymnasiegemensamma ämnena på ett visst nationellt program finns i bilaga 2 till skollagen och för de programgemensamma ämnena i bilaga 1 till gymnasieförordningen. I bilaga 1 till gymnasieförordningen anges också vilka inriktningar som ska finnas på ett program.

Skolverkets programstrukturer för respektive nationellt program utgörs för den kursutformade gymnasieskolan av de föreskrifter som reglerar vilka kurser som ingår i programmet och i förekommande fall i en viss inriktning samt vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning.³¹ För den ämnesutformade gymnasieskolan föreslår Skolverket en ny programstruktur för varje nationellt program som utgår från vilka ämnen och nivåer i dessa ämnen som ska ingå på programmet. Skolverket har i september 2022 redovisat till regeringen de förslag myndigheten har för de delar av programstrukturen som regleras i bilaga 2 till skollagen och i bilaga 1 till gymnasieförordningen.³² Det är regeringen som beslutar hur dessa förslag ska hanteras vidare. Förslagen i denna remiss utgår från förslagen som redovisats till regeringen och innehåller de delar av programstrukturerna som i det ämnesutformade gymnasiet skulle motsvara Skolverkets nuvarande bemyndiganden att föreskriva om programstrukturerna.

I ett ämnesutformat system ska varje ämne ha en ämnesplan. Ett ämne ska bestå av en eller flera nivåer. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.³³ I prop. 2021/22:36 anges att sådana skäl kan finnas till exempel när det gäller dagens ämne *moderna språk*. I dag kan en elev i ämnet *moderna språk* till exempel läsa kursen *moderna språk 1* i både *tyska* och *franska* och därmed få två separata kursbetyg, ett

²⁹ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022 dnr. 2020:1822.

³⁰ Nationella yrkespaket är förslag på innehåll för sammanhållna yrkesutbildningar som motsvarar kompetenskraven på nationell nivå för olika yrkesområden. Yrkespaketen består av en specifik kombination av kurser på gymnasial nivå. Paketen är utformade av Skolverket i samråd med bransch-kunniga.

³¹ Skolverkets bemyndiganden finns i 4 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen (2010:2039).

³² Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

³³ 16 kap. 21–23 §§ och 20 kap. 6 § skollagen.

i varje språk. På motsvarande sätt kan en elev i ämnet *musik* parallellt läsa olika instrument exempelvis dels *flöjt*, dels *piano*, och få ett betyg för varje instrument. Modellen för ämnesbetyg innebär dock att ett godkänt betyg som sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Regeringen anför i propositionen att systemet bör renodlas så att det inte ska vara möjligt att sätta flera betyg på samma nivå i ett ämne. Det innebär att till exempel *franska* som modernt språk och *tyska* som modernt språk behöver utgöra olika ämnen. Det kan samtidigt enligt regeringen vara rimligt att dessa ämnen har en gemensam ämnesplan. För sådana ämnen ser Skolverket behov av att i programstrukturerna kunna ange det som föreslås bli namnet på den gemensamma ämnesplanen. I de förslag till programstrukturer som nu remitteras föreslås därför att namnet på den gemensamma ämnesplanen för *moderna språk* anges, även om det inte utgör ett eget ämne.

Garanterad undervisningstid

Elever i gymnasieskolan har rätt till en minsta garanterad undervisningstid. På de högskoleförberedande programmen uppgår denna rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter.³⁴ På yrkesprogrammen uppgår denna rätt till minst 2 430³⁵ undervisningstimmar om 60 minuter.³⁶ De flesta kurser har idag en omfattning om 100 gymnasiepoäng, där antalet gymnasiepoäng är ett mått på den tänkta studieomfattningen av en kurs och på dess beräknade arbetsinsats. Det regleras att det är huvudmannen som beslutar om antalet undervisningstimmar för varje kurs och gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren.³⁷ Regeringen har inte ännu kungjort förordningsändringar till följd av ämnesbetygsreformen. Skolverket utgår i nuläget från att de nya regleringarna kommer att motsvara nuvarande reglering och att möjligheten att anpassa och till exempel öka antalet undervisningstimmar när det gäller de nivåer där skolan bedömer att det särskilt behövs, kvarstår. Det kan exempelvis handla om den sista nivån i ett ämne.

Nationella gymnasieprogrammen

I denna konsekvensutredning redovisas förslagen för de nationella gymnasieprogrammen. Först redovisas de högskoleförberedande programmen i bokstavsordning och sedan yrkesprogrammen i bokstavsordning.

För varje program presenteras först Skolverkets förslag till programstruktur. Därefter redovisas de förslag till ämnesplaner, under respektive program, som primärt hör till det programmet. Beskrivningen av de olika programmen skiljer sig åt i vissa fall. Detta beror på programmens olika karaktär och behov av att synliggöra ett visst program med en viss struktur.

Under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program* redovisas ämnesplaner som förekommer på ett flertal program. En särskild rubrik finns också för *ämnesplaner för döva och hörselskadade*.

Skolverket lämnade den 16 september 2022 en redovisning till regeringen avseende förslag som kräver regeringens eller riksdagens beslut. För förslag avseende ämnesplaner för de

³⁴ 16 kap. 18 § skollagen.

³⁵ Regeringens proposition om grundläggande behörighet på yrkesprogram 2021/22:94. Den garanterande undervisningstiden för eleverna på yrkesprogram utökas till programmens ökade omfattning. Det innebär att den garanterande undervisningstiden för elever som läser 2 800 gymnasiepoäng blir 2 720 timmar. För elever som läser 2 700 gymnasiepoäng blir den garanterade undervisningstiden 2 625 timmar. Detta ska gälla från den 1 juli 2023.

³⁶ 16 kap. 18 § skollagen.

³⁷ 4 kap. 22 § gymnasieförordningen.

gymnasiegemensamma ämnena, vilka programgemensamma ämnen som ska ingå i programmen samt inriktningarnas namn hänvisas till den regeringsredovisningen.³⁸

Högskoleförberedande program

Ekonomiprogrammet

Programstruktur

I nuvarande ekonomiprogram är den gymnasiegemensamma delen 1 250 poäng. Programgemensamma ämnen utgör 350 poäng, inriktningsämnena 300 poäng och fördjupningsämnena 300 poäng. Samma struktur har behållits i den föreslagna programstrukturen.

Skolverket föreslår att den inledande nivån av ämnena *företagsekonomi* och *juridik* ska ingå i den programgemensamma delen. *Företagsekonomi*, nivå 2, 100 poäng föreslås ingå i inriktningen *ekonomi* medan den tredje och avslutande nivån i ämnet föreslås ingå i programfördjupningen. *Juridik*, nivå 2 och 3, om vardera 100 poäng, föreslås ingå i inriktningen *juridik*. Programmets bärande ämnen *företagsekonomi* och *juridik* har genomgått stora förändringar i och med kravet på tydlig progression.

Ämnet *entreprenörskap och företagande* föreslås ingå i inriktningen *ekonomi*. Övriga fördjupningsämnena inom det företagsekonomiska området, *redovisning*, *marknadsföring* samt *ledarskap och organisation*, föreslås ingå i programfördjupningen.

Ämnesplaner på ekonomiprogrammet

Entreprenörskap och företagande

Det nya ämnet *entreprenörskap och företagande* föreslås omfatta 100 poäng med en nivå. I dag finns kursen *entreprenörskap och företagande* i ämnet *företagsekonomi* men innehållet i denna kurs föreslås bli ett eget ämne för att passa i modellen för ämnesbetyg.

Ämnet kan läsas fristående och bygger således inte på någon nivå i ämnet *företagsekonomi*. Motivet bakom denna konstruktion är att göra ämnet tillgängligt även för elever som inte läst ämnet *företagsekonomi*. Ämnet föreslås ingå i inriktningen *ekonomi*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *företagsekonomi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *entreprenörskap och företagande*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena). En sådan klassificering förutsätter dock att förordningen ändras. Skolverket avser därför att uppmärksamma detta till regeringen.

Företagsekonomi

Ämnet *företagsekonomi* föreslås omfatta totalt 300 poäng med tre nivåer i ämnet. Varje nivå omfattar 100 poäng. Den gällande ämnesplanen för ämnet *företagsekonomi* består av totalt 600 poäng, fördelade på sex olika kurser om vardera 100 poäng. Det har inte bedömts vara möjligt att konstruera det föreslagna nya ämnet *företagsekonomi* i sex nivåer och därför föreslås att ämnet i stället delas.

³⁸ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

Av de nuvarande kurserna *entreprenörskap och företagande*, *redovisning* samt *marknadsföring* har nya ämnen tillskapats. Uppdelningen av ämnet gör det möjligt att specialisera sig inom marknadsföring eller redovisning parallellt med att eleven läser nivå 2 eller 3 i ämnet *företagsekonomi*.

Kursen *företagsekonomi – specialisering* i nu gällande ämnesplan har ingen motsvarighet i den föreslagna ämnesplanen för ämnet *företagsekonomi*. De nya föreslagna fördjupningsämnena *redovisning* och *marknadsföring*, samt nivå 3 i ämnet *företagsekonomi*, bedöms skapa tillräckliga möjligheter till fördjupning inom olika företagsekonomiska kunskapsområden. Innehållet i kursen *företagsekonomi – specialisering* utgör inte grund för att bli enskilt ämne och utgår därför.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *företagsekonomi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *företagsekonomi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *företagsekonomi* även fortsättningsvis klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Juridik

Ämnet *juridik* föreslås omfatta 300 poäng, med tre nivåer i ämnet. Varje nivå omfattar 100 poäng. Progressionen bärs i första hand av juridisk metod och problemlösning. Den offentliga rätten har även den en tydlig progressionslinje genom ämnets tre nivåer medan det civilrättsliga området behandlas med betoning på olika rättsområden i de tre nivåerna. Ämnet *juridik* består i nu gällande ämnesplan av kurser som kan läsas i valfri ordning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *juridik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *juridik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *juridik* även fortsättningsvis klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ledarskap och organisation

Ämnet *ledarskap och organisation* föreslås innehålla en nivå som omfattar 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *ledarskap och organisation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ledarskap och organisation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *ledarskap och organisation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms kunna vara relevanta för behörighet i ämnet.

Marknadsföring

Det nya ämnet *marknadsföring* föreslås omfatta 200 poäng, med två nivåer i ämnet. Varje nivå omfattar 100 poäng. Nivå 1 i ämnet *marknadsföring* bygger på nivå 1 i ämnet *företagsekonomi*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *företagsekonomi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *marknadsföring*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Redovisning

Det nya ämnet *redovisning* föreslås omfatta 200 poäng, med två nivåer i ämnet. Varje nivå omfattar 100 poäng. Nivå 1 i ämnet *redovisning* bygger på nivå 1 i ämnet *företagsekonomi*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *företagsekonomi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *redovisning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Estetiska programmet

Programstruktur

Estetiska programmet har idag fem inriktningar. Skolverket föreslår att estetiska programmets fem inriktningar *bild och formgivning*, *estetik och media*, *dans*, *musik* och *teater* behåller samma struktur och namn som idag. Skolverket förslag i denna konsekvensutredning bygger på de förslag som myndigheten har lämnat till regering³⁹ där Skolverket föreslagit att inriktningen *textil design* på hantverksprogrammet flyttas till estetiska programmet och utgör en egen ny inriktning. Inriktningen föreslås då byta namn till *modedesign*.

Vidare har Skolverket föreslagit till regeringen att det gymnasiegemensamma ämnet *historia 2b – kultur* flyttas till programfördjupningen. Förutsatt att regeringen beslutar som Skolverket föreslagit föreslås att ämnet *digitalt skapande*, nivå 1, 100 poäng blir programgemensamt. Som följd av detta och att kursen *digitalt skapande 1* idag finns inom inriktningen *estetik och media* föreslås *digitalt skapande*, nivå 2, 100 poäng bli inriktningsgemensamt på inriktningen *estetik och media*.

Ämnesplaner på estetiska programmet

Programgemensamma ämnesplaner

Digitalt skapande

Ämnet *digitalt skapande*, föreslås struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng där nivå 1 läses programgemensamt av alla elever på estetiska programmet. *Digitalt skapande*, nivå 2, 100 poäng föreslås vara obligatorisk för elever som läser inriktningen *estetik och media*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *digitalt skapande* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *digitalt skapande*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att lärare som är behöriga i något av ämnena *bild och form*, *bruksspel och ackompanjemang*, *ensemble*, *ensemble – konstnärlig fördjupning*, *instrument eller sång*, *körsång*, *låtskrivande*, *musik*, *musikproduktion*, eller *musikteori* i gymnasieskolan kommer att kunna bli behöriga om de läst 30 högskolepoäng i digitalt skapande inom ett estetiskt område.

Skolverket föreslår att ämnet *digitalt skapande* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

³⁹ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Estetisk kommunikation

Ämnet *estetisk kommunikation* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne i tre nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *estetisk kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *estetisk kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *estetisk kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Konstarna och samhället

Ämnet *konsterna och samhället* är ett avdelat ämne från ämnet *konst och kultur* och anpassat för estetiska programmet. Ämnet är uppdaterat och strukturerat i två nivåer, nivå 1 på 50 poäng och nivå 2 på 100 poäng. De andra delarna av ämnet *konst och kultur* redovisas nedan under humanistiska programmet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *konst och kultur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *konsterna och samhället*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet. Vidare föreslår Skolverket att lärare som idag är behöriga i något av dagens ämne *bild, cirkus, dans, musik* eller *teater*. Dessutom bedömer Skolverket att behörighetskravet utökas för de lärare som idag är behöriga ämnet *historia*. Dessa lärare föreslås bli behöriga om de har utökat sina kunskaper inom minst ett konstnärligt område med 30 högskolepoäng.

Skolverket föreslår att ämnet *konsterna och samhället* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ämnen som utgår ur estetiska programmet

Det nuvarande ämnet *medier, samhälle och kommunikation* föreslås utgå ur programmet och ersättas av ämnena *medieteori* på estetiska programmet och *medier, journalistik och kommunikation* på samhällsvetenskapsprogrammet.

Inriktning bild och form

Bild – konstnärlig fördjupning

Skolverket föreslår ett nytt ämne *bild – konstnärlig fördjupning* i tre nivåer om vardera 100 poäng för att tillgodose de behov som dagens kurs *bild och form – specialisering* uppfyller. Ämnet föreslås även bygga vidare på andra ämnen inom bild-området. Därför föreslås att ämnet bygger vidare på ämnena *bild och form, animation, fotografisk bild, film- och tv-produktion* samt *grafisk illustration*. *Bild – konstnärlig fördjupning* är ett fördjupningsämne som är avsett att ta vara på möjligheten att läsa kursen *bild – specialisering*, som idag kan läsas flera gånger med olika innehåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämne *bild* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bild – konstnärlig fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *animation, fotografisk bild* eller *film- och tv-produktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *bild – konstnärlig fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *bild – konstnärlig fördjupning* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Bild och form

För att göra ett sammanhållet ämne föreslås att dagens ämne *bild* i stället benämns *bild och form*. Strukturen för ämnets progression behandlar både bild och formområdet i tre nivåer om 100 poäng vardera. I dagens system heter ämnet *bild* och innehåller fem kurser: *bild 1a*, *bild 1a2*, *bild och form*, *bild* samt *form*. Strukturering av nivåer i ett ämne baserat på ovan nämnda kurser namnges tydligast med ett gemensamt namn, *bild och form*. Namnet på ämnet speglar bättre innehållet på inriktningen som avser både bild och form.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bild* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bild och form*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Bildteori

Ämnet *bildteori* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne i en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bildteori* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *bildteori*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *bildteori* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Fackteckning och design

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *fackteckning och design*, som avdelas från det nuvarande yrkesämnet *formgivning*. Ämnet är uppdaterat och omfattar en nivå om 100 poäng. *Fackteckning och design* utgör ett eget kunskapsområde och behandlar färdigheter i att teckna designidéer före formgivning. Den nuvarande kursen *textil, färg och form* i ämnet *formgivning* bedöms inte utgöra grund för att bli nytt eget ämne och föreslås därför utgå.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *fackteckning och design* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *fackteckning och design* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *fackteckning och design* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Formgivning

Ämnet *formgivning* är ett yrkesämne och har idag fem kurser; *formgivning 1–3*, *fackteckning och design* och *textil färg och form*, som föreslås delas upp till två egna ämnen; *formgivning* i tre nivåer om vardera 100 poäng och *fackteckning och design* i en nivå om 100 poäng. Det nya ämnet *formgivning* är baserat på dagens kurser *formgivning 1–3* och är strukturerat för att läsas efter varandra. De nuvarande kurserna har en progression i tre nivåer och ett sammanhållet innehåll och kan därför utgöra eget ämne. Den nuvarande kursen *textil, färg och form* föreslås utgå eftersom området kan läsas i ämnet *formgivning*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnet *formgivning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *formgivning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Visuell kommunikation

Ämnet *visuell kommunikation* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne i en nivå om 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *visuell kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *visuell kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *visuell kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Inriktning dans

Inom inriktningen *dans* finns det idag fyra dansämnen. Ämnena är *dansgestaltning*, *dansteknik*, *dansorientering* och *dansteori*. Dessa omfattar i dagens system sex kurser i *dansgestaltning*, sex kurser i *dansteknik* samt en kurs vardera i *dansorientering* och *dansteori*. Då kurserna i ämnena inom dansområdet redan idag är strukturerade i fyra enskilda ämnen samt att dessa områden också är strukturerade i mindre områden är föreslagna delningar och sammanslagningar av ämnena kopplade till nuvarande struktur. Dagens kurser *dansimprovisation* och *dansimprovisation och komposition* bedöms inte utgöra grund för att bli egna ämnen och föreslås därför utgå. Kunskaperna inom kursen *improvisation* har generellt skrivits in i dansämnena och improvisationsdans kan också tillgodoses inom ramen för det nya ämnet *dans – konstnärlig fördjupning*.

Kurserna *repertoar*- och *koreografi* i ämnet *dansgestaltning* utgör egna områden och föreslås därför bli egna ämnen med samma benämning. Ämnena *dansteknik* och *dans – konstnärlig fördjupning* motsvarar det innehåll som idag finns inom ramen för dagens kurser i ämnet *dansteknik*. Innehållet i dagens kurs *dansträning* har skrivits in i ämnet *dansteknik*.

Dans – konstnärlig fördjupning

Dans – konstnärlig fördjupning föreslås som nytt ämne, som bygger på ämnet *dansteknik*, i två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bedöms kunna tillgodose det behov av fördjupning som de nuvarande specialiseringskurserna i ämnet *dansteknik* idag ger.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *dans – konstnärlig fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Dansorientering

Ämnet *dansorientering* föreslås utgöra ett eget ämne med en nivå om 100 poäng. Ämnets innehåll är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansorientering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dansorientering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Dansteknik

Ämnet *dansteknik* och dess sex nuvarande kurser *dansteknik* 1–4, *dansteknik specialisering* och *dansträning* föreslås slås ihop till ett sammanhållet ämne i fyra nivåer med 100 poäng vardera som benämns *dansteknik*. Ämnet har uppdaterats. Det nya fördjupningsämnet *dans – konstnärlig fördjupning* bygger på ämnet *dansteknik* och tillgodoser det behov som finns inom dansteknikämnet och specialiseringskurserna idag.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dansteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *dansteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *dansteknik* även fortsättningsvis ska vara klassificerat som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Dansteori

Ämnet *dansteori* föreslås utgöra ett eget ämne med en nivå om 100 poäng. Ämnets innehåll är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansteori* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dansteori*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Dansgestaltning

Det föreslagna ämnet *dansgestaltning* baseras på de nuvarande två kurserna *dansgestaltning* 1–2 och struktureras i tre nivåer om vardera 100 poäng. De nuvarande kurserna *dansimprovisation*, *dansimprovisation* och *komposition* föreslås utgå och delar av innehållet återfinns i det nya ämnet *dansgestaltning* som uppdaterats och struktureras. De nuvarande kurserna *koreografi* och *repertoar* föreslås delas av till egna ämnen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansgestaltning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dansgestaltning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Koreografi

Skolverket föreslår den nuvarande kursen *koreografi* delas av från det nuvarande ämnet *dansgestaltning* till ett nytt eget ämne som benämns koreografi. Ämnets innehåll har uppdaterats och strukturerats efter det huvudsakliga innehållet i nuvarande motsvarande kurs. Ämnet har en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansgestaltning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *koreografi*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Repertoar

Skolverket föreslår den nuvarande kursen *repertoar* delas av från det nuvarande ämnet *dansgestaltning* till ett nytt eget ämne som benämns repertoar. Ämnets innehåll har uppdaterats och strukturerats efter det huvudsakliga innehållet i nuvarande motsvarande kurs. Ämnet har en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dansgestaltning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *repertoar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Inriktning estetik och media

Inom inriktningen *estetik och media* finns det idag flera olika ämnen; *animation, digitalt skapande, film- och tv-produktion, fotografisk bild, grafisk kommunikation, ljudproduktion, mediekommunikation, medieproduktion* och *medier, samhälle och kommunikation*.

Dessa ämnen omfattar i dagens system tre kurser i *animation*, två kurser i *digitalt skapande*, fem kurser i *film- och tv-produktion*, fyra kurser i *fotografisk bild*, sju kurser i *grafisk kommunikation*, fyra kurser i *ljudproduktion*, tre kurser i *mediekommunikation* två kurser i *medieproduktion* och två kurser i *medier, samhälle och kommunikation*. Ämnena inom medieområdet är idag strukturerade i ämnen och delområden och bedöms kunna kvarstå som egna ämnen. Skolverket bedömer att endast ämnet *grafisk kommunikation* behöver delas av till två egna ämnen.

Animation

Ämnet *animation* och dess nuvarande kurser föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *animation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *animation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att behörighetskraven för ämnet utökas (se förslag till nya föreskrifter).

Skolverket föreslår att ämnet *animation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Digitalt skapande

Läs vidare ovan under rubriken *Programgemensamma ämnesplaner*.

Film- och tv-produktion

Ämnet *film- och tv-produktion* och dess nuvarande fem kurser *film- och tv-produktion 1–2, filmproduktion, tv-produktion* och *manus för film och tv-produktion* föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med fyra nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *film- och tv-produktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *film- och tv-produktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att behörighetskraven för

ämnet utökas (se förslag till nya föreskrifter). Skolverket föreslår att ämnet *film- och tv-produktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Fotografisk bild

Ämnet *fotografisk bild* föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med fyra nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fotografisk bild* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fotografisk bild*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att behörighetskraven för ämnet utökas (se förslag till nya föreskrifter). Skolverket föreslår att ämnet *fotografisk bild* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Grafisk illustration

Det nuvarande ämnet *grafisk kommunikation* och dess nuvarande sju kurser *grafisk illustration*, *grafisk illustration i pixelgrafik*, *grafisk illustration i vektorgrafik*, *grafisk kommunikation 1–2* och *grafiska arbetsflöden och analysmodeller* samt *original, reproduktion och prepress* föreslås delas av till två ämnen som benämns *grafisk kommunikation* och *grafisk illustration*. Båda ämnena har tre nivåer om vardera 100 poäng och dess huvudsakliga innehåll är uppdaterat och baserat på dagens motsvarande kurser. Förslag avseende den nuvarande kursen *original, reproduktion och prepress* i ämnet *grafisk kommunikation* redovisas under industritekniska programmet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *grafisk kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *grafisk illustration*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *grafisk illustration* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Grafisk kommunikation

Det nuvarande ämnet *grafisk kommunikation* och dess nuvarande sju kurser *grafisk illustration*, *grafisk illustration i pixelgrafik*, *grafisk illustration i vektorgrafik*, *grafisk kommunikation 1–2* och *grafiska arbetsflöden och analysmodeller* föreslås delas av till två ämnen som benämns *grafisk kommunikation* och *grafisk illustration*. Båda ämnena har tre nivåer om vardera 100 poäng och dess huvudsakliga innehåll är uppdaterat och baserat på dagens motsvarande kurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *grafisk kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *grafisk kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *grafisk kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ljudproduktion

Ämnet *ljudproduktion* och dess nuvarande fyra kurser *ljudproduktion 1–2*, *film och interaktiv ljudproduktion* samt *radioproduktion* föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med tre nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *ljudproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ljudproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare föreslår Skolverket att lärare som är behöriga i ämnet

musikproduktion kommer att kunna bli behöriga om de läst 15 högskolepoäng inom ljud för film-, radio- eller tv-produktion.

Skolverket föreslår att ämnet *ljudproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Medieproduktion

Ämnet *medieproduktion* föreslås uppdateras och struktureras i ett ämne med två nivåer om 100 poäng vardera utifrån ämnets nuvarande två kurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *medieproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *medieproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *medieproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Medieteori

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *medieteori*, som är anpassat för estetiska programmet och som till stor del är grundat på det nuvarande ämnet *medier, samhälle och kommunikation*, vilket föreslås utgå. Ämnet struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng. Motivet till ändringarna är att förtydliga skillnaden mellan estetiska programmets medieinriktning, som har mer fokus på estetik och medieproduktion av olika slags medieinnehåll, och samhällsvetenskapsprogrammets medieinriktning som har journalistik och kopplingen till samhället i fokus.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *mediekommunikation* och *medier, samhälle och kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnena *medier, journalistik och kommunikation* samt *medieteori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *medieteori* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Mediekommunikation

Ämnet *mediekommunikation* föreslås utgå och ersättas av ämnena *medier, journalistik och kommunikation* och *medieteori*.

Inriktning modedesign

Skolverket förslag i denna konsekvensutredning bygger på de förslag som myndigheten har lämnat till regering⁴⁰ där Skolverket föreslagit att inriktningen *textil design* på hantverksprogrammet flyttas till estetiska programmet och utgör en egen ny inriktning. Inriktningen föreslås då byta namn till *modedesign*. Inom inriktningen föreslår Skolverket att två yrkesämnen ska ingå *manuell mönsterkonstruktion* och *modedesign och sömnad*. Skolverket menar att inriktningen ändå är högskoleförberedande eftersom till exempel högskolan i Borås⁴¹ ställer krav på särskild behörighet i teknisk förmåga i mönsterkonstruktion och sömnad för antagning till högre utbildning.

Även det nya ämnet *fackteckning och design*, nivå 1, 100 poäng, som föreslås klassificeras om till ett s.k. vissa ämne, föreslås ingå i inriktningen. Ämnet beskrivs under inriktningen *bild och form*.

⁴⁰ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

⁴¹ <https://www.hb.se/utbildning/program-och-kurser/program/modedesign/#program-course-page-footer>.

Detta innebär att ämnet *entreprenörskap* som på nuvarande hantverksprogram är ett programgemensamt ämne inte kommer ges inom ramen för programgemensamma ämnen på estetiska programmet. Ämnet *entreprenörskap* kommer att kunna läsas inom programfördjupningen om huvudmannen väljer att erbjuda ämnet.

Inom programfördjupningen föreslår Skolverket att följande yrkesämnen och nivåer inom dessa ämnen ska få erbjudas: *manuell mönsterkonstruktion*, nivå 2, 100 poäng, *digital mönsterhantering*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng, samt *modedesign och sömnad*, nivå 2–4, om 200 poäng vardera.

Skolverket föreslår att ämnet *hantverkskunskap* utgår för elever som läser inriktningen *modedesign*. Det centrala innehållet i dagens kurs *tradition och utveckling* får motsvarigheter inom ämnet *konsterna och samhället*. Det centrala innehållet i dagens kurs *material och miljö* inkluderas i det nya ämnet *modedesign och sömnad*. Skolverket föreslår vidare att ämnet *hantverk* utgår men att ämnets centrala innehåll som är relevant för det textila området återfinns i det nya ämnet *modedesign och sömnad*.

Digital mönsterhantering

Skolverket föreslår att det nuvarande ämnet *datoriserad mönsterhantering* ska benämnas *digital mönsterhantering* i den ämnesutformade gymnasieskolan. Anledningen är att fokus är användande av digital teknik i ämnet. Det nya ämnet *digital mönsterhantering* föreslås bestå av två nivåer om vardera 100 poäng. Ämnet föreslås även fortsättningsvis vara ett yrkesämne och finnas inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *datoriserad mönsterhantering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *digital mönsterhantering*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Modedesign och sömnad

Det nya ämnet *modedesign och sömnad* är ett yrkesämne och har sin utgångspunkt i dagens kurser *textil design* 1 – 6 inom ämnet *hantverk*. Det innebär att delar av det centrala innehållet i dagens kurser *textil design* återfinns i förslaget för ämnet *modedesign och sömnad*. Skolverket föreslår att poängomfattningen anpassas för estetiska programmet till utbildning inom yrkesämne, vilket motiverar förslaget om 600 poäng i ämnet. Ämnets namn ska spegla ämnets fokusområde som är tillverkning av kläder och därför föreslår Skolverket namnändringen från *textil design* till *modedesign och sömnad*.

Skolverket föreslår att *modedesign och sömnad* skapas som spårämne, det vill säga ett spår med nivå 1b om 200 poäng samt eller ett alternativt spår med nivå 1a1 om 100 poäng och nivå 1a2 om 100 poäng. Spåralternativet med nivå 1a1 och 1a2 kan förslagsvis erbjudas inom programfördjupning eller inom individuellt val. Skolverkets förslag att den första nivån i ämnet *modedesign och sömnad* får två alternativ (nivå 1b om 200 poäng eller nivå 1a1 om 100 poäng och nivå 1a2 om 100 poäng) tillkommer för att andra inriktningar på estetiska programmet ska kunna erbjudas yrkeskunskaper inom ämnet *modedesign och sömnad*.

Modedesign och sömnad, nivå 2 föreslås omfatta 200 poäng och nivå 3 och 4 i ämnet föreslås omfatta vardera 100 poäng. Ämnet föreslås även fortsättningsvis vara ett yrkesämne där nivå 2–4 föreslås finnas i programfördjupningen på estetiska programmet.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i det nuvarande ämnet *hantverk* och med bakgrund inom textila yrkesområdet kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *modedesign och sömnad*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Manuell mönsterkonstruktion

Ämnet *manuell mönsterkonstruktion* föreslås bestå av två nivåer om vardera 100 poäng. Ämnet föreslås även fortsättningsvis vara ett yrkesämne där nivå 1 läses inom inriktningen och nivå 2 föreslås få erbjudas inom programfördjupningen. Innehållet i ämnet är i huvudsak detsamma som nuvarande ämne, men reviderat för att fungera inom ämnesbetygsreformen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *manuell mönsterkonstruktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *manuell mönsterkonstruktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Inriktning musik

Inom musikområdet finns idag två ämnen, *musik* och *musikteori*. I dagens system omfattar ämnet *musik* sexton kurser och ämnet *musikteori* fyra kurser. För att anpassa ämnena till ämnesbetygsmodellen föreslås nedanstående.

Ämnet *musik* och dess nuvarande sexton kurser *bruksspel och ackompanjemang*, *ensemble 1–2*, *ensemble med körsång*, *ensembleledning och dirigering*, *instrument eller sång 1–3*, *körsång 1–2*, *musik*, *musik för yrkesdansare*, *musikimprovisation*, *musikproduktion 1–2* och *rytmik* föreslås att delas upp i nio ämnen.

En del av dagens kurser utgår i den mening att de inte blir egna ämnen. Detta gäller kurserna *ensembleledning och dirigering* samt *musikimprovisation*. Innehållet i dagens kurs *ensembleledning och dirigering* ingår till stor del i det nya ämnet *ensemble* där en naturlig del av ensembleområdet är ensembleledning. Motsvarande kunskaper i dagens kurs *musikimprovisation* blir möjliga att tillgodose genom det nya ämnet *ensemble – konstnärlig fördjupning* som även föreslås bli möjligt att bygga vidare på från ämnena *rytmik* och *körsång*.

Då musikämnets kurser idag är strukturerade efter musikområden är föreslagna delningar av ämnet kopplade till nuvarande struktur. Skolverkets bedömning är att musikområdena *bruksspel och ackompanjemang*, *ensemble*, *ensemble – konstnärlig fördjupning*, *instrument eller sång*, *körsång*, *musik*, *musikproduktion* samt *rytmik* utgör grund för att vara egna ämnen.

Bruksspel och ackompanjemang

Ämnet *bruksspel och ackompanjemang* baseras på dagens kurs med samma namn. Innehållet har uppdaterats och ämnet är strukturerat i en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bruksspel och ackompanjemang*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Ensemble

Ämnet *ensemble* föreslås omfatta tre nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är en sammanslagning av dagens kurser *ensemble 1–2* och innehåll från kursen *ensembleledning och dirigering* samt att nytt centralt innehåll tillförts.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ensemble*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne

enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Ensemble – konstnärlig fördjupning

Ämnet *ensemble – konstnärlig fördjupning* är ett nytt ämne som tillåter fördjupning eller breddning av ensembleområdet. Ämnet är strukturerat i två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ensemble – konstnärlig fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Instrument eller sång

Ämnesplanen för *instrument eller sång* föreslås vara strukturerad i tre nivåer om 100 poäng vardera. Motsvarande kurser i det nuvarande ämnet *musik* är specialiseringskurser och kan läsas flera gånger med olika innehåll. Den föreslagna ämnesplanen för ämnen inom *instrument eller sång* är formulerad så att individuella instrument eller sång kan läsas inom ramen för ämnesplanen. Varje instrument eller sång föreslås utgöra ett eget ämne. Därmed ska ämnesplanen kunna omfatta flera olika ämnen inom instrument eller sång och betyg ska kunna ges i respektive instrument eller sång. Av bestämmelserna i skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.⁴² Utifrån att det finns möjlighet för Skolverket att reglera att en ämnesplan får vara gemensam för flera ämnen föreslår Skolverket att det av bilagan till föreskrifterna om en gemensam ämnesplan för ämnen inom instrument eller sång ska framgå vilka ämnen i form av uppräknade instrument, eller sång, som ämnesplanen gäller för. Skolverket bedömer att respektive skola, dess resurser och lärarkompetens är avgörande för huruvida skolan kan erbjuda undervisning i respektive instrument. Skolan behöver därmed inte erbjuda undervisning i samtliga instrument. En konsekvens av detta är att de skolor som vill erbjuda undervisning i ett instrument som inte finns på listan kommer behöva ansöka om tillstånd för detta hos Skolverket.

Enligt Skolverkets bedömning bör lärare som idag är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de föreslagna nya ämnena inom *instrument eller sång*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Körsång

Det nya ämnet *körsång* är baserat på dagens kurs med samma namn. Innehållet är uppdaterat och strukturerat i två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *körsång*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

⁴² 16 kap. 21 § och 20 kap. 6 § skollagen.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Låtskrivande

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *låtskrivande*, som saknas inom ramen för dagens kurser. Flera gymnasieskolor och även högre utbildningar har uttryckt ett behov av att tillgodose detta med hjälp av ett nytt ämne. Ämnet har ett tydligare fokus mot låten som konstnärligt uttryck och skrivarprocessen samt text i musik. Ämnet *låtskrivande* är strukturerat i två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *låtskrivande*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i de nya ämnena.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Musik

Det nuvarande ämnet *musik* föreslås delas i flera egna ämnen baserat på dagens kurser och innehåll. Ämnet *musik* och motsvarande kurs med samma namn föreslås kvarstå som eget ämne i en nivå på 100 poäng. Ämnet är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *musik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *musik* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Musikproduktion

Det nya ämnet *musikproduktion* baseras på dagens kurser med samma namn, är uppdaterat och nytt centralt innehåll har tillförts. Ämnet är strukturerat i två nivåer om 100 poäng vardera.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *musikproduktion* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *musikproduktion* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet. Vidare bedömer Skolverket att även lärare i ämnet *ljudproduktion* föreslås att bli behöriga om de läst 30 högskolepoäng i musik.

Skolverket föreslår att ämnet *musikproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Musikteori

Det nuvarande ämnet *musikteori* och dess fyra kurser *gehörs- och musicklära 1–2* och *arrangering och komposition 1–2* föreslås struktureras i ett ämne om fyra nivåer om 100 poäng som benämns *musikteori*. *Musikteori* är idag strukturerat i två områden, gehör- och musicklära samt arrangering och komposition. I enlighet med hur undervisningen i ämnet går till idag har ämnet strukturerats i progression med de olika kursdelarna representerade på alla nivåer i det nya ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musikteori* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *musikteori*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *musikteori* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Rytmik

Det nya ämnet *rytmik* är baserat på dagens kurs med samma namn. Ämnet är uppdaterat och strukturerat i en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *rytmik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Inriktning teater

Idag finns det ett ämne för teaterområdet som omfattar tolv kurser. För att anpassa ämnet till ämnesbetygsmodellen föreslår Skolverket att ämnet *teater* och dess nuvarande tolv kurser *dramatik och dramaturgi, fysisk teater, ljud och ljus, regi, röst, scenisk gestaltning 1–3, sceniskt karaktärsarbete, sceniskt karaktärsarbete – text, scenografi, mask och kostym* och *teaterteori* delas av från teaterämnet till sju nya egna ämnen. De nya ämnena i teaterområdet föreslås benämnas *fysisk teater, regi, röst, scenisk design, scenisk gestaltning, sceniskt karaktärsarbete* och *teaterteori* och struktureras huvudsakligen utifrån dagens områden inom befintliga kurser. En del av dagens kurser utgår i den mening att de inte blir egna ämnen. I stället har de slagits ihop med och blivit en del av de nya föreslagna ämnena. Då teaterämnets kurser redan idag är strukturerade efter områden inom teater är de föreslagna delningarna av ämnet kopplade till nuvarande struktur. Skolverkets bedömning är att *fysisk teater, regi, röst, scenisk gestaltning* och *sceniskt karaktärsarbete* utgör grund för att vara egna ämnen.

Fysisk teater

Det nya ämnet *fysisk teater* är ett avdelat ämne från det nuvarande teaterämnet. Ämnet är baserat på den nuvarande kursen med samma namn och är uppdaterat och strukturerat i en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fysisk teater*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Regi

Ämnet *regi* utgör eget område som delats av från det nuvarande ämnet *teater* till ett eget ämne med en nivå på 100 poäng. Ämnet är baserat på nuvarande kurs med samma namn och innehållet är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *regi*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Röst

Ämnet *röst* utgör ett eget område som delats av från det nuvarande ämnet *teater* och baseras på dagens kurs med samma namn. Ämnet omfattar en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *röst*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Scenisk design

Ämnet *scenisk design* är ett nytt ämne som har delats av från det nuvarande ämnet *teater* och är en sammanslagning av de nuvarande kurserna *scenografi*, *mask och kostym* och *ljud och ljus*. Ämnet behandlar de sceniska uttrycksmedel som stöttar upp en föreställning i teater och är uppdaterat och strukturerat i två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *scenisk design*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Scenisk gestaltning

Det nya ämnet *scenisk gestaltning* föreslås omfatta tre nivåer och utgår från dagens tre kurser med samma namn. Ämnet är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *scenisk gestaltning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Sceniskt karaktärsarbete

Ämnet *sceniskt karaktärsarbete* är ett nytt ämne som föreslås delas från det nuvarande ämnet *teater* och är en sammanslagning av de nuvarande kurserna *sceniskt karaktärsarbete* och *sceniskt karaktärsarbete – text*. Ämnet är uppdaterat och omfattar två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *sceniskt karaktärsarbete*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne

enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Teaterteori

Ämnet *teaterteori* är ett nytt ämne som föreslås delas från det nuvarande ämnet *teater* och är en sammanslagning av de nuvarande kurserna *teaterteori* och *dramatik och dramaturgi*. Ämnet föreslås struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng och innehållet är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *teaterteori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Riksrekryterande utbildning med spets – cirkus

Akrobatik

Ämnet *akrobatik* är ett avdelat ämne från dagens ämne *cirkus*. Ämnet är uppdaterat och strukturerat i tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *cirkus* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *akrobatik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *akrobatik* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Cirkus

Ämnet *cirkus* och dess nuvarande kurser föreslås delas till två nya ämnen för att följa intentionen med ämnesbetygsreformen. Ämnet *cirkus* utgår från dagens motsvarande kurser. Ämnet är uppdaterat och strukturerat i tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *cirkus* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *cirkus*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *cirkus* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Humanistiska programmet

Programstruktur

Skolverket föreslår att de två inriktningarna *språk* och *kultur* ska behållas. Skolverket föreslår att de ämnen som läses inom programmet behålls i deras nuvarande omfattning. Inga förändringsbehov har identifierats med anledning av ämnesbetygsreformen.

Ämnesplaner på humanistiska programmet

Filmkunskap

Filmkunskap föreslås utgöra ett eget ämne med en nivå om 100 poäng. Innehållet ingår i dag i kursen *film- och tv-kunskap* i ämnet *konst och kultur*. Skolverket föreslår att ämnet får namnet *filmkunskap* eftersom TV numera endast är en av många olika visningsplattformar.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *filmkunskap* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *filmkunskap* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *filmkunskap* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Kinesiska

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Klassisk grekiska – språk och kultur

Klassisk grekiska – språk och kultur föreslås få två nivåer om vardera 100 poäng. Ämnets innehåll har bearbetats och strukturerats om för och att ge elever och lärare större möjligheter att arbeta med ämnets andra delar.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *klassisk grekiska – språk och kultur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *klassisk grekiska – språk och kultur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *klassiskt grekiska – språk och kultur* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Konst och kultur

Ämnet *konst och kultur* föreslås omfatta två nivåer om vardera 100 poäng. Innehållet motsvarar dagens kurser *kultur- och idéhistoria* och *samtida kulturuttryck*. Kurserna *konstarterna och samhället* samt *film- och tv-kunskap* i det nuvarande ämnet *konst och kultur* föreslås bli egna ämnen. Delningen av ämnet är ett sätt att skapa förutsättningar både för nivåer i *konst och kultur* som bygger på varandra och för ett ämne som är anpassat till estetiska programmet i fråga om innehåll och omfattning. Ämnesplanen i *konst och kultur* har även bearbetats för att förtydliga ämnets innehåll. Till exempel anger det centrala innehållet att nivå 2 ska omfatta tidsperioden från år 1900 och framåt.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *konst och kultur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *konst och kultur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *konst och kultur* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Kreativt skrivande på engelska

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Latin – språk och kultur

Ämnet *latin – språk och kultur* föreslås få tre nivåer om 100 poäng vardera. I jämförelse med nuvarande ämnesplan har kulturkunskap givits en mindre framträdande plats för att ge elever och lärare större möjligheter att arbeta med ämnets andra delar.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *latin – språk och kultur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *latin – språk och kultur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *latin – språk och kultur* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Moderna språk

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Modersmål

I förslaget framgår att ämnet *modersmål* föreslås ligga kvar i humanistiska programmens programfördjupning. Skolverket avser att remittera den ämnesplanen i remiss 3, vid årsskiftet 2023–2024.

Människans språk

Människans språk har bearbetats och strukturerats i två nivåer om vardera 100 poäng. Skolverkets förslaget avser att minska den stoffträngsel som flertalet referenslärare har upplevt sedan reformen 2011. I det syftet har olika hjälpmedel och metoder som stödjer språkinläring strukturerats i såväl centralt innehåll som betygskriterier, eftersom det enligt Skolverkets bedömning i praktiken kan innebära att lärares planering i andra språkämnen påverkas. Dessutom har ett flertal delar av det centrala innehållet i nivå 1 avgränsats för att tydliggöra vad gymnasial nivå innebär inom ämnesområdet. I detta syfte föreslår Skolverket även att ”språkets byggstenar” läggs till i nivå 1.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *människans språk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *människans språk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *människans språk* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Retorik på engelska

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Svenskt teckenspråk för hörande

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Naturvetenskapsprogrammet

Programstruktur

Programstrukturen för naturvetenskapsprogrammet föreslås inte få några förändringar. Vissa ämnen och nivåer tillkommer i programfördjupningsutbudet då namn på ämnen och kurser förändras. De två inriktningarna *naturvetenskap* och *naturvetenskap och samhälle* i programmet genomgår ingen förändring.

Ämnesplaner på naturvetenskapsprogrammet

Skolverket föreslår att de naturvetenskapliga ämnesplanerna för *biologi*, *fysik* och *kemi* har omformats för att ligga närmare varandra. Målen och betygskriterierna är liksom tidigare snarlikt formulerade, men även syftena har samordnats för att underlätta samverkan mellan de naturvetenskapliga ämnena, samt för att möjliggöra en tydlig gemensam grund för naturvetenskapligt arbetssätt, tänkande och logik.

De nya ämnena *bioteknik* och *fysik – fördjupning* har båda tidigare varit kurser som en del av ämnet *biologi* respektive *fysik*, men har brutits ut. Dessa nya ämnen har till stora delar samma innehåll som tidigare men har harmoniserats i mål och betygskriterier i linje med nya skrivningar i de reviderade ämnesplanerna för *biologi*, *fysik* och *kemi*.

Ämnet *naturvetenskaplig specialisering* förblir ett eget ämne med en nivå på 100 poäng.

Biologi

Ämnesplanen för *biologi* föreslås bestå av två nivåer: *biologi*, nivå 1, 100 poäng och *biologi*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet *biologi* skärs och struktureras på ett sätt som medger en

progression genom ämnets nivåer. Det får till följd att till exempel innehåll som tidigare funnits i en senare kurs nu påbörjas i nivå 1 för att sedan fördjupas i nivå 2.

Kursen *bioteknik*, 100 poäng som nu ingår i ämnesplanen för *biologi* blir till ett eget ämne; *bioteknik*, nivå 1, 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *biologi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *biologi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *biologi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Bioteknik

Skolverket föreslår att ämnet *biologi* delas. Nuvarande kursen *bioteknik*, 100 poäng bygger på *biologi* 1, 100 poäng, vilket gör att endast elever med *biologi* 1 i sin studieplan kan läsa denna kurs. Skolverket föreslår att *bioteknik* även ska kunna läsas av elever med *kemi* som grund. *Bioteknik* 1, 100 poäng föreslås bli ett eget ämne, och föreslås delas av från ämnesplanen i *biologi*. Efter reformen kommer *bioteknik*, nivå 1, 100 poäng att vara tillgänglig även för elever som läst *kemi*, nivå 1, 100 poäng, *naturkunskap*, nivå 1b, 100 poäng eller motsvarande.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *biologi*, *kemi* eller *naturkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bioteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *bioteknik* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Fysik

Ämnesplanen för *fysik* föreslås bestå av två nivåer. Nivå 1 har liksom tidigare två spår. För elever på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet är *fysik*, nivå 1a, 150 poäng och *fysik*, nivå 2, 100 poäng delar av programstrukturen. För att naturbruksprogrammet liksom tidigare ska kunna använda ämnet inom sin struktur har, liksom kurserna tidigare, *fysik*, nivå 1a, delats upp i *fysik*, nivå 1b1, 100 poäng och *fysik*, nivå 1b2, 50 poäng. Ämnet *fysik* skärs och struktureras dessutom om på ett sätt som medger en progression genom ämnets nivåer. Det får till följd att till exempel innehåll som tidigare funnits i en senare kurs, nu påbörjas i *fysik*, nivå 1b respektive *fysik*, nivå 1b1 (med fortsättning i *fysik*, nivå 1b2) för att sedan fördjupas i *fysik*, nivå 2.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fysik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fysik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *fysik* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Fysik fördjupning

Skolverket föreslår att kursen *fysik* 3, 100 poäng, som nu ingår i ämnesplanen för *fysik*, blir till ett eget ämne, *fysik – fördjupning*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet *fysik – fördjupning*, nivå 1, 100 poäng ersätter *fysik*, kurs 3, 100 poäng. I dagsläget läses kursen av ungefär 250 elever per år. För att uppmuntra fler elever att studera fördjupad *fysik* skapas ett ämne som inte påverkar tidigare betyg inom *fysik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fysik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fysik – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *fysik – fördjupning* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Kemi

Ämnesplanen för *kemi* föreslås bestå av två nivåer: *kemi*, nivå 1, 100 poäng och *kemi*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet *kemi* skärs och struktureras dessutom på ett sätt som medger en progression genom ämnets nivåer. Det får till följd att till exempel innehåll som tidigare funnits i en senare kurs, nu påbörjas i *kemi*, nivå 1, för att sedan fördjupas i *kemi*, nivå 2.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *kemi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *kemi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *kemi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Naturvetenskaplig specialisering

Ämnet *naturvetenskaplig specialisering*, nivå 1, 100 poäng föreslås bli fortsatt öppen för fördjupning mot olika områden i naturvetenskap och ersätter ämnet *naturvetenskaplig specialisering*, 100 poäng. Ämnet kan endast läsas en gång.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturvetenskaplig specialisering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturvetenskaplig specialisering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *naturvetenskaplig specialisering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Samhällsvetenskapsprogrammet

Programstruktur

Programmet har idag tre inriktningar *samhällsvetenskap*, *beteendevetenskap* samt *medier, information och kommunikation*. Skolverket föreslår ändringar av ingående ämnen i två av dessa, *beteendevetenskap* och *medier, information och kommunikation*. Den sistnämnda förslås också byta namn till *medier, journalistik och kommunikation*.

Inriktning beteendevetenskap

Skolverket föreslår att ämnena *psykologi*, nivå 3, 100 poäng och *sociologi*, nivå 2, 100 poäng läggs till i inriktningen. Inriktningen förstärks på detta sätt med kunskaper inom två tydliga beteendevetenskapliga områden.

Två ämnen förslås utgå ur inriktningen, *pedagogik* och *ledarskap och organisation*. Ämnena finns kvar inom programfördjupningen.

Inriktning medier, journalistik och kommunikation

Skolverket föreslår att antalet poäng inom inriktningen ökar med 100 poäng till 450 poäng. Två ämnen, *medier, samhälle och kommunikation* och *mediekommunikation* utgår som ämnen. Två nya ämnen läggs till i inriktningen, *medier, journalistik och kommunikation*, nivå 1 och nivå 2, om 100 poäng vardera samt *textkommunikation*, nivå 1, 100 poäng.

Inriktningen förstärks med kunskaper inom medieområdet. *Medier, journalistik och kommunikation*, nivå 1 och nivå 2, om 100 poäng vardera samt *textkommunikation*, nivå 1, 100 poäng. De nya ämnena ersätter *mediekommunikation* och *medier, samhälle och kommunikation* som båda utgår.

Ämnen som utgår ur samhällsvetenskapsprogrammet

Skolverket föreslår att ämnena *mediekommunikation* och *medier, samhälle och kommunikation* utgår ur programmet.

Ämnesplaner på samhällsvetenskapsprogrammet

Geografi

Skolverket föreslår att ämnet struktureras i två nivåer, *geografi*, nivå 1, 100 poäng samt *geografi*, nivå 2, 100 poäng.

Innehållet ligger i linje med den nya kursplanen för grundskolan. Ämnet har uppdaterats och stärkts för att möta samhällets behov att klara av en komplex verklighet med utmaningar som exempelvis de pågående klimatförändringarna, geopolitiska intressekonflikter och förlust av biologisk mångfald. Innehållet i den nuvarande kursen *GIS*, 100 poäng (*geografiska informationssystem*) inom ämnet *geografi* föreslås utgå. I stället förstärks ämnet *geografi* och ämnet *hållbart samhällsbyggande*, som är obligatoriskt på teknikprogrammets inriktning *samhällsbyggande*, med området geografiska informationssystem.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *geografi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *geografi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *geografi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering

Humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering föreslås få en nivå om 100 poäng. Innehållet har uppdaterats och struktureras i en nivå. Ämnet kan endast läsas en gång.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Medier, journalistik och kommunikation

Skolverket föreslår ett nytt ämne *medier, journalistik och kommunikation* som består av innehåll från ämnena *medier, samhälle och kommunikation* samt *mediekommunikation* som båda utgår. Innehållet i det nya ämnet har uppdaterats med bland annat kunskap om sociala medier och mediers historiska utveckling. Ämnet har strukturerat i tre nivåer, *medier, journalistik och kommunikation* om 100 poäng vardera. Ämnet ligger i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *mediekommunikation* eller *medier, samhälle och kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *medier, journalistik och kommunikation* samt ämnet *medieteor*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *medier, journalistik och kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Sociologi

Sociologi och dess nuvarande tre kurser, *sociologi*, 100 poäng, *etnicitet och kulturmöten*, 100 poäng och *ungdomskulturer*, 100 poäng, föreslås delas i två nya ämnen. Ämnet *sociologi* föreslås struktureras i två nivåer, *sociologi*, nivå 1, 100 poäng och *sociologi*, nivå 2, 100 poäng, med

innehåll från nuvarande kursen *sociologi* och kursen *etnicitet och kulturmöten*. Båda nivåerna ligger i inriktningen *beteendevetenskap* och i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sociologi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *sociologi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *sociologi* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Textkommunikation

Textkommunikation ingår idag som en kurs i ämnet *mediekommunikation*, men föreslås nu bli ett nytt eget ämne som struktureras i två nivåer, *textkommunikation*, nivå 1, 100 poäng och *textkommunikation*, nivå 2, 100 poäng. Innehållet har uppdaterats med bland annat texter för sociala medier.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *mediekommunikation* eller *medier, samhälle och kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *textkommunikation*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *textkommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ungdomskunskap

Nuvarande kursen *ungdomskulturer* inom ämnet *sociologi* förslås bli ett eget ämne med nytt namn, *ungdomskunskap*. Ämnet har strukturerat i en nivå med uppdaterat innehåll, *ungdomskunskap*, nivå 1, 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sociologi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ungdomskunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *ungdomskunskap* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Teknikprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår att de fem inriktningarna *design och produktutveckling*, *informations- och medieteknik*, *produktionsteknik*, *samhällsbyggande och miljö* samt *teknikvetenskap* ska behållas.

På inriktningsnivå föreslås förändringar som påverkar innehållet i inriktningarna *produktionsteknik*, *design och produktutveckling* samt till viss del *informations- och medieteknik*. Inriktningsförändringarna handlar framför allt om uppdatering och anpassning av innehållet utifrån ämnesbetygsreformen men en översyn har även gjorts utifrån teknisk utveckling. I uppdraget om ämnesbetyg poängteras fördjupat lärande, vilket i praktiken innebär att nivåer på 50 poäng undviks och att flertalet ämnesnivåer omfattar 100 poäng. Varje inriktning omfattar 300 poäng och innehåller tre ämnen som är obligatoriska.

Skolverket förslag i denna konsekvensutredning bygger på de förslag som myndigheten har lämnat till regering⁴³ där Skolverket föreslagit att ämnet *naturkunskap*, nivå 1a1, 50 poäng

⁴³ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

blir gymnasiegemensamt samt att ämnet *teknik* ökar från 150 poäng till 200 poäng i den programgemensamma delen.

Om regeringen beslutar enligt Skolverkets förslag kommer minskar programfördjupningen i motsvarande grad i ämnet *teknik*, från 400 poäng till 300 poäng. Alternativet till minskad programfördjupning hade varit en minskad inriktning. Skolverket har bedömt att en mindre omfattning av inriktningen gör det svårare att profilera ett så brett program som teknikprogrammet. Med 300 poäng i inriktning respektive programfördjupning finns möjlighet att fortsätta med inriktningsämnena på nivå 2, fördjupa teknikämnet ytterligare eller bredda sin inriktning genom att välja andra ämnen och samtidigt, i det individuella valet, läsa in särskild behörighet i *matematik* och *fysik*.

Inriktning design och produktutveckling

Design, nivå 1, 100 poäng och *konstruktion*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga kvar i inriktningen med uppdaterat innehåll. *Bild och form* 1a1, 50 poäng och *cad* 1, 50 poäng utgår och ersätts av det nya ämnet *bild och visualisering*, nivå 1, 100 poäng. Ritteknik samt hantering av cad för att skapa konstruktionsritningar ingår i inriktningsämnet *konstruktion*, nivå 1, 100 poäng.

Inriktning informations- och medieteknik

Programmering, nivå 1, 100 poäng och *webbutveckling*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga kvar i inriktningen med uppdaterat innehåll. *Informationsteknik*, nivå 1, 100 poäng blir ett nytt ämne med innehåll av datateknik, IT-infrastruktur, säkerhet och användarvänlighet. Skolverket bedömer att ett bredare informationstekniskt ämne medverkar till att fler kvinnor kan vilja söka inriktningen.

Inriktning produktionsteknik

Mekatronik 1, *produktionskunskap* 1 och *produktionsutrustning* 1 utgår och ersätts av tre nya ämnen; *hållbar produktion*, nivå 1, 100 poäng, *automatiserade processer*, nivå 1, 100 poäng och *produktionsmetoder*, nivå 1, 100 poäng.

Inriktning samhällsbyggande och miljö

Arkitektur, nivå 1, (före detta *arkitektur-bus*), 100 poäng, *hållbart samhällsbyggande*, nivå 1, 100 poäng och *byggnadsverk*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga kvar i med uppdaterat innehåll.

Inriktning teknikvetenskap

Fysik, nivå 2, 100 poäng och *matematik – analys*, nivå 2c, 100 poäng (före detta *matematik* 4) föreslås ligga kvar i inriktningen. *Teknik*, nivå 3, 100 poäng ger eleverna ytterligare fördjupning i programmets huvudämne.

Ämnena som utgår ur teknikprogrammet

Skolverket föreslår att ämnena *mekatronik*, *produktionskunskap* och *produktionsutrustning* utgår ur teknikprogrammet. De ersätts av ämnena *automatiserade processer*, *hållbar produktion* och *produktionsmetoder*. Vidare föreslår Skolverket att ämnet *samhällsbyggande* utgår ur teknikprogrammet och ersätts av det nya ämnet *byggnadsverk*.

Ämnesplaner på teknikprogrammet

Arkitektur

Skolverket föreslår att ämnet *arkitektur* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens arkitekturkurser, *arkitektur-bus* och *arkitektur-rum*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *arkitektur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *arkitektur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *arkitektur* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Artificiell intelligens

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Automatiserade processer

Ämnet *automatiserade processer* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och innehållet kommer delvis från dagens ämne *mekatronik* men riktar sig tydligare mot informationsteknik, PLC (programmable logic controller) och robotteknik.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *automatiserade processer* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *automatiserade processer* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *automatiserade processer* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Bild och visualisering

Ämnet *bild och visualisering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och ersätter dagens inriktningsämne *bild och form* 1a1 i inriktningen *design och produktutveckling*. Innehållet i det nya ämnet har större fokus på digitala verktyg och visualisering.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *bild och form*, *design* eller *grafisk kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bild och visualisering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *bild och visualisering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Byggnadsverk

Skolverket föreslår att ämnet *byggnadsverk* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och bygger till stora delar på kursen *byggnadsverk* i dagens ämne *sambällsbyggande*. *Byggnadsverk* blir fortsatt ett av de obligatoriska ämnena på inriktningen *sambällsbyggande och miljö*. Skolverket har övervägt att återinföra *miljö- och energikunskap* som obligatoriskt ämne i stället för nuvarande *byggnadsverk*. Det skulle bredda inriktningen och stärka inslaget av hållbarhet och miljö. I nuvarande förslag bedömer dock Skolverket att inriktningen får en bättre helhet och balans av ämnen genom att ämnet *byggnadsverk* behålls.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *sambällsbyggande* eller *arkitektur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *byggnadsverk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *byggnadsverk* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Cad

Ämnet *cad* föreslår få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens ämne, men har utökats i omfång från dagens tre 50-poängsnivåer till två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *cad* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *cad*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *cad* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Design

Skolverket föreslår att ämnet *design* får tre nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens designkurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *design* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *design*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *design* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Gränssnittsdesign

Ämnet *gränssnittsdesign* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens kurser *gränssnittsdesign* och *gränssnitt 3D*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *gränssnittsdesign* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *gränssnittsdesign*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *gränssnittsdesign* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Hållbar produktion

Ämnet *hållbar produktion* är nytt och har två nivåer om 100 poäng vardera.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *hållbar produktion* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *hållbar produktion* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *hållbar produktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Hållbart samhällsbyggande

Skolverket föreslår att ämnet *hållbart samhällsbyggande* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är ett nytt och bygger på dagens kurs *hållbart samhällsbyggande* i ämnet *hållbart samhälle*. Ämnet utökas från en 100-poängskurs till sammanlagt 200 poäng för att få ett längre sammanhållet ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *arkitektur*, *geografi* och *hållbart samhälle* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *hållbart samhällsbyggande*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *hållbart samhällsbyggande* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Informationsteknik

Ämnet *informationsteknik* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är ett nytt ämne i inriktningen *informations- och medieteknik* och ersätter dagens kurs *dator- och nätverksteknik* i ämnet *dator- och kommunikationsteknik*. Innehållet i det nya ämnet har anpassats utifrån behov av en bredare kunskapsbas för fortsatta studier både inom it, och av en rad andra högskoleutbildningar där it är en viktig del.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *informationsteknik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *informationsteknik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *informationsteknik* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Konstruktion

Ämnet *konstruktion* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet utgår från dagens konstruktionsämne som innehåller tre kurser. Skolverket har bedömt att det centrala innehållet får tillräckligt med utrymme i 200 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *konstruktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *konstruktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *konstruktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Miljö- och energikunskap

Skolverket föreslår att ämnet *miljö- och energikunskap* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och utgår från dagens kurs *miljö- och energikunskap* i ämnet *hållbart samhälle*. Ämnet utökas från en 100-poängskurs till sammanlagt 200 poäng för att få ett längre sammanhållet ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *hållbart samhälle*, *fysik*, *kemi* eller *naturkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *miljö- och energikunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *miljö- och energikunskap* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Produktionsmetoder

Ämnet *produktionsmetoder* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt ämne och ersätter *produktionsutrustning* i inriktningen *produktionsteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *produktionsmetoder*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Skolverket föreslår att ämnet *produktionsmetoder* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Produktutveckling

Ämnet *produktutveckling* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är ett yrkesämne som finns idag och bygger på innehållet i dagens kurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *produktutveckling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *produktutveckling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Programmering

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Teknik

Skolverket föreslår att ämnet *teknik* får tre nivåer om 100 poäng vardera. Skolverket föreslår att ämnet, för att få en tydlig progression, bygger på innehållet på nuvarande kursen i *teknik* 1. Förstärkningar har gjorts i digitala kunskaper, till exempel programmering och användning av digitala verktyg vid ritningsframställning. *Teknik*, nivå 1, 100 poäng och *teknik*, nivå 2, 100 poäng blir programgemensamma. *Teknik*, nivå 3, 100 poäng blir obligatoriskt på inriktningen *teknikvetenskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *teknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *teknik* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Teknik – specialisering

Ämnet *teknik – specialisering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet utökas därmed från dagens 100-poängskurs och innehållet kommer delvis från dagens ämne *teknik* och kursen *teknik – specialisering*. Ämnet kan inte längre läsas flera gånger med olika innehåll, utan skolan väljer ett teknikområde för hela ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *teknik – specialisering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Tillämpad programmering

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Webbserverprogrammering

Ämnet *webbserverprogrammering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på dagens kurser *webbserverprogrammering* 1 och *webbserverprogrammering* 2. Innehållet i dagens kurs *webbtjänster* kommer att ingå i ett nytt ämne som bara får läsas på gymnasieingenjör – vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *webbserverprogrammering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *webbserverprogrammering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *webbserverprogrammering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Webbutveckling

Skolverket föreslår att ämnet *webbutveckling* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på dagens kurser *webbutveckling* 1 och *webbutveckling* 2. Innehållet i dagens kurs

webbutveckling 3 kommer att bli ett nytt ämne som bara får läsas på gymnasieingenjör – vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *webbutveckling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *webbutveckling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *webbutveckling* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Yrkesprogram

Barn- och fritidsprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår att barn- och fritidsprogrammet även fortsättningsvis omfattar två inriktningar, *fritid och hälsa* samt *pedagogiskt och socialt arbete*. Inriktningarna föreslås utökas med 200 poäng vilket innebär 500 poäng för varje inriktning. En konsekvens av det blir att utrymmet för valfrihet inom programfördjupningen minskar något.

För inriktningen *fritid och hälsa* innebär det att ämnet *fritid och friskvård*, nivå 1, 200 poäng samt ämnet *fritidskunskap*, nivå 1, 100 poäng föreslås ingå. Vidare föreslås att ämnet *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng samt ämnet *aktivitetsledarskap*, nivå 1, 100 poäng ingår.

För inriktningen *pedagogiskt och socialt arbete* innebär det att ämnet *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng, ämnet *pedagogiskt arbete* nivå 1, 200 poäng samt ämnet *socialt arbete*, nivå 1 och nivå 2 om 100 poäng vardera föreslås ingå.

Ämnesplaner på barn- och fritidsprogrammet

Aktivitetsledarskap

Det nya ämnet *aktivitetsledarskap*, nivå 1, 100 poäng föreslås få ett innehåll som går att anpassa till olika aktiviteter för att göra det möjligt för skolorna att även fortsättningsvis använda ämnet för de behov som respektive skola har. Idag finns kursen *aktivitetsledarskap* i ämnet *pedagogik*. Det har inte varit möjligt att bygga progression med kursen *aktivitetsledarskap* tillsammans med övriga delar av ämnet *pedagogik* och därför föreslås det i stället bli ett eget ämne.

Idag kan ämnet läsas flera gånger med olika innehåll. I och med ämnesbetygsreformen kommer det fortsättningsvis endast vara möjligt att läsa ämnet en gång med ett innehåll vilket medför att ämnet har skrivits fram med brett innehåll. Detta ökar möjligheterna för anpassning till olika aktiviteter inom ämnets karaktär. Ämnet föreslås ligga i inriktningen *fritid och hälsa* samt i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *aktivitetsledarskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Bevakning

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *bevakning*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *brand, bevakning och säkerhet*.

Nuvarande ämne *brand, bevakning och säkerhet* bedöms som problematiskt av både UHR, inför antagning till yrkeslärarutbildningen, och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar för många olika delar för att det ska vara troligt att en och

samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5⁴⁴ i hela ämnet. Skolverket föreslår därför att nuvarande ämne delas i två nya ämnen, *bevakning* respektive *brandskydd*. Ämnet *bevakning* är en del av utbildningen som ges i samband med utbildningen till väktare som är en yrkesutgång på barn- och fritidsprogrammet. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *brand, bevakning och säkerhet* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bevakning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Brandskydd

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *brandskydd*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *brand, säkerhet och bevakning*.

Nuvarande ämne *brand, bevakning och säkerhet* bedöms som problematiskt av både UHR, inför antagning till yrkeslärarutbildningen, och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar för många olika delar för att det ska vara troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. Skolverket föreslår därför att nuvarande ämne delas i två nya ämnen, *bevakning* respektive *brandskydd*. Ämnet *brandskydd* är en del av utbildningen som ges i samband med utbildningen till väktare som är en yrkesutgång på barn- och fritidsprogrammet. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *brand, bevakning och säkerhet* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *brandskydd*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fritidsanläggningars skötsel och drift

Skolverket föreslår att nuvarande ämne *fritids- och friskvårdsverksamheter* delas i två nya ämnen, *fritid och friskvård* samt *fritidsanläggningars skötsel och drift*. I nuvarande ämnesplan *fritids- och friskvårdsverksamheter* ingår kurserna *drift och underhåll av fritidsanläggningar* och *fritidsmiljöer och arenor*. Dessa kurser föreslås bilda det nya ämnet *fritidsanläggningars skötsel och drift* med två nivåer om vardera 100 poäng. Innehållet i kurserna passar ihop som ett ämne om två nivåer med en progression mellan de två nivåerna i ämnet. Ämnet föreslås erbjudas i programfördjupningen på barn- och fritidsprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fritids- och friskvårdsverksamheter* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritidsanläggningars skötsel och drift*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fritid och friskvård

Skolverket föreslår att nuvarande ämne *fritids- och friskvårdsverksamheter* delas i två nya ämnen, *fritid och friskvård* samt *fritidsanläggningars skötsel och drift*. *Fritid och friskvård*, nivå 1, 200 poäng föreslås ligga under inriktningen *fritid och hälsa* samt i programfördjupningen.

En delning av ämnet *fritids- och friskvårdsverksamheter* krävdes eftersom den nya modellen för ämnesbetyg med gemensamma betygskriterier för samtliga nivåer som ingår i ämnet inte är möjliga att anpassa till den nuvarande ämnesplanen. I stället för att bygga två nivåer om vardera 100 poäng föreslår Skolverket en nivå om 200 poäng i ämnet *fritid och friskvård*. På så vis kan undervisningens innehåll fördelas över längre tid.

⁴⁴ SeQF nivå 5: En nivåplacering enligt Sveriges referensram för kvalifikationer som motsvarar kunskaper och erfarenheter motsvarande utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen eller gymnasieingenjörsexamen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fritids- och friskvårdsverksamheter* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritid och friskvård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fritidskunskap

Skolverket föreslår ett nytt ämne *fritidskunskap*, nivå 1, 100 poäng. Det motsvaras av dagens ämne *fritids- och idrottskunskap*. Det nya ämnet har fått större fokus på fritiden och dess olika verksamheter. Det nya ämnet föreslås ligga under inriktningen *fritid och hälsa* samt i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fritids- och idrottskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritidskunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Förskolans och fritidshemmets arbete

Förskolans och fritidshemmets arbete föreslås bli ett nytt ämne med en nivå om 100 poäng. I det nya ämnet ingår delar från nuvarande kurs *barns lärande och växande* från ämnet *pedagogik* samt kurserna *dramapedagogik* och *skapande verksamhet* från nuvarande ämne *pedagogiskt arbete*. Det nya ämnet *förskolans och fritidshemmets arbete* föreslås bli ett yrkesämne. Skolverkets förslag för ämnet *pedagogiskt arbete* redovisas mer utförligt under rubriken *pedagogiskt arbete*.

Nuvarande ämne *pedagogiskt arbete* består av följande kurser:

- *dramapedagogik*, 100 poäng
- *pedagogiskt arbete*, 200 poäng
- *skapande verksamhet*, 100 poäng.

Skolverkets bedömning är att det inte är möjligt att bygga progression mellan ovanstående kurser och inte heller att skapa gemensamma betygskriterier för dem. I arbetet med att skriva om ämnesplanerna och anpassa dem till modellen för ämnesbetyg uppstod därför behov av det nya ämnet *förskolans och fritidshemmets arbete* för att säkerställa att delar av kurserna i nuvarande ämne *pedagogik* skulle finnas kvar. *Förskolans och fritidshemmets arbete*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogiskt arbete* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *förskolans och fritidshemmets arbete*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Grundläggande vård och omsorg

Skolverket föreslår att ämnet *grundläggande vård- och omsorg* består av nivå 1, 100 poäng. Innehållet i ämnet har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *grundläggande vård och omsorg* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *grundläggande vård och omsorg*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hälsopedagogik

Dagens kurs *hälsopedagogik* föreslås bli ett eget ämne *hälsopedagogik*, nivå 1, 100 poäng. Kursen *hälsopedagogik* ingår i nuvarande ämne *hälsa*. Mer information om ämnet *hälsa* finns att läsa under vård- och omsorgsprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hälsa* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *hälsopedagogik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Massage

Ämnet *massage* finns idag med kurserna *massage* 1 och 2 om 100 poäng vardera. Skolverket föreslår att ämnet *massage* nu blir ett ämne med en nivå om 100 poäng, eftersom det saknas elevunderlag för att motivera en nivå 2, 100 poäng i ämnet.⁴⁵ Vidare innebär Skolverkets förslag en anpassning till ämnesbetygsmodellen genom att mindre uppdateringar har gjorts av innehållet samt att betygskriterierna har anpassats till modellen. *Massage*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *massage* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *massage*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Pedagogik

Skolverket föreslår att ämnet *pedagogik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det nya ämnet *pedagogik* är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *pedagogik*.

Nuvarande ämne *pedagogik* består av följande kurser:

- *aktivitetsledarskap*, 100 poäng
- *kommunikation*, 100 poäng
- *lärande och utveckling*, 100 poäng
- *människors miljöer*, 100 poäng
- *barns lärande och växande*, 100 poäng
- *pedagogiska teorier och praktiker*, 100 poäng
- *pedagogiskt ledarskap*, 100 poäng.

Det bedöms inte som möjligt att bygga progression mellan ovanstående kurser och inte heller att skapa gemensamma betygskriterier för dem. Skolverkets förslag är därför att renodla ämnet *pedagogik* med innehåll från nuvarande kurser *barns lärande och växande*, 100 poäng, *kommunikation*, 100 poäng, *lärande och utveckling*, 100 poäng, *pedagogiska teorier och praktiker*, 100 poäng och *pedagogiskt ledarskap*, 100 poäng. Innehåll från dessa kurser samlas inom det nya ämnet *pedagogik*. Då delar av det centrala innehållet i ovanstående kurser överlappar varandra gör Skolverket bedömningen att det är möjligt att föra samman kvarvarande innehåll i det nya ämnet *pedagogik* och rymma detta inom 300 poäng. Ämnet *pedagogik*, nivå 1 och nivå 2 om 100 poäng vardera föreslås finnas i det programgemensamma för barn- och fritidsprogrammet medan *pedagogik*, nivå 3, 100 poäng föreslås ligga i båda programinriktningarna.

Kursen *aktivitetsledarskap*, 100 poäng föreslås bli ett eget ämne med samma namn. Detta ämne blir då ett yrkesämne i stället för en del av det tidigare ämnet *pedagogik*, som var ett av ”vissa ämnena”.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *pedagogik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Pedagogiskt arbete

Skolverkets förslag är att renodla ämnet *pedagogiskt arbete* med innehåll från nuvarande kurs *pedagogiskt arbete*, 200 poäng och i samband med det anpassa innehållet till ämnesbetygsmodellen. Kursen *dramapedagogik*, 100 poäng och kursen *skapande verksamhet*, 100 poäng föreslås bilda det nya ämnet *förskolans och fritidshemmets arbete*. Det nya ämnet *pedagogiskt arbete* blir ett yrkesämne.

⁴⁵ Skolverkets statistik för läsåret 20/21.

Nuvarande ämne *pedagogiskt arbete* består av följande kurser, *dramapedagogik*, *pedagogiskt arbete* och *skapande verksamhet*. Det är inte möjligt att bygga progression mellan ovanstående kurser och inte heller att skapa gemensamma betygskriterier för dem och därför föreslås två nya ämnen. *Pedagogiskt arbete*, nivå 1, 200 poäng föreslås finnas i inriktningen *pedagogiskt och socialt arbete* samt i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogiskt arbete* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *pedagogiskt arbete*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Socialt arbete

Skolverkets förslag till ämnesplaner för *socialt arbete* innebär en anpassning till ämnesbetygsmodellen genom att mindre uppdateringar av innehåll har gjorts. Vidare föreslås ämnet nu ha två nivåer om 100 poäng i stället för nuvarande två kurser om 100 poäng samt att betygskriterierna anpassas till modellen för ämnesbetyg och nuvarande betygskriterier.

Socialt arbete, nivå 1, 100 poäng samt *socialt arbete*, nivå 2, 100 poäng föreslås finnas i inriktningen *pedagogiskt och socialt arbete* samt i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnen *socialt arbete* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *socialt arbete*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Specialpedagogik

Skolverkets förslag till ämnesplaner för *specialpedagogik* innebär en anpassning till ämnesbetygsmodellen genom att mindre uppdateringar av innehåll har gjorts. Vidare föreslås ämnet nu ha två nivåer om 100 poäng i stället för nuvarande två kurser om 100 poäng samt att betygskriterierna anpassas till modellen för ämnesbetyg och nuvarande betygskriterier.

Specialpedagogik, nivå 1, 100 poäng finns i det programgemensamma medan *specialpedagogik*, nivå 2, 100 poäng föreslås finnas i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *specialpedagogik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *specialpedagogik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Träningslära

Skolverket förslag till ämnesplan för *träningslära* innebär en anpassning till ämnesbetygsmodellen genom att mindre uppdateringar av innehåll har gjorts. Vidare föreslås ämnet nu ha två nivåer om 100 poäng vardera i stället för nuvarande två kurser om samma poäng samt att betygskriterierna har anpassats till modellen. *Träningslära* nivå 1, 100 poäng samt *träningslära*, nivå 2, 100 poäng föreslås båda ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *träningslära* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *träningslära*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Bygg- och anläggningsprogrammet

Programstruktur

Skolverkets förslag innebär att bygg- och anläggningsprogrammet kommer att ha fyra inriktningar: *byggnadsplåtslageri*, *husbyggnad*, *mark och anläggning* samt *måleri*. De föreslagna ändringarna för bygg- och anläggningsprogrammets inriktningar i denna konsekvensutredning utgår från Skolverkets regeringsredovisning om ett namnbyte på inriktningen *plåtslageri* till *byggnadsplåtslageri* samt en sammanslagning av inriktningarna

anläggningsfordon och *mark och anläggning* till en inriktning med det nya namnet *mark och anläggning*. Skolverket inväntar regeringsbeslut om de förslagna ändringarna.

Det programgemensamma ämne som redovisats i regeringsredovisningen är *bygg och anläggning*, nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng.

Skolverket konstaterar i samråd med utbildningsgivare och bransch att gränsdragningen mellan maskinförare och väg- och anläggningsarbetare har förändrats över tid och att olika slag av maskinförarkompetens blir allt vanligare samtidigt som renodlade väg- och anläggningsarbeten fortfarande förekommer. Skolverket anser att en sammanslagning av inriktningarna *anläggningsfordon* med *mark och anläggning* till en gemensam inriktning har fördelar ur ett pedagogiskt perspektiv, eftersom det ger en större möjlighet för eleverna att fördjupa och bredda sina kunskaper inom yrkesområdet. Skolverket föreslår utifrån detta att anläggningsförare blir en valbar yrkesutgång i inriktningen *mark och anläggning*.

Skolverkets förslag på namnändringen av inriktningen *plåtslageri* till *byggnadsplåtslageri* sker efter samråd med branschen som i likhet med Skolverket anser att namnändringen bidrar till ett förtydligande av inriktningens huvudsakliga innehåll.

Konsekvenser av Skolverkets förslag att *anläggningsförare* blir en valbar yrkesutgång i inriktningen *mark och anläggning* kan bidra till att enstaka skolor kan påverkas då de tidigare inte har erbjudit inriktningen *mark och anläggning*. Skolverkets bedömning är ändå att fördelarna överväger eventuella nackdelar med en anpassning till förändringar inom mark- och anläggningsbranschen samt till en större nationell likvärdighet i utbildningen.

Inriktning byggnadsplåtslageri

Skolverkets föreslår en namnändring på inriktningen från nuvarande *plåtslageri* till *byggnadsplåtslageri*. Detta sker efter samråd med branschen som i likhet med Skolverket anser att namnändringen bidrar till ett förtydligande av inriktningens koppling till utbildningens huvudsakliga innehåll.

Skolverket föreslår att det nya ämnet *byggnadsplåtslageri* med tre nivåer om sammanlagt 600 poäng ersätter de nuvarande inriktningssämnena *plåtslageri* med kurserna *plåtslageriprocessen* och *plåtslageri – grunder* tillsammans med kursen *ventilationsplåtslageri*. De nuvarande kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i det nya ämnet *byggnadsplåtslageri*.

Den nuvarande kursen *ventilationsplåtslageri* kommer att ersättas med det nya ämnet *ventilationstillverkning*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet ventilationstillverkning kommer att erbjudas i programfördjupningen.

Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *byggnadsplåtslageri*, nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng

Skolverkets förslag innebär att den inriktningsgemensamma poängomfattningen utökas från nuvarande 400 poäng till 600 poäng. Utökningen av poängomfattningen i inriktningen *byggnadsplåtslageri* motiveras med att eleverna genom utökningen ges möjligheter till mera likvärdig utbildning och möjligheter till ett lärande över en längre tid inom inriktningen *byggnadsplåtslageri* för att sedan genom ämnen inom programfördjupningen ges möjlighet till både breddning och fördjupning.

Inriktning husbyggnad

Skolverket föreslår att det nya ämnet *husbyggnad* med tre nivåer om sammanlagt 600 poäng ersätter det nuvarande ämnet *husbyggnad* och de kurser som ingår. Det huvudsakliga centrala innehållet från dagens kurser kommer att återfinnas i det nya ämnet *husbyggnad*.

Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *husbyggnad*, nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng

Skolverkets förslag innebär att inriktningen kommer att omfatta 600 poäng vilket är en minskning från nuvarande 700 poäng. Minskningen av poäng inom inriktningen har skett i samråd med ämnesexperter och lärare och förändringen motiveras med att eleverna genom detta ges ökade möjligheter till både breddning och fördjupning inom programfördjupningen.

Inriktning mark och anläggning

Skolverket har redovisat till regeringen⁴⁶ förslaget om att slå samman dagens inriktningar *anläggningsfordon* med *mark och anläggning* till en gemensam inriktning med namnet *mark och anläggning*. Skolverkets nedanstående förslag för denna inriktning förutsätter att regeringen beslutar i enlighet med det redovisade förslaget.

Skolverket konstaterar i samråd med utbildningsgivare och bransch att gränsdragningen mellan maskinförare och väg- och anläggningsarbetare har förändrats över tid och att både maskinförar- och maskinoperatörskompetens för både mindre och större maskiner blir allt vanligare inom yrket samtidigt som kompetenser inom renodlade väg- och anläggningsarbeten allt oftare efterfrågas inom alla yrkesgrupper inom mark och anläggning. Skolverket anser att en sammanslagning av inriktningarna har fördelar ur ett pedagogiskt och branshperspektiv, eftersom det ger en större möjlighet för eleverna att fördjupa och bredda sina kunskaper inom valt yrkesområdet. Nuvarande kurser *anläggningsprocessen* och *anläggningsförare – process* utgår och kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i de nya ämnena *anläggning* och *anläggningsförare*. Möjligheten att inom inriktningens undervisning erbjuda körkortsutbildning för körkortsbehörighet B finns kvar i ämnet *anläggningsförare*. Denna möjlighet får enligt tidigare överenskommelse mellan Skolverket och Transportstyrelsen endast erbjudas elever som inom inriktningen *mark och anläggning* läser ämnet *anläggningsförare*.

Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *anläggning*, nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng
- *anläggningsförare*, nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng

Konsekvenser av Skolverkets förslag att anläggningsförare blir en del av den sammanslagna inriktningen *mark och anläggning* kan bidra till att enstaka skolor kan påverkas då de tidigare inte har erbjudit inriktningen *anläggningsfordon*. Skolverkets bedömning är ändå att fördelarna överväger eventuella nackdelar med en anpassning till förändringar inom mark- och anläggningsbranschen samt till en större nationell likvärdighet i utbildningen.

Inriktning måleri

Skolverket föreslår att det nya ämnet *måleri* med tre nivåer om sammanlagt 600 poäng ersätter det nuvarande ämnet *måleri* och de kurser som ingår. Det centrala innehållet i nuvarande ämne *måleri* finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet. Kursen *måleriprocessen* i ämnet nuvarande ämne *måleri* utgår men kursens huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i det nya ämnet *måleri*.

Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *måleri*, nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng

Skolverkets förslag till förändringen av poängomfattningen i inriktningen från nuvarande 400 poäng till 600 poäng har skett i samråd med ämnesexperter och lärare. Utökningen av poängomfattningen i inriktningen *måleri* motiveras med att eleverna genom utökningen ges möjligheter till mera likvärdig utbildning och möjligheter till ett lärande över en längre tid

⁴⁶ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

inom inriktningen *måleri* för att sedan genom ämnen inom programfördjupningen ges möjlighet till både breddning och fördjupning.

Ämnesplaner på bygg- och anläggningsprogrammet

Anläggning

Skolverket föreslår att ämnet *anläggning* består av nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng och nivå 3, 200 poäng. Det nuvarande ämnet *anläggning* har delats och innehåll från nuvarande kurser har fördelats i detta nya ämne *anläggning* och i två nya ämnesplaner *ledningsbyggnad*, *stensättning* och *vägbyggnad*. Mer information finns nedan under respektive ämne. Nuvarande centrala innehåll har till stora delar lämnats oförändrat samtidigt som det centrala innehållet har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för yrket.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *anläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Anläggningsförare

Skolverket föreslår att ämnet *anläggningsförare* består av nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet. Möjligheten att inom undervisning erbjuda körkortsutbildning för körkortsbehörighet B⁴⁷ finns kvar i det centrala innehållet i ämnet *anläggningsförare* i nivåerna 1 och 2. Denna möjlighet får enligt tidigare överenskommelse mellan Skolverket och Transportstyrelsen endast erbjudas elever som inom inriktningen *mark och anläggning* läser ämnet *anläggningsförare*. Detta innebär att ämnet *anläggningsförare* endast kan erbjudas som ett inriktningsämne inom inriktningen *mark och anläggning* på bygg- och anläggningsprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggningsförare* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *anläggningsförare*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Bandschaktare

Skolverket föreslår att ämnet *bandschaktare* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *bandschaktare* i det borttagna ämnet *mobila arbetsmaskiner*. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *bandschaktare* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *anläggningsförare* eller *mobila arbetsmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bandschaktare*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Beläggning

Skolverket föreslår att ämnet *beläggning* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *beläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *beläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

⁴⁷ <https://www.skolverket.se/getFile?file=7881>

Berghantering

Skolverket föreslår att ämnet *berghantering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *berghantering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *berghantering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Betong

Skolverket föreslår att ämnet *betong* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *betong* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *betong*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Byggnadsplåtslageri

Skolverket föreslår att ämnet *byggnadsplåtslageri* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne och det huvudsakliga innehållet kommer från de borttagna ämnena *plåtslageri* och *plåtslageriteknik*. Dessa ämnens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *byggnadsplåtslageri* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *byggnadsplåtslageri*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Bygg och anläggning

Skolverket föreslår att ämnet *bygg och anläggning* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bygg och anläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *bygg och anläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Glasteknik

Skolverket föreslår att ämnet *glasteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnets är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *busbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *busbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *glasteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Golvläggning

Skolverket föreslår att ämnet *golvläggning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *gohläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *gohläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Grävmaskiner

Skolverket föreslår att ämnet *grävmaskiner* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *grävmaskiner* i det borttagna ämnet *mobila arbetsmaskiner*. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *grävmaskiner* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *anläggningsförare* eller *mobila arbetsmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *grävmaskiner*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hjullastare

Skolverket föreslår att ämnet *hjullastare* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *hjullastare* i det borttagna ämnet *mobila arbetsmaskiner*. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *hjullastare* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *anläggningsförare* eller *mobila arbetsmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *hjullastare*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Husbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *husbyggnad* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husbyggnad* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *husbyggnad*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Håltagning

Skolverket föreslår att ämnet *håltagning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *husbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *håltagning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Järnvägsbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *järnvägsbyggnad* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *järnvägsbyggnad* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *järnvägsbyggnad*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Kulturplåtslageri

Skolverket föreslår att ämnet *kulturplåtslageri* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *kulturplåtslageri* i det borttagna ämnet *plåtslageriteknik*. Kursen kulturplåtslageris nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *kulturplåtslageri* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *kulturplåtslageri*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ledningsbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *ledningsbyggnad* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *ledningsbyggnad* i ämnet *anläggning* som har delats. Kursen *ledningsbyggnad* nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *ledningsbyggnad* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ledningsbyggnad*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Mur- och putsverk

Skolverket föreslår att ämnet *mur- och putsverk* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *mur- och putsverk* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mur- och putsverk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *mur- och putsverk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Måleri

Skolverket föreslår att ämnet *måleri* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Det nuvarande ämnet *måleri* har delats och innehåll från nuvarande kurser har fördelats i detta nya ämne *måleri* och i tre nya ämnesplaner *måleri – invändigt*, *måleri – utvändigt* samt *måleri – äldre målningstekniker*. Mer information finns under respektive ämne.

Nuvarande centrala innehåll har till stora delar lämnats oförändrat samtidigt som det centrala innehållet har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för yrket.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måleri* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Måleri – invändigt

Skolverket föreslår att ämnet *måleri – invändigt* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från ämnet *måleri* som har delats. Ämnets nuvarande centrala innehåll kopplat till invändiga måleriarbeten finns till stora delar kvar i det nya ämnet *måleri – invändigt* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måleri* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri – invändigt*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Måleri – utvändigt

Skolverket föreslår att ämnet *måleri – utvändigt* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från ämnet *måleri* som har delats. Ämnets nuvarande centrala innehåll kopplat till utvändiga måleriarbeten finns till stora delar kvar i det nya ämnet *måleri – utvändigt* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måleri* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri – utvändigt*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Måleri – äldre måleritekniker

Skolverket föreslår att ämnet *måleri – äldre måleritekniker* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *måleri – äldre målningstekniker* i ämnet *måleri* som har delats. Ämnets nuvarande centrala innehåll kopplat till äldre målningstekniker finns till stora delar kvar i det nya ämnet *måleri – äldre måleritekniker* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måleri* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri – äldre målningstekniker*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Plattsättning

Skolverket föreslår att ämnet *plattsättning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *husbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *plattsättning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Plåtslageri – kopparplåt

Skolverket föreslår att ämnet *plåtslageri – kopparplåt* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *byggnadsplåtslageri 3*, i ämnet *plåtslageriteknik* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *plåtslageri – kopparplåt* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *plåtslageri – kopparplåt*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Plåtslageri – svetsmetoder

Skolverket föreslår att ämnet *plåtslageri – svetsmetoder* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *plåtslageri – svetstekniker* i ämnet *plåtslageriteknik* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *plåtslageri – svetsmetoder* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *plåtslageri – svetsmetoder*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Plåtslageri – titanzinkplåt

Skolverket föreslår att ämnet *plåtslageri – titanzinkplåt* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *byggnadsplåtslageri 3*, i ämnet *plåtslageriteknik* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *plåtslageri – titanzinkplåt* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnena *plåtslageri* eller *plåtslageriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *plåtslageri – titanzinkplåt*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Solcellsmontering

Skolverket föreslår att ämnet *solcellsmontering* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne som i huvudsak behandlar arbeten med montering av olika typer solenergianläggningar.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *solcellsmontering* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *solcellsmontering* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Stenmontering

Skolverket föreslår att ämnet *stenmontering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *busbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *busbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *stenmontering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Stensättning

Skolverket föreslår att ämnet *stensättning* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *stensättning* i ämnet *anläggning* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *stensättning* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *stensättning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ställningsbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *ställningsbyggnad* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *busbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *busbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ställningsbyggnad*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Tak- och tätskiktsmontering

Skolverket föreslår att ämnet *tak- och tätskiktsmontering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling

till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *busbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *busbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tak- och tätskiktsmontering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Träarbete

Skolverket föreslår att ämnet *träarbete* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *träarbete* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Skolverket föreslår att namnet på ämnet ändras från *trä* till *träarbete*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *trä* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *träarbete*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Tätskikt våtrum

Skolverket föreslår att ämnet *tätskikt våtrum* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnets nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *tätskikt våtrum* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *tätskikt våtrum* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *tätskikt våtrum*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Undertaksmontering

Skolverket föreslår att ämnet *undertaksmontering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne för ett av programmets specialyrken med koppling till branschen. Undervisningen har tidigare kunnat bedrivas inom ämnet *busbyggnad – specialyrken*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *busbyggnad – specialyrken* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *undertaksmontering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ventilationstillverkning

Skolverket föreslår att ämnet *ventilationstillverkning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *ventilationsplåtslageri* i ämnet *ventilation – plåtslageri* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *ventilationstillverkning* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ventilation – plåtslageri* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ventilationstillverkning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Vägbyggnad

Skolverket föreslår att ämnet *vägbyggnad* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *vägbyggnad* i ämnet *anläggning* som har delats. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i

det nya ämnet *vägbyggnad* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anläggning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *vägbyggnad*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Väghyvlar

Skolverket föreslår att ämnet *väghyvlar* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är ett nytt ämne, där det huvudsakliga innehållet kommer från kursen *väghyvel* i det borttagna ämnet *mobila arbetsmaskiner*. Ämnets och kursens nuvarande centrala innehåll finns till stora delar kvar i det nya ämnet *väghyvlar* men har utökats och konkretiserats för att bättre svara mot de yrkeskvalifikationer som är relevanta för ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *anläggningsförare* eller *mobila arbetsmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *väghyvlar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur bygg- och anläggningsprogrammet

Elementmontering

Ämnet *elementmontering* med kursen *elementmontering* föreslås utgå och kursens huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i ämnena *betong*, *husbyggnad*, och *trä*.

Husbyggnad – specialyrken

Ämnet *husbyggnad – specialyrken* med kurserna *specialyrken* 1, 2 och 3 föreslås utgå. Ämnet har ersatts med sju nya ämnesplaner *glasteknik*, *båltagning*, *plattsättning*, *stenmontering*, *ställningsbyggnad*, *tak- och tätskikt* samt *undertaksmontering*.

Mobila arbetsmaskiner

Ämnet *mobila arbetsmaskiner* med kurserna *bandschaktare*, *grävmaskiner*, *hjullastare*, *teleskoplastare*, och *väghyvel*, föreslås utgå. Ämnet *mobila arbetsmaskiner* har ersatts med fyra nya ämnesplaner *bandschaktare*, *grävmaskiner*, *hjullastare* och *väghyvlar*. Skolverket har efter samråd med det nationella programrådet, branschorganisationer och yrkesnämnder valt att inte skriva fram någon ämnesplan för fordonsslaget teleskoplastare.

Plåtslageri

Ämnet *plåtslageri* med kurserna *plåtslageriprocessen*, och *plåtslageri grunder* föreslås utgå. Kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i det nya ämnet *byggnadsplåtslageri*.

Plåtslageriteknik

Ämnet *plåtslageriteknik* med kurserna *byggnadsplåtslageri* 1, 2, 3 och 4, *kulturplåtslageri*, *lätthyggnadsteknik*, samt *plåtslageri – svetsstekniker* föreslås utgå. Kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i de nya ämnena *byggnadsplåtslageri*, *kulturplåtslageri*, *plåtslageri – kopparplåt*, *plåtslageri – svetsmetoder* samt *plåtslageri – titanzyneplåt*.

Ventilation – installation

Ämnet *ventilation – installation* med kurserna *ventilationsisolering*, *ventilationsmontering* 1 och 2 samt *ventilationservice* föreslås utgå. Ämnets huvudsakliga innehåll kommer att återfinnas inom VVS- och fastighetsprogrammet.

Ventilation – plåtslageri

Ämnet *ventilation – plåtslageri* med kurserna *ventilationsplåtslageri* 1 och 2 har utgått. Kursernas huvudsakliga centrala innehåll kommer att återfinnas i det nya ämnet *ventilationstillverkning*.

Ventilationsteknik

Ämnet *ventilationsteknik* med kurserna *luftbehandling* och *ventilationsteknik – injustering* föreslås utgå. Ämnets huvudsakliga innehåll kommer att återfinnas inom VVS- och fastighetsprogrammet.

El- och energiprogrammet

Programstruktur

Skolverkets förslag innebär att programmet kommer att ha fyra inriktningar *automationsteknik*, *dator- och kommunikationsteknik*, *elteknik* och *energiteknik*. Nuvarande inriktning *automation* byter namn till *automationsteknik*. Nuvarande programgemensamma ämne *mekatronik* utgår men innehållet uppgår i det nya ämnet *automationsteknik*. Tre av fyra inriktningar föreslås få utökat antal poäng.

Skolverket gjorde i dialog med det nationella programrådet bedömningen att behålla de fyra inriktningarna och ett ämne per inriktning i de programgemensamma ämnena. Inriktningen *dator-och kommunikationsteknik* har fått den största förändringen eftersom det skett en utökning av poängantalet 400 poäng till 700 poäng. Det är inriktningarnas olika behov som har fått styra poängomfattningen inom inriktningarna och bedömningen är att det inte utgör något hinder för helheten av programmet.

I samband med den första remissomgången⁴⁸ kom två branschorganisationer in med egna förslag på hur programstrukturen skulle se ut och önskemål om att programmet behövde genomgå stora förändringar för att uppdateras i linje med den tekniska utvecklingen i samhället. Skolverket har tagit emot förslagen men dessa ryms inte inom detta uppdrag och kommer att diskuteras vidare med det nationella programrådet⁴⁹.

Konsekvenser av de förslag som läggs gällande programstrukturen är att Skolverket genom att öka antalet poäng i några av inriktningarna ger bättre möjlighet till lärande över tid och en tydlig progression. Vidare blir studievägarna mer styrda vilket leder till större nationell likvärdighet. Enstaka skolor kan drabbas negativt då de inte kan välja ämnen till sina lokalt utformade yrkesutgångar eftersom utrymmet att välja ämnen minskar på alla inriktningar utom en, *energiteknik*. Skolverket bedömer trots det att fördelarna överväger då det ger en mer likvärdig utbildning inom respektive inriktning. Trots en viss begränsning kommer det även fortsättningsvis att finnas utrymme för skolorna att välja ämnen från programfördjupningen tillsammans med det lokala programrådet.

Inriktning automationsteknik

Inriktningen föreslås öka från 400 poäng till 600 poäng och består av ämnena *automationsteknik*, nivå 2, 200 poäng samt nivå 3, 200 poäng, *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng och *ellära*, nivå 1, 100 poäng. Nuvarande kurs *mät-, styr- och reglerteknik* utgår ur inriktningen och innehållet flyttar i viss omfattning över till ämnet *automationsteknik*.

Ämnena *ellära*, nivå 1, 100 poäng och *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng ger eleverna den teoretiska delen av auktorisation B enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter.

Konsekvensen med ökat antal poäng i inriktningen blir att utbildningen blir mer styrd men ger också en ökad möjlighet till en tydligare ”röd tråd” genom utbildningen.

Inriktning dator- och kommunikationsteknik

Inriktningen föreslås öka från 400 poäng till 700 poäng och består av ämnena *dator- och kommunikationsteknik*, nivå 2, 150 poäng och nivå 3, 150 poäng, *kommunikationsnät*, nivå 1,

⁴⁸ Skolverkets remiss 1, dnr: 2022:55.

⁴⁹ Skolverkets remissammanställning för el- och energiprogrammet dnr: 2021:272.

100 poäng, *nätverksadministration* nivå 1, 100 poäng, *nätverksteknologier* nivå 1, 100 poäng och *tillämpad programmering* nivå 1, 100 poäng.

Det finns flera syften med utökningen av poäng för inriktningen. Eftersom inriktningen blir större blir det enklare att inkorporera branschcertifikat (Cisco, Microsoft, CompTIA) som många skolor vill göra och redan gör idag. En större inriktning ger också en möjlighet till en tydligare "röd tråd" genom utbildningen.

Inom inriktningen finns många fristående skolor som enbart erbjuder denna inriktning på programmet. Förslaget gör att det blir lättare för de skolor som önskar att ge eleverna certifikat som finns inom området. Vidare så väntas förslagen öka likvärdigheten då det blir tydligare för branschen vilken kompetens som eleverna har när de lämnar utbildningen oavsett vilken skola eleverna gått på.

Inriktning elteknik

Inriktningen föreslås öka från 500 poäng till 600 poäng och består av ämnena *ellära*, nivå 1, 100 poäng, *fastighetsystem*, nivå 1, 100 poäng, *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng, *kommunikationsnät*, nivå 1, 100 poäng samt *säkerhetsystem*, nivå 1, 100 poäng.

Kursen *praktisk ellära* utgår men innehållet finns kvar i det nya ämnet *ellära*, nivå 1, 100 poäng. Även kursen *elkraftteknik* utgår men innehållet återfinns i stället i ämnena *ellära*, nivå 1, 100 poäng och ämnet *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet *elektroteknik* utgår och innehållet återfinns i ämnet *installationsteknik*. Det gamla ämnet *installationsteknik* får en motsvarighet i det nya ämnet *installationsteknik* med ett uppdaterat innehåll.

Förändringarna görs då Skolverket, i dialog med referensskolor och branschorganisationer, fått information om att det behövs en större förändring av inriktningen för att utbildningen ska vara uppdaterad och relevant. Skolverket har därför gjort de förändringar som anses vara möjliga inom ramen för detta uppdrag. Både *kommunikationsteknik*, *installationsteknik*, *säkerhetsteknik* och *fastighetsystem* kommer att ha flera nivåer som leder till progression och djupinläring.

En konsekvens blir att de elever som går inriktningen *elteknik* får flera nya ämnen som tidigare var valbara. Det breddar utbildningen men det leder också till att de som läser eldistribution och järnväg även kommer att få med sig *säkerhetsystem*, *fastighetsystem* och *kommunikationsnät*. Eftersom den absoluta majoriteten som går inriktningen blir elektriker gör Skolverket ändå bedömningen att det är av vikt att dessa nya ämnen läggs in i inriktningen för att modernisera utbildningen utifrån de krav som arbetsgivarna ställer.

Ämnen som utgår ur inriktningen elteknik

Elektroteknik

Ämnet *elektroteknik* föreslås utgå ur inriktningen då få elever läser ämnet och innehållet i nuvarande ämne inte är relevant för branschen. Branschen tillstyrker således Skolverkets förslag att ta bort ämnet. Kursen *elkraftteknik* som finns i nuvarande ämne *elektroteknik* används i hög utsträckning idag och delar av innehållet är högst relevant. Bedömningen gjordes att dess innehåll inte räckte till ett eget ämne utan det relevanta innehållet återfinns i ämnet *installationsteknik*. Detta får konsekvenser för komvux där eleverna nu behöver läsa fler nivåer av ämnet *installationsteknik* i stället för ett eget ämne *elkraftteknik*. Skolverket gjorde ändå bedömningen att denna konstruktion ger eleverna bättre förutsättningar för djupinläring.

Inriktning energiteknik

Inriktningen föreslås finnas kvar med 400 poäng. Ämnet *ellära*, nivå 1, 100 poäng läggs i inriktningen i stället för kursen *praktisk ellära*. Kursen *förnybar energi* utgår och går upp i

ämnet *energiteknik* där nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng återfinns i inriktningen tillsammans med ämnet *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng.

Eleverna har möjlighet att få den teoretiska delen för auktorisation B. Det förs även fortsatta diskussioner med UHR om att inriktningen även fortsättningsvis kan ge en så kallad motsvarande bedömning, det vill säga att ämnena i inriktningen *energiteknik* ger behörighet motsvarande fysik 1a eller Fysik 1b1 + 1b2. Ämnet *driftsäkerhet- och underhåll* utgår ur inriktningsämnena men finns kvar i programfördjupningen.

Energiinriktningen lockar idag få elever och är dyr att bedriva. Skolorna menar också att det är svårt att hitta yrkeslärare. 2019/2020 erbjuds inriktningen endast på 16 skolenheter i landet. Med bakgrund av detta samt den tekniska utvecklingen och det kompetensbehov som branschen ser krävs en förändring av inriktningen. Förändringen för energiinriktningen som behövs är större än vad som ryms inom denna reform. Skolverket kommer att arbeta vidare i det nationella programrådet med frågan.

Ämnesplaner på el- och energiprogrammet

Allmän järnvägsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *allmän järnvägsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne och som har sitt ursprung i form av en kurs från nuvarande ämne *järnvägsteknik*. Det blir ett orienteringsämne för att öka intresset för arbete inom järnväg.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *järnvägsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *allmän järnvägsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Automationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *automationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och skapas utifrån innehåll från nuvarande kurser *mekatronik*, *mät- och styrteknik*, *programmerbara styrsystem* och *mät- och reglerteknik*.

Ämnet *automationsteknik* får en progression från introduktionen i nivå 1 i den programgemensamma delen till en del av inriktningen *automationsteknik* med nivå 2 och 3 i ämnet. Ämnet har fått en ökad tydlighet då överlappningar tagits bort och det gjorts en uppdatering av innehållet utifrån teknik- och samhällsutveckling.

Lärarbehörigheten kommer att påverkas då lärare som enbart har behörighet i *mekatronik* inte kommer att få behörighet i det nya ämnet *automationsteknik* då nivå 3 i *automationsteknik* har ett mer fördjupat innehåll än vad ämnet *mekatronik* har. Däremot kommer de lärare som har behörighet i *mät-, styr- och reglerteknik* att få behörighet i det nya ämnet *automationsteknik*. Skolverket gör bedömningen att utifrån intentionen med långa sammanhållna ämnen så ger ett nytt automationsämne en större möjlighet till djupinläring hos eleverna.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mät-, styr- och reglerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *automationsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Dator- och kommunikationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *dator- och kommunikationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng som programgemensamt ämne, nivå 2, 150 poäng och nivå 3, 150 poäng och har skapats från de fem kurserna *datorteknik 1a*, *dator- och nätverksteknik*, *digital kommunikationsteknik*, *multimedia samt datorsamordning och support*. Nivå 2 och 3 är på motsvarande 150 poäng vardera och fördjupar elevens kunskaper inom ämnet. En konsekvens av 150-poängsnivåer är att det blir svårare för andra inriktningar och andra program att välja ämnet eftersom eleverna då behöver ett annat 50-poängsämne som väger upp. Alternativet

är att läsa både nivå 2 och 3 för att uppnå ett jämnt antal poäng. Skolverket gör dock bedömningen att 150-poängsnivåer i detta ämne är nödvändiga för att få plats med allt innehåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dator- och kommunikationsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dator- och kommunikationsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Driftteknik

Skolverket föreslår att ämnet *driftteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet har tagits fram för att uppdatera yrkesutgången mot driftoperatör. Nivå 1, 100 poäng består av nuvarande kurs *avhjälpande underhåll 1*. Nivå 2, 100 poäng består av nuvarande *mät-, styr- och reglerkurser* med en anpassning mot vatten och värmeverk.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *energiteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *driftteknik*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Eldistributionsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *eldistributionsteknik* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och är en sammanslagning av nuvarande sju kurser, *belysningsnät, högspänningsnät, lågspänningsnät, nät-och transformationsstationer, nätunderhållsarbete i stadsnät, nätunderhållsarbete i vindkraftnät* och *nätunderhållsarbete på luftledningsnät 0,4-24kV*. Innehållet i det nya ämnet *eldistributionsteknik* skiljer sig inte nämnvärt åt från nuvarande kurser.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *eldistributionsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *eldistributionsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elektriska kretsar

Skolverket föreslår att ämnet *elektriska kretsar* består av nivå 1, 100 poäng och är ett resultat av den förändring som gjorts av nuvarande ämne *ellära*. Ämnet *ellära* kommer fortsättningsvis ha en nivå, *ellära*, nivå 1, 100 poäng, som motsvaras av nuvarande kurs *praktisk ellära*. *Ellära 2* utgår. Ämnet *elektriska kretsar* blir ett introduktionsämne till *ellära*, nivå 1.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ellära* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *elektriska kretsar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Elektronik

Skolverket föreslår att ämnet *elektronik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och består av delar av nuvarande kurser *elektronik- och mikrodatorteknik* samt *provning och kontrollarbete* från ämnena *elektronik och elektronikproduktion*. Det har under flera år varit få elever som läst dessa kurser. Skolverket föreslår därför en uppdatering av ämnet som en anpassning till nuvarande behov.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elektronik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *elektronik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elektronikproduktion

Skolverket föreslår att ämnet *elektronikproduktion* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet innehåller delar av nuvarande kurser *elektronik- och mikrodatorteknik* samt *provning och kontrollarbete* från ämnena *elektronik och elektronikproduktion*. Det har under flera år

varit få elever som läst dessa kurser. Skolverket föreslår därför en uppdatering av ämnet som en anpassning till nuvarande behov.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elektronikproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *elektronikproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ellära

Skolverket föreslår att ämnet *ellära* består av nivå 1, 100 poäng och ersätter delar av nuvarande kurs *praktisk ellära*. Ämnet *ellära*, nivå 1 kommer att bli den kurs som Elsäkerhetsverket och Elbranschens centrala yrkesnämnd (ECY) har som krav för auktorisation B (tillsammans med *installationsteknik* nivå1). Delar av innehållet i ”praktisk ellära” flyttas till *installationsteknik*, nivå 1, 100 poäng. Experterna har i samråd med ECY och branschen föreslagit detta för att på så sätt renodla ämnet *ellära* mer.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ellära* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ellära*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elmotordrivsystem

Skolverket föreslår att ämnet *elmotordrivsystem* består av nivå 1, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elmotordrivsystem* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *elmotordrivsystem*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elmätteknik

Skolverket föreslår att ämnet *elmätteknik* består av nivå 1, 100 poäng och kommer att finnas kvar som eget ämne men delar av dagens innehåll går upp i det nya ämnet *elektronik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elmätteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *elmätteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Elteknik

Skolverket föreslår att ämnet *elteknik* består av nivå 1, 100 poäng och är ett programgemensamt ämne som ersätter kursen *elektromekanik*. Innehållet är liknande men ämnet har bytt namn för att ha samma namn som inriktningen. Ämnet ger en översikt över inriktningen *elteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elektroteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *elteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Elteknik – järnväg

Skolverket föreslår att ämnet *elteknik – järnväg* består av nivå 1, 200 poäng är ett nytt ämne som har sitt ursprung i form av en kurs från nuvarande ämne *järnvägsteknik*. Innehållet är uppdaterat utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *järnvägsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *elteknik – järnväg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Energiteknik

Skolverket föreslår att ämnet *energiteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och har uppdaterats enligt modellen för ämnesbetyg. En förändring som skett är att kemiavsnittet har flyttats till ämnet *miljö- och vattenteknik*. Skolverket bedömer att

en konsekvens av den flytten kommer att underlätta lärarbehörigheten i ämnet *energiteknik*. Detta eftersom många lärare haft svårt att uppvisa behörighet då de läst för lite kemi.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *energiteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *energiteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Eventteknik

Skolverket föreslår att ämnet *eventteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *eventteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *eventteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fastighetssystem

Skolverket föreslår att ämnet *fastighetsystem* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng ersätter ämnet *fastighetsautomation* för inriktningen *elteknik* då ämnet *fastighetsautomation* är mer anpassad för VVS- och programmet. Det nya ämnet *fastighetsystem* är tänkt att bredda blivande elektrikers kunskaper inom fastigheters olika system och dess enheter vilket idag har identifieras som en brist som Skolverket har fångat upp i sina nätverk.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fastighetsautomation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsystem*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industriautomation

Skolverket föreslår att ämnet *industriautomation* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industriautomation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriautomation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industriell informationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *industriell informationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng föreslås som nytt ämne. Det var tidigare en kurs inom ämnet *dator- och kommunikationsteknik*. Bedömningen är att innehållet inte passar in i det nya ämnet *dator- och kommunikationsteknik* och Skolverket föreslår därför att ämnet delas. Det nya ämnet *industriell informationsteknik* har i princip samma innehåll som nuvarande kurs med samma namn men med några tekniska uppdateringar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dator- och kommunikationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriell informationsteknik*. Dessa lärare kommer få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Installationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *installationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet innehåller delar av nuvarande kurs *praktisk ellära* samt delar av nuvarande kurs *elkraftteknik*. *Installationsteknik* nivå 2, 100 poäng innehåller delar från nuvarande kurs *elinstallationer*. *Installationsteknik*, nivå 3 innehåller fördjupning och breddning i ämnet. Den största ändringen är att skrivningarna är gjorda för att få in mer förståelse för kontroll av elanläggningar samt öppna för skolor att arbeta med renovering samt om- och tillbyggnad på ett bättre sätt än tidigare. Det ska också ge en djupare kunskap inom ämnet samt trycka mer på säkerhet vid arbete med elinstallationer.

Nuvarande kurser *kommunikationsnät* 1, 2 och 3 kommer att bilda ett nytt ämne och lyfts därför ut ur nuvarande ämne *installationsteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *installationsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *installationsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Kommunikationsnät

Skolverket föreslår att ämnet *kommunikationsnät* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är en sammanslagning av nuvarande kurser *kommunikationsnät* 1, 2 och 3 från nuvarande ämne *installationsteknik*. *Kommunikationsnät* nivå 1 ger en bred grund för förståelse och installation av olika nät samt kommunikationen som går där.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *installationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *kommunikationsnät*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Kraft- och värmeteknik

Skolverket föreslår att ämnet *kraft- och värmeteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och innehåller i princip samma kunskapsinnehåll som tidigare förutom att vattenrening och kemi är flyttat till ämnet *miljö- och vattenteknik*.

Skolverket bedömer att det blir enklare att få lärarbehörighet i ämnet när kemidelarna är flyttade, eftersom många lärare inte får ut sin behörighet för att de läst för lite kemi.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *kraft- och värmeteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *kraft- och värmeteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Miljö- och vattenteknik

Skolverket föreslår att ämnet *miljö- och vattenteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet består av innehåll från nuvarande kurser inom ämnet *vatten- och miljöteknik*. Kurserna *vatten- och miljöteknik*, *dricksvatten* och *förorenat vatten* skrivs om och går upp i det nya ämnet *miljö- och vattenteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnet *vatten- och miljöteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *miljö- och vattenteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Nätverksadministration

Skolverket föreslår att ämnet *nätverksadministration* består av nivå 1, 100 poäng (finns i inriktningen) och nivå 2, 100 poäng (finns i programfördjupningen) och är ett nytt ämne med innehåll från kurser i nuvarande ämne *nätverksteknik*. Ämnet *nätverksadministration* har fokus mot server- och domänhantering samt mot mjukvara. Moln och virtualisering är nytt kunskapsinnehåll i detta ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dator- och kommunikationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *nätverksadministration*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Nätverksteknologier

Skolverket föreslår att ämnet *nätverksteknologier* består av nivå 1, 100 poäng (finns i inriktningen) och nivå 2, 100 poäng (finns i programfördjupningen) och är en sammanslagning av kurserna *nätverksteknologier*, *nätverksäkerhet* och *administration av nätverks- och serverutrustning* från nuvarande ämne *nätverksteknik*. Ämnet *nätverksteknologier* handlar om att bygga och förstå samt administrera nätverk. På nivå 1 är det mer fokus på själva

nätverket och dess komponenter, på nivå 2 mer fokus mot att hålla nätverket säkert och administrera detsamma.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dator-och kommunikationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *nätverksteknologier*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Processautomation

Skolverket föreslår att ämnet *processautomation* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *processautomation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *processautomation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Reservkraftsystem

Skolverket föreslår att ämnet *reservkraftsystem* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och består av innehåll från kursen *reservkraft* som idag är en kurs i ämnet *kraft- och värmeteknik*. Innehållet bildar ett eget ämne och lyfts därför bort från ämnet *kraft- och värmeteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *kraft-och värmeteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *reservkraftsystem*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Robotteknik

Skolverket föreslår att ämnet *robotteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet blir ett resultat av att nuvarande kurs *robotteknik* i ämnet *industriautomation* passar bättre som eget ämne och lyfts därför bort från ämnet *industriautomation* och bildar det nya ämnet *robotteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industriautomation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *robotteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Signalteknik – järnväg

Skolverket föreslår att ämnet *signalteknik – järnväg* består av nivå 1, 200 poäng och är ett nytt ämne som består av innehåll från nuvarande ämne *järnvägsteknik*. Innehållet är uppdaterat utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *järnvägsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *signalteknik – järnväg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Solcellsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *solcellsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är nytt utifrån ett identifierat behov av ett ämne som behandlar solcellsteknik.

Elsäkerhetsverket pekar på att det sker många olyckor med solceller som är fel installerade. Skolverket gör bedömningen att efterfrågan på kompetens inom området kommer att öka och att blivande elektriker därför ska kunna välja ämnet *solcellsteknik*.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *solcellsteknik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *solcellsteknik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Styrteknik

Skolverket föreslår att ämnet *styrteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är nytt efter identifierade behov att blivande elektriker behöver ha möjligheten att läsa *styrteknik*, något som saknas idag. Ämnet *styrteknik* ger yrkesutgången "Industrielektriker" chansen att bli mer relevant och uppdaterad.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mät-, styr- och reglerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *styrteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Support och servicearbete

Skolverket föreslår att ämnet *support och servicearbete* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *support och servicearbete* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *support och servicearbete*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Säkerhetssystem

Skolverket föreslår att ämnet *säkerhetssystem* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3 100 poäng. Det nya ämnet *säkerhetssystem* består av innehåll från nuvarande kurs *larm-, övervaknings- och säkerhetsteknik*. Ämnet ger grundkunskaper för olika säkerhetssystem.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *larm- och säkerhetsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *säkerhetssystem*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Tillämpad programmering

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Vattenkraftteknik

Skolverket föreslår att ämnet *vattenkraftteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och har endast uppdaterats utifrån ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *vattenkraftteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *vattenkraftteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Vattenreningsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *vattenreningsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och består av delar av nuvarande kurser *dricksvatten* och *rening av förorenat vatten* i ämnet *vatten- och miljöteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *vatten- och miljöteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *vattenreningsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur el- och energiprogrammet

Ämnena *hållbart samhälle*, 300 poäng, *medicinsk teknik*, 300 poäng och *marina elektroniksystem*, 100 poäng har inte haft några elever på el- och energiprogrammet sedan 2015. Skolverket gör därför bedömningen att ämnena bör utgå. Innehåll inom hållbarhet kommer att finnas mer programspecifikt i andra ämnen.

De väsentliga delarna från ämnet *verktyg och materialhantering*, 100 poäng skrivs in i de nya ämnena där det finns behov av den kunskapen.

Fordons- och transportprogrammet

Programstruktur

De programgemensamma ämnen som eleverna läser föreslås återfinnas i varierande grad även i den inriktning som eleverna väljer. På så sätt får eleverna läsa längre och mer sammanhållna ämnen under sin gymnasietid. Ett nytt programgemensamt ämne *fordon och transport* föreslås ersätta nuvarande två programgemensamma ämnen *fordons- och transportbranschen*, 200 poäng och *fordonsteknik*, 200 poäng. Skolverket föreslår att ämnesinnehållet i ämnet *fordonsteknik* moderniseras och läggs ihop med det andra programgemensamma ämnet *fordons- och transportbranschen* och resulterar i det nya ämnet *fordon och transport*. Denna revidering bedömer Skolverket stärker programmets helhet och sammanhang samt ger en bra grund för alla programmets elever oavsett val av inriktning andra året i utbildningen.

Fordon och transport

Skolverket föreslår att ämnet *fordon och transport* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar fordons- och transportbranschens verksamhetsområden samt hur de organiseras och samverkar. Ämnet ger en orientering om olika arbetsområden och behandlar arbetsuppgifter inom fordons- och transportbranschens olika yrkesområden.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnen *fordons- och transportbranschen* eller *fordonsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordon och transport* om de även har behörighet att undervisa i något av nuvarande ämnen:

- *personbilar – service och underhållsteknik*
- *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik*
- *karosseriteknik*
- *lackeringsteknik*
- *transportteknik.*

Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnesplaner på fordons- och transportprogrammet presenteras under respektive inriktning

Inriktning personbil samt de ämnen i programfördjupningen som relaterar till aktuell inriktning

Ämnena inom inriktningen *personbilar* samt de ämnen som relaterar till inriktningen inom programfördjupningen har moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen. Detta har bland annat inneburit att nuvarande ämne *el- och hybridfordonsteknik* föreslås utgå och att det aktuella ämnesinnehållet därmed integreras i alla ämnen inom området på i den utsträckning som det bedöms relevant. Skolverket identifierar ett behov av att branschen fortsätter att erbjuda yrkeslärare inom området fortbildning i ny teknik, eftersom teknikutvecklingen inom området fortsätter att utvecklas hela tiden.

Skolverket bedömer att detta inte påverkar lärarbehörigheten i aktuella ämnen i någon större utsträckning eftersom sökanden till lärarutbildningen från och med hösten 2025 med största sannolikhet har med sig yrkeserfarenhet inom el- och hybridfordon. Skolverket föreslår även ett ämne inom ett nytt område, ämnet *cykelteknik*. Ett sådant ämne har efterfrågats av cykelbranschen och av vissa skolhuvudmän. Ämnet är teknikintensivt och behandlar cyklar, elcyklar och elsparkcyklar.

ATV- och motorcykelteknik

Skolverket föreslår att ämnet *ATV- och motorcykelteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar service, underhåll, felsökning och reparationer av ATV och motorcyklar, deras konstruktion och funktion samt deras olika tilläggsutrustningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ATV- och motorcykelteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ATV- och motorcykelteknik*. Dessa lärare kommer få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Cykelteknik

Skolverket föreslår att ämnet *cykelteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar cykelbranschen och dess olika verksamheter. Ämnet behandlar även cyklarnas konstruktion, funktion och användningsområden samt service, underhåll och reparationer av cyklar, elcyklar och elsparkcyklar samt deras tilläggsutrustningar.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *cykelteknik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *cykelteknik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Hjulutrustningsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *hjulutrustningsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar den teknik som berör fordons hjulutrustning och omfattar reparation och byte av däck, fälgar och hjul. Ämnet behandlar även material, arbetsmetoder, verktyg och andra hjälpmedel inom området.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hjulutrustningsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hjulutrustningsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Husvagns- och husbilsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *husvagns- och husbilsteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar service, underhåll och reparation av husvagnar och husbilar och deras tilläggsutrustning samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *husvagns- och husbilsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *husvagns- och husbilsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Personbilar – reparations- och systemteknik

Skolverket föreslår att ämnet *personbilar – reparations- och systemteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar reparationer av fordonskomponenter och system i personbilar och lätta transportfordon. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *personbilar – reparations- och systemteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *personbilar – reparations- och systemteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Personbilar – service och underhållsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *personbilar – service och underhållsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar fordonsverkstaden som arbetsplats. Ämnet behandlar även funktion hos samt service och underhåll av personbilar och lätta transportfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och

flerbränslefordonsteknik ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *personbilar – service och underhållsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *personbilar – service och underhållsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Personbilar – system och diagnosteknik

Skolverket föreslår att ämnet *personbilar – system- och diagnosteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar funktion samt felsökning, diagnos och reparationer i olika system i fordon. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *personbilar – reparations- och systemteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *personbilar – system- och diagnosteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Inriktning lastbilar och mobila maskiner samt de ämnen i programfördjupningen som relaterar till aktuell inriktning

Ämnena inom inriktningen *lastbilar och mobila maskiner* samt de ämnen som relaterar till inriktningen inom programfördjupningen har moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen. Detta har bland annat inneburit att ämne *el- och hybridfordonsteknik* föreslås utgå och att det aktuella ämnesinnehållet föreslås integreras i alla ämnen inom området på i den utsträckning som det bedöms relevant. Skolverket identifierar ett behov av att branschen fortsätter att erbjuda yrkeslärare inom området fortbildning i ny teknik, detta eftersom teknikutvecklingen inom området fortsätter att utvecklas hela tiden.

Skolverket föreslår även ett nytt ämne som har efterfrågats av branschen och av vissa skolhuvudmän, ämnet *anläggningsmaskinsteknik*. Ämnet är teknikintensivt och behandlar olika anläggningsmaskiner och deras tilläggsutrustning.

Anläggningsmaskinsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *anläggningsmaskinsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar olika typer av tilläggsutrustningar och maskinstyrningssystem för anläggningsmaskiner. Ämnet behandlar även service, underhåll, felsökning, reparationer och kalibrering av maskinstyrningssystem och system i tilläggsutrustningar.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *anläggningsmaskinsteknik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *anläggningsmaskinsteknik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Bussteknik

Skolverket föreslår att ämnet *bussteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar service, felsökning och enklare reparationer av bussar och vanligt förekommande tilläggsutrustningar samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bussteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *bussteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Grönyte- och småmaskinsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *grönyte- och småmaskinsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar service, felsökning och reparationer av grönyte- och småmaskiner och deras olika redskap samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *grönyte- och småmaskinsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *grönyte- och småmaskinsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lantbruksmaskinsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lantbruksmaskinsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar service, felsökning och reparationer av vanligt förekommande fordon och redskap som används i lantbruket samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lantbruksmaskinsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lantbruksmaskinsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lastbilar och mobila maskiner – motorteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar motorers funktion och konstruktion samt felsökning och reparationer av motorer i lastbilar och mobila maskiner. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar fordonsverkstaden som arbetsplats. Ämnet behandlar även funktion hos samt service och underhåll av lastbilar och mobila maskiner. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lastbilar – reparations- och systemteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilar – reparations- och systemteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar reparationer av fordonskomponenter och system i lastbilar. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilar – reparations- och systemteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilar – reparations- och systemteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lastbilar – system- och diagnosteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilar – system- och diagnosteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar funktion samt felsökning, diagnos och reparation i olika system i lastbilar. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilar – reparations- och systemteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilar – system- och diagnosteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lastbilspåbyggnad – container och anläggning

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilspåbyggnad – container och anläggning* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar felsökning och reparationer av chassiburen container- och anläggningspåbyggnad på lastbilar med tillhörande system och utrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilspåbyggnadsteknik* och har en yrkesbakgrund som omfattar container och anläggning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilspåbyggnad – container och anläggning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lastbilspåbyggnad – rundvirkestransporter

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilspåbyggnad – rundvirkestransporter* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar felsökning och reparationer av chassiburen kranförsedd lastbilspåbyggnad för rundvirke med tillhörande utrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilspåbyggnadsteknik* och har en yrkesbakgrund som omfattar rundvirkestransporter kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilspåbyggnad – rundvirkestransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lastbilspåbyggnad – skåp

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilspåbyggnad – skåp* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar felsökning och reparationer av chassiburna påbyggnadsskåp på lastbilar med tillhörande system och utrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilspåbyggnadsteknik* och har en yrkesbakgrund som omfattar skåp kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilspåbyggnad – skåp*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lastbilspåbyggnad – tank och bulk

Skolverket föreslår att ämnet *lastbilspåbyggnad – tank och bulk* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar felsökning och reparationer av chassiburen tank- och bulkpåbyggnad med tillhörande utrustning på lastbilar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lastbilspåbyggnadsteknik* och har en yrkesbakgrund som omfattar tank och bulk kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lastbilspåbyggnad – container och anläggning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Mobila maskiner – reparations- och systemteknik

Skolverket föreslår att ämnet *mobila maskiner – reparations- och systemteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar reparationer av fordonskomponenter och system i mobila maskiner. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mobila maskiner – reparations- och systemteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *mobila maskiner – reparations- och systemteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Mobila maskiner – system- och diagnosteknik

Skolverket föreslår att ämnet *mobila maskiner – system- och diagnosteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar funktion samt felsökning, diagnos och reparation i olika system på mobila maskiner. Ämnet behandlar även elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon. Innehåll från nuvarande ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* ingår i det nya ämnet. Ämnena *el- och hybridfordonsteknik* och *flerbränslefordonsteknik* utgår därmed.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mobila maskiner – reparations- och systemteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *mobila maskiner – system- och diagnosteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skogsbruksmaskinsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *skogsbruksmaskinsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar service, felsökning och reparationer av olika skogsbruksmaskiner och deras tilläggsutrustning samt deras uppbyggnad och funktion.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsbruksmaskinsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsbruksmaskinsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Truckteknik

Skolverket föreslår att ämnet *truckteknik* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar olika truckar och tilläggsutrustningar samt deras användningsområden. Ämnet behandlar även service, felsökning och reparationer av olika truckar och tilläggsutrustningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *truckteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *truckteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Inriktning fordonsskadeteknik och lackering samt de ämnena i programfördjupningen som relaterar till aktuell inriktning

Inriktningen *karosseri och lackering* föreslås byta namn till *fordonsskadeteknik och lackering* då det bedöms vara en mer modern och relevant benämning på den aktuella inriktningen. Utifrån Skolverkets bedömning kommer det föreslagna namnet på inriktningen göra inriktningens innehåll tydligare än i dag för avnämare, elever och skolhuvudmän. Benämningen fordonsskadeteknik öppnar för alla typer av fordon på ett tydligare och mindre begränsande sätt än i dag och möjliggör fördjupningar för olika fordonsslag inom utbildningen. Dessutom är benämningen mer vedertagen i branschen och därför även mer anpassad till framtida yrkesutövning. Skolverket ser dock att förslaget att ändra inriktningens namn leder till att enskilda huvudmäns tillstånd behöver revideras. Det

innebär även att alla skolhuvudmän behöver uppdatera sin egen information om utbildningen.

Ämnena inom inriktningen *fordonsskadeteknik och lackering* samt de ämnen som relaterar till inriktningen inom programfördjupningen har moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen och elevers framtida kompetensbehov inom de aktuella yrkesområdena. Syftet är att stärka elevernas möjlighet att vara anställningsbara på en modern fordonsskadeteknikverkstad eller fordonslackeringsverkstad efter slutförd utbildning. Detta har bland annat inneburit att innehållet från nuvarande ämnen, ämnet karosseriteknik och ämnet lackeringsteknik, har delats upp i flera ämnen och innehållet har dessutom omarbetats utifrån kunskapsbehoven. Skolverket identifierar ett behov av att branschen erbjuder yrkeslärare inom området fortbildning i ny teknik och specifikt inom hantering av skadade el- och hybridfordon. Skolverket föreslår utöver ovanstående ett nytt ämne som har efterfrågats av branschen och av vissa skolhuvudmän, ämnet fordonsskadeteknik – plastreparationer. Ämnet är efterfrågat och kan med fördel även läsas av elever inom inriktningen *personbilar* eller *lastbilar och mobila maskiner*. Ämnet behandlar olika plaster som finns i fordon, olika reparations- och sammanfogningsmetoder av plaster samt den utrustning som krävs.

Fordonslackering

Skolverket föreslår att ämnet *fordonslackering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar våtlackering av fordonsdetaljer. Ämnet behandlar fordonslackeringsverkstaden som arbetsplats, arbetsprocessen för fordonslackering samt verktyg, utrustning och produkter som används.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lackeringsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordonslackering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonslackeringsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *fordonslackeringsteknik* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 100 poäng och behandlar lackering av fordon och de olika arbetsmomenten vid uppbyggnad av lackskikten samt färglära, materiallära och skadeberäkning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lackeringsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonslackeringsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonslackeringsteknik – småreparationer

Skolverket föreslår att ämnet *fordonslackeringsteknik – småreparationer* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar arbetsprocesser och arbetsmetoder för småreparationer av lackerade ytor på fordon samt uppbyggnaden av lackskikt och efterbehandling.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lackeringsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonslackeringsteknik – småreparationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsskadereparationer

Skolverket föreslår att ämnet *fordonsskadereparationer* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar fordonsskadereparationer av fordonsdetaljer. Ämnet behandlar fordonsskadeverkstaden som arbetsplats och arbetsprocessen för fordonsskadereparationer samt materiallära och produkter, verktyg och utrustning som används.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *karosseriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsskadereparationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsskadeteknik

Skolverket föreslår att ämnet *fordonsskadeteknik* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar diagnos och reparationer av chassi- och karosseriskador samt de arbetsmetoder, verktyg och utrustning som används i arbetet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *karosseriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsskadeteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsskadeteknik – plastreparationer

Skolverket föreslår att ämnet *fordonsskadeteknik – plastreparationer* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar arbetsprocesser och arbetsmetoder för reparationer av olika typer av fordonsdetaljer i plast. Ämnet behandlar även olika plastmaterial och deras egenskaper samt verktyg och utrustning för plastreparationer.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *fordonsskadeteknik – plastreparationer* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *fordonsskadeteknik – plastreparationer* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Fordonsskadeteknik – småreparationer

Skolverket föreslår att ämnet *fordonsskadeteknik – småreparationer* behandlar arbetsprocesser och arbetsmetoder för småreparationer av mindre plåtskador på begränsade ytor på fordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *karosseriteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsskadeteknik – småreparationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Inriktning transport samt de ämnen i programfördjupningen som relaterar till aktuell inriktning

Ämnena inom inriktningen *transport* samt de ämnen som relaterar till inriktningen inom programfördjupningen har moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen och framtida kompetensbehov inom de aktuella yrkesområdena. I syfte att stärka elevernas möjlighet att vara anställningsbara så har ett flertal av de nya ämnena varit föremål för samråd med Transportstyrelsen. Syftet är att eleverna ska få möjlighet att tillgodogöra sig olika körkortsbehörigheter och yrkesförarkompetens för gods- eller persontransporter under sin utbildning. En del mindre lag- och förordningsändringar⁵⁰ har redan genomförts och Transportstyrelsens föreskrifter behöver därför revideras utifrån de nya ämnena som föreslås. Transportstyrelsens föreskrifter är föremål för en egen remiss.

Skolverket föreslår en uppdelning av innehållet i nuvarande godshanteringsämnen där truck, hjullastare och fordonsmonterad kran blir separata ämnen. Avsikten är att skapa en större flexibilitet för skolhuvudmännen och eleverna samt att underlätta lärarrekryteringen genom att ämnena blir mer tydligt avgränsade än motsvarande ämnen idag. Vidare föreslår Skolverket ett antal ämnen som syftar till att ersätta innehållet i nuvarande ämnen godstransporter, kursen godstransporter – specialisering. De aktuella ämnena, till exempel, *godstransporter – distribution och fjärr* föreslås nu avgränsas utifrån respektive typ av transport.

⁵⁰ Lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens, förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens och körkortsförordningen (1998:980).

Detta är till följd av att Skolverket har beslutat att inte ta fram ämnen med motsvarande specialiseringsmöjligheter samt att denna lösning med mer avgränsade ämnen utifrån olika godstransporttyper bedöms underlätta för yrkeslärare att bli behöriga i dessa ämnen.

Djurtransporter

Skolverket föreslår att ämnet *djurtransporter* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga djurtransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av de djur som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar djurtransporter kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurtransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Flygplatsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *flygplatsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar flygplatsen som arbetsplats och de olika verksamheter som förekommer på en flygplats. I ämnet behandlas även olika arbetsområden och arbetsuppgifter samt säkerhets- och miljöaspekter.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *flygplatsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *flygplatsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fordonskombinationer – godstransporter

Skolverket föreslår att ämnet *fordonskombinationer – godstransporter* består av nivå 1, 200 poäng och behandlar yrkesmässiga vägtransporter av gods med fordonkombinationer. Det omfattar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *transportteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordonskombinationer – godstransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonskombinationer – persontransporter

Skolverket föreslår att ämnet *fordonskombinationer – persontransporter* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga persontransporter med fordonkombinationer. Det omfattar dels förarutbildning för att framföra fordonkombinationer som används för persontransporter på väg, dels säker och trygg transport av passagerare och gods.

De lärare som idag är behöriga i ämnet *transportteknik* kommer att bli behöriga i det nya ämnet *fordonskombinationer – persontransporter*. Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *transportteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordonskombinationer – persontransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godshantering – fordonsmonterad kran

Skolverket föreslår att ämnet *godshantering – fordonsmonterad kran* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar godshantering med hjälp av kranar och olika lyftredskap. Det behandlar också lastning och lossning av gods samt lagar och andra bestämmelser som reglerar yrkesmässig godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godshantering* och har en yrkesbakgrund som omfattar fordonsmonterad kran kommer att kunna bli behöriga att

undervisa i det nya ämnet *godshantering – fordonsmonterad kran*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godshantering – hjullastare

Skolverket föreslår att ämnet *godshantering – hjullastare* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar godshantering med hjälp av hjullastare och olika typer av lastbärare. Det behandlar också lastning och lossning av gods samt lagar och andra bestämmelser som reglerar yrkesmässig godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godshantering* och har en yrkesbakgrund som omfattar hjullastare kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godshantering – hjullastare*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godshantering – truck

Skolverket föreslår att ämnet *godshantering – truck* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar godshantering med hjälp av truckar och olika typer av lastbärare. Det behandlar också lastning och lossning av gods samt lagar och andra bestämmelser som reglerar yrkesmässig godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godshantering* och har en yrkesbakgrund som omfattar truck kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godshantering – truck*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och behandlar yrkesmässig vägtransport av gods. Det behandlar dels förarutbildning på de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Godstransporter – anläggning

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – anläggning* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga anläggningstransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar anläggning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – anläggning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – container och återvinning

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – container och återvinning* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga container- och återvinningstransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar container och återvinning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – container och återvinning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – distribution och fjärr

Skolverket föreslår att Ämnet *godstransporter – distribution och fjärr* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga distributions- och fjärrtransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar distribution och fjärr kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – distribution och fjärr*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – skog

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – skog* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga skogstransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar skog kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – skog*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – specialtransport

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – specialtransport* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga specialtransporter med mått eller vikt som avviker från vad som allmänt tillåts på väg. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för specialtransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar specialtransporter kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – specialtransporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – sug- och spolbil

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – sug- och spolbil* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga sug- och spolbilstransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande s ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar sug- och spolbil kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – sug- och spolbil*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godstransporter – tank och bulk

Skolverket föreslår att ämnet *godstransporter – tank och bulk* behandlar yrkesmässiga tank- och bulktransporter. Det behandlar dels förarutbildning för att framföra de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* och har en yrkesbakgrund som omfattar tank och bulk kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – tank och bulk*. Dessa lärare kommer få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och terminal

Skolverket föreslår att ämnet *lager och terminal* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och behandlar olika logistikflöden, kopplingar mellan olika transportslag och hanteringsmetoder samt hur samspelet mellan dessa påverkar gods- och varuflöden. I ämnet behandlas också rationell lager- och terminalhantering samt de krav och regelverk som är kopplade till yrkesmässig lager- och terminalhantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lager och terminal* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och terminal*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Persontransporter

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga persontransporter med buss. Det omfattar förarutbildning på buss samt kommunikation, kundbemötande och säkerhet för passagerare.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *persontransporter* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *persontransporter*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Persontransporter – beställningstrafik

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter – beställningstrafik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässig beställningstrafik med buss. Det omfattar förarutbildning på buss samt service och kundbemötande, säkerhet för passagerare och reseplanering.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *persontransporter – beställningstrafik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *persontransporter – beställningstrafik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Persontransporter – sjuktransport

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter – sjuktransport* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar sjuktransporter. Det omfattar förarutbildning på fordon för sjuktransporter samt kommunikation, kundbemötande och säkerhet för passagerare.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *persontransporter – sjuktransport* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *persontransporter – sjuktransport* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Persontransporter – skolskjutstrafik

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter – skolskjutstrafik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässiga skolskjutstrafik. Det omfattar förarutbildning på fordon för skolskjutstrafik samt kommunikation, bemötande av barn och ungdomar och säkerhet för passagerare.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *persontransporter – skolskjutstrafik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i ämnet *persontransporter – skolskjutstrafik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Persontransporter – taxitrafik

Skolverket föreslår att ämnet *persontransporter – taxitrafik* består av nivå 1, 100 poäng och behandlar yrkesmässig taxitrafik. Det omfattar körning med fordon som används för taxitrafik samt service, kundbemötande och säkerhet för passagerare.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *persontransporter – taxitrafik* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i det nya ämnet *persontransporter – taxitrafik* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Snöfordon – service och underhållsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *snöfordon – service och underhållsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar arbete och verksamhet i en fordonsverkstad inrättad för pistmaskiner och snöskotrar. Ämnet behandlar även funktion hos samt service och underhåll av pistmaskiner och snöskotrar. I ämnet ingår också elsäkerhet vid arbete på eller i närheten av högvoltssystem i el- och hybridfordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *snöfordonsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *snöfordon – service och underhållsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Yrkestrafik

Skolverket föreslår att ämnet *yrkestrafik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och behandlar yrkesmässiga vägtransporter inom områdena persontransporter och godstransporter. Det behandlar även fordon som används inom dessa transportverksamheter samt framförande av fordon i trafik och säker hantering av det som transporteras.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *transportteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *yrkestrafik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnena som utgår ur fordons- och transportprogrammet

Fordonsteknik

Ämnet föreslås utgå och ersättas av det nya ämnet *fordon och transport*. Mer information finns under rubriken ämnet *fordon och transport*.

El- och hybridfordonsteknik

Ämnet föreslås utgå och det ämnesinnehåll som bedöms vara relevant för framtiden har fördelats ut och integrerats i de nya ämnena *fordon och transport*, *personbilar – service och underhållsteknik*, *personbilar – reparations och systemteknik*, *personbilar – system- och diagnosteknik*, *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik*, *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik*, *lastbilar – reparations och systemteknik*, *lastbilar – system- och diagnosteknik*, *mobila maskiner – reparations och systemteknik* och *mobila maskiner – system- och diagnosteknik*.

Flerbränslefordonsteknik

Ämnet föreslås utgå och det ämnesinnehåll som bedöms vara relevant för framtiden har fördelats ut och integrerats i de nya ämnena *fordon och transport*, *personbilar – service och underhållsteknik*, *personbilar – reparations och systemteknik*, *personbilar – system- och diagnosteknik*, *lastbilar och mobila maskiner – service och underhållsteknik*, *lastbilar och mobila maskiner – motorteknik*, *lastbilar – reparations och systemteknik*, *lastbilar – system- och diagnosteknik*, *mobila maskiner – reparations och systemteknik* och *mobila maskiner – system- och diagnosteknik*.

Marinmotorteknik

Ämnet föreslås utgå och ersätts inte eftersom ämnesinnehållet bedöms irrelevant för framtiden inom fordons- och transportprogrammets branschområden.

Reseproduktion och marknadsföring

Ämnet föreslås utgå och ersätts inte eftersom ämnesinnehållet bedöms irrelevant för det framtida rekryteringsbehovet inom fordons- och transportprogrammets branschområden.

Service och bemötande

Ämnet föreslås utgå och ersätts inte eftersom ämnesinnehållet bedöms irrelevant för det framtida rekryteringsbehovet inom fordons- och transportprogrammets branschområden. Ämnesinnehåll som berör *service och bemötande* är integrerat i ett flertal yrkesämnen som föreslås inom programmet, såväl inom det programgemensamma ämnet som inom inriktnings- och programfördjupningsämnena inom respektive branschområde.

Specifika ämnen som endast kan läsas inom kommunal vuxenutbildning (yrkesförarutbildningarna)

Skolverket föreslår specifika vux-ämnen som ska ingå i yrkesförarutbildningarna inom kommunal vuxenutbildning. Dessa ersätter nuvarande specifika vux-kurser och innehållet har därmed moderniserats och uppdaterats efter ämnesbetygsmodellen och framtida kompetensbehov inom de aktuella yrkesområdena. Skolverket föreslår också ett förkunskapskrav om körkortsbehörighet B (personbil) till ämnet *yrkestrafik – vux*. Förkunskapskravet är utformat på samma vis för nuvarande kurs *yrkestrafik – vux* som nu ersätts genom ämnet *yrkestrafik – vux*. Syftet är att möjliggöra för eleverna att tillgodogöra sig olika körkortsbehörigheter och yrkesförarkompetens för gods- eller persontransporter under sin utbildning. Aktuella ämnen har varit föremål för samråd med Transportstyrelsen och ämnena medger en förkortad grundutbildning för yrkesförarkompetens⁵¹ tillsammans med andra ämnen⁵² inom de sammanhållna yrkesförarutbildningarna för buss eller lastbil alternativ lastbil med släp. En del mindre lag- och förordningsändringar har redan genomförts medan Transportstyrelsens föreskrifter behöver revideras utifrån de nya ämnena som föreslås. Transportstyrelsens föreskrifter är föremål för en egen remiss.

Yrkestrafik – vux

Skolverket föreslår att ämnet *yrkestrafik – vux* behandlar yrkesmässiga vägtransporter inom områdena persontransporter och godstransporter. Det behandlar även fordon som används i olika transportverksamheter och framförande av fordon i trafik samt säker hantering av det som transporteras. Förkunskapskrav för att få delta i ämnet är att eleven har körkort med behörigheten B.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *transportteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *yrkestrafik – vux*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnet godstransporter – vux

Ämnet *godstransporter – vux* behandlar yrkesmässig vägtransport av gods. Det behandlar dels förarutbildning på de olika fordon som används för godstransporter på väg, dels säker hantering av det gods som transporteras.

⁵¹ 4 kap. 2 § lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens.

⁵² Ämnet godshantering – truck eller godshantering – hjullastare samt ämnet godstransporter – distribution och fjärr eller godstransporter – anläggning eller godstransporter – skog eller godstransporter – container och återvinning eller godstransporter – tank och bulk eller godstransporter – specialtransport eller godstransporter – sug- och spolbil eller godstransporter – djur och fordonskombinationer – godstransporter.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *godstransporter* i kommunal vuxenutbildning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *godstransporter – vux* i kommunal vuxenutbildning. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnet persontransporter – vux

Ämnet *persontransporter – vux* behandlar yrkesmässiga persontransporter med buss. Det omfattar förarutbildning på buss samt kommunikation, kundbemötande och säkerhet för passagerare.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *persontransporter* i kommunal vuxenutbildning kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *persontransporter – vux* i kommunal vuxenutbildning. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frisör- och stylistprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår att hantverksprogrammet upphör från och med 1 juli 2025 och myndigheten har därför den 16 september 2022 redovisat till Regeringskansliet förslag på hur hantverksprogrammets nuvarande utbildningsinnehåll för samtliga inriktningar kan tas omhand inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. I regeringsredovisningen föreslår Skolverket att nuvarande inriktning frisör, barberare och hår- och makeupstylist på hantverksprogrammet blir ett nytt nationellt program med namnet frisör- och stylistprogrammet. Programmet föreslås ha de tre inriktningarna *barberare*, *frisör* och *hår- och makeupstylist*. Huruvida Skolverkets förslag till regeringen, som remitterades våren 2022, genomförs beror på om regeringen beslutar att gå vidare med förslaget. I denna remiss utgår Skolverket från förslaget i regeringsredovisningen och föreslår därmed programstruktur samt ämnesplaner för det föreslagna nya programmet frisör- och stylistprogrammet.

Ämnena *entreprenörskap* och *hårvård och salongs-kunskap* föreslås bli programgemensamma ämnen för frisör- och stylistprogrammet. Det nya ämnet *entreprenörskap* motsvarar det nuvarande ämnet *entreprenörskap* på hantverksprogrammet. Det föreslagna programgemensamma ämnet *hårvård och salongs-kunskap* innehåller kunskaper samt tekniker och metoder som är gemensamma inom programmets alla inriktningar. Det innebär bland annat att ämnets syfte, mål och betygskriterier specifikt beskriver yrkeskunskaper som programmet utbildar för. Vad undervisningens ska omfatta blir tydligare konkretiserat för läraren och resultatet blir en tydligare styrning i undervisningen, vilket bör bidra till en ökad likvärdighet i undervisningen och även en ökad likvärdighet i bedömning och betygsättning.

Frisör- och stylistprogrammet föreslås bestå av tre inriktningar:

- *frisör*
- *barberare*
- *hår- och makeupstylist*.

Inom inriktningarna föreslås omfattningen av poäng i yrkesämnena vara högre än de 100 poängen i nuvarande inriktning *frisör, barberare och hår- och makeupstylist* på dagens hantverksprogram. Det innebär att poängomfattningen ökar inom respektive inriktning och därmed blir obligatoriska för huvudman att anordna.

Skolverket föreslår en viss skillnad i poängomfattningen för yrkesämnena mellan *barberare* och *frisör*. De arbetsmoment som arbetsgivarna efterfrågar inom barberaryrket har en mindre omfattning än arbetsmoment inom frisöryrket. Detta visar sig bland annat i

branschens yrkesprov och därför finns en skillnad i poängomfattning mellan yrkesämnena inom barberare och frisör.

Ämnesplaner på frisör- och stylistprogrammet

Barberare – teknik

Skolverket föreslår att ämnet *barberare – teknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hårvård och salongs-kunskap*, nivå 1. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak träna grundläggande tekniker för yrkesutövande som barberare. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande barberarkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurs *material och miljö*. Ämnet finns i sin helhet under inriktningen *barberare*.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom barberaryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *barberare – teknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Barberare – fördjupning

Skolverket föreslår att ämnet *barberare – fördjupning* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *barberare – teknik*. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak utveckla sin förmåga att utföra salongsarbete och barberarbehandlingar på kunder samt utföra moment inom yrkesprovet. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande barberarkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Nivå 1 och 2 finns under inriktningen *barberare* och nivå 3 och 4 finns i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom barberaryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *barberare – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frisör – behandling

Skolverket föreslår att ämnet *frisör – behandling* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *frisör – teknik*. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak utveckla sin förmåga att utföra salongsarbete och frisörbehandlingar på kunder. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande frisörkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Nivå 1, 2 och 3 finns under inriktningen *frisör* och nivå 4 finns i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom frisöryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *frisör – behandling*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frisör – fördjupning

Skolverket föreslår att ämnet *frisör – fördjupning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *frisör – fördjupning*, nivå 3. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak vidareutveckla sin förmåga att utföra salongsarbete och frisörbehandlingar på kunder samt utföra moment inom yrkesprov. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande frisörkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Hela ämnet finns i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom frisöryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *frisör – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frisör – teknik

Skolverket föreslår att ämnet *frisör – teknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hårvård och salongs-kunskap*, nivå 1. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak träna grundläggande tekniker för yrkesutövande inom frisör. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande frisörkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurs *material och miljö*. Ämnet finns i sin helhet under inriktningen *frisör*.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom frisöryrket kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *frisör - teknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hårstyling och makeupteknik

Skolverket föreslår att ämnet *hårstyling och makeupteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hårvård och salongs-kunskap*, nivå 1. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak träna grundläggande tekniker för yrkesutövande inom hårstyling och makeup. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande hår- och makeupstylistkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurs *material och miljö*. Hela ämnet återfinns i inriktningen *hår- och makeupstylist*.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom hår- och makeupstylist kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *hårstyling och makeupteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hår- och makeupstylist

Skolverket föreslår att ämnet *hår- och makeupstylist* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hårstyling och makeupteknik*. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak utveckla sin förmåga att utföra hårstyling och makeup på kunder och modeller. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande hår- och makeupstylistkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Nivå 1, 2 och 3 finns under inriktningen *hår- och makeupstylist* och nivå 4 finns i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom hår- och makeupstylist kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *hår- och makeupstylist*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hårstylist och makeupartist

Skolverket föreslår att ämnet *hårstylist och makeupartist* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet bygger på ämnet *hår- och makeupstylist*, nivå 3. I ämnet föreslås eleverna i huvudsak vidareutveckla sin förmåga att utföra hårstyling och makeup på kunder och modeller samt utföra moment som ingår inom yrkesprovet. I ämnets centrala innehåll återfinns delar från nuvarande hår- och makeupstylistkurser samt delar av centralt innehåll från nuvarande kurser *material och miljö* samt *tradition och utveckling*. Ämnet finns i sin helhet i programfördjupningen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom hår- och makeupstylist kommer att kunna bli behöriga i det nya ämnet *hårstylist och makeupartist*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hårvård och salongs-kunskap

Skolverket föreslår att ämnet *hårvård och salongs-kunskap* omfattar nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng och är ett nytt programgemensamt ämne. Det centrala innehållet i nivå 1

består av yrkenas gemensamma grundkunskaper och tekniker. Nivå 2 kan riktas mer yrkesspecifikt mot respektive yrkesområde, barberare, frisör eller makeupstylist. Nivå 2 i ämnet *hårvård och salongs-kunskap* kan med fördel läsas parallellt med respektive yrkesområdes andra yrkesämnen.

Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämne *hantverk* och med bakgrund inom något av yrkesområdena frisör, barberare eller hår- och makeupstylist kommer att kunna bli behörighet i det nya ämnet *hårvård och salongs-kunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnena som utgår ur frisör- och stylistprogrammet

Ämnena *hantverk* och *hantverkskunskap* är programgemensamma ämnena på dagens hantverksprogram och läses av samtliga elever på programmet, till exempel de som går inriktningen *frisör, barberare och hår- och makeupstylist*. Ämnena föreslås utgå men det centrala innehållet som är relevant för det nya programmet återfinns i de nya yrkesspecifika ämnesplanerna. I denna remiss redogör vi för hur ändringarna påverkar lärare som undervisar elever som läser till frisör, barberare och hår- och makeupstylist. Att dessa ämnena utgår påverkar dock även andra lärare, det vill säga lärare som idag undervisar i ämnena *hantverk* och *hantverkskunskap* för elever som läser hantverksprogrammets inriktningar *finsnickeri, florist, textil design* och *övriga hantverk*. Enligt Skolverkets förslag till regeringen den 16 september 2022 ska dessa inriktningar kunna bli riksrekryterande utbildningar med eget examensmål, om en huvudman ansöker och får tillstånd om att få bedriva en sådan utbildning. Skolverket planerar att ta fram nya yrkesämnen för yrkesområdena finsnickeri, florist och även för utbildningar inom dagens inriktning *övriga hantverk* som bedöms kunna ges som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål såsom guldsmid. I de ämnena kommer det centrala innehållet från dagens ämnena *hantverk* och *hantverkskunskap* som är relevant för respektive yrkesområde återfinnas i de nya yrkesspecifika ämnesplanerna. Lärare som idag har behörighet att undervisa i nuvarande ämnena *hantverk* och *hantverkskunskap* ska kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation på samma sätt som redovisas för lärare inom utbildningar till frisör, barberare och hår- och makeupstylist. Ämnesplaner för de hantverksutbildningar som inte ingår i frisör- och stylistprogrammet remitteras vid tredje remissomgången som är vid årsskiftet 2023/2024. Ämnesplaner inom inriktningen *textil design* återfinns under estetiska programmet. Detta eftersom Skolverket föreslår till regeringen att inriktningen flyttas till estetiska programmet. Inriktningen *textil design* kan även bli föremål för riksrekryterande utbildning med eget examensmål. Då kommer ytterligare yrkesämnen att tas fram på samma sätt som beskrivits ovan.

Beskrivning av eventuella alternativa lösningar

Förslaget i sin helhet och motiveringen till förslagen gällande nuvarande hantverksprogram kan läsas i Skolverkets redovisning till regeringen.⁵³

Försäljnings- och serviceprogrammet

Programstruktur

Försäljnings- och serviceprogrammet har inga inriktningar varför denna text endast handlar om ämnena inom den programgemensamma delen och programfördjupningen.

Det ska vara möjligt för eleverna att fördjupa sig ytterligare i de ämnena som ingått i den programgemensamma delen (*entreprenörskap, försäljning och kundservice, handel och information och kommunikation*), men det ska också vara möjligt att läsa nya ämnena som kan bredda utbildningen för eleverna, till exempel *administration, besöksnäringen, exponering, färskvaror och*

⁵³ Skolverket uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet. Se avsnitt 3.4 sidan 56 i regeringsredovisningen gällande förslag på åtgärder som rör hantverksprogrammet. Dnr: 2022:263

delikatesser, godshantering, inköp, logistik och personaladministration. Förslaget innehåller också ämnen som *företagsekonomi, ledarskap och organisation, möten och event* samt *moderna språk* för att ge möjlighet till en breddad utbildning.

Ämnesplaner utan större förändringar

Affärskommunikation, 1 nivå, 100 poäng

Försäljning och kundservice, 4 nivåer om 100 poäng vardera

Information och kommunikation, 2 nivåer om 100 poäng vardera

Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnen *affärskommunikation, försäljning och kundservice* och *information och kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnen med samma namn. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ämnesplaner på försäljnings- och serviceprogrammet

Administration

Skolverket föreslår att ämnet *administration* delas upp i två nya ämnen, *administration*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng samt *personaladministration*, nivå 1, 100 poäng. Kurserna *administration specialisering* och *receptions- och konferensservice* utgår. Kursen *administration specialisering* utgår då innehållet i kursen återfinns i andra ämnen såsom *administration, information och kommunikation* samt *personaladministration*. Kursen *receptions- och konferensservice* ersätts av ämnet *möten och event*, nivå 1, 100 poäng från hotell- och turismprogrammet och återfinns i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *administration* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar för många olika delar för att det ska vara troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *administration* respektive *personaladministration*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *administration* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *administration*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Exponering

Skolverket föreslår att ämnet *exponering* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng är ett nytt ämne och ersätter tidigare ämnet *utställning och design*. Ämnet *exponering* speglar bättre branschens behov och gör det tydligare vad ämnets innehåll ska bestå av.

Ämnet *exponering* kommer att finnas i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *utställningsdesign* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *exponering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Handel

Skolverket föreslår att ämnet *handel* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av en delning av det befintliga ämnet *handel*. Nivå 1 och 2 finns i den programgemensamma delen och nivå 3 i programfördjupningen

Nuvarande ämne *handel* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar för många olika delar för att det ska vara troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela

nuvarande ämne i tre nya ämnen, *handel*, *handel och hållbar utveckling* respektive *praktisk marknadsföring*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *handel* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *handel*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Handel och hållbar utveckling

Skolverket föreslår att ämnet *handel och hållbar utveckling*, består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *handel*. Nivå 1 i ämnet finns i den programgemensamma delen och nivå 2 i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *handel* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i tre nya ämnen, *handel*, *handel och hållbar utveckling* respektive *praktisk marknadsföring*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *handel* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *handel och hållbar utveckling*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Inköp

Skolverket föreslår att ämnet *inköp* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *inköp och logistik*. Ämnet finns i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *inköp och logistik* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *inköp* respektive *logistik*.

En tydligare uppdelning av ämnen gör det enklare att skapa yrkespaket för vuxenutbildningen och introduktionsprogrammen samt skapar tydligare yrkesutgångar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *inköp och logistik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *inköp*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Logistik

Skolverket föreslår att ämnet *logistik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *inköp och logistik*. Ämnet finns i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *inköp och logistik* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *inköp* respektive *logistik*.

En tydligare uppdelning av ämnen gör det enklare att skapa yrkespaket för vuxenutbildningen och introduktionsprogrammen samt skapar tydligare yrkesutgångar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *inköp och logistik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *logistik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Personaladministration

Skolverket föreslår att ämnet *personaladministration* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *administration*. Ämnet finns i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *administration* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *administration* respektive *personaladministration*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *administration* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *personaladministration*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Praktisk marknadsföring

Skolverket föreslår att ämnet *praktisk marknadsföring* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *handel*. Nivå 1 i ämnet finns i den programgemensamma delen och nivå 2 i programfördjupningen.

Nuvarande ämne *handel* är bedömt som problematiskt av både UHR inför antagning till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets enhet för lärarlegitimation. Ämnet är för brett och omfattar många olika delar vilket medför att det inte är troligt att en och samma person har kunskaper motsvarande SeQF nivå 5 i hela ämnet. En lösning har då varit att dela nuvarande ämne i två nya ämnen, *handel* respektive *praktisk marknadsföring*.

En tydligare uppdelning av ämnen gör det enklare att skapa yrkespaket för vuxenutbildningen och introduktionsprogrammen samt skapar tydligare yrkesutgångar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *handel* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *praktisk marknadsföring*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hotell- och turismprogrammet

Programstruktur

Hotell- och turismprogrammet har inga inriktningar varför denna text endast handlar om programfördjupningen. Skolverket föreslår att det för den enskilda skolan kommer det finnas 500 poäng från programfördjupningen för att anpassa utbildningen till lokala behov och efterfrågan från arbetsliv och eleverna. Till det kommer elevernas individuella val om 200 poäng.

Det ska vara möjligt för eleverna att fördjupa sig ytterligare i de ämnen som ingått i det programgemensamma blocket (*hållbar turism, logi och värdskap, möten och event och resor och destinationer*), men det ska också vara möjligt att läsa nya ämnen specifika för branschen, till exempel *frukost- och bufféserving, barteknik och ansvarfull alkoholservering, eventteknik, marknadsföring inom besöksnäringen och våningsservice*. Skolverkets förslag innehåller också ämnen som *företagsekonomi, ledarskap och organisation, moderna språk och praktisk psykologi*, för att ge möjlighet till en utvidgad utbildning.

Skolverket menar att förslaget dels ger eleverna en likvärdig grundutbildning om 900 programgemensamma poäng som är densamma för alla elever på programmet, dels en möjlighet att anpassa utbildningen till eleven och till lokal efterfrågan.

Ämnesplaner på hotell- och turismprogrammet

Aktiviteter och upplevelser

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *aktiviteter och upplevelser* som består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av delning av det befintliga ämnet *aktiviteter och värdskap*. Ämnet är förlagt till programfördjupningen.

Det har länge funnit ett behov av ett ämne med ett ganska öppet innehåll som går att anpassa till lokala och regionala förutsättning för skolorna. Ämnet ger också möjlighet till individuell anpassning utifrån varje elevs intresse för olika aktiviteter och upplevelser.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *aktiviteter och värdskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *aktiviteter och upplevelser*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Besöksnäringen

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *besöksnäringen* som består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är ett resultat av en delning av ämnet *aktiviteter och värdskap*. Ämnet finns i den programgemensamma delen.

Ämnet *besöksnäringen* är grunden i utbildningen på hotell- och turismprogrammet. Några av de andra ämnena föreslås ”bygga på” ämnet *besöksnäringen* för att ge eleverna ett gemensamt avstamp i utbildningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *aktiviteter och värdskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *besöksnäringen*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frukost- och bufféserving

Skolverket föreslår att ämnet *frukost- och bufféserving* består av nivå 1, 100 poäng. Idag finns kursen *frukost- och bufféserving* under ämnet *serveringskunskap*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen. Nuvarande kurs läses främst av elever på hotell- och turismprogrammet. Ämnet *frukost- och bufféserving* kan inte ingå i ämnet *serveringskunskap* eftersom ämnet *frukost- och bufféserving* behöver egna betygskriterier.

Genom att skapa det nya ämnet *frukost- och bufféserving* kommer elever på hotell- och turismprogrammet även fortsättningsvis att kunna läsa ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *serveringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *frukost- och bufféserving*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hållbar turism

Skolverket föreslår att ämnet *hållbar turism* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Den nuvarande kursen *hållbar turism* finns i ämnesplanen *reseproduktion och marknadsföring* men föreslås i stället bli ett eget ämne. Nivå 1 läses programgemensamt och nivå 2 återfinns i programfördjupningen.

Hållbarhetsfrågor är något av det viktigaste inom besöksnäringen och att inte erbjuda eleverna ett ämne inom detta område vore att missa en kärnverksamhet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *reseproduktion och marknadsföring* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *hållbar turism*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Logi och värdskap

Skolverket föreslår att ämnet *logi och värdskap* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det nuvarande ämnet *reception* byter namn till *logi och värdskap*.

Eleverna på programmet läser *logi och värdskep*, nivå 1 och nivå 2 programgemensamt och nivå 3 återfinns i programfördjupningen.

Ämnet får ett delvis nytt kunskapsområde för att visa att ämnet innehåller mer än receptionsarbete. Skolverket föreslår att eleverna läser två nivåer programgemensamt.

Nuvarande fyra kurser i ämnet *reception* ingår i det nya ämnet *logi och värdskep* som kommer ha tre nivåer. Ämnesplanen föreslås inte kunna ingå i examen tillsammans med ämnet *service och bemötande* eftersom en central del av ämnet *logi och värdskep* är just service och bemötande.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *reception* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *logi och värdskep*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Marknadsföring inom besöksnäringen

Skolverket föreslår att ämnet *marknadsföring inom besöksnäringen* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet innehåller delar av nuvarande kurser *marknadsföring och försäljning* och *reseproduktion och försäljning*. Det nya ämnet kommer återfinnas i programfördjupningen.

Marknadsföring är viktigt inom besöksnäringen och därför skapas det nya ämnet *marknadsföring inom besöksnäringen*. Ämnet får också ett namn som tydligt visar att det är just marknadsföring inom besöksnäringen till skillnad från till exempel handeln. Begreppet reseproduktion får inte samma fokus i det nya ämnet eftersom det är först i eftergymnasial utbildning som eleverna förväntas lära sig och kunna något om detta.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *reseproduktion och marknadsföring* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *marknadsföring inom besöksnäringen*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Möten och event

Skolverket föreslår att ämnet *möten och event* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Nuvarande ämnesplan *konferens och evenemang* byter namn till *möten och event*. Eleverna på programmet läser *möten och event*, nivå 1 och nivå 2 programgemensamt medan nivå 3 återfinns i programfördjupningen. *Möten och event* föreslås inte kunna ingå i examen tillsammans med ämnet *service och bemötande*.

Ämnet byter namn eftersom branschen mer och mer använder begreppen möten och event i stället för konferens och evenemang. Att ändra namnet visar också att möten och event kan ske på andra ställen än en konferensanläggning (på till exempel ett hotell). En stor del av besöksnäringen består av möjligheten att mötas och därför föreslår Skolverket att eleverna läser två nivåer programgemensamt.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *konferens och evenemang* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *möten och event*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Resor och destinationer

Skolverket föreslår att ämnet *resor och destinationer* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det nya ämnet *resor och destinationer* är en sammanslagning av flera kurser i nuvarande hotell- och turismprogram. Dessa kurser är *guide och reseledare*, *turistbyråservice*, *värdskep på resmålet* från nuvarande ämne *aktiviteter och värdskep* samt kursen *resmål och resvägar* från ämnet *reseproduktion och marknadsföring*. Eleverna på programmet läser *resor och destinationer*, nivå 1 och nivå 2 programgemensamt och nivå 3 återfinns i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *aktiviteter och värdskep* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *resor och destinationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Städservice

Skolverket föreslår att ämnet *städservice* består av nivå 1, 100 poäng. Det nya ämnet *städservice* motsvaras av dagens ämne *rengöringsservice* och läses inom vuxenutbildningen. Ämnesplanen läses ofta i kombination med SFI och blir ett första steg in på svensk arbetsmarknad för målgruppen. Namnet föreslås byta namn från *rengöringsservice* till *städservice* för att underlätta förståelsen för målgruppen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *rengöringsservice* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *städservice*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Våningsservice

Skolverket föreslår att ämnet *våningsservice* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Skolverket föreslår att ämnet omfattar två nivåer om 100 poäng per nivå i stället för nuvarande tre kurser. Det centrala innehållet i nuvarande ämnesplans tre kurser har anpassats till två nivåer.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *våningsservice* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *våningsservice*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industritekniska programmet

Programstruktur

Skolverket föreslår att behålla de fyra inriktningarna, *driftsäkerhet och underhåll*, *processteknik*, *produkt och maskinteknik* samt *svetsteknik*. Svetsteknik ökar i antalet inriktningsgemensamma poäng från 400 poäng till 600 poäng.

Inriktning driftsäkerhet och underhåll

Skolverket föreslår att ämnet *driftsäkerhet*, nivå 2 läggs in i inriktningen. Kursen *underhåll – driftsäkerhet 1* utgår, men innehållet finns kvar fördelat i det programgemensamma ämnet *driftsäkerhet*, nivå 1 samt i inriktningsgemensamma ämnen. Ämnet *underhåll och automation*, nivå 1 läggs till i inriktningen. Ämnet *mekaniskt underhåll*, nivå 1 läggs till i inriktningen. *Avhjälpan underhåll* utgår men innehållet finns kvar, fördelat i övriga inriktningsgemensamma ämnen. *Underhåll – lager och smörjteknik* utgår men innehållet finns kvar i ämnet *mekaniskt underhåll*. *Underhåll – elteknik* finns kvar.

Det nationella programrådet har förordat att kunskaper inom automation och el behöver förstärkas inom inriktningen på grund av elektrifieringen av industrin. Därför förstärks det programgemensamma innehållet med ett nytt ämne i underhåll och automation. I delningen av ämnet *driftsäkerhet och underhåll* har flera nya ämnen skapats, bland annat ett nytt sammanhängande ämne i *mekaniskt underhåll*, där bland annat *lager och smörjteknik* ingår.

Inriktning processteknik

Skolverket föreslår att ämnet *produktionskunskap* ersätts av *industriell produktion*, nivå 2 i inriktningen. *Industritekniska processer*, nivå 1 läggs till i inriktningen men med ett uppdaterat innehåll. *Industritekniska processer*, nivå 2 samt *produktionsutrustning*, nivå 2 finns kvar i inriktningen. Inriktningen förstärks med kunskaper inom industriell produktion och industritekniska processer.

Inriktning produkt och maskinteknik

Skolverket föreslår att ämnena *produktionsutrustning, nivå 2* och *produktutveckling* nivå 1 finns kvar i inriktningen. *Datorstyrd produktion*, nivå 1 finns kvar med uppdaterat innehåll.

Inriktning svetsteknik

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma ämnen ökar från 400 poäng till 600 poäng. *Svets grund* finns kvar men byter namn till *svetsteknik, nivå 1*. Tillverkningsunderlag finns kvar. *Produktutveckling* utgår på inriktningen. *Svetsmetod MMA*, nivå 1 läggs in i inriktningen. *Svetsmetod MIG/MAG* läggs in i inriktningen. *Svetsmetod TIG* läggs in i inriktningen. *Materialkunskap* läggs in i inriktningen. *Kälsvets 1* utgår.

Genom att utöka antalet inriktningsgemensamma ämnena får eleverna en mer likvärdig och bred grund. Eleven kan bli mer rörlig på arbetsmarknaden och inte lika beroende av regionala behov. Eleven får också en bredare grundkompetens med baskunskaper i de tre vanligaste metoderna MMA, MIG/MAG och TIG. Skolverket anser att kunskaper om material är viktigt inom svetsteknik. De kunskaper som eleverna behöver inom *produktutveckling* får de med sig i det programgemensamma ämnet *industriell produktion*.

Ämnesplaner på industritekniska programmet

Automatiserade system

Skolverket föreslår att ämnet *automatiserade system* består av nivå 1, 100 poäng. Dagens ämne har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsreformen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *automatiserade system* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *automatiserade system*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Cam

Skolverket föreslår att ämnet *cam* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och är ett nytt ämne som består av innehåll från kursen *cad/cam* i ämnet *datorstyrd produktion* men med fokus på enbart cam. Skälet är bland annat att det nationella programrådet har förordat ett ämne som enbart behandlar cam.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *datorstyrd produktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *cam*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Datorstyrd produktion

Skolverket föreslår att ämnet *datorstyrd produktion* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng, nivå 3, 100 poäng och nivå 4, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsreformen. Bedömningen gjordes att det centrala innehållet får tillräckligt med utrymme i 400 poäng, då innehållet som behandlar cam blir ett eget ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *datorstyrd produktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *datorstyrd produktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Distribuerade styrsystem

Skolverket föreslår att ämnet *distribuerade styrsystem* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne där innehållet kommer från ämnet *mät-, styr- och reglerteknik* och kurserna *programmerbara styrsystem* och *distribuerade styrsystem*, som stryks från el- och energiprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mät-, styr- och reglerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *distribuerade styrsystem*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Driftsäkerhet

Skolverket föreslår att ämnet *driftsäkerhet*, är ett nytt programgemensamt ämne. Innehållet ingår idag som kurser i ämnet *driftsäkerhet och underhåll*. Ämnet har två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa *driftsäkerhet*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Grafisk produktion

Skolverket föreslår att ämnet *grafisk produktion* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng har uppdaterats och finns kvar i programfördjupningen. Bedömningen gjordes att det centrala innehållet får tillräckligt med utrymme i 300 poäng. För att få en tydlig progression i ämnet har innehållet fördelats på två nivåer.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *grafisk produktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *grafisk produktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industriell elmotorstyrning

Skolverket föreslår att ämnet *industriell elmotorstyrning* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet kommer från ämnet *installationsteknik* och kursen *elmotorstyrning* som stryks från el- och energiprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *installationsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriell elmotorstyrning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industriell mätteknik

Skolverket föreslår att ämnet *industriell mätteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Det ingår idag som en kurs i ämnet *produktionsutrustning*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriell mätteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industriell produktion

Skolverket föreslår att ämnet *industriell produktion* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt programgemensamt ämne med innehåll från ämnet *produktionskunskap* som utgår som ämne och *industritekniska processer* som utgår som programgemensamt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriell produktion*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Industriella interna transporter

Skolverket föreslår att ämnet *industriella interna transporter* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Ämnet består av innehållet från kursen *interna transporter* som ingår i det nuvarande ämnet *produktionsutrustning*. Ett nytt ämne skapas då innehållet i kursen inte kan fördelas i nuvarande ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriella interna transporter*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industriteknisk fördjupning

Skolverket föreslår att ämnet *industriteknisk fördjupning* består av nivå 1, 100 poäng, och finns kvar i programfördjupningen. Nuvarande kurser i ämnet *industriteknisk fördjupning* har slagits ihop till en nivå.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industriteknisk fördjupning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriteknisk fördjupning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industritekniska processer

Skolverket föreslår att ämnet *industritekniska processer* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen. Då kursen *industritekniska processer* utgår som programgemensam kurs, flyttas innehållet från den kursen till det nya programgemensamma ämnet *industriell produktion*. Utifrån detta har innehållet i det nya ämnet *industritekniska processer* justerats och bedömningen gjorts att det centrala innehållet får tillräckligt med utrymme i 300 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industritekniska processer* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *industritekniska processer*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Laboratorieteknik

Skolverket föreslår att ämnet *laboratorieteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Det ingår idag som kurs i *produktionsutrustning*. Ett nytt ämne skapas då innehållet i kurserna inte kan fördelas i nuvarande ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *laboratorieteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lås- och passerteknik

Skolverket föreslår att ämnet *lås- och passerteknik* består av nivå 1, 150 poäng och nivå 2, 150 poäng och är ett befintligt ämne som finns i programfördjupningen. Ämnet utökas i antal poäng och blir ett längre sammanhållet ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lås- och passerteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lås- och passerteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Låsinstallation

Skolverket föreslår att ämnet *låsinstallation* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet kommer ifrån ämnena *larm- och säkerhetsteknik* och kursen *låsteknik i ämnet lås- och passerteknik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lås- och passerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *låsinstallation*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Materialteknik

Skolverket föreslår att ämnet *materialteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Det tidigare ämnet *materialkunskap* har bytt namn till *materialteknik*. Ämnet har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *materialkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *materialteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Mekaniskt underhåll

Skolverket föreslår att ämnet *mekaniskt underhåll* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Innehållet ingår till viss del idag som kurser i ämnet *driftsäkerhet och underhåll* men har nu förts samman i ett underhållstekniskt ämne. Ämnet har två nivåer om 100 poäng vardera.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *mekaniskt underhåll*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Människan i industrin

Skolverket föreslår att ämnet *människan i industrin* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen och finns kvar som programgemensamt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *människan i industrin* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *människan i industrin*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Mät- och reglerteknik

Skolverket föreslår att ämnet *mät- och reglerteknik* består av nivå 1, 100 poäng som finns i programfördjupningen. Innehållet kommer ifrån ämnet *mät-, styr- och reglerteknik* och kursen *mät- och reglerteknik* som stryks från el- och energiprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mät-, styr- och reglerteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *mät- och reglerteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Original, reproduktion och prepress

Skolverket föreslår att ämnet *original, reproduktion och prepress* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet kommer ifrån ämnet *grafisk kommunikation* och kursen *original, reproduktion och prepress* som stryks från Estetiska programmet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *grafisk produktion* eller *grafisk kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *original, reproduktion och prepress*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Produktionsutrustning

Skolverket föreslår att ämnet *produktionsutrustning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng, nivå 3, 100 poäng och nivå 4, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen och finns kvar som programgemensamt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *produktionsutrustning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Sammanfogning

Skolverket föreslår att ämnet *sammanfogning* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Det ingår idag som en kurs i ämnet *sammanfogningsteknik*. Ett nytt ämne skapas då innehållet i kurserna inte kan fördelas i nuvarande ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *sammanfogning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Svetsmetod MIG/MAG

Skolverket föreslår att ämnet *svetsmetod MIG/MAG* är ett nytt ämne som består av sex nivåer med sammanlagt 600 poäng. Det nya ämnet skapas då innehållet i kursen inte kan fördelas i nuvarande ämnet *sammanfogningsteknik*. I ämnet *sammanfogningsteknik* har det tidigare funnits kurser i *kälsvets*, *stumsvets* och *rörsvets* och det har varit möjligt att läsa kurserna flera gånger med inriktning på olika svetsmetoder. Utifrån ämnesbetygsmodellen skapas nya ämnen utifrån svetsmetoderna MMA, MIG/MAG och TIG.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *svetsmetod MIG/MAG*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Svetsmetod MMA

Skolverket föreslår att ämnet *svetsmetod MMA* är ett nytt ämne som består av sex nivåer med sammanlagt 600 poäng. Det nya ämnet skapas då innehållet i kursen inte kan fördelas i nuvarande ämnet *sammanfogningsteknik*. I ämnet *sammanfogningsteknik* har det tidigare funnits kurser i *kälsvets*, *stumsvets* och *rörsvets* och det har varit möjligt att läsa kurserna flera gånger med inriktning på olika svetsmetoder. Utifrån ämnesbetygsmodellen skapas nya ämnen utifrån svetsmetoderna MMA, MIG/MAG och TIG.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *svetsmetod MMA*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Svetsmetod TIG

Skolverket föreslår att ämnet *svetsmetod TIG* är ett nytt ämne som består av sex nivåer med sammanlagt 600 poäng. Det nya ämnet skapas då innehållet i kursen inte kan fördelas i nuvarande ämnet *sammanfogningsteknik*. I ämnet *sammanfogningsteknik* har det tidigare funnits kurser i *kälsvets*, *stumsvets* och *rörsvets* och det har varit möjligt att läsa kurserna flera gånger med inriktning på olika svetsmetoder. Utifrån ämnesbetygsmodellen skapas nya ämnen utifrån svetsmetoderna MMA, MIG/MAG och TIG.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *svetsmetod TIG*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Svetsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *svetsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Det ingår idag som en kurs i ämnet *sammanfogningsteknik* under namnet *svets grund*. Ett nytt ämne skapas då innehållet i kurserna inte kan fördelas i nuvarande ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sammanfogningsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *svetsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Tillverkningsunderlag

Skolverket föreslår att ämnet *tillverkningsunderlag* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och har uppdaterats och anpassats till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *tillverkningsunderlag* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *tillverkningsunderlag*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Tillämpat underhåll

Skolverket föreslår att ämnet *tillämpat underhåll* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Skolverket har fått signaler från bransch, lärare och skolledare att det finns ett behov av ett underhållsämne som går att tillämpa inom olika typer av industritekniska områden.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tillämpat underhåll*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Underhåll – automation

Skolverket föreslår att ämnet *underhåll – automation* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne i inriktningen *driftsäkerhet och underhåll*. Innehållet kommer ifrån nuvarande ämne *automatiserade system* och *kursen avhjälpan och förebyggande underhåll* men är nu sammanfört i ett underhållstekniskt ämne för att möjliggöra en fördjupning för underhåll kopplat till automatiserad utrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *underhåll – automation*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Underhåll – elteknik

Skolverket föreslår att ämnet *underhåll – elteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet ingår idag som kurser i ämnet *driftsäkerhet och underhåll*, *underhåll – elteknik*, *underhåll mekatronik* och *underhåll – produktionsmekanik* men är nu sammanfört till ett underhållstekniskt ämne med fokus på elteknik.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *elektroteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *underhåll – elteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Underhåll hydraulik och pneumatik

Skolverket föreslår att ämnet *underhåll hydraulik och pneumatik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet ingår idag som kurser i ämnet *driftsäkerhet och underhåll*, *underhåll hydraulik och pneumatik*, *underhåll hydraulik* och *underhåll pneumatik* men har nu förts samman i ett underhållstekniskt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *underhåll hydraulik och pneumatik*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Underhåll pumpteknik

Skolverket föreslår att ämnet *underhåll pumpteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne som finns i programfördjupningen. Innehållet ingår idag som kursen *underhåll – pumpteknik* i ämnet *driftsäkerhet och underhåll* men har nu sammanförts till ett underhållstekniskt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *driftsäkerhet och underhåll* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *underhåll pumpteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Verktygsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *verktygsteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och är ett nytt ämne. Innehållet kommer från nuvarande ämne *produktionsutrustning* och kursen *verktygskunskap*. Det nya ämnet får namnet *verktygsteknik* i stället för *verktygskunskap*. Ämnet byter namn för att det ska bli tydligare att det handlar om tillverkning av verktyg.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *produktionsutrustning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *verktygsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur industritekniska programmet

Kurser i ämnena *biologi – naturbruk*, *fordonsteknik*, *husbyggnad*, *hälsa*, *lackeringsteknik*, *mekatronik*, *mät- styr och reglerteknik* samt *skogsproduktion* utgår.

Ämnet *driftsäkerhet och underhåll* stryks och delas upp i nya ämnen inom driftsäkerhet och underhåll: *Driftsäkerhet*, två nivåer, *mekaniskt underhåll*, två nivåer, *underhåll – automation*, två nivåer, *underhåll hydraulik och pneumatik*, två nivåer, *underhåll pumpteknik*, två nivåer, *underhåll – elteknik*, tre nivåer och *tillämpat underhåll*, en nivå.

Ämnet *driftsäkerhet och underhåll* består av 13 olika kurser. Att göra dessa till ett enda stort ämne är inte möjligt då det måste finnas möjlighet att inrikta sig på olika typer av underhåll. Enligt nationella programrådet, lärare och huvudmän finns ett ökat behov inom området. Därför har en del av de nya ämnena fler nivåer än nuvarande kurser. Det finns även ett behov av ett ämne inom *underhåll – automation*.

Innehåll från ämnet *mekatronik* samt *mät-, styr- och reglerteknik* ingår i nya ämnen på industritekniska programmet. Kursen *mångbruk av skog* samt kurser i ämnet *livsmedelskunskap* utgår, eftersom ingen elev på industritekniska programmet har läst kurserna sedan 2015. Skolverket gör därför bedömningen att ämnet bör utgå. *Larm- och säkerhetssystem* utgår och ersätts av nya ämnen inom låsteknik.

Ämnet *sammanfogningsteknik* utgår och bildar i stället nya ämnen inom sammanfogningsteknik: *Sammanfogning*, en nivå, *svetsmetod MIG/MAG*, sex nivåer, *svetsmetod MMA*, 6 nivåer, *svetsmetod TIG*, 6 nivåer och *svetsteknik*, 2 nivåer. I ämnet *sammanfogningsteknik* har det tidigare funnits kurser i *kälsvets*, *stumsvets* och *rörsvets* och det har varit möjligt att läsa kurserna flera gånger med inriktning på olika svetsmetoder. Nya ämnen har skapats utifrån svetsmetoderna MMA, MIG/MAG och TIG med sex nivåer i varje ämne. Även kursen *svets grund* och kursen *sammanfogning* har blivit ett eget ämne.

Naturbruksprogrammet

Programstruktur

Naturbruksprogrammet har nyligen genomgått en omarbetning där såväl examensmål som programstruktur och antalet inriktningar förändrats. Programmet är nu avsevärt mycket tydligare och mer logiskt uppbyggt än tidigare med de sex inriktningarna *djurrvård*,

hästhållning, lantbruk, naturturism, skogsbruk och trädgård. Några ytterligare förändringar på programnivå eller inriktningarnas egentliga innehåll och omfattning är därför inte aktuella.

De justeringar som ändå görs är i huvudsak konsekvensförändringar utifrån ett införande av ämnesbetyg och vissa anpassningar efter till exempel teknik- eller branschutveckling och ett behov av att göra vissa av de nuvarande kurserna mer inriktningsspecifika och kopplade mer mot karaktärsämnena än den relativt generella karaktär de har idag. Detta gäller i första hand de kurser som ryms inom ämnet *biologi – naturbruk* samt kurserna *djurhållning* och *djuren i naturbruket* som dessutom anses vara alltför lika varandra.

Inriktning djurvård

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 500 poäng. Ämnet *sällskapsdjur* finns kvar som inriktningsgemensamt och utökas till 200 poäng. Ämnet *djur* delas i flera ämnen där *sällskapsdjur* finns kvar som inriktningsgemensamt med första nivån om 100 poäng. De nuvarande kurserna *djuren i naturbruket* och *djurhållning* slås ihop och utgör grunden i det nya inriktningsgemensamma ämnet *djurhållning – sällskapsdjur* om 100 poäng. Ämnet *hundkunskaps* första nivå om 100 p tillkommer som inriktningsgemensamt ämne medan ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Inriktning hästhållning

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 700 poäng. Ämnet *hästkunskap* utökas till 300 inriktningsgemensamma poäng. Ämnet *fordon och redskap inom naturbruk* ersätts av det nya ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk* men poängomfattningen behålls. Ämnet *ridning och körning* delas i ämnena *ridning* respektive *körning med häst* där de första nivåerna om 100 poäng blir inriktningsgemensamma. Ämnet *djurhållning* ersätts av det nya mer hästspecifika ämnet *djurhållning – häst*. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Inriktning lantbruk

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 700 poäng. Ämnena *lantbruksdjur* och *växtodling* behålls som inriktningsgemensamma men den sistnämnda utökas med 100 poäng. Ämnet *fordon och redskap inom naturbruk* ersätts av det nya ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk* och utökas med 100 poäng. Ämnena *djuren i naturbruket* samt *naturbrukets byggnader* ersätts av de nya ämnena *djurhållning – lantbruksdjur* respektive *byggnadsunderhåll inom naturbruk* om 100 poäng var. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Inriktning naturturism

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 600 poäng. Ämnet *naturturism* utökas till 300 poäng medan ämnet *mångbruk av skog* utgår. Den nuvarande kursen *terrängtransporter* bryts ut ur ämnet *skogsmaskiner* och blir inriktningsgemensamt ämne om 100 poäng. *Motor och röjmotorsåg* 100 poäng kvarstår som inriktningsgemensamt. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår och ersätts av det nya ämnet *ekologi i naturbruksmiljöer*.

Inriktning skogsbruk

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 700 poäng. Ämnet *motor och röjmotorsåg* kvarstår som inriktningsgemensamt med 100 poäng. Ämnet *mångbruk av skog* utgår. *Terrängtransporter* bryts ut ur ämnet *skogsmaskiner* och båda blir inriktningsgemensamma ämnen om 100 poäng. Ämnet *skogsproduktion* kvarstår om 200

poäng och ämnet *skogsvård* tillkommer med 200 poäng. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Inriktning trädgård

Skolverket föreslår att antalet inriktningsgemensamma poäng fortsätter att vara 700 poäng. Ämnena *växtkunskap*, *trädgårdsanläggning* och *skötsel av utemiljöer* kvarstår med oförändrad poängomfattning. Ämnet *trädgårdsodling* utökas till 200 poäng. Ämnet *fordon och redskap inom naturbruk* ersätts av det nya ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk* men poängomfattningen behålls. Ämnet *biologi – naturbruk* utgår då det biologiska innehållet i stället arbetats in i karaktärsämnena.

Ämnena på naturbruksprogrammet

Bevarandebiologi

Skolverket föreslår att ämnet *bevarandebiologi* består av nivå 1, 100 poäng och bygger på nuvarande kursen *bevarandebiologi* och vissa andra delar av ämnet *biologi – naturbruk*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *biologi – naturbruk* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bevarandebiologi*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Biodling

Skolverket föreslår att ämnet *biodling* består av nivå 1, 100 poäng. Förslaget innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *biodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *biodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Byggnadsunderhåll inom naturbruk

Skolverket föreslår att ämnet *byggnadsunderhåll inom naturbruk* består av nivå 1, 100 poäng som bygger på den gamla kursen *byggnadsunderhåll* och fokus på underhåll har förstärkts.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *naturbrukets byggnader* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *byggnadsunderhåll inom naturbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djur för forskningsändamål

Skolverket föreslår att ämnet *djur för forskningsändamål* består av nivå 1, 200 poäng och bedöms svara väl mot branschkrav och standarder. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur för forskningsändamål* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *djur för forskningsändamål*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Djur i zoohandel

Skolverket föreslår att ämnet *djur i zoohandel* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är en delning från ämnet *djur* som bland annat innehöll kursen *djur i zoohandel*. Förslagen innebär inte några större innehållsliga ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djur i zoohandel*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djurhållning – häst

Skolverket föreslår att ämnet *djurhållning – häst* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är en delning från ämnet *djur* som bland annat innehöll kurserna *djurhållning* och *djuren i naturbruket* som nu utgör basen i tre ämnen i syfte att göra innehållet mer djurslagspecifikt och bättre kunna anpassa till respektive inriktning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurhållning – häst*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djurhållning – lantbruksdjur

Skolverket föreslår att ämnet *djurhållning – lantbruksdjur* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är en delning från ämnet *djur* som bland annat innehöll kurserna *djurhållning* och *djuren i naturbruket* som nu utgör basen i tre ämnen i syfte att göra innehållet mer djurslagspecifikt och bättre kunna anpassa det till respektive inriktning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurhållning – lantbruksdjur*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djurhållning – sällskapsdjur

Skolverket föreslår att ämnet *djurhållning – sällskapsdjur* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är en delning från ämnet *djur* som bland annat innehöll kurserna *djurhållning* och *djuren i naturbruket* som nu utgör basen i tre ämnen i syfte att göra innehållet mer djurslagspecifikt och bättre kunna anpassa det till respektive inriktning.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurhållning – sällskapsdjur*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Djurparksdjur

Skolverket föreslår att ämnet *djurparksdjur* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djurparksdjur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurparksdjur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård

Skolverket föreslår att ämnet *djurvård inom djurens hälso- och sjukvård* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Det innebär en utökning av antalet poäng jämfört med dagens ämne med 200 poäng. Vissa veterinärmedicinska delar har tillkommit och den biologiska grunden har förtydligats.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djurvård inom djurens hälso- och sjukvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *djurvård inom djurens hälso- och sjukvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ekologi i naturbruksmiljöer

Skolverket föreslår att ämnet *ekologi i naturbruksmiljöer* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet är nytt och framtaget för att möjliggöra en biologisk grund för inriktningen *naturturism* som annars saknar en sådan bas.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *biologi – naturbruk* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ekologi i naturbruksmiljöer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fiske och vattenvård

Skolverket föreslår att ämnet *fiske och vattenvård* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är en delning av ämnet *skog, mark och vatten* vilket har anpassats och delats i två olika ämnen utifrån ämnesbetygsreformens förutsättningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skog, mark och vatten* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fiske och vattenvård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hundkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *hundkunskap* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Innehållet i nuvarande kurs *träning av hund* är integrerat i ämnet. Förslaget innebär utöver detta inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hundkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hundkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hästkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *hästkunskap* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet har fått ett större fokus på den biologiska grunden. I övrigt har inga andra ändringar gjorts än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hästkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hästkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Jakt och viltvård

Skolverket föreslår att ämnet *jakt och viltvård* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet är en delning av nuvarande ämne *skog, mark och vatten* vilket har anpassats och delats i två ämnen utifrån ämnesbetygsreformens förutsättningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skog, mark och vatten* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *jakt och viltvård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Kattkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *kattkunskap* består av nivå 1, 100 poäng och är ett nytt ämne. Ämnet bedöms fylla ett behov då katten är ett av de vanligaste husdjuren och utgör en icke obetydlig del av djurbranschen.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *kattkunskap* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behörig att undervisa i det nya ämnet *kattkunskap* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Körning med häst

Skolverket föreslår att ämnet *körning med häst* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det nya ämnet *körning med häst* är en delning av ämnet *ridning och körning* som har delats i två ämnen som en anpassning till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ridning och körning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *körning med häst*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lantbruksdjur

Skolverket föreslår att ämnet *lantbruksdjur* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen har tagits bort men ämnet omfattar fortfarande samma antal poäng. Förslaget innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *lantbruksdjur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lantbruksdjur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk

Skolverket föreslår att ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet utgår från innehåll i ämnena *fordon och redskap*, *trädgårdsmaskiner* och *lantbruksmaskiner*. Körningen har koncentrerats hit, och ämnet är inriktningsgemensamt för tre inriktningar vilket förmodligen innebär samordningsvinster för utbildningsanordnaren.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av nuvarande ämnena *fordon och redskap inom naturbruk*, *trädgårdsmaskiner* eller *lantbruksmaskiner* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Motor- och röjmotorsåg

Skolverket föreslår att ämnet motor- och röjmotorsåg består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier. Ämnet bedöms svara väl mot branschstandarder och krav.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *motor- och röjmotorsåg* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *motor- och röjmotorsåg*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Naturbruk

Skolverket föreslår att ämnet *naturbruk* består av nivå 1, 200 poäng och är ett programgemensamt ämne. Innehållet från det befintliga ämnet *naturbruk* har reviderats för att bättre passa alla programmets inriktningar. Bland annat har körning med basmaskin tagits bort och mer om arbetsmiljö, systematiskt arbetsmiljöarbete och arbetslivets villkor lagts till.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *naturbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Natur- och landskapsvård

Skolverket föreslår att ämnet *natur- och landskapsnivå* består av nivå 1, 100 poäng. Förslaget innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *natur- och landskapsvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *natur- och landskapsvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Naturturism

Skolverket föreslår att ämnet *naturturism* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Förslagen innebär utöver en anpassning till ämnesbetygsmodellen och anpassade betygskriterier endast små ändringar.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturturism* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturturism*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ridning

Skolverket föreslår att ämnet *ridning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet är en delning av ämnet *ridning och körning* vilket har delats i två som en anpassning till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *ridning och körning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ridning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Serviceteknik – naturbruk

Skolverket föreslår att ämnet *serviceteknik – naturbruk* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen utgår, men utöver detta innebär det inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *serviceteknik - naturbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *serviceteknik – naturbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skogsproduktion

Skolverket föreslår att ämnet *skogsproduktion* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 200 poäng. Nuvarande ämne *skogsproduktion* har arbetats om och delats i två nya ämnen *skogsproduktion* och *skogsvård* som en anpassning till ämnesbetygsmodellen. Innehåll från kurserna *virkeslära* och *virkesmätning* ingår i detta ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skogsmaskiner

Skolverket föreslår att ämnet *skogsmaskiner* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 200 poäng. Nuvarande ämne *skogsmaskiner* har delats i två nya ämnen *skogsmaskiner* och *terrängtransporter*. Ämnet har arbetats om utifrån ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsmaskiner* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsmaskiner*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skogsvård

Skolverket föreslår att ämnet *skogsvård* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Ämnet bygger på en delning av ämnet *skogsproduktion* i ämnena *skogsvård* och *skogsproduktion* som en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsproduktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsvård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skötsel av utemiljöer

Skolverket föreslår att ämnet *skötsel av utemiljöer* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen har tagits bort och beskärning och trädvård arbetats in i ämnet. Utöver detta innebär förslagen inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skötsel av utemiljöer* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skötsel av utemiljöer*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Småskalig skogsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *småskalig skogsteknik* består av nivå 1, 100 poäng. Det nya ämnet bygger på en delning av ämnet *skogsmaskiner* och bygger på den tidigare kursen *småskalig skogsteknik* och är en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *skogsproduktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *småskalig skogsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Sällskapsdjur

Skolverket föreslår att ämnet *sällskapsdjur* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet *sällskapsdjur* är ett resultat av delningen av det befintliga ämnet *djur* som en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *djur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *sällskapsdjur*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Terrängtransporter

Skolverket föreslår att ämnet *terrängtransporter* består av nivå 1, 100 poäng och är inriktningsgemensamt för inriktningarna *naturturism* respektive *skogsbruk*. Förslaget innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *terrängtransporter* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *terrängtransporter*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Travkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *travkunskap* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *travkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *travkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trädgårdsanläggning

Skolverket föreslår att ämnet *trädgårdsanläggning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen har tagits bort, men

utöver detta innebär förslagen inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *trädgårdsanläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *trädgårdsanläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trädgårdsodling

Skolverket föreslår att ämnet *trädgårdsodling* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet *trädgårdsodling* bestod tidigare av flera specifika odlingskurser och en specialiseringskurs. Ämnet är nu omgjort för att vara mer generellt och går att tillämpa inom den gren av trädgårdsodlingen som utbildningsanordnaren väljer. Poängomfattningen är oförändrad men med något mer fokus på den biologiska grunden.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *trädgårdsodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *trädgårdsodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Växthusteknik

Skolverket föreslår att ämnet *växthusteknik* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet *växthusteknik* bygger på de tekniska delarna i ämnet *odling i växthus*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *odling i växthus* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *växthusteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Växtkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *växtkunskap* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Det nya ämnet *växtkunskap* har ett mer uttalat fokus på den biologiska grunden, men utöver detta innebär förslagen inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *växtkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *växtkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Växtodling

Skolverket föreslår att ämnet *växtodling* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. Den nuvarande specialiseringskursen och kursen *odling av djurfoder* har tagits bort. Bedömningen är att specialgrödor och vallodling med mera ryms inom ämnet som det nu är utformat. Ämnet har fått ett något ökat fokus på den biologiska grunden.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *växtodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *växtodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ämnen som har delats på naturbruksprogrammet

Det gamla ämnet *djur* innehöll kurserna *djurbållning* och *djuren i naturbruket* som har delats i tre ämnen i syfte att göra innehållet mer djurslagspecifikt och bättre kunna anpassa det till respektive inriktning. De nya ämnena är nu *djurbållning – häst*, *djurbållning – lantbruksdjur*, samt *djurbållning – sällskapsdjur*.

Det gamla ämnet *djur* har vidare delats i *sällskapsdjur* och *djur i zoohandel*. Ämnet *djur* var alltför brett för att passa nuvarande regelverk sett såväl till ämnesbetyg som lärarbehörighet.

Det gamla ämnet *ridning och körning* har delats i två ämnen: *ridning* respektive *körning med häst*.

Det gamla ämnet *skogsmaskiner* delas i ämnena *terrängtransporter* som fokuserar mer på körning och *skogsmaskiner*.

Det gamla ämnet *skogsproduktion* delas i ämnena *skogsvård* och *skogsproduktion*. I den sistnämnda ingår bland annat innehåll från kurserna *virkeslära* och *virkesmätning*.

Det gamla ämnet *skog, mark och vatten* delas upp i ämnena *fiske och vattenvård* och *jakt och viltvård*. Innehållet i den nuvarande kursen *mångbruk av skog* fångas delvis upp av dessa.

Ämnen som utgår ur naturbruksprogrammet

Ämnet *naturguidning* bedömdes inte ha tillräckligt stor skillnad i innehållet jämfört med ämnet naturturism. Kursen *guidning i naturbruksmiljöer* blir eget ämne.

Ämnet *arkitektur* har lästs av mycket få elever de senaste åren och utgår därför ur programfördjupningen.

Ämnet *design* har lästs av mycket få elever de senaste åren och utgår därför ur programfördjupningen.

Ämnet *mobila arbetsmaskiner* utgår men kommer att ersättas av de nya ämnena *grävmaskiner* och *hjullastare*.

Ämnet *hygienkunskap* ersätts av ämnet *livsmedelshygien* som bedömts vara bättre lämpat för naturbruksprogrammet.

Ämnet *lantbruksmaskiner* utgår men innehållet återfinns i huvudsak i ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk*.

Ämnet *livsmedel-s och näringskunskap* har lästs av mycket få elever de senaste åren och utgår därför ur programfördjupningen. Det ersätts i viss mån av ämnet *livsmedelshygien*.

Ämnet *lastmaskiner och truckar inom naturbruk* bedöms inte kunna svara mot nuvarande krav och standarder och ersätts därför i viss mån av ämnet *hjullastare*.

Ämnet *odling i växthus* innehåller tekniska delar som fångas upp i det nya ämnet *växthusteknik* medan odlingen återfinns i det mer allmänt skrivna ämnet *trädgårdsodling*.

Ämnet *trädgårdsmaskiner* utgår eftersom innehållet i huvudsak återfinns i ämnet *maskiner och teknisk utrustning inom naturbruk*.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår att restaurang- och livsmedelsprogrammet även fortsättningsvis har en programgemensam del som omfattar 400 poäng med samma innehåll som idag, fördelat på ämnena *livsmedels- och näringskunskap* nivå 1, 100 poäng samt *måltid och bransch*, nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng.

Vidare föreslås att programmets två inriktningar, *bageri och konditori* och *kök och servering* finns kvar med motsvarande innehåll och omfattning som idag.

I programfördjupningen föreslår Skolverket såväl långa sammanhållna ämnen som tydligt leder mot olika yrkesutgångar som mindre ämnen och nivåer för att skapa en rimlig flexibilitet i studiegången.

Ämnesplaner på restaurang- och livsmedelsprogrammet

Bageri

Skolverket föreslår att ämnet *bageri* består av *bageri*, nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 och består av innehåll från det nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *bageri*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Barteknik och ansvarsfull alkoholservering

Skolverket föreslår att ämnet *barteknik och ansvarsfull alkoholservering* består av nivå 1, 100 poäng och bygger på två kurser i nuvarande ämne *dryckeskunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *dryckeskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *barteknik och ansvarsfull alkoholservering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Caféluncher

Skolverket föreslår att ämnet *caféluncher* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet har ett innehåll som idag delvis motsvarar kursen *bageri specialisering* i nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap*. Ämnet *bageri- och konditorikunskap* kommer att utgå.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *caféluncher*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Charkuteri

Skolverket föreslår att ämnet *charkuteri* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och motsvaras av nuvarande *charkuterikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *charkuterikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *charkuteri*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Choklad och konfektyr

Skolverket föreslår att ämnet *choklad och konfektyr* består av nivå 1, 100 poäng och motsvarar nuvarande kurs *choklad och konfektyr* i ämnet *bageri- och konditorikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *choklad och konfektyr*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Färskvaror och delikatesser

Skolverket föreslår att ämnet *färskvaror och delikatesser* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och motsvarar nuvarande ämne *mat och butik* vilket inte innebär några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivåer och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mat och butik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *färskvaror och delikatesser*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Konditori

Skolverket föreslår att ämnet *konditori* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng och består av innehåll från det nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *konditori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Livsmedels- och näringskunskap

Skolverket föreslår att ämnet *livsmedels- och näringskunskap* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng och är en del av nuvarande ämne *livsmedels- och näringskunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *livsmedels- och näringskunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *livsmedels- och näringskunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Mat och dryck i kombination

Skolverket föreslår att ämnet *mat och dryck i kombination* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng och motsvarar nuvarande ämne *mat och dryck i kombination*. Detta innebär inte några ändringar förutom en anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivåer och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *mat och dryck i kombination* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *mat och dryck i kombination*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Matlagning

Skolverket föreslår att ämnet *matlagning* består av, nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 200 poäng och motsvarar nuvarande ämne *matlagningskunskap*. Detta innebär inte några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivåer och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *matlagningskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *matlagning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Måltid och bransch

Skolverket föreslår att ämnet *måltid och bransch* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng och är en sammanslagning av ämnena *service och bemötande*, *hygienkunskap* och *måltid och branschkunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *måltids- och branschkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måltid och bransch*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Servering

Det nya ämnet *servering* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 200 poäng och bygger på nuvarande ämnet *serveringskunskap* samt relevanta delar av nuvarande ämnet *dryckeskunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *serveringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *servering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Styckning

Skolverket föreslår att ämnet *styckning* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Innehållet i ämnet *styckning* motsvarar nuvarande ämne *styckningskunskap* och innebär inte några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivå och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *styckningskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *styckning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Livsmedelshygien

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Service och bemötande

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

VVS- och fastighetsprogrammet

Programstruktur

Skolverket föreslår ingen förändring vad gäller antal inriktningar eller inriktningarnas namn. Inriktningen *fastighet* ökar i antalet inriktningsgemensamma poäng från 300 poäng till 600 poäng. Inriktningen *kyl- och värmepumpsteknik* ökar i antalet inriktningsgemensamma poäng från 300 poäng till 600 poäng. Inriktningen *ventilation* behåller antalet inriktningsgemensamma poäng, 500 poäng. Inriktningen *VVS* behåller antalet inriktningsgemensamma poäng, 300 poäng.

Inriktning fastighet

Skolverket föreslår att inriktningen får en utökning med 300 poäng jämfört med idag. Samtidigt förtydligas inriktningen i linje med den föreslagna yrkesutgången, fastighetstekniker, där första nivån i ämnena *kyl-och värmepumpsteknik*, *ventilationsteknik* och *VVS-teknik* läggs in tillsammans med *fastighetsteknik* och *ellära*. Ämnet *fastighetsteknik* fortsätter i programfördjupningen där också övriga fastighetsspecifika ämnen finns. Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *ellära*, nivå 1, 100 poäng
- *fastighetsteknik*, nivå 1, 200 poäng
- *kyl- och värmepumpsteknik*, nivå 1, 100 poäng
- *ventilationsteknik*, nivå 1, 100 poäng
- *VVS-teknik*, nivå 1, 100 poäng.

Inriktning kyl- och värmepumpsteknik

Skolverket föreslår att inriktningen får en utökning med 300 poäng jämfört med idag. Anledningen är dels att en första nivå lades på 100 poäng för att möjliggöra för inriktningen *fastighet* att använda ämnet, dels att det i ämnesplanekonstruktionen blev nödvändigt med denna fördelning för progressionsbygget. I inriktningen finns även *ellära*. Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *ellära*, nivå 1, 100 poäng
- *kyl- och värmepumpsteknik*, nivå 1, 100 poäng
- *kyl- och värmepumpsteknik*, nivå 2, 200 poäng
- *kyl- och värmepumpsteknik*, nivå 3, 200 poäng.

Inriktning VVS

Skolverket föreslår att inriktningen VVS finns även idag med 300 poäng. Förslag på upp till 900 poäng har diskuterats. Denna inriktning har flera programfördjupningspaket att ta hänsyn till och tillsammans med en strävan att, så långt det är möjligt, freda det individuella valet, så landade slutförslaget på 300 poäng. Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *VVS-teknik*, nivå 1, 100 poäng
- *VVS-teknik*, nivå 2, 200 poäng.

Inriktning ventilation

Skolverket föreslår att inriktningen *ventilation* är relativt nyligen reviderad och bedömningen är att omfattningen är den optimala för inriktningen. Det har skett en intern omfördelning när det gäller inriktningsens centrala innehåll för att medge progressionsbygge och för att följa principen om långa och sammanhållna ämnen. Inriktningen föreslås ha följande ämnen och nivåer:

- *ventilation – installation*, nivå 1, 200 poäng
- *ventilation – installation*, nivå 2, 200 poäng
- *ventilation – installation*, nivå 3, 100 poäng.

Föreslagna förändringar inom respektive inriktning har, utöver det uppdraget anger, gjorts för att på olika sätt öka sammanhållningen i programmet. Det programgemensamma ämnet *VVS och fastighet* är den inledande plattformen för betoningen av det gemensamma som sedan byggs på med inriktnings specifika ämnen. Strävan är sedan att eleverna ska komma snabbare in på sina respektive yrkesområden utan att förlora helhetsbilden av området och att det ges större utrymme inom programfördjupningen.

Ämnesplaner på VVS- och fastighetsprogrammet

Fastighetsautomation

Skolverket föreslår att ämnet *fastighetsautomation* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *fastighetsautomation* och föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fastighetsautomation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsautomation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fastighetsförvaltning

Skolverket föreslår att ämnet *fastighetsförvaltning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *fastighetsförvaltning*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fastighetsförvaltning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsförvaltning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fastighetsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *fastighetsteknik* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 100 poäng och utgår från nuvarande ämne *fastighetservice*. Ämnet får även en namnändring från *fastighetservice* till *fastighetsteknik*. Nivå 1 föreslås ligga i inriktningen *fastighet* och nivå 2 i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *fastighetservice* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Gassvetsning rör

Skolverket föreslår att ämnet *gassvetsning rör* består av nivå 1, 100 poäng som utgår från nuvarande ämne *VVS – installation* som har delats i tre nya ämnen, *VVS-teknik*, *VVS – installation* och *gassvetsning rör*. Ämnet *gassvetsning rör* omfattar centralt innehåll från nuvarande kurser *VVS gassvetsning rör* samt något moment från kursen *VVS svets och lödning rör*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *VVS-installation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *gassvetsning rör*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Industrirörteknik

Skolverket föreslår att ämnet *industrirörteknik* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *industrirörteknik*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industrirörteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *industrirörteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Industriisolerings

Skolverket föreslår att ämnet *industriisolerings* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *teknisk isolering* som har delats i tre nya ämnen, *teknisk isolering*, *VVS-isolering* och *industriisolerings*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *teknisk isolering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *industriisolerings*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Kyl- och värmepumpsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *kyl- och värmepumpsteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng, nivå 3, 200 poäng och nivå 4, 200 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *kyl- och värmepumpsteknik*. Nivå 1, 2 och 3 föreslås ligga i inriktningen *kyl- och värmepumpsteknik* och nivå 4 i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *kyl- och värmepumpsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *kyl- och värmepumpsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

MMA-svetsning rör

Skolverket föreslår att ämnet *MMA-svetsning rör* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *industrirör svets VVS* och är ett resultat av delning av det nuvarande ämnet *industrirör svets VVS*. Omfattningen av det föreslagna ämnet *MMA-svetsning rör* är utökat i jämförelse med nuvarande kurs *VVS MMA-svetsning rör*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industrirör svets VVS* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *MMA-svetsning rör*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Sprinklerteknik

Skolverket föreslår att ämnet *sprinklerteknik* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet är i sin grund detsamma som nuvarande ämne *sprinklerteknik* men där nuvarande två kurser läggs samman till en nivå. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *sprinklerteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *sprinklerteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Teknisk isolering

Skolverket föreslår att ämnet *teknisk isolering* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Nuvarande ämne *teknisk isolering* har delats i tre nya ämnen: *teknisk isolering*, *VVS-*

isolering och *industriisolering*. Dessa ämnen redovisas under respektive ämnesnamn. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *teknisk isolering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *teknisk isolering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

TIG-svetsning rör

Skolverket föreslår att ämnet *TIG-svetsning rör* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *industrirör svets VVS* och är ett resultat av en delning av det nuvarande ämnet. Poängomfattningen i det nya ämnet *TIG-svetsning rör* är den samma som i nuvarande kurs *VVS TIG-svetsning rör*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *industrirör svets VVS* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *TIG-svetsning rör*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ventilationsteknik

Skolverket föreslår att ämnet *ventilationsteknik* består av nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Det innebär att ämnet innehåller 200 poäng mindre i jämförelse med nuvarande ämne *ventilationsteknik*. Den minskade omfattningen är ett resultat av en omfördelning mellan detta ämne och ämnena *VVS och fastighet* samt *ventilation – installation*. Ämnet *ventilationsteknik* föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ventilationsteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ventilationsteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ventilation – installation

Skolverket föreslår att ämnet *ventilation – installation* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 100 poäng. Det innebär samma poängomfattning som det nuvarande ämnet *ventilation – installation*. Ämnet i sin helhet föreslås ligga som inriktningsämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *ventilation – installation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *ventilation – installation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

VVS-isolering

Skolverket föreslår att ämnet *VVS-isolering* består av nivå 1, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *teknisk isolering* och är ett resultat av en delning av det nuvarande ämnet i tre nya ämnen, *industriisolering*, *teknisk isolering* och *VVS-isolering*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *teknisk isolering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *VVS-isolering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

VVS-teknik

Skolverket föreslår att ämnet *VVS-teknik*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *VVS – installation* och är ett resultat av en delning av det nuvarande ämnet i tre nya ämnen, *gassvetsning rör*, *VVS-teknik* och *VVS – installation*. Ämnet föreslås i sin helhet att ligga i inriktningen *VVS*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *VVS-installation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *VVS-teknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

VVS och fastighet

Skolverket föreslår att ämnet *VVS och fastighet* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet utgår från de nuvarande ämnena *systemkunskap* och *verktygs- och materialhantering*. Därtill har grundläggande moment från respektive inriktning på programmet flyttats upp och använts som konkretion av innehållet samt för att skapa ett mer praktiskt ämne än det nuvarande programgemensamma ämnet *systemkunskap*. Ämnet *VVS och fastighet* föreslås i sin helhet ligga som programgemensamt ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *systemkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *VVS och fastighet*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

VVS – installation

Skolverket föreslår att ämnet *VVS – installation* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnet utgår från nuvarande ämne *VVS – installation* och är ett resultat av en delning av det nuvarande ämnet i tre nya ämnen, *gassvetsning rör*, *VVS-teknik* och *VVS – installation*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *VVS – installation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *VVS – installation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Yttre miljö

Skolverket föreslår att ämnet *yttre miljö* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Ämnet har uppdaterats och har i delar förtydligats kring material samt verktyg och maskiner i jämförelse med nuvarande ämnet *yttre miljö*. Ämnet föreslås ligga inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *yttre miljö* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *yttre miljö*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ämnena som utgår ur VVS- och fastighetsprogrammet

Kursen *Mekatronik* uppgår i nytt ämne, *automationsteknik*. Ämnet *mät-, styr- och reglerteknik* som finns under el- och energiprogrammets ansvar där innehållet uppgår i nytt ämne, *automationsteknik*. Detta nya ämne är inte av intresse för VVS-och fastighetsprogrammet, eftersom relevant innehåll för detta program återfinns i det egna ämnet *fastighetsautomation*. På industritekniska programmet skapas ett nytt ämne, *mät- och reglerteknik*, som utgår från dagens ämne *mät-, styr- och reglerteknik*. Då det nya ämnet *mät- och reglerteknik* är alltför begränsat för VVS- och fastighetsprogrammets behov så har i stället har ämnet *fastighetsautomation* förstärkts.

Ämnena *skötsel av utemiljöer* och *växtkunskap* utgår, för programmet relevant innehåll återfinns i det egna ämnet *yttre miljö*, som har förstärkts på gemensamma punkter.

Vård- och omsorgsprogrammet

Programstruktur

Det nya vård- och omsorgsprogrammet som tillämpades första gången från och med 1 juli 2021 har ännu inte hunnit utvärderas i någon större omfattning. Därför har inte programmet genomgått någon större förändring i detta förslag utan det har mest handlat om att anpassa ämnena till den nya modellen för ämnesbetyg. Skärningen mellan ämnena har behållits helt för de ämnena som ingår i den programgemensamma delen.

Den programgemensamma delen, som omfattar 1 300 poäng är remitterad sedan tidigare. I den delen behålls ämnena och dess omfattning på samma sätt som i nuvarande utformning.

Då vård- och omsorgsprogrammet saknar inriktningar både nu och framöver finns inga förslag där.

Eftersom den programgemensamma delen omfattar 1300 poäng medför det att det endast finns 200 poäng kvar i programfördjupningen för eleven att välja på. Utifrån begränsningen om 200 poäng har nuvarande ämnen i programfördjupningen setts över. Ibland har kursers innehåll lagts ihop till ett nytt ämne och ibland har det behövts delas på för att kunna bygga ett fungerande ämne utifrån modellen med ämnesbetyg.

Ämnesplaner på vård- och omsorgsprogrammet

Skolverket föreslår att

- *funktionsförmåga och funktionsnedsättning* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *gerontologi och geriatrik* består av nivå 1, 100 poäng
- *grundläggande vård och omsorg* består av nivå 1, 100 poäng
- *hälso- och sjukvård* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *människans säkerhet* består av nivå 1, 100 poäng
- *omvårdnad* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *psykiatri* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *social omsorg* består av nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng
- *vård och omsorg – specialisering* består av nivå 1, 100 poäng.

Förslagen för ämnena ovan innebär inte några större ändringar än viss justering mellan nivåerna och anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämnen, enligt ovan, kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämne med samma namn. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Akut omhändertagande (tidigare kursen *räddningsmedicin* i ämnet *hälso- och sjukvård*)

Kursen *räddningsmedicin* ingår i nuvarande ämne *hälso- och sjukvård*. Då ämnet *hälso- och sjukvård* behöver delas föreslås att kursen *räddningsmedicin* byter namn till *akut omhändertagande* och bildar ett eget ämne *akut omhändertagande*, nivå 1, 100 poäng. Innehållet i ämnet handlar till stor del om ett akut omhändertagande vilket gör att det föreslagna namnet bättre speglar ämnets faktiska innehåll. Förslaget innebär i övrigt inte några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen och något ändrade betygskriterier för att passa i modellen.

De konsekvenser som kan identifieras är möjligen att man ändrar ett känt begrepp, räddningsmedicin, men i övrigt bedöms det inte innebära några konsekvenser.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hälso- och sjukvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *akut omhändertagande*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Anatomi och fysiologi

Ämnet föreslås bli ett så kallat spårämne med *anatomi och fysiologi*, nivå 1a, 50 poäng, *anatomi och fysiologi*, nivå 2a, 50 poäng och *anatomi och fysiologi*, nivå 1b, 100 poäng. Förslaget innebär i övrigt inte några andra ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen och något ändrade betygskriterier för att passa till modellen och nuvarande betygskriterier.

Skolverket har fått en mängd reaktioner från olika samråd, frågor till Skolverkets upplysningstjänst, synpunkter vid konferenser och andra möten som framhåller att det är olämpligt att dela upp nuvarande två kurser *anatomi och fysiologi* 1 och 2 om 50 poäng vardera

för de elever som sammanhållet läser båda kurserna. Skolverket lämnar därför ett förslag där både motsvarigheten till nuvarande två kurser finns kvar i form av *anatomi och fysiologi*, nivå 1a och 2a om 50 poäng vardera och en sammanhållen nivå om *anatomi och fysiologi*, nivå 1b om 100 poäng för de som läser på vård- och omsorgsprogrammet och de som läser yrkespaketet till undersköterska om 1 500 poäng. Då kan elever inom vuxenutbildningens yrkespaket för vårdbiträden, 800 poäng och introduktionsprogrammen fortfarande läsa *anatomi och fysiologi* 1a, 50 poäng inom ramen för sina utbildningar och sedan ha möjlighet att bygga på med den senare delen i form av *anatomi och fysiologi* 2a, 50 poäng.

Förslaget innebär en bättre anpassning till behoven hos de elever som behöver få detta ämne sammanhållet och erbjuder även en möjlighet att dela upp ämnet i två nivåer som kan läsas vid olika tillfällen för de elever som har behov av detta, till exempel elever på introduktionsprogram eller yrkespaket för vårdbiträden inom vuxenutbildningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *anatomi och fysiologi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *anatomi och fysiologi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Barn- och ungdomsvård

Ämnet *barn- och ungdomsvård* består idag av två kurser, *barnhälsovård*, 100 poäng och *barnsjukvård*, 200 poäng. Skolverket föreslår att dessa två kursers innehåll slås samman och bildar ämnet *barn-och ungdomsvård*, nivå 1, 200 poäng.

Statistik visar att få elever väljer att läsa kursen *barnhälsovård 100 poäng* samt att det är svårt att skapa apl-platser inom det området. Fler elever väljer att läsa nuvarande kurs *barnsjukvård* 200 poäng. Vid en genomgång av de befintliga kurserna har Skolverket gjort bedömningen att det inte är lämpligt att göra två nivåer av nuvarande ämne men att det däremot är möjligt att slå samman innehållet från nuvarande två kurser och även minska poängomfattningen i det föreslagna nya ämnet. Utifrån tillgängligt utrymme för elever på vård- och omsorgsprogrammet så passar dessutom ett ämne om 200 poäng bättre då det ryms inom de 200 poäng som kvarstår för eleverna att välja inom programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *barn- och ungdomsvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *barn- och ungdomsvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Handledning i vård och omsorg

Nuvarande ämne *pedagogik i vård och omsorg* föreslås byta namn till *handledning i vård och omsorg*, nivå 1, 50 poäng och nivå 2, 50 poäng.

Skolverkets förslag om namnbyte på ämnet utgår från behovet av att lyfta handledning redan i ämnesnamnet. Förslaget om att dela ämnet i två 50-poängsnivåer utgår från bedömningen att lättare anpassa ämnet till identifierade behov av att kunna dela upp ämnet i mindre delar för att skaffa sig praktisk erfarenhet som sedan kan byggas på.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *pedagogik i vård och omsorg* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *handledning i vård och omsorg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Internationellt arbete

Nuvarande kurs *internationellt arbete* i ämnet *människan* föreslås bilda ett eget ämne med namnet *internationellt arbete*, nivå 1, 100 poäng

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *människan* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *internationellt arbete*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur vård- och omsorgsprogrammet

Nuvarande ämne *hälsa* föreslås utgå och de ingående kurserna *ergonomi*, *kost och hälsa* utgår på grund av att de bedöms ha ett innehåll som återfinns i andra obligatoriska ämnen på programmet. Kursen *mental träning* bedöms inte ha ett aktuellt och relevant innehåll och kommer inte enligt förslaget heller att bli ett eget ämne. Kursen *hälsopedagogik* är den kurs inom ämnet *hälsa* som föreslås bli ett eget ämne med namnet *hälsopedagogik*, nivå 1,100 poäng. Det nya ämnet *hälsopedagogik* finns närmare redovisat under barn-och fritidsprogrammet ovan.

Ämnet *hälsa* har även identifierats som problematiskt av både UHR i samband med ansökningar till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets hantering av lärarlegitimationer, då ämnet är så brett att det är svårt att finna en lärare som har den kunskapsbredd som krävs för hela ämnet på en SeQF nivå 5.

Nuvarande ämne *hälsovård* föreslås utgå i sin helhet då de ingående kurserna *friskvård och hälsa* och *kost, måltid och munhälsa* har innehåll som i olika omfattning bedöms ingå i andra obligatoriska ämnen. Kursen *komplementärmedicin*, 100 poäng bedöms inte ha ett innehåll som är relevant att göra ett eget ämne av och föreslås därför utgå helt. Ämnet har även identifierats som problematiskt av både UHR i samband med ansökningar till yrkeslärarutbildningen och Skolverkets hantering av lärarlegitimationer, då ämnet är så brett att det är svårt att finna en lärare som har den kunskapsbredd som krävs för hela ämnet på en SeQF nivå 5.

Det blir ett något minskat utbud av möjliga ämnen (tidigare kurser) för eleverna att välja mellan inom ramen för sin utbildning. Denna konsekvens bedöms dock vara ringa då både vård- och omsorgsprogrammet och yrkespaketet för undersköterskor är tänkta att utgöra grunden för den skyddade yrkestiteln för undersköterskor som Socialstyrelsen hanterar och som ska träda i kraft den 1 juli 2023. Då de ämnen som föreslås utgå inte ingår i den gemensamma utbildningen bedöms detta inte få någon större påverkan.

Ämnesplaner som finns på flera program

Artificiell intelligens

Skolverket föreslår att ämnet *artificiell intelligens* får två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet är nytt och behandlar AI-utvecklingen framför allt ur ett samhällsperspektiv samt vilka konsekvenser det kan ha för det digitaliserade samhället.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *programmering*, *gränssnittsdesign* eller *webbutveckling* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *artificiell intelligens*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *artificiell intelligens* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Entreprenörskap

Skolverket föreslår att ämnet *entreprenörskap* får 1 nivå om 100 poäng. Ämnets innehåll är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *entreprenörskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *entreprenörskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Filosofi

Ämnesplanen i *filosofi* föreslås bestå av två nivåer om 50 poäng, vilket är en viktig omständighet när ämnesplanen utformas. Filosofin som ämne på gymnasial nivå läses obligatoriskt för vissa inriktningar på det samhällsvetenskapliga programmet och på samtliga inriktningar på det humanistiska programmet. I den ämnesutformade gymnasieskolan bibehålls ämnets två nivåer, poängomfattningen om 50 poäng per nivå samt ämnets förekomst på de olika utbildningarna.

Syftet skrivs om för att bättre beskriva ämnet *filosofi* relation till andra ämnen samt för att lyfta det filosofiska samtalet. Skolverket föreslår att tydliggöra progressionen i ämnesplanen i *filosofi*. Målet har varit att dels forma innehållet på nivå 1 och 2 så att nivå 2 förutsätter inhämtade kunskaper på nivå 1, dels att konkretisera innehållet på nivå 2 så att den ger mer stöd för vad som ska avhandlas.

Stoffträngseln är en utmaning i ämnet *filosofi*. Skolverket föreslår att omfattningen i det centrala innehållet begränsas genom att till exempel formuleringen nutida filosofiska riktningar har tagits bort i *filosofi*, nivå 1, 50 poäng, samt att strecksatsen om logik och argumentation begränsas till att endast innehålla argumentation. I *filosofi*, nivå 2, 50 poäng föreslår Skolverket att grundläggande redskap för logisk analys tas bort.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *filosofi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *filosofi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *filosofi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Internationell ekonomi och internationella relationer

I nuvarande ämnesplan för ämnet *samhällskunskap* ingår kurserna *internationell ekonomi* och *internationella relationer*. I den reviderade ämnesplanen för ämnet *samhällskunskap* har dessa kurser brutits ut. Skolverket föreslår i stället att *internationell ekonomi* och *internationella relationer* bildar egna ämnen. Varje ämne utgörs av en nivå med omfattningen 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *samhällskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *internationella ekonomi* och *internationella relationer*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Livsmedelshygien

Skolverket föreslår att ämnet *livsmedelshygien* består av nivå 1, 100 poäng och har i stora delar ett innehåll som motsvarar nuvarande ämne *hygienkunskap*. Ämnet byter namn för att bättre svara mot innehållet i ämnet och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivå och anpassade betygsriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hygienkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *livsmedelshygien*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Programmering

Ämnet *programmering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnet bygger på innehållet i dagens kurser *programmering 1* och *programmering 2*. Innehållet i dagens kurs *programmering 3* föreslås bli ett eget ämne som, liksom idag, bara får läsas på

gymnasieingenjör – vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år. Ämnet kommer remitteras i remiss 3 runt årsskiftet 2023–2024.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *programmering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *programmering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *programmering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Service och bemötande

Skolverket föreslår att ämnet *service och bemötande* består av nivå 1, 100 poäng och innebär inte några större ändringar än anpassning till ämnesbetygsmodellen med nivå och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *service och bemötande* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *service och bemötande*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Tillämpad programmering

Ämnet *tillämpad programmering* föreslås få två nivåer om 100 poäng vardera. Ämnets innehåll är detsamma som idag, men utökas med ytterligare en nivå och ger därmed möjlighet till fördjupning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *tillämpad programmering* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *tillämpad programmering*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *tillämpad programmering* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ämnesplaner inom ämnesgruppen engelska

Kreativt skrivande på engelska

Kreativt skrivande på engelska föreslås bli ett nytt ämne som omfattar en nivå på 100 poäng. Innehållet kommer från ämnet *språk specialisering*. Dagens ämne *språk specialisering* kan läsas på olika språk och bygger på *engelska 5*, *moderna språk* eller *modersmål 1*. Skolverkets statistik visar dock att ämnet aldrig har lästs på något annat språk än *engelska* sedan det infördes 2011. Skolverket bedömer därför att ändringen inte kommer att minska huvudmännens utbud av undervisning i andra språk än *engelska*. Namnändringen syftar till att tydliggöra ämnets innehåll och att skilja ämnet från ämnet *kreativt skrivande*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *engelska* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *kreativt skrivande på engelska*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Retorik på engelska

Retorik på engelska föreslås bli ett nytt ämne som omfattar en nivå på 100 poäng. Innehållet kommer från ämnet *språk specialisering*. Dagens ämne *språk specialisering* kan läsas på olika språk och bygger på *engelska 5*, *moderna språk 5* eller *modersmål 1*. Skolverkets statistik visar dock att ämnet aldrig har lästs på något annat språk än *engelska* sedan det infördes 2011.

Skolverket bedömer därför att ändringen inte kommer att minska huvudmännens utbud av undervisning i andra språk än *engelska*. Namnändringen syftar till att tydliggöra ämnets innehåll och att skilja ämnet från ämnet *retorik*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *engelska* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *retorik på engelska*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Ämnesplaner inom ämnesgruppen matematik

Skolverket redovisade⁵⁴ ett huvudförslag avseende ämnet *matematik* till regeringen i september 2022. Förslaget innebär att dagens ämnesplan i *matematik* med fyra kurser *matematik* 1c, 2c, 3c och 4c bildar två ämnen, *matematik* och *matematik – analys*. Båda med två nivåer om 100 poäng/nivå. Skolverket inväntar regeringens beslut för dessa ämnen som är gymnasiegemensamma och därför beslutas av regeringen. De ämnen som inte är gymnasiegemensamma beslutar Skolverket om ämnesplaner för och det är sådana matematikämnen som förslagen i denna remiss behandlar. Skolverkets utgångspunkt är att en lärare som idag är behörig i gymnasieämnet *matematik* i den kursutformade gymnasieskolan ska kunna bli behörig i samtliga matematikämnen i den ämnesutformade gymnasieskolan.

Matematik – analys

Skolverket föreslår att ämnet *matematik* kompletteras med ämnet *matematik – analys* (motsvarande nuvarande *matematik* 3–4). Att de 400 första poängen av nuvarande ämnesplan i *matematik* delas upp i två ämnen motiveras dels med att innehållet har en mer specialiserad inriktning, dels att det finns en risk att elever väljer bort att läsa *matematik* av rädsla för att sänka ämnesbetyget. Om betygen omfattar högst 200 poäng kompenseras eventuell sänkning av betyg i praktiken av meritpoäng för många elevgrupper. Innehållsmässigt avspeglar *matematik – analys* i mycket hög grad nuvarande *matematik* 3b, 3c och 4.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matematik* kommer att kunna bli behöriga att också undervisa i det nya ämnet *matematik – analys*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Matematik – fördjupning samt matematik – specialisering B och matematik – specialisering C

Som komplement till ämnena *matematik* och *matematik – analys* (motsvarande nuvarande *matematik* 1–4) föreslår Skolverket tre fördjupande matematikämnen: *matematik – fördjupning*, *matematik – specialisering B* och *matematik – specialisering C*.

Att två specialiseringsämnen föreslås beror på att modellen för ämnesbetyg inte tillåter att läsa en specialisering flera gånger med olika innehåll och på så sätt få flera betyg i samma ämne. Med de två ämnena *matematik – specialisering B* och *matematik – specialisering C* ges möjlighet att läsa som mest 200 poäng specialisering inom matematikområdet.

⁵⁴ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Nuvarande *matematik – specialisering* läses av 1200–1900 elever per avgångskull. Cirka 50–120 elever har två betyg i kursen och cirka 25–60 elever har mer än två betyg i kursen, per avgångskull. Kursen läses mycket sällan inom kommunal vuxenutbildning. I och med övergång till ämnesbetyg skulle möjligheten att läsa mer än 200 poäng specialisering inom *matematik* försvinna, 25–60 elever per avgångskull har alltså gjort detta under åren 2014–2021.

Innehållsmässigt avspeglar ämnena *matematik – fördjupning* respektive *matematik – specialisering* B och C i mycket hög grad nuvarande kurserna *matematik* 5 respektive *matematik – specialisering*. De är dock de exempel på områden som nämns i *matematik – specialisering* B och är valda för att bättre passa med de program där matematikens b-spår används. Specialisering B kan dessutom läsas efter sista nivån inom b-spåret, vilket är 100 poäng tidigare än nuvarande specialisering. En konsekvens av övergång till ämnesbetyg bedöms därmed vara att elever inom b-spåret får lättare att läsa specialisering inom matematikområdet. I övrigt bedöms övergången till ämnesbetyg inom dessa ämnen ha små konsekvenser för elever, undervisning och exempelvis inköp av läromedel.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matematik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *matematik – fördjupning*, *matematik – specialisering* B och *matematik – specialisering* C. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Ämnesplaner inom språk

Kinesiska

Skolverket föreslår att kurser i *kinesiska* som idag ingår i ämnet *moderna språk* delas upp i tre olika ämnen: *kinesiska – nybörjare*, *kinesiska – fortsättning* och *kinesiska – fördjupning*. I nuvarande ämnesplan finns fjorton kurser, varav sju i *kinesiska* som bygger på varandra. Progressionen uttrycks genom det centrala innehållet och genom betygskriterierna. Skolverket har under arbetet övervägt en konstruktion med alla nivåer i *kinesiska* i en och samma ämnesplan. Myndigheten bedömer dock att det inte är lämpligt att ha samma betygskriterier på nybörjarnivå som på en mer avancerad nivå.

I Skolverkets förslag på ämnesplaner i *kinesiska* behålls den nuvarande konstruktionen med relativt detaljerade värdeord. Myndigheten bedömer att den nuvarande konstruktionen i grunden även passar för ämnesbetyg i *kinesiska*. Den kunskapsnivå som värdeorden anger har dock i vissa fall behövt justeras något för att fungera för ämnets samtliga nivåer. Justeringen medför att förslaget på betygskriterier för ämnet *kinesiska – nybörjare* i högre grad liknar nuvarande kurs 1 än kurs 2 och att det därmed kommer att ställas något lägre krav på nivå 2 i *kinesiska – nybörjare* än i nuvarande kurs 2. Det medför också att det kommer att ställas olika krav i *kinesiska* inom gymnasial utbildning och inom grundskolans språkval efter att samma centrala innehåll behandlats. Genom förslaget skapas dock tydlig progression inom den gymnasiala utbildningens ämnesplaner i *kinesiska*.

Läs även under *moderna språk* nedan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *moderna språk/kinesiska*, *mandarin* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *kinesiska – nybörjare*, *kinesiska – fortsättning* och *kinesiska – fördjupning*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

Moderna språk

Skolverket föreslår att de nuvarande kurserna i *moderna språk* delas upp i tre olika ämnesplaner: *moderna språk – nybörjare* med två nivåer, *moderna språk – fortsättning* med två nivåer och *moderna språk – fördjupning* med tre nivåer. I nuvarande ämnesplan finns fjorton kurser, varav sju i *moderna språk* som bygger på varandra. Progressionen uttrycks genom det centrala innehållet och genom betygskriterierna. Skolverket har under arbetet övervägt en konstruktion med alla nivåer i *moderna språk* i en och samma ämnesplan. Myndigheten bedömer dock att det inte är lämpligt att ha samma betygskriterier på nybörjarnivå som på en mer avancerad nivå. Det gäller särskilt de värdeord som beskriver förmågan att uttrycka sig på språket. Genom att dela upp de sju kurserna i *moderna språk* på tre ämnesplaner används inte samma betygskriterier för mer än tre nivåer i någon av ämnesplanerna. För att bedöma vilken fördelning av antalet nivåer per ämne i *moderna språk* som är mest ändamålsenligt har Skolverket beaktat hur *moderna språk* läses inom gymnasial utbildning och grundskoleutbildning samt relationen mellan ämnesplanerna i *moderna språk* och ämnesplanen i *engelska*. Av bestämmelserna i skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.⁵⁵ Utifrån att det finns möjlighet för Skolverket att reglera att en ämnesplan får vara gemensam för flera ämnen föreslår Skolverket att respektive ämnesplan för *moderna språk* ska vara gemensamma för flera olika moderna språk, det vill säga flera olika ämnen. Förslaget innebär vidare att de olika språk som anges i bilagan till föreskrifterna utgör de ämnen som respektive ämnesplan omfattar.

Betygets omfattning behöver ses över för nivå 2 i nybörjarämnet så hänsyn tas till elevens utbildningsnivå

I gymnasieförordningen anges att språkundervisningen i gymnasieskolan ska utgå från grundskolans utbildningsnivå.⁵⁶ Det innebär i dag att en elev som har läst språkval i grundskolan och vill fortsätta med språket i gymnasieskolan ska läsa kursen *moderna språk 3* i gymnasieskolan. På samma sätt ska en elev som har läst ett språk som elevens val i grundskolan och vill fortsätta i gymnasieskolan läsa kursen *moderna språk 2*. För en elev som i den ämnesutformade gymnasieskolan vill läsa motsvarigheten till *moderna språk 3* innebär förslaget att eleven kommer att läsa nivå 1 i *moderna språk – fortsättning*. Läser eleven vidare i ämnet kommer eleven att läsa nivå 2 i *moderna språk – fortsättning*. Därefter kommer eleven att få ett ämnesbetyg där betyget på nivå 2 ersätter betyget på nivå 1. Betyget i ämnet kommer då att i enlighet med ämnesbetygsreformen omfatta 200 gymnasiepoäng. För den elev som i den ämnesutformade gymnasieskolan vill läsa motsvarigheten till dagens kurs *moderna språk 2* innebär förslaget att eleven ska börja på nivå 2 i *moderna språk – nybörjare*. Anledningen är att eleven läst språket i grundskolan till en utbildningsnivå som motsvarar nivå 1 i *moderna språk – nybörjare*. Skolverket menar dock att en sådan elev rimligtvis inte ska få ett betyg i *moderna språk – nybörjare* som omfattar 200 gymnasiepoäng utan endast 100 gymnasiepoäng. Detsamma gäller *kinesiska – nybörjare* och *svenskt teckenspråk för hörande – nybörjare*. Skolverket avser därför att utreda denna fråga vidare eftersom det frångår principerna för ämnesbetygsreformen.

Läs även under *moderna språk* ovan.

⁵⁵ 16 kap. 21 § och 20 kap. 6 § skollagen. Angående särskilda skäl, se ovan under rubriken *Gymnasieskolans programstruktur*.

⁵⁶ 4 kap. 9 § gymnasieförordningen. Det framgår också att en elev även får läsa nya språk i gymnasieskolan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *moderna språk* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *moderna språk – nybörjare*, *moderna språk – fortsättning* och *moderna språk – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *moderna språk* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Svenskt teckenspråk för hörande

Skolverket föreslår att de nuvarande kurserna i ämnet *svenskt teckenspråk för hörande* delas upp i tre olika ämnesplaner: *svenskt teckenspråk för hörande – nybörjare* med två nivåer, *svenskt teckenspråk för hörande – fortsättning* med två nivåer och *svenskt teckenspråk för hörande – fortsättning* med tre nivåer. Samtliga nivåer föreslås bestå av 100 poäng. I nuvarande ämnesplan finns sju kurser som bygger på varandra. Progressionen uttrycks genom det centrala innehållet och genom betygskriterierna. Skolverket har under arbetet övervägt en konstruktion med alla nivåer i *svenskt teckenspråk för hörande* i en och samma ämnesplan. Myndigheten bedömer dock att det inte är lämpligt att ha samma betygskriterier på nybörjarnivå som på en mer avancerad nivå. Det gäller särskilt de värdeord som beskriver förmågan att uttrycka sig på språket. Genom att dela upp de sju kurserna i *svenskt teckenspråk för hörande* på tre ämnesplaner används inte samma betygskriterier för mer än tre nivåer i någon av ämnesplanerna. För att bedöma vilken fördelning av antalet nivåer per ämne i *svenskt teckenspråk för hörande* som är mest ändamålsenlig har Skolverket beaktat relationen till ämnesplanerna i *moderna språk* och ämnesplanen i *engelska*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenskt teckenspråk för hörande* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *svenskt teckenspråk för hörande – nybörjare*, *svenskt teckenspråk för hörande – fortsättning* och *svenskt teckenspråk för hörande – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *svenskt teckenspråk för hörande* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Alternativ lösning

Skolverket föreslår att *svenskt teckenspråk för hörande* bör byta namn och avser att se över möjliga förslag till nytt namn. Detta bottnar i att referenspersoner från Institutet för språk och folkminnen, Riksgymnasiet Örebro, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Stockholms universitet och Sveriges Dövas Riksförbund har uttryckt kritik mot att ämnesnamnet *svenskt teckenspråk för hörande* kan uppfattas som att en elev som inte hör inte får läsa ämnet, oavsett vilka kunskaper i svenskt teckenspråk eleven har. Förutom hörande elever utan någon tidigare kunskap i svenskt teckenspråk kan det till exempel handla om elever med hörselnedsättning med begränsade kunskaper i svenskt teckenspråk. Det nuvarande ämnesnamnet väcker också frågor om ämnet även riktar sig till de elever som talar flytande svenskt teckenspråk i familjen och som själva är hörande. Referenterna menar därför att namnet bör tydliggöra att ämnet behandlar grundläggande kunskaper i språket. Även Utredningen⁵⁷ om kvalitet i utbildningen för elever med vissa funktionsnedsättningar föreslog att ämnet *svenskt teckenspråk för hörande* skulle byta namn.

Ämnesplaner inom psykologi

Psykologi

Det nya ämnet *psykologi* föreslås bestå av nivå 1, 50 poäng, nivå 2, 50 poäng och nivå 3, 100 poäng. Dagens ämne *psykologi* behöver delas för att fungera i en ämnesutformade

⁵⁷ U2013:02

gymnasieskola. Delningen resulterar i ämnena *psykologi*, *psykologi – fördjupning* och *tillämpad psykologi*. Delningen av ämnet har sin grund i att ämnesbetygsmodellen bygger på en tydlig progression inom ämnet och med endast en uppsättning betygskriterier för hela ämnet. För att kunna bygga progression på ett relevant sätt har vissa delar av det centrala innehållet i dagens ämne *psykologi* behövt bilda egna ämnen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *psykologi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *psykologi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *psykologi* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Psykologi – fördjupning

Det nya ämnet *psykologi – fördjupning* föreslås bestå av nivå 1, 100 poäng. Det nya ämnet har sitt ursprung i dagens ämne *psykologi*. Ämnet *psykologi – fördjupning* tar hand om de delar av dagens ämne *psykologi* som inte bedömts möjligt att bygga progression på. Vissa delar av det centrala innehållet i dagens ämne *psykologi* bildar det nya ämnet *psykologi – fördjupning*. I och med att det föreslås bli ett eget ämne skapas det även utrymme för en ytterligare fördjupning inom psykologi jämfört med dagens ämne.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *psykologi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *psykologi – fördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Tillämpad psykologi

Skolverket föreslår att det nya ämnet *tillämpad psykologi* består av nivå 1, 100 poäng. Ämnesplanen i *tillämpad psykologi* är framtagen utifrån ett identifierat önskemål om att kunna vikta ett psykologiamne mot olika områden, specifika för de olika gymnasieutbildningarna.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *psykologi* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tillämpad psykologi*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnet varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Ämnesplaner inom specialidrott, tränings- och tävlingslära, träningslära och tävlingsidrott

Specialidrott och tränings- och tävlingslära

Ämnet *specialidrott* omfattar i dagens system sju kurser om vardera 100 poäng tre kurser med benämning *idrottsspecialisering*, tre kurser med benämning *tränings- och tävlingslära* samt en kurs benämnd *idrottsledarskap*.

Kurserna *idrottsspecialisering* 1, 2 och 3 har haft fokus på genomförande av träning, tävling och satsning mot elitnivå inom den valda idrotten vilket är syftet med gymnasiala idrottsutbildningar i stort. Kurserna *tränings- och tävlingslära* 1, 2 och 3 har haft ett större teoretiskt fokus. För att möjliggöra en tydlig progression genom ämnets nivåer samt att en uppsättning betygskriterier ska gälla för samtliga nivåer föreslår Skolverket att ämnet

specialidrott delas i två ämnen, *specialidrott*, 3 nivåer, om sammanlagt 400 poäng, samt *tränings- och tävlingslära*, 1 nivå, 100 poäng.

Eftersom ämnet *specialidrott* förekommit på de gymnasiala idrottsutbildningarna sedan lång tid och är ett etablerat begrepp, avser Skolverket inte att ta bort ämnesnamnet *specialidrott*. I stället att de nu gällande kurserna *idrottspecialisering* och deras kunskapsinnehåll får namnet *specialidrott* och att kurserna *tränings- och tävlingslära* behåller sitt namn men blir ett nytt ämne.

Skolverket föreslår att den första nivån i ämnet *specialidrott* blir 200 poäng eftersom elever som läser ämnet på gymnasiala idrottsutbildningar läser 400 poäng, 200 poäng inom programfördjupningen samt 200 poäng inom individuellt val. Detta svarar då bättre mot intentionerna med längre och mer sammanhållna ämnen. Skolverket har vidare renodlat det centrala innehållet mellan två nya ämnen och också gjort bedömningen att *tävlings- och träningslära* i fortsättningen ska omfatta 100 poäng i 1 nivå. Statistik visar att kursen *tränings- och tävlingslära* 3 läses av få elever. De delar av kunskapsinnehållet som handlar om dubbla karriärer och möjligheter efter avslutad idrottskarriär har dock ansetts vara viktiga i elevens utbildning.⁵⁸ Dessa delar har därför komprimerats samt lyfts över i ämnet *specialidrott*.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *specialidrott* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *specialidrott* med samma namn. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket bedömer att ämnet *specialidrott* ska klassificeras som ett vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Skolverket föreslår att det inte kommer finnas något ”bygger på” mellan ämnena *tränings- och tävlingslära* och *specialidrott* vilket skulle kunna få till följd att eleverna enbart skulle läsa ämnet *specialidrott* om 400 poäng. Skolverket har därför försökt göra detta tydligt genom en skrivning i de båda ämnenas ämnesplaner att de tillsammans utgör en helhet för elevens elitidrottssatsning.

Kursen *idrottsledarskap* utgår då statistik visar att mycket få elever väljer denna kurs inom ramen för sin elitsatsning. De väljer i stället merithöjande kurser om det finns utrymme i studieplanen. Skolverket gör dessutom bedömningen att ledarskap som kunskapsområde finns inom andra ämnesplaner och då kan erbjudas inom individuellt val.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *specialidrott* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tränings- och tävlingslära*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *tränings- och tävlingslära* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnena.

Träningslära

I Skolverket förslag till ämnesplan för *träningslära* har mindre uppdateringar av innehåll gjorts. En förstärkning av ledarskap har skrivits fram för att förstärka elevernas förberedelser för framtida arbete inom fritids- och friskvårdssektorn. Vidare föreslås ämnet nu ha två nivåer om 100 poäng vardera i stället för dagens två kurser om samma poäng och betygsriterierna har anpassats till modellen. *Träningslära*, nivå 1, 100 poäng samt *träningslära*, nivå 2, 100 poäng föreslås båda ligga i programfördjupningen.

⁵⁸ Samråd med Riksidrottsförbundet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *träninglära* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *träninglära*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Tävlingsidrott

Kurserna, *idrott och hälsa 1 – specialisering* samt *idrott och hälsa 2 – specialisering*, är inriktade mot den valda idrotten och används idag av många gymnasieskolor som en variant av idrottsutbildningar. Eftersom en idrottsutbildning i hög grad fokuserar på tävlingsidrott har inte Skolverket sett att idrott och hälsa specialiseringskurserna gått att förena med syfte och betygskriterier för ämnet *idrott och hälsa*.

Skolverket föreslår därför ett nytt ämne *tävlingsidrott* om 200 poäng i två nivåer (100 poäng/nivå). Det nya ämnet kan ges av samtliga gymnasieskolor utan tillstyrkansprocess i enlighet med ämnet *specialidrott* och *tävlings- och träninglära*. Syftet är att elever ska kunna fördjupa sig i den valda tävlingsidrotten lokalt och utan elitidrottssatsning inom ramen för individuellt val.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *idrott och hälsa* eller *specialidrott* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tävlingsidrott*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *tävlingsidrott* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnena.

Ämnesplaner inom ämnesgruppen svenska

Journalistiskt skrivande, kreativt skrivande, litteratur och retorik

För att ämnet *svenska* ska fungera i ett ämnesbetygssystem med krav på tydlig progression mellan ämnets nivåer och betygskriterier som gäller för hela ämnet föreslår Skolverket att fördjupningskurserna, *litteratur, retorik och skrivande*, som i gällande ämnesplan ingår i ämnet *svenska* lyfts ut och görs om till egna ämnen. Samtliga fördjupningsämnen består av en nivå som omfattar 100 poäng. Ämnena bygger på nivå 1 i ämnet *svenska* eller nivå 1 i ämnet *svenska som andraspråk*.

Den nuvarande kursen *skrivande* motsvaras i det nya systemet av två ämnen, nämligen *journalistiskt skrivande* respektive *kreativt skrivande*. Syftet med denna konstruktion är att skapa tydligare fördjupningar inom respektive område. I den nuvarande kursen *skrivande* ingår skriftlig framställning av såväl skönlitterära texter som journalistiska texter. Det har bedömts vara svårt att åstadkomma fördjupade färdigheter inom båda dessa skilda områden inom ramen för 100 poäng. Genom att bilda två nya ämnen skapas förutsättningar för fördjupning inom respektive område. Ett ytterligare skäl är att *kreativt skrivande* föreslås ingå i ämnesplanen för *svenska*, vilket är en förändring jämfört med gällande ämnesplan. Det är mot den bakgrunden logiskt att också skapa fördjupningsämnet *kreativt skrivande* inom vilket elever kan få möjlighet att utveckla sin förmåga att skriva i skönlitterära genrer.

Ämnet *journalistiskt skrivande* syftar till att utveckla elevernas förmåga att skriva journalistiska texter. I ämnet *journalistiskt skrivande* ingår också läsning av journalistiska texter i syfte att utveckla elevernas förmåga att skriva och kritiskt granska sådana texter.

I ämnet *kreativt skrivande* ingår också läsning av skönlitterära texter för att utveckla elevernas förmåga att skriva i skönlitterära genrer.

Ämnet *litteratur* syftar till att utveckla elevernas förmåga att läsa och analysera skönlitteratur. I ämnet ingår läsning av skönlitterära texter från olika tider.

Ämnet *retorik* syftar till att utveckla elevernas förmåga att uttrycka sig retoriskt medvetet. I ämnet ingår muntlig framställning i olika typer av retoriska situationer. Dessutom läses nedtecknade tal och andra typer av texter i syfte att utveckla elevernas förmåga att identifiera och kritiskt granska retorik i olika typer av texter.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *litteratur*, *kreativt skrivande*, *journalistiskt skrivande* och *retorik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket anser att det föreslagna nya ämnena *kreativt skrivande* och *retorik* varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att det nya ämnet i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4–5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnena).

Skolverket föreslår att ämnena *journalistiskt skrivande* och *litteratur* ska klassificeras som s.k. vissa ämnen eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnena.

Ämnesplaner för döva och hörselskadade

För elever som är döva eller hörselskadade finns ämnesplanerna *engelska för döva*, *svenska för döva* och *svenskt teckenspråk*. Av gymnasieförordningen framgår att teckenspråk som gymnasiegemensamt ämne ska förekomma på alla nationella program som anordnas för döva elever. Kurser i teckenspråk som gymnasiegemensamt ämne får ersätta en eller flera kurser i studievägen för döva elever med undantag för kurser i svenska. Beslut fattas av rektor. I stället för *svenska* eller *svenska som andraspråk* respektive *engelska* får döva elever läsa *svenska för döva* respektive *engelska för döva* som gymnasiegemensamma ämnen.⁵⁹

Vidare framgår av gymnasieförordningen att kurser i teckenspråk som annat ämne än gymnasiegemensamt ämne får anordnas för hörselskadade elever, om de har behov av det och vill delta i de kurserna. Kurser i teckenspråk som gymnasiegemensamt ämne får ersätta en eller flera kurser i studievägen för hörselskadade elever med undantag för kurser i *svenska*. Beslut fattas av rektor.⁶⁰

Engelska för döva

Skolverket föreslår att ämnet *engelska för döva* blir ett ämne med tre nivåer om 100 poäng vardera. Den föreslagna ämnesplanen är uppbyggd på samma sätt som den föreslagna ämnesplanen i *engelska* och delar i princip samma formuleringar i fråga om *engelska* i skrift.

Ämnet *engelska för döva* likställs i alla sammanhang med ämnet *engelska* och riktar sig till elever med svenskt teckenspråk som primärt språk. Skolverket har därför bedömt det motiverat att ämnesplanen endast avviker från ämnesplanen i *engelska* i de fall det är motiverat utifrån målgruppens förutsättningar. I jämförelse med den gällande ämnesplanen i *engelska för döva* har beskrivningen av didaktiska principer för undervisning av döva elever fått mindre plats. Skälet är att de elever som undervisas i *engelska för döva* är en mycket heterogen grupp vilket gör det svårt att formulera principer för undervisning av döva som berör alla elever. Därför har Skolverket valt att även i detta efterlikna ämnesplanen i *engelska* och i stort sett utelämna didaktiska anvisningar.

I arbetet har särskilt övervägts om American Sign Language har en plats i ämnet samt om innehåll som berör dövas kulturella sammanhang bör ingå. American Sign Language är, precis som *svenskt teckenspråk för hörande*, ett eget språk. Skolverket menar därför att lärare i *engelska* inte bör förväntas ha kunskaper i detta språk. På samma sätt innebär den föreslagna

⁵⁹ 10 kap. 5 § gymnasieförordningen.

⁶⁰ 10 kap. 6 § gymnasieförordningen.

ämneshöjningen att det är det kulturella sammanhang där *engelska* används som eleverna ska få möta. Innehåll som berör dövas kultur föreslås i stället ingå i ämnena *svenska för döva*, *svenskt teckenspråk* samt *svenskt teckenspråk för hörande*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *engelska för döva* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *engelska för döva*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *engelska för döva* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Svenska för döva

Idag finns ämnet *svenska för döva* med kurserna *svenska för döva* 1–3.

Ämnet *svenska för döva* följer helt ämneshöjningen för *svenska* förutom i de delar som är specifika för ämnet *svenska för döva*. Ämnet har uppdaterats och formulerats i progression i 3 nivåer om vardera 100 poäng. Ämnet är strukturerat från motsvarande ämnens huvudsakliga innehåll. Vidare har förändringar av innehållsmässig karaktär gjorts i det centrala innehållet i syfte att stärka läsning, litteraturhistorisk bildning, kritisk läsning och akademisk skriftspråkskompetens. Slutligen har de delar av det centrala innehållet som berör nationella minoriteter stärkts genom att det nuvarande begreppet minoritetsspråk ersatts av nationella minoritetsspråk.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska för döva* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *svenska för döva*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *svenska för döva* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Svenskt teckenspråk

Idag finns ämnet *svenskt teckenspråk* med kurserna *svenskt teckenspråk* 1–2 och *svenskt teckenspråk – aktiv tvåspråkighet*.

För att anpassa ämnena till ämnesbetygsmodellen föreslår Skolverket att ämnet *svenskt teckenspråk* uppdateras och formuleras med progression i tre nivåer om vardera 100 poäng. Ämnet är strukturerat från motsvarande ämnens huvudsakliga innehåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenskt teckenspråk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *svenskt teckenspråk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *svenskt teckenspråk* klassificeras som ett kapitel 4-ämne eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

2. Förslag till föreskrifter som rör behörighet för lärare

Ämnesbetygsreformen innebär att befintliga legitimationer kommer att behöva uppdateras för många lärare. Behörighetsreglerna ser olika ut beroende på om det är ett ämne som klassificeras som ett yrkesämne, ett ämne som anges i kapitel 4 i förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare eller om det handlar om ett s.k. vissa ämne. Skolverkets förslag och hur de påverkar lärares legitimationer och behörighet i olika ämnen beskrivs ovan under respektive ämne.

Ämnen som föreslås klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare

Som redovisats ovan anser Skolverket att flertalet av de föreslagna nya ämnena varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att ett flertal ämnen i stället bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. 4 och 5 §§ förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare (s.k. kap. 4-ämnen).

I kapitel 4 förordningen om utbildning till lärare och förskollärare anges vilka ämnen som kan ingå i en ämneslärarexamen. Av nämnda kapitel framgår att en ämneslärarexamen kan omfatta följande undervisningsämnen: bild, biologi, dans, engelska, filosofi, fysik, företagsekonomi, geografi, grekiska, hem- och konsumentkunskap, historia, idrott och hälsa, juridik, kemi, latin, matematik, moderna språk, modersmål, musik, naturkunskap, psykologi, religionskunskap, samhällskunskap, slöjd, svenska, svenska som andraspråk, teater, teckenspråk och teknik. Det är också möjligt att få en ämneslärarexamen utfärdad i andra ämnen, exempelvis sociologi och programmering, om läraren läser en kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen.⁶¹ Den lärare som sedermera ansöker om behörighet att undervisa i andra ämnen än yrkesämnena i gymnasieskolan utifrån en ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan blir behörig i de undervisningsämnena som ingår i examen.⁶² Eftersom Skolverket bedömer att flertalet nya ämnen bör klassificeras som ett ämne enligt 4 kap. förordningen om utbildning till lärare och förskollärare avser myndigheten att lyfta förslagen till utbildningsdepartementet.

Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan

Vad som krävs för att vara behörig att undervisa i gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnena framgår av 2 kap. 21 och 22 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. En lärare kan utifrån en ämneslärarexamen bli behörig att undervisa i det eller de ämnen som omfattas av lärarens examen. En lärare med en annan behörighetsgivande examen kan även bli behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan (som inte är yrkesämne) om denne har fullgjort kompletterande studier om 90 högskolepoäng i ämnet eller om 120 högskolepoäng för ämnen svenska, samhällskunskap och musik. En lärare som genom sin examen eller kompletterande studier uppfyller kraven för att vara behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan (som inte är yrkesämnena) kan även få behörighet att undervisa i ett eller flera andra ämnen för vilka lärarens kompetens är relevant (s.k. vissa ämnen). Skolverket får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett sådant ämne. Ett sådant s.k. vissa ämne får inte vara ett ämne som anges i 4 kap. förordningen om utbildning till lärare och förskollärare.⁶³ Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan. I bilagan till föreskrifterna anges vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett ämne enligt 2 kap. 22 § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. Relevant kompetens i ett s.k. visst ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

⁶¹ Förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen, förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen

⁶² 2 kap. 21 och 22 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁶³ 2 kap. 22 och 23 §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen behöver myndighetens föreskrifter ses över. Skolverkets förslag till nya föreskrifter innehåller bestämmelser om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i de s.k. vissa ämnen som anges i denna konsekvensutredning. Ändringarna innebär således förslag till vilka krav som ställs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vart och ett av de föreslagna ämnen som föreslås vara s.k. vissa ämnen, se Skolverkets förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan.

Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

En lärare är endast behörig att undervisa i det eller de yrkesämnena i gymnasieskolan för vilka lärarens yrkeskunskaper är relevanta. Motsvarande gäller i sak även för anpassade gymnasieskolan. Skolverket får meddela föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att de ska vara relevanta för ett yrkesämne.⁶⁴ Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne. I bilaga 1 till föreskrifterna anges vad som krävs för att en lärares yrkeskunskaper ska vara relevanta för respektive yrkesämne i gymnasieskolan. Relevanta yrkeskunskaper för ett yrkesämne i anpassade gymnasieskolan är de som regleras i bilaga 1 för motsvarande ämne i gymnasieskolan. Vilka yrkesämnena i anpassade gymnasieskolan som motsvarar yrkesämnena i gymnasieskolan framgår av bilaga 2 till föreskrifterna.

Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen behöver myndighetens föreskrifter ses över. Skolverkets förslag till nya föreskrifter innehåller de yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i de yrkesämnena som anges i denna konsekvensutredning. Ändringarna innebär således förslag till så kallade kunskapskriterier för var och ett av de föreslagna ämnena.

Särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen har den som genom yrkeserfarenhet har tillägnat sig kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper. Universitets- och högskolerådet (UHR) får meddela närmare föreskrifter om vad som är kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper.⁶⁵ Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen innebär det att UHR behöver ändra i sina motsvarande föreskrifter – Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen. Myndigheterna skickar ut respektive föreskrifter på remiss var för sig.⁶⁶

Skolverket och UHR har enats om principer för hur föreskrifterna ska vara utformade

- Ett ämne bör inte vara bredare än att en lärare kan undervisa i hela ämnet.
- Myndigheternas föreskrifter ska utformas så att de är likalydande.
- Det som myndigheterna kan föreskriva om är yrkeskunskaper. I ämnesplanerna, som lärarna ska undervisa utifrån, ingår även andra mer generella kunskapsområden. Dessa kunskaper och förmågor får lärarna antas ha bland annat utifrån den grundläggande behörigheten för högskolestudier.
- Yrkeskunskaperna ska vara såväl erfarenhetsbaserade som teoretiska.⁶⁷

⁶⁴ 2 kap. 25 och 26 §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁶⁵ 4 § förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

⁶⁶ UHR:s remiss, dnr 4.1.2-02016-2019.

⁶⁷ Detta innebär att en person genom yrkesutövning anses kunna förvärva såväl erfarenhetsbaserade som teoretiska yrkeskunskaper. Det innebär däremot inte att en person som genom utbildning förvärvat teoretiska yrkeskunskaper också anses ha förvärvat erfarenhetsbaserade yrkeskunskaper.

- Med kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper avser myndigheterna innehåll (vad man ska kunna), nivå (hur väl man ska kunna det) och aktualitet (att kunskapen är giltig i nutid). För att definiera vad som är nödvändig kunskap använder sig myndigheterna av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF, nivå 5.⁶⁸
- De kvalificerade och relevanta yrkeskunskaperna uttrycks i form av kunskapskriterier. Kunskapskriterierna ska ge en förutsägelse om vilka yrkeskunskaper som, tillsammans med yrkeslärarutbildningen eller lärarutbildningen⁶⁹, ger optimala förutsättningar för att kunna undervisa i det aktuella ämnet.
- En viktig utgångspunkt för kunskapskriterierna är ämnesplanerna för de enskilda yrkesämnena i gymnasieskolan eftersom det är ämnesplanerna som anger vad läraren kommer att undervisa i. Kunskapskriterierna utgår också från yrkeskunskaper förvärvade genom yrkesutövandet i arbetslivet och som anses nödvändiga som grund för att undervisa i ett yrkesämne.

SeQF används som utgångspunkt för kunskapskriterierna

För att definiera vad som är nödvändiga kunskaper för att undervisa i ett yrkesämne använder sig myndigheterna av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF. Ramverket innehåller åtta referensnivåer - från grundläggande nivå (nivå 1) till avancerad nivå (nivå 8). De åtta referensnivåerna uttrycks som resultat av lärande, som definieras som vad en person vet, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad, inte för hur lärandet uppnåtts. Myndigheterna har i framtagandet av kunskapskriterier utgått från principen att den som undervisar ska ha kunskaper som ligger minst en nivå över de kunskaper en elev förvärvat i gymnasieskolan. Gymnasieexamen är inplacerad på nivå 4 i SeQF. Det innebär att den som vill undervisa i yrkesämnen i gymnasieskolan ska ha yrkeskunskaper motsvarande minst nivå 5 i SeQF.

3. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Skolverket bedömer att de generella ändringar som görs för att förbereda gymnasieskolan för ett införande av ämnesbetyg är nödvändiga utifrån de ändringar som införts i skollagen om ämnesbetyg samt enligt det uppdrag om förberedelser för ämnesbetyg i gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och dess motsvarigheter inom den kommunala vuxenutbildningen som Skolverket har att genomföra.⁷⁰

Parallellt med anpassningen till ämnesbetyg föreslår Skolverket även olika nödvändiga följdändringar av gymnasieprogram och ämnen för att de ska vara aktuella utifrån teknik- och samhällsutveckling. I de fall det finns program- eller ämnesspecifika alternativa lösningar presenteras dessa under respektive program eller ämne.

Om de ändringar som Skolverket föreslår inte kommer till stånd skulle det innebära att ämnesbetygsreformen inte kan realiseras fullt ut eftersom det är nödvändigt att ämnesplanerna för de ämnen som ges inom såväl gymnasieskolan som kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå utformas i enlighet med hur bestämmelserna i skollagen är utformade. Om föreslagen reglering inte kommer till stånd så kommer de vinster som förväntas av ämnesbetygsreformen att utebli. Förslagen ökar möjligheten till längre och mer sammanhållna ämnen som ger eleverna mer tid för lärande innan ett slutligt betyg sätts i ett ämne. Sammanhållna ämnen med progression kommer att minska fragmentiseringen och kan bidra till att minska stressen och öka elevers motivation.

⁶⁸ För ett fåtal yrkesämnen inom vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år har SeQF nivå 6.

⁶⁹ För behörighet enligt 2 kap. 25 § 3 behörighetsförfordningen krävs inte nödvändigtvis en yrkeslärarexamen.

⁷⁰ Givet i Skolverkets regleringsbrev för 2023.

4. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förslagen berör samtliga elever som påbörjar en utbildning på gymnasial nivå, i gymnasieskolan och komvux, efter den 30 juni 2025. Enligt övergångsbestämmelserna i skollagen ska äldre bestämmelser fortsatt gälla för utbildning i gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. Detsamma gäller för komvux på gymnasial nivå i fråga om kurser eller en sammanhållen yrkesutbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Efter den 30 juni 2030 ska utbildningen dock fullföljas enligt de nya bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

Förslagen kommer att påverka skolhuvudmän⁷¹ som bedriver eller avser att bedriva gymnasieutbildning då de behöver tillämpa och implementera de nya ämnena och de ändrade programstrukturerna. Förslagen om nya ämnesplaner berör även huvudmän och utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som bedriver eller avser att bedriva utbildning på gymnasial nivå.

Förslagen kommer även att påverka lärare i olika omfattning (se ovan under respektive programs redovisning). Vissa justeringar av ämnen bedöms underlätta förutsättningarna att uppfylla kraven för lärarlegitimation. Under respektive ämne ovan framgår vad som krävs för just det ämnet.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare

Skolverkets förslag berör elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare som arbetar i gymnasieskolan och i komvux på gymnasial nivå.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare kommer att behöva ta del av de planerade informations- och implementeringsinsatser som Skolverket kommer att genomföra, men även av lokala informations- och implementeringsinsatser. Det handlar dels om information och implementering vad gäller modellen för ämnesbetyg, dels ämnes- och programspecifika förändringar. Skolverket avser att återkomma med mer information om planerade implementeringsinsatser.

För rektorer handlar det även om att organisera utbildningen på skolorna utifrån de delvis ändrade programmen och de nya ämnena. Det kan även behövas viss kompetensutveckling av personal och tillgång till nya läromedel.

Studie- och yrkesvägledare behöver kunna informera elever om de reviderade ämnena och programmen och de individuella studieplanerna. För den kommunala vuxenutbildningen påverkas de individuella studieplanerna särskilt eftersom dessa kan behöva ändras utifrån att elever kan ha både kurser och ämnen i sina individuella studieplaner.

Förslagen får konsekvenser för såväl offentliga som enskilda huvudmän och vissa andra utbildningsanordnare som tillhandahåller utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå.

Gymnasieskolans högskoleförberedande program

Läsåret 2021/2022 fanns det totalt 362 000 elever i gymnasieskolan varav 218 623 gick på högskoleförberedande program. Det fanns sammanlagt 1 284 skolenheter, varav 812 med kommunal huvudman, 460 med enskild huvudman och 12 regiondrivna skolenheter. En huvudman kan erbjuda samtliga nationella gymnasieprogram eller endast vissa av programmen.

Komvux på gymnasial nivå

⁷¹ Skolhuvudmän är dels kommuner, dels enskilda huvudmän som har fått ett godkännande av Skolinspektionen enligt 2 kap. 5 § skollagen. Även regioner kan vara huvudmän för nationella program som avser naturbruk och omvårdnad i gymnasieskolan.

Året 2021 fanns 259 812 elever inom komvux på gymnasial nivå vid 240 skolenheter. Statistik saknas för omfattningen av upphandlad utbildning. Utöver detta finns 3 regiondrivna huvudmän.

Gymnasieskolans yrkesprogram

Läsåret 2021/2022 fanns 105 618 elever på gymnasieskolans yrkesprogram. Av dessa finns 72 715 elever hos offentlig huvudman och 32 903 elever hos enskilda huvudmän. En huvudman kan erbjuda samtliga nationella gymnasieprogram eller endast vissa av programmen.

Antal elever som läst yrkespaket⁷²

	<i>Nationellt paket</i>	<i>Regionalt paket</i>
Vård och omsorg	13 859	4 192
Barn och fritid	4 645	3 517
Fordon och transport	1 807	979
Bygg och anläggning	1 416	1 311
Handel och administration	1 971	752
El och energi	789	1 810
Restaurang och livsmedel	553	1 446
Industriteknik	240	942
Naturbruk	26	1 101
VVS och fastighet	271	696
Hantverk	577	369
Hotell och turism	108	214

Staten

Förslagen får även konsekvenser för statliga myndigheter inom utbildningsområdet. I propositionen⁷³ beskrivs att Universitets- och högskolerådet (UHR) påverkas i stor omfattning då myndigheten behöver justera om i sina digitala system, vissa föreskrifter och även genomföra implementeringsinsatser. Universitet och högskolor kan påverkas utifrån behörighetsfrågor i olika ämnen. Vidare påverkas universitet och högskolor påverkas utifrån olika lärarutbildningar. Centrala studiemedelsnämnden (CSN) kommer att behöva anpassa sitt handläggningssystem med anledning av ämnesbetyg. Skolverket samråder med dessa myndigheter i uppdragets genomförande.

Vidare berörs Statens skolinspektion (Skolinspektionen) när det gäller beslut om godkännanden som huvudmän för en viss utbildning som lämnas med stöd av 2 kap. 5 § skollagen (2010:800) utifrån de förändringar som föreslås om vissa program och inriktningars benämningar vilket Skolverket redovisade till regeringen den 16 september 2022. Skolinspektionen berörs även i form av att enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom vuxenutbildningen kan behöva uppdatera sina ansökningar då tillstånd idag ges på kurs och kurskod. Skolverkets förslag på nya ämnen med nya ämnes- och nivå-koder kan medföra ett förnyat ansökningsförfarande för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som önskar betygsrätt inom de föreslagna ämnena. När det gäller

⁷² Källa: Skolverket (2022): Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2021.

⁷³ Prop. 2021/22:36.

Skolinspektionens tillståndsgivning har myndigheterna kontakt för att säkerställa att de huvudmän som berörs informeras i tid och att eventuella nya tillstånd hanteras på lämpligt sätt. Även Statens institutionsstyrelse (SiS) och Kriminalvården som anordnare av utbildning motsvarande gymnasieskola respektive kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå berörs av förslagen.

Skolverket har för avsikt att planera och genomföra informations- och implementeringsinsatser gentemot huvudmännen samt ta fram olika former av stödmaterial, bedömningsstöd och reviderade nationella prov. Förslagen får också konsekvenser för Skolverkets handläggning av lärarlegitimationer och statsbidrag.

5. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på

Under förutsättning att Skolverket även framgent kommer att ha föreskriftsrätt avseende programstrukturer i gymnasieskolan och ämnesplaner i gymnasieskolan och inom komvux på gymnasial nivå har Skolverkets för avsikt att föreskriva om dessa med stöd av 1 kap. 4 § och 4 kap. 1 och 5 §§ gymnasieförordningen (2010:2039) samt 2 kap. 13 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning. När det gäller de förslag till ämnen som är föremål för samråd med Transportstyrelsen avser Skolverket att, utöver bemyndigandet i 1 kap. 4 § gymnasieförordningen och 2 kap. 13 § förordningen om vuxenutbildning, grunda sina föreskrifter på myndighetens bemyndiganden 8 kap. 4 § körkortsförordningen (1998:980) och 8 kap. 2 § förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens. När det gäller de förslag till motsvarande ämnen som endast ska kunna läsas inom kommunal vuxenutbildning, och där förkunskapskrav ställs avser Skolverket att, utöver dessa bemyndiganden, grunda sina föreskrifter på myndighetens bemyndigande i 3 kap. 6 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

När det gäller föreskrifter om behörighet att undervisa i yrkesämnena respektive i s.k. vissa ämnen har Skolverket för avsikt att meddela föreskrifter med stöd av 2 kap. 23 och 26 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare, förutsatt att Skolverket fortsatt har sådan föreskriftsrätt.

6. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

6.1 Kostnadsmässiga konsekvenser

De kostnadsmässiga konsekvenser som ett införande av ämnesbetyg innebär redovisas i propositionen Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36). I propositionen, som nu är beslutad av riksdagen, konstaterar regeringen att det visserligen kan komma att behövas visst förberedande arbete inför att de förändrade bestämmelserna om sammantagen bedömning och ämnesbetyg träder i kraft, men att kompetensutveckling, ämnesdidaktiska diskussioner med mera inte är något nytt, utan en naturlig del av lärares arbete, reglerat i skollagen⁷⁴, och således ryms inom ramen för huvudmannens normala ansvar. Regeringen bedömer samtidigt att det, trots detta, under en övergångsperiod kan behövas särskilda riktade stödinsatser med anledning av förslagen. Dessa insatser bör genomföras med hjälp av statlig finansiering.

Skolverket bedömer å sin sida att myndighetens förslag kan innebära vissa kostnadsmässiga konsekvenser för huvudmännen i gymnasieskolan och inom komvux (i form av inköp av läromedel, lärplattformar och viss anpassning av informationsmaterial). Regeringen har

⁷⁴ 2 kap. 34 § skollagen.

föreslagit⁷⁵ att kompensation för implementering av reformen ska ges med 25 miljoner kronor per år för åren 2023–2024. Därutöver beräknas 140 miljoner kronor tillföras Skolverket för fördelning av statsbidrag till skolhuvudmännen för åren 2024–2026.

Skolverket bedömer att myndigheten behöver göra implementeringsinsatser för skolhuvudmän utifrån förslagen. Sådana insatser avser att motverka ytterligare kostnader hos skolhuvudmännen för att se till att de är väl förberedda för ett system med ämnesbetyg. Sådana kostnader beräknas tillkomma för föreskriftsarbete, implementeringsinsatser, information, stödmaterial, digitala system, processen för ändringar i lärares legitimation med mera. Medel har även avsatts för UHR:s arbete med att införa ämnesbetyg.

När det gäller Skolverkets förslag har myndigheten identifierat vissa kostnadsmissiga konsekvenser, bland annat i fråga om lärarlegitimation. Att meddela legitimationer till lärare och efter ansökan komplettera dessa är en del av Skolverkets uppdrag. Även om Skolverket eftersträvar en smidig och automatiserad hantering av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen kan myndigheten konstatera att lärare kan komma att påverkas om ämnen ändras och detta innebär att lärarna behöver ansöka om eller komplettera sin legitimation. Ansökan om legitimation eller komplettering av legitimation är normalt förenad med en avgift för den sökande, 1 500 kronor för ansökan om legitimation och 750 kronor för komplettering.

Skolverket delar den bedömning regeringen gör i propositionen⁷⁶ att sådana kompletteringar eller ändringar bör vara avgiftsfria för enskilda lärare och att det därför kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i detta avseende. Av propositionen framgår en beräkning av vilka kostnader som skulle uppstå för Skolverket om lärares legitimationer behöver ändras och uppskattar kostnaden till 6 miljoner kronor fördelade på tre år.

6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation

När det gäller ändringar av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen bör Skolverket, enligt regeringens proposition om ämnesbetyg⁷⁷, eftersträva en så smidig och automatiserad hantering som möjligt. Detta eftersom sådana ändringar kommer att bero på att staten gör förändringar som den enskilde läraren inte kan påverka. I propositionen konstateras vidare att en ansökan normalt sett är förenad med en avgift för den sökande och att det kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i det avseendet. Skolverket har uppmärksammat regeringen på att förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare behöver ändras för att lärare inte ska behöva betala ansökningsavgift för att komplettera sin legitimation med nya ämnen.⁷⁸

Förslagen kommer att påverka lärare i olika omfattning (se ovan under respektive program). Vissa justeringar av ämnen bedöms underlätta förutsättningarna för lärare att bli behöriga i ämnet. Under respektive ämne ovan (se ovan under avsnitt A1) framgår vad som krävs för just det ämnet och vilken eventuell åtgärd som krävs av en redan legitimerad lärare för att kunna få ämnet i sin legitimation. Åtgärderna och Skolverkets hantering kommer att se olika ut beroende på om läraren redan har fått legitimation eller inte samt när i tid som läraren gör en ansökan till Skolverket. Det kommer även att skilja sig åt beroende på vilken behörighet som läraren har i sin legitimation.

⁷⁵ Prop. 2021/22:36.

⁷⁶ Prop. 2021/22:36.

⁷⁷ Prop. 2021/22:36.

⁷⁸ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Skolverket har nedan, för att på ett överblickbart sätt redovisa konsekvenser för lärarbehörigheter, placerat in samtliga föreslagna ämnen i tre grupper som föranleder olika typer av åtgärder från Skolverket och från den enskilda läraren:

1. Det nya ämnet har samma namn som det nuvarande ämnet som utgår

I dessa fall kvarstår lärarens behörighet och Skolverket behöver endast göra ett tillägg av det nya ämnets ämneskod i lärarlegitimationsregistret. Läraren behöver inte ansöka om komplettering av legitimationen för ett ämne som har kvar samma namn.

2. Det nya ämnet motsvarar ett nuvarande ämne men har ett annat namn

I dessa fall kan Skolverket ge behörighet i det nya ämnet utifrån den tidigare behörigheten. Läraren behöver ansöka om att komplettera sin legitimation för att få behörighet i det nya ämnet. Dessa lärare kommer att kontaktas av Skolverket för mer information.

3. Det nya ämnet saknar motsvarighet i ett nuvarande ämne

I dessa fall behöver Skolverket göra en bedömning av lärarens utbildning och/eller yrkeserfarenhet för att pröva om läraren uppfyller kraven för att bli behörig i det nya ämnet. Läraren behöver därför ansöka om att komplettera sin legitimation med behörighet i det nya ämnet. Skolverket kommer att informera om när det blir möjligt att ansöka om behörighet i de nya ämnena.

Lärare som har fått beslut om legitimation före den 1 januari 2024

Lärare som har fått beslut om legitimation före den 1 januari 2024, då de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft, kommer att kunna ansöka om att komplettera sin legitimation för att bli behörig att undervisa i de nya ämnena. Skolverket kommer att kontakta de lärare som är behöriga att undervisa i ett eller flera nuvarande ämnen som Skolverket bedömer har en motsvarighet i ett nytt ämne. Dessa lärare kommer att behålla sin tidigare behörighet i nuvarande ämnen samt efter ansökan kunna få de nya motsvarande ämnena tillagda i sin legitimation. När nuvarande ämnen har upphört kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret. Skolverket har uppmärksammat regeringen på att en sådan komplettering utifrån nuvarande reglering innebär att läraren behöver betala en avgift.

En prövning mot de nya ämnena för en redan legitimerad bygger på en bedömning där kunskapskraven för ett av dagens ämne motsvarar de kunskapskrav som krävs för ett eller flera nya ämnen. Det nya ämnet behöver därmed vara sprunget ur dagens ämne för att Skolverket ska kunna ge behörighet i det nya ämnet utifrån dagens ämne. Exempelvis bedömer Skolverket, under förutsättning att nödvändiga förordningsändringar genomförs, att lärare med behörighet att undervisa i nuvarande ämne *svenska* bör kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *svenska, litteratur, kreativt skrivande, retorik och journalistiskt skrivande* då innehållet i det nuvarande ämnet *svenska* har delats upp i fler ämnen för att passa en ämnesutformad gymnasieskola.

En del lärare kommer inte att behöva ansöka om att komplettera sin legitimation. Det gäller om läraren enbart är behörig att undervisa i ämnen som inte delas och inte byter namn, exempelvis *djurparksdjur*. Den redan beslutade behörigheten kvarstår och Skolverket uppdaterar lärarlegitimationsregistret så att det även framgår ämneskod för det nya ämnet med samma namn. Om denna lärare vill provas mot fler ämnen behöver läraren göra en ansökan om komplettering av sin legitimation, vilket är förenat med en ansökningsavgift.

Skolverket har kontrollerat hur stor andel av nuvarande ämnen som har en motsvarighet i de nya ämnena och funnit att de allra flesta av nuvarande ämnen har motsvarigheter. Det innebär att de allra flesta lärare som har legitimation idag, efter ansökan om komplettering, kommer att kunna bli behöriga i nya ämnen. Men det finns ett antal av nuvarande ämnen

som kommer att upphöra och som saknar motsvarighet bland de nya ämnena. I gymnasieskolan är dessa ämnen följande:

- *el- och hybridfordonsteknik*
- *elektroniksystem - installation och underhåll*
- *elementmontering*
- *flerbränslefordonsteknik*
- *fordons- och transportbranschen*
- *fordonsteknik*
- *fordonstestteknik*
- *hippologi*
- *humanistiska och samhällsvetenskaplig hållbart samhälle spets inom försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning*
- *hälsa*
- *hälsovård*
- *lantbruksmaskiner*
- *lastmaskiner och truckar inom naturbruk*
- *marinmotorteknik*
- *mediekommunikation*
- *medier, samhälle och kommunikation*
- *naturvietenskaplig spets inom försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning*
- *språk specialisering*
- *trädgårdsmaskiner*
- *verktygs- och materialhantering.*

När det gäller gymnasieskolan finns per den 28 november 2022 totalt 61 lärare som är behöriga att undervisa i något av dessa ämnen och som inte har någon annan behörighet i gymnasieskolan. Skolverket har granskat samtliga ärenden och funnit följande:

- 50 lärare har annan behörighet som inte kommer att påverkas, exempelvis i grundskolan och/eller anpassad gymnasieskola.
- 44 lärare har behörighet i fordons- och transportbranschen, fordonsteknik, hippologi eller verktygs- och materialhantering och bör, enligt Skolverkets bedömning, efter ansökan om komplettering kunna bli behöriga i fler ämnen i gymnasieskolan utifrån sin behörighetsgivande examen.
- Omkring 10 lärare har enbart behörighet i fordons- och transportbranschen, fordonsteknik eller verktygs- och materialhantering och kan inte få någon ny behörighet utifrån sin behörighetsgivande examen.

Skolverket bedömer att anställningsbarheten för de cirka 10 lärare som förlorar sin ämnesbehörighet i mindre grad kommer att förändras då behörighet enbart i något av dessa ämnen inte är tillräckligt för en lärartjänst på fordons- och transportprogrammet eller ett annat yrkesprogram. Dessa lärare kommer dock fortsatt ha en lärarlegitimation och undervisning i yrkesämnena kan bedrivas utan legitimation och behörighet. Skolverket bedömer därför denna konsekvens som liten i förhållande till fördelarna med att införa de nya ämnena som föreslås.

Lärare som har en pågående ansökan den 1 januari 2024

Utgångspunkten för Skolverkets prövning av lärarlegitimationer är att lärare som har en pågående ansökan hos Skolverket den 1 januari 2024 kommer att kunna bli behöriga att undervisa i både nuvarande ämnen och i nya föreslagna ämnen. Skolverket bedömer det som nödvändigt att under en övergångsperiod ge ämnesbehörighet i både dagens ämnen

och nya ämnen, eftersom undervisningen i gymnasial utbildning kommer att omfatta både nuvarande och nya ämnen under den perioden. Att legitimera på detta sätt innebär att det blir tydligt vad läraren är behörig att undervisa i. På så sätt undviks att lärare under denna period missgynnas i en anställningssituation. När nuvarande ämnen upphör kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret.

Lärare som ännu inte har ansökt om legitimation

Lärare som har en ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen eller motsvarande äldre examen (behörighetsgivande examen) men som ännu inte har ansökt om legitimation kommer, efter en prövning, att kunna få behörighet i de föreslagna nya ämnena. Detta gäller även för lärare som har antagits till ett yrkeslärarprogram i äldre ämnen och lärare som har påbörjat ett ämneslärarprogram i äldre ämnen.

En lärare som ansöker om legitimation från och med den 1 januari 2024, och vars ansökan beslutas före det att nuvarande ämnen har upphört, kommer att kunna ansöka om och provas mot behörighet både i nuvarande ämnen och i nya ämnen. De kommer alltså att kunna få sin ansökan prövad både mot nu gällande föreskrifter som rör s.k. vissa ämnen respektive yrkesämnen, och mot de nya föreslagna föreskrifterna. Vilka föreskrifter som blir aktuella att tillämpa i en ansökan styrs av vilka ämnen som läraren ansöker om att bli behörig i. När nuvarande ämnen har upphört kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret. En lärare som exempelvis har en yrkeslärarexamen i ämnet aktiviteter och värdskap kommer alltså att kunna bli behörig att undervisa i såväl det nuvarande ämnet aktiviteter och värdskap, som i motsvarande nya ämnen aktiviteter och upplevelser, besöksnäringen samt resor och destinationer.

När nuvarande föreskrifter inte längre ska tillämpas och nuvarande ämnen har upphört kommer en ansökan endast provas mot behörigheter i nya ämnen. Om en lärare i en sådan situation ansöker med en behörighetsgivande examen omfattande nuvarande ämnen kommer Skolverket att bedöma vilka nya föreslagna ämnen som dessa lärares behörighetsgivande examen motsvarar. Lärare som exempelvis har en yrkeslärarexamen i ämnet *aktiviteter och värdskap* kommer då alltså inte att bli behörig att undervisa i detta ämne när det har upphört. Skolverket bedömer att läraren då i stället kommer att kunna bli behörig att undervisa i de nya motsvarande ämnena *aktiviteter och upplevelser, besöksnäringen* samt *resor och destinationer*.

Skolverket samråder med Universitets- och högskolerådet (UHR) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) vad gäller frågor om lärarbehörigheter och lärarutbildning.

6.3 Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv

Skolverket bedömer att förslagen inte medför några negativa effekter för jämställdhetsperspektivet. Jämställdhet har förstärkts i vissa ämnesplaner utifrån ämnets karaktär i gymnasieskolan.

Skolverket bedömer också att förslagen om längre och mer sammanhållna ämnen samt färre detaljer i betygskriterierna kommer att gynna elever, inklusive elever med funktionsnedsättning

6.4 Nationella minoriteter

Då syftet med de föreslagna ändringarna är att stärka kvaliteten och likvärdigheten i undervisningen och skapa förutsättningar för mer rättvisande betyg bedömer Skolverket att förslagen kommer att få positiva effekter även för de nationella minoriteterna. De nationella minoriteterna har synliggjorts i Skolverkets förslag till ämnesplaner i de gymnasiegemensamma ämnena *historia, religionskunskap, svenska* och *svenska som andraspråk* som redovisades till regeringen 16 september 2022.

I den tredje remissen som planeras till årsskiftet 2023–2024 avser Skolverket remittera förslag till ämnesplaner i *modersmål* och *minoritetsspråk*.

6.5 Konsekvenser för elever

Skolverket bedömer att förslagen är förenliga med barnkonventionens artiklar och bestämmelsen i 1 kap. 10 § skollagen (2010:800) om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning. Samråd har skett med elevorganisationer och även i samtal med elever i samband med besök i referensskolor, där förslagen har diskuterats med elever som till övervägande del stödjer förslagen.

Skolverket bedömer att förslagen som redovisas i denna konsekvensutredning ökar möjligheten till längre och mer sammanhållna ämnen som ger eleverna mer tid för lärande innan ett slutligt betyg sätts i ett ämne. Sammanhållna ämnen med progression kommer att minska fragmentiseringen och kan bidra till att öka elevers motivation, samt sänka den stress som kursbetygen skapar. Det kan också möjliggöra att mindre tid behöver läggas på bedömning och betygssättning, vilket ger mer tid för undervisning och i och med det en bättre förberedelse för både arbetsliv och fortsatta studier.

7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att förslagen inte påverkar de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Särskilda hänsyn gällande tidpunkten för ikraftträdande

De ändringar i skollagen som innebär att ämnesbetyg införs i gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå trädde i kraft den 15 juli 2022. Bestämmelserna ska tillämpas på utbildning nivå som påbörjas efter den 30 juni 2025.⁷⁹ Som skäl till tidpunkten för ikraftträdande angavs i propositionen att Skolverket behöver tid för arbetet med styrdokumentsutveckling och för att huvudmännen, rektorerna och lärarna ska ha möjlighet till kompetensutveckling samt för att planera och organisera verksamheterna så att de är anpassade för det nya systemet. Vidare angavs att elever och föräldrar behöver få information i god tid inför val till gymnasieskola, gymnasiesärskola eller komvux.

Regeringen har ännu inte beslutat om ändringar i gymnasieförordningen eller förordningen om vuxenutbildning till följd av införandet av ämnesbetyg i skollagen.

När det gäller de förslag som Skolverket remitterar i denna omgång föreslår Skolverket att dessa ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025. Skälen till detta är att huvudmän ska hinna förbereda sig inför ämnesbetygens införande, att huvudmän som har tillstånd ska hinna ansöka om förnyade tillstånd och att Skolverket ska kunna utfärda behörigheter att undervisa i de nya ämnena i tid till tillämpningen.

⁷⁹ Införande av ämnesbetyg enligt lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800) samt införande av anpassad utbildning enligt lagen (2022:1317) om ändring i skollagen (2010:800).

Övergångsbestämmelser finns i skollagen

Enligt övergångsbestämmelser till skollagen ska äldre bestämmelser fortsatt gälla för utbildning i gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. För kommunal vuxenutbildning ska äldre bestämmelser fortsatt gälla i fråga om kurser och sammanhållna yrkesutbildningar som har påbörjats före den 1 juli 2025. Efter den 30 juni 2030 ska dock utbildning inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före den 1 juli 2025 fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

Programstrukturerna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket föreslår att de nya föreskrifterna för programstrukturer för programmen i gymnasieskolan ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. De nuvarande programstrukturerna kommer således fortsatt att vara tillämpliga för utbildning som påbörjas före den 1 juli 2025. Skolverket avser att återkomma med förslag om upphävande av de nuvarande programstrukturerna.

Ämnesplanerna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket föreslår att ämnesplanerna ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. I enlighet med övergångsbestämmelserna till skollagen kommer de nuvarande ämnesplanerna fortsatt vara tillämpliga på utbildning som påbörjats före den 1 juli 2025. Det innebär att de nuvarande ämnesplanerna kommer att behöva tillämpas parallellt med de nya under en viss övergångsperiod enligt vad som följer av övergångsbestämmelserna till skollagen.⁸⁰ Enligt övergångsbestämmelserna till skollagen framgår även att den som har påbörjat utbildning inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå före den 1 juli 2025 senast den 30 juni 2030 får genomgå prövning inom kommunal vuxenutbildning enligt bestämmelserna i 20 kap. 40 § i den äldre lydelsen. Prövning i en kurs får då göras bara hos en huvudman som erbjuder utbildning i ett ämne på en nivå som motsvarar den kurs som prövningen gäller. Det kan tilläggas, även om denna remiss inte innehåller förslag till föreskrifter om betygsdokument, att det i skollagen också finns en övergångsbestämmelse enligt vilken en gymnasieexamen som utfärdas efter den 30 juni 2025, utöver betyg i ämnen, får innehålla betyg som satts på kurser enligt de äldre bestämmelserna.⁸¹

Behörighetsföreskrifterna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverkets föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

Skolverket föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga samtidigt som de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft. Eftersom Skolverket föreslår nya föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne föreslår Skolverket att nu gällande föreskrifter, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne, upphävs i samband med att de nya föreskrifterna träder i kraft. De nya ämnesplanerna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025 och vid tidpunkten för ikraftträdandet gäller och tillämpas fortfarande nuvarande ämnesplaner i gymnasial utbildning.

⁸⁰ Se ikraftträdande och- övergångsbestämmelser till lagen (2022:147) om ändring i skollagen.

UHR föreslår att deras likalydande föreskrifter om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas vid antagning till yrkeslärarutbildning som startar efter den 31 juli 2024. Detta innebär att sista gången studenter påbörjar yrkeslärarutbildningen utifrån nuvarande kunskapskriterier kommer att vara vårterminen 2024 (antagning hösten 2023). Yrkeslärarprogrammet omfattar 90 högskolepoäng, vilket motsvarar 1,5 års heltidsstudier eller 3 års studier på halvfart. De studenter som påbörjar en utbildning vårterminen 2024 och fullgör en yrkeslärarexamen med full studietakt kommer således att examineras i juli 2025. De studenter som påbörjar en utbildning vårterminen 2024 och fullgör en yrkeslärarexamen på halvfart kommer att examineras i januari 2027. Skolverkets utgångspunkt är att lärare som har fullgjort en yrkeslärarexamen med antagning utifrån nuvarande kunskapskriterier och ämnen inte ska missgynnas av förslagen till nya och förändrade ämnen och kunskapskriterier. Med anledning av detta bedömer Skolverket att det finns ett behov att säkerställa att lärare som är under utbildning kan meddelas behörighet i och undervisa i nuvarande ämnen, och som examen omfattar, i vart fall fram till utgången av juni 2027.

För att det ska vara möjligt att fortsatt kunna få legitimation och behörighet i de ämnen som nu tillämpas i gymnasial utbildning, bedömer Skolverket därför att nu gällande föreskrifter behöver kunna tillämpas under en övergångsperiod. Myndigheten föreslår därför att nu gällande föreskrifter, som föreslås upphävas, fortsatt ska gälla för den som ansöker om att bli behörig i ett ämne enligt de upphävda föreskrifterna, dock längst till utgången av juni 2027.

Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan

Skolverket föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga samtidigt som de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft. Eftersom Skolverket föreslår nya föreskrifter om vad som krävs för att lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i s.k. vissa ämnen i gymnasieskolan föreslår Skolverket att nu gällande föreskrifter, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan, upphävs i samband med att de nya föreskrifterna träder i kraft. De nya ämnesplanerna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025 och vid tidpunkten för ikraftträdandet gäller och tillämpas fortfarande nuvarande ämnesplaner i gymnasial utbildning. För att det ska vara möjligt att fortsatt kunna få legitimation och behörighet i de ämnen som nu tillämpas i gymnasial utbildning, bedömer Skolverket därför att nu gällande föreskrifter behöver kunna tillämpas under en övergångsperiod. Till skillnad mot föreskrifterna om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne saknas det högskoleutbildningar som påverkas av att kriterierna för relevant kompetens ändras. Därför finns det inte ett motsvarande behov av att säkerställa att lärare som är under utbildning inte missgynnas av förslagen på nya och förändrade ämnen och krav för behörighet i dessa ämnen. Myndigheten föreslår därför att nu gällande föreskrifter, som föreslås upphävas, fortsatt ska gälla för den som ansöker om att bli behörig i ett ämne enligt de upphävda föreskrifterna, dock längst till utgången av juni 2025.

Behov av speciella informationsinsatser

Skolverket kommer att bistå huvudmän med informations- och implementeringsinsatser inför ett införande av ämnesbetyg inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning.

B Kommuner och regioner

I propositionen redogjordes för konsekvenser av ämnesbetygsreformen. Här tar Skolverket upp konsekvenser som mer precist följer av Skolverkets förslag. Skolverket bedömer att

förändringarna får vissa konsekvenser för kommuner och regioner i egenskap av huvudmän för utbildningen. Det kommer bland annat att innebära behov av att se över bemanning i samband med att utbildningar och behörighetskrav för lärare ändras samt att se över organiseringen av utbildningarna och planera för implementering.

Den kommunala självstyrelsen regleras bland annat i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Förslagen som omfattas av den här konsekvensutredningen bedöms inte innebära några utökade skyldigheter för de kommunala huvudmännen, utan bedöms ligga inom ramen för huvudmannens normala ansvar, och bedöms alltså inte innebära någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

C Företag

De förslag som omfattas av denna konsekvensutredning rör såväl offentliga som enskilda huvudmän och andra enskilda utbildningsanordnare. De bedömningar som Skolverket gör i fråga om konsekvenser ovan gäller också enskilda huvudmän för fristående skolor på samma sätt som de kommunala huvudmännen.

Enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom vuxenutbildningen kan behöva uppdatera sina ansökningar då tillstånd idag ges på kurs och kurskod. Skolverkets förslag på nya ämnen med nya ämnes- och nivå-koder kan medföra ett förnyat ansökningsförfarande för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som önskar betygsrätt inom de föreslagna ämnena.

Informations- och implementeringsinsatser och stöd kommer även att riktas till enskilda huvudmän och vissa andra enskilda utbildningsanordnare. Förslagen bedöms inte få effekter av betydelse för dessa företags arbetsförutsättningar eller konkurrensförmåga.

D Samråd

Under arbetet med regeringsuppdraget har Skolverket inbjudit en rad intressenter till olika samråd. De förslag som omfattas av denna remiss har även förankrats med ämnesexperter och forskare. Kommentarer har vidare samlats in från de referensskolor som Skolverket har överenskommelser med samt med referenslärare inom utbildning i gymnasieskolan och inom komvux. De nationella programråden samt rådet för de högskoleförberedande programmen har också deltagit i arbetet med synpunkter och förslag.

Skolverket har även haft möten med företrädare för de nationella minoriteterna, funktionshinderorganisationer och läromedelsförlagen.

Vidare har samråd skett med olika intresseorganisationer och i vissa fall arbetsgivare. Samråd har även hållits med olika myndigheter och organisationer, till exempel Universitets- och högskolerådet (UHR), Universitetskanslersämbetet (UKÄ), Skolinspektionen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Vuxenutbildning i samverkan (VIS) och universitet och högskolor med lärarutbildning.

Skolverket har under arbetet samrått med Skolverkets råd för de högskoleförberedande programmen. Vidare har samråd skett med olika nationella centrum, resurscentrum och ämnesföreningar, Kungliga vetenskapsakademiens kommitté för utbildning, myndigheter som SPSM och Institutet för språk och folkminnen samt ett flertal universitet och högskolor.

Utöver dessa samråd inom ramen för uppdraget har Skolverket en löpande referensverksamhet, där lärare, rektorer, elever och andra intressenter har möjlighet att delge erfarenheter av och synpunkter på styrdokumentet.

För utbildningar som kräver olika former av certifikat eller auktorisationer har samråd skett, till exempel för inriktningen *elteknik* på el- och energiprogrammet. Här har Skolverket haft tät kontakt med Elsäkerhetsverket och ECY. Det medför att ämnet installationsteknik, nivå 1 tillsammans med *ellära*, nivå 1 är ett krav från ESV för den teoretiska delen för att få auktorisation B.

E Kontaktpersoner

Vid eventuella frågor, kontakta enheten för gymnasieskola:

Anna Jägberg, undervisningsråd anna.jagberg@skolverket.se eller

Eva Ekstedt Salzmänn, undervisningsråd eva.ekstedt.salzmänn@skolverket.se.

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter med anledning av införandet av ämnesbetyg i anpassade gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå

- Förslag till ämnesplaner för de ämnen som ingår i de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå
- Förslag till programstrukturer för samtliga nationella program i anpassade gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne i gymnasieskolan och i anpassade gymnasieskolan
- Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2023¹ avseende Statens skolverk har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen (2010:800) förbereda för en övergång till ämnesbetyg i gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå samt kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.²

Skolverket lämnar i denna andra remissomgång förslag på

- ämnesplaner för ämnen som ingår i en ämneslärarexamen enligt 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare³
- ämnesplaner för s.k. vissa ämnen
- ämnesplaner för yrkesämnen

¹ Regeringens dnr U2022/03031, U2022/03625, U2022/03626 m.fl.

² Den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning namn till anpassad gymnasieskola respektive kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning. Ändringarna i skollagen (2010:800) införs till följd av propositionen *EleVBälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning* (prop. 2021/22:162).

³ Ämneslärarexamen regleras i bilaga 2 till högskoleförordningen (1993:100) och ämneskombinationerna regleras i 4 kap. förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare.

- programstrukturer för de nationella programmen i gymnasieskolan
- programstrukturer för de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne
- vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i gymnasieskolan
- vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket har valt att redovisa förslagen i två konsekvensutredningar, en för gymnasieskolan och en för anpassade gymnasieskolan. I denna konsekvensutredning redovisas Skolverkets förslag avseende anpassade gymnasieskolan inklusive kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Förslagen och de konsekvenser som redovisas i denna konsekvensutredning utgår från de tidigare förslag som Skolverket redovisade till regeringen den 16 september 2022. Dessa förslag remitterades av Skolverket den 9 februari till 10 maj 2022. Denna konsekvensutredning avser förslag till föreskrifter om ämnesplaner för de ämnen som ingår i de nationella programmen inom anpassade gymnasieskolan och som även ska gälla inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå, föreskrifter om programstrukturer för de nationella programmen inom anpassade gymnasieskolan, föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne och föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan⁴.

Ämnesbetygsreformen syftar till att ge bättre förutsättningar till fördjupat lärande och lärande över tid där betyget ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet. Ett ytterligare syfte är att ge bättre planeringsförutsättningar för lärare.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre förutsättningar för elevernas lärande över tid. Skolverket bedömer att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en överliggande nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Eftersom betygskriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, är de betygskriterier som föreslås mindre detaljerade än dagens betygskriterier. Skolverket lämnar förslag när det gäller hur ämnen avgränsas och hur programmets uppbyggnad ser ut. Förslagen innehåller också innehållsliga förändringar för att säkerställa att ämnen och program är uppdaterade och relevanta.

För den ämnesutformade anpassade gymnasieskolan föreslår Skolverket programstrukturer för varje nationellt program som utgår från ämnen och nivåer i dessa ämnen. I september 2022 redovisade Skolverket förslag till regeringen om de nationella programmets benämning som regleras i bilaga 3 till skollagen (2010:800) och de delar av programstrukturen som regleras i bilaga 2 till gymnasieförordningen (2010:2039).⁵ Det är regeringen som beslutar hur dessa förslag ska hanteras vidare. Förslagen i denna remiss utgår från de förslag som har redovisats till regeringen och omfattar ämnen och nivåer i ämnen inom det programgemensamma utrymmet, inriktningarna och programfördjupningen.

⁴ "Vissa ämnen" innebär i denna konsekvensutredning ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:102) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan. "Vissa ämnen" är ur behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämnesläraresexamen, och som inte heller är yrkesämnen. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan eller gymnasieskolan kan få behörighet att undervisa i ett eller flera "vissa ämnen" genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

⁵ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Skolverkets samtliga förslag till ämnesplaner och programstrukturer som omfattas av denna konsekvensutredning finns i bilagor på Skolverkets webbplats. Där finns även förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne i gymnasieskolan och i anpassade gymnasieskolan och förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i s.k. vissa ämnen i gymnasieskolan och i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket har gjort bedömningen att i denna remissomgång endast redovisa åtta styrdokument på sådant sätt de formellt kommer att vara utformade när de är beslutade och kungjorda som en författning, till exempel förslag avseende ämnesplan för ämnet *trafikanthundskap* och programstrukturen för programmet för hälsa, vård och omsorg.

Enligt regeringens proposition om ämnesbetyg bör Skolverket eftersträva en så smidig och automatiserad hantering som möjligt när det gäller ändringar av lärares behörighet i legitimationerna. I propositionen konstateras vidare att en ansökan normalt sett är förenad med en avgift för den sökande och att det kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i det avseendet.

Förändringarna kommer att medföra behov av informations- och implementeringsinsatser samt behov av uppdatering av lärares legitimationer.

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Innehåll	4
Bakgrund.....	6
Omfattning och avgränsningar	7
A Allmänt.....	9
1. Beskrivning av Skolverkets överväganden och förslag.....	9
Möjligheter och begränsningar med ett ämnesutformat system	9
Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion	10
Mål.....	11
Nivåer	11
Centralt innehåll och progression.....	12
En uppsättning betygskriterier.....	12
Nya värdeord i anpassad gymnasieskola.....	13
Ämnen behöver delas.....	13
Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för anpassade gymnasieskolan.....	13
Särskilda förutsättningar för komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.....	14
Kopplingen till ett framtida yrkesliv behöver stärkas för anpassade gymnasieskolan .	15
Anpassade gymnasieskolans programstrukturer	15
Garanterad undervisningstid	16
Gymnasiegemensamma ämnen i anpassade gymnasieskolan	17
Engelska	17
Estetisk verksamhet.....	17
Historia	18
Idrott och hälsa	18
Matematik.....	19
Naturkunskap	19
Religionskunskap	20
Samhällskunskap	20
Svenska och svenska som andraspråk.....	21
Svenska	22
Svenska som andraspråk.....	22
Nationella program i anpassade gymnasieskolan.....	22
Programmet för estetiska verksamheter	23
Ämnesplaner på programmet för estetiska verksamheter	23
Programmet för fastighet och byggnation	27
Ämnesplaner på programmet för fastighet och byggnation.....	27
Programmet för fordonsvård och godshantering	28
Ämnesplaner på programmet för fordonsvård och godshantering.....	29
Programmet för handel och service	32
Ämnesplaner på programmet för handel och service	32
Programmet för hantverk och produktion.....	33
Ämnesplaner på programmet för hantverk och produktion.....	34
Programmet för hotell, restaurang och bageri.....	35
Ämnesplaner på programmet för hotell, restaurang och bageri	35
Programmet för hälsa, vård och omsorg.....	37
Ämnesplaner på programmet för hälsa, vård och omsorg	37
Programmet för samhälle, natur och språk.....	39
Ämnesplaner på programmet för samhälle, natur och språk	40

Programmet för skog, mark och djur	41
Ämnesplaner på programmet för skog, mark och djur.....	41
Ämnesplaner som finns på flera program.....	45
Ämnesplaner för döva och hörselskadade	48
2. Förslag till föreskrifter som rör behörighet för lärare.....	48
Ämnen i anpassade gymnasieskolan som motsvaras av ämnen i anpassade grundskolan.....	49
Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan.....	49
Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.....	50
Skolverket och UHR har enats om principer för hur föreskrifterna ska vara utformade	50
3. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd.....	51
4. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen	52
5. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på.....	53
6. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen	53
6.1 Kostnadsmässiga konsekvenser	53
6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation.....	54
6.3 Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv	57
6.4 Nationella minoriteter.....	57
6.5 Konsekvenser för elever.....	57
7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	58
8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser.....	58
B Kommuner och regioner	60
C Företag.....	60
D Samråd	61
E Kontaktpersoner.....	61

Bakgrund

Begreppsanvändning med anledning av att gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux) som särskild utbildning byter namn

Den 2 juli 2023 byter gymnasiesärskolan och komvux som särskild utbildning namn till anpassad gymnasieskola respektive komvux som anpassad utbildning.⁶ De förslag till ämnesplaner och programstrukturer som Skolverket nu remitterar ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025 och förslagen har därför utformats i enlighet med de kommande benämningarna för dessa skolformer. Begreppet gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola ersätter begreppet gymnasiesärskolepoäng och har förts in i bilaga 4 till skollagen. Det nya begreppet används därför i denna konsekvensutredning. Genom ändringar som har förts in i gymnasieförordningen har även begreppet gymnasiesärskolegemensamma ämnen ersatts av begreppet gymnasiegemensamma ämnen i anpassad gymnasieskola och begreppet gymnasiesärskolebevis har ersatts av begreppet gymnasiebevis avseende anpassad gymnasieskola. Även dessa nya begrepp används därför nedan.

Bakgrund till uppdraget

Utgångspunkten till de förslag som Skolverket redan har remitterat och till de förslag som redovisas i denna konsekvensutredning är riksdagens beslut om propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) som fattades den 23 februari 2022. Beslutet innebär bland annat att ämnesbetyg ska ersätta kursbetyg när det gäller gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola, komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Syftet med ämnesbetygsreformen är att ge bättre förutsättningar för fördjupat lärande och lärande över tid och motivation för eleverna att genomföra utbildningen. Ämnesbetygen ska bättre spegla elevers kunskaper i ämnet som helhet än som separata kursbetyg. Lärare ska därmed få bättre förutsättningar att planera och genomföra undervisningen utifrån hela ämnet.

Regeringsuppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg

Enligt Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2023⁷ har myndigheten i uppdrag att genomföra förberedelser för ämnesbetyg. Skolverket ska i enlighet med propositionen *Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper* (prop. 2021/22:36) och beslutade ändringar i skollagen förbereda för en övergång till ämnesbetyg i anpassad gymnasieskola och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. I uppdraget ingår att genomföra implementeringsinsatser utformade för de olika skolformerna. Vid genomförandet av uppdraget ska myndigheten föra en dialog med Universitets- och högskolerådet och Centrala studiestödsnämnden. Myndigheten ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om uppdraget. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 10 januari 2025.

Myndighetens instruktionsenliga uppdrag

Enligt myndighetens instruktion ska Skolverket kontinuerligt bedöma behovet av utveckling av läroplaner och andra styrdokument för skolväsendet som regeringen beslutar om. Myndigheten ska vid behov föreslå ändringar av dessa samt även utforma och kontinuerligt utveckla de styrdokument som myndigheten har bemyndigande att meddela föreskrifter om.⁸ I samband med uppdraget om att förbereda för ett införande av ämnesbetyg har myndigheten gjort bedömningen att arbetet enligt instruktionen ska

⁶ Riksdagen beslutade den 21 juni 2022 om propositionen *EleVBälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning*, prop. 2021/22:162, bet. 2021/22:UbU27, rskr. 2021/22:429.

⁷ <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/?rbid=23208>.

⁸ 5 § förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.

bedrivs parallellt med regeringsuppdragen som rör införandet av ämnesbetyg⁹ så att de styrdokument som beslutas inför ett införande av ämnesbetyg 2025 är uppdaterade och relevanta. De olika delarna – regeringsuppdragen och myndighetens uppdrag enligt instruktionen – har hanterats integrerat i arbetet. Förslag till förändringar utifrån de olika uppdragen beskrivs samlat i denna konsekvensutredning.

Skolverket har redovisat delar av uppdraget till regeringen

Skolverket redovisade till regeringen i september 2022 de delar av uppdraget som innehåller förslag som kräver ändringar dels i skollagen och som beslutas av riksdagen, dels på förordningsnivå och som beslutas av regeringen.¹⁰ Det som redovisades var förslag till examensmål, programmål, ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena och de delar i programstrukturen för de nationella programmen som regeringen beslutar om. Innan förslagen redovisades till regeringen remitterades förslagen under våren 2022.¹¹ Skolverkets förslag i denna konsekvensutredning utgår från de tidigare förslag som myndigheten har redovisat till regeringen. Eftersom regeringen ännu inte fattat några beslut kan förutsättningarna för Skolverkets förslag komma att ändras beroende på vad regeringen beslutar att gå vidare med.

Omfattning och avgränsningar

De förslag som Skolverket arbetar med inom ämnesbetygsreformen utmynnar i tre olika remissomgångar. Denna konsekvensutredning behandlar de förslag som remitteras i den andra omgången och rör anpassade gymnasieskolan och i delar, komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Skolverket avser att efter denna remissomgång besluta om de remitterade förslagen inför ett införande av ämnesbetyg hösten 2025.

Förslag till ändringar i de styrdokument som beslutas av Skolverket:

- programstrukturer¹² för de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- ämnesplaner för samtliga övriga ämnen som hör till de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå inklusive de gymnasiegemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan
- föreskrifter som reglerar behörighet att undervisa i yrkesämnena i anpassade gymnasieskolan¹³ respektive föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan¹⁴.

⁹ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

¹⁰ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

¹¹ Konsekvensutredning avseende förslag med anledning av införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå, dnr. 2022:55.

¹² En programstruktur är uppbyggd av respektive nationellt program i anpassade gymnasieskolan enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS) för respektive program.

¹³ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne.

¹⁴ ”Vissa ämnen” innebär här ämnen som regleras i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:102) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan. ”Vissa ämnen” är i behörighetshänseende ämnen som inte kan ingå i en ämneslärarexamen, och som inte heller är yrkesämnena. En lärare som redan är behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i gymnasieskolan kan få behörighet att undervisa i ett eller flera ”vissa ämnen” genom att visa relevant kompetens för ämnet eller ämnena. Relevant kompetens i ett ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

I denna konsekvensutredning presenteras förslag för de nio nationella programmen i anpassade gymnasieskolan och tillhörande ämnesplaner som även ska gälla inom komvux som anpassad utbildning inom komvux på gymnasial nivå. I konsekvensutredningen presenteras först ämnesplanerna för de ämnen som är gymnasiegemensamma i anpassade gymnasieskolan. Därefter presenteras programstrukturen för respektive program och förslagen till ämnen som ingår i programmen. De ämnesplaner som finns på flera av programmen redovisas under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Ämnesplaner för döva och hörselskadade redovisas under rubriken *Ämnesplaner för döva och hörselskadade*.

I bilagorna till konsekvensutredningen presenterats respektive programstruktur i sin helhet och de ämnesplaner som ingår i de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket planerar en tredje remissomgång vid årsskiftet 2023 – 2024. Den kommer omfatta ämnesplanen *eurytmi* för Waldorf-utbildningar samt ämnesplaner för *modersmål* och *minoritetsspråk*. Eventuella förslag till ytterligare ämnen, där behov har framkommit i samband med denna remiss, kan också komma att remitteras i den tredje remissomgången. Myndigheten avser även att i ett senare skede remittera ytterligare föreskrifter, bland annat föreskrifter om olika betygsdokument.

Av Skolverkets uppdrag enligt regleringsbrevet för 2022 framgick att om myndigheten bedömer att vissa förändringar behöver göras i de nationella programmens innehåll och att det är lämpligt att göra dessa i samband med en övergång till ämnesbetyg ska Skolverket lämna förslag till sådana justeringar¹⁵. Myndigheten har dock inte fått i uppdrag att genomgripande förändra innehållet i de aktuella skolformerna. Arbetet har därför inte syftat till att ta fram helt nya program, undantaget det särskilda regeringsuppdraget om hantverksprogrammet. Utgångspunkten är i stället att det nuvarande kunskapsinnehållet i huvudsak ska anpassas och uppdateras inom ramen för befintliga program och ämnen. Däremot kan till exempel förändrade behov i arbetslivet och delning av ämnen innebära att de föreslagna förändringarna är mer omfattande i vissa ämnen och program än andra.

Inför regeringsuppdraget om att förbereda för ett införande av ämnesbetyg och inom ramen för Skolverkets instruktionsenliga uppdrag att kontinuerligt revidera styrdokumentet, har Skolverket genomfört en behovsanalys¹⁶. I det arbetet identifierades bland annat behovet av att i linje med modellen för ämnesbetyg säkerställa en tydlig progression mellan nivåerna i ämnesplanerna, att ta fram en uppsättning betygskriterier som ska gälla för samtliga nivåer i ämnet samt att skapa mer sammanhållna ämnen (se vidare under rubriken *Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion*). Ett annat behov som identifierades var att se över det centrala innehållets omfattning i relation till undervisningstid och poäng. Vidare identifierades ett behov av att säkerställa bildningsperspektivet i utbildningarna och att förstärka det tredelade uppdraget, det vill säga att anpassade gymnasieskolan i enlighet med skollagen ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet, samt motsvarande för övriga berörda skolformer. Ytterligare behov som identifierades i det förberedande arbetet var att på ett bättre sätt förstärka kopplingen till ett framtida yrkesliv på de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan och inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

I genomförandet av uppdraget har Skolverket genomfört samråd med representanter för Skolverkets olika målgrupper, till exempel lärare, rektorer, elever, myndigheter och branschföreträdare. Under avsnitt D nedan presenteras det samrådsarbete som Skolverket har genomfört.

¹⁵ Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statens skolverk.

¹⁶ Skolverket, dnr. 2020:131.

Nedanstående förslag redovisades till regeringen 16 september 2022 och berörs därför inte av denna konsekvensutredning. Förslagen i denna remiss bygger dock vidare på förslagen som tidigare redovisats till regeringen.

Förslag som har redovisats till regeringen:

- examensmål för de nationella programmen inklusive vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år
- programmålen för de nio nationella programmen i anpassade gymnasieskolan
- de programgemensamma ämnena och deras poängomfattning för gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan
- de nationella inriktningarna som anges i bilaga 1 till gymnasieförordningen,
- ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena¹⁷
- de gymnasiegemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan, deras namn och poängomfattning
- ändringar rörande hantverksprogrammet som föreslås avvecklas och inriktningen *textil design* föreslås flyttas till estetiska programmet och byta namn till *modedesign*. Förslagen innebär vidare att ett nytt program, *frisör- och stylistprogrammet*, föreslås inrättas.

A Allmänt

1. Beskrivning av Skolverkets överväganden och förslag

Skolverket vill med förslagen i denna remiss skapa ämnen som fungerar väl med ämnesbetyg och programstrukturer som är framtagna för en ämnesutformad anpassad gymnasieskola i enlighet med riksdagens beslutade proposition. Nuvarande programstrukturer och ämnen är inte framtagna för en ämnesutformad anpassad gymnasieskola med ämnesbetyg. Som en konsekvens behöver även föreskrifterna som rör behörighet att undervisa i olika ämnen anpassas till de nya ämnena.

Möjligheter och begränsningar med ett ämnesutformat system

Ämnesbetygsreformen syftar till att ge eleverna bättre förutsättningar till fördjupat lärande än vad dagens kursutformning gör. Ämnesbetyg bör i högre grad ge förutsättningar för ett lärande över tid där betyget ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet. Ett ytterligare syfte är att ge bättre planeringsförutsättningar för lärare.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen ska delas upp i nivåer i stället för dagens kurser och att progressionen i ämnena förstärks för att skapa bättre möjlighet för elevers lärande över tid. Skolverket bedömer att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en överliggande nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Eftersom betygs-kriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, innebär det att de betygs-kriterier som föreslås är mindre detaljerade än dagens betygs-kriterier. Skolverket lämnar förslag när det gäller hur ämnen avgränsas och hur programmets uppbyggnad ser ut. Förslagen innehåller också innehållsliga förändringar för att säkerställa att ämnen och program är uppdaterade och relevanta.

Skolverket anser att modellen kan bidra till de syften som beskrivs ovan. Framför allt innebär systemet att det är elevens betyg på visade kunskaper i slutet av ett ämne som kommer med i elevens gymnasiebevis avseende anpassade gymnasieskolan. Samtidigt har

¹⁷ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

Skolverket i arbetet kunnat konstatera att förväntningarna på systemet med ämnesbetyg riskerar att vara större än vad premisserna tillåter. Det är inte säkert att de positiva effekterna av ämnesbetyg blir så omfattande som det ibland kan framstå. Eftersom ämnesbetyg föreslås införas i ett befintligt system kommer det att medföra fördelar i form av flera längre och mer sammanhållna ämnen. Det är samtidigt viktigt att bevara det som fungerar väl inom dagens system. Behovet av flexibilitet är till exempel fortsatt stort inom den anpassade gymnasieskolan för att utbildningen ska kunna tillgodose varje elevs behov och förutsättningar. Möjligheten att inom ramen för ett program i den anpassade gymnasieskolan läsa nivåer av ämnen från gymnasieskolan behöver därför kvarstå. Ämnesbetyg kommer vidare att kombineras med dagens system med gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola och minsta garanterad undervisningstid. Det innebär inte per automatik mer tid för undervisning i respektive ämne. Beslut om undervisningstid kommer att fattas utifrån samma regelverk som idag.

Utgångspunkten för Skolverkets genomförande av uppdraget är att det nuvarande kunskapsinnehållet i program och ämnen anpassas i relation till ämnesbetyg. Förslagen innebär också relevanta uppdateringar av ämnen och program utifrån teknik- och samhällsutveckling. Skolverket har dock inte haft i uppdrag att genomgripande förändra innehållet i de aktuella skolformerna. Det har dels framförts önskemål från målgrupper och intressenter om ändringar i innehåll i olika ämnen och program, dels framgått tydliga behov av justeringar. Skolverket har strävat efter att balansera de ramar som ämnesbetygsmodellen sätter med övriga förutsättningar som gäller för de aktuella skolformerna och i förhållande till alla de synpunkter som framkommit i myndighetens arbete med uppdraget. Syftet med remissförfarandet är att hämta in värdefulla synpunkter och få syn på ytterligare behov av justeringar när det gäller de aktuella förslagen. Skolverket välkomnar remissinstansernas synpunkter och förslag.

Ämnesbetyg ställer krav på ämnesplanernas konstruktion

I den av riksdagen beslutade propositionen om ämnesbetyg framgår att progressionen i ämnena behöver förstärkas för att modellen ska fungera samt att ämnen ska delas upp i nivåer i stället för dagens kurser.¹⁸ Skolverkets förslag innebär att nivåer i ett ämne ska bygga på varandra och att en nivå ska förutsätta kunskaper från den underliggande nivån. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i förhållande till de betygskriterier som har föreskrivits för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper på den aktuella nivån. Enligt modellen för ämnesbetyg ska det enligt riksdagens beslut finnas en uppsättning betygskriterier för hela ämnet, i stället för dagens betygskriterier som finns för varje kurs i ämnet.

Detta medför att såväl målen som betygskriterierna behöver fungera för samtliga nivåer i ämnet, vilket innebär att de behöver vara mindre detaljerade än de är idag. När betyg sätts på en nivå görs det utifrån betygskriterierna och det centrala innehållet i den aktuella nivån. Ett godkänt betyg omfattar alltid samtliga poäng eleven har läst i ämnet till och med den senaste godkända nivån. Denna modell är den som Skolverket har haft att utgå från i arbetet.

För att stödja ett införande av ämnesbetyg har modellen för hur ämnesplaner idag är utformade behövt ses över och anpassas utifrån den beslutade propositionen om ämnesbetyg. Skolverket har analyserat den nuvarande modellen för ämnesplaner och konstaterat att grundstrukturen i form av syftestext inklusive målen för ämnet¹⁹, centralt innehåll och betygskriterier även fortsatt är lämplig. Modellen med syftestext, mål, centralt

¹⁸ Prop. 2021/22:36 s. 76 ff.

¹⁹ Ämnets syfte avslutas med ett antal mål i punktform. Målen fokuserar på de kunskaper i ämnet som ska betygssättas och det finns därför en relation mellan målen och betygskriterierna.

innehåll och betygskriterier ger även ett sammanhållet system med övriga skolformer. Skolverket bedömer att det behövs en förskjutning av tyngdpunkten i ämnesplanerna, från betygskriterier, som behöver bli mindre detaljerade, till ämnets syfte och centrala innehåll. Detta ligger som redan nämnts i linje med de förändringar som har genomförts i revideringen av kursplanerna i anpassade grundskolan. Det ligger också i linje med att systemet med ämnesbetyg innebär ett större fokus på lärande och kunskapsutveckling.

Det centrala innehållet behöver skrivas så tydligt att det ger tillräcklig vägledning för lärarnas planering av undervisningen samtidigt som det beskriver progression mellan nivåerna. Detta behöver sammanvägas med såväl konstaterade behov av att minska mängden stoff i vissa ämnen, att värna om lärares professionella utrymme, samt att visst innehåll med nödvändighet måste ingå enligt önskemål från olika målgrupper. Dessa faktorer har noga sammanvägts i arbetet.

Mål

Varje ämnesplan inleds idag med en syftestext som beskriver vilka kunskaper eleven ska få möjlighet att utveckla i undervisningen. Syftet avslutas med ett antal punkter som fungerar som mål för ämnet som helhet. Målen anger vilka kunskaper och förmågor som ska betygssättas. Idag förekommer det att vissa mål i ett ämne bara relaterar till vissa kurser. Eftersom nivåer i ett ämne, i ett system med ämnesbetyg, bygger på varandra och där betyget på en nivå ska kunna ersätta betygen på tidigare nivåer, kommer samma mål att behöva gälla för ämnet som helhet.

Nivåer

Nivåindelning av ämnen utgör modellens grundkonstruktion. Betyget efter en viss nivå ska spegla elevens kunskaper i ämnet som helhet med dess underliggande nivåer, utan att läraren för den skull ska ha behövt gå tillbaka till vad eleven har presterat på tidigare nivåer. För att säkerställa att ett betyg från en högre nivå verkligen betyder att eleven har kunskaper som även omfattar underliggande nivåer behöver ämnena därför konstrueras så att det finns en tydlig koppling och progression vad gäller innehåll mellan nivåerna. Av de ämnen som finns idag är vissa uppbyggda med en relativt tydlig progression, medan andra ämnen kan bestå av kurser som inte bygger på varandra, eller en kombination av dessa principer.

Skolverket uppmärksammade tidigt att modellen för ämnesutformning kan leda till att visst ämnesinnehåll, som idag endast ingår i en kurs, behöver återkomma i flera nivåer eller flyttas till ett nytt ämne. När innehåll behöver återkomma på flera nivåer kan det i någon mån motverka möjligheten att skapa en tydlig progression och upplevas som onödigt upprepande.

Det totala antalet betygssättningstillfällen kommer inte att skilja sig i så stor utsträckning från idag, då betyg på varje nivå kommer att sättas och dessa är viktiga avstämnings-tillfällen. Vissa ämnen kommer även fortsättningsvis att vara mindre omfattande eller läsas under kort tid, vilket kan innebära att eleven till exempel får vissa slutliga betyg redan i år 1. Men en enskild elev kommer vid ett införande av ämnesbetyg i vissa fall att möta något färre ämnen under sin utbildning och framför allt få färre betyg i sitt gymnasiebevis för anpassade gymnasieskolan. Detta är en följd av ett system med ämnesbetyg och säkerställer att det är elevens kunskaper i slutet av ett ämne som kommer speglas i betyget. Elever på olika utbildningar kommer däremot att läsa olika långt i ämnen, beroende på hur många nivåer i ett ämne som ingår i elevens studieväg.

I nuvarande ämnesplaner anges alltid om en kurs i ett ämne bygger på en annan kurs. I modellen för ämnesbetyg bygger en högre nivå alltid på en underliggande nivå eller ett annat ämne. Av den anledningen har Skolverket gjort bedömningen att det inte längre

behöver anges specifikt när nivåer bygger på varandra i enlighet med modellens grundförutsättningar. I förslagen till ämnesplaner bör däremot anges när en nivå bygger direkt på kunskaper från anpassade grundskolan eller motsvarande.

De nivåer i de ämnen som föreslås i denna remiss har i stor utsträckning samma omfattning i gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola som dagens kurser. Detta beror på att modellen ska lämpa sig för de berörda skolformerna och att ett och samma ämne ofta läses i olika omfattning på olika utbildningar. En annan orsak är att regeringen i propositionen om ämnesbetyg beskriver att behovet av avstämningstillfällen och återkoppling till eleven i form av betyg kommer att ges i ungefär samma utsträckning som idag.²⁰ I många fall betyder det att myndigheten bedömer att 100 poäng är den mest ändamålsenliga omfattningen av en nivå. Det förekommer dock nivåer om 50 poäng, framför allt i de gemensamma ämnena i anpassad gymnasieskola där en sådan omfattning beslutats av riksdagen. I ämnen där så har bedömts lämpligt finnas också förslag på nivåer om 200 poäng.

Centralt innehåll och progression

Det centrala innehållet i dagens ämnesplaner är det ämnesinnehåll som eleven ska få möta i undervisningen. De olika delarna av det centrala innehållet kan få olika mycket utrymme i undervisningen och kombineras på olika sätt utifrån olika delar av ämnets syfte. Utöver det centrala innehållet kan läraren komplettera med ytterligare innehåll utifrån elevernas behov och intresse, men läraren måste i undervisningen åtminstone behandla det som anges i det centrala innehållet.

Progressionen mellan nivåer i ett system med ämnesbetyg behöver konstrueras så att ett innehåll som undervisas på en nivå ligger till grund för det som undervisas på efterföljande nivå. Inledande nivåer av ämnesplanerna innehåller formuleringar av karaktären ”orientering om” eller ”enkelt” för att tydliggöra vilken nivå av kunnande som är tänkt att utvecklas genom undervisningen. I högre nivåer i ett ämne synliggörs progressionen genom till exempel tillägg av innehållsliga områden eller genom olika konkretiseringar av det centrala innehållet som tydliggör vad undervisningen ska behandla i de nivåerna.

I en tidigare behovsanalys inför revideringen av kurs- och ämnesplaner 2019²¹ uppmärksammade Skolverket också frågan om progression. Då konstaterades även behov av att förbättra progressionen mellan skolformer, främst mellan den anpassade grundskolan och den anpassade gymnasieskolan. Där så har bedömts lämpligt har Skolverket därför fortsatt arbetet med att tydliggöra progressionen mellan skolformerna.

En uppsättning betygsriterier

I ett ämnesutformat system ska ett ämne enligt propositionen ha en uppsättning betygsriterier, till skillnad från dagens kursutformade utbildning där varje kurs har en sådan uppsättning. Det innebär att betygsriterierna behöver vara mer övergripande än dagens betygsriterier för att kunna användas för betygsättning på hela ämnet och fungera för betygsättningen i samtliga nivåer.

Ett annat skäl för att de nya betygsriterierna behöver vara övergripande är att ju fler bedömningsaspekter som finns i betygsriterierna, ju större risk för en instrumentell syn på betygsättning, i stället för på lärande och undervisning. Skolverket har redan gjort ett arbete med att minska detaljeringsgraden i betygsriterierna i samband med revideringen av anpassade grundskolans kursplaner.²² En följd av att de nya betygsriterierna blir mindre detaljerade än dagens betygsriterier är att betygsriterierna kan uppfattas som mindre

²⁰ Prop. 2021/22:36 s. 81 och 122.

²¹ Skolverket dnr. 2018:1453.

²² Skolverket dnr. 2019:173 och dnr. 2019:770.

precisa, eftersom detaljer inte skrivs fram på samma sätt som idag. Skolverket har dock bedömt att fördelarna med att minska detaljeringsgraden överväger denna nackdel. Revideringen kan också kräva att detaljer flyttas från dagens betygskriterier till det centrala innehållet.

Nya värdeord i anpassad gymnasieskola

Skolverket föreslår att ämnesplanerna får delvis nya värdeord i betygskriterierna. Av den referensverksamhet och de analyser som Skolverket har genomfört i samband med revideringen av ämnesplanerna för anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning framkommer att värdeorden i gällande ämnesplaner är svåra att förstå och ger stort utrymme för tolkningar. Det är i första hand värdeordet ”medverkar” som kritiserats. I många kurser är det idag det enda värdeordet som används i betygskriterierna för E. Värdeordet tolkas olika av olika lärare, vilket inte är unikt för det här värdeordet, men konsekvensen tycks bli mer långtgående i synen på eleven i undervisningen. I Skolverkets förslag till ämnesplaner föreslås därför nya värdeord för betyget E, till exempel att eleven ”för **mycket enkla** resonemang” eller ”visar **vissa kunskaper**”. Avsikten med förslaget att förändra värdeorden är inte att höja kraven för betyget E. I vissa ämnesplaner har justeringar därför gjorts i det centrala innehållet i syfte att säkerställa att kraven för ett godkänt betyg inte höjs.

Ämnen behöver delas

En följd av en tydlig progression mellan nivåerna och av att varje ämne ska ha samma mål för ämnets samtliga nivåer samt att varje ämne ska ha en uppsättning betygskriterier blir att ett antal ämnen kommer att behöva delas. Om kurserna inte passar att arbetas om i sådan utsträckning att de byggs upp med progression och med gemensamma betygskriterier går nämligen inte modellen för ämnesbetyg att tillämpa. Ett exempel är den nuvarande ämnesplanen för ämnet svenska som idag innehåller fyra kurser. De två första kurserna *svenska 1*, 200 poäng och *svenska 2*, 100 poäng kan i en ämnesutformad anpassad gymnasieskola bilda ett ämne med två nivåer, men de sidoordnade kurserna *litteratur*, 100 poäng och *skrivande*, 100 poäng kan inte ingå i progressionen för svenskämnet då de är konstruerade för att fördjupa endast ett visst delområde inom det bredare ämnet *svenska*. De behöver därmed utformas som egna ämnen med egna mål och betygskriterier. Detta innebär att det totalt sett utifrån Skolverkets förslag kommer att finnas fler ämnen jämfört med idag.

Bildningsbegreppet, det tredelade uppdraget och vissa andra övergripande aspekter i styrdokumentet för anpassade gymnasieskolan

Enligt läroplanen för anpassade gymnasieskolan ska skolan skapa de bästa förutsättningarna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.²³ Bildningsprocesser har således en central roll i utbildningen. Bildningsaspekter uttrycks idag i första hand i läroplanernas inledande delar, medan de har en mer undanskymd roll i ämnesplaner. I Skolverkets arbete med förslagen har följande definition av begreppet bildning använts:

- Bildning som en individuell och öppen process utan givet slut och som drivs av viljan att veta mer och att utvecklas.
- Bildning som innebär individens delaktighet i en gemensam referensram av kunskaper.
- Bildning som förmågan till klokt och etiskt handlande i förhållande till sig själv, till andra människor och naturen.

²³ Förordningen (SKOLFS 2013:148) om läroplan för anpassade gymnasieskolan. Den ändrade benämningen av skolformen träder i kraft den 2 juli 2023.

Skolverket har även kunnat konstatera att det så kallade tredelade uppdraget, det vill säga att den anpassade gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet²⁴ är olika väl representerat i de olika nationella programmen och ämnena, på ett sätt som inte alltid kan förklaras med program- eller ämnesanpassning. Enligt Skolverkets bedömning går bildningsuppdraget och det tredelade uppdraget i linje med varandra.

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) i läroplanerna ses som en del av bildningsuppdraget och återfinns på olika sätt i Skolverkets förslag utifrån ämnets karaktär.

Skolverket föreslår även att vissa andra övergripande aspekter i läroplanerna förstärks i ämnesplanerna utifrån ämnenas karaktär för att säkerställa att läroplanernas intentioner syns på ett tydligare sätt. De aspekter som har setts över i arbetet är demokrati, digital kompetens, entreprenörskap, företagande och hållbar utveckling, jämställdhet samt kritiskt förhållningssätt.

Särskilda förutsättningar för komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå

Målen för den kommunala vuxenutbildningen (komvux) är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande, ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling²⁵. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Den ska också utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar.²⁶ Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska också utformas så att den enskildes studier kan kombineras med studier inom komvux andra skolformsdelar men även kunna kombineras med arbete²⁷. Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå bedrivs idag i form av kurser och i form av ett komvuxarbete. I den beslutade propositionen föreslår regeringen att det ska införas ett ämnesutformat system med ämnesbetyg även i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

De fyra perspektiven (det etiska perspektivet, miljöperspektivet, det internationella perspektivet och det historiska perspektivet) återfinns i läroplanen för vuxenutbildningen²⁸. Utöver dessa fyra perspektiv lyfter läroplanen för vuxenutbildningen fram ytterligare två perspektiv: ett femte perspektiv om att ”utbildningen ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta nya idéer i handling och att lösa problem”, samt ett sjätte perspektiv om att ”vuxenutbildningen ska bidra till att utveckla elevernas digitala kompetens och utbildningen ska bidra till att alla elever utvecklar förståelse av hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling”. Sammantaget bedömer Skolverket att de förslag som gäller bildningsperspektivet och andra övergripande aspekter ligger väl i linje med vuxenutbildningens uppdrag.

Av läroplanen framgår också att vuxenutbildningens målgrupp är heterogen och att eleverna är individer med i hög grad olika förutsättningar. Även elevernas mål med utbildningen kan variera kraftigt. Detta blir än mer tydligt sett till komvux som anpassad utbildning. Utbildningen måste därför anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och den kan variera både i längd och till innehåll. Det är viktigt att elever kan börja på den nivå där de befinner sig kunskapsmässigt, utan att behöva ”läsa upp”

²⁴ 18 kap. 2 § skollagen (2010:800).

²⁵ 20 kap. 2 § skollagen.

²⁶ 20 kap. 2 § skollagen.

²⁷ Inom målgruppen för komvux som anpassad utbildning är det också vanligt att studier kombineras med daglig verksamhet.

²⁸ Förordningen (SKOLFS 2012:101) om läroplanen för vuxenutbildningen.

tidigare nivåer. Kopplat till detta är det viktigt att lyfta behovet av att i det ämnesutformade systemet fortsatt kunna dela upp nivåer i delnivåer, på motsvarande sätt som nationella kurser inom särskild utbildning på gymnasial nivå idag får delas upp i delkurser.²⁹ Detta är vanligt förekommande inom skolformsdelen idag. Detta är viktigt för kompletterande och fortsatta studier i stort och kan även vara viktigt för att kunna få ett komvuxbevis. I den av riksdagen beslutade propositionen anges att blandbetyg, det vill säga betyg från olika system, ska vara möjligt i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.³⁰ För att detta ska vara möjligt behöver regeringen besluta om nödvändiga förordningsändringar. Sådana ändringar kan innebära att Skolverket behöver ta fram nya föreskrifter som anger vilka kurser som motsvarar vilka ämnen eller nivåer i ämnen. I propositionen aviseras om ett bemyndigande för Skolverket att föreskriva om detta och att myndigheten bör ta fram ett underlag som baseras på var innehållet i respektive kurs ska återfinnas i de nya ämnesplanerna som ska tillämpas från 1 juli 2025, samt vilka kurser som kan ersätta ämnesnivåer.

Intentionen med reformen om att skapa långa sammanhållna ämnen motsvarar inte automatiskt det behov av flexibilitet som elever i komvux som anpassad utbildning kan ha. En utgångspunkt där är att en elev inte ska läsa mer än nödvändigt sett till elevens syfte och mål med sina studier. Indelningen i nivåer är dock avsedd att stödja den nödvändiga flexibiliteten, inte minst för att underlätta för elever inom komvux som anpassad utbildning att få en utbildning utifrån individens behov.

I den delredovisning av regeringsuppdraget som Skolverket lämnade till regeringen i september 2022³¹ redovisade myndigheten förslag avseende målen för gymnasiearbetet i anpassade gymnasieskolan. Dessa förslag gäller inte för komvux då Skolverket har bemyndigande att meddela föreskrifter om komvuxarbetet. De nyligen införda målen för komvuxarbetet som regleras av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2021:29) om mål för komvuxarbetet har inte setts över i detta arbete och ingår därför inte i denna remiss. Om Skolverkets förslag till ändringar i målen för gymnasiearbetet i anpassade gymnasieskolan realiseras avser myndigheten dock att se över målen för komvuxarbetet. Sammantaget ser Skolverket att flera följdändringar kommer att behöva införas i förordningen om vuxenutbildning till följd av ämnesbetygsreformen och Skolverkets förslag.

Kopplingen till ett framtida yrkesliv behöver stärkas för anpassade gymnasieskolan

I reformen av anpassade gymnasieskolan 2013³² betonades vikten av att i högre grad förbereda eleverna för ett framtida yrkesliv. Skolverket har dock konstaterat att kopplingen till framtida yrkesliv behöver stärkas och anpassas ytterligare till skolformen.

Ett sätt att stärka kopplingen till ett framtida yrkesliv har varit att låta ämnen och innehåll i den anpassade gymnasieskolan i högre grad motsvara yrkesämnen i gymnasieskolan. På detta sätt underlättas samarbetet mellan skolformerna på ett sätt som kan medverka till en stärkt koppling till det framtida yrkeslivet.

Anpassade gymnasieskolans programstrukturer

Bestämmelser om omfattningen av de gymnasiegemensamma ämnena på ett visst nationellt program i anpassade gymnasieskolan finns i bilaga 4 till skollagen och för de programgemensamma ämnena i bilaga 2 till gymnasieförordningen.³³

²⁹ 2 kap. 10 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

³⁰ Prop. 2021/22:36 s. 103 ff.

³¹ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

³² Propositionen *En gymnasiesärskola med hög kvalitet* (prop. 2011/12:50).

³³ Skollagen (2010:800) och gymnasieförordningen (2010:2039).

Skolverkets programstrukturer för respektive nationellt program i anpassade gymnasieskolan utgörs för den kursutformade anpassade gymnasieskolan av de föreskrifter som reglerar vilka kurser som ingår i programmet och vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning.³⁴ För den ämnesutformade anpassade gymnasieskolan föreslår Skolverket en ny programstruktur för varje nationellt program som utgår från vilka ämnen och nivåer i dessa ämnen som ska ingå på programmet. Skolverket har i september 2022 redovisat till regeringen Skolverket förslag på de delar av programstrukturen som regleras i bilaga 4 till skollagen och i bilaga 2 till gymnasieförordningen.³⁵ Skolverket redovisade även förslag till ändrade namn för vissa av de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan, vilka regleras i bilaga 3 till skollagen. Det är regeringen som beslutar hur dessa förslag ska hanteras vidare. Förslagen i denna remiss utgår från förslagen som redovisades till regeringen och innehåller de delar av programstrukturerna som i den ämnesutformade anpassade gymnasieskolan skulle motsvara Skolverkets nuvarande bemyndiganden att föreskriva om programstrukturerna.

I ett ämnesutformat system ska varje ämne ha en ämnesplan. Ett ämne ska bestå av en eller flera nivåer. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.³⁶ I prop. 2021/22:36 anges att sådana skäl kan finnas till exempel när det gäller dagens ämne *moderna språk*. I dag kan en elev i ämnet *moderna språk* till exempel läsa kursen *moderna språk 1* i både *tyska* och *franska* och därmed få två separata kursbetyg, ett i varje språk. På motsvarande sätt kan en elev i ämnet *musik* parallellt läsa olika instrument exempelvis dels *flöjt*, dels *piano*, och få ett betyg för varje instrument. Modellen för ämnesbetyg innebär dock att ett godkänt betyg som sätts på en högre nivå i ett ämne med flera nivåer anses omfatta lägre nivåer i ämnet och ersätta betyg som har satts på sådana nivåer. Regeringen anför i propositionen att systemet bör renodlas så att det inte ska vara möjligt att sätta flera betyg på samma nivå i ett ämne. Det innebär att till exempel *franska* som modernt språk och *tyska* som modernt språk behöver utgöra olika ämnen. Det kan samtidigt enligt regeringen vara rimligt att dessa ämnen har en gemensam ämnesplan. För sådana ämnen ser Skolverket behov av att i programstrukturerna kunna ange det som föreslås bli namnet på den gemensamma ämnesplanen. I de förslag till programstrukturer som nu remitteras föreslås därför att namnet på den gemensamma ämnesplanen för *moderna språk* anges, även om det inte utgör ett eget ämne.

Garanterad undervisningstid

Elever i anpassade gymnasieskolan har rätt till en minsta garanterad undervisningstid på minst 3 600 undervisningstimmar om 60 minuter.³⁷ De flesta kurser har idag en omfattning om 100 gymnasiepoäng i anpassad gymnasieskola, där antalet gymnasiepoäng är ett mått på den tänkta studieomfattningen av en kurs och på dess beräknade arbetsinsats. Det regleras att det är huvudmannen som beslutar om antalet undervisningstimmar för varje kurs och gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren.³⁸ Regeringen har inte ännu kungjort förordningsändringar till följd av ämnesbetygsreformen. Skolverket utgår i nuläget från att de nya regleringarna kommer att motsvara nuvarande reglering och att möjligheten att anpassa och till exempel öka antalet undervisningstimmar när det gäller de nivåer där skolan bedömer att det särskilt behövs, kvarstår. Det kan exempelvis handla om den sista nivån i ett ämne.

³⁴ Skolverkets bemyndiganden finns i 4 kap. 1 a och 5 §§ gymnasieförordningen.

³⁵ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

³⁶ 19 kap. 22 § och 20 kap. 6 § skollagen.

³⁷ 19 kap. 17, 19 och 20 §§ skollagen.

³⁸ 4 kap. 22 § gymnasieförordningen (2010:2039).

Gymnasiegemensamma ämnen i anpassade gymnasieskolan

Engelska

Ämnesplanen i *engelska* föreslås behålla sin nuvarande struktur och omfatta tre nivåer om 100 poäng vardera. I arbetet med att förbereda för ämnesbetyg i ämnet *engelska* har Skolverket arbetat för att flytta den progression som i dag finns i betygskriterierna för de olika kurserna till det centrala innehållet i de olika nivåerna. Det har även funnits ett behov av att tydliggöra vilken svårighetsgrad de olika nivåerna i ämnet avser. Förslaget till ämnesplan innehåller därför förtydliganden av vilken svårighetsgrad som avses i de olika nivåerna ifråga om läs- och hörförståelse, till exempel ”texter, främst korta och enkla” i *engelska*, nivå 1. Även det centrala innehållets anknytning till arbetslivet har förstärkts genom innehållet ”Ämnesområden som är användbara inom arbetslivet” i *engelska*, nivå 1 och 2. Flytten av progression från betygskriterierna har i Skolverkets förslag medfört en jämnare stegring mellan betygsstegen men, även en viss glidning i vad som krävs för olika betygssteg jämfört med dagens kurser.

Skolverket föreslår att den del av målen och betygskriterierna i den nuvarande ämnesplanen för ämnet *engelska* som handlar om att reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där engelska används utgår. Motivet är att ett sådan del i betygskriterierna kan medföra en risk att fler elever än i dag inte får ett godkänt betyg i *engelska* eftersom **medverkar** och **bidrar** enligt Skolverkets förslag inte längre kommer att användas i betygskriterierna. I bedömningen har Skolverket beaktat att motsvarande mål finns i anpassade grundskolan. Där finns dock konstruktionen med **medverkar** och **bidrar** kvar i betygskriterierna för betyget E vilket innebär större ökad flexibilitet vid betygssättningen. Skolverkets avsikt med förslaget är inte att minska utrymmet för sociokulturellt innehåll i undervisningen. Därför kvarstår detta med samma omfattning i centralt innehåll som i nuvarande ämnesplan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *engelska* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *engelska*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *engelska* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *engelska* i anpassade grundskolan.

Estetisk verksamhet

Skolverket föreslår att ämnet *estetisk verksamhet* kvarstår som eget ämne med en nivå om 100 poäng.

Ämnets bidrag till kulturlivet är stärkt med följande skrivning: ”Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att genom sina kunskaper om och färdigheter i estetiska uttryck bidra till ett rikt kulturliv i samhället.” Även begreppsanvändning, jämförd arbetsmiljö samt praktiskt arbete föreslås stärkas i ämnet *estetisk verksamhet* med följande skrivningar i syftetexten: Undervisningen ska även behandla ämnesspecifika begrepp. Undervisningen ska betona en jämförd och inkluderande arbetsmiljö med utgångspunkt i samtycke och trygghet. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att arbeta praktiskt med olika former av skapande verksamhet, både på egen hand och tillsammans med andra, för att därigenom utveckla förmåga att kommunicera med estetiska uttryck.” Vidare har begreppet drama har ersatts med begreppet teater i ämnet generellt för att bättre spegla konstformen teater.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *estetisk verksamhet* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *estetisk verksamhet*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *estetisk verksamhet* fortsatt ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Historia

Ämnet *historia* föreslås uppdateras och struktureras i tre nivåer: *historia*, nivå 1, 50 poäng, *historia*, nivå 2, 100 poäng och *historia*, nivå 3, 100 poäng. *Historia*, nivå 1, 50 poäng är den enda nivå som läses av samtliga elever inom skolformen. Detta skapar utmaningar för att hitta en rimlig balans mellan vad som är så pass viktigt att det bör ingå för alla och vad som är rimligt att ta upp i undervisningen inom ramen för nivåns omfattning.

Den föreslagna ämnesplanen för *historia* i anpassade gymnasieskolan är reviderad så att den, så långt det är möjligt, ska likna ämnesplanen för *historia* i gymnasieskolan. Nytt centralt innehåll, liknande *historia* i gymnasieskolan, är skrivningar om en minoritetsgrupps historia i *historia*, nivå 1 och de nationella minoriteterna i Sverige i *historia*, nivå 2.

I ämnet uppmuntras det till praktiska moment i undervisningen genom att det i syftet står att teoretiska moment bör förtydligas och kompletteras genom praktiska moment där detta är möjligt och att det i det centrala innehållet i nivå 1 står ”Hur historiska händelser och aktörer används, till exempel i gatunamn och minnesmärken”.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *historia* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *historia*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *historia* i anpassade gymnasieskolan motsvarar *sambällsorienterande ämnen* i anpassade grundskolan.

Idrott och hälsa

Den nu gällande ämnesplanen i idrott och hälsa omfattar tre kurser, *idrott och hälsa* 1, 200 poäng, *idrott och hälsa* 2, 100 poäng samt *idrott och hälsa* 3, *vald idrott*, 100 poäng.

Ämnet *idrott och hälsa* föreslås omfatta två nivåer: *idrott och hälsa*, nivå 1, 200 poäng, som i nu gällande ämnesplan, samt nivå 2, 100 poäng. Skolverket föreslår att en tydligare progression mellan de två nivåerna skrivs fram. Till exempel föreslår Skolverket fysiska aktiviteter som utvecklar en allsidig rörelseförmåga, däribland dans och rörelse till musik för elever som läser *idrott och hälsa* nivå 1. Detta blir i nivå 2 fördjupning i några fysiska aktiviteter som befäster och utvecklar en allsidig rörelseförmåga.

Enligt föreslagen ämnesplan ges eleverna möjlighet att fördjupa sig i självvalda aktiviteter som befäster deras rörelseförmåga som ett steg mot att efter avslutad skolgång kunna göra kloka val som främjar god hälsa genom fysisk aktivitet.

Målpunkterna föreslås precis som i nuvarande ämnesplan i *idrott och hälsa* fortfarande vara tre men ett av målen förstärker nu kunskaper om vilken betydelse fysiska aktiviteter och levnadsvanor har för hälsa och välbefinnande i likhet med gymnasieskolans ämnesplan.

Utifrån den nu gällande ämnesplanen finns modeller för att ge eleverna möjligheter att planera och genomföra träning som de har nytta av resten av livet. Detta upplevs som mycket positivt av referensskolor i stället för som tidigare fokusera mer på enskilda aktiviteter och bedöma dessa. I Skolverkets förslag kvarstår denna möjlighet.

Det har framförts önskemål om skrivningar som mer liknar gymnasieskolans ämnesplan i *idrott och hälsa* särskilt när det gäller kunskaper kring hälsobegreppet och frisk- och riskfaktorer. Skolverket föreslår därför tydligare skrivningar i syftestext och centralt innehåll

om elevernas förmåga att genomföra fysiska aktiviteter på ett ergonomiskt och säkert sätt i såväl vardags- som arbetsliv.

Kursen *idrott och hälsa 3 vald idrott*, 100 poäng föreslås ersättas av ett nytt ämne, *idrottsfördjupning*, som omfattar en nivå om 100 poäng. Ämnet beskrivs under rubriken Ämnesplaner som finns på flera program.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *idrott och hälsa* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *idrott och hälsa* med samma namn. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *idrott och hälsa* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *idrott och hälsa* i anpassade grundskolan.

Matematik

Ämnesplanen i *matematik* föreslås bestå av två nivåer om vardera 100 poäng. Den nuvarande kursen *matematik 3* föreslås utgå, då den inte använts. Även om detta innebär en potentiell begränsning för elever i anpassade gymnasieskolan finns fortfarande möjlighet att läsa nivåer inom *matematik* för gymnasieskolan.

Utöver detta föreslår Skolverket vissa mindre justeringar, framför allt av språklig art, till exempel för att ge ett tydligare och mer likartat språk mellan skolformerna och för att betona matematikens användning inom arbetslivet. Några mer konkreta exempel är att formuleringar om matematiska begrepp justeras både i mål och betygskriterier, för att inte ge en bakvänd progression jämfört med anpassade grundskolan. Termen yrkesliv ändras genomgående till arbetsliv för att i större mån omfatta till exempel daglig verksamhet. Det centrala innehållet som berör mätning av tid har kompletterats med planering av tid.

Bedömningen är att dessa ändringar inte kräver större omställningar i undervisningen, utan i relativt stor mån avspeglar hur undervisningen redan bedrivs.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matematik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *matematik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *matematik* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *matematik* i anpassade grundskolan.

Naturkunskap

Den föreslagna ämnesplanen för *naturkunskap* i anpassade gymnasieskolan är reviderad så att den, så långt det är möjligt, ska likna ämnesplanen för *naturkunskap* i gymnasieskolan.

Ämnesplanen för *naturkunskap* föreslås bestå av två nivåer: *naturkunskap*, nivå 1, 50 poäng och *naturkunskap*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet *naturkunskap* föreslås struktureras på ett sätt som medger en progression genom ämnets nivåer. Det får till följd att till exempel innehåll, som tidigare funnits i en senare kurs, nu påbörjas i nivå 1 för att sedan fördjupas i nivå 2.

Den nuvarande kursen *naturkunskap 3*, 100 poäng är enligt lärare vid referenssamråd en kurs som aldrig används och har därför inte fått någon motsvarighet i det reviderade ämnet.

Ämnet *naturkunskap* har delats. Kurserna *återvinning och kretslopp* 1, 100 poäng och 2, 100 poäng har gjorts om till ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. Avsikten är att få bättre mål och betygskriterier för båda ämnena, eftersom det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk* mer tydligt är ett yrkesämne.

Ämnet har även uppdaterats och återfinns under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program.*

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *naturkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *naturkunskap* i anpassade gymnasieskolan motsvarar *naturorienterande ämnen* i anpassade grundskolan.

Religionskunskap

Skolverket föreslår att ämnet *religionskunskap* fortsatt är strukturerat på samma sätt som idag. Dagens tre kurser ersätts av tre nivåer i ämnet: *religionskunskap*, nivå 1, 50 poäng, *religionskunskap*, nivå 2, 100 poäng och *religionskunskap*, nivå 3, 100 poäng. *Religionskunskap*, nivå 1, 50 poäng är den enda nivå som läses av samtliga elever inom skolformen. Detta skapar utmaningar för att hitta en rimlig balans mellan vad som är så pass viktigt att det bör ingå för alla och vad som är rimligt att undervisa om inom ramen för nivåns omfattning.

Den föreslagna ämnesplanen för *religionskunskap* i anpassade gymnasieskolan är reviderad så att den, så långt det är möjligt, ska likna ämnesplanen för *religionskunskap* i gymnasieskolan. Nytt centralt innehåll, liknande *religionskunskap* i gymnasieskolan, är skrivningar om olika urfolks trosföreställningar i nivå 3. Nytt är även tillägget i nivå 1 om kärlek utifrån olika tolkningar inom religioner och andra livsåskådningar.

I ämnet uppmuntras det till praktiska moment i undervisningen för bättre inläring, såsom i ämnets syfte ”I undervisningen bör teoretiska moment förtydligas och kompletteras genom praktiska moment där detta är möjligt”.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *religionskunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *religionskunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *religionskunskap* i anpassade gymnasieskolan motsvarar *sambällsorienterande ämnen* i anpassade grundskolan.

Samhällskunskap

Ämnet *samhällskunskap* föreslås bestå av tre nivåer. Nivå 1 omfattar 50 poäng och nivå 2 och 3 omfattar 100 poäng vardera. Detta är oförändrat från idag.

Samhällskunskap, nivå 1, 50 poäng är den enda nivå som läses av samtliga elever inom skolformen. Detta skapar utmaningar för att hitta en rimlig balans mellan vad som är så pass viktigt att det bör ingå för alla och vad som är rimligt att undervisa inom ramen för nivåns omfattning.

I ämnets syfte är den mest övergripande förändringen att den medborgarbildande funktionen tydliggjorts. Detta skapar en bättre balans inom det tredelade uppdraget och innebär att bildnings- och demokratiuppdragen, och därmed kopplingen till läroplanens inledande delar, förstärks.

Under rubriken ”Inflytande och beslutsfattande” har de tre första innehållspunkterna i den nuvarande ämnesplanen formulerats om. Rättsprinciper och rättsstaten har stärkts i en egen punkt. Bedömningen är att det inte borde uppfattas som ökad stofffrängsel eftersom det knyter an till och konkretiserar den tidigare skrivningen om att utkräva sina rättigheter.

Under områdesrubriken ”Ekonomiska och sociala frågor” har punkten ”skatter, välfärd och offentlig verksamhet” tillkommit för att tydliggöra kopplingen mellan samhällsnivån och den privatekonomiska och för att skapa en progression från anpassade grundskolan. Dagens punkt om arbetsmarknaden har bedömts vara för omfattande i relation till poängomfattningen och för abstrakt i relation till skolformen och har därför anpassats.

De tidigare kurserna *trafikanthälsa* och *samhällshälsa – arbetslivets villkor* föreslås bli egna ämnen och beskrivs under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *samhällshälsa* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *samhällshälsa*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *samhällshälsa* i anpassade gymnasieskolan motsvarar *samhällsorienterande ämnen* i anpassade grundskolan.

Svenska och svenska som andraspråk

De båda ämnena *svenska* och *svenska som andraspråk* är likvärdiga i utbildningssystemet. Såväl *svenska* som *svenska som andraspråk* läses som gymnasiegemensamma ämnen i anpassad gymnasieskola. De båda ämnena har också ett till stora delar gemensamt innehåll. I syfte att skapa en ökad tydlighet för professionen bedömer Skolverket att det innehåll i de båda ämnesplanerna som är gemensamt bör formuleras på likalydande sätt. Endast skillnader som kan motiveras utifrån målgruppens behov bör kvarstå.

Nedan redovisas först de förslag till förändringar som är desamma för ämnesplanerna. Därefter beskrivs skillnaderna under en rubrik för respektive ämnesplan.

I ämnet syfte har ändringar gjorts i syfte att stärka det tredelade uppdraget, bildningsuppdraget och demokratiuppdraget. I syftet har också förändringar gjorts för att främja kritisk läsning.

Målpunkterna har gjorts färre och mindre detaljerade. Denna förändring har gjorts i syfte att skapa förutsättningar för mindre omfattande och detaljerade betygskriterier.

Det centrala innehållet har strukturerats om i syfte att skapa en tydlig och ändamålsenlig progression genom ämnets nivåer. Även förändringar av innehållsmässig karaktär har gjorts i det centrala innehållet i syfte att främja läsning och litteraturhistorisk bildning.

Progressionen behöver formuleras på ett sätt som gör att den ger goda förutsättningar för elevernas kunskapsutveckling och bildning. Samtliga övergripande kunskapsområden introduceras redan i nivå 1 för att skapa tydliga progressionslinjer. För att undvika upprepning och stoffträngsel har vissa övergripande kunskapsområden skrivits fram med olika fokus i de ingående nivåerna. Exempel på detta är den språkvetenskapliga delen av ämnesplanerna inom vilken språklig variation ingår i *svenska*, nivå 1, och *svenska som andraspråk*, nivå 1, medan språkförhållanden i Sveriges nationella minoritetsspråk återfinns i *svenska*, nivå 2 och *svenska som andraspråk*, nivå 2.

I förslaget till reviderad ämnesplan i *svenska* har läsningen fått ett tydligare fokus i syfte att bidra till genomförandet av ovanstående uppdrag. Ämnets syfte i förslaget till reviderad ämnesplan innehåller skrivningar om att undervisningen ska stimulera elevernas läsinträske.

Kritisk läsning behöver lyftas fram i ämnesplanen. Den pågående samhällsutvecklingen som kännetecknas av omfattande informationsmängd ställer högre krav på denna kompetens än tidigare. Skolverket föreslår därför att kritisk läsning får en större tyngd i den reviderade ämnesplanen i *svenska* och *svenska som andraspråk*.

Svenska

Ämnet *svenska* föreslås omfatta 300 poäng. I nuvarande ämnesplan omfattar ämnet 500 poäng. För att ämnet *svenska* ska fungera i ett ämnesbetygssystem med krav på tydlig progression mellan ämnets nivåer och betygskriterier som gäller för hela ämnet har de fördjupningskurser som i nu gällande ämnesplan ingår i ämnet *svenska*, kurserna *litteratur* och *skrivande*, lyfts ut och gjorts om till egna ämnen om vardera 100 poäng. Dessa ämnen beskrivs under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Två nivåer ingår i ämnet *svenska*, nivå 1, 200 poäng, som bygger på kunskaper från anpassade grundskolan eller motsvarande, och *svenska* nivå 2, 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *svenska*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *svenska* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *svenska* i anpassade grundskolan.

Svenska som andraspråk

Ämnet *svenska som andraspråk* föreslås omfatta 300 poäng. Två nivåer ingår i ämnet, *svenska som andraspråk*, nivå 1, 200 poäng, som bygger på kunskaper från anpassade grundskolan eller motsvarande, och *svenska som andraspråk*, nivå 2, 100 poäng. Ämnesplanen för *svenska som andraspråk* behöver på ett tydligare och mer ändamålsenligt sätt främja andraspråksutveckling samt skapa förutsättningar för en undervisning som möter de behov som elever som lär sig ett andraspråk kan ha. Ämnesplanen har därför kompletterats med skrivningar som syftar till att bättre anpassa ämnesplanen efter målgruppens behov, till exempel skrivningar om flerspråkighet samt strategier för andraspråksutveckling. De skillnader mellan ämnesplanerna för *svenska* respektive *svenska som andraspråk* som inte kan härledas till behov hos målgruppen för respektive ämne har i den reviderade ämnesplanen arbetats bort.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska som andraspråk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *svenska som andraspråk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *svenska som andraspråk* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *svenska som andraspråk* i anpassade grundskolan.

Nationella program i anpassade gymnasieskolan

I denna konsekvensutredning redovisas förslagen för de nationella programmen i anpassade gymnasieskolan. För varje program presenteras först Skolverkets förslag till programstruktur. Därefter redovisas de förslag till ämnesplaner under respektive program som primärt hör till det programmet. Beskrivningen av de olika programmen skiljer sig åt i vissa fall. Detta beror på programmens olika karaktär och behov av att synliggöra ett visst program med en viss struktur. Programmen redovisas i bokstavsordning.

Under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program* redovisas ämnesplaner som förekommer på ett flertal program. En särskild rubrik finns också för *Ämnesplaner för döva och hörselskadade*.

Skolverket lämnade den 16 september 2022 en redovisning till regeringen avseende förslag som kräver regeringens eller riksdagens beslut. För förslag gällande programmens namn

och vilka programgemensamma ämnen som ska ingå i programmen och dess hänvisas till regeringsredovisningen.³⁹

Programmet för estetiska verksamheter

Programstruktur

Skolverket föreslår att programstrukturen ändras avseende ämnena *digitalt skapande*, *medieproduktion*, *estetisk kommunikation* och *service och bemötande*. Ämnet *digitalt skapande*, nivå 1, 100 poäng föreslås ingå i det programgemensamma utrymmet och ersätta ämnet *medieproduktion* 1, som i stället blir valbart i programfördjupningen. Ämnet *estetisk kommunikation* har i dag två kurser om 100 poäng som båda är programgemensamma. Skolverket föreslår att *estetisk kommunikation*, nivå 1, 100 poäng förblir programgemensamt och att nivå 2, 100 poäng flyttas till programfördjupningen. Vidare föreslås att det programgemensamma ämnet *konst och kultur* byter namn till *konstarna och samhället*.

Skolverket föreslår vidare att ämnet *service och bemötande*, nivå 1, 100 poäng läggs till i det programgemensamma utrymmet för att stärka kopplingen till ett framtida yrkesliv. Estetiska kunskaper används inom många yrkesområden och för att tydligare peka på möjligheter till arbete inom fler yrkesområden, där estetiska kunskaper kan komma till gagn, till exempel handel, omsorg och kultur, bedömer Skolverket att kopplingen till ett framtida yrkesliv tydliggörs.

Ämnesplaner på programmet för estetiska verksamheter

Animation

Ämnet *animation* är avdelat från ämnet *medieproduktion* som föreslås bli ett eget ämne med en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *medieproduktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *animation*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *animation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Bild och form

Ämnet *bild och form* är en ny benämning på dagens ämne *bild* och föreslås bestå av tre nivåer om vardera 100 poäng. Då ämnet föreslås byta namn i gymnasieskolan föreslås samma namnändring i anpassad gymnasieskola. Ämnets innehåll är uppdaterat.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bild* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bild och form*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *bild* i anpassade grundskolan motsvarar ämnet *bild och form* i anpassade gymnasieskolan.

³⁹ Redovisning av uppdrag om införandet av ämnesbetyg i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och inom komvux på gymnasial nivå och som särskild utbildning på gymnasial nivå samt uppdrag om att lämna förslag till åtgärder som rör hantverksprogrammet, dnr. 2020:1822.

Dans

Ämnet *dans* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne med tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *dans* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *dans*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Digitalt skapande

Skolverket föreslår att ämnet *digitalt skapande* uppdateras och kvarstår som eget ämne med en nivå om 100 poäng. Ämnet föreslås bli programgemensamt och ersätta dagens ämne *mediaproduktion*. Ämnet föreslås bli programgemensamt på både programmet för estetiska verksamheter i anpassad gymnasieskola och på estetiska programmet i gymnasieskolan. För att programmen ska spegla varandra föreslås ändringen gälla båda programmen och skolformerna.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *digitalt skapande* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *digitalt skapande*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare bedömer Skolverket att lärare som är behöriga i något av ämnena *bild och form* eller *musik* i anpassad gymnasieskola ska kunna bli behöriga om de har läst 15 högskolepoäng i digitalt skapande inom ett estetiskt område.

Skolverket föreslår att ämnet *digitalt skapande* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Estetisk kommunikation

Ämnet *estetisk kommunikation* föreslås uppdateras och kvarstå som eget ämne i två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *estetisk kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *estetisk kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *estetisk kommunikation* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Formgivning och design

Skolverket föreslår att det nuvarande yrkesämnet *form och design* byter namn till *formgivning och design*. Ämnet är uppdaterat och föreslås bestå av två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *form och design* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *formgivning och design*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fotografisk bild

Ämnet *fotografisk bild* föreslås uppdateras och struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fotografisk bild* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fotografisk bild*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *fotografisk bild* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Instrument eller sång

Skolverket föreslår en ny ämnesplan, *instrument eller sång*, för ämnen inom instrument och sång. Den nya ämnesplanen utgår från motsvarande ämne i gymnasieskolan och ersätter den nuvarande kursen *musik – specialisering* i ämnet *musik* i anpassade gymnasieskolan. Den nya ämnesplanen föreslås bestå av en nivå om 100 poäng. Den föreslagna ämnesplanen för ämnen inom *instrument eller sång* är formulerad så att individuella instrument eller sång kan läsas inom ramen för ämnesplanen. Varje instrument eller sång föreslås utgöra ett eget ämne. Därmed ska ämnesplanen kunna omfatta flera olika ämnen inom instrument eller sång och betyg ska kunna ges i respektive instrument eller sång. Av bestämmelserna i skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.⁴⁰ Utifrån att det finns möjlighet för Skolverket att reglera att en ämnesplan får vara gemensam för flera ämnen föreslår Skolverket att det av bilagan till föreskrifterna om en gemensam ämnesplan för ämnen inom instrument eller sång ska framgå vilka ämnen i form av uppräknade instrument, eller sång, som ämnesplanen gäller för. Skolverket bedömer att respektive skola, dess resurser och lärarkompetens är avgörande för huruvida skolan kan erbjuda undervisning i respektive ämne. Skolan behöver därmed inte erbjuda undervisning i samtliga instrument.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *instrument eller sång*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

En lärare i anpassade gymnasieskolan är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Läraren är dock även behörig att undervisa i andra ämnen eller ämnesområden för vilka lärarens kompetens är relevant. Skolverket bedömer att ämnena inom *instrument eller sång* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *musik* i anpassade grundskolan.

Konstarterna och samhället

Skolverket föreslår att det nuvarande ämnet *konst och kultur* byter namn till *konstarterna och samhället*. Ämnet föreslås uppdateras och ha ett tydligare fokus mot konstarterna och samhället. Innehållet i ämnet speglar samma innehåll som motsvarande ämne på gymnasieskolans estetiska program där den nuvarande kursen med samma namn föreslås delas av från ämnet *konst och kultur* och bli ett eget ämne med namnet *konstarterna och samhället*. Ämnet föreslås få en nivå om 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *konst och kultur* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *konstarterna och samhället*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *konstarterna och samhället* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Medieproduktion

Skolverket föreslår att det nuvarande ämnet *medieproduktion* ska delas upp i två ämnen; *medieproduktion* och *animation*, och baseras på dagens motsvarande kurser. Ämnet *medieproduktion* är uppdaterat och föreslås bestå av en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *medieproduktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *medieproduktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan. Vidare bedömer Skolverket att lärare som är behöriga i något av ämnena

⁴⁰ 19 kap. 22 § och 20 kap. 6 § skollagen.

bild och form, fotografisk bild eller *musik* i anpassad gymnasieskola ska kunna bli behöriga om de har läst 15 högskolepoäng i medieproduktion eller mediekommunikation.

Skolverket föreslår att ämnet *medieproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Musik

Ämnet *musik* omfattar i dagens system totalt fyra kurser om vardera 100 poäng: *musik 1 och 2, musikproduktion* och *musik – specialisering*. Ämnet *musik* är omfattande och Skolverket bedömer att ämnet har olika områden som behöver delas av för att kunna struktureras i enlighet med modellen för ämnesbetyg. Skolverket föreslår därför att det nuvarande ämnet *musik* delas och struktureras om till flera ämnen: *musik* och *musikproduktion* samt de ämnen som omfattas av ämnesplanen *instrument eller sång*. Dessa nya ämnen är baserade på dagens kurser och förändrade utifrån behov från skolverksamheterna. Det nya ämnet *musik* är uppdaterat och föreslås struktureras i två nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *musik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *musik* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *musik* i anpassade grundskolan.

Musikproduktion

Skolverket föreslår att den nuvarande kursen *musikproduktion* delas av från ämnet *musik* och blir ett eget ämne. Ämnet är renodlat inriktat på musikproduktion. Ämnet motiveras även utifrån motsvarigheten i gymnasieskolan. Ämnet har en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *musik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *musikproduktion*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *musikproduktion* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Teater

Ämnet *teater* omfattar i dagens system fyra kurser om vardera 100 poäng. Skolverket föreslår att ämnet delas och struktureras om till två nya ämnen; *teater* och *teater – vald uttrycksform*, baserade på dagens kurser. Ämnesplanen för ämnet *teater* är uppdaterad och föreslås struktureras i tre nivåer om vardera 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *teater*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Teater – vald uttrycksform

Teater – vald uttrycksform föreslås bli ett nytt ämne baserat på dagens kurs *teater – specialisering* i det nuvarande ämnet *teater*. Ämnet *teater – vald uttrycksform* är uppdaterat och föreslås omfatta en nivå på 100 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *teater* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *teater – vald uttrycksform*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *teater – vald uttrycksform* bör klassificeras som ett teaterämne i anpassad gymnasieskola eftersom enbart en typ av utbildning bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Programmet för fastighet och byggnation⁴¹

Programstruktur

Skolverket har föreslagit till regeringen att ämnena *byggkunskap* och *fastighetsskötsel* läggs i den programgemensamma delen. Skolverket föreslår att nivå 1 i respektive ämne ingår i det programgemensamma utrymmet. Det tidigare programgemensamma ämnet *material och verktyg* föreslås utgå. Innehållet i det nuvarande ämnet *material och verktyg* föreslås fördelas på de två nya ämnena *byggkunskap* och *fastighetsskötsel*. Denna förändring har lett till en utökning med 100 poäng av ämnet *byggkunskap* i jämförelse med det nuvarande ämnet *bygg och anläggning*. Därtill har förändringen lett till en omfördelning av centralt innehåll mellan ämnena *byggkunskap* och *fastighetsskötsel* inom ramen för respektive ämnes nivå 1. Skolverkets förslag till ändringar i programstrukturen följer av arbetet med att förtydliga, fördjupa och bredda programmets innehåll i syfte att ge bättre möjligheter till arbete i ett framtida arbetsliv.

Skolverkets analys visar att eleverna i viss utsträckning får arbete inom fastighetsskötsel med fokus på yttre miljö, avfallshantering och återvinning. Dessutom erfar Skolverket att eleverna får arbete inom fackhandel samt inom de sektorer som hanterar återanvändning kopplat till handel. Med detta som bakgrund föreslår Skolverket en förstärkning i programfördjupningen med ämnen kopplade till områden som försäljning, återvinning och produktutveckling. Därtill föreslås programfördjupningen förstärkas med ämnen för de elever som vill fördjupa sig inom programmets huvudområden *bygg* respektive *fastighet*.

Ämnesplaner på programmet för fastighet och byggnation

Byggkunskap

Skolverket föreslår att det nya ämnet *byggkunskap* innehåller det nuvarande ämnet *bygg och anläggning* och kurserna *bygg och anläggning* 1, 2 och 3. Det nya ämnet, *byggkunskap*, föreslås få två nivåer om 200 poäng vardera. Skolverket föreslår en utökning av ämnets omfattning med 100 poäng med anledning av att delar av dagens ämne *material och verktyg* har tillförts i ämnet. Ämnet ger tillsammans med ämnet *fastighetsskötsel* en bredd i programfördjupningen, vilket ger eleverna möjlighet till anpassning utifrån behov, intresse och möjlighet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bygg och anläggning* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *byggkunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fastighetsskötsel

Det nya ämnet *fastighetsskötsel* föreslås utgå från det nuvarande ämnet *fastighetsskötsel* med kurserna, *fastighetsskötsel*, 200 poäng, *fastighetsskötsel – byggnadsunderhåll*, 100 poäng och *fastighetsskötsel – inre miljö*, 100 poäng. Skolverket föreslår att det nya ämnet *fastighetsskötsel* inom ämnesutformningen består av två nivåer om 200 poäng vardera.

Ämnets omfattning i poäng är oförändrad. Ämnets första nivå ligger i den programgemensamma delen och ämnets andra nivå ligger i programfördjupningen. Nuvarande innehåll i ämnet *material och verktyg* har fördelats på de två nya ämnena *byggkunskap* och *fastighetsskötsel*. Därtill har förändringen lett till en omfördelning av centralt

⁴¹ Nuvarande programmet för fastighet, anläggning och byggnation.

innehåll mellan ämnena *byggkunskap* och *fastighetskötsel* inom ramen för respektive ämnes nivå 1.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fastighetskötsel* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetskötsel*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Måleri

Skolverket föreslår att ämnet *måleri* i stora delar lämnas oförändrat utifrån nuvarande ämne *måleri*. Skolverket föreslår att ämnets poängomfattning lämnas oförändrad genom att omfatta två nivåer om 100 poäng vardera. I Skolverkets förslag har det centrala innehållet i ämnet *måleri* omarbetats med syfte att skapa en tydligare konkretion och progression mellan nivåerna. Därtill har centralt innehåll från dagens ämne *material och verktyg* tillförts i ämnets centrala innehåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *måleri* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *måleri*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Återvinning, återanvändning och återbruk

Skolverket föreslår att det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk* utgår från kurserna *återvinning och kretslopp 1* och *återvinning och kretslopp 2* i dagens ämne *naturkunskap*. Skolverket föreslår att det nya ämnet får namnet *återvinning, återanvändning och återbruk* med två nivåer om 100 poäng vardera.

Avsikten med Skolverkets förslag att dela ämnet *naturkunskap* är att få bättre mål och betygsriterier för båda ämnena, eftersom det centrala innehållet i det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk* mer tydligt är ett yrkesämne. Ämnesinnehållet i det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk*, nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng har även utökats och konkretiserats som yrkesämne, så att mål och betygsriterier än mindre kan vara gemensamma med dagens kurser, *återvinning och kretslopp 1* och 2, i ämnet *naturkunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hantverkstekniker* eller *form och design* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *återvinning, återanvändning och återbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur programmet för fastighet och byggnation

Skolverket föreslår att ämnet *material och verktyg* utgår ur programmet.

Programmet för fordonsvård och godshantering

Programstruktur

Skolverket föreslår omarbetade och moderniserade ämnesplaner och programstruktur för programmet för fordonsvård och godshantering för att behandla mer avgränsade yrkesområden. De nya ämnena och den reviderade programstrukturen bedöms ge eleverna bättre förutsättningar att möta det arbetsliv som finns år 2029, då de första eleverna i den anpassade gymnasieskolan har slutfört utbildningen. De nya ämnena har också anpassats till ämnesbetygsmodellen. Skolverket har i samband med arbetet haft dialog med bland annat representanter för fordons- och transportbranschen.

Skolverket har tidigare föreslagit⁴² regeringen att ämnet *fordonsteknik* ska utgå samt att de andra ämnena *fordonsbranschen* och *godshantering* inom den programgemensamma delen ersätts av det nya ämnet *fordonsvård och godshantering*. Om regeringen beslutar enligt

⁴² Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

Skolverkets förslag medför det att den programgemensamma delen minskar med 100 poäng.

När det gäller yrkesämnena som föreslås inom programfördjupningen får eleverna möjlighet att tillgodogöra sig fördjupade kunskaper som är mer sammanhängande än idag. Eleverna får också utökande valmöjligheter inom flera fördjupningsområden.

Skolverket bedömer att de nya yrkesämnena och den omarbetade programstrukturen stärker elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen samt att elevernas möjligheter till anställning stärks.

Ämnesplaner på programmet för fordonsvård och godshantering

Fordonsvård och godshantering

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och godshantering* består av nivå 1, 200 poäng och nivå 2, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar verksamheter och olika arbetsmiljöer inom fordonsvård och godshantering. Vidare behandlar ämnet även enklare arbetsuppgifter inom områdena fordonsvård och godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i de nuvarande ämnena *fordonsbranschen*, *fordonsteknik* eller *godshantering* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fordonsvård och godshantering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik* som består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar fordonsvård och underhåll av fordon. Ämnet behandlar även fordons huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för fordonsvård och underhåll av fordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – bussar

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – bussar*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar fordonsvård och underhåll av bussar. Ämnet behandlar även bussars huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för fordonsvård och underhåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik – bussar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – cyklar och mopeder

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – cyklar och mopeder*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar enklare service och underhåll av cyklar och mopeder. Ämnet behandlar även cyklars och mopeders huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för service, underhåll och enklare reparationer.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – grönyte- och småmaskiner

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – grönyte- och småmaskiner*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar enklare service, vård och underhåll av grönyte- och småmaskiner samt deras redskap och tilläggsutrustningar.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik – grönyte- och småmaskiner*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – lastbilar och anläggningsmaskiner

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – lastbilar och anläggningsmaskiner*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar fordonsvård och underhåll av lastbilar och anläggningsmaskiner. Ämnet behandlar även lastbilars och anläggningsmaskiners huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för fordonsvård och underhåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik – lastbilar och anläggningsmaskiner*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fordonsvård och underhållsteknik – personbilar

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fordonsvård och underhållsteknik – personbilar*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar fordonsvård och underhåll av fordon. Ämnet behandlar även fordons huvudkomponenter samt produkter, verktyg och utrustning för fordonsvård och underhåll av fordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *fordonsteknik* eller *fordonsvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *fordonsvård och underhållsteknik – personbilar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Godshantering, lager och terminal

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *godshantering, lager och terminal* består av nivå 1, 200 poäng, nivå 2, 200 poäng och nivå 3, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods inom lager och terminal. Ämnet behandlar även lagerhållning och inventering av gods samt teknisk utrustning för godshantering.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *godshantering, lager och terminal*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – byggvaror

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – byggvaror*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods på lager för byggvaror. Ämnet behandlar även lagerhållning av byggvaror.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och gods – byggvaror*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – dagligvaror

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – dagligvaror*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods på lager för dagligvaror. Ämnet behandlar även sortering och lagerhållning av dagligvaror.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *lager och gods – dagligvaror*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – fordonsdelar

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – fordonsdelar*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar arbetsplatser där fordonsdelar hanteras. Ämnet behandlar även hantering, och lagerhållning av fordonsdelar.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och gods – fordonsdelar*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – handelsträdgård

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – handelsträdgård*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods på lager för produkter inom handelsträdgårdar. Ämnet behandlar även sortering och lagerhållning av produkter för handelsträdgårdar.

Lärare som är behöriga att undervisa i något av de nuvarande ämnena *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och gods – handelsträdgård*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lager och gods – jordbruk och skogsbruk

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *lager och gods – jordbruk och skogsbruk*, nivå 1, 200 poäng. Ämnet är nytt och behandlar hantering av gods på lager för jordbruk och skogsbruk. Ämnet behandlar även sortering och lagerhållning av produkter för jordbruk och skogsbruk.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *godshantering* eller *lager och terminal* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *lager och gods – jordbruk och skogsbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur programmet för fordonsvård och godshantering

Ämnet *hjulutrustningsteknik* föreslås utgå och det ämnesinnehåll som bedömts vara relevant för framtiden har fördelats ut och integrerats i de nya ämnena *fordonsvård och underhållsteknik*, *fordonsvård och underhållsteknik – personbilar*, *fordonsvård och underhållsteknik – grönyte- och småmaskiner*, *fordonsvård och underhållsteknik – bussar*, *fordonsvård och underhållsteknik – lastbilar och anläggningsmaskiner* och *fordonsvård och underhållsteknik – cyklar och mopeder*.

Ämnet *lager och terminal* utgår och det ämnesinnehåll som bedömts vara relevant för framtiden har fördelats ut och integrerats i de nya ämnena *godshantering*, *lager och terminal*, *lager och gods – fordonsdelar*, *lager och gods – jordbruk och skogsbruk*, *lager och gods – handelsträdgård*, *lager och gods – dagligvaror* och *lager och gods – byggvaror*.

Programmet för handel och service⁴³

Programstruktur

Skolverket har lämnat förslag till regeringen om att ämnena *försäljning och kundservice*, 100 poäng och *praktisk marknadsföring*, 100 poäng läggs till i den programgemensamma delen. Skolverket föreslår att nivå 1 i de respektive ämne ingår i det programgemensamma utrymmet. Ämnet *service och bemötande* föreslås ersättas med ämnet *försäljning och kundservice*. Ämnet *handel* föreslås utökas till två nivåer, *handel*, nivå 1, 100 poäng och *handel*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet *information och kommunikation* föreslås kvarstå i nuvarande omfattning.

Skolverket föreslår att ämnena *administration* och *inköp och logistik* får förändringar som påverkar programfördjupningen. Ämnet *administration* återfinns i förslaget endast i programfördjupningen. Vidare föreslår Skolverket att det nuvarande ämnet *inköp och logistik* byter namn till *logistik* och får en nivå om 100 poäng och finns i förslaget endast i programfördjupningen.

För att tydligare stärka kopplingen till ett framtida arbetsliv för målgruppen har programstrukturen setts över. Eftersom de flesta arbetstillfällen finns inom service i butik eller lager har ett syfte varit att tydliggöra vilka arbetsuppgifter som elevgruppen kan utföra efter avslutad utbildning. Skolverket föreslår därför att de administrativa ämnena utgår ur den programgemensamma delen, men finns kvar i programfördjupningen om det skulle finnas behov av att erbjuda och läsa sådana. Det har också, utifrån det nationella försäljnings- och serviceprogrammet i gymnasieskolan, gjorts en översyn och anpassning för att få en bättre överensstämmelse med de programgemensamma delarna.

Ämnesplaner på programmet för handel och service

Administration

Ämnet *administration* föreslås bestå av tre nivåer: nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. I ämnet *administration* föreslås alla nivåer flyttas till programfördjupningen. Skolverket föreslår inga större ändringar i innehållet av ämnet. Ämnet är uppdaterat enligt branschens önskemål.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *administration* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *administration*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Digital kompetens

Skolverket föreslår ett nytt ämne, *digital kompetens*, med en nivå om 100 poäng. I dag ligger kursen *digital kompetens* under ämnet *information och kommunikation*. Ämnet föreslås ligga i programfördjupningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *information och kommunikation* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *digital kompetens*. Dessa lärare kommer att kunna ansöka om att uppdatera sin legitimation.

Försäljning och kundservice

Skolverket föreslår ett nytt ämne på programmet, *försäljning och kundservice*, som består av tre nivåer: nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. I dag finns kursen *service och bemötande* inom den programgemensamma delen men den är av mer allmän karaktär och det har bedömts att det behövs ett ämne inom programmet som bättre täcker behovet från branschen och är mer inriktat mot handelssektorn.

⁴³ Nuvarande programmet för administration, handel och varuhantering.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *försäljning och kundservice* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *försäljning och kundservice* kommer därför behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet. Ämnet finns på nationella programmet försäljning och service.

Handel

Ämnet *handel* föreslås bestå av tre nivåer: nivå 1, 100 poäng, nivå 2, 100 poäng och nivå 3, 100 poäng. I ämnet *handel* finns idag fyra kurser: *handel 1*, *2*, *3* och *praktisk marknadsföring*. Kursen *praktisk marknadsföring* föreslås bli eget ämne. Skolverket föreslår inga större ändringar i innehållet av ämnet i övrigt.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *handel* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *handel*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Information och kommunikation

Ämnet *information och kommunikation* föreslås bestå av två nivåer: nivå 1, 100 poäng och nivå 2, 100 poäng. I ämnet *information och kommunikation* finns idag tre kurser: *information och kommunikation 1* och *2* samt *digital kompetens*. Kursen *digital kompetens* föreslås bli ett eget ämne. Skolverket föreslår inga större ändringar i innehållet i ämnet i övrigt.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *information och kommunikation* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *information och kommunikation*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Logistik

Ämnet *logistik* föreslås bestå av en nivå: nivå 1, 100 poäng. Inom nuvarande ämne *inköp och logistik* finns idag fyra kurser: *inköp 1* och *2* och *logistik 1* och *2*. Skolverket föreslår att dagens kurser i ämnet *inköp och logistik* slås ihop till ett ämne med en nivå. Innehållet i dessa kurser anses vara på för hög nivå för målgruppen och Skolverket har därför tagit fram ett nytt ämne som bättre ska vara anpassad till målgruppen där syftet är att tydliggöra vilka arbetsuppgifter som elevgruppen kan utföra efter avslutad utbildning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *inköp och logistik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *logistik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Praktisk marknadsföring

Ämnet *praktisk marknadsföring* föreslås bestå av en nivå: nivå 1, 100 poäng. Idag ligger kursen *praktisk marknadsföring* under ämnet *handel*. Skolverket föreslår att ämnet blir ett eget ämne med en nivå om 100 poäng. Ämnet föreslås ligga i den programgemensamma delen på programmet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *handel* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *praktisk marknadsföring*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Programmet för hantverk och produktion

Programstruktur

Skolverket föreslår att antalet programgemensamma poäng fortsätter att vara 400 poäng. Ämnet *formgivning och design*, och *hantverk och produktion* finns kvar som programgemensamma ämnen och utökas dessutom genom att *hantverk och produktion* tillkommer.

Med Skolverkets förslag fördelas innehållet i *material och verktyg*, *hantverkstekniker* och *industriell produktion* mellan övriga yrkesämnena vilket ger eleverna möjlighet läsa längre och mer sammanhållna ämnen som på ett tydligare sätt kopplas till utövandet av praktiska

uppgifter. Vidare föreslår Skolverket en förstärkning i programfördjupningen med ämnen kopplade till produktion. Därtill förstärks programfördjupningen med ämnen för de elever som vill fördjupa sig inom programmets huvudområden: *hantverk* eller *produktion*. För att tydligare stärka programmet för framtida arbetsliv för målgruppen har ett behov av att göra en översyn av programstrukturen funnits. Eftersom de flesta arbetstillfällen finns inom industriell produktion är syftet att tydliggöra vilka arbetsuppgifter som elevgruppen kan utföra efter avslutad utbildning.

Ämnesplaner på programmet för hantverk och produktion

Hantverk och produktion

Skolverket föreslår att ämnet *hantverk och produktion* utökas till 300 poäng. Ämnet föreslås bli programgemensamt ämne. Innehåll från ämnet *material och verktyg* har tillkommit. Ämnet har två nivåer med 100 poäng i nivå 1 och 200 poäng i nivå 2, sammanlagt 300 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hantverk och produktion* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hantverk och produktion*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Produktion i metall

Innehållet i ämnet *produktion i metall* föreslås komma ifrån ämnet *industriell produktion*. Även innehåll från ämnet *verkstadsteknik* och kursen *verkstad grund* samt delar av ämnet *material och verktyg* ingår i ämnet. Ämnet föreslås få tre nivåer med 100 poäng i varje nivå, sammanlagt 300 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *industriell produktion* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *produktion i metall*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Produktion i trä

Innehållet i ämnet *produktion i trä* föreslås komma ifrån ämnet *hantverkstekniker*. Även innehåll från ämnet *verkstadsteknik* och kursen *verkstad grund* samt delar av ämnet *material och verktyg* föreslår Skolverket ska ingå i det nya ämnet. Ämnet har fyra nivåer med 200 poäng i nivå 1–3 och 100 poäng i nivå 4, sammanlagt 700 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hantverkstekniker* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *produktion i trä*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skärande bearbetning

Skolverket föreslår att innehållet i ämnet *skärande bearbetning* kommer ifrån ämnet *verkstadsteknik* och kurserna *skärande bearbetning 1* och *skärande bearbetning 2*. Ämnet föreslås få två nivåer med 100 poäng i varje nivå, sammanlagt 200 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *verkstadsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *skärande bearbetning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Sammanfogningsteknik

Skolverket föreslår att innehållet i det nya ämnet *sammanfogningsteknik* ifrån ämnet *verkstadsteknik* och kurserna *sammanfogningsteknik 1* samt *sammanfogningsteknik 2*. Ämnet har två nivåer med 100 poäng i varje nivå, sammanlagt 200 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *verkstadsteknik* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *sammanfogningsteknik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Ämnen som utgår ur programmet för hantverk och produktion

Det programgemensamma ämnet *material och verktyg* utgår. Innehållet inkluderas till stor del i yrkesämnet *hantverk och produktion*. Innehåll från *hantverk och produktion* inkluderas även i nya yrkesämnena i programfördjupningen, *produktion i trä* respektive *produktion i metall*.

Ämnet *hantverkstekniker* utgår och innehållet inkluderas i det nya ämnet *produktion i trä*.

Ämnet *industriell produktion* utgår och innehållet inkluderas i det nya ämnet *produktion i metall*.

Ämnet *verkstadsteknik* utgår och innehållet delas upp i två nya ämnen, *skärande bearbetning* och *sammanfogningsteknik*.

Programmet för hotell, restaurang och bageri

Programstruktur

I programmet för hotell, restaurang och bageri föreslår Skolverket ett längre och mer sammanhållet ämne *måltid och bransch*. Ämnet är en sammanslagning av innehållet i de nuvarande programgemensamma kurserna, *bageri- och konditorikunskap*, *livsmedels och näringskunskap*, *måltids- och branschkunskap* och *service och bemötande*. Det nya ämnet *måltid och bransch* föreslås ha tre nivåer om totalt 500 poäng där alla nivåerna är programgemensamma och därmed obligatoriska.

Skolverket föreslår att dagens kurser *hotell*, *konferens och evenemang* och *våningsservice* bildar ämnet *hotell*. Ämnets första nivå om 100 poäng blir obligatorisk och följs av ytterligare två nivåer om 200 poäng vardera.

Ämnet *måltid och bransch* speglar motsvarande ämne i gymnasieskolan bättre, där hotellområdet saknas då restaurang- och livsmedelsprogrammet inte omfattar området. I och med att hotellämnets första nivå blir synlig i den obligatoriska programgemensamma delen blir det tydligt att programmet även relaterar till hotell- och turismprogrammet. Bägge ämnena blir också tydligare i sitt innehåll och konstruktion med detta upplägg.

Genom att låta programmets ämnen och innehåll spegla motsvarande yrkesämnena i gymnasieskolan underlättas samarbetet mellan skolformerna på ett sätt som kan medverka till en stärkt koppling till det framtida yrkeslivet. Det kan exempelvis handla om tillgång till yrkesämneskunniga lärare, samläsning och kontakterna med det lokala arbetslivet när det arbetsplatsförlagda lärandet planeras.

Ämnesplaner på programmet för hotell, restaurang och bageri

Bageri och konditori

Ämnet *bageri och konditori* föreslås få tre nivåer, *bageri och konditori*, nivå 1, 100 poäng, *bageri och konditori*, nivå 2, 100 poäng och *bageri och konditori*, nivå 3, 200 poäng.

Ämnet motsvarar nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *bageri- och konditorikunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *bageri och konditori*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Frukost och buffé

Ämnet *frukost och buffé* föreslås få två nivåer, *frukost och buffé*, nivå 1, 100 poäng och *frukost och buffé*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet är utbrutet ur dagens ämne *serveringskunskap* och fokuserar på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området frukost och buffé.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *serveringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i *frukost och buffé*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hem- och konsumentkunskap

Ämnet *hem- och konsumentkunskap* föreslås få en nivå, *hem- och konsumentkunskap*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne med samma namn.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hem- och konsumentkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hem- och konsumentkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hotell

Ämnet *hotell* föreslås få tre nivåer, *hotell*, nivå 1, 100 poäng, *hotell*, nivå 2, 200 poäng och *hotell*, nivå 3, 200 poäng. Det nya ämnet omfattar som idag områdena *reception*, *konferens* och *väningservice* men med större fokus på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hotell* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hotell*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Lokalvård

Ämnet *lokalvård* föreslås få två nivåer, *lokalvård*, nivå 1, 100 poäng och *lokalvård*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne med samma namn.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *lokalvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lokalvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Mat och butik

Ämnet *mat och butik* föreslås få två nivåer, *mat och butik*, nivå 1, 100 poäng och *mat och butik*, nivå 2, 100 poäng. Ämnet bygger delvis på dagens ämne *livsmedels- och näringskunskap* och kursen *mat i butik*, 100 poäng, men med mindre fokus på näringskunskap och mer på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området. Ämnet speglar motsvarande ämne i gymnasieskolan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *livsmedels- och näringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *mat och butik*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Matlagning

Ämnet *matlagning* föreslås få tre nivåer, *matlagning*, nivå 1, 100 poäng, *matlagning*, nivå 2, 100 poäng och *matlagning*, nivå 3, 200 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne *matlagningskunskap* med större fokus på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matlagningskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya *matlagning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Matupplevelser

Ämnet *matupplevelser* föreslås få en nivå, *matupplevelser*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne med samma namn där bland annat grundläggande sensorik ingår.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *matupplevelser* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *matupplevelser*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Måltid och bransch

Ämnet *måltid och bransch* föreslås få tre nivåer, *måltid och bransch*, nivå 1, 200 poäng, *måltid och bransch*, nivå 2, 200 poäng och *måltid och bransch*, nivå 3, 100 poäng. Ämnet är en sammanslagning av innehållet i nuvarande programgemensamma kurser: *måltids- och branschkunskap*, 200 poäng i ämnet *måltids- och branschkunskap*, *bageri- och konditoriekunskap*, 100

poäng i ämnet *bageri- och konditorikunskap, livsmedels- och näringskunskap*, 100 poäng i ämnet *livsmedels- och näringskunskap samt service och bemötande 1*, 100 poäng i ämnet *service och bemötande*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *måltids- och branschkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *måltid och bransch*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Servering

Ämnet *servering* föreslås få tre nivåer, *servering*, nivå 1, 100 poäng, *servering*, nivå 2, 100 poäng och *servering*, nivå 3, 200 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne *serveringskunskap* men med större fokus på förmågan att utföra arbetsuppgifter inom området.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *serveringskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *servering*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Service och bemötande

Läs vidare under rubriken *Ämnesplaner som finns på flera program*.

Programmet för hälsa, vård och omsorg

Programstruktur

Skolverket har föreslagit för regeringen att ämnena *barnet i förskolan, fritid och friskvård* och *hälsa* läggs till i den programgemensamma delen. Övriga ämnen kvarstår som tidigare i ämne och omfattning. Syftet är att tydligare peka mot möjligheten till arbete inom fritidssektorn men även för att erhålla en bättre balans i programstrukturen mellan de tre områdena fritid, förskola och äldreomsorg.

Skolverket föreslår att fyra ämnen; *barnet i förskolan, fritid och friskvård, hälsa* samt *vård och omsorg* får förändringar som påverkar programfördjupningen. Ämnet *barnet i förskolan* nivå 2, 100 poäng återfinns i förslaget i programfördjupningen, likaså det nya ämnet *fritidsanläggningars drift*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet *hälsa* föreslås få nivå 2, 100 poäng i programfördjupningen.

För ämnet *vård och omsorg* föreslås en sammanslagning av dagens kurs 2, 100 poäng och kurs 3, 100 poäng. Det innebär att ämnet *vård och omsorg*, nivå 2, omfattar 200 poäng.

Skolverket bedömer att kopplingen till framtida yrkesliv blir tydligare med att de tre tänkta arbetsområdena, fritidssektorn, förskola och omsorg speglas redan i utbudet av ämnen i den programgemensamma delen. I programfördjupningen återfinns sedan ytterligare nivåer av de programgemensamma ämnesplanerna samt ytterligare ämnen som hör ihop med de tre tänkta arbetsområdena, fritidssektorn, förskola och omsorg.

Ämnesplaner på programmet för hälsa, vård och omsorg

Barnet i förskolan

Barnet i förskolan, nivå 1, 100 poäng föreslås bli ett programgemensamt ämne på programmet. *Barnet i förskolan*, nivå 2, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen. Ett särskilt syfte med ämnesbetygsreformen för anpassade gymnasieskolan är att stärka kopplingen till arbetslivet. Av den anledningen föreslår Skolverket att *barnet i förskolan*, nivå 1, 100 poäng blir programgemensamt eftersom det visar på arbetet inom barnomsorgen. Nivå 2 i ämnet återfinns i programfördjupningen för att elever ska kunna fördjupa sig ytterligare i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *barnet i förskolan* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *barnet i förskolan*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fritidsanläggningars drift

Ämnet *fritidsanläggningars drift*, nivå 1, 100 poäng föreslås som ett nytt ämne. Tidigare ingick delar av ämnet i *fritid och friskvård*. Det nya ämnet *fritidsanläggningars drift*, nivå 1, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen. Dagens ämnesplan *fritid och friskvård* har delats i två ämnen, *fritid och friskvård* samt *fritidsanläggningars drift*. Det centrala innehållet har arbetats om och fördelats över dessa båda ämnen. Skälen för delningen är för att ämnet bättre ska passa modellen för ämnesbetyg, för att ämnena tydligare visar mot arbetsområden samt att tydligare visa på arbetsområden för målgruppen. Dessutom speglar de ämnena på barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fritid och friskvård* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritidsanläggningars drift*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Fritid och friskvård

Skolverket föreslår att dagens ämnesplan *fritid och friskvård* delas i två ämnen, *fritid och friskvård* och *fritidsanläggningars drift*. Det nya ämnet *fritid och friskvård* föreslås få en nivå om 100 poäng som ligger programgemensamt. I och med delningen av dagens ämnesplan *fritid och friskvård* till två ämnen, *fritid och friskvård* och *fritidsanläggningars drift*, har det centrala innehållet arbetats om och fördelats över de två nya ämnena. Ämnena visar dels tydligare mot arbetsområden för målgruppen dels speglar de ämnena på barn- och fritidsprogrammet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fritid och friskvård* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *fritid och friskvård*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hälsa

Hälsa, nivå 1, 100 poäng föreslås bli ett programgemensamt ämne. *Hälsa*, nivå 2, 100 poäng föreslås ligga i programfördjupningen. Skolverkets förslag utgår från uppdraget om ökad tydlighet mot olika möjliga arbetsområden efter genomförd utbildning. Ämnet *hälsa* bedöms inte vara en grund för kommande arbetsområden. Däremot är det fortfarande av värde för elever att kunna läsa delar av ämnet *hälsa* som programgemensamt som en del i grunderna både för hälsoaspekterna för de områden utbildningen förbereder för och den egna hälsan. Förslaget att lägga ämnet *hälsa*, nivå 1, 100 poäng i den programgemensamma delen och *hälsa*, nivå 2, 100 poäng i programfördjupningsdelen ger utrymme för andra ämnen att ta plats i den programgemensamma delen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hälsa* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hälsa*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Människan

Skolverket föreslår att ämnet *människan* endast genomgår enstaka uppdateringar och anpassas till ämnesbetygsmodellen. Ämnet föreslås ha en nivå om 100 poäng. Ämnet ligger kvar i den programgemensamma delen. Endast en uppdatering av ämnet utifrån ämnesbetygsmodellen har gjorts.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *människan* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *människan*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Människokroppen

Ämnet *människokroppen* föreslås genomgå enstaka uppdateringar och anpassats till ämnesbetygsmodellen. Ämnet föreslås ha en nivå om 100 poäng. Ämnet föreslås ligga kvar i programfördjupningsdelen. Endast en uppdatering av ämnet utifrån ämnesbetygsmodellen har gjorts.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *människokroppen* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *människokroppen*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Vård och omsorg

Skolverkets förslag är att ämnet *vård och omsorg* i stället för tre nivåer omfattar två nivåer, nivå 1, 200 poäng samt nivå 2, 200 poäng. Förslaget innebär ingen förändring gällande nivå 1, 200 poäng eftersom kurs 1 i ämnet även nu omfattar 200 poäng. Innehållet i dagens ämne gällande kurs 2, 100 poäng och kurs 3, 100 poäng föreslås integreras i en ny nivå 2. Denna nya nivå 2 föreslås omfatta 200 poäng. På så vis behålls samma poängomfattning som nu men med en annan fördelning. Skolverket föreslår att innehållet i dagens två kurser om 100 poäng vardera väl går att sammanfoga i en nivå om 200 poäng. För ämnet *vård och omsorg* föreslås att *vård och omsorg*, nivå 1, 200 poäng läggs i den programgemensamma delen och *vård och omsorg*, nivå 2, 200 poäng i programfördjupningsdelen. Förslaget medför en tydligare styrning av innehållet i ämnet som då stärker möjligheten till arbete inom området vård och omsorg.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *vård och omsorg* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *vård och omsorg*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Programmet för samhälle, natur och språk

Programstruktur

Programstrukturen för programmet för samhälle, natur och språk föreslås inte få några förändringar jämfört med dagens ingående ämnen och omfattning.

Skolverket föreslår att fler yrkesämnen läggs in i programfördjupningen. Till exempel har de nya ämnena *arbetslivets villkor*, *handel*, *hundkunskap*, *återvinning*, *återanvändning*, *återbruk*, samt ämnet *mat och butik* lagts till. Utmaningen för detta program är att arbetsförlagt lärande (apl) är obligatoriskt men de flesta ämnena är antingen gymnasiegemensamma ämnen i anpassad gymnasieskola eller andra mer teoretiskt präglade ämnen.

Skolverket föreslår följande programgemensamma ämnen för programmet, vilket inte innebär någon förändring av de programgemensamma ämnena eller deras omfattning jämfört med i dag:

- *engelska*, nivå 2, 100 poäng
- *geografi*, nivå 1, 100 poäng
- *medieproduktion*, nivå 1, 100 poäng
- *naturlära*, nivå 2, 100 poäng
- *samhällskunskap*, nivå 2, 100 poäng
- *svenska*, nivå 2, 100 poäng
- eller
- *svenska som andraspråk*, nivå 2, 100 poäng.

Under Skolverkets arbete med ämnesbetygsreformen har det blivit tydligt att eleverna i målgruppen för programmet är intresserade av det teoretiska innehållet i programmet och aktivt har valt bort ett mer yrkesspecifikt program. Behovet att skapa meningsfull apl är

ändå av största vikt för eleverna, då detta utgör en stor del av utbildningen och är värdefullt för att underlätta etablering på arbetsmarknaden. Skolverket föreslår därför att fler yrkesämnen läggs till i programfördjupningen för att underlätta för skolorna att hitta arbetsplatser åt eleverna, vilket ökar anknytningen till yrkeslivet.

Ämnesplaner på programmet för samhälle, natur och språk

Då flertalet ämnen på programmet för samhälle, natur och språk är ämnen som antingen är gymnasiegemensamma ämnen i anpassad gymnasieskola eller ämnen som redovisas under andra program eller under rubriken *Ämnen som finns på flera program* redovisas enbart ämnena *geografi* och *moderna språk* nedan.

Geografi

Skolverket föreslår att ämnet uppdaterats och är struktureras i två nivåer, *geografi*, nivå 1, 100 poäng och *geografi*, nivå 2, 100 poäng.

Den föreslagna ämnesplanen i *geografi* för anpassade gymnasieskolan är reviderad så att den, så långt det är möjligt, ska likna ämnesplanen för *geografi* i gymnasieskolan. Begreppen, som även återfinns i gymnasieskolans ämne, endogena och exogena processer skrivs in i ämnesplanen. Nytt i ämnet är även de tre områdesrubrikerna, livsmiljöer, hållbar utveckling och geografiska källor och verktyg. Kunskaper om klimatförändringar och hållbar utveckling har stärkts i ämnesplanen genom att det skrivs in i ett av målen.

I ämnet uppmuntras det till praktiska moment i undervisningen genom att i syftet och i centralt innehåll redan på nivå 1 skriva in att eleverna i undervisningen ska ges möjlighet att genomföra fältstudier.

För att göra ämnet mer tillgängligt och ta bort eventuella tröskeeffekter föreslås att målet i den nu gällande ämnesplanen förmåga att använda metoder tas bort. I övrigt föreslås inte något radikalt nytt innehåll i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *geografi* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i ämnet *geografi*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *geografi* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *geografi* i anpassade grundskolan.

Moderna språk

Skolverket föreslår en ämnesplan för *moderna språk*. De språk som erbjuds inom *moderna språk* ska i det ämnesutformade systemet utgöra separata ämnen. Av bestämmelserna i skollagen framgår att det för varje ämne ska finnas en ämnesplan. Om det finns särskilda skäl får flera ämnen ha en gemensam ämnesplan.⁴⁴ Utifrån att det finns möjlighet för Skolverket att reglera att en ämnesplan får vara gemensam för flera ämnen föreslår Skolverket att ämnesplanen för moderna språk ska vara gemensamma för flera olika moderna språk, det vill säga flera olika ämnen. Förslaget innebär vidare att de olika språk som anges i bilagan till föreskrifterna utgör de ämnen som ämnesplanen omfattar. Ämnesplanen föreslås bestå av en nivå om 100 poäng och har bearbetats så att den speglar motsvarande ämnesplan i gymnasieskolan. Till exempel föreslås att samma språkliga företeelser ska anges, däribland grammatiska strukturer och stavning.

Skolverket föreslår vidare att den del av målen och betygsriterierna i nuvarande ämnesplan för moderna språk som handlar om att reflektera över livsvillkor, samhällsfrågor och

⁴⁴ 19 kap. 22 § och 20 kap. 6 § skollagen. Angående särskilda skäl, se ovan under avsnittet Anpassade gymnasieskolans programstrukturer.

kulturella företeelser i olika sammanhang och delar av världen där målspråket används utgår. Motivet är att ett sådan del i betygskriterierna kan medföra en risk att fler elever än i dag inte får ett godkänt betyg i *moderna språk* eftersom **medverkar** och **bidrar** enligt Skolverkets förslag inte längre kommer att användas i betygskriterierna. Skolverkets avsikt med förslaget är inte att minska utrymmet för sociokulturellt innehåll i undervisningen. Därför kvarstår detta med samma omfattning i centralt innehåll som i nuvarande ämnesplan.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *moderna språk* ska fortsatt vara behöriga att undervisa i *moderna språk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnen inom *moderna språk* ska klassificeras som s.k. vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevanta för behörighet i ämnet.

Programmet för skog, mark och djur

Programstruktur

Skolverket föreslår endast små ändringar i programstrukturen för programmet för skog, mark och djur då programmet redan idag bedöms ha en tydlig koppling till många av de arbetsområden som programmet utbildar mot. Inga förändringar föreslås av vilka ämnen som ska vara programgemensamma, utan dessa är även fortsättningsvis *biologi – naturbruk*, *naturbruk* och *naturbruksteknik*. En problematik finns här i att programmet kan utbilda mot ett tämligen brett spektrum av yrkesområden, och de programgemensamma ämnena ska passa alla dessa. Bedömningen är att den nuvarande lösningen även fortsättningsvis uppfyller det kravet, men på bekostnad av att den blir förhållandevis allmänt hållen.

Fokus i arbetet med programstrukturen har legat på att hitta rätt ämnesinnehåll sett till dels att utbildningen ska utmynna i ett yrkeskunnande med stark arbetsmarknadsrelevans, dels säkerställa att nivån är den rätta.

Utöver förändringar som bottnar i ämnesbetygsregleringen, som att vissa ämnen behöver delas, så ligger den största förändringen för programmet i att ett antal ämnen utgår ur programfördjupningen. Orsakerna till detta är ofta att utbildningens innehåll renodlats mot områden med god arbetsmarknadsrelevans. Exempel på sådana ämnen som utgår är *godshantering* och *fordonsteknik*. Vidare har ämnesinnehåll som behandlar övningskörning med traktorkortpliktigt fordon tagits bort från programmet då sådan körning inom ramen för anpassade gymnasieskolan anses inte ligga inom ramen för gällande lagstiftning.⁴⁵

Ämnesplaner på programmet för skog, mark och djur

Biologi – naturbruk

Ämnet *biologi – naturbruk* föreslås utgöras av två nivåer om 100 poäng vardera. De är naturbruksövergripande och den första nivån är programgemensam. Innehållet från de tidigare kurserna *djurens biologi* och *marken och växternas biologi* har arbetats in i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *biologi – naturbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *biologi – naturbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Fastighetsunderhåll inom naturbruk

Skolverket föreslår ett nytt ämne med namnet *fastighetsunderhåll inom naturbruk*. Ämnet föreslås omfatta en nivå om 100 poäng. Ämnet har gjorts något mer naturbruksspecifikt

⁴⁵ Se exempelvis det myndighetsövergripande stödmaterialet Förarutbildning inom gymnasieutbildning och komvux, version 3, framtaget av Skolverket och Transportstyrelsen 2018.

och nivån anpassats till att elever från programmet huvudsakligen kommer att arbeta inom andra yrkesområden än fastighetsunderhåll.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *fastighetskötsel* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *fastighetsunderhåll inom naturbruk*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hundkunskap

Skolverket föreslår ämnet *hundkunskap* som är nytt för anpassade gymnasieskolan och omfattar en nivå om 100 poäng. Ämnet bedöms fylla en lucka inom programmet vilken tidigare fyllts av olika lokala lösningar inom ämnet *sällskapsdjur*.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *hundkunskap* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne i den anpassade gymnasieskolan. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *hundkunskap* kommer därför att behöva ansöka om behörighet att undervisa i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i nuvarande ämne *hundkunskap* i gymnasieskolan ska dock kunna bli behöriga att undervisa i ämnet *hundkunskap* i anpassade gymnasieskolan. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Hästkunskap

Skolverket föreslår att ämnet *hästkunskap* delas i tre ämnen; *hästkunskap*, *körning med häst*, och *ridning*. Den grundläggande delen med basen kring hästen och hästhållning behåller namnet *hästkunskap* och ges två nivåer om 100 poäng respektive 200 poäng.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hästkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hästkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Kattkunskap

Ämnet *kattkunskap* är nytt och föreslås omfatta en nivå om 100 poäng. Ämnet bedöms fylla en lucka inom programmet vilken tidigare fyllts av olika lokala lösningar inom ämnet *sällskapsdjur*.

Skolverket bedömer att behörighet att undervisa i ämnet *kattkunskap* inte kan ges utifrån något nuvarande ämne. Lärare som vill bli behöriga att undervisa i ämnet *kattkunskap* behöver därför göra en ansökan om komplettering av legitimation.

Körning med häst

Ämnet *körning med häst* som har delats från ämnet *hästkunskap* föreslås få två nivåer om 100 poäng var och tar enbart upp de delar som är specifika för körningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hästkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *körning med häst*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Lantbruksdjur

Skolverket föreslår att ämnet *lantbruksdjur* omfattar två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Det föreslagna innehållet innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygsgränser.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *lantbruksdjur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *lantbruksdjur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Motorsåg

Skolverket föreslår att ämnet *motorsåg* delas från det befintliga ämnet *motor- och röjmotorsåg* och föreslås ha en nivå om 100 poäng. Innehållet har fått ett starkt fokus på säkerhet och anpassats efter skolformens nivå.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *motor- och röjmotorsåg* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *motorsåg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Naturbruk

Ämnet *naturbruk* är ett programgemensamt ämne i en nivå om 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Naturbruksteknik

Skolverket föreslår att ämnet *naturbruksteknik* är ett programgemensamt ämne med två nivåer om 100 poäng var. Tidigare ingick en specialiseringskurs vilken omarbetats till att vara en nivå inom ämnet med så öppna formuleringar som möjligt i syfte att inte avgränsa till ett snävt teknikområde eller liknande. Värt att notera är att övningskörning med traktorkortpliktigt fordon inom anpassade gymnasieskolan inte anses förenligt med gällande lagstiftning. Skolverket tillsammans med Transportstyrelsen bedömer därmed att traktor- och truckkörning, och framför allt körning där traktorn eller trucken används som ett arbetsredskap i olika arbetsuppgifter i en arbetslivskontext, inte kan ingå i den anpassade gymnasieskolans ämne *naturbruksteknik*. För de elever som kan och vill utvecklas mer, finns möjligheten för skolhuvudmannen att erbjuda eleverna att läsa enstaka ämnen från naturbruksprogrammet inom ett aktuellt område, exempelvis traktorpliktiga fordon.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *naturbruksteknik* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *naturbruksteknik*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ridning

Skolverket föreslår att ämnet *ridning*, som har delats från ämnet *hästkunskap*, får två nivåer om 100 poäng var och tar enbart upp de delar som är specifika för ridningen.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hästkunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *ridning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Röjmotorsåg

Ämnet *röjmotorsåg* som har delats från ämnet *motor- och röjmotorsåg* föreslås få en nivå om 100 poäng. Innehållet fokuseras på säkerhet och har anpassats efter skolformens nivå.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *motor- och röjmotorsåg* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *röjmotorsåg*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skogsbruk

Ämnet *skogsbruk* innehåller två nivåer om 100 poäng respektive 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än viss nivåjustering och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *skogsbruk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skogsbruk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skötsel av utemiljöer

Ämnet *skötsel av utemiljöer* innehåller två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än viss nivåjustering och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *skötsel av utemiljöer* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *skötsel av utemiljöer*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Sällskapsdjur

Ämnet *sällskapsdjur* innehåller två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Den tidigare specialiseringskursen i ämnet har i viss mån ersatts av de nya ämnena *hundkunskap* respektive *kattkunskap*. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sällskapsdjur* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *sällskapsdjur*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trädgårdsanläggning

Ämnet *trädgårdsanläggning* innehåller två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än viss nivåjustering och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *trädgårdsanläggning* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *trädgårdsanläggning*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trädgårdsodling

Skolverket föreslår att ämnet *trädgårdsodling* består av två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Innehållet i de tidigare kurserna *odling i växthus* respektive *odling på friland* har arbetats in i ämnet.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *trädgårdsodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *trädgårdsodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Växtkunskap

Ämnet *växtkunskap* innehåller två nivåer om 100 poäng vardera. Förslagen innebär inte några andra ändringar än en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *växtkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *växtkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Växtodling

Ämnet *växtodling* innehåller två nivåer om 100 respektive 200 poäng. Förslagen innebär inte några andra ändringar än viss nivåjustering och en anpassning till ämnesbetygsmodellen med progression mellan nivåerna och anpassade betygskriterier.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *växtodling* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *växtodling*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Ämnesplaner som finns på flera program

Arbetslivets villkor

Skolverket föreslår att kursen *arbetslivets villkor* i dagens ämnesplan *sambällskunskap* blir ett eget ämne då dess innehåll är svårt att som specialisering knyta till progressionen i hela ämnet *sambällskunskap*. Ämnet *arbetslivets villkor* föreslås få en nivå om 100 poäng. Ämnet behandlar grundläggande kunskaper om villkor i arbetslivet, till exempel hur man söker arbete och arbetsmiljöfrågor.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *sambällskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *arbetslivets villkor*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *arbetslivets villkor* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Entreprenörskap

Ämnet *entreprenörskap* föreslås omfatta 100 poäng och innehåller en nivå. Undervisningen i ämnet *entreprenörskap* syftar till att utveckla elevernas kunskaper om entreprenörskapets betydelse för individer, verksamheter och samhälle. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att omsätta idéer i praktisk verksamhet samt utveckla förståelse av hur målinriktade processer kan startas, utformas och genomföras. Hållbar utveckling är ett perspektiv som förstärks i ämnet *entreprenörskap*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *entreprenörskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *entreprenörskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Hem- och konsumentkunskap

Ämnet *hem- och konsumentkunskap* föreslås få en nivå, *hem- och konsumentkunskap*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet motsvarar dagens ämne med samma namn.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *hem- och konsumentkunskap* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *hem- och konsumentkunskap*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Kreativt skrivande och litteratur

De nya ämnen som föreslås skapas av fördjupningskurserna i gällande ämnesplan för ämnet *svenska* är *litteratur* och *kreativt skrivande*. Båda ämnena består av en nivå som omfattar 100 poäng. Den nuvarande kursen *skrivande* motsvaras i det nya systemet av *kreativt skrivande*.

Ämnet *kreativt skrivande* syftar till att utveckla elevernas förmåga att skriva skönlitterära texter samt förståelse av det kreativa skrivandets olika uttrycksmedel. Vidare ska undervisningen stimulera elevernas konstnärliga kreativitet och skaparglädje samt ge eleverna möjlighet att hitta sitt personliga uttryckssätt genom övningar i att i skrift gestalta och förmedla känslor, erfarenheter, insikter och reflektioner. I ämnet ingår också att läsa andra elevers och författares texter och diskutera dem vad gäller språkligt uttryck och innehåll.

Ämnet *litteratur* syftar till att utveckla elevernas förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur. Undervisningen ska bidra till att vidga elevernas litterära referensram genom att lyfta fram texter från olika tider och kulturer och därigenom främja elevernas bildning. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla förståelse av hur skönlitterära texter kan läsas och tolkas utifrån olika perspektiv.

I båda ämnena ingår läsning av skönlitteratur.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenska* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *kreativt skrivande* och *litteratur*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *kreativt skrivande* och *litteratur* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *svenska* i anpassade grundskolan.

Service och bemötande

Ämnet *service och bemötande* föreslås få en nivå, *service och bemötande*, nivå 1, 100 poäng. Ämnet omfattar samma område som dagens ämne med samma namn.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *service och bemötande* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *service och bemötande*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Trafikantkunskap

Skolverket föreslår att kursen *trafikantkunskap* i dagens ämnesplan *samhällskunskap* blir ett eget ämne då dess innehåll är svårt att som specialisering knyta till progressionen i hela ämnet *samhällskunskap*. Ämnet *trafikantkunskap*, nivå 1, 100 poäng är ett nytt ämne. Här behandlas grundläggande kunskaper om trafikantkunskap till exempel trafikregler och skyddsutrustning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *samhällskunskap* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *trafikantkunskap*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *trafikantkunskap* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ämnena idrottsfördjupning, specialidrott och tävlings- och träningslära

Idrottsfördjupning

Skolverket föreslår att dagens kurs *idrott och hälsa 3 vald idrott*, 100 poäng ersätts av ett nytt ämne, *idrottsfördjupning*, nivå 1, 100 poäng. Detta ligger då närmare gymnasieskolans ämnesplaner för ytterligare fördjupning inom specifik idrott. Innehållet blir mer inriktat mot en vald idrott ur ett prestationsperspektiv vilket efterfrågats. Då anpassade gymnasieskolan till skillnad från gymnasieskolan, där *idrott och hälsa* endast har 200 poäng på två nivåer, har en poängomfattning om 300 poäng på två nivåer inom *idrott och hälsa* gör Skolverket bedömningen att ett nytt ämne med en möjlighet till ett mer prestationsinriktat innehåll öppnar upp för anpassade gymnasieskolor att erbjuda en fördjupning inom vald idrott. Detta föreslås också på motsvarande sätt inom gymnasieskolan för de elever som inte läser ämnet *specialidrott* men ändå vill ha mer idrott.

Skolverket gör bedömningen att denna konstruktion svarar bättre mot efterfrågan av idrottskurser än ytterligare en nivå om 100 poäng inom ämnet *idrott och hälsa*.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *idrott och hälsa* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *idrottsfördjupning*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

En lärare är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade gymnasieskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i anpassade grundskolan. Skolverket bedömer att ämnet *idrottsfördjupning* i anpassade gymnasieskolan motsvarar ämnet *idrott och hälsa* i anpassade grundskolan.

Specialidrott

För att möjliggöra en tydlig progression genom ämnets nivåer samt att en uppsättning betygskriterier ska gälla för samtliga nivåer föreslår Skolverket att ämnet *specialidrott* delas i två ämnen, *specialidrott*, med tre nivåer om sammanlagt 400 poäng (den första nivå omfattar 200 poäng övriga två nivåer 100 poäng vardera), och *tränings- och tävlingslära*, en nivå om 100 poäng. Antal mål har minskats från dagens sex till fyra för *specialidrott* samt från sex till tre för *tränings-och tävlingslära*.

Ändringar har också gjorts i det centrala innehållet så att en tydlig progression kan följas mellan nivåerna. Ett exempel är att praktiskt utförande av träningsmetoder för uthållighet, styrka, rörlighet, snabbhet och koordination i nivå 1 blir i nivå 2 och 3 val av samt genomförande av träningsmetoder baserade på den egna utvecklingen.

En högre grad av självständighet går att följa från nivå 1 där innehållet till stor del styrs av läraren medan i nivå 2 och 3 skrivs progressionen fram mot egna val och genomförande utifrån det egna utvecklingsbehovet.

Nya betygskriterier som gäller respektive ämne har också formulerats.

Ämnet *specialidrott* omfattar i dagens system fem kurser om vardera 100 poäng, tre kurser med benämning *specialidrott* och två kurser med benämningen *tränings- och tävlingslära*. Ämnet finns på av Skolverket godkända idrottsutbildningar inom såväl gymnasieskolan som anpassade gymnasieskolan dock med olika omfattning ur poängperspektiv. Kurserna *specialidrott* 1,2 och 3 har haft fokus på genomförande av träning, tävling och satsning mot elitnivå inom vald idrott vilket är syftet med gymnasiala idrottsutbildningar i stort. Kurserna *tränings-och tävlingslära* 1 och 2 har haft ett större teoretiskt fokus.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *specialidrott* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i det nya ämnet *specialidrott*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *specialidrott* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Tävlings- och träningslära

Skolverket föreslår att ämnet *specialidrott* delas upp i två enskilda ämnen, *specialidrott* och *tävlings- och träningslära*. Eftersom ämnet *specialidrott* förekommit på gymnasieskolans- och anpassade gymnasieskolans idrottsutbildningar sedan lång tid och är ett etablerat begrepp, avser Skolverket inte att ta bort ämnesnamnet *specialidrott* utan föreslår i stället att de nu gällande kurserna *idrottsspecialisering* 1, 2 och 3 och deras kunskapsinnehåll fortsatt får namnet *specialidrott* om tre nivåer på 200 poäng, 100 poäng och 100 poäng, och att kurserna *tränings- och tävlingslära* behåller sitt namn men blir ett nytt ämne, på en nivå om 100 poäng.

Det finns behov av uppdelning i två ämnen utifrån progression av det centrala innehållet i förhållande till samtliga mål. En första längre nivå (200 poäng) behövs i ämnet *specialidrott* eftersom de elever som läser ämnet på gymnasiala idrottsutbildningar⁴⁶ läser 400 poäng, 200

⁴⁶ 5 kap. 31 § gymnasieförordningen.

poäng inom programfördjupningen samt 200 poäng inom individuellt val. Detta svarar då bättre mot intentionerna med längre och mer sammanhållna ämnen.

I nu gällande kurser i *tränings- och tävlingslära* finns ett delvis överlappande och upprepande centralt innehåll. Det finns även överlappningar mellan *tränings- och tävlingslära* och dagens *specialidrott*. Skolverket har därför renodlat det centrala innehållet mellan två nya ämnen och också gjort bedömningen att *tävlings- och träningslära* i fortsättningen ska omfatta 100 poäng i en nivå. De delar av kunskapsinnehållet som upplevts alltför teoretiserat har förtydligats med mer av återkommande kunskapsområden för att förstärka och ge möjlighet till repetition. Begreppet ”kommunicera” har använts genomgående då det har upplevts som mer målgruppsanpassat än tidigare begrepp som analysera.

Det kommer heller inte att finnas något ”bygger på ” mellan ämnena *tränings- och tävlingslära* och *specialidrott* vilket skulle kunna få till följd att eleverna enbart skulle läsa ämnet *specialidrott* om 400 poäng. Skolverket har därför försökt tydliggöra detta genom en skrivning i de båda ämnenas ämnesplaner att de tillsammans utgör en helhet för elevens elitidrottssatsning.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *specialidrott* kommer att kunna bli behöriga att undervisa i det nya ämnet *tränings- och tävlingslära*. Dessa lärare kommer att få information om hur de ansöker om behörighet i det nya ämnet.

Skolverket föreslår att ämnet *tränings- och tävlingslära* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

Ämnesplaner för döva och hörselskadade

Svenskt teckenspråk

Den föreslagna ämnesplanen för *svenskt teckenspråk* omfattar 200 poäng. Ämnet innehåller två nivåer om vardera 100 poäng, *svenskt teckenspråk*, nivå 1, 100 poäng och *svenskt teckenspråk*, nivå 2, 100 poäng.

Undervisningen i ämnet *svenskt teckenspråk* ska syfta till att eleverna utvecklar förmåga att använda teckenspråk för att kommunicera i olika situationer. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att producera teckenspråkiga texter samt att tillägna sig och tolka olika typer av teckenspråkiga texter.

Antalet målpunkter i syftestexten har reducerats i syfte att skapa förutsättningar för mer övergripande och mindre detaljerade betygskriterier. I det centrala innehållet har skrivningar om dövas och hörselskadades språkinläring och flerspråkighet lagts till.

Lärare som är behöriga att undervisa i det nuvarande ämnet *svenskt teckenspråk* kommer fortsatt att vara behöriga att undervisa i *svenskt teckenspråk*. Läraren behöver inte göra någon ansökan.

Skolverket föreslår att ämnet *svenskt teckenspråk* ska klassificeras som ett s.k. vissa ämne, eftersom myndigheten ser att olika utbildningar bedöms vara relevant för behörighet i ämnet.

2. Förslag till föreskrifter som rör behörighet för lärare

Ämnesbetygsreformen innebär att befintliga legitimationer kommer att behöva uppdateras för många lärare. Behörighetsreglerna i anpassade gymnasieskolan ser olika ut beroende på om det är ett ämne som klassificeras som ett yrkesämne, ett ämne som motsvarar ett ämne i anpassad grundskola eller om det handlar om ett s.k. vissa ämne. Skolverkets förslag och hur de påverkar lärares legitimationer och behörighet i olika ämnen beskrivs ovan under respektive ämne.

Ämnen i anpassade gymnasieskolan som motsvaras av ämnen i anpassade grundskolan

Behörig att undervisa i anpassade gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnena är den som är behörig att undervisa i anpassade grundskolans årskurs 7–9.⁴⁷ För att ges en sådan behörighet krävs generellt sett att läraren har en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning⁴⁸ och en lärarutbildning avsedd för undervisning i grundskolans årskurs 4–6 eller att läraren kan ges behörighet i något av ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa eller musik i grundskolans årskurs 4–9 eller gymnasieskolan. En lärare i anpassade gymnasieskolan är endast behörig att undervisa i motsvarande ämnen eller ämnesområden i anpassade grundskolan som lärarens utbildning ger behörighet att undervisa i. Läraren är dock även behörig att undervisa i andra ämnen eller ämnesområden för vilka lärarens kompetens är relevant (s.k. vissa ämnen, se vidare nedan).

För ämnena dans och teater i anpassade gymnasieskolan finns särskilda bestämmelser om vad som krävs för att vara behörig att undervisa i dessa ämnen i anpassade gymnasieskolan.⁴⁹ För att ges en sådan behörighet krävs att läraren har en speciallärarexamen med inriktning mot utvecklingsstörning och en ämneslärarexamen omfattande något av ämnena eller har fullgjort 30 högskolepoäng i något av ämnena.

Som redovisats ovan anser Skolverket att vissa av de föreslagna nya ämnena varken bör vara ett yrkesämne eller ett s.k. vissa ämne. Myndigheten bedömer att dessa ämnen i anpassade gymnasieskolan motsvaras av ämnen i anpassade grundskolan, vilket framgår ovan under respektive ämne, och således ska kunna ge behörighet att undervisa i dessa ämnen i anpassade gymnasieskolan, vilket i delar kan kräva förordningsändringar.

Förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan

Vad som krävs för att vara behörig att undervisa i anpassade gymnasieskolan i andra ämnen än yrkesämnena framgår bland annat av 2 kap. 27 § förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. En lärare som genom sin examen eller kompletterande studier uppfyller kraven för att vara behörig att undervisa i ett eller flera ämnen i anpassade gymnasieskolan (som inte är yrkesämnena) kan även få behörighet att undervisa i ett eller flera andra ämnen, eller ämnesområden, för vilka lärarens kompetens är relevant (s.k. vissa ämnen).

Skolverket får meddela föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett sådant ämne eller ämnesområde. Ett sådant s.k. vissa ämne får inte motsvaras av ett ämne eller ämnesområde i anpassade grundskolan.⁵⁰ Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:102) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan. I bilagan till föreskrifterna anges om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för ett ämne enligt 2 kap. 27 § andra stycket förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare. Relevant kompetens i ett s.k. visst ämne består av för ämnet relevanta högskolestudier eller likvärdiga kunskaper och kompetenser.

Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen behöver myndighetens föreskrifter ses över. Skolverkets förslag till nya föreskrifter innehåller bestämmelser om vad som krävs

⁴⁷ 2 kap. 27 § och 2 kap. 13, 14, 14 a, 15 eller 15 a §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁴⁸ Den 2 juli 2023 ersätts begreppet utvecklingsstörning med begreppet intellektuell funktionsnedsättning.

⁴⁹ 2 kap. 27 b § förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁵⁰ 2 kap. 27 och 27 a §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i de s.k. vissa ämnen som anges i denna konsekvensutredning. Ändringarna innebär således förslag till vilka krav som ställs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vart och ett av de föreslagna ämnen som föreslås vara s.k. vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan, se Skolverkets förslag till föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan.

Förslag till föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

En lärare är endast behörig att undervisa i det eller de yrkesämnena i gymnasieskolan för vilka lärarens yrkeskunskaper är relevanta. Motsvarande gäller i sak även för anpassade gymnasieskolan. Skolverket får meddela föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att de ska vara relevanta för ett yrkesämne i anpassade gymnasieskolan.⁵¹ Skolverket har meddelat sådana föreskrifter genom Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne. I bilaga 1 till föreskrifterna anges vad som krävs för att en lärares yrkeskunskaper ska vara relevanta för respektive yrkesämne i gymnasieskolan. Relevanta yrkeskunskaper för ett yrkesämne i anpassade gymnasieskolan är de som regleras i bilaga 1 för motsvarande ämne i gymnasieskolan. Vilka yrkesämnena i anpassade gymnasieskolan som motsvarar yrkesämnena i gymnasieskolan framgår av bilaga 2 till föreskrifterna.

Eftersom Skolverket föreslår nya och förändrade ämnen behöver myndighetens föreskrifter ses över. Skolverkets förslag till nya föreskrifter innehåller de yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i de yrkesämnena som anges i denna konsekvensutredning. Ändringarna innebär således förslag till så kallade kunskapskriterier för vart och ett av de föreslagna ämnena.

Särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen har den som genom yrkeserfarenhet har tillägnat sig kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper. Universitets- och högskolerådet (UHR) får meddela närmare föreskrifter om vad som är kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper.⁵² Eftersom Skolverket föreslår nya ämnen innebär det att UHR behöver ändra i sina motsvarande föreskrifter – Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:4) om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen. Myndigheterna skickar ut respektive föreskrifter på remiss var för sig.⁵³

Skolverket och UHR har enats om principer för hur föreskrifterna ska vara utformade

- Ett ämne bör inte vara bredare än att en lärare kan undervisa i hela ämnet.
- Myndigheternas föreskrifter ska utformas så att de är likalydande.
- Det som myndigheterna kan föreskriva om är yrkeskunskaper. I ämnesplanerna, som lärarna ska undervisa utifrån, ingår även andra mer generella kunskapsområden. Dessa kunskaper och förmågor får lärarna antas ha bland annat utifrån den grundläggande behörigheten för högskolestudier.
- Yrkeskunskaperna ska vara såväl erfarenhetsbaserade som teoretiska.⁵⁴
- Med kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper avser myndigheterna innehåll (vad man ska kunna), nivå (hur väl man ska kunna det) och aktualitet (att kunskapen är

⁵¹ 2 kap. 25, 28 och 29 §§ förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

⁵² 4 § förordningen (2010:2021) om tillträde till utbildning som leder till yrkeslärarexamen.

⁵³ UHR:s remiss, dnr 4.1.2-02016-2019.

⁵⁴ Detta innebär att en person genom yrkesutövning anses kunna förvärva såväl erfarenhetsbaserade som teoretiska yrkeskunskaper. Det innebär däremot inte att en person som genom utbildning förvärvat teoretiska yrkeskunskaper också anses ha förvärvat erfarenhetsbaserade yrkeskunskaper.

- giltig i nutid). För att definiera vad som är nödvändig kunskap använder sig myndigheterna av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF, nivå 5.⁵⁵
- De kvalificerade och relevanta yrkeskunskaperna uttrycks i form av kunskapskriterier. Kunskapskriterierna ska ge en förutsägelse om vilka yrkeskunskaper som, tillsammans med yrkeslärarutbildningen eller lärarutbildningen⁵⁶, ger optimala förutsättningar för att kunna undervisa i det aktuella ämnet.
 - En viktig utgångspunkt för kunskapskriterierna är ämnesplanerna för de enskilda yrkesämnena i gymnasieskolan eftersom det är ämnesplanerna som anger vad läraren kommer att undervisa i. Kunskapskriterierna utgår också från yrkeskunskaper förvärvade genom yrkesutövandet i arbetslivet och som anses nödvändiga som grund för att undervisa i ett yrkesämne.

SeQF används som utgångspunkt för kunskapskriterierna

För att definiera vad som är nödvändiga kunskaper för att undervisa i ett yrkesämne använder sig myndigheterna av Sveriges referensram för kvalifikationer, SeQF. Ramverket innehåller åtta referensnivåer - från grundläggande nivå (nivå 1) till avancerad nivå (nivå 8). De åtta referensnivåerna uttrycks som resultat av lärande, som definieras som vad en person vet, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad, inte för hur lärandet uppnåtts. Myndigheterna har i framtagandet av kunskapskriterier utgått från principen att den som undervisar ska ha kunskaper som ligger minst en nivå över de kunskaper en elev förvärvat i gymnasieskolan. Den som vill undervisa i yrkesämnena i gymnasieskolan ska ha yrkeskunskaper motsvarande minst nivå 5 i SeQF. Utbildning inom anpassade gymnasieskolan är inplacerad på nivå 2 i SeQF.

3. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Skolverket bedömer att de generella ändringar som görs för att förbereda anpassade gymnasieskolan för ämnesbetyg är nödvändiga utifrån de ändringar som införts i skollagen om ämnesbetyg samt enligt det uppdrag om förberedelser för ämnesbetyg i gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och dess motsvarigheter inom den kommunala vuxenutbildningen som Skolverket har att genomföra.⁵⁷

Parallellt med anpassning till ämnesutformning föreslår Skolverket även olika nödvändiga uppdateringar av gymnasieprogram och ämnen för att de ska vara aktuella utifrån teknik- och samhällsutveckling. I de fall det finns mer program- eller ämnesspecifika alternativa lösningar presenteras dessa under respektive program eller ämnen.

Om de ändringar som Skolverket föreslår inte kommer till stånd skulle det innebära att ämnesbetygsreformen inte kan realiseras fullt ut eftersom det är nödvändigt att ämnesplanerna för de ämnen som ges inom såväl anpassade gymnasieskolan som komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå utformas i enlighet med hur bestämmelserna i skollagen är utformade. Om en reglering inte kommer till stånd så kommer de vinster som förväntas av ämnesbetygsreformen att utebli. Förslagen ökar möjligheten till längre och mer sammanhållna ämnen som ger eleverna mer tid för lärande innan ett slutligt betyg sätts i ett ämne. Sammanhållna ämnen med progression kommer att minska fragmentiseringen och kan bidra till att minska stressen och öka elevers motivation.

⁵⁵ För ett fåtal yrkesämnena inom vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år har SeQF nivå 6.

⁵⁶ För behörighet enligt 2 kap. 25 § punkt 3 förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare krävs inte nödvändigtvis en yrkeslärarexamen.

⁵⁷ Givet i Skolverkets regleringsbrev för 2023.

4. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Förslagen berör samtliga elever som påbörjar sin utbildning på gymnasial nivå, i anpassade gymnasieskolan och inom komvux som anpassad utbildning, efter den 30 juni 2025. Enligt övergångsbestämmelserna till ändringarna i skollagen ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för utbildning i anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. Detsamma gäller för komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå i fråga om kurser eller en sammanhållen yrkesutbildning som har påbörjats före den 1 juli 2025. Efter den 30 juni 2030 ska utbildningen dock fullföljas enligt de nya bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

Förslagen kommer att påverka skolhuvudmän⁵⁸ som bedriver eller avser att bedriva utbildning inom anpassade gymnasieskolan då dessa behöver förhålla sig till de ändrade programstrukturerna och de nya ämnena. Förslagen om nya ämnesplaner berör även huvudmän och utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som bedriver eller avser att bedriva komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Förslagen kommer även att påverka lärare i olika omfattning (se ovan under respektive programs redovisning). Vissa justeringar av ämnen bedöms underlätta förutsättningarna att uppnå kraven för lärarlegitimation. Under respektive ämne ovan framgår vad som krävs för just det ämnet.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare

Skolverkets förslag berör elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare som arbetar i anpassade gymnasieskolan och i komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Elever, lärare, rektorer och studie- och yrkesvägledare kommer att behöva ta del av de planerade informations- och implementeringsinsatser som Skolverket kommer att genomföra, men även av lokala informations- och implementeringsinsatser. Det handlar dels om information och implementering vad gäller modellen för ämnesbetyg, dels ämnes- och programspecifika förändringar. Skolverket avser att återkomma med mer information om planerade implementeringsinsatser.

För rektorer handlar det även om att organisera utbildningen på skolorna utifrån de delvis ändrade programmen och de nya ämnena. Det kan även behövas viss kompetensutveckling av personal och tillgång till nya läromedel.

Studie- och yrkesvägledare behöver kunna informera elever om de reviderade ämnena och programmen och de individuella studieplanerna. För den kommunala vuxenutbildningen påverkas de individuella studieplanerna särskilt eftersom dessa kan behöva ändras utifrån att elever kan ha både kurser och ämnen i sina individuella studieplaner.

Förslagen får konsekvenser för såväl offentliga som enskilda huvudmän och vissa andra utbildningsanordnare som tillhandahåller utbildning motsvarande komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

Anpassade gymnasieskolan

Läsåret 2021/2022 fanns 6 754 elever i anpassade gymnasieskolan vid sammanlagt 171 skolenheter, varav 138 med kommunal huvudman, 32 med enskild huvudman och 5 regiondrivna skolenheter. En huvudman kan erbjuda samtliga program i anpassade gymnasieskolan eller endast vissa av programmen.

⁵⁸ Skolhuvudmän är dels kommuner, dels enskilda huvudmän som har fått ett godkännande av Skolinspektionen enligt 2 kap. 5 § skollagen. Även regioner kan vara huvudmän för nationella program som avser naturbruk och omvårdnad i anpassade gymnasieskolan, se 19 kap. 18 § skollagen.

Komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå

Läsåret 2021/2022 fanns 1 284 elever inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå vid 142 skolenheter.

Staten

Universitet och högskolor kan påverkas utifrån olika lärarutbildningar. Statens skolinspektion (Skolinspektionen) berörs när det gäller beslut om godkännanden som huvudmän för en viss utbildning som lämnas med stöd av 2 kap. 5 § skollagen utifrån de förändringar som föreslås om förändrade benämningar av vissa program vilket Skolverket redovisade till regeringen den 16 september 2022. Skolinspektionen berörs även i form av att enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom vuxenutbildningen kan behöva uppdatera sina ansökningar då tillstånd idag ges på kurs och kurskod. Skolverkets förslag på nya ämnen med nya ämnes- och nivå-koder kan medföra ett förnyat ansökningsförfarande för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som önskar betygsrätt inom de föreslagna ämnena. När det gäller Skolinspektionens tillståndsgivning har myndigheterna kontakt för att säkerställa att de huvudmän som berörs informeras i tid och att eventuella nya tillstånd hanteras på lämpligt sätt. Även Statens institutionsstyrelse (SiS) och Kriminalvården som anordnare av utbildning motsvarande anpassade gymnasieskolan respektive komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå berörs av förslagen.

Skolverket har för avsikt att planera och genomföra informations- och implementeringsinsatser gentemot huvudmännen samt ta fram olika former av stödmaterial och bedömningsstöd. Förslagen får också konsekvenser för Skolverkets handläggning av lärarlegitimationer och statsbidrag.

5. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på

Under förutsättning att Skolverket även framgent kommer att ha föreskriftsrätt avseende programstrukturer i anpassade gymnasieskolan och ämnesplaner i anpassade gymnasieskolan och inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå har Skolverket för avsikt att föreskriva om dessa med stöd av 1 kap. 4 § och 4 kap. 1 a och 5 §§ gymnasieförordningen (2010:2039) samt 2 kap. 13 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

När det gäller föreskrifter om behörighet att undervisa i yrkesämnena respektive s.k. vissa ämnen har Skolverket för avsikt att meddela föreskrifter med stöd av 2 kap. 27 a och 29 §§ förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare, förutsatt att Skolverket fortsatt har sådan föreskriftsrätt.

6. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

6.1 Kostnadsmässiga konsekvenser

De kostnadsmässiga konsekvenser som ett införande av ämnesbetyg innebär redovisas i propositionen Ämnesbetyg – betygen ska bättre spegla elevers kunskaper (prop. 2021/22:36). I propositionen, som nu är beslutad av riksdagen, konstaterar regeringen att det visserligen kan komma att behövas visst förberedande arbete inför att de förändrade bestämmelserna om sammantagen bedömning och ämnesbetyg träder i kraft, men att kompetensutveckling, ämnesdidaktiska diskussioner med mera inte är något nytt, utan en

naturlig del av lärares arbete, reglerat i skollagen⁵⁹, och således rymms inom ramen för huvudmannens normala ansvar. Regeringen bedömer samtidigt att det, trots detta, under en övergångsperiod kan behövas särskilda riktade stödinsatser med anledning av förslagen som bör genomföras med hjälp av statlig finansiering.

Skolverket bedömer å sin sida att myndighetens förslag kan innebära vissa kostnadsmässiga konsekvenser för huvudmännen i anpassade gymnasieskolan och inom komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå (i form av inköp av läromedel, lärplattformar, kompetensutvecklingsbehov och viss anpassning av informationsmaterial). Regeringen⁶⁰ har föreslagit att kompensation för implementering av reformen ska ges med 25 miljoner kronor per år för åren 2023–2024. Därutöver beräknas 140 miljoner kronor tillföras Skolverket för fördelning av statsbidrag till skolhuvudmännen för åren 2024–2026.

Skolverket bedömer att myndigheten behöver göra implementeringsinsatser för skolhuvudmän utifrån förslagen. Sådana insatser avser att motverka ytterligare kostnader hos skolhuvudmännen för att se till att de är väl förberedda för ett system med ämnesbetyg. Sådana kostnader beräknas tillkomma för föreskriftsarbete, implementeringsinsatser, information, stödmaterial, digitala system, processen för ändringar i lärares legitimation med mera.

När det gäller Skolverkets förslag har myndigheten identifierat vissa kostnadsmässiga konsekvenser, bland annat i fråga om lärarlegitimation. Att meddela legitimationer till lärare och efter ansökan komplettera dessa är en del av Skolverkets uppdrag. Även om Skolverket eftersträvar en smidig och automatiserad hantering av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen kan myndigheten konstatera att lärare kan komma att påverkas om ämnen ändras och detta innebär att lärarna behöver ansöka om eller komplettera sin legitimation. Ansökan om legitimation eller komplettering av legitimation är normalt förenad med en avgift för den sökande, 1 500 kronor för ansökan om legitimation och 750 kronor för komplettering.

Skolverket delar den bedömning regeringen gör i propositionen⁶¹ att sådana kompletteringar eller ändringar bör vara avgiftsfria för enskilda lärare och att det därför kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i detta avseende. Av propositionen framgår en beräkning av vilka kostnader som skulle uppstå för Skolverket om lärares legitimationer behöver ändras och uppskattar kostnaden till 6 miljoner kronor fördelade på tre år.

6.2 Konsekvenser för lärarlegitimation

När det gäller ändringar av lärares behörighet i legitimationerna med anledning av förslagen bör Skolverket, enligt regeringens proposition om ämnesbetyg⁶², eftersträva en så smidig och automatiserad hantering som möjligt. Detta eftersom sådana ändringar kommer att bero på att staten gör förändringar som den enskilde läraren inte kan påverka. I propositionen konstateras vidare att en ansökan normalt sett är förenad med en avgift för den sökande och att det kan finnas behov av att se över regelverket om avgifter i det avseendet. Skolverket har uppmärksammat regeringen på att förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare behöver ändras för att lärare inte ska behöva betala ansökningsavgift för att komplettera sin legitimation med nya ämnen.⁶³

Förslagen kommer att påverka lärare i olika omfattning (se ovan under respektive program). Vissa justeringar av ämnen bedöms underlätta förutsättningarna för lärare att bli

⁵⁹ 2 kap. 34 § skollagen.

⁶⁰ Prop. 2021/22:36.

⁶¹ Prop. 2021/22:36.

⁶² Prop. 2021/22:36.

⁶³ Skolverkets regeringsredovisning den 16 september 2022, dnr. 2020:1822.

behöriga i ämnet. Under respektive ämne ovan (se ovan under avsnitt A1) framgår vad som krävs för just det ämnet och vilken eventuell åtgärd som krävs av en redan legitimerad lärare för att kunna få ämnet i sin legitimation. Åtgärderna och Skolverkets hantering kommer att se olika ut beroende på om läraren redan har fått legitimation eller inte samt när i tid som läraren gör en ansökan till Skolverket. Det kommer även att skilja sig åt beroende på vilken behörighet som läraren har i sin legitimation.

Skolverket har nedan, för att på ett överblickbart sätt redovisa konsekvenser för lärarbehörigheter, placerat in samtliga föreslagna ämnen i tre grupper som föranleder olika typer av åtgärder från Skolverket och från den enskilda läraren:

1. Det nya ämnet har samma namn som det nuvarande ämnet som utgår

I dessa fall kvarstår lärarens behörighet och Skolverket behöver endast göra ett tillägg av det nya ämnets ämneskod i lärarlegitimationsregistret. Läraren behöver inte ansöka om komplettering av legitimationen för ett ämne som har kvar samma namn.

2. Det nya ämnet motsvarar ett av ett nuvarande ämne men har annat namn

I dessa fall kan Skolverket ge behörighet i det nya ämnet utifrån den tidigare behörigheten. Läraren behöver ansöka om att komplettera sin legitimation för att få behörighet i det nya ämnet. Dessa lärare kommer att kontaktas av Skolverket för mer information.

3. Det nya ämnet saknar motsvarighet i ett nuvarande ämne

I dessa fall behöver Skolverket göra en bedömning av lärarens utbildning och/eller yrkeserfarenhet för att pröva om läraren uppfyller kraven för att bli behörig i det nya ämnet. Läraren behöver därför ansöka om att komplettera sin legitimation med behörighet i det nya ämnet. Skolverket kommer att informera om när det blir möjligt att ansöka om behörighet i de nya ämnena.

Lärare som har fått beslut om legitimation före den 1 januari 2024

Lärare som har fått beslut om legitimation före den 1 januari 2024, då de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft, kommer att kunna ansöka om att komplettera sin legitimation för att bli behörig att undervisa i de nya ämnena. Skolverket kommer att kontakta de lärare som är behöriga att undervisa i ett eller flera nuvarande ämnen som Skolverket bedömer har en motsvarighet i ett nytt ämne. Dessa lärare kommer att behålla sin tidigare behörighet i nuvarande ämnen samt efter ansökan kunna få de nya motsvarande ämnena tillagda i sin legitimation. När nuvarande ämnen har upphört kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret. Skolverket har uppmärksammat regeringen på att en sådan komplettering utifrån nuvarande reglering innebär att läraren behöver betala en avgift.

En prövning mot de nya ämnena för en redan legitimerad lärare bygger på en bedömning där kunskapskraven för ett av dagens ämne motsvarar de kunskapskrav som krävs för ett eller flera nya ämnen. Det nya ämnet behöver därmed vara sprunget ur dagens ämne för att Skolverket ska kunna ge behörighet i det nya ämnet utifrån dagens ämne. Exempelvis bedömer Skolverket att lärare med behörighet att undervisa i nuvarande ämne *svenska* bör kunna bli behöriga att undervisa i de nya ämnena *svenska*, *litteratur* och *kreativt skrivande* då innehållet i det nuvarande ämnet *svenska* har delats upp i fler ämnen för att passa en ämnesutformad anpassad gymnasieskola.

En del lärare kommer inte att behöva ansöka om att komplettera sin legitimation. Det gäller om läraren enbart är behörig att undervisa i ämnen som inte delas och inte byter namn, exempelvis *lantbruksdjur*. Den redan beslutade behörigheten kvarstår och Skolverket uppdaterar lärarlegitimationsregistret så att det även framgår ämneskod för det nya ämnet

med samma namn. Om denna lärare vill provas mot fler ämnen behöver läraren göra en ansökan om komplettering av sin legitimation, vilket är förenat med en ansökningsavgift.

Skolverket har kontrollerat hur stor andel av nuvarande ämnen som har en motsvarighet i de nya ämnena på gymnasial nivå och funnit att de allra flesta av nuvarande ämnen har motsvarigheter. Det innebär att de allra flesta lärare som har legitimation idag, efter ansökan om komplettering, kommer att kunna bli behöriga i nya ämnen. Men det finns ett antal av nuvarande ämnen som kommer att upphöra och som saknar motsvarighet bland de nya ämnena.

I anpassad gymnasieskola saknar ämnena *hjulustrustningsteknik* samt *material och verktyg* en motsvarighet bland de föreslagna nya ämnena. Per den 16 december 2022 finns det 107 lärare som endast är behöriga att undervisa i *material och verktyg* i gymnasiesärskolan. Samtliga lärare som har behörighet i *hjulustrustningsteknik* har också behörighet att undervisa i fler ämnen i anpassad gymnasieskola. Skolverket har granskat samtliga ärenden och funnit följande:

- 80 lärare bör, enligt Skolverkets bedömning, efter ansökan om komplettering kunna bli behöriga i fler ämnen i anpassad gymnasieskola utifrån sin behörighetsgivande examen.
- 27 lärare kan inte få någon ny behörighet i anpassad gymnasieskola utifrån sin behörighetsgivande examen.

Samtliga 107 lärare är dock behöriga att undervisa i andra skolformer och kommer därmed fortsatt ha ämnesbehörighet i sin legitimation efter det att ämnena upphävs. Skolverket bedömer att anställningsbarheten för de 27 lärare som förlorar sin ämnesbehörighet i mindre grad kommer att förändras, då behörighet att undervisa i enbart material och verktyg inte är tillräckligt för en lärartjänst på något yrkesprogram. Skolverket bedömer därför denna konsekvens som liten i förhållande till fördelarna med att införa de nya ämnena som föreslås.

Lärare som har en pågående ansökan den 1 januari 2024

Utgångspunkten för Skolverkets prövning av lärarlegitimationer är att lärare som har en pågående ansökan hos Skolverket den 1 januari 2024 kommer att kunna bli behöriga att undervisa i både nuvarande ämnen och i nya föreslagna ämnen. Skolverket bedömer det som nödvändigt att under en övergångsperiod ge ämnesbehörighet i både dagens ämnen och nya ämnen, eftersom undervisningen i gymnasial utbildning kommer att omfatta både nuvarande och nya ämnen under den perioden. Att legitimera på detta sätt innebär att det blir tydligt vad läraren är behörig att undervisa i. På så sätt undviks att lärare under denna period missgynnas i en anställningssituation. När nuvarande ämnen upphör kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret.

Lärare som ännu inte har ansökt om legitimation

Lärare som har en ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen eller motsvarande äldre examen (behörighetsgivande examen) men som ännu inte har ansökt om legitimation kommer, efter en prövning, att kunna få behörighet i de föreslagna nya ämnena. Detta gäller även för lärare som har antagits till ett yrkeslärarprogram i äldre ämnen och lärare som påbörjat ett ämneslärarprogram i äldre ämnen.

En lärare som ansöker om legitimation från och med den 1 januari 2024, och vars ansökan beslutas före det att nuvarande ämnen har upphört, kommer att kunna ansöka om och provas mot behörighet både i nuvarande ämnen och i nya ämnen. De kommer alltså att kunna få sin ansökan prövad både mot nu gällande föreskrifter som rör s.k. vissa ämnen respektive yrkesämnen, och mot de nya föreslagna föreskrifterna. Vilka föreskrifter som blir aktuella att tillämpa i en ansökan styrs av vilka ämnen som läraren ansöker om att bli behörig i. När nuvarande ämnen har upphört kommer de även att tas bort från lärarlegitimationsregistret. En lärare som exempelvis har en yrkeslärarexamen i ämnet

livsmedels- och näringskunskap kommer alltså att kunna bli behörig att undervisa i såväl det nuvarande ämnet *livsmedels- och näringskunskap*, som i det nya motsvarande ämnet *mat och butik*.

När nuvarande föreskrifter inte längre ska tillämpas och nuvarande ämnen har upphört kommer en ansökan endast prövas mot behörigheter i nya ämnen. Om en lärare i en sådan situation ansöker med en behörighetsgivande examen omfattande nuvarande ämnen kommer Skolverket att bedöma vilka nya föreslagna ämnen som dessa lärares behörighetsgivande examen motsvarar. Lärare som exempelvis har en yrkeslärarexamen i ämnet *livsmedels- och näringskunskap* kommer då alltså inte att bli behörig att undervisa i detta ämne när det har upphört. Skolverket bedömer att läraren då i stället kommer att kunna bli behörig att undervisa i det nya ämnet *mat och butik*.

6.3 Jämställdhetsperspektiv och funktionshinderperspektiv

Skolverket bedömer att förslagen inte medför några negativa effekter för jämställdhetsperspektivet. Jämställdhet har förstärkts i vissa ämnesplaner utifrån ämnets karaktär i anpassade gymnasieskolan.

Skolverket bedömer också att förslagen om längre och mer sammanhållna ämnen samt färre detaljer i betygskriterierna kommer att gynna elever, inklusive elever med funktionsnedsättning.

Skolverket bedömer vidare att föreslagna nya värdeord i betygskriterierna gör det tydligare för potentiella arbetsgivare vilka kunskaper ett godkänt betyg motsvarar, vilket kan stärka elevernas möjligheter till etablering på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

Skolverket bedömer avslutningsvis att kopplingen till ett framtida yrkesliv har stärkts i den anpassade gymnasieskolans nationella program och inom kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå genom att utbildningarna gjorts mer relevanta för arbetsmarknaden, vilket bör främja elevernas möjligheter till etablering och egen försörjning.

6.4 Nationella minoriteter

Då syftet med de föreslagna ändringarna är att stärka kvaliteten och likvärdigheten i undervisningen och skapa förutsättningar för mer rättvisande betyg bedömer Skolverket att förslagen kommer att få positiva effekter även för de nationella minoriteterna. Dessutom synliggörs de nationella minoriteterna ytterligare i Skolverkets förslag till ämnesplaner i de gemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan *historia, religionskunskap, svenska och svenska som andraspråk*.

I den tredje remissen som planeras till årsskiftet 2023–2024 avser Skolverket remittera förslag till ämnesplaner i *modersmål* och *minoritetsspråk*.

6.5 Konsekvenser för elever

Skolverket bedömer att förslagen är förenliga med barnkonventionens artiklar och bestämmelsen i 1 kap. 10 § skollagen om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning. Samråd och diskussioner har skett med elever, som till övervägande del stödjer förslagen.

Skolverket bedömer att förslagen som redovisas i denna konsekvensutredning ökar möjligheten till längre och mer sammanhållna ämnen som ger eleverna mer tid för lärande innan ett slutligt betyg sätts i ett ämne. Sammanhållna ämnen med progression kommer att minska fragmentiseringen och kan bidra till att öka elevers motivation, samt sänka den stress som kursbetygen skapar. Det kan också möjliggöra att mindre tid behöver läggas på

bedömning och betygssättning, vilket ger mer tid för undervisning och i och med det en bättre förberedelse för arbetslivet.

7. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Skolverket bedömer att förslagen inte påverkar de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

8. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Särskilda hänsyn gällande tidpunkten för ikraftträdande

De ändringar i skollagen som innebär att ämnesbetyg införs i anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå trädde i kraft den 15 juli 2022. Bestämmelserna ska börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025.⁶⁴ Som skäl till tidpunkten för ikraftträdande angavs i propositionen att Skolverket behöver tid för arbetet med styrdokumentsutveckling och för att huvudmännen, rektorerna och lärarna ska ha möjlighet till kompetensutveckling samt för att planera och organisera verksamheterna så att de är anpassade för det nya systemet. Vidare angavs att elever och föräldrar behöver få information i god tid inför val till gymnasieskola, gymnasiesärskola eller komvux.

Regeringen har ännu inte beslutat om ändringar i gymnasieförordningen eller förordningen om vuxenutbildning till följd av införandet av ämnesbetyg i skollagen.

När det gäller de förslag som Skolverket remitterar i denna omgång föreslår Skolverket att dessa ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025. Skälen till detta är att huvudmän ska hinna förbereda sig inför ämnesbetygens införande, att huvudmän som har tillstånd ska hinna ansöka om förnyade tillstånd och att Skolverket ska kunna utfärda behörigheter att undervisa i de nya ämnena i tid till tillämpningen.

Övergångsbestämmelser finns i skollagen

Enligt skollagens övergångsbestämmelser ska äldre bestämmelser fortfarande gälla för utbildning i anpassade gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. För komvux ska äldre bestämmelser fortsatt gälla i fråga om kurser och sammanhållna yrkesutbildningar som har påbörjats före den 1 juli 2025. Efter den 30 juni 2030 ska dock utbildning inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, komvux på gymnasial nivå och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå som har påbörjats före den 1 juli 2025 fullföljas enligt de bestämmelser som gäller för utbildning som har påbörjats efter den 30 juni 2025.

Programstrukturerna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket föreslår att de nya föreskrifterna för programstrukturer ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. De nuvarande programstrukturerna kommer således fortsatt att vara tillämpliga för utbildning

⁶⁴ Införande av ämnesbetyg enligt lagen (2022:147) om ändring i skollagen (2010:800) samt införande av anpassad utbildning enligt lagen (2022:1317) om ändring i skollagen (2010:800).

som påbörjas före den 1 juli 2025. Skolverket avser att återkomma med förslag om upphävande av de nuvarande programstrukturerna.

Ämnesplanerna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverket föreslår att ämnesplanerna ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. I enlighet med övergångsbestämmelserna till skollagen kommer de nuvarande ämnesplanerna fortsatt vara tillämpliga på utbildning som påbörjats före den 1 juli 2025. Det innebär att de nuvarande ämnesplanerna kommer att behöva tillämpas parallellt med de nya under en viss övergångsperiod enligt vad som följer av övergångsbestämmelserna till skollagen.⁶⁵ Enligt övergångsbestämmelserna till skollagen framgår även att den som har påbörjat utbildning inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, komvux på gymnasial nivå eller komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå före den 1 juli 2025 senast den 30 juni 2030 får genomgå provning inom komvux enligt bestämmelserna i 20 kap. 40 § i den äldre lydelsen. Provning i en kurs får då göras bara hos en huvudman som erbjuder utbildning i ett ämne på en nivå som motsvarar den kurs som provningen gäller.

Behörighetsföreskrifterna – ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolverkets föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne

Skolverket föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga samtidigt som de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft. Eftersom Skolverket föreslår nya föreskrifter om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne föreslår Skolverket att nu gällande föreskrifter, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2012:4) om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne, upphävs i samband med att de nya föreskrifterna träder i kraft. De nya ämnesplanerna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025 och vid tidpunkten för ikraftträdandet gäller och tillämpas fortfarande nuvarande ämnesplaner i gymnasial utbildning.

UHR föreslår att deras likalydande föreskrifter om kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för särskild behörighet till utbildning som leder till yrkeslärarexamen ska träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas vid antagning till yrkeslärarutbildning som startar efter den 31 juli 2024. Detta innebär att sista gången studenter påbörjar yrkeslärarutbildningen utifrån nuvarande kunskapskriterier kommer att vara vårterminen 2024 (antagning hösten 2023). Yrkeslärarprogrammet omfattar 90 högskolepoäng, vilket motsvarar 1,5 års heltidsstudier eller 3 års studier på halvfart. De studenter som påbörjar en utbildning vårterminen 2024 och fullgör en yrkeslärarexamen med full studietakt kommer således att examineras i juli 2025. De studenter som påbörjar en utbildning vårterminen 2024 och fullgör en yrkeslärarexamen på halvfart kommer att examineras i januari 2027. Skolverkets utgångspunkt är att lärare som har fullgjort en yrkeslärarexamen med antagning utifrån nuvarande kunskapskriterier och ämnen inte ska missgynnas av förslagen till nya och förändrade ämnen och kunskapskriterier. Med anledning av detta bedömer Skolverket att det finns ett behov att säkerställa att lärare som är under utbildning kan meddelas behörighet i och undervisa i nuvarande ämnen, och som examen omfattar, i vart fall fram till utgången av juni 2027.

För att det ska vara möjligt att fortsatt kunna få legitimation och behörighet i de ämnen som nu tillämpas i gymnasial utbildning, bedömer Skolverket därför att nu gällande föreskrifter behöver kunna tillämpas under en övergångsperiod. Myndigheten föreslår därför att de nu gällande föreskrifterna, som föreslås upphävas, fortsatt ska gälla för den som ansöker om att bli behörig i ett ämne enligt de upphävda föreskrifterna, dock längst till utgången av juni 2027.

⁶⁵ Se ikraftträdande och- övergångsbestämmelser till lagen (2022:147) om ändring i skollagen.

Skolverkets föreskrifter om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan

Skolverket föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft den 1 januari 2024, det vill säga samtidigt som de nya ämnesplanerna föreslås träda i kraft. Eftersom Skolverket föreslår nya föreskrifter om föreslår nya föreskrifter om vad som krävs för att lärares kompetens ska vara relevant för att undervisa i s.k. vissa ämnen i anpassade gymnasieskolan föreslår Skolverket att nu gällande föreskrifter, Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2017:102) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasiesärskolan, upphävs i samband med att de nya föreskrifterna träder i kraft. De nya ämnesplanerna ska tillämpas på utbildning som påbörjas efter utgången av juni 2025 och vid tidpunkten för ikraftträdandet gäller och tillämpas fortfarande nuvarande ämnesplaner i gymnasial utbildning. För att det ska vara möjligt att fortsatt kunna få legitimation och behörighet i de ämnen som nu tillämpas i gymnasial utbildning, bedömer Skolverket därför att nu gällande föreskrifter behöver kunna tillämpas under en övergångsperiod. Till skillnad mot föreskrifterna om vilka yrkeskunskaper som krävs för att undervisa i ett yrkesämne saknas det högskoleutbildningar som påverkas av att kriterierna för relevant kompetens ändras. Därför finns det inte ett motsvarande behov av att säkerställa att lärare som är under utbildning inte missgynnas av förslagen på nya och förändrade ämnen och krav för behörighet i dessa ämnen. Myndigheten föreslår därför att de nu gällande föreskrifterna, som föreslås upphävas, fortsatt ska gälla för den som ansöker om att bli behörig i ett ämne enligt de upphävida föreskrifterna, dock längst till utgången av juni 2025.

Behov av speciella informationsinsatser

Skolverket kommer att bistå huvudmän med informations- och implementeringsinsatser inför ett införande av ämnesbetyg inom anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå.

B Kommuner och regioner

I propositionen redogjordes för konsekvenser av ämnesbetygsreformen. Här tar Skolverket upp konsekvenser som mer precist följer av Skolverkets förslag. Skolverket bedömer att förändringarna får vissa konsekvenser för kommuner och regioner i egenskap av huvudmän för utbildningen. Det kommer bland annat att innebära behov av att se över bemanning i samband med att utbildningar och behörighetskrav för lärare ändras samt att se över organiseringen av utbildningarna och att planera för implementering.

Den kommunala självstyrelsen regleras bland annat i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Förslagen som omfattas av den här konsekvensutredningen bedöms inte innebära några utökade skyldigheter för de kommunala huvudmännen, utan bedöms ligga inom ramen för huvudmannens normala ansvar, och bedöms alltså inte innebära någon inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

C Företag

De förslag som omfattas av denna konsekvensutredning rör såväl offentliga som enskilda huvudmän och andra enskilda utbildningsanordnare. De bedömningar som Skolverket gör i fråga om konsekvenser ovan gäller också enskilda huvudmän för fristående skolor på samma sätt som de kommunala huvudmännen.

Enskilda utbildningsanordnare med betygsrätt inom vuxenutbildningen kan behöva uppdatera sina ansökningar då tillstånd idag ges på kurs och kurskod. Skolverkets förslag på nya ämnen med nya ämnes- och nivå-koder kan medföra ett förnyat ansökningsförfarande för enskilda utbildningsanordnare inom vuxenutbildningen som önskar betygsrätt inom de föreslagna ämnena.

Informations- och implementeringsinsatser och stöd kommer även att riktas till enskilda huvudmän och vissa andra enskilda utbildningsanordnare. Förslagen bedöms inte få effekter av betydelse för dessa företags arbetsförutsättningar eller konkurrensförmåga.

D Samråd

I arbetet har ämnesexperter anlåtts, framför allt lärare och skolledare inom anpassade gymnasieskolan och komvux som anpassad utbildning på gymnasial nivå. Rektorer och lärare har under beredningsprocessen getts möjligheter att lämna synpunkter på de reviderade ämnesplanerna. De nationella programråden har också deltagit i arbetet med förslagen med synpunkter och förslag.

Samråd har skett med olika referensgrupper för de gymnasiegemensamma ämnena i anpassade gymnasieskolan där lärare och elever från anpassade gymnasieskolan och vuxenutbildningen ingått.

Under arbetet med regeringsuppdragen har Skolverket inbjudit en rad intressenter till olika samråd, exempelvis olika intresseorganisationer och i vissa fall arbetsgivare. Synpunkter har inhämtats från bland annat FUB, Riksgymnasiet i Örebro, Institutet för språk och folkminnen, Riksidrottsförbundet med tillhörande specialidrottsförbund, SPSM samt ett antal universitet och högskolor.

Skolverket har även haft möten med företrädare för de nationella minoriteterna, funktionshinderorganisationer och läromedelsförlagen. Samråd har vidare hållits med olika myndigheter och organisationer, till exempel UHR, UKÄ, Skolinspektionen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Vuxenutbildning i samverkan (VIS) och universitet och högskolor med lärarutbildning.

Utöver dessa samråd inom ramen för uppdraget har Skolverket en löpande referensverksamhet, där lärare, rektorer, elever och andra intressenter har möjlighet att delge erfarenheter av och synpunkter på styrdokumentet.

E Kontaktpersoner

Vid eventuella frågor, kontakta enheten för gymnasieskola:

Anna Jägberg, undervisningsråd anna.jagberg@skolverket.se eller

Eva Ekstedt Salzmänn, undervisningsråd eva.ekstedt.salzmänn@skolverket.se.

Sändlista

Myndigheter
Arbetsförmedlingen
Arbetsmiljöverket
Barnombudsmannen
CSN
Datainspektionen
Diskrimineringsombudsmannen
Ekonomistyrningsverket
Elsäkerhetsverket
Försvarsmakten
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Jämställdhetsmyndigheten
Kriminalvården
Länsstyrelsen
Myndigheten för yrkeshögskolan
Myndigheten för arbetsmiljökunskap
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
Näringslivets regelnämnd
Regelrådet
Sametinget
Sameskolstyrelsen
Skolforskningsinstitutet
Skolinspektionen
Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)
Statens institutionsstyrelse
Statistiska centralbyrån
Tillväxtverket
Transportstyrelsen
Universitets- och högskolerådet
Universitetskanslerämbetet
Högskolans överklagandenämnd
Statens institutionsstyrelse
Organisationer
DHB för döva, hörselskadade och språkstörda barn
Elevernas riksförbund
Folkbildningsrådet
Friskolornas riksförbund

Funktionsrätt Sverige
Föreningen Stöd Barnverket
Föräldraalliansen Sverige
Föräldraföreningen Dyslektiska barn
Hem och skola
Idéburna skolors riksförbund
Lika Unika
LO
Läraryförbundet
Lärarnas riksförbund
Riksförbundet Attention
Riksförbundet Hem och skola
Riksidrottsförbundet
SKR
Svenskt näringsliv
Sveriges Elevkårer
Sveriges förenade studentkårer (SFS)
Saco
Skolledarföreningen
Sveriges skolledarförbund
Sveriges universitets- och lärarförbund, SULF
Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF
TCO
Vuxenutbildning i samverkan
Waldorfskolefederationen
Offentliga huvudmän
Arboga
Borås
Göteborg
Falun
Gävle
Helsingborg
Hudiksvall
Jönköping
Kalmar
Kristianstad
Lapplands kommunalförbund
Linköping

Luleå
Malmö
Norrköping
Skellefteå
Stockholm, arbetsmarknadsnämnden
Stockholm, utbildningsnämnden
Sundsvall
Södertälje
Umeå
Uppsala
Västerås
Växjö
Örebro
Östersund
Enskilda huvudmän
Astar
Academediä
Hermöds
Lärande i Sverige
Praktiska gymnasiet
Övriga
Blekinge region
Encell
Gotland
Gästrik Vux
Svenska skolan i London
Svensk Utlandsundervisnings Förening- SUF
Universitet och högskolor
Gymnastik- och idrottshögskolan
Beckmans designhögskola
Blekinge tekniska högskola
Chalmers tekniska högskola
Ersta Sköndal högskola-Marie Cederschiöld högskola
Försvarshögskolan Stockholm
Gymnastik- och idrottshögskolan
Göteborgs universitet
Handelshögskolan i Stockholm

Högskolan Dalarna
Högskolan Dalarna
Högskolan Evidens
Högskolan i Borås
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Jönköping
Högskolan i Skövde
Högskolan Kristianstad
Högskolan Väst
Johannelunds teologiska högskola
Jönköping University
Karlstads universitet
Karolinska Institutet
Konstfack
Kungliga Musikhögskolan i Stockholm
Kungliga Tekniska högskolan
Linköpings universitet
Linnéuniversitetet
Luleå tekniska universitet
Lunds universitet
Lycée St. Louis, Stockholm
Malmö universitet
Mitt universitet
Mälardalens högskola
Nordiska Universitets Administratörs Samarbetet, NUAS
Röda Korsets högskola
Sophiahemmets sjuksköterskeskola
Stiftelsen Högskolan i Jönköping
Stockholms konstnärliga högskola
Stockholms Musikpedagogiska Institut
Stockholms universitet
Sveriges lantbruksuniversitet
Södertörns högskola
Teologiska högskolan Stockholm
Umeå universitet
Uppsala universitet
Ålands Lyceum

Örebro teologiska högskola
Örebro universitet
Folkhögskolor
Brunnsviks folkhögskola
Ericastiftelsen
Läromedelsförlag
Läromedelsförfattarna
Läromedelsföretagen
Nationella minoriteter
Sveriges Jiddischförbund
Judiska Centralrådet i Sverige
Judiska ungdomsförbundet i Sverige
Wizo
Romano Pasos Research Centre
Centralförbundet Roma International
Sveriges Romerförbund
Romska ungdomsförbundet
Roma Institutet
Riksförbundet Romer i Europa
Frantzwagner Sällskapet - Sinti Kettanepa
IREM - International Romska Evangeliska Missionen
Trajosko Drom
Malmö romska idécenter
Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset
Met Nuoret
Sverigefinländarnas Delegation
Sverigefinska Pensionärernas Riksförbund i Sverige
Sverigefinska ungdomsförbundet
Sverigefinska Riksförbundet
Sverigefinskt kvinnoforum
Sáminuorra
Svenska Samernas Riksförbund
Riksorganisationen Same Ätnam
Renägarförbundet
Niejda

Kommande beslut: Besluts-
och delegationsförteckning för
arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

20

20AFN170

Missiv

2023-01-30

Diarienummer: 20AFN170

Handläggare:

Caroline Engberg
026-17 80 00
caroline.engberg@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Revidering av besluts- och delegationsförteckning

Förslag till beslut

Att anta den reviderade besluts- och delegationsförteckning som är gemensam för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, Socialnämnden och Omvårdnadsnämnden.

Ärendebeskrivning

Inför varje år, eller vid behov, ska Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden anta besluts- och delegationsförteckning för nämndens verksamheter.

Besluts- och delegationsförteckningen är uppdelad i en gemensam del för de tre nämnderna samt nämndspecifika delar som antas av ansvarig nämnd. Socialjouren har en egen del som antas av socialnämnden och arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden.

Förslag till revideringar har tagits fram i den del som är gemensamt för Socialnämnden, Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden;

- Avsnitt 6. Fullmakt/ombud

Punkt 6.1

Förslag till revidering av punkt i form av kompletterande text under beskrivningen av ärendetypen.

Nedan presenteras föreliggande förslag på revidering:

**Gemensamt för Socialnämnden, Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads-
och funktionsrättsnämnden**

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
6. Fullmakt/ombud				
6.1	Beslut att företräda nämnden i domstol i mål och ärenden som rör enskild, eller beslut att utse ombud i sådana fall	10 kap 2 § SoL	Enhetschef Jurist	

Magnus Höjjer

Sektorchef
Sektor Velfärd

Besluts- och delegationsförteckning för Omvårdnadsnämnden, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden och Socialnämnden

Välfärd Gävle
2023-01-30

Diarienummer:
20ON364
20AFN170
20SON415

Fastställt:

Omvårdnadsnämnden 2020-12-17 § 183, 2021-03-25 § 38, 2021-06-17 § 92,
2022-02-24 § 4, 2022-05-25 § 64, 2023-01-26 § 8

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden 2020-12-16 § 162, 2021-05-26 § 69,
2021-06-16 § 83, 2021-08-30 § 97, 2022-02-23 § 13, 2022-05-24 § 63,
2023-01-25 § 5

Socialnämnden 2020-12-15 § 248, 2021-04-27 § 81, 2021-06-15 § 132,
2022-02-22 § 10, 2022-05-24 § 96, 2022-08-30 § 136, 2022-10-25, § 187,
2023-01-24 § 9

Innehållsförteckning

Inledning	4
Allmänt om delegering	4
Vid delegats frånvaro	4
Anmälan av delegationsbeslut	4
Överklagande	5
Socialnämndens individ- och myndighetsutskott	5
Förkortningar	5
Delegat i gemensamma delen	6
Delegat inom Omvårdnadsnämnden	6
Delegat inom Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	6
Delegat inom Socialnämnden	7
Gemensamt för Omvårdnadsnämnden, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden och Socialnämnden	8
1. Ordförandebeslut	8
2. Avtal – Inköp, upphandling och avtalsförvaltning	8
3. Handläggning	11
4. Avskrivning av skuld	12
5. Överklagande	12
6. Fullmakt / ombud	12
7. Yttranden	13
8. Allmänna handlingar och sekretess	13
9. Externa köp	14
10. Personuppgifter	14
11. Smittskyddslag	15
12. Lex Sarah	15
13. Övrigt	15
Specifikt för Omvårdnadsnämnden	17
1. Avgiftshandläggning	17
2. Bistånd enligt socialtjänstlagen, SoL	17
3. Hälso- och sjukvård	18
4. Allmänna handlingar och sekretess	18
5. Övrigt	19
Specifikt för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	20
1. Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS	20
2. Vuxenutbildning	21
3. Bistånd enligt socialtjänstlagen, SoL	22
4. Dödsbo	24
5. Övrigt	24
6. Hälso- och sjukvård	24
Specifikt för Socialnämnden	26
1. Yttranden	26
2. Övrigt	26
3. Bistånd enligt socialtjänstlagen, SoL	27

4.	Insatser för barn och ungdom	Sid 456(600) 29
5.	Insatser för vuxna	31
6.	Lag om särskilda bestämmelser för vård av unga, LVU	31
7.	Lag om vård av missbrukare i vissa fall, LVM	34
	NYTT	35
8.	Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare	35
9.	Familjerättsärenden	35
10.	Alkohollag	36
11.	Lotterilag	38
12.	Lag om handel med vissa receptfria läkemedel	38
13.	Lag om tobak och liknande produkter	39
	Specifikt för Socialjouren Delegerat av Socialnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	41
1.	Socialtjänstlagen, SoL	41
2.	Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU	41
3.	Lag om vård av missbrukare i vissa fall, LVM	42

Inledning

Denna besluts- och delegationsförteckning avser Omvårdnadsnämnden, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden och Socialnämnden. Besluts- och delegationsförteckning inleds med en gemensam del för de tre nämnderna. I den delen finns delegering gällande exempelvis ordförandebeslut, handläggning, avtal, avgifter, fullmakter, yttranden, allmänna handlingar, sekretess och personuppgifter. De nämndspecifika delarna behandlar frågor som endast rör en nämnd. Närliggande sakfrågor kan dock finnas under både den gemensamma delen och även under den specifika delen.

Syftet är att där samla beslut som är gemensamma inom de tre nämnderna och att på så vis få samma nivå på delegat. Delegationsförteckning är indelad efter lagrum samt ärendesområde.

Allmänt om delegering

I kommunallagen stadgas att kommunal nämnd ska bedriva verksamheten i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Fullmäktige ska utfärda reglementen med närmare föreskrifter om nämndernas verksamhet och arbetsformer. Enligt kommunallagen får nämnd uppdra åt utskott, ledamot eller ersättare eller anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Dock får beslutanderätten inte delegeras i:

- ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
- framställning eller yttrande till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet har överklagats,
- ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
- medborgarförslag som väckts genom e-petition och som lämnats över till nämnden, samt
- ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

Ärenden av principiell eller avvikande beskaffenhet eller av avsevärd ekonomisk betydelse ska avgöras av nämnden. Delegat kan, efter beslut av berörd chef, hänskjuta beslut av särskild svårighetsgrad till högre nivå i beslutsorganisationen. Även beslutsfattarens överordnad har beslutanderätt i respektive ärendegrupp när ordinarie befattningshavare inte tjänstgör, exempelvis beslut om vård- och omsorgsboende kan beslutas av kontorschef för myndighet. Den som mottagit delegationsuppdrag (delegat) får enligt gällande delegationsregler inte delegera uppdraget vidare till annan. Vidaredelegering är med andra ord inte tillåten, med undantag för vad som sägs i 6 kap. 36–37 §§ kommunallagen.

Vid delegats frånvaro

Vid delegats frånvaro träder i första hand en annan utsedd handläggare på samma eller högre nivå in i delegatens ställe och kan fatta de beslut denne skulle ha fattat.

Anmälan av delegationsbeslut

Enligt kommunallagen ska varje nämnd besluta om i vilken utsträckning beslut som fattas på delegation ska anmälas till nämnden. Samtliga brådskande beslut som beslutas av nämndsordföranden, så kallade ordförandebeslut, (enligt 6 kap. 39 § kommunallagen) anmäls till nästkommande nämndsammanträde.

När beslutet har anmälts på nämndens sammanträde noteras anmälan i sammanträdesprotokollet. Beslut som kan överklagas enligt laglighetsprövning går att överklaga fram till att tre veckor har gått från datumet då protokollet anslogs. Varje delegat ansvarar för att anmälan görs när det gäller beslut som kan överklagas via laglighetsprövning.

Överklagande

Förvaltningsbesvär

Ett beslut får överklagas av den som beslutet går emot om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt. Beslutet kan bara överklagas av den det angår. I skollagen anges alla beslut som kan överklagas till förvaltningsrätten eller Skolväsendets överklagandenämnd enligt förvaltningsbesvär om inte direkt förbud för detta regleras.

Laglighetsprövning

Delegationsbeslut som inte kan överklagas med förvaltningsbesvär kan överklagas genom laglighetsprövning om inte direkt förbud för detta regleras. Laglighetsprövning innebär att domstolen endast gör en prövning av beslutets laglighet och inte lämplighet. Endast den som är medlem i kommunen kan överklaga.

Socialnämndens individ- och myndighetsutskott

Socialnämnden har ett individ- och myndighetsutskott som beslutar i ärenden enligt:

- socialtjänstlagen (SoL),
- lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU),
- lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM),
- föräldrabalken (FB),
- alkohollagen, samt
- tobakslagen.

Förkortningar

AFN	Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
CSN	Centrala studiestödsnämnden
EVIN	Enheten Vård i nära relationer
FE	Familjeenheten
FMN	Föräldraföreningen mot narkotika
GDPR	General data protection regulation (Dataskyddsförordningen)
HSL	Hälso- och sjukvårdslag
HVB	Hem för vård och boende
LSS	Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade
LOU	Lag om offentlig upphandling
LOV	Lag om valfrihetssystem
LUL	Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
LVM	Lag om vård av missbrukare i vissa fall
LVU	Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga
ME	Mottagningsenheten
ON	Omvårdnadsnämnden
RIA	Socialt arbete på kristen grund (organisation Hela Människan)
SFB	Socialförsäkringsbalk
SFS	Socialtjänstförordning
SJ	Socialjour
SKR	Sveriges kommuner och regioner
SoL	Socialtjänstlag
SoL/psyk	Socialtjänstlag/målgruppen, personer med psykisk funktionsnedsättning
SON	Socialnämnden
UEB	Utredningsenhet Barn
UEU	Utredningsenhet Ungdom
Äo	Äldreomsorg

Delegat i gemensamma delen

Ordförande i Arbetsmarknadsmarknads- och funktionsrättsnämnden
 Ordförande i Omvårdnadsnämnden
 Ordförande i Socialnämnden
 Sektorchef
 Biträdande sektorchef
 Enhetschef
 1:e socialsekreterare
 1:e handläggare
 Enhetschef i verkställighet
 Socialsekreterare (barnsekreterare likställs med socialsekreterare)
 Försörjningsstödshandläggare
 Familjerättssekreterare
 Biståndshandläggare SoL
 Biståndshandläggare SoL/psyk
 Biståndshandläggare SoL/LSS
 Ekonomichef
 Enhetschef handläggning
 Verksamhetschef handläggning
 Individ- och myndighetsutskott
 Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)
 Medicinsk ansvarig för rehabilitering (MAR)
 Delegat i ursprungsbeslut
 Jurist
 Kontorschef myndighet
 Dataskyddsamordnare
 Socialt ansvarig samordnare
 Enhetschef inom försörjningsstödsenheten
 Delegates överordnade chef
 Särskild utsedd handläggare*
 Delegat vid ursprungsbeslut – Syftar till nivå på delegationen och är inte personbundet

Delegat inom Omvårdnadsnämnden

Biståndshandläggare SoL
 Biståndshandläggare SoL/psyk
 Biståndshandläggare SoL/LSS
 Avgiftshandläggare
 Enhetschef i handläggning
 Enhetschef i verkställighet
 Särskild utsedd handläggare*
 Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)
 Medicinsk ansvarig för rehabilitering (MAR)
 Boendesamordnare
 Verksamhetschef HSL
 Delegat vid ursprungsbeslut – Syftar till nivå på delegationen och är inte personbundet

Delegat inom Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Biståndshandläggare SoL/psyk
 Biståndshandläggare SoL/LSS
 Administratör LSS
 Avgiftshandläggare
 Socialsekreterare
 1:e socialsekreterare
 Försörjningsstödshandläggare
 1:e handläggare
 Enhetschef myndighet
 Enhetschef uppdragstagarenheten

Enhetschef försörjningsstödsenheten
 Verksamhetschef myndighet
 Enhetschef i verkställighet
 Verksamhetschef administrativt stöd
 Rektor
 Boendesamordnare
 Ordförande i Antagningsråd
 Särskild utsedd handläggare*
 Delegat vid ursprungsbeslut – Syftar till nivå på delegationen och är inte personbundet

Delegat inom Socialnämnden

Ordförande
 Individ- och myndighetsutskott
 Socialsekreterare (barnsekreterare likställs med socialsekreterare)
 1:e socialsekreterare (1:e barnsekreterare likställs med 1:e socialsekreterare)
 Handläggare
 1:e handläggare
 Familjerättssekreterare
 Familjerättsassistent
 Familjehemssekreterare
 Alkoholhandläggare
 Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd
 Restauranginspektör
 Avgiftshandläggare
 Enhetschef myndighet
 Enhetschef mottagningsenheten
 Enhetschef utredningsenhet uppdragstagare
 Enhetschef familjehemsenheten
 Enhetschef socialjour
 Enhetschef förebyggande enheten
 Enhetschef utredningsenheten Barn
 Enhetschef utredningsenheten Ungdom
 Enhetschef utredningsenhet Vuxna
 Enhetschef Livsmedel och tillstånd
 Enhetschef våld i nära relation
 Särskild utsedd handläggare*
 Särskild utsedd tjänsteman enligt namnförteckning**
 Socialsekreterare socialjour
 Delegat vid ursprungsbeslut – Syftar till nivå på delegationen och är inte personbundet

* "Särskild utsedd handläggare" utses av verksamhetschef eller annan överordnad chef

** "Särskild utsedd tjänsteman" utses av Socialnämnd

Gemensamt för Omvårdnadsnämnden, Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden och Socialnämnden

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
1. Ordförandebeslut				
1.1	Beslut på nämndens vägnar i ärende som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas	6 kap. 39 § kommunal-lagen	Ordförande i Socialnämnden, Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	
1.2	Beslut att återkalla ett förvaltningsbeslut på grund av tvingande säkerhetsskäl	37 § 2 st 2 p. förvaltnings-lagen	Ordförande i Socialnämnden, Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	
2. Avtal – Inköp, upphandling och avtalsförvaltning				
2.1	Beslut gällande sektorsövergripande avtal		Sektorchef	Avser tecknande, förlängning och hävande etc. Motsvarar firmatecknare Ersättare: ekonomichef och biträdande sektorchef
2.2	Tecknande av avtal med externa utförare av verksamhet		Biträdande sektorchef	Driftsentreprenads avtal (LOU) ramavtal (LOU) och avtal om att bli extern utförare enligt LOV
2.3	Tecknande samverkansavtal eller förlängning av pågående avtal med kommuner, regioner samt motsvarande		Sektorchef	Kan även gälla kommuner eller motsvarande och myndigheter i utlandet
2.4	Teckna överenskommelse om ersättning vid skadeståndsanspråk från enskild upp till 25 000 kr		Säkerhetssamordnare	Verkställs genom utanordning via dagbokföringen
2.5	Beslut om att initiera en upphandling om frågan inte har behandlats i samband med projektbeställning, repetitiva ramavtal och/eller om beslut redan finns.		Chef med budgetansvar för det som upphandlas Valfärd Inköpssamordnare Valfärd Enhetschef Inköp och upphandling Styrning och stöd	Gäller ej upphandling av kärnverksamhet då ansvarig nämnd fattar beslut om att överlåta verksamhet till privat utförare.

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
2.6	Beslut under en upphandling enligt upphandlingsprocess över tröskelvärdet	Enligt, upphandlingslagarna, direktiven och praxis	Chef med budgetansvar för det som upphandlas Inköpssamordnare För upphandlingar som avser kärnverksamhet: Biträdande sektorchef Samt följande funktioner på Styrning och stöd: Enhetschef Inköp och upphandling Upphandlare Upphandlingsjurist	Ex. att avbryta annonserad upphandling, tecknande av avtal etc.
2.7	Beslut under en upphandling enligt upphandlingsprocess under tröskelvärdet	Enligt, upphandlingslagarna, direktiven och praxis	Chef med budgetansvar för det som upphandlas Inköpssamordnare För upphandlingar som avser kärnverksamhet: Biträdande sektorchef Samt följande funktioner på Styrning och stöd: Enhetschef Inköp och upphandling Upphandlare Upphandlingsjurist Avtalscontroller Systemförvaltare Inköpscontroller Inköpskoordinator Verksamhetsutvecklare	Ex. att avbryta annonserad upphandling
2.8	Utfärda fullmakt till annan upphandlande myndighet att få företräda Gävle kommun i denna egenskap (samordnad upphandling)		Sektorchef Ekonomichef Biträdande sektorchef Samt följande funktioner på Styrning och stöd: Enhetschef Inköp och upphandling	

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
2.9	Beslut om tilldelning och tecknande av avtal för upphandling över tröskelvärdet		Chef med budgetansvar för det som upphandlas Inköpssamordnare För upphandlingar som avser kärnverksamhet: Biträdande sektorchef Samt följande funktioner på Styrning och stöd: Enhetschef Inköp och upphandling Upphandlare Upphandlingsjurist	
2.10	Beslut om tilldelning och tecknande av avtal för upphandling under tröskelvärdet		Chef med budgetansvar för det som upphandlas Inköpssamordnare För upphandlingar som avser kärnverksamhet: Biträdande sektorchef Samt följande funktioner på Styrning och stöd: Enhetschef Inköp och upphandling Upphandlare Upphandlingsjurist Avtalscontroller Systemförvaltare Inköpscontroller Inköpskoordinator Verksamhetsutvecklare	
2.11	Beslut under avtalsförvaltningen, och om avtalade sanktioner om inte annat anges		Chef med budgetansvar för det som upphandlas Inköpssamordnare För upphandlingar som avser kärnverksamhet: Biträdande sektorchef Upphandlingscontroller Samt följande funktioner på Styrning och stöd: Enhetschef Inköp och upphandling Upphandlare Upphandlingsjurist Avtalscontroller Systemförvaltare Inköpscontroller Inköpskoordinator Verksamhetsutvecklare	Ex. beslut om prisförändring, optionsbeslut och vite

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
2.12	Beslut om uppsägning och hävning av avtal		Chef med budgetansvar för det som upphandlas Inköpssamordnare För upphandlingar som avser kärnverksamhet: Biträdande sektorchef Samt följande funktioner på Styrning och stöd: Enhetschef Inköp och upphandling Upphandlingsjurist	
2.13	Yttrande till domstol i mål om överprövning		Sektorchef Ekonomichef Biträdande sektorchef Jurist Samt följande funktioner på Styrning och stöd: Upphandlingsjurist Jurist	

3. Handläggning

3.1	Beslut att avskriva eller avvisa ärende		Enhetschef inom handläggning 1:e socialsekreterare 1:e handläggare	
3.2	Beslut i sakfrågan, vid ansökan, när utredning inte kan genomföras		Enhetschef inom handläggning	
3.3	Anmälan till överförmyndaren när behov av god man, förmyndare eller förvaltare föreligger, samt när sådant behov upphör	Socialtjänst-förordningen 5 kap 3 § LSS 15 § 6 st.	Enhetschef i verkställighet* Socialsekreterare Försörjningsstöds-handläggare Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	*Gäller ej externa utförare, då de har eget ansvar enligt lag
3.4	Beslut att avvisa ombud och biträde då skäl föreligger	14 § Förvaltnings-lagen	Socialsekreterare Försörjningsstöds-handläggare Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	
3.5	Föreläggande att styrka ombudets behörighet	15 § Förvaltnings-lagen	Socialsekreterare Försörjningsstöds-handläggare Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	

4. Avskrivning av skuld

4.1	Beslut om nedskrivning av eller befrielse från skuld avseende debiterad avgift till enskild	8 kap 1–2 §§ SoL 9 kap 4 § SoL	Ekonomichef	

5. Överklagande

5.1	Yttrande med anledning av överklagande av delegats beslut		Delegat i ursprungsbeslut Jurist	I första hand delegat i ursprungsbeslut
5.2	Omprövning vid överklagande av beslut	46 § Förvaltnings- lagen	Delegat i ursprungsbeslut	
5.3	Beslut om avvisning av för sent inkommen överklagan	45 § Förvaltnings- lagen	Delegat i ursprungsbeslut	Beslutet benämns rättidsprövning
5.6	Prövning vid jävsinvändning	16–18 §§ Förvaltnings- lagen	Enhetschef inom handläggning	
5.7	Beslut att begära eller att ej begära prövningstillstånd samt beslut att överklaga eller att ej överklaga domstolsbeslut till förvaltningsrätt och kammarrätt		Enhetschef inom handläggning Individ- och myndighetsutskott*	*Individ- och myndighets- utskottet har beslutanderätt i egna fattade beslut
5.8	Beslut att begära prövningstillstånd till Högsta Förvaltningsdomstolen		Kontorschef Individ- och myndighetsutskott*	*Individ- och myndighets- utskottet har beslutanderätt i egna fattade beslut
5.9	Beslut om föreläggande för en enskild att avhjälpa en brist i en framställning	20 § Förvaltnings- lagen	Delegat i ursprungsbeslut	
5.10	Beslut att avslå begäran om att avgöra ett ärende	12 § Förvaltnings- lagen	Enhetschef inom handläggning	
5.11	Yttrande vid överklagan om beslut enligt punkt 5.10		Enhetschef inom handläggning	
5.12	Beslut om begäran om inhibition	28 § Förvaltnings- processlagen	Enhetschef inom handläggning Kontorschef Individ- och myndighetsutskott*	* Individ- och myndighets- utskottet har beslutanderätt i egna fattade beslut

6. Fullmakt/ombud

6.1	Beslut att företräda nämnden i domstol i mål och ärenden som rör enskild, eller beslut att utse ombud i sådana fall	10 kap 2 § SoL	Enhetschef Jurist	

Sid 466(600)				
6.2	Beslut om fullmakt att företräda nämnden i övriga mål och ärenden, eller beslut att utse ombud i sådana fall	10 kap 2 § SoL	Kontorschef Jurist	
6.3	Utfärdande av fullmakt och kvittens av ankommande värdepast		Sektorchef	Ersättare: Biträdande sektorchef
6.4	Utfärdande av rättegångsfullmakt i tvistemål	12 kap. 8 § rättegångsbalk en	Sektorchef	Ersättare: Biträdande sektorchef
7. Yttranden				
7.1	Yttrande till överförmyndare eller tingsrätt angående förordnande av god man eller förvaltare	11 kap 16 § Föräldrabalken	Socialekreterare Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS Enhetschef i verkställighet*	*Gäller ej externa utförare, då de har eget ansvar enligt lag
7.2	Yttranden avseende - sådant som inte är reglerat i besluts- och delegationsförteckningen i övrigt, - direktbesvarande till myndigheter i ärenden ställd till nämnd* - remissvar - övriga elevärenden, samt -myndighetsbeslut och övriga överklaganden		Kontorschef	*Beslut om att remisser ställd till nämnd ska hanteras av tjänstemannaorganisationen sker i samråd med ordförande
7.3	Yttrande till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och övriga tillsynsmyndigheter (exempelvis: Skolinspektionen, Diskrimineringsombudsmannen och Justitiekanslern) som rör individärenden	13 kap 5 § SoL	Ordförande i Socialnämnden, Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	Yttranden till Justitieombudsmannen beslutas alltid av nämnd
7.4	Yttrande till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och domstol gällande ej verkställda gynnande beslut	16 kap 6a § SoL	Ordförande i Socialnämnden, Omvårdnadsnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden	
8. Allmänna handlingar och sekretess				
8.1	Fatta överklagbart beslut att inte lämna ut journaler och handlingar som härrör från verksamhet enligt SoL, LSS, LVU och LVM	2 kap 1 och 2 §§ i Tryckfrihetsförordningen, 6 kap. 3–4 § samt 10 kap 4, 13-14 §§ i Offentlighets- och sekretesslagen	Enhetschef Enhetschef i verkställighet*	*Externa utförare ansvarar för begäran om utlämnande av upprättad handling under pågående tjänsteköp, enligt gällande lagstiftning HSL, SoL, LSS eller likalydande lagstiftning utifrån sitt uppdrag Utlämnande av allmän handling är verkställighet, menprövning sker alltid vid utlämnande

8.2	Fatta överklagbart beslut om att inte lämna ut allmän handling till enskild eller annan myndighet samt uppställande av förbehåll i samband med utlämnande till enskild	2 kap. 1 och 15 § Tryckfrihetsförordningen, tillämpliga lagrum i Offentlighets- och sekretesslagen	Sektorchef* Kontorschef	Sid 467(600) *Gäller handlingar som ej härrör till ett kontor Utlämnande av allmän och offentlig handling är verkställighet, menprövning sker alltid vid utlämnande

9. Externa köp

9.1	Beslut om köp av tjänst i annan kommun eller enskild verksamhet inom ramavtal samt undertecknande av placeringskontrakt		Enhetschef inom handläggning	
9.2	Beslut om köp av tjänst i annan kommun eller enskild verksamhet utom ramavtal samt undertecknande av placeringskontrakt		Verksamhetschef myndighet	

10. Personuppgifter

10.1	Befogenhet att underteckna personuppgiftsbiträdesavtal för den personuppgiftsansvariges del	Art. 28 GDPR	Biträdande sektorchef	
10.2	Beslut att inte anmäla en personuppgiftsincident till tillsynsmyndigheten när det är osannolikt att personuppgiftsincidenten medför en risk för fysiska personers rättigheter och friheter	Art. 33.1 GDPR	Dataskyddssamordnare	
10.3	Beslut att helt eller delvis avslå den registrerades begäran eller inte vidta åtgärder med anledning av begäran	Art. 12, Art. 15–22 GDPR	Dataskyddssamordnare	Avser rätten till tillgång (registerutdrag), rätten till rättelse och radering, rätten att bli bortglömd, rätten till begränsning av behandling, rätten till dataportabilitet, rätten att göra invändningar och automatiserat beslutsfattande
10.4	Beslut att förlänga tiden för tillhandahållande av information till den registrerade vid komplicerad begäran, maximalt ytterligare två månader	Art. 12.3 GDPR	Dataskyddssamordnare	
10.5	Beslut att ta ut en avgift vid uppenbart ogrundade och orimliga begäranden från den registrerade	Art. 12.5 a-b GDPR	Dataskyddssamordnare	

11. Smittskyddslag

11.1	Lämna upplysningar till smittskyddsläkare efter underrättelse från denne	6 kap 11 § Smittskyddslagen	Enhetschef inom handläggning och verkställighet 1:e socialsekreterare 1:e handläggare	
11.2	Anmäla till smittskyddsläkare om den smittade inte följer de meddelade förhållningsreglerna	6 kap 12 § Smittskyddslagen	Enhetschef inom handläggning och verkställighet 1:e socialsekreterare 1:e handläggare	

12. Lex Sarah

12.1	Beslut att anmäla ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande till Inspektionen för vård och omsorg	14 kap 7 § SoL 24 f § LSS	Socialt ansvarig samordnare	Gäller ej externa utförare, då de har eget ansvar enligt lag
12.2	Beslut att avsluta Lex Sarah-utredning	14 kap 6 SoL 24 e § LSS	Socialt ansvarig samordnare	Gäller ej externa utförare, då de har eget ansvar enligt lag

13. Övrigt

13.1	Beslut om avvikelse från gällande besluts- och delegationsförteckning (t ex för vikarierande och nyanställd socialsekreterare, handläggare, försörjningsstödshandläggare, biståndshandläggare)		Delegatens överordnade chef	Avser endast möjligheten att minska beslutanderätten. Vidaredelegation utöver delegationsförteckningen är ej tillåtet
13.2	Anmälan om bidragsbrott	6 § Bidragsbrottslag	Enhetschef inom försörjningsstöd Enhetschef myndighet	Gäller bara vid utbetalningar till enskild, enligt lag
13.3	Beslut att begära utdrag ur belastningsregistret och/eller misstankeregistret		Enhetschef Socialsekreterare Familjehemssekreterare Familjerättssekreterare Samordnare utredningsenhet uppdragstagare	I de verksamheter där det är lagstyrt
13.4	Under löpande år besluta om förändringar av mottagningsattestanter och beslutsattestanter		Sektorchef	
13.5	Beslut om bidrag - ur fonder till enskilda upp till 25 % av basbelopp samt - till föreningar med verksamhet i överensstämmelse med fondvillkoren		Ekonomichef	Ersättare: Verksamhetschef Planering analys och utvärdering
13.6	Anmälan och ändringar i Omsorgsregistret (IVO)	7 kap 1 § SoL 23 § LSS	Särskild utsedd handläggare	
13.7	Utföra redaktionella ändringar i besluts- och delegationsförteckningen		Sektorchef	Avser endast redaktionella

				Sid 469(600) ändringar, ej ändringar i sak
13.8	Besluta om att hos Kronofogdemyndigheten ansöka om handräckning eller att hos allmän domstol ansöka om stämning i ärenden om avhysning av hyresgäst		Jurist	

Specifikt för Omvårdnadsnämnden

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
1. Avgiftshandläggning				
ON 1.1	Beslut om avgift inom omvårdnadsnämndens ansvarsområde	8 kap. 2–9 §§ SoL	Avgiftshandläggare	
ON 1.2	Beslut om individuellt tillägg avseende kostnad för – dubbelt boende – arvode till god man – övriga utgifter	8 kap. 2–9 §§ SoL	Avgiftshandläggare	
2. Bistånd enligt socialtjänstlagen, SoL				
ON 2.1	Beslut om att utredning ska inledas	11 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	
ON 2.2	Beslut om bistånd i form av vård- och omsorgsboende	4 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	
ON 2.3	Beslut om rätten till medboende	4 kap. 1 c § SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	
ON 2.4	Beslut om bistånd i form av trygghetstelefon	4 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	
ON 2.5	Beslut om bistånd i form av dagverksamhet	4 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	
ON 2.6	Beslut om bistånd i form av resursplats	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef Myndighet	
ON 2.7	Beslut om bistånd i form av avlösningsvistelse	4 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	
ON 2.8	Beslut om bistånd i form av hjälp i hemmet	4 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	Utföraren sätter in akuta och nödvändiga insatser (även vak) som uppkommer under obekvämt arbetstid, men runt hemsjukvårdspatienter godkänner konsultsjuksköterska under obekvämt arbetstid att akut behov av vak sätts in.
ON 2.9	Beslut om insatser enligt förenklat beslutsfattande utifrån fastställda kriterier	4 kap. 2 a § SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
ON 2.10	Beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL vid flytt från annan kommun	2 a kap. 8–9 §§ SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	Beslutet benämns förhandsbesked
ON 2.11	Beslut om bistånd med kontaktperson a) upp till 20 timmar/månad	4 kap. 1 § och 3 kap. 6 § SoL	Enhetschef myndighet	
	b) utöver 20 timmar/månad	4 kap. 1 § SoL 3 kap. 6 § SoL	Enhetschef myndighet	

3. Hälso- och sjukvård

ON 3.1	Beslut om att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) anmäla vissa allvarliga skador i hälso- och sjukvården	3 kap. 5 § Patientsäkerhetslagen 4 kap. 6 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)	Medicinskt ansvarig Sjuksköterska Medicinsk ansvarig för rehabilitering	Kommunen har ansvar även i externa verksamheter på entreprenad
ON 3.2	Beslut om rutin för delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter	4 kap. 6 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)	Medicinskt ansvarig sjuksköterska Medicinsk ansvarig för rehabilitering	Kommunen har ansvar även i externa verksamheter på entreprenad
ON 3.3	Beslut om att utse ansvarig sjuksköterska för läkemedelsförråd och läkemedelsrekvisition inom särskilda boendeformer samt hemsjukvård	4 kap. 6 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	Kommunen har ansvar även i externa verksamheter på entreprenad
ON 3.4	Undertecknande av samverkansavtal för läkarmedverkan	16 kap. 1 § HSL	Verksamhetschef HSL	
ON 3.5	Beslut om anmälan av legitimerad personal som kan utgöra fara för patientsäkerheten till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).	3 kap. 7 § Patientsäkerhetslagen (2010:659)	Biträdande sektorchef	
ON 3.6	Anmälan och revidering i vårdgivarregistret (IVO)	2 kap. Patientsäkerhetslagen (2010:659)	Särskild utsedd handläggare	
ON 3.7	Yttranden till patientnämnd		Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) Medicinsk ansvarig för rehabilitering (MAR)	

4. Allmänna handlingar och sekretess

ON 4.1	Fatta överklagbart beslut om att inte lämna ut journaler och handlingar som härrör från verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen	2 kap. 1 och 2 § i Tryckfrihetsförordningen, 6 kap. 3–4 § samt 10 kap. 4, 13–14 §§ i Offentlighets-	Medicinskt ansvarig sjuksköterska Medicinskt ansvarig för rehabilitering	Kommunen har ansvar även i externa verksamheter på entreprenad. Utlämnande av allmän handling är verkställighet,

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
		och sekretesslagen 8 kap. 2 i Patientdatalagen		menprövning sker alltid vid utlämnande
5. Övrigt				
ON 5.1	Undertecknande samt uppsägning av andrahandskontrakt vid uthyrning av lägenhet i vård- och omsorgsboende		Enhetschef i verkställighet Boendesamordnare*	*Gäller bara vid driftentreprenader

Specifikt för Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Sid 473(600)

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
1. Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS				
AFN 1.1	Beslut om personkretstillhörighet	1 och 7 §§ LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.2	Beslut om biträde av personlig assistent	9 § 2 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.3	Beslut om ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för personlig assistans utöver assistansersättning	9 § 2 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.4	Beslut om ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för personlig assistans	9 § 2 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.5	Beslut om merkostnad för sjuklön	9 § 2 p. LSS	Administratör LSS	
AFN 1.6	Beslut om utbetalning av ekonomiskt stöd enligt 9 § 2 p. till annan än den ersättningsberättigade	11 § LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.7	Beslut om att kräva återbetalning vid felaktig ekonomisk ersättning enligt 9 § 2 p. LSS	12 § LSS	Enhetschef myndighet	
AFN 1.8	Beslut om ledsagarservice	9 § 3 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.9	Beslut om biträde av kontaktperson a) upp till 20 timmar/månad	9 § 4 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
	b) över 20 timmar/månad	9 § 4 p. LSS	Enhetschef myndighet	
AFN 1.10	Beslut om arvode och omkostnadsersättning utöver nämndens fastställda princip		Enhetschef rekryteringsenhet uppdragstagare	Princip fastställd i 19AFN64, se rutin för ersättning till uppdragstagare (VG-RUT-S-5806)
AFN 1.11	Beslut om avlösarservice i hemmet	9 § 5 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.12	Beslut om korttidsvistelse utanför hemmet	9 § 6 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.13	Beslut om korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov	9 § 7 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.14	Beslut om boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet	9 § 8 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.15	Beslut om bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna	9 § 9 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.16	Beslut om daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig	9 § 10 p. LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
AFN 1.17	Fastställande av avgift från förälder i samband med placering av barn	20 § LSS, 6 kap. 2–4 §§ SFS	Avgiftshandläggare	
AFN 1.18	Beslut om att nämnden ska uppbära underhållsstöd	20 § LSS 18 kap. 19 § Socialför-säkringsbalken	Avgiftshandläggare	
AFN 1.19	Upprättande av individuell plan vid begäran från den enskilde	10 § LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	
AFN 1.20	Beslut om bistånd enligt 9 § LSS vid flytt från annan kommun	16 § LSS	Biståndshandläggare SoL/LSS	Beslutet benämns förhandsbesked
AFN 1.21	Beslut om bistånd med kontaktperson	4 kap. 1 § och 3 kap. 6 § SoL	Enhetschef myndighet	
	a) upp till 20 timmar/månad	4 kap. 1 § och 3 kap. 6 § SoL	Enhetschef myndighet	
	b) utöver 20 timmar/månad	4 kap. 1 § SoL 3 kap. 6 § SoL	Enhetschef myndighet	
2. Vuxenutbildning				
AFN 2.1	Mottagande av elev till grundläggande vuxenutbildning	20 kap. 13 § och 2 st 14 § Skollagen	Rektor	
AFN 2.2	Beslut om behörighet till utbildning på gymnasial nivå	20 kap 20 § Skollagen	Rektor	
AFN 2.3	Beslut om samt yttrande över interkommunal ersättning inom gymnasial vuxenutbildning;	20 kap. 21 § Skollagen	Rektor	
	a) Vid beviljande	20 kap. 21 § Skollagen	Rektor	
	b) Vid avslag	20 kap. 21 § Skollagen	Ordförande i antagningsråd	Ersättare: vice ordförande
AFN 2.4	a) Mottagande av elev till gymnasial utbildning	20 kap. 22 § Skollagen	Rektor	
	b) Antagning av elev till gymnasial utbildning	20 kap. 23 § Skollagen	Rektor	
AFN 2.5	Mottagande av elev till svenska för invandrare	21 kap. 7§ Skollagen	Rektor	
AFN 2.6	a) Mottagande av elev till särskild utbildning för vuxna	21 kap. 7 § Skollagen	Rektor	
	b) Antagning av elev till särskild utbildning för vuxna	21 kap. 7 § Skollagen	Rektor	
AFN 2.7	Beslut om vilka nationella kurser som ska ges	2 kap. 9 § Förordning för vuxen-utbildning	Verksamhetschef vuxenutbildning	
AFN 2.8	Beslut om vilka kurser eller delkurser som ska anordnas	2 kap. 4 § Förordning för vuxen-utbildning	Verksamhetschef vuxenutbildning	
AFN 2.9	Beslut om dispens avseende underåriga sökande	3 kap 2 § Förordning för vuxenutbildning	Rektor	
AFN 2.10	Beslut om undantag från att utbildningen i svenska för invandrare ska omfatta mindre eller mer än 15 timmars undervisning under en fyraveckorsperiod	20 kap. 24 § Skollagen	Rektor	

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
AFN 2.11	Beslut om att utbildning på kursen ska upphöra för elev	20 kap. 9 § Skollagen	Rektor	
AFN 2.12	Beslut om att låta elev återuppta studier där beslut om att utbildningen ska upphöra efter beslut i enlighet med 2.9 eller efter avstängning	20 kap. 9 § Skollagen	Rektor	
AFN 2.13	Beslut om avgift för böcker och andra lärmiddel	20 kap. 7 § och 21 kap. 6 § Skollagen	Rektor	
AFN 2.14	Beslut om att en person ska anses ingå i målgruppen som kan ansöka om studiestartsstöd		Verksamhetschef vuxenutbildning	
AFN 2.15	Upprätta plan mot kränkande behandling	6 kap. 6–8 §§ Skollagen	Verksamhetschef vuxenutbildning	
AFN 2.16	Utreda omständigheter och vidta åtgärder avseende kränkande behandling	6 kap. 10 § Skollagen	Rektor	

3. Bistånd enligt socialtjänstlagen, SoL

AFN 3.1	Beslut om att utredning ska inledas	11 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare 1:e handläggare Försörjningsstöds- handläggare Biståndshandläggare SoL/psyk och SoL/LSS Särskild utsedd försörjningsstödsad ministratör (se bilaga 2)	
AFN 3.2	Beslut om försörjningsstöd enligt norm + 10 %	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare Försörjningsstöds- handläggare Särskild utsedd handläggare Särskild utsedd försörjningsstödsad ministratör (se bilaga 2)	
AFN 3.3	Beslut om bistånd till livsföring i övrigt upp till 10 % av basbelopp	4 kap. 1–2 §§ SoL	Socialsekreterare Försörjningsstöds- handläggare Särskild utsedd handläggare Särskild utsedd försörjningsstödsad ministratör (se bilaga 2)	

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
AFN 3.4	Beslut om bistånd till livsföring i övrigt upp till 25 % av basbelopp	4 kap. 1–2 §§ SoL	1:e socialsekreterare 1:e handläggare Särskild utsedd försörjningsstödsadministratör (se bilaga 2)	
AFN 3.5	Beslut om bistånd till livsföring i övrigt upp till ett basbelopp	4 kap. 1–2 §§ SoL	Enhetschef Arbetsmarknad och stöd	
AFN 3.6	Beslut om bistånd till livsföring i övrigt över ett basbelopp	4 kap. 1–2 §§ SoL	Verksamhetschef Arbetsmarknad och stöd	
AFN 3.7	Beslut om återkrav av felaktigt utgivet ekonomiskt bistånd	9 kap. 1 § SoL	Enhetschef Arbetsmarknad & Stöd Särskilt utsedd försörjningsstöds-handläggare (se bilaga 2)	
AFN 3.8	Beslut om bistånd i form av förvaltning av egna medel	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef Arbetsmarknad & Stöd Särskilt utsedd försörjningsstöds-handläggare (se bilaga 2) Särskilt utsedd försörjningsstöds-administratör (se bilaga 2)	
AFN 3.9	Undertecknande samt uppsägning av förstahandskontrakt av lägenhet i serviceboende		Verksamhetschef administrativt stöd Lokalsamordnare	I första hand verksamhetschef administrativt stöd
AFN 3.10	Undertecknande samt uppsägning av andrahandskontrakt vid uthyrning av lägenhet i gruppboende, serviceboende samt gruppboende och serviceboende		Boendesamordnare *	*även vid driftentreprenad
AFN 3.11	Beslut om bistånd i form av gruppboende och serviceboende	4 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL/psyk och SoL	
AFN 3.12	Beslut om bistånd i form av hjälp i hemmet (s k boendestöd och personligt stöd)	4 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL/psyk och SoL/LSS	Utföraren sätter in akuta och nödvändiga insatser (även vak) som uppkommer under obekvämt arbetstid, men runt hemsjukvårdspatienter godkänner konsultsjuksköterska under obekvämt arbetstid att akut

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
				behov av vak sätts in.
AFN 3.13	Beslut om att avslå ansökan om bistånd i form av kontaktperson	4 kap. 1 § SoL	Biståndshandläggare SoL/psyk	Beslut om att bevilja bistånd fattas av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
AFN 3.14	Beslut om bistånd enligt 4 kap 1 § SoL vid flytt från annan kommun	2 a kap. 8 §§ SoL	Biståndshandläggare SoL, SoL/psyk och SoL/LSS	Beslutet benämns förhandsbesked och avser socialpsykiatri
AFN 3.15	Beslut om bistånd i form av resursplats	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef Myndighet	

4. Dödsbo

AFN 4.1	Dödsboanmälan	20 kap. 8 § Ärvdabalken	Enhetschef Arbetsmarknad & Stöd Särskilt utsedd försörjningsstödshandläggare (se bilaga 2)	
AFN 4.2	Omhändertagande av dödsbo	18 kap. 2 § Ärvdabalken	Enhetschef Arbetsmarknad & Stöd Särskilt utsedd försörjningsstödshandläggare (se bilaga 2)	

5. Övrigt

AFN 5.1	Beslut om kommunalt bostadstillägg enligt kommunfullmäktigebeslut 22 juni 2015		Särskild utsedd handläggare	
AFN 5.2	Beslut i vissa situationer ordna gravsättning enligt begravningslagen	5 kap. 2 § begravningslagen	Enhetschef försörjningsstödsenheten	

6. Hälso- och sjukvård

AFN 6.1	Beslut om att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) anmäla vissa allvarliga skador i hälso- och sjukvården	3 kap. 5 § Patientsäkerhetslagen 4 kap. 6 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)	Medicinskt ansvarig Sjuksköterska Medicinsk ansvarig för rehabilitering	Kommunen har ansvar även i externa verksamheter på entreprenad
AFN 6.2	Beslut om rutin för delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter	4 kap. 6 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)	Medicinskt ansvarig sjuksköterska Medicinsk ansvarig för rehabilitering	Kommunen har ansvar även i externa

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
				verksamheter på entreprenad
AFN 6.3	Beslut om att utse ansvarig sjuksköterska för läkemedelsförråd och läkemedelsrekvisition inom särskilda boendeformer samt hemsjukvård	4 kap. 6 § Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)	Medicinskt ansvarig sjuksköterska	Kommunen har ansvar även i externa verksamheter på entreprenad
AFN 6.4	Yttranden till patientnämnd		Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) Medicinsk ansvarig för rehabilitering (MAR)	
AFN 6.5	Fatta överklagbart beslut om att inte lämna ut journaler och handlingar som härrör från verksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen	2 kap. 1 och 2 § i Tryckfrihetsförordningen, 6 kap. 3–4 § samt 10 kap. 4, 13-14 §§ i Offentlighets- och sekretesslagen 8 kap. 2 i Patientdatalagen	Medicinskt ansvarig sjuksköterska Medicinskt ansvarig för rehabilitering	Kommunen har ansvar även i externa verksamheter på entreprenad. Utlämnande av allmän handling är verkställighet, menprövning sker alltid vid utlämnande

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutsrätt	Kommentar
1. Yttranden				
SON 1.1	Yttrande angående undantag från bestämmelserna om förbud för barn under 15 år att medverka vid offentliga tillställningar	21 § Allmänna ordningsstadgan	Enhetschef inom mottagningsenhet, utredningsenheten barn, utredningsenheten ungdom och familjehemsenheten	
SON 1.2	Yttranden i frågor om körkort, trafik kort, flygcertifikat, vapenlicens och hemvärdet		Socialsekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen Jurist	
SON 1.3	Yttrande till polismyndigheten om utfärdande av pass för barn under 18 år	3 § Passförordning	Socialsekreterare Familjerättssekreterare	
SON 1.4	Yttrande till allmän domstol om överlämnande till särskild vård för unga	32 kap. 1 § Brottsbalken	Socialsekreterare	
SON 1.5	Yttrande till åklagarmyndighet	Lag med bestämmelser om unga lagöverträdare 11 §	Socialsekreterare	
SON 1.6	Yttrande till allmän domstol då LVM är aktuell	31 kap. 2 § Brottsbalken	Socialsekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen	
SON 1.7	Yttrande till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och domstol efter beslut att inte ta emot ärende	2a kap. 10–12 §§ SoL	Enhetschef myndighet	
SON 1.8	Yttrande över ansökan om bostadsbidrag till familj där barn vistas i familjehem, bostadstillägg till institution eller till hushåll där någon familjemedlem har en funktionsnedsättning	SFB 93 kap. 2 § resp. 98 kap. 11 §	Socialsekreterare	
2. Övrigt				
SON 2.1	Beslut att socialnämnden i visst fall ska uppbära barnbidrag	16 kap. 18 § Socialförsäkringsbalken	Socialsekreterare	
SON 2.2	Beslut att polisanmäla misstanke om brott rörande barn	10 kap. 21 § Offentlighets- och sekretesslagen	1:e socialsekreterare Socialsekreterare efter 2 år i tjänst	Denna punkt syftar ej till orosanmälan. Orosanmälan är alla anställda skyldiga att göra
SON 2.3	Beslut att inte polisanmäla misstanke om brott mot barn		Socialnämndens individ- och myndighetsutskott	Denna punkt syftar ej till orosanmälan. Orosanmälan är alla

				anställda skyldiga att göra
SON 2.4	Väcka talan om överflyttning av vårdnad	6 kap. 7, 8, 8a och 9 §§ Föräldrabalken	Socialnämnd	Delegeringsförbud enligt lag
SON 2.5	Beslut om framställning till annan kommun om överflyttning av ärende samt ansökan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om överflyttning av ärende	2a kap. 10–12 §§ SoL	Enhetschef handläggning	
SON 2.6	Beslut i fråga om mottagande av ärenden från annan kommun	2a kap. 10–12 § SoL	Enhetschef handläggning	
SON 2.7	Beslut om bidrag (föreningsstöd) till social verksamhet med insatser upp till 50 % av basbelopp per år		Särskild utsedd handläggare	
NYTT SON 2.8	Beslut om att handläggare utan socionomexamen bedöms inneha annan relevant examen för utförande av sådana uppgifter rörande barn och unga som framgår av 3 kap. 3 a § andra stycket SoL	3 kap. 3 a § 2 stycket SoL	Enhetschef	Se vidare om bedömning av annan relevant examen, 3 kap. 1–3 §§ HSLF-FS 2017:79.

3. Bistånd enligt socialtjänstlagen, SoL

SON 3.1	Beslut om att utredning ska inledas	11 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare 1:e handläggare	Enligt 11 kap. 1 a § SoL ska en omedelbar skyddsbedömning göras när anmälan rör barn eller unga. För nämndens utredningsskyldighet enligt 7 § LVM är det tillräckligt att det kan finnas skäl för tvångsvård för att en utredning ska påbörjas, dvs. att det kan antas att förutsättningarna är uppfyllda.
SON 3.2	a) Beslut om att utredning inte ska inledas	11 kap. 1 § SoL	Enhetschef 1:e socialsekreterare 1:e handläggare Socialsekreterare inom mottagningsenheten* Socialsekreterare inom utredningsenhet ungdom*	*efter 2 år i tjänst
	b) Beslut att utredning inte ska inledas i pågående ärende	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare utredningsenhet barn samt utredningsenhet vuxen	Separat utredning inleds ej, läggs till i pågående utredning.

SON 3.3	Beslut om att utredning inte ska föranleda åtgärd	11 kap. 1 §	1:e socialsekreterare 1:e handläggare Socialsekreterare inom mottagningsenhet*	Sid 481(600) *efter 2 år i tjänst
SON 3.4	a) Beslut om övrigt ekonomiskt bistånd upp till 10 % av basbelopp	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare	
	b) Beslut om övrigt ekonomiskt bistånd upp till 25 % av basbelopp	4 kap. 1 § SoL	1:e socialsekreterare 1:e handläggare	
	c) Beslut om övrigt ekonomiskt bistånd upp till 50 % av basbelopp	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef Familjehemsenheten, Utredningsenhet ungdom, Utredningsenhet barn, Utredningsenhet vuxen, Utredningsenhet boende och Enheten våld i nära relation	
	d) Beslut om övrigt ekonomiskt bistånd över 50 % av basbelopp	4 kap. 1 § SoL	Individ- och myndighetsutskott	
SON 3.5	Beslut om återkrav av felaktigt utbetalt ekonomiskt bistånd	9 kap. 1 § SoL	Enhetschef inom handläggning	
SON 3.6	Beslut om återkrav av felaktigt utgivet ekonomiskt bistånd	9 kap. 1 § SoL	1:e socialsekreterare	
SON 3.7	Beslut om bistånd med kontaktfamilj	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare	
SON 3.8	Beslut om bistånd med kontaktperson	4 kap. 1 § och 3 kap. 6 § SoL	Socialsekreterare	
	a) upp till 20 timmar/månad b) utöver 20 timmar/månad	4 kap. 1 § SoL 3 kap. 6 § SoL	Enhetschef myndighet	
SON 3.9	Beslut om arvode och omkostnadsersättning utöver nämndens fastställda princip		Enhetschef inom rekryteringsenhet uppdragstagare och familjehem	Princip fastställd i 19SON149, se rutin för ersättning till uppdragstagare (VG-RUT-S-5806)
SON 3.10	Beslut om öppenvårdsinsatser för barn, ungdom och familj	4 kap. 1 § SoL	1:e socialsekreterare Socialsekreterare*	*efter 2 år i tjänst.
SON 3.11	Beslut om förtur till bostad av sociala skäl	4 kap. 1 § SoL	Handläggare boendeenheten	
SON 3.12	Beslut om bistånd i form av a) övergångsavtal	4 kap. 1 § SoL	Handläggare boendeenheten	
	b) övergångsavtal avseende ensamkommande barn	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef utredningsenhet vuxen	
SON 3.13	Beslut om bistånd i form av vistelse i jourlägenhet	4 kap. 1 § SoL	Handläggare boendeenheten Enhetschef, 1:e socialsekreterare, Socialsekreterare* inom Enheten våld i nära relation	*efter 2 år i tjänst

SON 3.14	Beslut om bistånd i form av vistelse på akutboende	4 kap. 1 § SoL	Handläggare boendeenheten	
SON 3.15	Beslut om medgivande till vård och sociala insatser	6 kap. 13a Föräldrabalken	Individ- och myndighetsutskott	
SON 3.16	Beslut om förlängning av utredningstid	11 kap. 2 § SoL	Enhetschef inom utredningsenhet barn, utredningsenhet ungdom, mottagningsenhet familjehem och Enheten våld i nära relation	
SON 3.17	Beslut om inskrivning, utskrivning och avvisning på HVB och boendeenheter i egen regi		Föreståndare för hemmet/enhetschef boendeenheterna	
SON 3.18	Beslut om att ta ut ersättning (avgift) från enskild biståndstagare	8 kap. 1–2 §§ SoL	Administratör	
SON 3.19	Fastställande av avgift från förälder i samband med placering av barn	8 kap. 1 § SoL	Särskilt utsedd handläggare	
SON 3.20	Beslut om att nämnden ska uppbära underhållsstöd	18 kap. 19 § Socialförsäkringsbalken	Avgiftshandläggare	
SON 3.21	Framställning till Försäkringskassan om ändring av mottagare för allmänt barnbidrag	16 kap. 18 § Socialförsäkringsbalken	Socialsekreterare Familjehemssekreterare	
SON 3.22	Framställan till CSN om ändring av mottagare för studiebidrag		Socialsekreterare	
SON 3.23	Beslut om uppföljning efter att utredning har avslutats utan beslut om insats	11 kap. 4 a § SoL	1:e socialsekreterare 1:e handläggare	
SON 3.24	Beslut om eftergift	9 kap 4 § SoL	Enhetschef Utredningsenhet vuxen	

4. Insatser för barn och ungdom

SON 4.1	Beslut om placering i familjehem och HVB för a) barn upp till 18 år	4 kap. 1 § SoL	Individ- och myndighetsutskott	
	b) personer över 18 år	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef inom utredningsenhet barn, utredningsenhet ungdom, familjehem och mottagningsenhet	
SON 4.2	Medgivande för annat enskilt hem än vårdnadshavare/förälder att ta emot underårig för stadigvarande vård och fostran.	6 kap. 6 § SoL	Individ- och myndighetsutskott	Gäller vid privatplaceringar
SON 4.3	Beslut om att annat enskilt hem än vårdnadshavaren/förälder får ta emot underårig för stadigvarande vård och fostran.	6 kap. 6 § SoL	Individ- och myndighetsutskott	Gäller vid socialnämndens placeringar

SON 4.4	Beslut om tillfällig placering i kontrakterat jourhem, släkting-/nätverkshem	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef inom mottagningsenhet, utredningsenhet barn, utredningsenhet ungdom, familjehemsenheten och enheten våld i nära relation	
SON 4.5	a) Beslut om tillfällig placering i upphandlade HVB, upp till 6 månader	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef inom mottagningsenheten, utredningsenheten barn, utredningsenheten ungdom, familjehemsenheten och enheten våld i nära relation	För placering utanför avtal, se 9.1 samt 9.2 i den gemensamma delen
	b) Beslut om tillfällig placering i upphandlade HVB för barn upp till 18 år, för placeringar upp till och med 6 månader	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef inom mottagningsenheten, utredningsenheten barn, utredningsenheten ungdom, familjehemsenheten och enheten våld i nära relation	För placering utanför avtal, se 9.1 samt 9.2 i den gemensamma delen Efter 6 månader ska beslut fattas av individ- och myndighetsutskott
SON 4.6	Beslut att godkänna kontrakterade jourhem	6 kap. 6 § SoL	Individ- och myndighetsutskott	
SON 4.7	Beslut om kostnader vid placering, omplacering eller flyttning från familjehem/institution, med högst 40 % av basbelopp	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare Familjehemssekreterare	
SON 4.8	Beslut om övriga omkostnader till familjehem för extra utrustning, resekostnader med mera med högst 25 % av basbelopp per månad/barn	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare Familjehemssekreterare	
SON 4.9	Beslut om ersättning för förlorad arbetsförtjänst till familjehem	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef familjehemsenheten och utredningsenhet uppdragstagare	
SON 4.10	Beslut om kostnad för personligt stöd i skolan samt resekostnader i samband med placering	4 kap. 1 § SoL 11 § LVU	Enhetschef myndighet	
SON 4.11	Övervägande av vård	6 kap. 8 § SoL	Individ- och myndighetsutskott	
SON 4.12	Övervägande av vårdnadsöverflyttning	6 kap. 8 § 2 st SoL	Individ- och myndighetsutskott	
SON 4.13	Kostnader för skador som barn vållar i familjehem och som ej ersätts av hem- och ansvarsförsäkring, med högst 25 % av basbelopp		Säkerhetssamordnare	
SON 4.14	Beslut om ersättning i familjehem upp till högsta nivå inom SKR:s rekommendationer		Familjehemssekreterare inom utredningsenhet uppdragstagare och familjehemsenheten	
SON 4.15	Beslut om resursfamilj för familjehemsplacerade barn		Familjehemssekreterare inom rekryteringsenheten och familjehemsenheten	

SON 4.16	Beslut gällande umgängesresor efter vårdnadsöverflytt till tidigare familjehem		Familjehemssekreterare	
SON 4.17	Beslut om bistånd i form av stödboende	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef	

5. Insatser för vuxna

SON 5.1	Beslut om bistånd i form av a) familjehem	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef utredningsenheten vuxen	
	b) HVB	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef utredningsenheten vuxen Enhetschef våld i nära relation	
SON 5.2	Beslut om anhörigvecka till en kostnad av maximalt 15 000 kr/tillfälle	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef utredningsenheten vuxen	
SON 5.3	Beslut om bistånd i form av stödboende	4 kap. 1 § SoL	Socialekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen	
SON 5.4	Beslut om bistånd i form av träningslägenhet	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef utredningsenheten boende	
SON 5.5	a) Beslut om bistånd i form av tillsynsboende	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef utredningsenheten vuxen	
	b) Beslut om jourplacering på tillsynsboende	4 kap 1 § SoL	Socialekreterare utredningsenhet vuxen Enhetschef utredningsenhet boende	
SON 5.6	Beslut om bistånd i form av jourplacering på tillsynsboende	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef utredningsenheten vuxen och utredningsenhet boende	
SON 5.7	Beslut om bistånd i form av öppenvård	4 kap. 1 § SoL	Socialekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen Enhetschef, 1:e socialsekreterare, Socialsekreterare inom Enheten våld i nära relation	
SON 5.8	Beslut om placering i skyddat boende	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef utredningsenheten vuxen, mottagningsenhet och enheten våld i nära relation	

6. Lag om särskilda bestämmelser för vård av unga, LVU

SON 6.1	Beslut om ansökan till förvaltningsrätt om vård enligt LVU	4 § LVU	Individ- och myndighetsutskott	Delegeringsförbud
SON 6.2	Beslut om omedelbart omhändertagande	6 § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.3	Beslut om omedelbart omhändertagande då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	6 § LVU	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutsrätt

SON 6.4	Beslut om omedelbart omhändertagande	6a § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.5	Beslut om omedelbart omhändertagande, när svensk domstol inte är behörig att besluta om beredande av vård enligt LVU då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	6a § LVU	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutsrätt
SON 6.6	Begäran om förlängd utredningstid vid 6 § LVU	8 § LVU	Ordförande i socialnämnden	
SON 6.7	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra	9 § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.8	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	9 § LVU	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutanderätt, vid eget beslut enligt 6 § LVU
SON 6.9	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra	9a § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.10	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	9b § LVU	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutanderätt, vid eget beslut enligt 6a § LVU
SON 6.11	Begäran om förlängd utredningstid vid 6a § LVU	9a § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.12	Beslut om hur vården ska ordnas och om var den unge ska vistas	11 § 1, 2 st LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.13	Beslut om hur vården ska ordnas och om var den unge ska vistas då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	11 § 3 st LVU	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutanderätt till SON 6.12
SON 6.14	Beslut rörande den unges förhållanden i den mån beslutet ej är att hänföra till 11 § 1 och 2 st LVU	11 § 4 st LVU	Socialsekreterare	
SON 6.15	Övervägande av vård med stöd av 2 § LVU	13 § 1 st LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.16	Övervägande av vårdnadsöverflyttning	13 § 3 st LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.17	Omprövning av vård med stöd av 3 § LVU	13 § 2 st LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.18	a) Beslut om rätt till umgänge eller beslut om att vistelseort inte ska röjas för vårdnadshavare	14 § 2 st LVU	Socialnämnd	
	b) I brådskande fall då nämndens beslut ej kan avvaktas	14 § 2 st LVU	Ordförande i socialnämnden	
SON 6.19	Övervägande av beslut beträffande umgänge eller hemlighållande av vistelseort	14 § 3 st LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.20	Beslut om att vård enligt LVU ska upphöra	21 § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.21	Beslut om - särskild kontaktperson - deltagande i öppenvårdsbehandling	22 § 1, 2 st LVU	Individ- och myndighetsutskott	

SON 6.22	Beslut att utse och entlediga kontaktperson	22 § 1, 2 st LVU	Socialsekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten barn och utredningsenheten vuxen	
SON 6.23	Ansökan hos förvaltningsrätt om flyttningsförbud	24 § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.24	Övervägande av om flyttningsförbud fortfarande behövs	26 § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.25	Beslut om tillfälligt flyttningsförbud	27 § LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.26	Beslut om tillfälligt flyttningsförbud	27 § LVU	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutanderätt till SON 6.25
SON 6.27	Beslut om att tillfälligt flyttningsförbud ska upphöra	30 § 2 st LVU	Individ- och myndighetsutskott	
SON 6.28	Beslut om den unges umgänge med vårdnadshavare efter beslut om flyttningsförbud eller tillfälligt flyttningsförbud	31 § LVU	Ordförande i socialnämnden	
SON 6.29	Beslut om biträde av polis för att genomföra läkarundersökning	43 § 1 st LVU	Ordförande i socialnämnden	
SON 6.30	Beslut om att begära biträde av polis för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande	43 § 2 st LVU	Särskild utsedd tjänsteman enligt bilaga 1	
SON 6.31	Beslut om ansökan om utreseförbud	31 b § LVU	Socialnämndens individ- och myndighetsutskott	
SON 6.32	Beslut om omprövning och upphörande av utreseförbud	31 c § LVU	Socialnämndens individ- och myndighetsutskott	
SON 6.33	Beslut om tillfälligt utreseförbud	31 d § LVU	Socialnämndens individ- och myndighetsutskott	
SON 6.34	Beslut om tillfälligt utreseförbud när socialnämndens individ- och myndighetsutskotts beslut ej kan avvaktas	31 d § LVU	Ordförande i socialnämnden, särskilt förordnad ledamot	Se § 160 2020-08-25
SON 6.35	Beslut om upphörande av tillfälligt utreseförbud	31 g § LVU	Socialnämndens individ- och myndighetsutskott	
SON 6.36	Beslut om upphörande av tillfälligt utreseförbud när socialnämndens individ- och myndighetsutskotts beslut ej kan avvaktas	31 g § LVU	Ordförande i Socialnämnden, särskilt förordnad ledamot	Se § 160 2020-08-25
SON 6.37	Beslut om undantag från utreseförbud	31 i § LVU	Socialnämndens individ- och myndighetsutskott	

SON 6.38	Beslut om läkarundersökning, läkare och plats för läkarundersökning	32 § LVU	Enhetschef	
SON 6.39	Beslut om provtagning vid upphörande av vård	32 b, c §§ LVU	Socialnämndens individ- och myndighetsutskott	
SON 6.40	Beslut om provtagning inför umgänge	32 a, c §§ LVU	Enhetschef 1:e socialsekreterare	

7. Lag om vård av missbrukare i vissa fall, LVM

SON 7.1	Beslut om att inleda utredning då man fått kännedom om att det kan finnas skäl att bereda någon tvångsvård	7 § LVM	1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen Socialsekreterare inom utredningsenheten vuxen och mottagningsenheten	
SON 7.2	Beslut att avsluta LVM-utredning utan åtgärd	7 § LVM	Enhetschef utredningsenhet vuxen	
SON 7.3	Beslut om läkarundersökning och utse läkare för undersökning	9 § LVM	1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen Socialsekreterare inom utredningsenheten vuxen och mottagningsenhet	
SON 7.4	Beslut om att ansöka om tvångsvård enligt LVM	11 § LVM	Individ- och myndighetsutskott	
SON 7.5	Beslut om omedelbart omhändertagande av missbrukare	13 § LVM	Individ- och myndighetsutskott	
SON 7.6	Beslut om omedelbart omhändertagande av missbrukare då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	13 § LVM	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutsrätt till SON 7.5
SON 7.7	Beslut om upphävande av omedelbart omhändertagande	18 b § LVM	Individ- och myndighetsutskott	
SON 7.8	Beslut om upphävande av omedelbart omhändertagande då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	18 b § LVM	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutsrätt till SON 7.7
SON 7.9	Samråd och planering av vården	26, 28 §§ LVM	Socialsekreterare	
SON 7.10	Beslut om begäran av biträde av polis för genomförande av läkarundersökning	45 § 1 st LVM	Enhetschef 1:e socialsekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen och mottagningsenhet	
SON 7.11	Beslut om begäran om biträde av polis för inställelse till vårdinstitution	45 § 2 st LVM	Enhetschef 1:e socialsekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen och mottagningsenhet	
SON 7.12	Yttrande till åklagare vid åtalsprövning	46 § LVM	1:e socialsekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen	
SON 7.13	Yttrande till allmän domstol då den som begått brottslig gärning kan bli föremål för LVM-vård	31 kap. 2 § Brottsbalken	1:e socialsekreterare 1:e handläggare inom utredningsenheten vuxen	

SON 7.14	Beslut om egenavgift vid placering i HVB	8 kap. 1 § SoL 6 kap. 1 § SFS	1:e socialsekreterare 1:e handläggare Socialsekreterare	Sid 488(600)

8. Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

SON 8.1	Att enligt 31 § 2 st. begära av polisen att utredning inleds	31 § 2 st LUL	1:e Socialsekreterare ME, UEB, UEU, EVIN 1:e Barnsekreterare FE	31 § 2 st: På begäran av socialnämnden får en utredning om brott även inledas i andra fall avseende någon som inte har fyllt femton år, om socialnämnden bedömer att utredningen kan antas ha betydelse för att avgöra behovet av socialtjänstens insatser för den unge. Vid denna bedömning ska det särskilt beaktas om det är fråga om ett brott som innebär att den unge äventyrar sin hälsa eller utveckling eller om brottet kan antas utgöra ett led i en upprepad brottslighet begången av den unge.

9. Familjerättsärenden

SON 9.1	Yttranden enligt namnlag	45 § Namnlagen	Familjerättssekreterare	
SON 9.2	Godkännande av bekräftelse av faderskap/föräldraskap	1 kap. 4, 9 §§ Föräldrabalken	Familjerättssekreterare Familjerättsassistent	
SON 9.3	Inleda och avsluta faderskaps-/föräldraskapsutredning	2 kap. 1, 4–6, 8-9 §§ Föräldrabalken	Familjerättssekreterare Familjerättsassistent	
SON 9.4	Beslut att väcka och föra talan i mål om faderskap/föräldraskap	3 kap. 5-6, 8 §§ Föräldrabalken	Familjerättssekreterare	
SON 9.5	Godkänna avtal om underhållsbidrag för framtiden om betalningsperioder överstiger 3 månader (ej engångsbelopp)	7 kap. 7, 11 §§ Föräldrabalken	Familjerättssekreterare	
SON 9.6	Godkänna avtal om vårdnad, boende och umgänge	6 kap. 17a § Föräldrabalken	Familjerättssekreterare	
SON 9.7	Beslut att utse utredare i mål och ärende om vårdnad, boende och umgänge	6 kap. 19 § Föräldrabalken	Enhetschef familjerättsenheten	

SON 9.8	Beslut om kontaktperson för stöd och hjälp i vårdnads- och umgängesärenden	4 kap. 1 § SoL 3 kap. 6 § SoL 5 kap. 1 § SoL	Familjerättssekreterare	
SON 9.9	Beslut om samarbetssamtal	4 kap. 1 § SoL 5 kap. 3 § SoL 6 kap. 18 § Föräldrabalken	Familjerättssekreterare	
SON 9.10	Beslut om överflyttning av faderskapsärende till annan kommun	2 kap. 3 § 2 st Föräldrabalken	Socialnämnd	
SON 9.11	Beslut att inte påbörja utredning eller att lägga ned påbörjad utredning om faderskap	2 kap. 7 § Föräldrabalken	Socialnämnd	
SON 9.12	Samtycke till att adoptionsförfarandet får fortsätta	6 kap. 14 § SoL	Familjerättssekreterare	
SON 9.13	Medgivande att ta emot utländskt barn för adoption	6 kap. 12 § SoL	Individ- och myndighetsutskott	
SON 9.14	Beslut att utse utredare att genomföra en adoptionsutredning	4 kap. 14 § Föräldrabalken	Enhetschef familjerättsenheten	
SON 9.15	Beslut om att lämna upplysningar till rätten som inte innehåller ett ställningstagande i mål och ärenden om vårdnad, boende och umgänge	6 kap. 20 § 2 st. föräldrabalken	Familjerättssekreterare	
SON 9.16	Beslut om yttrande vid umgänge	6 kap. 15 c § 2 st. föräldrabalken	Familjerättssekreterare	

10. Alkohollag

SON 10.1	Beviljande av stadigvarande tillstånd till allmänheten eller slutet sällskap inom normaltiden	8 kap. 2 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.2	Avslag på stadigvarande tillstånd till allmänheten eller slutet sällskap	8 kap. 2 § Alkohollag	Individ- och myndighetsutskott	
SON 10.3	Ansökan från konkursförvaltare om serveringstillstånd vid serveringsställe som försatts i konkurs	9 kap. 12 § Alkohollag 8 kap. 2 § Alkohollag	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.4	Serveringstid efter kl. 01.00 till tillfälliga tillstånd för slutna sällskap	8 kap. 19 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.5	Beslut om serveringstid efter kl.01.00 vid stadigvarande tillstånd eller tillfälligt tillstånd till allmänheten	8 kap. 19 § Alkohollag	Individ- och myndighetsutskott	
SON 10.6	Ändring av serveringstid inom den lagstadgade normaltiden, kl. 11.00 – 01.00	8 kap. 19 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.7	Ändring avseende dryckeslag	8 kap. 2 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.8	Ändring avseende utökad/förändrad serveringsyta	8 kap. 14 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.9	Avskrivning av ärende och beslut i ärende som inte föranleder sanktioner		Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.10	Beslut om tillfälliga tillstånd till allmänheten inom normaltiden	8 kap. 2 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	

SON 10.11	Beslut om tillfälliga tillstånd till slutna sällskap inom normaltiden	8 kap. 2 § Alkohollag	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.12	Beslut om stadigvarande tillstånd för slutna sällskap vid cateringverksamhet	8 kap. 4 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.13	Godkännande av lokal vid catering	8 kap. 4 § Alkohollag	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.14	Beslut om stadigvarande tillstånd för servering på gemensam serveringsyta	8 kap. 14 § 2 st. Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.15	Beslut om tillfälligt tillstånd för servering på gemensam serveringsyta	8 kap. 14 § 2 st. Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.16	Beslut om särskilt stadigvarande tillstånd, för provsmakning vid tillverkningsställe	8 kap. 7 § 2 st. Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.17	Beslut om särskilt tillstånd, tillfälligt, för provsmakning vid tillverkningsställe	8 kap. 7 § 2 st. Alkohollag	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.18	Beslut om tillfälligt tillstånd för provsmakning vid arrangemang	8 kap. 6 § 1 st. 2 p Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.19	Meddelande av villkor för stadigvarande serveringstillstånd		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.20	Meddelande av villkor för tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.21	Meddelande av villkor för tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap		Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.22	Anvisningar och information om lag och föreskrifter	8 kap. 9 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.23	Beslut om nedsättning av avgifter i vissa fall	8 kap. 10 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.24	Beslut om återkallelse av serveringstillstånd på tillståndshavarens begäran	9 kap. 18 § 1 st. 1 p Alkohollag	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.25	Beslut om återkallelse av serveringstillstånd på grund av att den tillståndspliktiga serveringsverksamheten upphört	9 kap. 18 § 1 st. 1 p Alkohollag	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.26	Beslut om återkallelse av serveringstillstånd på grund av att nytt serveringstillstånd meddelats för samma serveringsställe	9 kap. 18 § 1 st. 1 p Alkohollag	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.27	Beslut om återkallelse av serveringstillstånd i övriga fall	9 kap. 18 § 1 st. 2–3 p Alkohollag	Individ- och myndighetsutskott	
SON 10.28	Beslut om varning	9 kap. 17 § Alkohollag	Individ- och myndighetsutskott	
SON 10.29	Beslut om försäljningsförbud av folköl	9 kap. 19 § Alkohollag	Individ- och myndighetsutskott	
SON 10.30	Beslut om erinran	9 kap. 17 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.31	Infordrande av uppgifter, bokföring med mera	9 kap. 13–15 §§ Alkohollag	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	

SON 10.32	Begäran om att få tillträde till lokal	9 kap. 13, 15 §§ Alkohollag	Alkoholhandläggare Restauranginspektör Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.33	Begäran om polishandräckning	9 kap. 9 § Alkohollag	Alkoholhandläggare Restauranginspektör Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 10.34	Överklagande av domar från förvaltningsrätt/kammarrätt	10 kap. 1 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.35	Omprövning av ärende jämlikt § 27 Förvaltningslagen efter över- klagande till förvaltningsrätt/ kammarrätt	10 kap. 1 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.36	Yttrande till Förvaltningsrätt och Kammarrätt med anledning av överklagande, när yttrandet ligger i linje med det överklagade beslutet	10 kap. 1 § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.37	Beslut att polisanmäla vid misstanke om brott mot alkohollagstiftningen		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.38	Beslut om förlängd handläggningstid	5 § Alkohol- förordning	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 10.39	Beslut om kontrollköp	9 kap. 15 a § Alkohollag	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	

11. Lotterilag

SON 11.1	Avge yttrande till Spelinspektionen i tillståndsärenden		Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 11.2	Göra polisanmälan vid misstanke om brott mot lotterilagen		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	

12. Lag om handel med vissa receptfria läkemedel

SON 12.1	Rapportera brister till Läkemedelsverket	21 § lag om handel med vissa receptfria läkemedel	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 12.2	Beslut om kontrollköp	21 a § lag om handel med vissa receptfria läkemedel	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	

13. Lag om tobak och liknande produkter

SON 13.1	Beviljande av tillstånd att bedriva detaljhandel eller partihandel med tobaksvaror	5 kap. 1 § Lag om tobak och liknande produkter	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.2	Meddelande av villkor för detaljhandelstillstånd samt partihandelstillstånd	5 kap. 1 § Lag om tobak och liknande produkter	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.3	Avslå ansökan om tillstånd att bedriva detaljhandel eller partihandel med tobaksvaror	5 kap. 1 § Lag om tobak och	Individ- och myndighetsutskott	

		liknande produkter		
SON 13.4	Återkallelse av tobakstillstånd på tillståndshavarens begäran	7 kap. 10 § p 1 Lag om tobak och liknande produkter	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.5	Återkallelse av tobakstillstånd på grund av att den tillståndspliktiga försäljningsverksamheten upphört	7 kap. 10 § p 1 Lag om tobak och liknande produkter	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.6	Återkallelse av tobakstillstånd på grund av att nytt tobakstillstånd meddelats för samma försäljningsställe	7 kap. 10 § 1 p Lag om tobak och liknande produkter	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.7	Återkallelse av tobakstillstånd i övriga fall	7 kap. 10 § 2–4 p Lag om tobak och liknande produkter	Individ- och myndighetsutskott	
SON 13.8	Beslut om varning	7 kap. 11 § Lag om tobak och liknande produkter	Individ- och myndighetsutskott	
SON 13.9	Beslut om förbud att sälja elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare	7 kap. 13 § Lag om tobak och liknande produkter	Individ- och myndighetsutskott	
SON 13.10	Infordra uppgifter som behövs för tillsynsverksamheten	7 kap. 17 § Lag om tobak och liknande produkter	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.11	Begära tillträde till lokaler med mera för undersökning	7 kap. 18 § Lag om tobak och liknande produkter	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.12	Begära handräckning från polis	7 kap. 19 § Lag om tobak och liknande produkter	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.13	Beslut om kontrollköp	7 kap. 22 § Lag om tobak och liknande produkter	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.14	Nedsättning av avgifter i vissa fall	8 kap 1–2 § Lag om tobak och liknande produkter	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.15	Avskriva ärende samt beslut i ärende som inte föranleder sanktion		Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.16	Meddela föreläggande och förbud utan eller med vite upp till 50 000 kr		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.17	Meddela föreläggande och förbud med vite över 50 000 kr inklusive löpande vite		Individ- och myndighetsutskott	

SON 13.18	Ansöka om utdömande av vite		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	Sid 493(600)
SON 13.19	Överklaga dom från förvaltningsrätt	9 kap. 1 § Lag om tobak och liknande produkter	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.20	Överklaga dom från kammarrätt	9 kap. 1 § Lag om tobak och liknande produkter	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.21	Omprövning av beslut efter överklagande av motpart		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.22	Yttrande till förvaltningsrätt eller kammarrätt med anledning av överklagande när yttrandet ligger i linje med det överklagade beslutet	9 kap. 1 § Lag om tobak och liknande produkter	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.23	Göra polisanmälan vid misstanke om brott mot lag om tobak och liknande produkter		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.24	Beslut om varning		Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.25	Besluta om varning	29 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Individ- och myndighetsutskott	
SON 13.26	Besluta om försäljningsförbud, med eller utan vite	29 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Individ- och myndighetsutskott	
SON 13.27	Besluta om föreläggande och andra förbud än försäljningsförbud, utan vite, eller med vite upp till 50 000 kr	28 + 31 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.28	Meddela föreläggande och förbud med vite över 50 000 kr	28 + 31 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Individ- och myndighetsutskott	
SON 13.29	Infordra uppgifter som behövs för tillsynsverksamheten	32 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.30	Begära tillträde till lokaler med mera för undersökning	33 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmiljö och tillstånd	
SON 13.31	Begära handräckning från polis	34 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmedel och tillstånd	
SON 13.32	Beslut om kontrollköp	37 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	

SON 13.33	Nedsättning av avgifter i vissa fall	40 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.34	Avskriva ärende samt beslut i ärende som inte föranleder sanktion		Alkoholhandläggare Miljöinspektör Livsmedel och tillstånd	
SON 13.35	Överklaga dom från förvaltningsrätt	42 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.36	Överklaga dom från kammarrätt	42 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.37	Omprövning av beslut efter överklagande av motpart	42 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.38	Yttrande till förvaltningsrätt eller kammarrätt med anledning av överklagande när yttrandet ligger i linje med det överklagade beslutet	42 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.39	Göra polisanmälan vid misstanke om brott mot lag om tobaksfria nikotinprodukter	43-45 § Lag om tobaksfria nikotinprodukter (SFS 2022:1257)	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	
SON 13.40	Ansöka om utdömande av vite, oavsett vitesbeloppets storlek	6 § Lag (1985:206) om viten	Enhetschef Livsmedel och tillstånd	

Specifikt för Socialjouren

Delegerat av Socialnämnden och Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutanderätt	Kommentar
1. Socialtjänstlagen, SoL				
SJ 1.1	Beslut att polisanmäla misstanke om brott rörande barn	10 kap. 21 § offentlighets- och sekretesslagen	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 1.2	Beslut i fråga om: försörjningsstöd enligt norm + 10 %	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 1.3	Beslut i fråga om övrigt bistånd upp till 10 % av basbelopp	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 1.4	Beslut om förvaltningens egna boenden	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 1.5	Beslut om att utredning ej ska inledas	11 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 1.6	Beslut om tillfällig placering i jourhem/nätverkshem	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 1.7	Beslut om akut placering i HVB	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 1.8	Beslut om placering i skyddat boende	4 kap. 1 § SoL	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 1.9	Beslut om att utredning ska inledas	11 kap 1 § SoL	Socialsekreterare socialjouren	
2. Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU				
SJ 2.1	Beslut om omedelbart omhändertagande	6 § LVU	Ordförande i socialnämnden	
SJ 2.2	Begäran om förlängd utredningstid vid 6 § LVU	8 § LVU	Ordförande i socialnämnden	
SJ 2.3	Beslut om omedelbart omhändertagande, när svensk domstol inte är behörig att besluta om beredande av vård enligt LVU då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	6a § LVU	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutsrätt
SJ 2.4	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra då individ- och myndighetsutskottets beslut ej kan avvaktas	9b § LVU	Ordförande i socialnämnden	Kompletterande beslutanderätt

	Ärendetyp	Lagrum	Beslutanderätt	Kommentar
SJ 2.5	Beslut om att omedelbart omhändertagande ska upphöra	9 § LVU	Ordförande i socialnämnden	Vid eget beslut enligt 6 § LVU
SJ 2.6	Beslut om hur vården ska ordnas och om var den unge ska vistas	11 § 3 st LVU	Ordförande i socialnämnden	
SJ 2.7	Beslut rörande den unges förhållanden i den mån beslutet ej är att hänföra till 11 § 1 och 2 st LVU	11 § 4 st LVU	Socialsekreterare socialjour	
SJ 2.8	Beslut om rätt till umgänge eller beslut om att vistelseort ej ska röjas för vårdnadshavare då nämndens beslut ej kan avvaktas	14 § 2 st LVU	Ordförande i socialnämnden	
SJ 2.9	Beslut om tillfälligt flyttningsförbud	27 § LVU	Ordförande i socialnämnden	
SJ 2.10	Beslut om den unges umgänge med vårdnadshavare efter beslut om flyttningsförbud eller tillfälligt flyttningsförbud	31 § LVU	Ordförande i socialnämnden	
SJ 2.9	Beslut om läkarundersökning, utseende av läkare samt bestämmande av plats för läkarundersökning	32 § LVU	Ordförande	
SJ 2.10	Beslut om biträde av polis för att genomföra läkarundersökning	43 § 1 st LVU	Ordförande	
SJ 2.11	Beslut om att begära biträde av polis för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande	43 § 2 st LVU	Särskild utsedd tjänsteman enligt bilaga 1	

3. Lag om vård av missbrukare i vissa fall, LVM

SJ 3.1	Beslut om att inleda utredning då man fått kännedom om att det kan finnas skäl att bereda någon tvångsvård	7 § LVM	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 3.2	Beslut om att inledd utredning ska läggas ned	7 § LVM	Enhetschef socialjour	
SJ 3.3	Beslut om läkarundersökning samt utse läkare för undersökning	9 § LVM	Socialsekreterare socialjouren	
SJ 3.4	Beslut om omedelbart omhändertagande av missbrukare	13 § LVM	Ordförande	Kompletterande beslutsrätt till SJ 3.3
SJ 3.5	Beslut om upphävande av omedelbart omhändertagande	18 b § LVM	Ordförande	
SJ 3.6	Beslut om begäran av biträde av polis för genomförande av läkarundersökning	45 § 1 st LVM	Socialsekreterare socialjouren	

SJ 3.7	Beslut om begäran om biträde av polis för inställelse till vårdinstitution	45 § 2 st LVM	Socialsekreterare socialjouren	

Informationsärende: Rapport
om ej verkställda beslut enligt
LSS och socialpsykiatri (SoL) år
2022, kvartal 4

21

22AFN59

Tjänsteskrivelse

2023-01-26

Diarienummer: 22AFN59

Handläggare:

Lena Molin
026-17 80 00
lena.molin@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnden

Rapport om ej verkställda beslut enligt LSS och socialpsykiatri (SoL), kvartal 4 2022

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden är skyldig att kvartalsvis anmäla till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om beviljade insatser enligt socialpsykiatri (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) inte har verkställts senast tre månader efter beslut. Nämnden ska på motsvarande sätt också rapportera om en insats har avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader.

Om IVO bedömer att insatsen inte verkställts inom skälig tid skall IVO ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av en särskild avgift. Innan beslut fattas om utdömande av särskild avgift får nämnden yttra sig om skälen till dröjsmålet med att verkställa insatsen.

I rapporteringen för kvartal 4 2022 har 9 ärenden avslutats. Detta är rapporterade beslut som är verkställda eller där ansökan är återkallad. För närvarande finns det 1 pågående tillsynsärende gällande utdömande av särskild avgift. Sammanställning av kvarstående ej verkställda beslut följer av tabellerna på nästa sida:

Ej verkställda beslut för bistånd enligt socialtjänstlagen - för kunder inom socialpsykiatri, Välfärd Gävle

Kvartal	Typ av bistånd	Kvarstående ej verkställda beslut vid kvartalets utgång
4 (2022)	Serviceboende	1
4 (2022)	Gruppboende	1

Kommentar: Ett beslut rör kund som fått ett eller flera erbjudanden men tackat nej. Ett beslut är ej verkställt till följd av resursbrist i form av avsaknad av plats.

Ej verkställda beslut för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Välfärd Gävle

Kvartal	Typ av insats	Kvarstående ej verkställda beslut vid kvartalets utgång
4 (2022)	Servicebostad	8
4 (2022)	Gruppboende	7

Kommentar: Åtta beslut servicebostad är ej verkställda varav fyra beslut har fått erbjudande men tackat nej. Tre beslut är ej verkställda till följd av resursbrist i form av avsaknad av plats och ett beslut oklart med inflyttningsdatum på grund av rust.

Sju beslut gruppboende är ej verkställda varav fyra beslut är ej verkställda till följd av resursbrist i form av avsaknad av plats. Ett beslut har ej verkställts till följd av resursbrist i form av avsaknad av lämplig bostad. Ett beslut har fått erbjudande men tackat nej. Ett beslut har ej verkställts av annat skäl, behov av anpassad gruppboende och inväntar ny gruppboende.

Ej verkställda beslut för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Välfärd Gävle

Kvartal	Typ av insats	Kvarstående ej verkställda beslut vid kvartalets utgång
4 (2022)	Kontaktperson	4

4 (2022)	Ledsagarservice	1

Kommentar: Fyra beslut kontaktperson är ej verkställda varav ett beslut är ej verkställt till följd av resursbrist (saknar lämplig uppdragstagare). Ett beslut ej verkställt till följd av kunds mående. Två beslut gäller avbrott i verkställighet, ligger hos den enskilde. Ett beslut ledsagarservice är ej verkställt då kund tackat nej.

Ej verkställda beslut för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Valfärd Gävle

Kvartal	Typ av insats	Kvarstående ej verkställda beslut vid kvartalets utgång
4 (2022)	Barn och ungdomsboende 9 § 8	2

Kommentar: Två beslut är ej verkställd till följd av resursbrist i form av avsaknad av plats.

Informationsärende: Anmälningensärenden

22

Uppföljningsrapport Vuxenutbildningen, Tertial 3 2022

Sektor Välfärd

2023-01-19

Diarienummer: 22AFN50

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor	5
2.1 Operativt mål: Alla elever ska få stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. (SKOLFS 2017:17 2.1)	5
2.2 Operativt mål: Läraren ska se till att undervisningen till innehåll och utformning präglas av ett jämställdhetsperspektiv. (SKOLFS 2017:17 2.1)	5
2.3 Operativt mål: Läraren ska stimulera, handleda och stödja eleven. (SKOLFS 2017:17 2.1)	6
2.4 Operativt mål: Personalen ska bidra till att presumtiva elever får information om olika utbildningsmöjligheter. (SKOLFS 2017:17 2.2)	7
2.5 Operativt mål: Läraren ska utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper. (SKOLFS 2017:17 2.3)	9
2.6 Operativt mål: Rektor ansvar för att verksamhetens arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. (SKOLFS 2017:17 2.4)	10
3 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen	10
3.1 Operativt mål: Utveckla samarbetet mellan kontorets verksamhetsområden för att förbättra våra insatser.	10
4 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle	11
4.1 Operativt mål: Eleven ska ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande. SKOLFS 2017:17 2.1 (Elever med jobb 6 månader efter avslutad utbildning).....	11
4.2 Operativt mål: Möta den statliga finansieringen	12
5 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Ett klimatneutralt Gävle 2035.....	13
5.1 Operativt mål: LHU - lärande för hållbar utveckling.....	13
6 Politiska uppdrag	13
6.1 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att utveckla och utöka formerna för att öka antalet platser på Vuxenutbildningen för att bidra till en mer framgångsrik kompetensförsörjning. För ändamålet tillförs nämnden 7 mnkr. ...	13

- 6.2 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att möta den statliga finansieringen för utökade platser inom Yrkesvux med utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden. För ändamålet finns 15 mnkr årligen reserverade under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när medfinansieringsnivån kan fastställas. 13**
- 6.3 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att i samarbete med civilsamhället fortsätta utveckla metoder för ett mer flexibelt lärande inom SFI. Undervisningen behöver bli mer digital och med olika starttider under hela året och med bättre möjligheter att kombinera studier och praktik och att komplettera med just det som saknas för att individen ska komma vidare.....14**

1 Inledning

Under 2022 har Vuxenutbildningen fokus på att:

1. Minska andelen som ej kom till start
2. Öka andelen som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E
3. Minska andelen som avbryter studier
4. Öka elevinflytandet

I arbetet under tertial 1 och 2 med att utse försteläraryupdrag har ovan fokusområdena varit centrala. Verksamheten har fastslagit 12 försteläraryupdrag. Nedan uppdrag startade den 1 augusti 2022:

- Ökad måluppfyllelse och stöd – Malin Airaksinen
- Betyg och bedömning sfi – Katarina Perämäki
- Betyg och bedömning sva grundläggande och gymnasial – Marie Ekström
- Läs- och skrivstöd – Daniel Åkerblom
- Externa relationer – Linda Åsberg
- Kombinationsutbildningar – Erika Lönn
- Kombinationsutbildningar – Susanne Nordström Hjerth
- SKUA på enheten för grundläggande och gymnasiala kurser – Elin Löf
- Digitalisering – Karina Gillberg Andersson
- Digitalisering – Mikael Bondestam
- Digitalisering – Erik Eriksson
- Studiehjälps och läxhjälp för sfi-elever – Peter Dalén

Gällande att öka elevinflytandet och öka förståelsen kring varför elever väljer att hoppa av sina studier har verksamheten tagit fram och fastslagit nedan elevinitierade avbrottskoder:

- Arbete
- Föräldraledighet
- Långtidspraktik eller annan utbildningsanordnare
- Personliga skäl (sjukdom mm)
- Ekonomiska skäl
- Schemakrockar
- Utbildningsformen passar inte (distans, närundervisning, kväll)
- Särskilda behov som ej tillgodoses
- Flytt till annan kommun

Verksamhetens mål är att i någon form kunna intervjua de elever som väljer att avbryta sina studier.

Under tertial 2 har delprojekt 2 "flexibelt lärande i tid och rum" i projektet Satsning på vuxenutbildningen startat. Detta genom att påbörja en upphandling av ny lärplattform men även genom att 15 augusti 2022 starta två distanskurser i egen regi. Dessa två piloter är:

- Sh 1a2 (5-20 veckor)
- Ma 2b och c (5-20 veckor)

Vuxenutbildningen har tillsammans med Arbos under tertial 1 och 2 tagit fram en trappstegsutbildning som ett led i stegförflytning till egen försörjning. Under våren och sommaren kommer deltagarna i trappstegsutbildningen genomgå förberedande moduler via Arbos. Modulerna innehåller bland annat grundläggande datorkunskap och personligt varumärke. Innan den 15 augusti sker ett urval och 25 deltagare får möjlighet att starta en 20 veckor lång utbildning för att förbereda deltagarna mot nästa steg som är en kombinationsutbildning mot:

1. Handel & Service
2. Vård
3. Teknik

Under dessa 20 veckor får deltagaren varva utbildning med praktik där både uppföljning och dokumentation av deltagarens motivation, närvaro och progression görs av studie- och yrkesvägledare, lärare och praktiksamordnare. Detta för att säkerställa deltagarens fokus och därmed ökad motivation mot att bli självförsörjande. Under oktober 2022 ska deltagarna välja vilken kombinationsutbildning de önskar gå emot och v2 2023 startar utbildningen.

2 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor

2.1 Operativt mål: Alla elever ska få stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. (SKOLFS 2017:17 2.1)

Senaste målanalys

Verksamhetens 4 inkomna klagomål handlade om:

- Riktat mot Hermods och handlade om bemötande.
- Riktat mot enheten för grundläggande och gymnasiala kurser och handlade om information.
- Riktat mot enheten för grundläggande och gymnasiala kurser och handlade om utförande.
- Anonymt klagomål som riktar sig till hela verksamheten och handlade om information.

Alla 4 klagomål har utretts.

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Antal klagomålsärenden Tertiäl rapport till nämnden		4	
Kommentar Tertiäl 3 2022: Studieperiod P3 220606 - 220812 Två inkomna ärenden. Studieperiod P4 220815 - 221021 Två inkomna ärenden.			

2.2 Operativt mål: Läraren ska se till att undervisningen till innehåll och utformning präglas av ett jämställdhetsperspektiv. (SKOLFS 2017:17 2.1)

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Kränkande behandling Tertiäl rapport till nämnden		0	

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Kommentar Tertial 3 2022: Studieperiod P3 220606 - 220812 Ingen anmälan om kränkande behandling har inkommit under perioden. Studieperiod P4 220815 - 221021 Ingen anmälan om kränkande behandling har inkommit under perioden.			

2.3 Operativt mål: Läraren ska stimulera, handleda och stödja eleven. (SKOLFS 2017:17 2.1)

Senaste målanalys

Verksamheten fortsätter att se en minskning av avhopp vilket kan härledas till de insatser som har satts in i form av studie- och språkcoacher.

Verksamheten och främst på enheten för yrkeskurser behöver jobba med att undvika felval.

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Andel antagna som har avbrutit kurs eller utbildning vid Vuxenutbildningen (kommunbidrag/statsbidrag) Tertial rapport till nämnden		13 %	
Kommentar Tertial 3 2022: Studieperiod P3 220606 - 220812 Grundläggande kurser egen regi = 5% Grundläggande kurser extern regi = 9% Gymnasiala kurser egen regi = 29% Vård valbara kurser i egen regi = 11% Gymnasiala kurser extern regi = 20% Yrkesutbildningar = 15% Kombinationsutbildningar = 0% Lärlingsutbildningar = 0% Validering yrkesutbildningar = Finns inget att rapportera. Sfi = 6 % Total andel P3 = 11% Studieperiod P4 220815 - 221021 Grundläggande kurser egen regi = 5% Grundläggande kurser extern regi = 4% Gymnasiala kurser egen regi = 19% Vård valbara kurser i egen regi = Finns inget att rapportera. Gymnasiala kurser extern regi = 27% Yrkesutbildningar = 59% Kombinationsutbildningar = 15% Lärlingsutbildningar = Finns inget att rapportera. Validering yrkesutbildningar = Finns inget att rapportera. Sfi = 11% Total andel P4 = 15% Studieperiod halvår 2 2022:			

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Lärvux = 4%			

2.4 Operativt mål: Personalen ska bidra till att presumtiva elever får information om olika utbildningsmöjligheter. (SKOLFS 2017:17 2.2)

Senaste målanalys

Verksamheten hade under P3 (sommarperiod) ett mindre antal sökanden vilket drar ned totalen över tertialen.

Verksamheten har fortsatt för hög andel som väljer att inte komma till start. Något verksamheten hoppas kunna åtgärda med införandet av nya regler för antagning den 1/1–23.

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Antal sökande till Vuxenutbildningen (kommunbidrag/statsbidrag) Tertial rapport till nämnden	—	3 470	
Kommentar Tertial 3 2022: Studieperiod P3 220606 - 220812 Grundläggande kurser egen regi = 157 Grundläggande kurser extern regi = 125 Gymnasiala kurser egen regi = 63 Vård valbara kurser i egen regi = 18 Gymnasiala kurser extern regi = 617 Yrkesutbildningar = 17 Kombinationsutbildningar = Finns inget att rapportera. Läringsutbildningar = Finns inget att rapportera. Validering yrkesutbildningar = Finns inget att rapportera. Sfi = Utfall redovisas fr om studieperiod P5 2022 då systemstöd saknas för att få fram uppgifter. Total antal P3 = 997 Studieperiod P4 220815 - 221021 Grundläggande kurser egen regi = 276 Grundläggande kurser extern regi = 77 Gymnasiala kurser egen regi = 1184 Vård valbara kurser i egen regi = 262 Gymnasiala kurser extern regi = 370 Yrkesutbildningar = 230 Kombinationsutbildningar = 31 Läringsutbildningar = Finns inget att rapportera. Validering yrkesutbildningar = 32 Sfi = Utfall redovisas fr om studieperiod P5 2022 då systemstöd saknas för att få fram uppgifter. Total antal P4 = 2462 Studieperiod halvår 2 2022 Lärvux = 11			
Antal som antagits till Vuxenutbildningen (kommunbidrag/statsbidrag) Tertial rapport till nämnden	—	2 881	
Kommentar			

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Tertial 3 2022: Studieperiod P3 220606 - 220812 Grundläggande kurser egen regi = 129 Grundläggande kurser extern regi = 111 Gymnasiala kurser egen regi = 47 Vård valbara kurser i egen regi = 18 Gymnasiala kurser extern regi = 495 Yrkesutbildningar = 15 Kombinationsutbildningar = Finns inget att rapportera. Lärningsutbildningar = Finns inget att rapportera. Validering yrkesutbildningar = Finns inget att rapportera. Sfi = Utfall redovisas fr om studieperiod P5 2022 då systemstöd saknas för att få fram uppgifter. Total antal P3 = 815 Studieperiod P4 220815 - 221021 Grundläggande kurser egen regi = 208 Grundläggande kurser extern regi = 70 Gymnasiala kurser egen regi = 937 Vård valbara kurser i egen regi = 249 Gymnasiala kurser extern regi = 329 Yrkesutbildningar = 159 Kombinationsutbildningar = 25 Lärningsutbildningar = Finn s inget att rapportera. Validering yrkesutbildningar = 15 Sfi = Utfall redovisas fr om studieperiod P5 2022 då systemstöd saknas för att få fram uppgifter. Total antal P4 = 1992 Studieperiod halvår 2 2022 Lärvux = 74			
Andel antaga i kurs eller utbildning som ej kom till start vid Vuxenutbildningen (kommunbidrag/statsbidrag) Tertial rapport till nämnden		31 %	
Kommentar Tertial 3 2022: Studieperiod P3 220606 - 220812 Grundläggande kurser egen regi = 33% Grundläggande kurser extern regi = 39% Gymnasiala kurser egen regi = 39% Vård valbara kurser i egen regi = 11% Gymnasiala kurser extern regi = 28% Yrkesutbildningar = 13% Kombinationsutbildningar = Finns inget att rapportera Lärningsutbildningar = Finns inget att rapportera. Validering yrkesutbildningar = Finns inget att rapportera. Total andel P3 = 31% Studieperiod P4 220815 - 221021 Grundläggande kurser egen regi = 26% Grundläggande kurser extern regi = 31% Gymnasiala kurser egen regi = 41% Vård valbara kurser i egen regi = Finns inget att rapportera. Gymnasiala kurser extern regi = 25% Yrkesutbildningar = 44% Kombinationsutbildningar = 23% Lärningsutbildningar = Finns inget att rapportera. Validering yrkesutbildningar = Finns inget att rapportera.			

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Total andel P4 = 33%			
Studieperiod halvår 2 2022			
Lärvux = 5%			

2.5 Operativt mål: Läraren ska utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper. (SKOLFS 2017:17 2.3)

Senaste målanalys

Verksamheten fortsätter arbetet med verksamhetsutvecklande åtgärder med fokus på att öka andelen som når godkänt betyg. Detta genom att bland annat:

- Utse 12 förstelärare med uppdrag som ska leda till ökad måluppfyllelse och minska andelen avhopp.
- Utveckla studie- och språkcoachernas arbetssätt.

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Andel kursdeltagare som har slutfört kurs med lägst betyg E/G vid Vuxenutbildningen inom grundläggande och gymnasiala kurser (kommunbidrag/statsbidrag) Tertiäl rapport till nämnden		75 %	
Kommentar Tertiäl 3 2022: Studieperiod P3 220606 - 220812 Grundläggande kurser egen regi = 76% Grundläggande kurser extern regi = 69% Gymnasiala kurser egen regi = 50% Vård valbara kurser i egen regi = 79% Gymnasiala kurser extern regi = 68% Yrkesutbildningar = 98% Kombinationsutbildningar = 95% Lärlingsutbildningar = 95% Validering yrkesutbildningar = 100% Total andel P3 = 81% Studieperiod P4 220815 - 221021 Grundläggande kurser egen regi = 79% Grundläggande kurser extern regi = 64% Gymnasiala kurser egen regi = 58% Vård valbara kurser i egen regi = Finns inget att rapportera. Gymnasiala kurser extern regi = 71% Yrkesutbildningar = 80% Kombinationsutbildningar = 100% Lärlingsutbildningar = 100% Validering yrkesutbildningar = Finns inget att rapportera. Total andel P4 = 71%			
Antal kursdeltagare som har slutfört kurs med betyg vid Vuxenutbildningen inom sfi och lärvux (kommunbidrag) Tertiäl rapport till nämnden	—	105	

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Kommentar Tertial 3 2022: Studieperiod P3 220606 - 220812 Sfi = 10 st Studieperiod P4 220815 - 221021 Sfi = 95 st Studieperiod halvår 2 2022 Lärvox = 0 st			

2.6 Operativt mål: Rektor ansvar för att verksamhetens arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. (SKOLFS 2017:17 2.4)

Senaste målanalys

Verksamheten kommer under 2023 att införa obligatoriska kursutvärderingar och mätveckor vilket kommer att leda till att fler elever svarar på enkäten.

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Besvarad elevenkät på Vuxenutbildningen Tertial rapport till nämnden		26 %	
Kommentar Tertial 3 2022: Mätperiod 221121 - 221204 (kursvecka 5-6 i studieperiod P5) Besvarad elevenkät på Komvux: (egen regi, extern regi, grundläggande och gymnasiala kurser, yrkesutbildningar och lärling): 1031 elevenkäter skickades ut och 205 av dessa besvarades = 20% Besvarad elevenkät sfi: 620 elevenkäter skickades ut och 231 av dessa besvarades = 37% Total andel som besvarat elevenkäten: 26%			

3 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen

3.1 Operativt mål: Utveckla samarbetet mellan kontorets verksamhetsområden för att förbättra våra insatser.

Senaste målanalys

Verksamheten jobbar tätt med Arbos i trappstegsutbildningen för att på sikt kunna minska försörjningsstödet i Gävle kommun.

Verksamheten har utbildat en grupp elever i föräldrautbildningen men även utbildat två handledare för föräldrautbildningen. Detta så verksamheten kan göra utbildningen i egen regi.

Aktiviteter	Kommentar	Slutdatum
✓ Sammanhållet stöd		2022-12-31
✓ Trappstegsutbildning		2022-12-31
✓ Föräldrautbildning		2022-12-31
✓ Informationssatsning om insatser på Förebyggandeenheterna.		2022-12-31
✓ Riktade stödinsatser till unga inom KAA (Kommunens Aktivitets Ansvar) samt Vuxenutbildningen.		2022-12-31

4 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle

4.1 Operativt mål: Eleven ska ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande. SKOLFS 2017:17 2.1 (Elever med jobb 6 månader efter avslutad utbildning)

Senaste målanalys

Verksamheten skickar ut en enkät 2 gånger per år (juni och december) till elever som slutfört utbildning.

- I juni är det elever som slutfört utbildning mellan intervall 1/7 - 31/12 (året innan) som berörs.
- I december är det elever som slutfört utbildning mellan intervallet 1/1 - 30/6 (samma år) som berörs.

Verksamheten kommer under 2023 titta på hur man kan nå eleverna 6 månader efter avslutad utbildning. Detta då svarsfrekvensen på enkäten är för låg.

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Andel antagna kursdeltagare i egen samt extern regi med jobb efter avslutad utbildning vid Vuxenutbildningen Tertial rapport till nämnden		81 %	
Kommentar Tertial 3 2022: Mätperiod 221205 - 221216 för utbildningar som slutförts mellan 220101 - 220630. 4 yrkesutbildningar har slutförts. Antal som ingår i mätningen = 30 st Svarsfrekvens: 12 st = 40% Fastighetsskötare: 7 st (Svarsfrekvens: 2 av 7 st) Personbilsmekaniker: 5 st (Svarsfrekvens: 2 av 5 st) Bagare/Konditor: 4 st (Svarsfrekvens: 3 av 4 st)			

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Ekonomi och redovisningsassistent: 14 st (Svarsfrekvens 5 av 14 st) Antal i arbete i yrket = 6 st Antal i arbete annat yrke/bransch = 1 st Total andel i arbete av antal svarande yrkesutbildningar = 58% 2 kombinationsutbildningar har slutförts. Antal som ingår i mätningen = 24 st Svarsfrekvens: 10 st = 42% Kombinationsutbildningar Sfi inom Yrkesförare buss och Lokalvård: (Svarsfrekvens: 10 av 24 st) Antal i arbete i yrket = 7 st Antal i arbete annat yrke/bransch = 1 st Total andel i arbete av antal svarande kombinationsutbildningar = 80% ----- 2 lärlingsutbildningar har slutförts. Antal som ingår i mätningen: 12 st Svarsfrekvens: 5 st = 42% Handel: 11 st (Svarsfrekvens: 4 av 11 st) Antal i arbete i yrket = 3 st Motorcykelmekaniker: 1 st (Svarsfrekvens: 1 av 1 st) Antal i arbete i yrket= 1 st Total andel i arbete av antal svarande lärlingsutbildningar = 80% ----- Vårdutbildning och VOC diplom Antal som ingår i mätningen = 44 st Svarsfrekvens: 20 st = 45% Antal i arbete i yrket = 19 st Total andel i arbete av antal svarande vårdutbildningar: 95%			

4.2 Operativt mål: Möta den statliga finansieringen

Indikator	Status	Utfall	Målvärde
Förbrukat statsbidrag		2 100 000	
Statsbidrag verksamheten riskerar att betala tillbaka		35 795 000	

Aktiviteter	Kommentar	Slutdatum
Utökade platser inom Yrkesvux med efterfrågade utbildningar	Verksamheten har under 2022 startat en frisorutbildning med 4 deltagare samt planerat för att starta en väktarutbildning med 20 deltagare den 9 januari 2023.	2024-12-31

Aktiviteter	Kommentar	Slutdatum
 Öka medfinansieringen	Verksamheten har påbörjat arbetet med hur medfinansieringen kan öka. Verksamheten behöver ta hänsyn till riktlinjerna för kommande statsbidragsansökan.	2023-05-01

5 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Ett klimatneutralt Gävle 2035

5.1 Operativt mål: LHU - lärande för hållbar utveckling

Senaste målanalys

Under Tertial 3 har hållbarhetsombuden inom verksamheten:

- Arbetat mot "Skola för hållbar utveckling".
- Kartlagt det verksamheten gör på skolan genom en enkät.
- Kartlagt skolans sophantering och påbörjat arbetet med att införa källsortering.
- Påbörjat ett årshjul utifrån de globala målen och skolverkets "HU-sol".
- Påbörjat en materialbank knutna till "HU-solen".
- Gått på Hållbarhetsombuds träffar.

6 Politiska uppdrag

6.1 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att utveckla och utöka formerna för att öka antalet platser på Vuxenutbildningen för att bidra till en mer framgångsrik kompetensförsörjning. För ändamålet tillförs nämnden 7 mnkr.

Under år 2021 gjordes en förstärkning kring Vuxenutbildningen i Gävle kommun. Detta för att möta de behov som fanns och fortfarande finns. Förstärkningen bestod bland annat i 4 språkcoacher, 1 elevcoach samt lärartjänster på komvux. Förstärkningen gjordes utan att rymmas i budget för år 2021. Denna summa pengar har skjutits till för att täcka budget för 2022.

6.2 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att möta den statliga finansieringen för utökade platser inom Yrkesvux med utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden. För ändamålet finns 15 mnkr årligen reserverade under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när medfinansieringsnivån kan fastställas.

Verksamheten har tagit del av de 15 miljoner kronorna och nedan insatser är påbörjade under tertial 1 och 2.

1. Riktade utbildningar för personer som uppbär försörjningsstöd. Här jobbar verksamheten tillsammans med Arbos med trappstegsutbildningen.
2. Utökat stöd till elever på vuxenutbildningen i det svenska språket (språkcoacher) samt

- övrigt studiestöd (studiecoach). Den 15 augusti påbörjar 4 språkcoacher och 4 studiecoacher en visstidsanställning på 1 år.
3. Handledare anställda av Vuxenutbildningen för att kunna utöka APL-platser. Annonser för dessa tjänster ligger ute och rekrytering sker eftersommaren.
 4. Fler sökande beviljas medel från den interkommunala ersättningen. Verksamheten kommer att utöka budget för den interkommunala ersättningen under hösten vilket innebär att fler gävlebor kan utbilda sig.
 5. Utöka den egna yrkesutbildningen. I och med att den externa utbildningsanordnaren Astar har valt att lägga ned sin verksamhet i Gävle har verksamheten börjat titta på möjligheten att starta den i egen regi.
 6. Kombinationsutbildning svets. Verksamheten kommer att ändra yrkesinriktning till vaktare på kombinationsutbildningen.
 7. Digitalisera studiehandledningen. Arbetet har startat på sfi.

6.3 Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden uppdras att i samarbete med civilsamhället fortsätta utveckla metoder för ett mer flexibelt lärande inom SFI. Undervisningen behöver bli mer digital och med olika starttider under hela året och med bättre möjligheter att kombinera studier och praktik och att komplettera med just det som saknas för att individen ska komma vidare.

Under många år har sfi haft ett stort flexibelt lärande. Sfi har och har alltid haft ett löpande intag av elever vilket innebär att elever när som helst på året kan börja studera det svenska språket. Nedan insatser har under lång tid funnits på sfi och är fortfarande aktiva:

- Akademikerspåret
- SO på modersmål
- Kvällskurser
- Flexstudier
- Studiehall och språkcafé
- Tvåläraresystem
- Kombinationsutbildningar
- Orienteringskurser
- Lärling
- Utbildningsplikt

Gällande Sfi med praktik avslutades det för verksamheten mycket lyckade projekt under 2020. Verksamheten har i stället valt att lägga fokus på kombinationsutbildningar och lärlingsutbildningar riktade mot sfi. Under 2021 utökades antalet lånedatorer avsevärt på Vuxenutbildningen och många elever på sfi kan nu låna en dator vid behov.

Verksamhetsrapport år 2022 - Vuxenutbildningen

Sektor Välfärd

2023-01-20

Diarienummer: 23AFN4

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
1.1 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor	4
1.2 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen.....	16
1.3 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle	17
1.4 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Ett klimatneutralt Gävle 2035	18
2 Politiska uppdrag	19
2.1 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att utveckla och utöka formerna för att öka antalet platser på Vuxenutbildningen för att bidra till en mer framgångsrik kompetensförsörjning. För ändamålet tillförs nämnden 7 mnkr. ...	19
2.2 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att möta den statliga finansieringen för utökade platser inom Yrkesvux med utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden. För ändamålet finns 15 mnkr årligen reserverade under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när medfinansieringsnivån kan fastställas.	19
2.3 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att i samarbete med civilsamhället fortsätta utveckla metoder för ett mer flexibelt lärande inom SFI. Undervisningen behöver bli mer digital och med olika starttider under hela året och med bättre möjligheter att kombinera studier och praktik och att komplettera med just det som saknas för att individen ska komma vidare.....	20

1 Inledning

Detta är en verksamhetsrapport över år 2022. Året är baserat på:

- studieperiod P5-P4 vilket innebär 211101 - 221021
- helåret 2022 vilket innebär 220101 - 221231

Under 2022 har verksamheten haft totalt 39 operativa mål. Fokusområden har dock varit:

- Minska andelen som ej kom till start
- Öka andelen som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E
- Minska andelen som avbryter sina studier
- Öka elevinflytandet

Verksamheten har under 2022 gjort nedan insatser för att minska andelen som ej kom till start:

- tagit fram nya antagningsregler som kommer att implementeras den 1 januari 2023.

Verksamheten har under 2022 gjort nedan insatser för att öka andelen som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E samt minska andelen som avbryter sina studier:

- i augusti utsett 12 st förstelärare med uppdrag som ska leda till att minska avbrott och öka måluppfyllelsen
- i augusti utökat antalet språkcoacher från 4 till 8
- i augusti anställt 4 st studiecoacher
- i augusti utökat läs- och skrivstödet på sfi
- i augusti utökat det digitala stödet på sfi

Verksamheten har under 2022 gjort nedan insatser för att öka elevinflytandet:

- startat upp elevråden på sfi.
- tagit fram upplägg på kursutvärderingar och mätveckor som implementeras under v17 2023.

Sammanfattningsvis kan verksamheten konstatera att:

- ingen förändring har skett gällande att minska andelen som ej kom till start. Verksamheten har fortfarande 30% av antagna som ej kom till start precis som under 2021. Något som verksamheten kommer att fortsätta jobba med.
- andelen som har avslutat kurs/utbildning ligger lägre än för år 2021. Dock ser verksamheten en skillnad från och med P4. Verksamheten kommer att fortsätta jobba med att öka andelen som avslutar sin kurs/utbildning under 2023.
- andelen som har avbrutit sina studier ligger på samma nivå som 2021 det vill säga 17%. Dock ser verksamheten att de flesta avbrotten sker i den externa utbildningsanordnaren Hermods regi. Verksamheten kommer att fortsätta jobba med att minska avhoppet under 2023.
- en minskning av besvarad elevenkät har skett under 2022 jämfört med 2021. Under 2021 besvarade 27% elevenkäten och under 2022 besvarade 25% elevenkäten. Verksamheten kommer att fortsätta jobba med att öka elevinflytandet under 2023.

1.1 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Kraftigt förbättrade resultat i Gävles skolor

1.1.1 Operativt mål: Alla elever ska få stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. (SKOLFS 2017:17 2.1)

Målanalys

Verksamheten har tagit emot 23 klagomålsärenden under 2022. Ärendena är i enlighet med skollagens 4 kapitel 8§ bekräftade, utredda, och återkopplade. Ärendena är även diarieförda i Platina.

Den genomsnittliga studietiden (antal timmar) för en elev att nå betyg oavsett studieväg och kurs för en elev på sfi är 864 timmar. I tabellen nedan går det att se studietiden uppdelad på kurser.

Studietid genomsnitt, elever avslutad med betyg

Studietiden är den sammanlagda tiden per elev och kurs, och ej inräknat perioder av studieuppehåll.

Kurs	*Studietid (timmar) per elev	*Studietid (dagar) per elev	*Studietid (månader) per elev	Antal elever (unika)
Utbildning i svenska för invandrare kurs B1	1208	564	18,6	30
Utbildning i svenska för invandrare kurs A1	1093	510	16,8	29
Utbildning i svenska för invandrare kurs C1	1067	498	16,4	8
Utbildning i svenska för invandrare kurs B2	847	396	13,0	60
Utbildning i svenska för invandrare kurs D1	802	375	12,3	2
Utbildning i svenska för invandrare kurs C2	796	372	12,2	63
Utbildning i svenska för invandrare kurs D2	626	292	9,6	33
Utbildning i svenska för invandrare kurs C3	592	276	9,1	45
Utbildning i svenska för invandrare kurs D3	586	274	9,0	34
*Studietid (timmar) per elev	864	403	13,3	285

Då denna indikator är ny för 2022 går det inte att jämföra med någon siffra för 2021.

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Antal klagomålsärenden		23		
Genomströmningstid på Sfi		864		

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
 Stödprocessen "Göra Vuxenutbildningen tillgängliga för alla".	Syftet med denna stödprocess är att dels säkerställa att aktiviteten "utbildning" i vår huvudprocess sker enligt lagkrav, det vill säga individanpassat och flexibelt. Att våra elever/våra kunder får det de har rätt att få. Att vi alla får en utökad kompetens för att ytterligare individanpassa och vara flexibla för elever med olika typer av behov. Syftet är också att göra hela Vuxenutbildningen tillgänglig för alla, dvs vårt bemötande, hemsida och utbud. Vi vet att vi når syftet med denna aktivitet när följande mål är uppnådda: 1. Att en rutin utformas kring stödinsatser.	2023-12-31

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
	2. Att lärare har kännedom om och använder sig av de lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten. 3. Att alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. 4. Att alla medarbetare känner till och använder sig av rutinen för elever i behov av extra stöd och anpassningar i bemötande och undervisning. 5. Att lärare planerar sin undervisning utifrån det de vet om elevens behov och förutsättningar (en levande ISP). 6. Att medarbetare anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. 7. Att eleverna upplever att de får det stöd och de anpassningar de är i behov av. En rutin kring stödinsatser är under process och planen är att presentera övergripande information i januari 2023. Inventering av lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten pågår och skall presenteras för lärare. Alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. När rutinen för stödinsatser är implementerad kan verksamheten säkerställa att rutinen används. Alla lärare har tillgång till elevens ISP dock krävs en utbildningsinsats för att säkerställa att alla medarbetare vet hur man kan använda sig av den. Enligt elevenkäten upplever 69% av de svarande att läraren anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. Enligt elevenkäten upplever 62% av elever i behov av stöd att de får det stöd och de anpassningar de är i behov av. Arbete med att marknadsföra det stöd som finns att tillgå vid studier på Vuxenutbildningen pågår, både via information vid kursstart till befintliga elever men även via informationsmöten med ex Arbos samt LSS-boenden i syfte att locka nya elever till utbildning. Arbetsgrupper finns med fokus på att utveckla hemsidan bland annat med tydlig info om vikt stöd som finns att tillgå samt vilka lärverktyg som finns att nyttja.	

1.1.2 Operativt mål: Läraren ska se till att undervisningen till innehåll och utformning präglas av ett jämställdhetsperspektiv. (SKOLFS 2017:17 2.1)

Målanalys

Verksamheten har under 2022 ej fått in några anmälningar om kränkande behandling.

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Kränkande behandling		0		

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
 Stödprocessen "Göra Vuxenutbildningen tillgängliga för alla".	Syftet med denna stödprocess är att dels säkerställa att aktiviteten "utbildning" i vår huvudprocess sker enligt lagkrav, det vill säga individanpassat och flexibelt. Att våra elever/våra kunder får det de har rätt att få. Att vi alla får en utökad kompetens för att ytterligare individanpassa och vara flexibla för elever med olika typer av behov. Syftet är också att göra hela Vuxenutbildningen tillgänglig för alla, dvs vårt bemötande, hemsida och utbud. Vi vet att vi når syftet med denna aktivitet när följande mål är uppnådda: 1. Att en rutin utformas kring stödinsatser. 2. Att lärare har kännedom om och använder sig av de lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten. 3. Att alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. 4. Att alla medarbetare känner till och använder sig av rutinen för elever i behov av extra stöd och anpassningar i bemötande och undervisning. 5. Att lärare planerar sin undervisning utifrån det de vet om elevens behov och förutsättningar (en levande ISP). 6. Att medarbetare anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. 7. Att eleverna upplever att de får det stöd och de anpassningar de är i behov av. En rutin kring stödinsatser är under process och planen är att presentera övergripande information i januari 2023.	2023-12-31

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
	Inventering av lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten pågår och skall presenteras för lärare. Alla medarbetare deltar i den kompetens-utveckling som erbjuds inom området. När rutinen för stödsatser är implementerad kan verksamheten säkerställa att rutinen används. Alla lärare har tillgång till elevens ISP dock krävs en utbildningsinsats för att säkerställa att alla medarbetare vet hur man kan använda sig av den. Enligt elevenkäten upplever 69% av de svarande att läraren anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. Enligt elevenkäten upplever 62% av elever i behov av stöd att de får de stöd och de anpassningar de är i behov av. Arbete med att marknadsföra det stöd som finns att tillgå vid studier på Vuxenutbildningen pågår, både via information vid kursstart till befintliga elever men även via informationsmöten med ex Arbos samt LSS-boenden i syfte att locka nya elever till utbildning. Arbetsgrupper finns med fokus på att utveckla hemsidan bland annat med tydlig info om vikt stöd som finns att tillgå samt vilka lärverktyg som finns att nyttja.	

1.1.3 Operativt mål: Läraren ska stimulera, handleda och stödja eleven. (SKOLFS 2017:17 2.1)

Målanalys

Under 2022 har verksamheten gjort nedan insatser för att minska avbrotten:

- i augusti utsett 12 st förstelärare med uppdrag som ska leda till att minska avbrott och öka måluppfyllelsen
- i augusti utökat antalet språkcoacher från 4 till 8
- i augusti anställt 4 st studiecoacher
- i augusti utökat läs- och skrivstödet på sfi
- i augusti utökat det digitala stödet på sfi

Verksamheten kan på helår ej se en minskning av andel antagna som har avbrutit kurs eller utbildning vid Vuxenutbildningen. Dock kan verksamheten se en positiv trend efter det att insatserna har initierats.

Verksamheten kan se att avhoppen från de externa utbildningsanordnarna har ökat från 16% 2021 till 23% för 2022. Det kvalitetsarbete som en av de externa aktörerna har arbetat med; bl a återkopplingsloopen där syftet är att ge eleverna smidigare och snabbare återkoppling verkar inte ha gett önskad effekt i nuläget. Verksamheten kommer att ha en fortsatt dialog kring hur de externa utbildningsanordnarna arbetar med att förbättra arbetet med att minska avbrotten. Avbrottsorsaken inaktivitet bör kunna följas upp på ett bättre sätt och samtal har förts om att extern utbildningsanordnare bör kommunicera med elever i ett tidigare skede samt även på annat sätt för att undvika att de blir utskrivna.

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Andel antagna som har avbrutit kurs eller utbildning vid Vuxenutbildningen (kommunbidrag/statsbidrag)		17 %		
Andel avhopp från Vuxenutbildningen (3)		20%		
Andel avhopp från externa utbildningsanordnare (4)		23%		

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
 Stödprocessen "Göra Vuxenutbildningen tillgängliga för alla".	Syftet med denna stödprocess är att dels säkerställa att aktiviteten "utbildning" i vår huvudprocess sker enligt lagkrav, det vill säga individanpassat och flexibelt. Att våra elever/våra kunder får det de har rätt att få. Att vi alla får en utökad kompetens för att ytterligare individanpassa och vara flexibla för elever med olika typer av behov. Syftet är också att göra hela Vuxenutbildningen tillgänglig för alla, dvs vårt bemötande, hemsida och utbud. Vi vet att vi når syftet med denna aktivitet när följande mål är uppnådda: 1. Att en rutin utformas kring stödinsatser. 2. Att lärare har kännedom om och använder sig av de lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten. 3. Att alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. 4. Att alla medarbetare känner till och använder sig av rutinen för elever i behov av extra stöd och anpassningar i bemötande och undervisning. 5. Att lärare planerar sin undervisning utifrån det de vet om elevens behov och förutsättningar (en levande ISP). 6. Att medarbetare anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. 7. Att eleverna upplever att de får det stöd och de anpassningar de är i behov av. En rutin kring stödinsatser är under process och planen är att presentera övergripande information i januari 2023.	2023-12-31

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
	Inventering av lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten pågår och skall presenteras för lärare. Alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. När rutinen för stödsatser är implementerad kan verksamheten säkerställa att rutinen används. Alla lärare har tillgång till elevens ISP dock krävs en utbildningsinsats för att säkerställa att alla medarbetare vet hur man kan använda sig av den. Enligt elevenkäten upplever 69% av de svarande att läraren anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. Enligt elevenkäten upplever 62% av elever i behov av stöd att de får de stöd och de anpassningar de är i behov av. Arbete med att marknadsföra det stöd som finns att tillgå vid studier på Vuxenutbildningen pågår, både via information vid kursstart till befintliga elever men även via informationsmöten med ex Arbos samt LSS-boenden i syfte att locka nya elever till utbildning. Arbetsgrupper finns med fokus på att utveckla hemsidan bland annat med tydlig info om viket stöd som finns att tillgå samt vilka lärverktyg som finns att nyttja.	

1.1.4 Operativt mål: Personalen ska bidra till att presumtiva elever får information om olika utbildningsmöjligheter. (SKOLFS 2017:17 2.2)

Målanalys

Verksamheten har under år 2022 haft 3905 inskrivna individer. Något som är en minskning jämfört med 2021 då verksamheten hade 4501 inskrivna individer. Minskningen har skett främst på grundläggande och gymnasiala kurser.

Verksamheten antog 79% av de sökande. Av dessa var det 30% som ej kom till start vilket är samma siffra som under 2021.

Under 2022 har verksamheten tagit fram nya antagningsregler i ett försök att minska andelen som ej kommer till start. Från och med den 1 januari 2023 har verksamheten infört prioriteringsregler. Om en sökande ej tackar nej till erbjuden kursplats och inte heller påbörjar kursen kommer den sökande att få en lägre prioritet vid en eventuell ny ansökan.

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Antal elever under året	—	3 905		
Antal sökande till Vuxenutbildningen (kommunbidrag/statsbidrag)	—	10 084		

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Antal som antagits till Vuxenutbildningen (kommunbidrag/statsbidrag)	—	7 954		
Andel antaga i kurs eller utbildning som ej kom till start vid Vuxenutbildningen (kommunbidrag/statsbidrag)	■	30 %		

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
▶ Stödprocessen "Göra Vuxenutbildningen tillgängliga för alla".	Syftet med denna stödprocess är att dels säkerställa att aktiviteten "utbildning" i vår huvudprocess sker enligt lagkrav, det vill säga individanpassat och flexibelt. Att våra elever/våra kunder får det de har rätt att få. Att vi alla får en utökad kompetens för att ytterligare individanpassa och vara flexibla för elever med olika typer av behov. Syftet är också att göra hela Vuxenutbildningen tillgänglig för alla, dvs vårt bemötande, hemsida och utbud. Vi vet att vi når syftet med denna aktivitet när följande mål är uppnådda: 1. Att en rutin utformas kring stödinsatser. 2. Att lärare har kännedom om och använder sig av de lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten. 3. Att alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. 4. Att alla medarbetare känner till och använder sig av rutinen för elever i behov av extra stöd och anpassningar i bemötande och undervisning. 5. Att lärare planerar sin undervisning utifrån det de vet om elevens behov och förutsättningar (en levande ISP). 6. Att medarbetare anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. 7. Att eleverna upplever att de får det stöd och de anpassningar de är i behov av. En rutin kring stödinsatser är under process och planen är att presentera övergripande information i januari 2023. Inventering av lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten pågår och skall presenteras för lärare.	2023-12-31

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
	Alla medarbetare deltar i den kompetens-utveckling som erbjuds inom området. När rutinen för stödinsatser är implementerad kan verksamheten säkerställa att rutinen används. Alla lärare har tillgång till elevens ISP dock krävs en utbildningsinsats för att säkerställa att alla medarbetare vet hur man kan använda sig av den. Enligt elevenkäten upplever 69% av de svarande att läraren anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. Enligt elevenkäten upplever 62% av elever i behov av stöd att de får de stöd och de anpassningar de är i behov av. Arbete med att marknadsföra det stöd som finns att tillgå vid studier på Vuxenutbildningen pågår, både via information vid kursstart till befintliga elever men även via informationsmöten med ex Arbos samt LSS-boenden i syfte att locka nya elever till utbildning. Arbetsgrupper finns med fokus på att utveckla hemsidan bland annat med tydlig info om vilket stöd som finns att tillgå samt vilka lärmöten som finns att nyttja.	

1.1.5 Operativt mål: Läraren ska utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper. (SKOLFS 2017:17 2.3)

Målanalys

Under 2022 har verksamheten gjort nedan insatser för att öka andelen som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E:

- i augusti utsett 12 st förstelärare med uppdrag som ska leda till att minska avbrott och öka måluppfyllelsen
- i augusti utökad antalet språkcoacher från 4 till 8
- i augusti anställt 4 st studiecoacher
- i augusti utökad läs- och skrivstödet på sfi
- i augusti utökad det digitala stödet på sfi

Verksamheten ser minskning av andelen elever som godkänns inom kommunal vuxenutbildning för år 2022. År 2021 låg siffran på 82%. Den indikatorn pekar på helår och är ej baserad på perioder. Indikatorn som visar andel kursdeltagare som har slutfört kurs med lägst betyg E/G baseras på verksamhetens periodupplägg. Där kan verksamheten se en ökad andel som har avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E jämfört med 2021. Under 2021 hade verksamheten en andel på 75% som avslutat kurs/utbildning med lägst betyg G/E.

Verksamheten kan se att insatserna ger verkan för elevernas måluppfyllelse. Dock sker förändringen sakta. Om verksamheten ska jämföra sig med riket måste verksamheten titta på 2021 års siffror, detta då siffrorna för år 2022 ej ännu är införda i Kolada. När verksamheten jämför sig i Kolada för år 2021 ligger verksamheten på medel för grundläggande kurser och under medel för gymnasiala kurser.

Arbetet kommer att fortsätta under 2023.

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Andel kursdeltagare som har slutfört kurs med lägst betyg E/G vid Vuxenutbildningen inom grundläggande och gymnasiala kurser (kommunbidrag/statsbidrag)	◆	76 %		
Andel elever som godkänns inom kommunal vuxenutbildning (1)	◆	78%		
Antal kursdeltagare som har slutfört kurs med betyg vid Vuxenutbildningen inom sfi och lärvux (kommunbidrag)	—	531		

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Andel elever som godkänns inom SFI (2)		100%		

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
 Stödprocessen "Göra Vuxenutbildningen tillgängliga för alla".	Syftet med denna stödprocess är att dels säkerställa att aktiviteten "utbildning" i vår huvudprocess sker enligt lagkrav, det vill säga individanpassat och flexibelt. Att våra elever/våra kunder får det de har rätt att få. Att vi alla får en utökad kompetens för att ytterligare individanpassa och vara flexibla för elever med olika typer av behov. Syftet är också att göra hela Vuxenutbildningen tillgänglig för alla, dvs vårt bemötande, hemsida och utbud. Vi vet att vi når syftet med denna aktivitet när följande mål är uppnådda: 1. Att en rutin utformas kring stödinsatser. 2. Att lärare har kännedom om och använder sig av de lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten. 3. Att alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. 4. Att alla medarbetare känner till och använder sig av rutinen för elever i behov av extra stöd och anpassningar i bemötande och undervisning. 5. Att lärare planerar sin undervisning utifrån det de vet om elevens behov och förutsättningar (en levande ISP). 6. Att medarbetare anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. 7. Att eleverna upplever att de får det stöd och de anpassningar de är i behov av. En rutin kring stödinsatser är under process och planen är att presentera övergripande information i januari 2023. Inventering av lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten pågår och skall presenteras för lärare. Alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. När rutinen för stödinsatser är implementerad kan verksamheten säkerställa att rutinen används. Alla lärare har tillgång till elevens ISP dock krävs en utbildningsinsats för att säkerställa att alla medarbetare vet hur man kan använda sig av den.	2023-12-31

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
	Enligt elevenkäten upplever 69% av de svarande att läraren anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. Enligt elevenkäten upplever 62% av elever i behov av stöd att de får de stöd och de anpassningar de är i behov av. Arbete med att marknadsföra det stöd som finns att tillgå vid studier på Vuxenutbildningen pågår, både via information vid kursstart till befintliga elever men även via informationsmöten med ex Arbos samt LSS-boenden i syfte att locka nya elever till utbildning. Arbetsgrupper finns med fokus på att utveckla hemsidan bland annat med tydlig info om vikt stöd som finns att tillgå samt vilka lärmittels som finns att nyttja.	

1.1.6 Operativt mål: Rektor ansvar för att verksamhetens arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. (SKOLFS 2017:17 2.4)

Målanalys

Verksamheten har under 2022 haft en lägre andel som har svarat på elevenkäten än 2021. Verksamheten har under hösten 2022 startat ett arbete med att införa kursutvärdering och mätveckor. Detta implementeras under v17 2023.

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Besvarad elevenkät på Vuxenutbildningen		25 %		

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
 Stödprocessen "Göra Vuxenutbildningen tillgängliga för alla".	Syftet med denna stödprocess är att dels säkerställa att aktiviteten "utbildning" i vår huvudprocess sker enligt lagkrav, det vill säga individanpassat och flexibelt. Att våra elever/våra kunder får det de har rätt att få. Att vi alla får en utökad kompetens för att ytterligare individanpassa och vara flexibla för elever med olika typer av behov. Syftet är också att göra hela Vuxenutbildningen tillgänglig för alla, dvs vårt bemötande, hemsida och utbud. Vi vet att vi når syftet med denna aktivitet när följande mål är uppnådda: 1. Att en rutin utformas kring stödinsatser. 2. Att lärare har kännedom om och använder sig av de lärmittels som finns tillgängliga i verksamheten.	2023-12-31

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
	3. Att alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. 4. Att alla medarbetare känner till och använder sig av rutinen för elever i behov av extra stöd och anpassningar i bemötande och undervisning. 5. Att lärare planerar sin undervisning utifrån det de vet om elevens behov och förutsättningar (en levande ISP). 6. Att medarbetare anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. 7. Att eleverna upplever att de får det stöd och de anpassningar de är i behov av. En rutin kring stödinsatser är under process och planen är att presentera övergripande information i januari 2023. Inventering av lärverktyg som finns tillgängliga i verksamheten pågår och skall presenteras för lärare. Alla medarbetare deltar i den kompetensutveckling som erbjuds inom området. När rutinen för stödinsatser är implementerad kan verksamheten säkerställa att rutinen används. Alla lärare har tillgång till elevens ISP dock krävs en utbildningsinsats för att säkerställa att alla medarbetare vet hur man kan använda sig av den. Enligt elevenkäten upplever 69% av de svarande att läraren anpassar sitt bemötande utifrån elevens behov. Enligt elevenkäten upplever 62% av elever i behov av stöd att de får det stöd och de anpassningar de är i behov av. Arbete med att marknadsföra det stöd som finns att tillgå vid studier på Vuxenutbildningen pågår, både via information vid kursstart till befintliga elever men även via informationsmöten med ex Arbos samt LSS-boenden i syfte att locka nya elever till utbildning. Arbetsgrupper finns med fokus på att utveckla hemsidan bland annat med tydlig info om vilket stöd som finns att tillgå samt vilka lärverktyg som finns att nyttja.	

1.2 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Trygghet, sammanhållning och en välfärd att lita på i hela kommunen

1.2.1 Operativt mål: Utveckla samarbetet mellan kontorets verksamhetsområden för att förbättra våra insatser.

Målanalys

Verksamheten har under 2022 tillsammans med Arbos tagit fram en trappstegsutbildning för individer som uppbär försörjningsstöd och har en lång väg till jobb. Verksamheten tog emot 26 deltagare från Arbos. Av de 26 deltagarna skrevs 4 ut, en på grund av för låg språknivå och tre som inte var tillräckligt intresserade.

Verksamheten skapade en skräddarsydd 20 veckor utbildning för de 22 deltagarna där fokus låg på att skapa intresse för tre yrkesområden; teknik, service och vård. Under de 20 veckorna fick deltagarna grundläggande utbildning inom matematik, studie- och yrkesvägledning, arbetsmarknadskunskap, studiebesök och praktik inom de tre yrkesområdena. Alla deltagare har språkbadas i yrkessvenska. Under de 20 veckorna uppbar de 22 deltagarna försörjningsstöd. Av de 22 deltagarna har samtliga skrivits in på en kombinationsutbildning med start den 9 januari och samtliga har gått över till studielån från CSN.

Verksamheten och Arbos önskar att under 2023 utöka antalet deltagare i trappstegsutbildningen.

Under 2022 har verksamheten haft utbildningen föräldrautbildning för en grupp elever på sfi. Rektorerna på sfi har även sett till att utbilda två stycken lärare så verksamheten själv kan utföra utbildningen.

Aktiviteter	Kommentar	Slutdatum
✓ Sammanhållet stöd		2022-12-31
✓ Trappstegsutbildning		2022-12-31
✓ Föräldrautbildning		2022-12-31
✓ Informationssatsning om insatser på Förebyggandeenheterna.		2022-12-31
✓ Riktade stödinsatser till unga inom KAA (Kommunens Aktivitets Ansvar) samt Vuxenutbildningen.		2022-12-31

1.3 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Påtagligt förbättrat företagsklimat i Gävle

1.3.1 Operativt mål: Eleven ska ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande. SKOLFS 2017:17 2.1 (Elever med jobb 6 månader efter avslutad utbildning)

Målanalys

Verksamheten skickar ut en enkät 6 månader efter avslutad utbildning för att undersöka huruvida utbildningen har lett till jobb eller ej. Under 2022 har svarsfrekvensen varit mycket låg på denna enkät. Av de svarande har 76% uppgett att de har jobb 6 månader efter avslutad utbildning. Detta är en sänkning med 14 procentenheter jämfört med 2021. Det är dock svårt att dra några slutsatser då svarsfrekvensen har varit för låg.

Verksamheten kommer under 2023 att jobba med hur man kan undersöka huruvida utbildningen har lett till jobb eller ej.

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Andel antagna kursdeltagare i egen samt extern regi med jobb efter avslutad utbildning vid Vuxenutbildningen		76 %		

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
✓ Kombinationsutbildningar i dialog med Semaforen	Alla yrkesutbildningar har tagits fram i dialog med Semaforen.	2022-12-31

1.3.2 Operativt mål: Möta den statliga finansieringen

Målanalys

Under 2022 har verksamheten ej kunnat nyttja hela det sökta statsbidraget. Orsaken till detta är bland annat att verksamheten dels ej kan expandera på grund av lokalbrist men även personalbrist. Verksamhetens rektor för yrkesutbildningar och verksamhetens utbildningsmäklare räcker inte till för att kunna utöka.

Förutom detta har verksamheten svårt att nå ut till presumtiva elever, det är med andra ord för få elever som söker vissa av verksamhetens utbildningar.

Indikator	Status	Ackumulerat 2022	Målvärde	Prognos Helår
Förbrukat statsbidrag		15 100 000		
Statsbidrag verksamheten riskerar att betala tillbaka		35 795 000		

Verksamheten har under 2022 startat en frisörutbildning med 4 deltagare. Verksamheten har även under 2022 planerat för en väktarutbildning med 20 deltagare och även anställt en väktarlärare. Väktarutbildningen startar den 9 januari 2023. Kostnaden för dessa utbildningar ligger under verksamhetens av kommunstyrelsens tillskjutna medel (15 miljoner). Målet med dessa utbildningar är att kunna utöka medfinansieringen för att således utöka statsbidragsansökan för år 2024.

Aktiviteter	Kommentar	Slut-datum
🕒 Utökade platser inom Yrkesvux med efterfrågade utbildningar	Verksamheten har under 2022 startat en frisörutbildning med 4 deltagare samt planerat för att starta en väktarutbildning med 20 deltagare den 9 januari 2023.	2024-12-31
🕒 Öka medfinansieringen	Verksamheten har påbörjat arbetet med hur medfinansieringen kan öka. Verksamheten behöver ta hänsyn till riktlinjerna för kommande statsbidragsansökan.	2023-05-01

1.4 Strategiskt nämnd/bolagsmål: Ett klimatneutralt Gävle 2035

1.4.1 Operativt mål: LHU - lärande för hållbar utveckling

Målanalys

Under 2022 har hållbarhetsombuden inom verksamheten:

- Arbetat mot "Skola för hållbar utveckling".
- Kartlagt det verksamheten gör på skolan genom en enkät.
- Kartlagt skolans sophantering och påbörjat arbetet med att införa källsortering.
- Påbörjat ett årshjul utifrån de globala målen och skolverkets "HU-sol".
- Påbörjat en materialbank knutna till "HU-solen".
- Gått på Hållbarhetsombuds träffar.

2 Politiska uppdrag

2.1 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att utveckla och utöka formerna för att öka antalet platser på Vuxenutbildningen för att bidra till en mer framgångsrik kompetensförsörjning. För ändamålet tillförs nämnden 7 mnkr.

Under år 2021 gjordes en förstärkning kring Vuxenutbildningen i Gävle kommun. Detta för att möta de behov som fanns och fortfarande finns. Förstärkningen bestod bland annat i 4 språkcoacher, 1 elevcoach samt lärartjänster på komvux. Förstärkningen gjordes utan att rymmas i budget för år 2021. Denna summa pengar har skjutits till för att täcka budget för 2022.

2.2 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att möta den statliga finansieringen för utökade platser inom Yrkesvux med utbildningar som efterfrågas av arbetsmarknaden. För ändamålet finns 15 mnkr årligen reserverade under Kommunstyrelsens finansförvaltning som kan äskas när medfinansieringsnivån kan fastställas.

Verksamheten har tagit del av de 15 miljoner kronorna och nedan insatser är påbörjade under tertial 1 och 2.

1. Riktade utbildningar för personer som uppbär försörjningsstöd. Här jobbar verksamheten tillsammans med Arbos med trappstegsutbildningen.
2. Utökat stöd till elever på vuxenutbildningen i det svenska språket (språkcoacher) samt övrigt studiestöd (studiecoacher). Den 15 augusti påbörjar 4 språkcoacher och 4 studiecoacher en visstidsanställning på 1 år.
3. Handledare anställda av Vuxenutbildningen för att kunna utöka APL-platser. Annonsen för dessa tjänster ligger ute och rekrytering sker eftersommaren.
4. Fler sökande beviljas medel från den interkommunala ersättningen. Verksamheten kommer att utöka budget för den interkommunala ersättningen under hösten vilket innebär att fler gävlebor kan utbilda sig.
5. Utöka den egna yrkesutbildningen. I och med att den externa utbildningsanordnaren Astar har valt att lägga ned sin verksamhet i Gävle har verksamheten börjat titta på möjligheten att starta den i egen regi.
6. Kombinationsutbildning svets. Verksamheten kommer att ändra yrkesinriktning till väktare på kombinationsutbildningen.
7. Digitalisera studiehandledningen. Arbetet har startat på sfi.

2.3 Arbetsmarknads-och funktionsrättsnämnden uppdras att i samarbete med civilsamhället fortsätta utveckla metoder för ett mer flexibelt lärande inom SFI. Undervisningen behöver bli mer digital och med olika starttider under hela året och med bättre möjligheter att kombinera studier och praktik och att komplettera med just det som saknas för att individen ska komma vidare.

Under många år har sfi haft ett stort flexibelt lärande. Sfi har och har alltid haft ett löpande intag av elever vilket innebär att elever när som helst på året kan börja studera det svenska språket. Nedan insatser har under lång tid funnits på sfi och är fortfarande aktiva:

- Akademikerspåret
- SO på modersmål
- Kvällskurser
- Flexstudier
- Studiehall och språkcafé
- Tvålärarssystem
- Kombinationsutbildningar
- Orienteringskurser
- Lärling
- Utbildningsplikt

Gällande Sfi med praktik avslutades det för verksamheten mycket lyckade projekt under 2020. Verksamheten har i stället valt att lägga fokus på kombinationsutbildningar och lärlingsutbildningar riktade mot sfi. Under 2021 utökades antalet lånedatorer avsevärt på Vuxenutbildningen och många elever på sfi kan nu låna en dator vid behov.

Tillsynsplan

Dnr
2023-01-05

Lars Harbe
Telefon
lars.harbe@gavle.se

Arkivmyndighetens tillsynsplan 2023

Bakgrund

Med stöd av arkivlagen (1990:782) och arkivförordningen (1991:446) ska kommunens arkivmyndighet regelbundet utöva tillsyn av arkivvården inom kommunkoncernen.

Syftet med tillsynen är att kontrollera att kommunens nämnder och bolag fullgör sina skyldigheter enligt 3-6 §§ arkivlagen. Målet är i första hand att säkerställa en god offentlighetsstruktur över tid där rätten att ta del av allmänna handlingar tillgodoses samtidigt som sekretesskyddet upprätthålls och att förvaltning, rättsskipning och forskning får tillgång till nödvändig information. Allmänna handlingar som inte ska bevaras till följd av föreskrift eller beslut, ska gallras så snart gallringsfristen löpt ut.

Arkivmyndigheten ska påpeka brister i hanteringen och vid behov följa upp att de åtgärdats.

Tillsyn över arkivvården i Gävle kommun

Kommunstyrelsen har i rollen som arkivmyndighet i Gävle kommun beslutat om rutin om att verkställa och redovisa tillsynen (KS 2016-04-12, § 84, 16KS81, "Ändamålsenlig rutin för arkivmyndighetens tillsyn och förslag till delegering av beslut kring arkivhanteringen"). Kommunarkivet verkställer arkivmyndighetens tillsynsuppdrag.

Kommunarkivet föreslår, enligt rutinen, att 2023 års tillsyn görs enligt nedanstående handlingsplan. Av den framgår vilka nämnder/bolag som ska granskas och vad som ska kontrolleras. Samtliga tillsynsinsatser sammanställs i en sammanfattande rapport till arkivmyndigheten. Rapporten ska presenteras i slutet av året.

Planerade insatser 2023

Nämnd/styrelse	Vad som ska granskas
Samtliga nämnder och kommunala lantmäteriet	En förutsättning för att arkiven ska tillgodose de ändamål som anges i 3 § arkivlagen är att nämnderna vet vilka arkivhandlingar de ansvarar för och att de utan svårighet går att återsöka över tid. Arkiven måste därför vara redovisade. I 6 § 2 arkivlagen föreskrivs att nämnderna ska

	upprätta dels en arkivbeskrivning som ger information om vilka slag av handlingar som kan finnas i deras arkiv och hur arkivet är organiserat, dels en systematisk arkivförteckning. Granskningen ska visa om nämndernas arkiv är förtecknade och om de har upprättat föreskrivna arkivbeskrivningar.
Kultur- och fritidsnämnden	Ett av syftena med arkiven är att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar. Arkiven måste därför vara organiserade med tanke på att underlätta denna grundlagsreglerade rättighet, 6 § 1 arkivlagen. Granskningen ska visa om enheterna Konst och kultur och Gasklockorna inom Kulturavdelningen förvara arkivhandlingar på sådant sätt att rätten att ta del av allmänna handlingar underlättas.

Lars Harbe
Kommunarkivarie & Enhetschef
Administrativa avdelningen

Regionstyrelserna
Kommunstyrelserna samt Regionala
samverkans- och stödstrukturer

Överenskommelse - God och nära vård - En omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav

Ärendenr: SKR2022/00764

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har vid sammanträde den 27 januari 2023 beslutat

att för SKR:s del godkänna överenskommelsen God och nära vård 2023 - En omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav, samt

att i en skrivelse informera regionerna och kommunerna via de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS) om överenskommelsen

Bakgrund

Överenskommelsen God och nära vård – en omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav 2023 bidrar till fortsatt utveckling av den nära vården. Målet med omställningen är att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan.

Årets överenskommelse innehåller några mindre förändringar jämfört med föregående år. Den finansiella omfattningen har justerats något och de prestationsbaserade medlen för att utöka antalet platser för verksamhetsförlagd utbildning för sjuksköterskor har utvecklats. För utveckling av regionernas primärvård i landsbygd finns särskilda medel.

Medel från överenskommelsens ska användas inom ramen för fyra

utvecklingsområden:

- Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav
- Goda förutsättningar för vårdens medarbetare
- Insatser inom ramen för Vision e-hälsa 2025
- Förstärkning av ambulanssjukvården

Överenskommelsen 2023 omfattar totalt 6 394,5 miljoner kronor och fördelas på de olika utvecklingsområdena ovan. Av dessa avsätts 5 043 miljoner kronor till regionerna, 1 050 miljoner kronor till kommunerna samt 250 miljoner kronor till kommuner och regioner för en VFU-satsning för sjuksköterskor i grundutbildning. Inom ramen för utvecklingsområde Goda förutsättningar för vårdens medarbetare finns särskilda medel för utbildning till specialistsjuksköterska. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2023.

SKR tilldelas 51,5 miljoner kr för att stödja regionerna och kommunerna i omställningen av hälso- och sjukvården till nära vård.

Överenskommelsen redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Regioner

Peter Danielsson
Ordförande

Regeringskansliet
Socialdepartementet

**Sveriges
Kommuner
och Regioner**

God och nära vård 2023

En omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav

**Överenskommelse mellan staten och Sveriges
Kommuner och Regioner**

Innehåll

1. Bakgrund.....	4
1.1 Överenskommelsen för 2023	6
1.2 Den ekonomiska omfattningen av överenskommelsen.....	6
2. Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav	8
Primärvården blir navet i hälso- och sjukvården.....	9
Flera statliga utredningar på området	10
Reformeringen förutsätter personcentrering	12
2.1 Insatser för att stödja omställningen till en nära vård	13
2.1.1 Generella insatser	13
2.1.2 Särskilda insatsområden	14
2.1.3 Insatser som SKR ska genomföra	17
2.2 Insatser för att förbättra tillgängligheten i primärvården.....	18
Ett integrerat digitalt och fysiskt arbetssätt i primärvården.....	19
2.2.1 Insatser som regionerna ska genomföra	20
2.3 Insatser för att öka kontinuiteten och relationsskapande i hälso- och sjukvården.....	20
2.3.1 Insatser som regionerna ska genomföra	22
2.3.2 Insatser som SKR ska genomföra	23
2.4 Insatser för att öka delaktighet och medskapande i hälso- och sjukvården	23
2.4.1 Patientkontrakt ska fortsätta utvecklas	24
2.5 Insatser för att utveckla primärvården i landsbygd	25
3. Goda förutsättningar för vårdens medarbetare	27
3.1 Bakgrund	27
3.2 Inriktningen för 2023.....	29
3.3 En ändamålsenlig kompetensförsörjning för omställningen till en nära vård	30
3.3.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra.....	32
3.4 Utveckla förutsättningarna på arbetsplatsen	32
3.4.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra.....	34
3.5 Utbilda vårdens framtida medarbetare.....	34
3.5.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra.....	36
3.6 Verksamhetsförlagd utbildning för bland annat sjuksköterskestudenter	37
3.6.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra.....	38
3.7 Vidareutbildning för sjuksköterskor	39
3.7.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra.....	39
3.8 Utvecklings- och karriärmöjligheter	39
3.8.1 Insatser som regionerna ska genomföra	40

3.9 Insatser som SKR ska genomföra.....	40
4. Insatser inom ramen för Vision e-hälsa 2025.....	42
4.1 Strukturerad vårdinformation och standardisering	43
4.1.1 Insatser som regionerna ska genomföra	44
4.1.2 Insatser som SKR ska genomföra	45
5. Förstärkning av ambulanssjukvården	46
5.1.1 Insatser som regionerna ska genomföra	47
5.1.2 Insatser som SKR ska genomföra	47
6. Redovisning av regionernas och kommunernas utvecklingsinsatser	49
7. Medelstilldelning 2023	49
8. Beräkningsmodell för fördelning av stimulansmedel till regionerna och kommunerna	50
9. Ekonomiska villkor och rapportering	51
9.1 Ekonomiska villkor för medlen till regionerna, kommunerna och SKR	51
9.2 SKR:s rapportering	52
10. Uppföljning	53
11. Godkännande av överenskommelsen.....	54

1. Bakgrund

Runtom i Sverige pågår omställningen till en god och nära vård. Omställningen syftar till en hälso- och sjukvård som tillhandahålls sammanhållet med utgångspunkt i patientens individuella behov och förutsättningar så att individens hela livssituation kan beaktas. Utvecklingen av nära vård innebär inte en ny organisationsform eller vårdnivå. Nära vård är heller inte en ny benämning på dagens primärvård. Innebörden av begreppen nära och tillgänglig ska definieras med utgångspunkt i patientens behov. Det handlar om ett förhållningssätt som avser en mer personcentrerad hälso- och sjukvård där samarbetet och samverkan mellan regioner och kommuner är central. Målet med omställningen av hälso- och sjukvården är att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan. Målet är också att patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser samt att skapa ett mer samhällsekonomiskt effektivt och långsiktigt hållbart hälso- och sjukvårdssystem. Det tydliggörs att primärvården, som utförs av såväl kommuner, regioner som privata utförare, är basen och navet i vården. Primärvården behöver samspela med den specialiserade vården både på och utanför sjukhusen, kommunernas socialtjänst samt andra intressenter som behövs utifrån patientens perspektiv. Den nära vården har hälsan i fokus och kan inte uppnås om inte primärvården och folkhälsoarbetet sker i nära samverkan.

Det nationella arbetet med omställningen till en god och nära vård går i linje med WHO:s mål om att åstadkomma allmän hälso- och sjukvård (Universal Health Coverage, UHC) runtom i världen. WHO fastslår att om detta mål ska kunna uppnås så krävs också ett skifte från dagens hälsosystem, som i hög grad är uppbyggda kring sjukdomar och institutioner. WHO förespråkar en integrerad och personcentrerad ansats när hälsotjänster och system utvecklas. WHO framhåller att en sådan ansats är avgörande för att säkerställa att även marginaliserade och sårbara grupper nås och ingen lämnas utanför. Primärvården framhålls tydligt som basen vilken behövs för att kunna tillhandahålla integrerade och personcentrerade hälsotjänster på det önskade sättet. Den nära vården behöver växa fram utifrån regionala och lokala behov och förutsättningar för att säkerställa att rätt vård ges vid rätt tidpunkt och på rätt plats. En utvecklad nära vård med en starkt primärvård ger förbättrade förutsättningar för en samhällsekonomiskt effektiv hälso- och sjukvård där tillgängliga resurser används på bästa sätt.

Omställningen till en god och nära vård pågår i kommuner och regioner. Arbetet kräver långsiktighet och uthållighet hos såväl regioner och kommuner som staten. Det handlar bl.a. om att utveckla personcentrerade, effektiva och ändamålsenliga arbetssätt som utgår från patientens behov och underlättar för huvudmän, vårdgivare, specialiteter och professioner att samarbeta. Det handlar också om att i hela landet bli bättre på att möta invånarnas krav på tillgänglighet och flexibilitet genom tekniska eller mobila lösningar samt snabbare och enklare ge tillgång till rätt vårdnivå inom ramen för de gemensamma resurser som finns tillgängliga. Utvecklingen av nya arbetssätt är också centralt i arbetet för att möta kompetensförsörjningsutmaningen i kommuner och regioner. Det har visat sig att de verksamheter och arbetssätt som utvecklats inom ramen för nära vård-arbetet har haft en viktig roll för att klara sjukvården under covid-19-pandemin. Samarbetet mellan kommun och region var centralt för att möta det stora tryck som uppstod på vården under pandemin och många vittnar om en mycket positiv utveckling av samarbetsformerna. Covid-19-pandemin har även inneburit en ökning av arbetet med mobila team samt av digitala vårdmöten med chatt och eller video. Samtidigt har andra delar av omställningsarbetet bromsats upp under pandemin, då vissa utvecklingsarbeten och utbildningsinsatser har behövts skjutas på framtiden. När pandemin inte längre utgör en akut krissituation är det centralt att även dessa delar av arbetet åter plockas upp. Det fortsatta arbetet med omställningen behöver bygga vidare på och dra nytta av de erfarenheter och strukturer som skapats under pandemin.

Regeringen har tagit flera steg i omställningen till en god och nära vård, bl.a. genom de lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2019. Lagändringarna innebär att regionerna ska organisera hälso- och sjukvården så att den kan ges nära befolkningen och att den enskilde inom tre dagar garanteras en medicinsk bedömning av den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården som bäst kan möta patientens behov, detta inom ramen för den förstärkta vårdgarantin. Regeringens proposition Inriktningen för en nära och tillgänglig vård innebar att en reformering av primärvården inleddes, med särskilt fokus på tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet (prop. 2019/20:164). Under 2022 togs ytterligare steg genom propositionen Ökad kontinuitet och effektivitet i vården – en primärvårdsreform (prop. 2021/22:72). Den 1 juli 2022 trädde nya lagändringar i kraft som bl.a. innebär att valet av enskilda personers vårdcentraler och motsvarande vårdenheter ska ske genom listning på

förhand. Listning ska få göras enbart hos utförare vars verksamhet bedrivs i en regions egen regi eller som har ett kontrakt med en region. Byte av utförare ska få göras högst två gånger under en period om ett år, om det inte finns särskilda skäl. Vårdgarantin gäller enbart där den enskilde är listad.

1.1 Överenskommelsen för 2023

Överenskommelsen för 2023 består av fyra olika utvecklingsområden som alla syftar till att stödja utvecklingen av hälso- och sjukvården med särskild inriktning på den nära vården. Dessa utvecklingsområden är:

- Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav
- Goda förutsättningar för vårdens medarbetare
- Insatser inom ramen för Vision e-hälsa 2025
- Förstärkning av ambulanssjukvården

I överenskommelsen för 2020 ingick barnhälsovården som ett eget utvecklingsområde med särskilt allokerade medel. I senare överenskommelser utgör barnhälsovård inte ett eget utvecklingsområde. Området utgör emellertid en del av den nära vården och kan därmed omfattas av delar av de utvecklingsområden som handlar om utvecklingen av den nära vården med fokus på primärvården och goda förutsättningar för vårdens medarbetare. Det innebär att medlen inom ramen för överenskommelsen kan användas för insatser som genomförs i syfte att stödja utvecklingen av barnhälsovården.

1.2 Den ekonomiska omfattningen av överenskommelsen

Överenskommelsen omfattar 2023 totalt 6 394,5 miljoner kronor och fördelas på de olika utvecklingsområdena enligt nedan.

Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav (avsnitt 2)

För utvecklingsområde Nära vård avsätts totalt 3 139 miljoner kronor. Av dessa medel avsätts 2 389 miljoner kronor till regionerna och 750 miljoner kronor till kommunerna. Av regeringens totala satsning på utvecklingsområdet avsätts 300 miljoner kronor till regionerna för arbete med att utveckla primärvården i landsbygd.

Goda förutsättningar för vårdens medarbetare (avsnitt 3)

För detta utvecklingsområde avsätts totalt 3 049 miljoner kronor. Av dessa medel avsätts 1 999 miljoner kronor till regionerna och 200 miljoner kronor till kommunerna för övergripande insatser. Av regeringens totala satsning på

utvecklingsområdet avsätts 400 miljoner kronor till regionerna och 100 miljoner kronor till kommunerna för att fler sjuksköterskor ska ges möjlighet att läsa till specialistsjuksköterska. Därtill avsätts 100 miljoner kronor till regionerna för att möjliggöra utvecklings- och karriärmöjligheter för specialistsjuksköterskor med fördjupad kompetens inom centrala områden samt 250 miljoner kronor till regioner och kommuner för en satsning på verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Insatser inom ramen för Vision e-hälsa 2025 (avsnitt 4)

För detta utvecklingsområde avsätts 70 miljoner kronor till regionerna för insatser inom strukturerad vårdinformation och standardisering. Medlen får användas till att stärka nya, redan pågående insatser eller bibehålla effekter av redan gjorda satsningar.

En förstärkt ambulanssjukvård (avsnitt 5)

För detta utvecklingsområde avsätts 85 miljoner kronor till regionerna.

Insatser som genomförs av SKR (avsnitt 2–5)

SKR ska stödja regionerna och kommunerna i omställningen av hälso- och sjukvården till god och nära vård och i genomförandet av insatserna inom ramen för de fyra olika utvecklingsområdena i överenskommelsen. SKR tilldelas totalt 51,5 miljoner kronor för detta arbete.

2. Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav

Sammanfattning

Hälso- och sjukvården ska ställa om så att primärvården blir navet i vården och samspelar med annan hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Målet är att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan. Målet är också att patienten är delaktig utifrån sina förutsättningar och preferenser och att en effektivare användning av hälso- och sjukvårdens resurser ska kunna uppnås.

För utvecklingsområdet avsätts i överenskommelsen 2023 totalt 3 139 miljoner kronor.

Stödet ska ges till regioner och kommuner för att:

- Stödja omställningen till en nära vård
- Förbättra tillgängligheten i primärvården
- Öka kontinuiteten och relationsskapande i hälso- och sjukvården
- Öka delaktigheten och medskapande i hälso- och sjukvården
- Utveckla primärvården i landsbygd

En central del i den pågående strukturomvandlingen av hela hälso- och sjukvården är utvecklingen av primärvården, som innefattar såväl den kommunala hälso- och sjukvården som den primärvård som utförs av regionerna eller drivs på deras uppdrag. I betänkandet Effektiv vård (SOU 2016:2) framhålls att det blir alltmer tydligt att primärvården har svårt att klara uppdraget som första linjens vård och det gör att det blir svårare att möta demografiska utmaningar i form av ökad multisjuklighet i takt med en åldrande befolkning. I det sammanhanget blir den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården än viktigare. Den vård som utförs på särskilda boenden eller i den enskildes ordinarie hem bedrivs redan nära individen och utgör tillsammans med den regionalt drivna primärvården basen för den nära vården i Sverige.

Arbetet behöver fortgå med att säkerställa att barnets bästa särskilt beaktas när hälso- och sjukvård ges till barn. Genom att fortsätta arbeta systematiskt för att stärka barns och ungas rättigheter, bl.a. genom att utveckla och anpassa befintliga verktyg som används för att nå en ökad delaktighet,

samordning och kontinuitet, kan barn och ungas behov tillgodoses. I planering, organisering och utveckling av hälso- och sjukvården till barn och unga behöver barnrättsperspektivet således vara centralt. Den nära vården, och i synnerhet primärvården, har en viktig roll både vad gäller förebyggande och främjande insatser samt hälso- och sjukvård för barn och unga. Detta gäller även andra grupper med komplexa behov, t.ex. personer med psykisk ohälsa.

Svensk hälso- och sjukvård byggdes upp i en annan tid, med andra utmaningar än vad systemet ska kunna hantera i dag. En liknande situation ses i många andra länders hälso- och sjukvårdssystem. I dag behöver sjukvården i större omfattning hantera kroniska och långvariga sjukdomstillstånd, ofta med hög komplexitet. Den medicinska utvecklingen har över tid avsevärt förbättrat möjligheterna att behandla och bota många medicinska tillstånd och därmed förändrat människors behov av hälso- och sjukvård. Kunskapen är också större om att mycket går att förebygga, både ohälsa och stora folksjukdomar, genom hälsosamma levnadsvanor. Det hälsofrämjande arbetet kan också handla om att t.ex. utsatthet för våld eller våldsutövande upptäcks för att undvika fysisk och psykisk ohälsa under lång tid. För att möta befintliga och framtida utmaningar behöver hälso- och sjukvården arbeta mer med förebyggande och hälsofrämjande insatser. En utvecklad nära vård med en stärkt primärvård kan ge förbättrade förutsättningar för att möta dessa utmaningar och för att åstadkomma en samhällsekonomiskt effektiv hälso- och sjukvård där tillgängliga resurser används på bästa sätt.

Primärvården blir navet i hälso- och sjukvården

En reformering av primärvården har inletts, med särskilt fokus på tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet. Den 1 juli 2021 trädde nya bestämmelser i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) i kraft, bl.a. ett nationellt grunduppdrag för primärvården, baserat på propositionen Inriktningen för en nära och tillgänglig vård – en primärvårdsreform (prop. 2019/20:164). Reformen innebär att hälso- och sjukvården ska ställa om så att primärvården blir navet i vården och samspelar med annan hälso- och sjukvård och socialtjänst. Målet är att patienten får en god, nära och samordnad vård som stärker hälsan.

Primärvårdens grunduppdrag enligt HSL (2017:30)

Regioner och kommuner ska inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt

1. tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande vårdbehov,
2. se till att vården är lätt tillgänglig,
3. tillhandahålla förebyggande insatser utifrån såväl befolkningens behov som patientens individuella behov och förutsättningar,
4. samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården, och
5. möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete.

I den forskningspolitiska proposition som regeringen beslutade 2020 anges att medel bör tillföras Vetenskapsrådet för att bygga upp och utveckla forskningskompetens i primärvården. I utlysningar under 2022 har såväl Nationella forskarskolan i allmänmedicin som två forskarskolor i nära vård tilldelats medel. Detta är centralt för att ge kraft till omställningen och möjlighet för primärvårdens personal att bedriva forskning.

Flera statliga utredningar på området

Utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård lämnade under våren 2020 betänkandet God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem (SOU 2020:19). I betänkandet föreslår utredningen bl.a. lagreglerad planering och samverkan mellan huvudmännen, utvecklad individuell plan och en reglering av patientkontrakt. Utredningen lämnade i januari 2021 sitt slutbetänkande God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6), i vilket utredningen bl.a. beskriver olika aspekter av primärvårdens förutsättningar för arbetet med psykisk ohälsa och lanserar en samlad modell under namnet ”Rätt stöd till psykisk hälsa” som berör hur primärvården bör arbeta med psykisk hälsa. Betänkandena har remitterats och bereds i Regeringskansliet.

Vidare lämnade utredningen Styrning för en mer jämlik vård sitt slutbetänkande Digifysiskt vårdval (SOU 2019:42) under hösten 2019. I betänkandet presenteras förslag som syftar till att stärka måluppfyllelsen enligt hälso- och sjukvårdslagen, särskilt målen om en vård på lika villkor för hela befolkningen och att den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården, bl.a. genom att digital och fysisk vård i primärvården ska kunna integreras på ett bättre sätt.

Under våren 2021 lämnade utredningen En sammanhållen god och nära vård för barn och unga betänkandet – Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34). I betänkandet föreslår utredningen att hälso- och sjukvårdens skyldighet att arbeta för att främja hälsa ska tydliggöras i lagstiftning och att ett nationellt hälsovårdsprogram ska tas fram och implementeras. I oktober 2021 lämnade utredningen slutbetänkandet Börja med barnen! Följa upp hälsa och dela information för en god och nära vård (SOU 2021:78) med förslag om att stöd och insatser ska följas upp på ett mer jämlikt sätt oavsett bostadsort, vårdgivare eller skola. Betänkandena har remitterats och bereds i Regeringskansliet. Den 8 september 2021 fick Socialstyrelsen, mot bakgrund av utredningens förslag, i uppdrag att genomföra en förstudie om ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga. I uppdraget ingick bl.a. att analysera hur ett sådant hälsovårdsprogram bör utformas och implementeras för att bäst möta barn och ungas behov, och inkludera alla berörda parter. Myndigheten har slutredovisat uppdraget och rapporten bereds i Regeringskansliet.

Utredningen Samordnade insatser vid samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd tillsattes av regeringen i juni 2020 (dir. 2020:68). Syftet är att skapa förutsättningar för att personer med sådan samsjuklighet erbjuds en samordnad, behovsanpassad och patientcentrerad vård och omsorg. Uppdraget ska redovisas senast den 1 januari 2023. Den 25 november 2021 överlämnade utredningen delbetänkandet Från delar till helhet – En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93). Utredningen föreslår en genomgripande reform av samhällets insatser till personer med samsjuklighet. Bland annat föreslås att all behandling av skadligt bruk och beroende ska vara ett ansvar för regionernas hälso- och sjukvård och att behandling för skadligt bruk och beroende ska ges samordnat med behandling för andra psykiatriska tillstånd.

Den pågående pandemin har visat på utmaningar i bl.a. kommunalt finansierad hälso- och sjukvård samt på behovet av att stärka den medicinska kompetensen och samverkan mellan huvudmännen. Mot bl.a. den bakgrunden beslutade regeringen i december 2020 att tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag och lämna förslag för att stärka den kommunala hälso- och sjukvården. Den 28 juni 2022 lämnade utredningen sitt betänkande Nästa steg. Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU2022:41). Utredningens förslag rörande den kommunala hälso- och sjukvården knyter an till och bygger i stora delar vidare på förslagen i betänkandet God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem (SOU 2020:19).

Reformeringen förutsätter personcentrering

Flera av regeringens inriktningsmål för reformeringen av hälso- och sjukvården förutsätter ett personcentrerat angreppssätt i hälso- och sjukvården (prop. 2019/20:164). Det är därför viktigt att samtliga insatser som görs inom ramen för denna överenskommelse utgår från ett personcentrerat förhållningssätt. Enligt Myndigheten för vård- och omsorgsanalys innebär personcentrering att vården utgår från individens behov, preferenser och resurser i alla delar av patientens vårdprocess – före, under, mellan och efter ett vårdmöte eller kontakt. Det handlar till exempel om att skapa enkla kontaktvägar in i vården, att vårdpersonal och patienter tar gemensamma beslut om vård och behandling och att vården ger stöd till patientens egenvård. Personcentrering handlar också om att ta tillvara patienters och närståendes erfarenheter och kunskaper i vårdmötet, men även i utformningen av hälso- och sjukvården samt att man tar hänsyn till anhörigas behov av hälsofrämjande och förebyggande insatser för att motverka ohälsa.

Primärvårdens roll som navet i Sveriges hälso- och sjukvårdssystem skapar förutsättningar för en sammanhängande första linjens vårdnivå där insatserna i större utsträckning utgår från den enskilda människans behov och mindre utifrån hur hälso- och sjukvården organiserar sig. Att i arbetet med omställningen till en nära vård beakta såväl somatiska som psykiska vårdbehov är angeläget.

Att utveckla primärvårdens arbete med psykisk hälsa och en sammanhållen god och nära vård för barn och unga, utifrån de förslag som lämnats av utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård och utredningen

En sammanhållen god och nära vård för barn och unga ingår således som en övergripande del i omställningen och bör beaktas inom ramen för de utvecklingsområden som ingår i denna överenskommelse. Vägledande i arbetet med primärvårdens utveckling avseende psykisk ohälsa kan vara de slutsatser som lämnats i betänkandena God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6) samt Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34). Initiativ för att utveckla primärvårdens arbete med fokus på psykisk (o) hälsa kan även vidtas med stöd av överenskommelsen om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Det aktuella utvecklingsområdet, Utvecklingen av den nära vården med primärvården som nav, bygger för 2023 huvudsakligen vidare på inriktningen i överenskommelsen för 2022. Det handlar övergripande om att genomföra insatser som bidrar till omställningen till en nära vård.

För detta utvecklingsområde avsätts 2 389 miljoner kronor till regionerna och 750 miljoner kronor till kommunerna under 2023.

2.1 Insatser för att stödja omställningen till en nära vård

För att få ta del av medlen inom ramen för utvecklingsområdet Nära vård ska regionerna och kommunerna fortsätta att genomföra insatser som stödjer omställningen till en nära vård med primärvården som nav (hädanefter utvecklingsområde Nära vård).

2.1.1 Generella insatser

Medlen kan användas för generella insatser som utgår från ett personcentrerat förhållningssätt. Det kan t.ex. handla om att utveckla samordning inom eller mellan vårdgivare, kontinuitet och relationsbyggande och tillgänglighet. Vidare kan det handla om insatser för medskapande och delaktighet för patienter och närstående bl.a. genom patientkontrakt, hälsofrämjande och förebyggande arbete, en säkrad kompetensförsörjning i den nära vården samt anpassning av vårdtjänster till de målgrupper som i hög grad behöver vårdens tjänster – t.ex. personer som lever med kroniska sjukdomar eller funktionsnedsättningar. Övriga insatser för att utveckla den nära vården kan handla om utveckling av ersättningssystem, utveckling av datadelning och dokumentation för att möjliggöra stärkt samverkan mellan huvudmännen och andra berörda aktörer, utveckling av proaktiva arbetssätt, utveckling av arbetssätt med stöd av digital teknik samt att möta de

utmaningar som finns i glesbefolkade områden samt i socioekonomiskt utsatta områden.

Digitaliseringsfrågorna har länge varit prioriterade hos regioner och kommuner. Det är önskvärt att detta fokus ligger kvar och att insatserna integreras i arbetet med att nå en nära vård. Det kan t.ex. handla om att i ökad utsträckning använda digitala stöd vid konsultationer, bedömningar och uppföljningar på distans, egenmonitorering, triagering och beslutsstöd. Det finns också en stor innovations- och effektiviseringspotential i att kombinera nationellt täckande tjänster och lösningar från privata och offentliga aktörer med lokala och regionala erbjudanden till medborgarna. Detta underlättas av en vidareutvecklad samverkan och systematiskt erfarenhetsutbyte regionerna emellan.

Kopplat till digitaliseringen av hälso- och sjukvården har regeringen med bl.a. betänkandet Digifysiskt vårdval (SOU2019:49) som beredningsunderlag fört fram propositionen Ökad kontinuitet och effektivitet i vården – en primärvårdsreform (Prop. 2021/22:72) vilken riksdagen har antagit. Den 1 juli 2022 trädde lagändringar i kraft som bl.a. innebär att val av vårdcentral och liknande vårdenheter i primärvården ska ske genom listning. Det har förtydligats i patientlagen att man även ska kunna välja en fast läkarkontakt, hos den vårdgivare där man är listad. Vidare ska varje region tillhandahålla ett elektroniskt system för listning (listningstjänst). Förslagen och bedömningarna i propositionen syftar till att genom inrättande av denna listningstjänst för vårdval bygga upp grundförutsättningar för bl.a. en ökad kontinuitet i vården.

2.1.2 Särskilda insatsområden

Utöver generella insatser ska regioner och kommuner för att ta del av medlen under 2023 särskilt genomföra insatser inom följande områden för att stödja omställningen till den nära vården.

Samverkan mellan regioner och kommuner

Regioner och kommuner ska arbeta för att utveckla samverkan mellan sig då detta är en förutsättning för att kunna ställa om till en nära vård.

Primärvårdsnivån är delad mellan huvudmännen, vilket också förutsätter en etablerad struktur för samverkan. Etablering av långsiktig samverkan är en framgångsfaktor för det fortsatta arbetet. En central del för att kunna tillhandahålla en sammanhängande primärvård är att huvudmännen har en

gemensam struktur för planering av primärvården, hur den ska utformas och utvecklas. Andra centrala aspekter är att regionen och kommunerna i länet har en gemensam målbild för omställningen till en god och nära vård, en gemensam systemledning samt en struktur för hur omställningen ska utvecklas och följas upp. Samverkan bör inte bara ske mellan regionernas och kommunernas primärvård utan också med andra berörda verksamheter och aktörer, t.ex. tandvården, socialtjänsten, skolan och dess elevhälsa, företagshälsovården, den specialiserade vården samt med aktörer inom det civila samhället och genom samordningsförbunden. Inom ramen för samverkan är det viktigt att det hälsofrämjande, förebyggande och det habiliterande/rehabiliterande arbetet prioriteras. Ett annat viktigt fokus som har förstärks ytterligare av Coronakommissionens första delbetänkande (SOU 2020:80) är dimensioneringen av kompetens såsom sjuksköterskor och undersköterskor samt planering av läkarinsatser i kommunalt finansierad hälso- och sjukvård. Regioner och kommuner ska redogöra för hur samverkan och samarbete har utvecklats och hur det ska utvecklas under kommande år, inklusive gällande gemensam planering för primärvården.

Hälsofrämjande, förebyggande och habiliterande/rehabiliterande arbetssätt

Ett hälsofrämjande, preventivt och habiliterande/rehabiliterande fokus i hälso- och sjukvården är nödvändigt för att på sikt förbättra hälsan i befolkningen och samtidigt använda hälso- och sjukvårdens resurser effektivt. Det är också en förutsättning för god hälsa för de personer som lever med kroniska och långvariga tillstånd. Det är angeläget att primärvården arbetar med insatser som bidrar till att förebygga kroniska eller andra långvariga sjukdomar samt bidrar till att personer återvinner eller bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga. Den pågående pandemin har bidragit till att belysa behovet av dessa insatser. Regionernas erbjudande av koordineringsinsatser till sjukskrivna patienter för att främja deras återgång till eller inträde i arbetslivet är viktigt. Funktionen har ofta benämningen rehabiliteringskoordinator.

Definitionen av primärvård som framgår av 2 kap. 6 § hälso- och sjukvårdslagen omfattar uttryckligen såväl förebyggande arbete som rehabilitering. Regioner och kommuner bör därför särskilt arbeta med utveckling av hälsofrämjande, förebyggande och habiliterande/rehabiliterande arbetssätt inom ramen för denna överenskommelse, avseende både vuxna, oavsett ålder, och barn och unga.

Undvik slutenvård genom proaktiva arbetssätt

Hälso- och sjukvården i Sverige är fortfarande i hög utsträckning organiserad utifrån ett slutenvårds- och sjukhusfokus. Sjukhusbunden slutenvård är en betydligt dyrare vårdform än öppenvård och behöver prioriteras för de patienter och de åkommor som kräver sjukhusens specialiserade vård och teknik. En sammanhållen personcentrerad nära vård som utgår från behov och förutsättningar samt har ett främjande, förebyggande och proaktivt förhållningssätt kan minska undvikbara sjukhusvistelser. Genom att rätt person får rätt insats kan såväl kvaliteten som effektiviteten öka. Regioner och kommuner ska redogöra för genomförda och planerade insatser som syftar till att minska den undvikbara slutenvården framför allt för personer med kroniska sjukdomar och för dem med stora och varaktiga funktionsnedsättningar som riskerar återkommande vistelser på sjukhus.

Ett ändamålsenligt resursutnyttjande för omställningen

Utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård (S 2017:01) bedömer att det behöver ske en överföring av resurser för omställningen till en nära vård. Resursöverföring handlar inte bara om finansiella medel utan också till exempel om kompetens, utbildning, lokaler och forskning. Resurserna skulle kunna användas mer optimalt genom t.ex. utvecklade it-stöd, tjänstgöring hos flera olika huvudmän, vårdgivare eller utförare. Den resursöverföring, bl.a. gällande kompetens och utbildning, från sjukhusvård till primärvård som beskrivs av utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård, ska regionerna verka för inom ramen för de insatser som görs med stöd av medlen i denna överenskommelse. Det är viktigt att detta sker stegvis och utan att patientsäkerheten äventyras eller att etiska principer, däribland behovsprincipen, inom hälso- och sjukvården åsidosätts. I arbetet med en ändamålsenlig resurssättning kan grunduppdraget för primärvården, som trädde i kraft den 1 juli 2021, behöva brytas ned ytterligare inom varje region. Regioner och kommuner ska redovisa hur de har arbetat under 2023 för en ändamålsenlig och effektiv resurssättning av primärvården.

Hur ersättningssystem inom ramen för vårdval utformas har betydelse för den övergripande resurssättningen av primärvården. De har också betydelse för styrning mot en nära och jämlik vård efter behov. Utredningen Styrning för en mer jämlik vård menar att det finns starka skäl att använda mer gemensamma ersättningsprinciper inom vården i syfte att främja en mer jämlik, behovsbaserad och tillitsbaserad vård (SOU 2019:42). Vidare poängteras i ett delbetänkande från Tillitsdelegationen (SOU 2017:56)

behovet av ett antal gemensamma utgångspunkter eller principer som bör ligga till grund för ersättningssystemens utformning. Ersättningsprinciperna är ett centralt styrmedel för regionerna. I dag varierar utformningen av regionernas ersättningssystem sinsemellan. Kunskapen om hur ersättningssystemen påverkar bl.a. tillgång, kvalitet och resursutnyttjandet i hälso- och sjukvården behöver utvecklas i syfte att bidra till ökat lärande i och mellan regioner och kommuner. Den ökade kunskapen om effekterna av ersättningssystemen ska ytterst medverka till att hälso- och sjukvården är jämlik, effektiv och ges efter behov.

Säkerställa privata aktörers medverkan i omställningen

Regionerna är sedan 2009 skyldiga att ha vårdvalssystem i primärvården. Regionerna kan också organisera den öppna specialiserade vården i enlighet med lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) och därmed erbjuda patienterna ökad valfrihet. Inom ett valfrihetssystem har alla vårdgivare som uppfyller regionens krav rätt att etablera verksamhet med offentlig ersättning. Regionen har därmed möjlighet att inom ramen för upphandling av hälso- och sjukvårdsverksamhet från privata aktörer, oavsett om det görs inom ett valfrihetssystem enligt LOV eller lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, ställa krav och villkor som syftar till att även privata aktörer integreras i den omställning som just nu pågår i hela hälso- och sjukvården. Mot bakgrund av att privata vårdcentraler utgör drygt 40 procent av alla vårdcentraler i landet, är deras medverkan i utvecklingen av hälso- och sjukvårdens central. Regionerna bör därför säkerställa att de privata och offentliga aktörerna involveras på lika villkor i omställningsarbetet. Medel inom ramen för denna överenskommelse ska således kunna tilldelas såväl offentliga som privata aktörer för att samtliga berörda aktörer ska involveras och bidra i det pågående utvecklingsarbetet. Medlen kan också användas till insatser som syftar till att involvera privata aktörer i det pågående utvecklingsarbetet.

2.1.3 Insatser som SKR ska genomföra

Regionerna och kommunerna behöver stöd i omställningen till en nära vård. I detta arbete har SKR en central roll. Stödet ska utvecklas i nära samverkan med regioner och kommuner samt myndigheter och utgå från regionala och lokala behov och förutsättningar. Under 2023 kommer SKR bl.a. att:

- Stödja kommunernas och regionernas strategiska arbete för omställningen till nära vård, bl.a. i form av samordnade insatser tillsammans med Socialstyrelsen och andra berörda myndigheter.
- Stödja utvecklingen av den regionala och lokala styrningen av hälso- och sjukvården. I det ingår stöd till huvudmännens uppföljning av omställningen till den nära vården samt att arbeta fram metoder för att följa upp resursutnyttjande och ekonomisk bärkraft i omställningen.
- Stödja kommuners och regioners förändringsledning i relation till omställningen.
- Bidra till systematisk spridning av goda, lärande exempel på hur den nära vården tar form och aktivt stödja kommuner och regioners erfarenhetsutbyte och gemensamma lärande.
- Stödja kommuners och regioners arbete med kompetensförsörjning, utbildning och forskning i relation till omställningen till den nära vården.
- Stödja nya personcentrerade arbetssätt med inriktning på proaktiva, hälsofrämjande, förebyggande och habiliterande/rehabiliterande insatser och arbetssätt med stöd av digital teknik. Det kan tex. handla om stöd till arbeten för ökad tillgänglighet i barnhälsovården och ökad samverkan mellan barnhälsovården och andra aktörer.

2.2 Insatser för att förbättra tillgängligheten i primärvården

Patienter ska ges vård efter behov och i rätt tid. För att det ska vara möjligt behöver tillgängligheten i vården öka och väntetiderna kortas. Regeringens primärvårdsreform har ett särskilt fokus på tillgänglighet och kontinuitet, inte minst för personer med komplexa vårdbehov. Detta inkluderar även tillgänglighet till primärvårdens hälsofrämjande arbete, såsom barnhälsovårdens verksamhet dit barn och familjer går för hälsosamtal och annat stöd. Tillgängligheten till primärvården påverkar patientens upplevelse av vården och i förlängningen även förtroendet. När tillgängligheten till primärvården är god och patienter möts av rätt kompetens, ökar förutsättningarna för att patienterna i första hand söker sig till primärvården. God tillgänglighet handlar också om kontakter med vården utifrån personers individuella behov och förutsättningar. I arbetet med ökad tillgänglighet är det viktigt att tillgängligheten för delar av befolkningen inte tränger ut vård av grupper som har större behov och att den förbättrade tillgängligheten är kostnadseffektiv och långsiktigt hållbar.

Det finns många goda exempel på utveckling för att öka tillgängligheten. Ett sätt är att nå patienter med stora behov med hjälp av mobila team där

regionerna ofta samarbetar med kommunerna. Ett annat sätt är utvecklingen av digitala tjänster som t.ex. digitala vårdmöten, webbtidbokning och digital specialistkonsultation. Sådan digital specialistkonsultation används runt om i landet. I en del regioner har specialistkompetenser fysiskt flyttat ut till vårdcentralerna för att finnas närmare patienterna, t.ex. gällande äldreomsorg, tillgång till gynekolog eller psykiatrikompetens. Ytterligare ett exempel är utökade hembesöksprogram i samverkan mellan region (bl.a. barnhälsovård) och kommun (förebyggande socialtjänst) för att tillsammans erbjuda barn och familjer tidigt och anpassat stöd i syfte att främja hälsa, förebygga ohälsa och tidigt identifiera risker och problem. Tillgänglighet handlar också om ökad jämlikhet mellan grupper och om jämställdhet mellan kvinnor och män. Särskilda insatser kan behövas för grupper som är mindre benägna att söka vård eller av olika skäl som t.ex. socioekonomi, minoritetsspråk eller funktionsnedsättning har en sämre tillgänglighet till en nära vård.

Ett integrerat digitalt och fysiskt arbetssätt i primärvården

En ökad tillgänglighet i primärvården inbegriper, liksom nämnts ovan, både fysisk och digital tillgänglighet. Genom att utföraren erbjuder fler kontaktvägar blir både fysiska och digitala arbetssätt centrala i vården vilket innebär att patienterna lättare kan få tillgång till vårdens tjänster i sin närmiljö och kan tas om hand på rätt vårdnivå. När patienten själv ges möjlighet att bidra digitalt i anamnesupptagning, triagering och i egenvård stärks patientens ställning. Teknik behöver tillgänglighetsanpassas samt vara användarvänlig och inkluderande, bl.a. för personer med funktionsnedsättningar. På så vis kan även effektiviteten i hälso- och sjukvårdssystemet öka. Den digitala och fysiska vården i primärvården behöver dock integreras på ett bättre sätt än i dag, vara kostnadseffektiv och i enlighet med den pågående reformeringen av primärvården.

Arbetssätt där det digitala och fysiska är integrerat är även till gagn för vårdens medarbetare genom att det kan avlasta och frigöra resurser. För att åstadkomma en ökning av arbetssätt i primärvården där det digitala och fysiska är integrerat har regionerna möjlighet att i vårdvalens förfrågningsunderlag ställa krav på fysisk och digital tillgänglighet hos utförare som verkar inom regionens vårdvalssystem.

2.2.1 Insatser som regionerna ska genomföra

För att få ta del av medlen inom utvecklingsområdet Nära Vård ska regionerna utveckla och förbättra arbetssätt eller genomföra andra insatser som stärker såväl den digitala som den fysiska tillgängligheten i primärvården. Detta kan bland annat ske genom ett fortsatt arbete med den förstärkta vårdgarantin inom primärvården. Här ska särskilt utvecklingen av tillgängligheten i glest befolkade områden och i socioekonomiskt utsatta områden beaktas. Vidare behöver regionerna, som Coronakommissionen också har uppmärksammat, arbeta systematiskt och tillsammans med kommunerna med att förbättra tillgängligheten till sjukvård för äldre personer som i övrigt får sin hälso- och sjukvård inom kommunalt finansierade verksamheter.

2.3 Insatser för att öka kontinuiteten och relationsskapande i hälso- och sjukvården

En del i ett personcentrerat arbetssätt är att bygga på relationer. För att kunna bygga relationer är en god kontinuitet en viktig förutsättning. Utredningen Samordnad utveckling för god och nära vård lyfter i sitt andra delbetänkande (SOU 2018:39) att kontinuitet gynnar personligt ansvarstagande, är relationsskapande och leder till ökad trygghet i befolkningen. Kontinuitet i vården kan utgå från en fast läkarkontakt, en fast vårdkontakt eller ett helt vårdteam med flera olika professioner. Samtidigt behöver vården respektera att alla patienter inte efterfrågar personkontinuitet och byggande av relation med vårdens medarbetare. Graden av kontinuitet bör därför, såsom allt annat i vården, anpassas efter patientens behov, förutsättningar och preferenser. Regeringens primärvårdsreform har särskilt fokus på att öka kontinuiteten.

Sedan mitten av 1990-talet ska patienter ges möjlighet att få tillgång till och välja en *fast läkarkontakt i primärvården*. Inledningsvis fanns ett krav i hälso- och sjukvårdslagen om att en fast läkarkontakt måste vara specialist i allmänmedicin. Det kravet togs bort 2010 – numera finns inte något särskilt kompetenskrav för att kunna ha funktion som fast läkarkontakt i primärvården. I en rapport från Myndigheten för vård- och omsorgsanalys från 2021 redovisas att endast en tredjedel i befolkningen uppger att de har en fast läkare eller annan fast vårdkontakt på sin ordinarie vårdcentral. En fast läkarkontakt i primärvård ska syfta till en ökad kontinuitet i vården. Därför är det viktigt att arbetet med att möjliggöra för patienterna att få välja

en fast läkarkontakt inte reduceras till ett ”mått” eller annan administrativ åtgärd som saknar betydelse för en relationell kontinuitet.

Förutom bestämmelser om fast läkarkontakt i primärvård har det sedan 2010 funnits en lagreglerad skyldighet att tillhandahålla *fast vårdkontakt*. En fast vårdkontakt ska enligt patientlagen utses om patienten begär det eller det är nödvändigt för att tillgodose dennes behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet. Det kan vara någon ur hälso- och sjukvårdspersonalen, t.ex. en läkare, sjuksköterska, fysioterapeut, arbetsterapeut, kurator eller psykolog. Vid livshotande tillstånd ska en läkare utses. Patienten ska enligt patientlagen få information om möjligheten att få en fast vårdkontakt. Det är verksamhetschefens ansvar att säkerställa detta behov och att en fast vårdkontakt utses. En fast vårdkontakt kan utses i alla verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård och när en person behöver vård från flera olika vårdgivare kan det finnas flera fasta vårdkontakter.

Mål för området: I överenskommelsen för 2021 etablerades mål för området. Senast vid utgången av 2022 skulle andelen i befolkningen som har en namngiven fast läkarkontakt i primärvård utgöra minst 55 procent. Samtidigt ska en 20-procentig ökning av kontinuitetsindex* till läkare samt kontinuitetsindex för patientens totala kontakter ha skett i primärvården i regionen.

För dem i befolkningen som bor på ett särskilt boende för äldre och som där får sin huvudsakliga hälso- och sjukvård skulle andelen som har en fast läkarkontakt utgöra minst 80 procent vid utgången av 2022 samtidigt som en betydande ökning av kontinuitetsindex till läkare ska ha skett.

Utvecklingen ska följas särskilt genom bl.a. patientenkäter och på sikt även genom likvärdig datainsamling från regionerna. Detta förutsätter att verksamheterna dokumenterar när en person har fått en namngiven fast läkarkontakt. Även förekomsten av fast vårdkontakt behöver kunna följas över tid. Möjligheter, hinder och effekter behöver lyftas fram för fördjupat lärande och utveckling.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys har fått i uppdrag att följa upp dessa mål, och genomföra kvantitativa kartläggningar av patienters tillgång till fast läkarkontakt. I oktober 2022 lämnades en första delrapport. Myndigheten har använt flera datakällor för att ge en sammantagen bild av måluppfyllelsen och utvecklingen (både ur patient- och

verksamhetsperspektiv), men konstaterar att det ännu saknas datakällor för att de ska kunna kartlägga måluppfyllelsen på ett tillräckligt bra sätt. De resultat man får varierar också beroende på hur man mäter, för några av målen saknas i princip helt data för att göra en analys.

De rapporterade svårigheterna med att kartlägga måluppfyllelsen, de varierande resultaten samt att det ännu inte finns en samlad rapportering för hela 2022 gör sammantaget att det saknas tillräckliga underlag för en revidering av målen i överenskommelsen för 2023. Målnivåerna förändras därmed inte för 2023. De kommer istället under 2023 ses över, bl.a. utifrån det underlag som inkommer från Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

* *Kontinuitetsindex* är ett internationellt index – continuity of care – som väger samman hur många olika läkare (eller den yrkesgrupp som mätningen gäller) patienten träffar samt frekvensen av besök till de olika läkarna. Måttet används inom Primärvårdskvalitet, ett nationellt system för kvalitetsdata i primärvården.

2.3.1 Insatser som regionerna ska genomföra

Arbetet med att säkerställa att patienter som önskar en namngiven fast läkarkontakt i primärvården ska få möjlighet att välja en sådan, kopplad till den utförare som patienten har valt ska fortsätta.

För att få ta del av medlen ska följande insatser genomföras, med stöd i upprättade handlingsplaner som utgår ifrån hur målen ska uppnås på kort sikt och hur en allt större andel i befolkningen ska få en namngiven fast läkarkontakt och fast vårdkontakt på längre sikt (2025):

- Regionerna ska utarbeta rutiner för dokumentation och registrering av uppgifter om en patients fasta läkarkontakt och fasta vårdkontakt, så att datainsamling kan ske effektivt och likvärdigt och det blir möjligt att följa den nationella utvecklingen löpande och över tid. I rutinerna ska säkerställas att dokumentationen ska kunna ske på ett sådant sätt att den administrativa bördan för vårdpersonalen kan hållas nere.
- Regionerna ska säkerställa att patienter får information om vem som är deras fasta läkarkontakt och fasta vårdkontakt, i möjligaste mån via 1177.se.
- Regionerna ska ge en redovisning av hur man avser arbeta mot Socialstyrelsens nationella riktvärde för fast läkarkontakt i primärvården

om 1100 invånare per specialistläkare och 550 st per ST-läkare. Riktvärdet är framtaget som ett stöd när regionerna och enskilda hälso- och vårdcentraler planerar, fördelar resurser och gör uppföljningar. I planeringen är det av central betydelse att även väga in lokala förutsättningar. Siffran 1 100 är varken ett golv eller ett tak, utan behöver anpassas lokalt, utifrån bland annat vårdtyngd, vilka övriga professioner som finns verksamma på mottagningen och teamarbetets utformning.

För att i övrigt få ta del av medlen inom utvecklingsområdet Nära vård ska regionerna genomföra insatser för att stödja relationsskapande och ökad kontinuitet med särskild inriktning mot att erbjuda fast vårdkontakt och fast läkarkontakt till patienter i primärvården. I detta bör behoven av personer med kommunal hälso- och sjukvård särskilt beaktas. Som exempel ska regionerna arbeta med utvecklingen av fast vårdkontakt och fast läkarkontakt genom att definiera uppdrag, ansvar och befogenheter utifrån lokala behov och förutsättningar samt upparbeta rutiner för att informera om möjligheten att få en fast vårdkontakt och/eller läkarkontakt.

2.3.2 Insatser som SKR ska genomföra

SKR ska stödja regionerna i utvecklingsarbetet med att främja kontinuitet och att utarbeta rutiner för dokumentation och registrering av uppgifter om en patients fasta läkarkontakt och fasta vårdkontakt. Utvecklingen ska bidra till en effektiv och likvärdig datainsamling och indikatorer för att mäta kontinuitet och beakta pågående statliga initiativ, så att den nationella utvecklingen på sikt kan följas över tid.

2.4 Insatser för att öka delaktighet och medskapande i hälso- och sjukvården

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska vården bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet. Hälso- och sjukvården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. En patients medverkan i hälso- och sjukvården genom att han eller hon själv utför vissa vård- eller behandlingsåtgärder ska enligt patientlagen utgå från patientens önskemål och individuella förutsättningar. När hälso- och sjukvård ges till barn ska barnets bästa särskilt beaktas. När delaktighet och medskapande diskuteras är det också mycket viktigt att närståendeperspektivet finns med, oavsett om det handlar om barn, unga, vuxna eller äldre personer.

I ett samhälle där allt fler lever med sjukdomar av kronisk och långvarig karaktär blir det viktigare än förr att tillgodose behovet av delaktighet i beslut om den långsiktiga målsättningen med givna insatser och behandling. Även tillgänglighet till planerade åtgärder och personkontinuitet i kontakten med vården är centrala faktorer. För att kunna vara en delaktig och medskapare i sin egen vård behöver patienten också ha tillgänglig information, inte bara om vård- och behandlingsåtgärder, utan även annan typ av information om vården, t.ex. väntetider.

2.4.1 Patientkontrakt ska fortsätta utvecklas

För att åstadkomma en bättre och mer personcentrerad samordning i vården, som kan utgöra ett stöd både för patienter, närstående och vårdens medarbetare, ska systemet med patientkontrakt fortsätta att utvecklas.

Patientkontrakt är en gemensam överenskommelse mellan patient och vårdgivare som säkerställer delaktighet, samordning, tillgänglighet och samverkan, med patientens perspektiv som utgångspunkt. Patientkontrakt kan finnas i alla delar av vården – oavsett organisationsform. Det ska stödja relationen mellan patienten och vården, och avser en sammanhållen dokumentation över patientens samtliga vård- och omsorgskontakter som på sikt ska kunna visualiseras digitalt via 1177 Vårdguiden. I första hand ska patientkontrakt erbjudas patienter med omfattande och komplexa vårdbehov.

Patientkontrakt bidrar till informationskontinuitet och ska leda till utveckling av personcentrerade arbetssätt och på sikt bidra till vårdens effektivisering. En utgångspunkt för arbetet med patientkontrakt är att det ska underlätta för vårdens medarbetare och inte leda till administrativt merarbete.

Patientkontrakt är också ett verktyg för samordning mellan vårdgivare och olika verksamheter samt mellan huvudmännen, bl.a. mellan den regionfinansierade hälso- och sjukvården och den kommunala hälso- och sjukvården.

Patientkontraktet ska innehålla de insatser som vårdgivare och patient har kommit överens om, inklusive de insatser som patienten själv ansvarar för, samt information om patientens fasta vårdkontakt. I detta ingår även hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Insatser som regionerna ska genomföra

För att få ta del av medlen för utvecklingsområdet Nära vård ska regionerna fortsätta utveckla arbetet med patientkontrakt. Regionerna ska:

- Fortsätta införandet av patientkontrakt utifrån upprättade handlingsplaner för hur patientkontrakt implementeras, följs upp och utvärderas samt samverka med den kommunala hälso- och sjukvården i utvecklingen av patientkontrakt för patienter med insatser från båda huvudmännen..
- Inkludera patientkontrakt i arbetet med personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp, som implementeras i enlighet med beslut inom Regionernas nationella system för kunskapsstyrning.
- Ge information och utbildning till personal samt samverka med invånare och patienter för spridning av patientkontrakt.
- Bidra till utvecklingen av arbetssätt och rutiner för en strukturerad dokumentation av patientkontrakt i lämpliga it-stöd.

Insatser som SKR ska genomföra

SKR ska fortsätta stödja regioner och kommuner i utvecklingen av patientkontrakt bland annat genom att stödja utvecklingen av arbetssätt och rutiner för en strukturerad dokumentation av patientkontrakt i lämpliga it-stöd. SKR ska vidare stödja arbetet med att införa patientkontrakt som en del i de personcentrerade och sammanhållna vårdförloppen samt i Min vårdplan cancer.

2.5 Insatser för att utveckla primärvården i landsbygd

Befolkningens behov av en tillgänglig och nära vård ska tillgodoses oavsett var i landet man bor och det är viktigt att invånare i alla delar av landet har tillgång till en vård med ökad kontinuitet och delaktighet för patienterna. Många av de utmaningar primärvården står inför, t.ex. gällande kompetensförsörjning och tillgänglighet, är extra påtagliga för primärvården i landsbygd. För att möta dessa utmaningar finns ett behov av nya arbetssätt och modeller, utifrån lokala förutsättningar. Med digitaliseringens hjälp finns t.ex. stora möjligheter till innovativa lösningar, bl.a. när det gäller att ge tillgång till vård på olika sätt. Även samverkan mellan regioner och kommuner är avgörande för att lösa olika utmaningar.

I regeringens budgetproposition för 2023 anges att 300 miljoner kronor ska användas för arbetet med att fortsätta utveckla den pågående reformeringen

av primärvården så att den blir mer effektiv och kan svara upp mot de behov som finns för personer som bor i landsbygd t.ex. avseende tillgänglighet. Medlen fördelas till regionerna med hjälp av en viktad fördelningsnyckel (se avsnitt 8). Beräkningsmodell för fördelning av stimulansmedel till regionerna och kommunerna). Då fördelningsnyckeln är ny kommer parterna att följa upp och vid behov utveckla fördelningsnyckeln inför framtida överenskommelser.

Insatser som regionerna ska genomföra

För att få ta del av medlen ska regionerna genomföra insatser vilka syftar till att utveckla primärvård i landsbygd, inom sina respektive regioner. Medlen kan exempelvis användas för att utveckla nya arbetssätt och modeller, införa eller utveckla digitala lösningar samt stärka teambaserade arbetssätt och samverkan mellan huvudmännen. Regionerna bör i denna del samverka med relevanta kommuner inom länet när det gäller att stärka primärvården i landsbygd.

3. Goda förutsättningar för vårdens medarbetare

Kompetensförsörjningen är regionernas och kommunernas största utmaning. I takt med att befolkningen växer och andelen äldre blir större så ökar behoven av välfärd. Samtidigt kommer sannolikt konkurrensen om arbetskraften att vara hård de kommande åren. För att möta kompetensutmaningen behöver kommuner och regioner fortsätta fokusera på att aktivt rekrytera och samtidigt arbeta med fler lösningar som att utveckla arbetssätten, ta tillvara kompetens på bästa sätt, söka nya samarbeten och prioritera arbetsmiljöarbetet.

Pandemin har och fortsätter att innebära en utmaning för vårdens medarbetare. För att möjliggöra för verksamheterna att omhänderta ett stort antal patienter svårt sjuka i covid-19 har många medarbetare behövt ställa om både när det gäller arbetsuppgifter och att utveckla sin kompetens. Samtidigt behöver den uppskjutna vården fortsatt hanteras inom ordinarie verksamheter. Åtgärder som syftar till att säkerställa behovet av personal i hälso- och sjukvården både på kort och på lång sikt är därför fortsatt viktiga.

3.1 Bakgrund

Under 2016–2018 ingick staten och SKR överenskommelser om den s.k. Professionsmiljarden. Överenskommelserna hade tre övergripande utvecklingsområden som medlen skulle användas till:

- It-stöd och processer för förenklad administration och bättre tillgång till information för vårdens medarbetare
- Smartare användning av medarbetarnas kompetens
- Stöd till planering av långsiktig kompetensförsörjning

Överenskommelsen för 2017–2018 innehöll en särskild satsning på 300 miljoner kronor för respektive år som avsattes för specialistutbildningar av sjuksköterskor.

År 2018 avsatte regeringen dessutom två miljarder kronor med inriktning på att skapa goda förutsättningar för vårdens medarbetare. Medlen fördelades 2018 till regionerna via överenskommelsen Goda förutsättningar för vårdens medarbetare. Överenskommelsen täckte två övergripande områden:

- Utveckling av medarbetarnas arbetssituation – innefattar ledarskap, arbetsmiljö, rätt antal medarbetare samt insatser för att behålla och utveckla medarbetare.

- Utveckling av vårdens verksamheter – innefattar förutsättningar för utvecklingsarbete, kapacitets- och produktionsplanering och verksamhetsstöd.

För 2019 enades regeringen och SKR om att förnya ovanstående överenskommelser och att lägga samman dem till en gemensam överenskommelse, En investering för utvecklade förutsättningar för vårdens medarbetare på totalt 3 360 miljoner kronor. Denna överenskommelse innehöll även en satsning på 100 miljoner kronor till kommunerna för arbete med att skapa goda förutsättningar för vårdens medarbetare. Därutöver tillfördes regionerna 400 miljoner kronor för 2019 för att erbjuda sjuksköterskor att genomgå specialistutbildning.

Överenskommelsen om en God och nära vård 2020 var en sammanslagning av de tidigare överenskommelserna God och nära vård – en omställning av hälso- och sjukvården med fokus på primärvården, Insatser för ökad tillgänglighet i barnhälsovården m.m. och En investering för utvecklade förutsättningar för vårdens medarbetare. Överenskommelsen delades in i fyra övergripande områden, varav ett var Goda förutsättningar för vårdens medarbetare. Området omfattade totalt 2 919 miljoner kronor. Av dessa medel avsattes 1 819 miljoner kronor till regionerna och 500 miljoner kronor till kommunerna för övergripande insatser. Vidare avsattes 500 miljoner kronor till regionerna för specialistsjuksköterskeutbildning samt 100 miljoner kronor till regionerna för att möjliggöra utvecklings- och karriärmöjligheter för specialistsjuksköterskor.

Samma upplägg tillämpades 2021 då Goda förutsättningar för vårdens medarbetare utgjorde ett av fyra utvecklingsområden. Totalt avsattes 3 281 miljoner kronor under 2021. Av dessa medel avsattes 2 531 miljoner kronor till regionerna och 150 miljoner kronor till kommunerna (för den kommunala hälso- och sjukvården) för övergripande insatser som ska bidra till att stärka huvudmännens planering av sitt kompetensbehov i syfte att utveckla vårdens verksamheter mot en god och nära vård. Därutöver avsattes 400 miljoner kronor till regionerna och 100 miljoner kronor till kommunerna för vidareutbildning av specialistsjuksköterskor. Ytterligare 100 miljoner kronor avsattes till regionerna för att möjliggöra utvecklings- och karriärmöjligheter för specialistsjuksköterskor med fördjupad kompetens inom centrala områden.

Goda förutsättningar för vårdens medarbetare utgjorde även ett av fyra utvecklingsområden 2022. Totalt avsattes 2 963 miljoner kronor. Av dessa medel avsattes cirka 1 963 miljoner kronor till regionerna och 150 miljoner kronor till kommunerna (för den kommunala hälso- och sjukvården) för övergripande insatser som ska bidra till att stärka huvudmännens planering av sitt kompetensbehov i syfte att utveckla vårdens verksamheter mot en god och nära vård. Därutöver avsattes 400 miljoner kronor till regionerna och 100 miljoner kronor till kommunerna för vidareutbildning av specialistsjuksköterskor. Ytterligare 100 miljoner kronor avsattes till regionerna för att möjliggöra utvecklings- och karriärmöjligheter för specialistsjuksköterskor med fördjupad kompetens inom centrala områden. Slutligen avsattes 250 miljoner kronor till de regioner och kommuner som under året utökade antalet VFU-veckor för studenter på utbildning mot sjuksköterskeexamen. Medlen fördelades utifrån hur stor del av den totala ökningen av antalet VFU-veckor som aktuell kommun/region stod för.

3.2 Inriktningen för 2023

Det aktuella utvecklingsområdet, Goda förutsättningar för vårdens medarbetare, bygger för 2023 i stort vidare på inriktningen i de tidigare överenskommelser som har nämnts ovan. Denna del i överenskommelsen omfattar hälso- och sjukvård som bedrivs i både kommuner och regioner.

För detta utvecklingsområde avsätts totalt 3 049 miljoner kronor under 2023. Av dessa medel avsätts 1 999 miljoner kronor till regionerna och 200 miljoner kronor till kommunerna (för den kommunala hälso- och sjukvården) för övergripande insatser som ska bidra till att stärka huvudmännens planering av sitt kompetensbehov i syfte att utveckla vårdens verksamheter mot en god och nära vård.

Medlen för utvecklingsområdet får användas för följande områden:

- En ändamålsenlig kompetensförsörjning för omställning till en nära vård
- Utveckla förutsättningarna på arbetsplatsen
- Utbilda vårdens framtida medarbetare

Medlen får användas till att stärka nya, pågående satsningar eller bibehålla effekter av redan gjorda satsningar.

Därutöver avsätts 400 miljoner kronor till regionerna och 100 miljoner kronor till kommunerna för vidareutbildning av specialistsjuksköterskor (se avsnitt 4.6).

Ytterligare 100 miljoner kronor avsätts till regionerna för att möjliggöra utvecklings- och karriärmöjligheter för specialistsjuksköterskor med fördjupad kompetens inom centrala områden (se avsnitt 4.7).

Slutligen avsätts 250 miljoner kronor för en satsning på verksamhetsförlagd utbildning (VFU) för sjuksköterskor.

3.3 En ändamålsenlig kompetensförsörjning för omställningen till en nära vård

En central förutsättning för omställningen till en nära vård är en ändamålsenlig kompetensförsörjning. Därtill behövs fungerande strukturer för planering av vårdens långsiktiga kompetensförsörjning och forum för samverkan med utbildningsanordnare både på regional och nationell nivå. En förutsättning för planeringen av vårdens långsiktiga kompetensförsörjning är tillgången till ändamålsenlig personalstatistik. Vidare är det avgörande att det finns medarbetare med kompetens för den vård som bedrivs samt att medarbetarna arbetar tillsammans på ett optimalt sätt. Det senare är av stor betydelse för vårdens medarbetare – för en god arbetsmiljö och för att medarbetarna ska kunna utföra sitt arbete med hög kvalitet. Ytterligare en central aspekt är utvecklingen för teamet och för respektive yrkesroll. En viktig utgångspunkt för hälso- och sjukvården är att medarbetarna har den kompetens som behövs för att bedriva och utveckla en vård av hög kvalitet. Behovet av olika yrkesgrupper behöver sättas i relation till framtida förändringar i sjukdomspanoramat, vårdens innehåll och till vilken arbetsfördelning som kommer att råda i framtidens hälso- och sjukvård. Samtidigt är kompetensförsörjningen en stor utmaning för regioner och kommuner. Det finns därför ett behov av att fler ser vården som en intressant karriärmöjlighet och insatser för att säkra kompetensförsörjningen bör riktas mot såväl män som kvinnor.

Därtill har nya sätt att organisera hälso- och sjukvården tillkommit och kommer att behövas i än högre grad framöver. Detta kräver nya arbetssätt för att ta tillvara och utveckla medarbetarnas kompetens. Inom vissa områden, exempelvis psykisk ohälsa och hälsofrämjande och personcentrerade arbetssätt, kommer specifik kompetens behövas i större omfattning och potentiellt även på nya platser i hälso- och sjukvårdssystemet.

En nyckel till en hållbar kompetensförsörjning inom den nära vården är att främja interprofessionella arbetssätt och goda lärandemiljöer. En sammanhållen vård av hög kvalitet förutsätter att medarbetarnas

kompetenser används effektivt, vilket i sin tur kräver en god samverkan mellan huvudmännen. För detta krävs god kännedom och förståelse för såväl den egna kompetensen som för de andras kompetenser i teamet.

En utgångspunkt bör vara att kompetensen används på ett för verksamheten och hälso- och sjukvårdssystemet optimalt sätt. Insatserna behöver utformas så att patienten är delaktig och utifrån dennes behov. När olika kompetenser kompletterar varandra stärks också förutsättningarna för ett mer teambaserat arbetssätt.

Många arbetsgivare inom vården arbetar med att utveckla strukturerade modeller för kompetens- och karriärutveckling.¹ Modellerna, som utgår från verksamhetens kompetensbehov, syftar till att skapa tydligare förutsättningar för kompetensutveckling, karriär- och löneutveckling samt ska bidra till verksamhetens utveckling, samtidigt som de ska attrahera, motivera och bidra till att behålla medarbetare. Genom ansvar för verksamhetsutveckling kan hög kompetens och lång erfarenhet användas på ett strukturerat sätt exempelvis för att utveckla samverkan mellan olika huvudmän, utveckling av goda lärmiljöer för medarbetare och studenter eller implementering av evidens och beprövad erfarenhet.

Inom hälso- och sjukvården pågår arbete som syftar till att skapa god tillgänglighet och en effektiv vård av hög kvalitet. Ett exempel är kapacitets- och produktionsplanering, dvs. strukturerad planering och styrning av tillgängliga resurser med och för patienterna. För att göra detta möjligt behövs god kompetens om flöde, logistik och vårdprocesser. Det krävs vidare ändamålsenliga it-stöd för att stödja processarbetet och ge underlag för en förbättrad planering vilket kommer patienten till del.

Den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården har en central roll i omställningen till en nära vård. Den tekniska utvecklingen gör att patienter med svårare hälsoproblem kan vårdas i hemmet i stället för på sjukhus. Kortare vårdtider och snabbare utskrivning av medicinskt färdigbehandlade patienter från sjukhusen leder även till att åtgärder för rehabilitering och habilitering i större utsträckning behöver utföras i den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården. I syfte att stärka omställningen bör medel inom ramen för utvecklingsområdet användas till kompetenshöjande

¹ Det handlar t ex om möjligheter att bli specialist, men också annan utveckling inom yrket t ex som handledare, uppdrag som samordnare och/eller att driva olika utvecklingsarbeten. De strukturerade modeller som idag finns i vissa regioner och större kommuner har olika namn, t ex kompetensstegar eller karriärutvecklingsmodeller. Oavsett detta har de liknande grunder och syfte, d v s att skapa tydligare förutsättningar för kompetens- och karriärutveckling utifrån verksamhetens behov, oftast inom det egna yrket och med fokus på det vårdnära arbetet.

insatser och utvecklade arbetssätt, i detta ingår att stärka samverkan mellan regionerna och kommunerna.

3.3.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra

För att få ta del av medlen inom ramen för utvecklingsområdet ska regionerna och kommunerna genomföra insatser som syftar till att bidra till en ändamålsenlig kompetensförsörjning inom ramen för omställningen till en nära vård. En ändamålsenlig kompetensförsörjning kan bidra till att stärka det medicinska omhändertagandet, tillgodose hög patientsäkerhet och en vård av god kvalitet. Detta är inte minst viktigt inom den kommunala hälso- och sjukvården. Insatserna ska nå både kvinnor och män. Medlen kan exempelvis användas till kompetenshöjande insatser, utveckla arbetssätt samt att stärka samverkan mellan kommuner och regioner.

3.4 Utveckla förutsättningarna på arbetsplatsen

En god arbetsmiljö är centralt för att säkra kompetensförsörjningen både på kort och på lång sikt. Insatser behövs både för att skapa förutsättningar för utveckling och engagemang hos dagens medarbetare och för att attrahera och rekrytera morgondagens medarbetare. För att kontinuerligt utveckla verksamheten, möta de framtida behoven i vården och arbeta för en god arbetsmiljö behöver det vara möjligt att avsätta resurser, exempelvis i form av tid och kompetens för utvecklingsarbete. Att vara delaktig och ha möjlighet att bidra till förbättringsarbete på den egna arbetsplatsen främjar hälsa och ökar engagemang. En nära vård ska utgå från patientens behov och därför behöver patienter och närstående göras delaktiga i utvecklingsarbetet.

Insatser för att säkra kompetensförsörjningen kan även handla om att stödja fler medarbetare att välja heltidsarbete och att hålla sig friska för att kunna bidra fullt ut till verksamheten. Om fler av dem som nu arbetar deltid utökar sin arbetstid minskar rekryteringsbehovet samtidigt som de anställdas inkomster och pensioner ökar, vilket också förbättrar den ekonomiska jämställdheten.

Arbetsgivare i regioner och kommuner behöver även nyttja potentialen i att förändra och förlänga arbetslivet för både unga och äldre. Det kan handla om att erbjuda flexibla lösningar för att få såväl fler att arbeta längre som att få fler unga att komma in tidigare på arbetsmarknaden. Arbetsgivare behöver även arbeta aktivt för att bredda rekryteringsbasen genom att personer av

underrepresenterat kön inom vissa yrkeskategorier ska söka sig till, och stanna kvar i, arbeten inom vården.

Under 2021 ökade kostnaden för hyrpersonal med 12 procent från 5,6 miljarder till 6,3 miljarder, vilket motsvarar knappt 4 procent av regionernas totala personalkostnader. I förhållande till regionernas egna personalkostnader ökade andelen hyrpersonal med 0,3 procentandelar jämfört med 2021. Ökningen mellan åren har ett tydligt samband med effekten av pandemin. Under 2021 var trycket på covid-vården fortsatt stort, parallellt med hanteringen av planerad vård och vård som skjutits upp. Ökat antal sjukskrivningar skapade stor personalbrist. Vaccinationerna inleddes, vilket inneburit att många regioner behövt täcka upp med inhyrda sjuksköterskor.

Att uppnå en stabil och varaktig bemanning med egna medarbetare för den löpande verksamheten och därigenom minska behovet av inhyrd personal bidrar såväl till trygga vårdkontakter med god kontinuitet och kvalitet, som till god arbetsmiljö och kostnadseffektivitet. En bemanning med egna medarbetare har även betydelse för kontinuitet i personalgrupperna för att kunna bedriva ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Regional samverkan kring oberoende av inhyrd personal är viktigt för att nå resultat.

Ett gott ledarskap skapar förutsättningar för medarbetare att utvecklas, komma till sin rätt och göra sitt bästa för och med patienter och närstående. Ledarskapet är också avgörande för möjligheten att lyckas med den förbättring och utveckling av hälso- och sjukvårdens verksamheter som behövs. För att chefer ska ha möjlighet att utöva ett gott ledarskap och driva nödvändig utveckling krävs förståelse och kompetens i att leda förändring och en tydlig gemensam strategi för hur förändring ska åstadkommas. Det krävs också organisatoriska förutsättningar för att verksamheten ska styras och ledas på ett sätt som är väl anpassat till verksamhetens karaktär och ger chefer tid och utrymme att leda. Det kan handla om att chefer får ett gott stöd och ett tydligt uppdrag, att ansvar och befogenheter hänger samman och att det finns möjlighet till dialog om resultat och inflytande över beslut som påverkar det egna ansvarsområdet. En utjämning har skett mellan antalet kvinnor och män på de högsta chefsnivåerna där det tidigare rådde könsobalans. På förstalinjechefnivå dominerar kvinnor. Ett fortsatt arbete behövs för att utveckla möjligheter som underlättar för kvinnor att göra fortsatt karriär i kommuner och regioner. En arbetsplats där män och kvinnor har samma möjligheter till positioner med makt och inflytande är

viktig för möjligheten att rekrytera, ta tillvara på dem med rätt kompetens och vara en arbetsgivare där medarbetare vill stanna och utvecklas.

Att använda kompetens rätt handlar om att kompetenserna i arbetsgruppen sätts samman på ett ändamålsenligt vis och att arbetsuppgifterna fördelas på ett sätt som möter patientens behov på ett så säkert och effektivt sätt som möjligt. Det kan till exempel innebära att uppgifter växlas mellan yrkesgrupper, att uppgifter fördelas utifrån medarbetares individuella kompetens inom en yrkesgrupp eller att se över om nya yrkesgrupper kan utföra arbetsuppgifterna såsom vårdnära service.

Den digitala utvecklingen bär med sig nya möjligheter att förbättra förutsättningarna för vårdens och omsorgens medarbetare. Den ger möjligheter för medarbetare att arbeta, samverka, nå kunskap och interagera med varandra och med patienter på nya sätt, ofta oberoende av geografiska eller organisatoriska gränser. Moderna it-stöd i kombination med bättre tillgång till information innebär även att medarbetares kompetens kan användas smartare och arbetsmiljön förbättras.

3.4.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra

För att få ta del av medlen inom ramen för utvecklingsområdet ska regionerna och kommunerna genomföra insatser som syftar till att utveckla förutsättningarna på arbetsplatsen. Medlen kan exempelvis användas till insatser för att:

- Stödja hälsofrämjande och hållbar arbetsmiljö.
- Stärka förutsättningarna för ledarskapet.
- Använda kompetensen rätt utifrån ett personcentrerat och hälsofrämjande arbetssätt.
- Stärka ett teambaserat arbetssätt och samverkan mellan huvudmän.
- Minska behovet av inhyrd personal, bl.a. genom fortsatt och utvecklad regional samverkan t.ex. avseende system och rutiner för uppföljning och avrop samt samarbete vid upphandling.
- Utveckla förutsättningarna för primärvårdens medarbetare genom utvecklings-, utbildnings- eller forskningsaktiviteter, som stödjer omställning till en nära vård. Insatserna kan rikta sig till samtliga yrkesgrupper inom primärvården.

3.5 Utbilda vårdens framtida medarbetare

Lärandet i vården har stor betydelse för dess kompetensförsörjning, framtida rekryteringsmöjligheter och är en förutsättning för omställning till nära vård.

Vårdens medarbetare behöver kontinuerligt utveckla sin kompetens och de behöver samtidigt utveckla nya arbetssätt som är teambaserade, personcentrerade och hälsofrämjande samt förmågan att arbeta i nya vårdmiljöer med digitalt stöd.

Utöver att skapa goda förutsättningar för det kontinuerliga lärandet i verksamheten har hälso- och sjukvården ett stort och delvis i lag reglerat utbildningsuppdrag.² Det handlar om att tillhandahålla utbildnings- tjänstgöring för AT- och ST-läkare, ST-tandläkare och praktisk tjänstgöring för psykologer (PTP) samt verksamhetsförlagd utbildning och verksamhetsintegrerat lärande för studenter på högskoleutbildningar och studerande på YH-utbildningar. Därutöver tillkommer elever från andra utbildningar som till exempel vård- och omsorgsprogram.

För att regioner och kommuner ska kunna möta utbildningsbehovet och ta emot studenter och elever under utbildning är det centralt att fler lärandemiljöer och utbildningsplatser utformas för verksamhetsintegrerat lärande i vården. För detta behöver verksamheten säkerställa tillgången på kvalificerad handledarkompetens. Ett sätt är att utbilda fler handledare, ett annat att utveckla modeller för handledning.

I syfte att stärka kompetensen också hos nya medarbetare kan insatser handla om att erbjuda strukturerad introduktion på arbetsplatsen, såsom exempelvis introduktionsår för nyutexaminerade sjuksköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter med flera yrkesgrupper. Andra exempel är att ge ersättning för utbildningsplatser för vårdbiträden som vill vidareutbilda sig till undersköterskor, specialisering för undersköterskor och kompetensutveckling för skötare.

Kompetensen hos personer med utländsk utbildning som kommer till Sverige utgör en värdefull resurs för hälso- och sjukvården. För att underlätta vägen till arbete och legitimation är det av vikt att regioner och kommuner bidrar med exempelvis praktisk tjänstgöring, praktik, verksamhetsförlagd utbildning eller olika former av språkstöd.

Den 1 januari 2020 inrättades ett nationellt vårdkompetensråd vid Socialstyrelsen. Det nationella rådet ska långsiktigt samordna, kartlägga och verka för att effektivisera kompetensförsörjningen av personal inom vården. Det nationella rådet har även i uppgift att stödja utvecklingen av de regionala samverkansstrukturerna. Den regionala samverkan bör bygga på ett

² 10 Kap. Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

gemensamt kunskapsutbyte om behov och planerade förändringar framåt, till exempel om omställningen i vården, forskningsrön som påverkar behoven och planerade förändringar av utbildning och verksamhet.

Tillgången till rätt kompetens i primärvården är en förutsättning för omställningen till en god och nära vård och för att möta befolkningens behov. En central del i arbetet handlar om att arbeta strategiskt med prognoser och dimensionering för att säkra en bred sammansättning av kompetens från olika yrkesgrupper. Tillgången på flera yrkesgrupper behöver stärkas såsom exempelvis undersköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, sjuksköterskor och läkare. Vad gäller läkare behöver exempelvis antalet ST-tjänster i allmänmedicin öka.

Ett nytt utbildningssystem för läkare infördes 2021, med en ny läkarexamen som motsvarar sex års heltidsstudier och som ligger till grund för legitimation samt en ny bastjänstgöring (BT) som en inledande del av ST. Parallellt med den nya läkarutbildningen och BT kommer AT att finnas kvar under en lång period, för de som läser till läkarexamen enligt de äldre bestämmelserna. Antalet AT-tjänster behöver fortsatt öka för att utökningen av den svenska läkarutbildningen och inflödet av läkare med utländsk utbildning ska resultera i fler legitimerade och specialistkompetenta läkare. De regioner som har få AT-tjänster i relation till antalet invånare behöver ta ett större ansvar för att den nationella tillgången ska möta det samlade behovet. Fler AT-tjänster innebär att tiden till legitimation kan kortas och att övergången till den nya utbildningsstrukturen för läkare ges bättre förutsättningar. Parallellt med detta behöver strukturer för BT utvecklas i verksamheterna.

3.5.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra

För att få ta del av medlen inom ramen för utvecklingsområdet vårdens medarbetare ska regionerna och kommunerna genomföra insatser i syfte att utbilda vårdens medarbetare och framtida medarbetare. Medlen kan exempelvis användas till insatser för att:

- Stärka kompetensutvecklingen för medarbetarna utifrån verksamhetens behov.
- Utveckla förutsättningarna för att utöka verksamhetsintegrerat lärande i primärvården.
- Utveckla utbildnings- och handledarkapaciteten, exempelvis genom olika former av handledarutbildning och modeller för handledning.
- Utveckla goda lärandemiljöer i vården.

- Tillvarata kompetens hos personer med utländsk utbildning genom åtgärder som underlättar vägen till arbete och till svensk legitimation, t.ex. olika former av introduktionsprogram, praktik, verksamhetsförlagd utbildning, praktisk tjänstgöring och språkstödande insatser.
- Utveckla den regionala samverkan mellan sjukvårdshuvudmän och lärosäten genom deltagande i sjukvårdsregionala råd.
- Förstärka det strategiska arbetet med prognoser och dimensionering av läkarnas AT och ST för att den långsiktiga tillgången till läkare ska motsvara befolkningens behov och stödja omställningen till nära vård, samt återsäkras om detta arbete.

3.6 Verksamhetsförlagd utbildning för bland annat sjuksköterskestudenter

En förutsättning för en utbyggnad av vårdutbildningar som kan möta behoven av utbildad personal inom hälso- och sjukvården, är tillräcklig tillgång till verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i regioner och kommuner.

För att regioner och kommuner ska kunna möta utbildningsbehovet och ta emot ett utökat antal hälso- och sjukvårdsstudenter och -elever är det centralt att fler goda lärandemiljöer och platser för verksamhetsintegrerat lärande utformas i vården. Inte minst med utvecklingen av en nära vård där en allt större del av hälso- och sjukvården ges i hemmet av både regionala och kommunala utförare, behöver fler platser för den verksamhetsförlagda utbildningen tillgängliggöras både inom primärvården, i kommunernas verksamheter och hos privata vårdgivare.

Det behövs ett arbete för att långsiktigt stärka förutsättningarna och utveckla verksamheterna så att kapaciteten att erbjuda VFU-platser ökar. Samtidigt ska den verksamhetsförlagda utbildningen hålla en hög kvalitet. I definitionen av en VFU-plats bör ingå att det ska finnas tillgång till handledare och huvudhandledarkompetens. För detta behöver verksamheten säkerställa tillgången på kvalificerad handledarkompetens och pedagogiska stödfunktioner exempelvis genom att utveckla modeller för handledning och utbilda fler handledare. Strategisk samordning av olika utbildningars VFU-platser är en viktig förutsättning liksom samverkan mellan sjukvårdens huvudmän och lärosätena. De regionala vårdkompetensrådets arbete är centralt i den fortsatta utvecklingen och för att inkludera lärosätena i den omställning mot nära vård som nu sker inom kommuner och regioner. I detta är patientcentrering, att utgå från patienten ett viktigt fokus liksom den

digitala utvecklingen, såväl i vården som i en effektiv hantering av VFU-platser.

En särskild satsning på utökade VFU-platser har som målsättning att bidra till att öka antalet studenter på sjuksköterskeutbildningen och säkerställa genomströmningen. Detta för att antalet legitimerade sjuksköterskor på sikt ska öka och därmed skapa en bredare bas för framtida rekrytering av sjuksköterskor och möjliggöra utbildning av fler specialistsjuksköterskor. Syftet med satsningen är att öka incitamenten för samtliga regioner och kommuner att ta emot fler studenter under utbildning. Förutsättningarna för de verksamhetsförlagda delarna av sjuksköterskeutbildningen behöver förbättras så att fler platser kan erbjudas och bättre möjligheter ges till att bedriva vårdutbildning i hela landet. Denna särskilda satsning syftar därför till att stimulera utökningen av varaktiga platser under den tre-åriga grundutbildningens samtliga terminer. Regioner och kommuners utvecklingsarbete som görs i samverkan med lärosätena är långsiktigt och behöver åtföljas av ett kontinuerligt kvalitetsarbete dem emellan.

3.6.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra

Under 2023 fördelas totalt 250 miljoner kronor till de regioner och kommuner som under året utökar antalet VFU-veckor för studenter på utbildning mot sjuksköterskeexamen. Medlen fördelas utifrån hur stor del av den totala ökningen av antalet VFU-veckor som aktuell kommun/region står för.

Ett grundläggande krav för att ta del av medlen är att regionen/kommunen redovisar:

- antalet VFU-veckor och platser som genomförts i regionens/kommunens regi för sjuksköterskeutbildningen under vårterminen 2022
- en uppskattning av antal VFU-veckor och platser som kommer att kunna genomföras i regionens/kommunens regi vårterminen 2023.

Redovisning ska ske till Socialstyrelsen senast den 31 mars 2023. Utbetalning av medel sker i april 2023. Kommunernas redovisningar får om så önskas samordnas av de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS). Antalet VFU-veckor och platser ska framgå på kommunnivå.

Under förutsättning att riksdagen beslutar om medel för området nästkommande år, är intentionen att satsningen vidareutvecklas, t.ex. genom att eventuellt tidigarelägga inrapporteringen.

3.7 Vidareutbildning för sjuksköterskor

Tillgång till specialistutbildade sjuksköterskor är en viktig faktor för att möta kompetensbehovet inom framtidens sjukvård, inte minst i den nära vården. Trots att antalet sjuksköterskor ökat under senare år har också efterfrågan varit betydligt högre under en längre tid, till stor del beroende på den demografiska förändringen som ger upphov till ökad efterfrågan på välfärdstjänster. Särskilt stort är behovet av specialistsjuksköterskor. Ett sätt att stimulera medarbetarna inom hälso- och sjukvården till kompetensutveckling och att stärkas och utvecklas i sina yrkesroller är att arbeta med olika former av incitament. Regeringens nuvarande satsning på vidareutbildning för sjuksköterskor är permanent och omfattar 400 miljoner kronor per år. Satsningen har en tillfällig förstärkning om 100 miljoner kronor årligen mellan 2020–2023.

För detta område avsätts 400 miljoner kronor till regionerna och 100 miljoner kronor till kommunerna under 2023.

3.7.1 Insatser som regionerna och kommunerna ska genomföra

För att få ta del av medlen 2023 ska regionerna och kommunerna genomföra insatser som syftar till att stimulera sjuksköterskor till att vidareutbilda sig till specialistsjuksköterska, inom områden där de nationella behoven är stora eller inom prioriterade områden utifrån hälso- och sjukvårdens behov och omställning till nära vård. Vidare ska medlen, utöver de resurser regioner och kommuner redan själva förfogar över, användas på ett sätt som syftar till att fler sjuksköterskor kombinerar studier med arbete genom utbildningsanställningar och olika former av utbildningsförmåner, som delvis eller full lön under studierna och vid behov bidrag till resor.

3.8 Utvecklings- och karriärmöjligheter

För att öka attraktiviteten att bli specialistsjuksköterska och som ett led i att stärka kompetensförsörjningen samt förbättra villkoren för specialistsjuksköterskor behöver utvecklings- och karriärmöjligheter stärkas. En alltmer avancerad sjukvård kräver tillgång till välutbildade specialistsjuksköterskor som kan arbeta självständigt och ge god och säker vård till patienterna. Det är därför viktigt att stärka

specialistsjuksköterskeyrkets attraktivitet. För att öka tillgången på specialistsjuksköterskor och öka attraktiviteten i yrket är det viktigt att regionerna bedriver ett aktivt utvecklingsarbete med t.ex. karriärutvecklingsmodeller, stödjande av kompetensväxling och vidareutbildning. Stimulansmedlen kan bidra till regionernas arbete med att utveckla kompetens- och karriärmodeller för specialistsjuksköterskor.

För detta område avsätts 100 miljoner kronor till regionerna under 2023.

3.8.1 Insatser som regionerna ska genomföra

För att få ta del av medlen ska regionerna genomföra insatser som syftar till att öka attraktiviteten att bli specialistsjuksköterska och för att möjliggöra utvecklings- och karriärmöjligheter för specialistsjuksköterskor med fördjupad kompetens inom centrala områden.

3.9 Insatser som SKR ska genomföra

Inom ramen för utvecklingsområdet ska SKR under 2023 genomföra följande åtgärder:

- Stöd till kommuner och regioner kring utbildningsfrågor, exempelvis stödjande arbete för omställningen till en nära vård, utveckling av goda miljöer för lärande i det dagliga arbetet för nya och framtida medarbetare samt utveckling av utbildningar för olika professioner så som ny utbildningsstruktur för läkare.
- Stöd till kommuner och regioner ur ett kompetensförsörjningsperspektiv som bidrar till en omställning till en nära vård.
- Stödjande arbete med strategier för att möta rekryteringsutmaningen, exempelvis genom att kompetensen ska används på rätt sätt bland annat genom spridning av goda exempel.
- Fortsätta stödja regioner och kommuner i arbetet med att minska beroendet av inhyrd personal exempelvis genom regelbunden uppföljning på nationell och regional nivå.
- Stöd till det lokala arbetet i regioner och kommuner för att ta fram, utveckla och implementera karriärmodeller bland annat genom erfarenhetsutbyte och mötesplatser.
- Stöd till kommuner och regioner när det gäller att öka sin attraktivitet som arbetsgivare och möta rekryteringsutmaningen genom identifierade rekryteringsstrategier.

- Stödja kommuner och regioner i arbetet utifrån identifierade behov av insatser och förutsättningar som krävs för att regioner och kommuner ska kunna utöka antalet VFU-veckor med bibehållen kvalitet.
- Stödja regionerna i arbetet med att öka antalet AT- och BT-tjänster, korta vägen till legitimation och underlätta övergången till ny utbildningsstruktur för läkare.

4. Insatser inom ramen för Vision e-hälsa 2025

Digitaliseringen bär med sig nya möjligheter att utveckla kvalitet och effektivitet och att förbättra förutsättningarna för vårdens medarbetare. Digitala vårdtjänster kan bidra till en mer nära, tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdens kunskap, kompetens, information och stöd kan göras digitalt tillgänglig på de platser behoven finns och på de sätt patienter önskar och har behov av samtidigt som informationssäkerheten och skyddet för den personliga integriteten säkerställs.

Ett flertal statliga utredningar, däribland Coronakommissionen, har påtalat behovet av en stärkt samordning när det gäller hälso- och sjukvårdens digitala system, för att kunna säkerställa en god och samordnad vård och omsorg för patienterna. Coronakommissionen påpekar också att avsaknaden av individdata har försvårat utvärderingen och forskningen om hur hälso- och sjukvården har påverkats av pandemin. Enligt Coronakommissionen är utvecklad nationell uppföljning ett prioriterat utvecklingsområde.

För att nationellt samordna arbetet med digitalisering av hälso- och sjukvård och socialtjänst har staten och SKR kommit överens om en gemensam vision, Vision e-hälsa 2025. Visionen följs av treåriga strategier. I visionen lyfts tre områden fram som grundläggande förutsättningar för att möjliggöra en hållbar förnyelse av hälso- och sjukvården och socialtjänsten med stöd av digitalisering. Dessa är regelverk, enhetligare begreppsanvändning och standarder.

Inom ramen för denna överenskommelse ska fokus under 2023 ligga på arbete med två av dessa grundläggande förutsättningar – enhetligare begreppsanvändning och standarder – med särskild inriktning mot strukturerad vårdinformation och utvecklingen av en mer enhetlig och nationell digital infrastruktur. Insatser som syftar till att bidra till en långsiktigt hållbar nationell och mer enhetlig digital infrastruktur för hälso- och sjukvården behöver ta sin utgångspunkt i de behov som finns. Det innebär även att regioner och kommuner behöver vara delaktiga, så att en behovsdriven utveckling kan säkerställas och skapa nytta för verksamheterna, patienterna, brukare och anhöriga.

Parterna har enats om att överenskommelsen för 2023 ska stimulera regionernas deltagande i nationellt gemensamt arbete inom dessa områden.

För utvecklingsområdet avsätts 70 miljoner kronor 2023 till regionerna för insatser enligt nedan. Medlen får användas till att stärka såväl nya som redan pågående insatser eller för att bibehålla eller förstärka effekter av redan gjorda satsningar.

4.1 Strukturerad vårdinformation och standardisering

I regionerna pågår eller förbereds införskaffandet av nya vårdinformationssystem eller större utvecklingar av de befintliga. Detta kommer att föra med sig nya tekniska möjligheter att hantera och utbyta information för vård av enskilda patienter, eller för att arbeta med prevention, uppföljning, kvalitetssäkring och verksamhetsutveckling. Ambitionen är att vårdinformationssystemen alltmer ska bygga på en gemensam och enhetlig struktur, gemensam praxis för registrering av information i verksamheter och lika grad av tillämpning av strukturer och standarder för att främja den primära informationsförsörjningen inom vård och omsorg. I syfte att nå en mer enhetlig begreppsanvändning och informationsstruktur driver regionerna, med stöd av SKR och i samverkan med berörda myndigheter, en nationell samverkansgrupp för strukturerad vårdinformation. Arbetet i samverkansgruppen omfattar bland annat utveckling av regiongemensamma kodverk, urval och informationsmängder samt arbete för en ökad användning av Snomed CT. Snomed CT är ett begreppssystem som Socialstyrelsen har uppdraget att förvalta och vidareutveckla. Under 2022 har också förutsättningarna för att sprida regiongemensamma specifikationer via E-hälsomyndighetens nationella NGS-tjänst börjat undersökas.

I och med den nya lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation som träder i kraft den 1 januari 2023 ökar möjligheterna att dela information över verksamhetsgränser. Delningen av information underlättas av gemensamma begrepp och dokumentationsstrukturer i systemen. En behovsbaserad och strukturerad primär dokumentation förbättrar också förutsättningarna för att åstadkomma en effektiv dataförsörjning för sekundär användning av vårddata för olika intressenter och ändamål. Socialstyrelsen har i regeringsuppdrag S2022/02974 att utveckla ett stöd för tillämpning av lagen, med särskilt fokus på semantiska förutsättningar utifrån den Nationella informationsstrukturen.

DIGG har regeringens uppdrag att tillsammans med flera andra myndigheter etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte (I2019/03306). Inom ramen för DIGG:s uppdrag håller en struktur för styrning och samverkan på att utvecklas. Det är viktigt både att den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen tar hänsyn till de behov som finns inom hälso- och sjukvården och att det utvecklingsarbete som sker inom hälso- och sjukvården förhåller sig till den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för att information ska kunna utbytas med andra delar av samhället. E-hälsomyndigheten samordnar regeringens satsningar på e-hälsa och följer utvecklingen på e-hälsoområdet sektorsspecifikt för hälso- och sjukvården.

Standardiseringsarbete pågår på många olika nivåer, och mycket sker inom EU. Det är viktigt att i kommande arbete beakta de processer och initiativ som bland annat internationella och europeiska standardiseringsorganisationer gör och som kan ha bäring på standarder inom e-hälsoområdet. Till exempel har EU-kommissionen presenterat ett förslag om ett europeiskt hälsodataområde (EHDS) som för närvarande förhandlas med medlemsstaterna.

4.1.1 Insatser som regionerna ska genomföra

I regionerna kan medlen användas för

- arbete med utveckling av kodverk, urval och informationsstrukturer inom ramen för nationella samverkansgruppen för strukturerad vårdinformation,
- framtagande av regionspecifika planer för införande av Snomed CT i vårdinformationssystemen. Framtagandet ska göras i samråd med Socialstyrelsen,
- att möjliggöra för medarbetare att delta i kompetenshöjande insatser kring Snomed CT,
- det arbete som regionerna, med stöd av SKR och berörda myndigheter, påbörjat för att tillvarata möjligheterna för informationsutbyte över professions-, verksamhets- och huvudmannagränser som möjliggörs med den nya lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation som träder i kraft den 1 januari 2023,
- utveckling av samarbetet om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte enligt DIGG:s sektorsövergripande uppdrag och E-hälsomyndighetens sektorsspecifika uppdrag.

4.1.2 Insatser som SKR ska genomföra

Inom ramen för utvecklingsområdet ska SKR under 2023 bidra till samordning av och stöd till regionernas arbete med de insatser som listas ovan. Samordningen ska syfta till att uppnå en mer enhetlig informationshantering inom och över system- och vårdgivargränser.

SKR ska inom ramen för denna överenskommelse under 2023, i dialog med E-hälsomyndigheten, tillgängliggöra de specifikationer som är resultatet av det regiongemensamma arbetet med strukturerad vårdinformation i E-hälsomyndighetens tjänst för e-hälsospecifikationer, NGS-tjänsten. Detta inbegriper även specifikationer som avser administrativ information.

5. Förstärkning av ambulanssjukvården

Hälso- och sjukvård i Sverige ska vara likvärdig och tillhandahållas på lika villkor för hela befolkningen. Det finns därför behov av att skapa en närmare, mer jämlik, jämställd och tillgänglig vård i hela landet som bättre motsvarar olika människors och grupperns behov. Ambulanssjukvården ingår som en naturlig och allt viktigare del i vårdkedjan. Därför behöver ambulanssjukvården utvecklas, såväl vad gäller kompetens, kvalitet, samordning som tillgänglighet. Ambulanssjukvården behöver också utvecklas för att möta kraven på en god och nära vård.

Ambulanssjukvården är en grundläggande del av akutsjukvården och kompetenskraven påverkas och ökar genom framsteg inom medicinska behandlingsmetoder och den medicintekniska utvecklingen. Ambulanssjukvården ska ta hand om de svårast sjuka patienterna som har behov av sjukvårdsinsatser redan på vägen till vårdinrättning samt mellan vårdinrättningar. En del av uppdraget innebär att bedöma patienten och styra till rätt vårdnivå. Ambulanssjukvård bedrivs på land, vatten och i luften.

Regionerna ansvarar för ambulanssjukvården och ska upprätta en plan för den i sitt geografiska område. Av planen ska det framgå vilka mål som fastställts, vilka resurser som ska finnas och hur ambulanssjukvården ska vara organiserad. Förutsättningarna, behoven och utmaningarna inom ambulanssjukvården kan se olika ut i regionerna t.ex. utifrån folkmängd och geografiskt läge. Ambulanssjukvården är därför olika organiserad i de olika regionerna. Det finns regionala skillnader i t.ex. tillgängligheten avseende hur länge patienter behöver vänta på ambulans utifrån de tre föreskriftsreglerade prioriteringsgraderna. Insatserna för att stärka ambulanssjukvården bör därför syfta till ökad jämlikhet i form av höjd kompetens, bättre effektivitet och kortare responstider i hela landet.

SOS Alarm Sverige AB är ett offentligt ägt bolag med ett särskilt beslutat samhällsuppdrag att ta emot och besvara nödsamtal och annan nödkommunikation som inkommer till nödnummer 112. Samhällsuppdraget regleras i ett avtal mellan staten och SOS Alarm. Flertalet regioner har tecknat avtal med SOS Alarm om prioritering och dirigerings av resurser. Några regioner har valt att gå samman och driva larmcentral i egen regi. Det är dock alltid SOS Alarm som besvarar 112-samtalen. En larmcentral bedömer om det finns ett behov av ambulans samt vilken prioriteringsgrad ambulansuppdraget har utifrån de tre föreskriftsreglerade

prioriteringsgraderna. Därtill kan larmcentralen ge råd till den nödställda tills ambulans anländer.

Vårdgivaren ansvarar för att hälso- och sjukvårdspersonalen har den kompetens som krävs för att kunna ge prehospital akutsjukvård under ett ambulansuppdrag. Vårdgivaren ansvarar även för att ambulanserna är utrustade på ett ändamålsenligt och säkert sätt. Inom ambulanssjukvården arbetar sjuksköterskor och ambulanssjukvårdare. Specialistinriktning för sjuksköterskor kan till exempel vara ambulanssjukvård, anestesijukvård eller intensivvård. Operativa läkare förekommer i mindre omfattning. Ett led i att göra ambulanssjukvården jämlik och effektiv i hela landet är kompetenshöjande insatser för personalen. Kompetenshöjande insatser kan t.ex. vara utveckling och introduktion av digitala arbetssätt.

5.1.1 Insatser som regionerna ska genomföra

För att få ta del av medlen ska regionerna genomföra insatser som syftar till att utveckla ambulanssjukvården, göra ambulanssjukvården mer jämlik och effektiv och anpassa den till de förändringar som omställningen till god och nära vård innebär. Medlen kan exempelvis användas till:

- Insatser som utvecklar ambulanssjukvården för att möta hela hälso- och sjukvårdens utveckling och behov. Det gäller såväl god och nära vård som högspecialiserad vård.
- Insatser för ökad effektivitet avseende responstider, exempelvis ökad samverkan med andra aktörer för omställningen till nära vård.
- Kompetenshöjande insatser för medarbetare inom ambulanssjukvården. Insatserna kan rikta sig till medarbetare inom hela larmkedjan.
- Insatser som ger utvecklade förutsättningar för samordning av sjuktransporter. Det kan t.ex. handla om samverkan mellan regioner och med andra aktörer.

5.1.2 Insatser som SKR ska genomföra

Inom ramen för utvecklingsområdet ingår det i SKR:s arbete 2023 att:

- Stödja regionernas arbete med att utveckla ambulanssjukvården för att möta hela hälso- och sjukvårdens utveckling och behov.
- Synliggöra och sprida goda exempel som avser utveckling av ambulanssjukvården, för att möta hälso- och sjukvårdens behov och omställning till en nära vård.

- Bidra till utveckling av samarbete och samverkan avseende samordning av sjuktransporter mellan regioner och med andra aktörer.

6. Redovisning av regionernas och kommunernas utvecklingsinsatser

Regionerna ska redovisa genomförda insatser, uppnådda resultat och användningen av medlen inom ramen för överenskommelsen utifrån ett frågeunderlag som kommer att tas fram av Socialstyrelsen senast den 31 maj 2023. Redovisningen ska inkomma till Socialstyrelsen senast den 31 mars 2024. I redovisningen ska jämställdhetsperspektivet belysas och det ska framgå hur insatserna bidragit till det jämställdhetspolitiska delmålet jämställd hälsa.

Ovanstående krav på redovisning gäller även för de medel som avsätts till kommunerna men i detta fall är det de regionala samverkans- och stödstrukturerna (RSS) i respektive län som lämnar in redovisningarna till Socialstyrelsen.

Regionernas och kommunernas redovisning och uppföljning syftar till att staten på ett effektivt och ändamålsenligt sätt ska kunna följa utvecklingen inom området och de insatser som regioner och kommuner vidtar med stöd av medlen från överenskommelsen.

7. Medelstilledning 2023

Totalt uppgår överenskommelsen för 2023 till 6 394,5 miljoner kronor. I tabellen nedan redovisas medelstilledningen uppdelat per insatsområde och mottagare.

Överenskommelse	Belopp, mnkr	Mottagare*
<i>Utveckling av den nära vården med fokus på primärvård</i>	2 389	Regionerna
<i>Utveckling av den nära vården med fokus på primärvård</i>	750	Kommunerna via RSS
<i>Goda förutsättningar för vårdens medarbetare</i>	1 999	Regionerna
	200	Kommunerna via RSS
<i>Vidareutbildning för sjuksköterskor</i>	400	Regionerna
	100	

		Kommunerna via RSS
Karriärtjänster för specialistsjuksköterskor	100	Regionerna
VFU-satsning	250	Kommuner och regioner
Insatser inom ramen för Vision e-hälsa	70	Regionerna
Förstärkning av ambulanssjukvården	85	Regionerna
Medel till SKR för insatser som stödjer genomförandet av överenskommelsen	51,5	SKR
Totalt – Överenskommelsen	6 394,5	

*Förklaring av mottagare

SKR innebär att medlen betalas ut till SKR för att användas av SKR.

Regionerna innebär att medlen betalas ut till regionerna.

Kommunerna via RSS innebär att medlen för kommunernas insatser utbetalas till RSS länsvis, varifrån medel kommer betalas vidare till kommunerna

8. Beräkningsmodell för fördelning av stimulansmedel till regionerna och kommunerna

Fördelningen av medlen för insatser för att utveckla primärvården i landsbygd fördelas med hjälp av en viktad fördelningsnyckel, som bygger på antal invånare i regionen som bor på landsbygd, i förhållande till det totala antalet invånare på landsbygd i riket. Fördelningsnyckeln innebär att invånare i glesa landsbygdskommuner har en fyrdubblad vikt och invånare i mycket glesa landsbygdskommuner ges en sexdubblad vikt (jämfört med invånare i tätortsnära landsbygd (se bilaga 4 för fördelning).

Fördelningsnyckel tar således större hänsyn till den glesa och mycket glesa landsbygden i förhållande till den tätortsnära landsbygden.

Fördelningen av medlen avseende vidareutbildning för sjuksköterskor baseras på antalet anställda sjuksköterskor hos regioner och kommuner, inklusive privata utförare.

Medlen för VFU-satsningen fördelas till de regioner och kommuner som utökar antalet VFU-veckor på sjuksköterskeutbildningen. Medlen kommer

att fördelas utifrån hur stor del av den totala ökningen av antalet VFU-veckor som aktuell kommun/region står för.

Medlen avseende insatser inom ramen för Vision e-hälsa och ambulanssjukvården fördelas med ett grundbelopp på 500 000 kronor per region resterande del av medlen inom dessa delar av satsningen fördelas utifrån befolkningsunderlag den 1 november 2022 i enlighet med bilaga 3.

Fördelningen av de resterande medlen till regionerna inom överenskommelsen som helhet sker i relation till befolkningsandel, baserad på befolkningsunderlaget den 1 november 2022 i enlighet med bilaga 3.

Avseende övriga medel som är avsatta till kommunerna inom överenskommelsen som helhet fördelas hälften länsvis utifrån antalet individer som fått kommunal hälso- och sjukvård enligt 12 kap. 1 och 2 §§ och 14 kap 1§ i hälso- och sjukvårdslagen fördelat per län baserat på Socialstyrelsens register för insatser i kommunal hälso- och sjukvård. Den andra hälften av de resterande medlen till kommunerna fördelas utifrån befolkningsandel, baserad på befolkningsunderlaget den 1 november 2022 i enlighet med bilaga 2.

9. Ekonomiska villkor och rapportering

9.1 Ekonomiska villkor för medlen till regionerna, kommunerna och SKR

Överenskommelsen för 2023 omfattar totalt 6 394,5 miljoner kronor. Av medlen avsätts 5 043 miljoner kronor till regionerna, 1 050 miljoner till kommunerna, 51,5 miljoner till SKR samt 250 miljoner kronor för kommuner och regioner för en VFU-satsning. Se bilaga 2 och 3 över medelsfördelningen inom ramen för överenskommelsen (exklusive VFU-satsningen).

Parterna är överens om att regionerna och kommunerna ska uppfylla vissa grundläggande krav som anges i avsnitten 2–5 i överenskommelsen för att få ta del av medel inom överenskommelsen för 2023.

Beslut om utbetalning av medlen till regionerna, kommunerna (via RSS) och SKR sker i separata regeringsbeslut ställda till Kammarkollegiet och Socialstyrelsen.

Kostnaderna ska belasta det under utgiftsområde 9 Hälsovård och sjukvård och social omsorg för budgetåret 2023 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 1 Professionssatsningen, anslagsposten

7 Personalsatsning, anslagsposten 38 Kvalitetshöjande insatser i hälso- och sjukvården, anslagsposten 14 Karriärtjänster för specialistsjuksköterskor, anslagsposten 39 Specialistsjuksköterskeutbildning och anslagsposten 17 Stärkt ambulanssjukvård.

Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2023. Rätten till bidrag förfaller om rekvisition inte inkommit inom denna tid. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2024.

Tabell över fördelning av medel inom ramen för överenskommelsen återfinns i avsnitt 7.

En ekonomisk redovisning för kalenderåret som visar hur de medel som tilldelats SKR, regionerna och RSS har använts ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2024. Information som ska ingå i rekvisition och ekonomisk redovisning beskrivs i bilaga 1. Ekonomichefen (eller motsvarande) på var och en av organisationerna ska granska och intyga uppgifterna under punkt tre i den ekonomiska redovisningen. Underskrift i original samt information om eventuella avvikelser och åtgärdsförslag ska finnas med i redovisningen. Om redovisning inte inkommer i tid kan regeringen återkräva stödet.

Regeringskansliets diarienummer för överenskommelsen och för regeringsbeslut om utbetalning ska framgå av samtliga handlingar.

Rekvisitionen, den ekonomiska redovisningen och verksamhetsrapporterna ska vara undertecknade i original av behörig företrädare för SKR eller den region som rekviderar medel. Medel som har rekviderats av RSS ska undertecknas av behörig företrädare för RSS.

Ekonomichefen (eller motsvarande) ska granska och intyga uppgifterna under punkt tre i bilaga 1, den ekonomiska redovisningen. Underskrift i original samt information om eventuella avvikelser och åtgärdsförslag ska finnas med i redovisningen.

Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Kammarkollegiet har rätt att begära in kopior av räkenskaper och övrigt underlag som rör bidragets användning.

9.2 SKR:s rapportering

SKR ska lämna en delrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 september 2023. I delrapporten ska SKR redogöra för den

verksamhet som har bedrivits under första halvåret 2023. SKR ska även redogöra för eventuella hinder och utmaningar som förhindrar att mål och ambitioner för insatserna inom ramen för överenskommelsen kommer att uppfyllas innan årets slut. Det ska av delrapporten även framgå vilka insatser som SKR preliminärt bedömer kan vara aktuella för en eventuell överenskommelse nästkommande år.

SKR ska lämna en verksamhetsrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2024. I verksamhetsrapporten ska SKR redogöra för den verksamhet som har bedrivits och resultatet av denna under 2023 med stöd av bidraget. I redovisningen ska jämställdhetsperspektivet belysas och det ska framgå hur insatserna bidragit till det jämställdhetspolitiska delmålet jämställd hälsa.

10. Uppföljning

Parterna är överens om att insatserna i överenskommelsen ska följas upp och analyseras. Socialstyrelsen ska ansvara för att följa upp genomförandet av regionernas och kommunernas insatser inom ramen för överenskommelsen mellan staten och SKR för 2023. Uppdrag till Socialstyrelsen beslutas i särskild ordning. Socialstyrelsen har även i uppdrag att följa upp och utvärdera regeringens satsningar på ambulanssjukvården 2021–2023 (S2021/02144), vilket inkluderar förstärkningen av ambulanssjukvården som ingår i denna överenskommelse. Myndigheten för vård och omsorgsanalys har i uppdrag att årligen genomföra kvantitativa kartläggningar av patienters tillgång till fast läkarkontakt samt på nationell nivå analysera graden av måluppfyllelsen för de angivna målen (S2020/03320).

11. Godkännande av överenskommelsen

För staten genom
Socialdepartementet

För Sveriges Kommuner och
Regioner

Stockholm den 26 januari

Stockholm den 27 januari

Miriam Söderström
Statssekreterare

Palle Lundberg
Verkställande direktör

Regeringskansliet

**Sveriges
Kommuner
och Regioner**

Socialdepartementet

Bilaga 1. som ska ingå i rekvisition och ekonomisk redovisning avseende från Kammarkollegiet rekvirerade medel inom ramen för denna överenskommelse. I den ekonomiska redovisningen ska SKR redogöra för den verksamhet som bedrivits under 2023 med stöd av bidraget. SKR ska verka för att omfattning och finansiering av respektive område inom överenskommelsen ska kunna redovisas i så stor utsträckning som möjligt.

Rekvisition	Ekonomisk redovisning
1. Kontaktuppgifter Bidragsmottagare Organisationsnummer Kontaktperson Postadress Telefon inkl. riktnummer Faxnummer E-postadress	1. Kontaktuppgifter Bidragsmottagare Organisationsnummer Kontaktperson Postadress Telefon inkl. riktnummer Faxnummer E-postadress
2. Bidrag som ansökan avser Regeringskansliets diarienummer för bakomliggande överenskommelse Regeringskansliets diarienummer för regeringsbeslut avseende utbetalning Överenskommelsens benämning Belopp som rekvireras Rekvisitionen avser perioden	2. Bidrag som ansökan avser Regeringskansliets diarienummer för bakomliggande överenskommelse Regeringskansliets diarienummer avseende regeringsbeslut för utbetalning Överenskommelsens benämning Summa bidrag enligt överenskommelsen Summa bidrag som utbetalats från regeringen/Regeringskansliet Period som den ekonomiska redovisningen avser
3. Uppgifter för utbetalning Bankgiro/Plusgiro Önskad betalningsreferens	3. Redovisning av verksamhet eller aktivitet Bidrag som erhållits av regeringen/Regeringskansliet Kostnader Kostnader (specificera större kostnadsposter)

	Summa kostnader Medel som inte har förbrukats (Bidrag – kostnader)
4. Underskrift i original av behörig företrädare Bidragstagaren intygar att lämnade uppgifter är riktiga samt försäkrar att bidraget kommer att användas enligt den gemensamma överenskommelsen. Datum Underskrift Namnförtydligande	4. Ekonomichefens (eller motsvarande) granskning av den ekonomiska redovisningen Alt 1: N.N. (ekonomichefen eller motsvarande) intygar att den ekonomiska redovisningen under punkt 3 är korrekt. Alt 2: N.N. (ekonomichefen eller motsvarande) bedömer inte att den ekonomiska redovisningen under punkt 3 är korrekt. (Avvikelsena och eventuella åtgärder ska också redovisas.) Namn Befattning Telefon inkl. riktnummer E-postadress
	5. Underskrift i original av behörig företrädare Bidragstagaren intygar att lämnade uppgifter är riktiga. Datum Underskrift Namnförtydligande

SKR2022/00764

Bilaga 2. Medel till kommunerna (länsvis) (exklusive VFU-satsning)

Sid 597(600)

Länsvis	Befolkning 1/11 - 2022	Andel befolkning	Antal insatser* per län	Andel insatser* per län	Nära vård	Vårdens medarbetare	Vidareutbildning	Totalt
Stockholm	2 437 158	0,232	23 926	0,059	109 093 090	29 091 490	14 545 745	152 730 325
Uppsala	400 070	0,038	16 150	0,040	29 235 332	7 796 089	3 898 044	40 929 465
Sörmland	302 473	0,029	11 297	0,028	21 257 054	5 668 548	2 834 274	29 759 876
Östergötland	471 797	0,045	22 881	0,057	38 031 423	10 141 713	5 070 856	53 243 992
Jönköpingslän	368 963	0,035	16 561	0,041	28 506 820	7 601 818	3 800 909	39 909 547
Kronoberg	204 257	0,019	14 121	0,035	20 371 411	5 432 377	2 716 188	28 519 976
Kalmarlän	247 791	0,024	19 266	0,048	26 692 182	7 117 916	3 558 957	37 369 055
Gotland	61 167	0,006	2 772	0,007	4 750 447	1 266 785	633 394	6 650 626
Blekinge	158 876	0,015	12 376	0,031	17 135 739	4 569 531	2 284 765	23 990 035
Skåne	1 413 080	0,134	82 461	0,204	126 817 770	33 818 071	16 909 036	177 544 877
Halland	342 658	0,033	11 073	0,027	22 482 631	5 995 368	2 997 684	31 475 683
Västra götaland	1 757 225	0,167	51 006	0,126	109 940 329	29 317 421	14 658 711	153 916 461
Värmland	283 951	0,027	17 257	0,043	26 119 949	6 965 320	3 482 660	36 567 929
Örebro län	307 656	0,029	16 921	0,042	26 653 981	7 107 729	3 553 864	37 315 574
Västmanland	280 584	0,027	14 110	0,035	23 083 364	6 155 564	3 077 782	32 316 710
Dalarna	288 343	0,027	15 879	0,039	24 999 517	6 666 538	3 333 269	34 999 324
Gävleborg	287 431	0,027	9 168	0,023	18 747 527	4 999 340	2 499 670	26 246 537
Västernorrland	243 334	0,023	12 663	0,031	20 413 854	5 443 695	2 721 847	28 579 396
Jämtland Härjedalen	132 484	0,013	5 837	0,014	10 134 426	2 702 513	1 351 257	14 188 196
Västerbotten	276 136	0,026	13 318	0,033	22 190 739	5 917 530	2 958 766	31 067 035
Norrbotten	249 285	0,024	15 594	0,039	23 342 415	6 224 644	3 112 322	32 679 381
Totalt	10 514 719	1	404 637	1	750 000 000	200 000 000	100 000 000	1 050 000 000

20223-01-26/20764

Bilaga 3. Medel till regionerna (exklusive VFU-satsning)

Sid 598(600)

Region	Befolkning 1/11 - 2022	Nära vård	Vårdens medarbetare	Vidareutbildning	Karriärtjänster	Vision e-hälsa	Ambulans	Totalt
Region Stockholm	2 437 158	491 776 817	463 338 948	92 714 147	23 178 536	14 291 229	17 768 009	1 103 067 686
Region Uppsala	400 070	83 603 470	76 059 087	15 219 427	3 804 857	2 763 890	3 334 618	184 785 349
Region Sörmland	302 473	64 158 006	57 504 487	11 506 651	2 876 663	2 211 614	2 643 114	140 900 535
Region Östergötland	471 797	99 000 119	89 695 426	17 948 059	4 487 015	3 169 774	3 842 826	218 143 219
Region Jönköpings län	368 963	93 701 305	70 145 197	14 036 057	3 509 014	2 587 864	3 114 216	187 093 653
Region Kronoberg	204 257	44 275 788	38 832 207	7 770 327	1 942 582	1 655 836	1 947 223	96 423 963
Region Kalmar län	247 791	57 458 549	47 108 649	9 426 443	2 356 611	1 902 183	2 255 675	120 508 110
Region Gotland	61 167	27 038 942	11 628 731	2 326 910	581 727	846 128	933 387	43 355 825
Region Blekinge	158 876	42 940 937	30 204 623	6 043 947	1 510 987	1 399 037	1 625 685	83 725 216
Region Skåne	1 413 080	316 218 820	268 646 924	53 756 263	13 439 066	8 496 244	10 512 104	671 069 421
Region Halland	342 658	79 669 496	65 144 237	13 035 365	3 258 841	2 439 011	2 927 837	166 474 787
Västra Götalandsregionen	1 757 225	386 891 661	334 073 861	66 848 196	16 712 048	10 443 669	12 950 477	827 919 912
Region Värmland	283 951	71 460 992	53 983 188	10 802 039	2 700 510	2 106 803	2 511 880	143 565 412
Region Örebro län	307 656	67 829 471	58 489 851	11 703 822	2 925 956	2 240 944	2 679 837	145 869 881
Region Västmanland	280 584	57 382 031	53 343 072	10 673 951	2 668 488	2 087 750	2 488 023	128 643 315
Region Dalarna	288 343	72 895 526	54 818 170	10 969 119	2 742 280	2 131 656	2 542 998	146 099 749
Region Gävleborg	287 431	87 261 723	54 644 786	10 934 424	2 733 606	2 126 496	2 536 537	160 237 572
Region Västernorrland	243 334	73 020 128	46 261 309	9 256 890	2 314 223	1 876 962	2 224 096	134 953 608
Region Jämtland Härjedalen	132 484	41 247 254	25 187 124	5 039 944	1 259 986	1 249 692	1 438 690	75 422 690
Region Västerbotten	276 136	66 500 466	52 497 443	10 504 741	2 626 185	2 062 580	2 456 508	136 647 923
Region Norrbotten	249 285	64 668 499	47 392 680	9 483 278	2 370 819	1 910 638	2 266 260	128 092 174
Totalt	10 514 719	2 389 000 000	1 999 000 000	400 000 000	100 000 000	70 000 000	85 000 000	5 043 000 000

Bilaga 4.

Tabell Fördelning av ekonomiska medel till primärvård i landsbygd (medlen ingår i bilaga 3, kolumn "Nära vård").
Kronor

	Utfall fördelningsnyckel
Blekinge	11 363 924
Dalarna	15 591 418
Kalmar	8 213 012
Sörmland	4 086 174
Uppsala	4 119 787
Värmland	15 013 740
Västernorrland	24 768 930
Västmanland	1 654 929
Norrbotten	15 256 445
Gotland	14 831 210
Gävleborg	30 219 735
Halland	11 481 660
Jämtland	14 897 341
Jönköping	20 390 269
Kronoberg	3 704 642
Skåne	35 450 386
Örebro	6 766 811
Östergötland	5 242 564
Stockholm	7 497 722
Västerbotten	11 732 814
Västra Götaland	37 716 485
Totalt	300 000 000

Källa: egna beräkningar, Tillväxtverket, Statistikmyndigheten (SCB)

§ 23 Arkivmyndighetens tillsynsplan 2023

Dnr 22KS449

Expedieras till:
Samtliga nämnder och kommunala bolag

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar, enligt ordförandens förslag,

att i egenskap av arkivmyndighet godkänna bifogad tillsynsplan för arkivmyndigheten 2023.

Ärendebeskrivning

Enligt arkivlagen (1990:782) ska kommunens arkivmyndighet utöva föreskriven tillsyn över arkivvården inom Gävle kommunkoncerns nämnder och bolag. Enligt tidigare beslutad rutin för hur arkivmyndighetens tillsynsuppdrag ska verkställas (KS 2016-04-12, § 84, 16KS81, "Ändamålsenlig rutin för arkivmyndighetens tillsyn och förslag till delegering av beslut kring arkivhanteringen") föreslås i bifogad tillsynsplan för 2023 om inriktningen på tillsynen. Tillsynen ska utföras av kommunarkivet.

Beslutsunderlag

- Arkivmyndighetens tillsynsplan 2023, dnr 22KS449-1
- Tjänsteskrivelse - Arkivmyndighetens tillsynsplan 2023, dnr 22KS449-2

Justerare			Utdragsbestyrkande